.

ΠΙΠΙΝΑ Δ. ΕΛΛΗ

ΑΛΚΥΟΝΙΔΕΣ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ
Από ιστορίες και παραμύθια
σε στίχους και σε πεζό λόγο
για όλη την οικογένεια

Σύδνεϋ 2000

ΑΛΚΥΟΝΙΔΕΣ

Ένα βιβλίο, στο οποίο ενσωματώνονται τέσσερα βιβλία με ύλη για τα παιδιά και τη λοιπή οικογένεια.

© Πιπίνα Δ. Ιωσηφίδου - Elles

Πρώτη έκδοση 2000

Δεύτερη έκδοση σε ηλεκτρονική μορφή, διορθωμένη από τη συγγραφέα τον Απρίλιο του 2014.

Το παρόν βιβλίο είναι συλλογή από παραμύθια και ιστορίες –κάποιες βιογραφικού περιεχομένου- που έχουν γραφτεί στη διάρκεια της περιόδου 1995-1999. (Οι εικόνες του βιβλίου που φιλοτεχνήθηκαν από τη συγγραφέα και καλλιτέχνιδα Πιπίνα Δ. Ιωσηφίδου-Έλλη, υπάρχουν μόνο στην πρώτη έκδοση (paper cover copy) και όχι στην ηλεκτρονική του μορφή). Το εδώ εξώφυλλο φέρει την αυτή παράσταση με την πρώτη έκδοση και φιλοτεχνήθηκε από τη συγγραφέα καλλιτέχνιδα, Π.Έλλη.

***All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form, or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise without the prior written permission of the publisher.**

ISBN: 978 0 9873766 3 3

Αφιερωμένο σε όλη την οικογένεια...
στα μικρά και... μεγάλα παιδιά!..

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΣΕ... ΣΤΙΧΟΥΣ

Παιδί μου - Ζωή μου

Στάσου,
μια καλημέρα να σου πω
τον ήλιο να φιλήσω
που στα μαλλιά σου άραξε.
Να νιώσω της αυγούλας
τη δροσιά
πάνω στις παρειές σου,
και να χαρώ το θαύμα!
Παιδί μου που γεννήθηκες,
αιώνια για να ζήσω!

Της Φύσης τα Καμώματα

α'. Στον κήπο μου

Τι μέρα είναι ξάστερη
Αγέρι δε φυσάει.
Κι ο ήλιος εξοχότατος
χαμόγελα σκορπάει.
Αχ!.. Είναι ημέρα μαγική,
όπως και κάθε άλλη
στον κήπο μου τον όμορφο
στο σπίτι μου το πατρικό
άνοιξη μυρωδάτη μου
τρελό καλοκαιράκι…
φθινόπωρο μελένιο μου
χειμώνα κυδωνάτε!

Κάποιας γωνιάς πώς με τραβά
η ζωντανή χλωρίδα.
Στη ζωντανή του τη σκιά
πλάτανος μ' αγκαλιάζει.

Ακούω κάποιους θορύβους
που πριν τους αψηφούσα.
Τα φύλλα που θροΐζουνε
κάπου παραμερίζουν.

Με κάποια τιτιβίσματα
μικρά, γλυκά σφυρίγματα
οι φτερωτοί μου γείτονες
δηλώνουν παρουσία.

Ασύστολα, χαρούμενα,
ακούραστα, δραστήρια,
φροντίζουν κάποια νεογνά.

Γυμνά, τυφλά κι αχόρταγα
το ράμφος πώς ανοίγουν
με πάθος και μανία!
Μα είναι τόσο αστεία!

Ψύχραιμοι οι φτερωτοί γονείς
φροντίζουν το συσσίτιο
μεσ' τη μικρή φωλίτσα τους.
Πολλά καλούδια σήμερα
μοιράζουν στα μωρά τους.

Μικρά σκουλήκια κι έντομα
σποράκια κάθε είδους.
Και μη θαρρείτε είν' αρκετό
ένα και μόνο γεύμα!

β'. Ένας ιδιόρρυθμος τραγουδιστής

Αλλά… ακούτε;
ακούστε σας παρακαλώ!..

"Τζζζζζ… τζζζ…τζζζζζ…"

Και βέβαια είναι ο τζίτζικας!..
Και ποιος δεν τον γνωρίζει;

Τραγούδι που το κάνει!..
Επίμονος, αδιάκριτος
και μέρα μεσημέρι
ξεκούφανε τον κήπο μου.

Με τα φτερά τα διάφανα
συνθέτει το σκοπό
χωρίς βαρυγκώμια,
περνάει τον καιρό.

"Τι να την κάνεις τη ζωή
αν δε την διασκεδάσεις;"

Με θόρυβο την εξυμνεί
αυτό τον τρόπο ξέρει
αυτό 'ναι το πιστεύω του,
γι αυτό και μόνο ζει!

γ'. *Η αράχνη*

Μα η αράχνη διαφωνεί
με τη νοοτροπία
του ζωηρού του τζίτζικα
που κάνει φασαρία.

Είναι γιατί έχει μάθει αλλιώς
να ζει και να παράγει
με μια δουλειά σχολαστική:
την ύφανση ιστών.

Α! είναι υφάντρα θαυμαστή.
Ποιος θα το αμφιβάλλει;
Η "μάνα" της τη βλόγησε
γι αυτή την προκοπή της
θαυμάζουν και οι άνθρωποι
τη φίνα ύφανσή της .

Ολημερίς κι ολοβραδίς
το χρόνο της υφαίνει.
Στήνει το υφάδι της ζωής
θηρεύει την τροφή της.

δ'. Το σαλιγκάρι

Το σαλιγκάρι έρχεται!
Έφτασε πια στην άκρια
της ασημιάς πορείας του
τ' αργό, το τσιγγανόπουλο,
και της πρασιάς αλήτης…

Αλλοίμονο… στον κήπο μου!

Μα ο κυρ-Θάνος, σίγουρα,
τον ένοχο θα πιάσει,
τ' αχνάρια του τα ασημιά
καλά τα ξεχωρίζει.
Αλλοίμονο στο δράστη
αυτόν που κατατρύπησε
τα τρυφερά μαρούλια!..

ε'. Κουτολογίς κι ο μέρμηγκας…

Κι εσύ μικρέ!
Σαν τι θαρρείς πως κάνεις;
Στο χέρι μου σκαρφάλωσες
δεν περπατάς σε δέντρο!

Δε στό 'παν οι κεραίες σου;
Λάθος το δρόμος πήρες!
Άιντε, και δεν πειράζει.
Θα σ' ακουμπήσω απαλά
στου δέντρου το φλοιό.

Διάλεξε από μόνος σου
την όποια σου πορεία.

Θα συναντήσεις σίγουρα
δικούς σου συναδέλφους.
Ίσως με τις κεραίες τους
σου πουν σπουδαία νέα!..

Είναι σκληρό το στοίβαγμα
μέσα στις αποθήκες.
Σα νοικοκύρης είσαι καλός
-και σίγουρα το ξέρεις-
και πριν πεινάσεις πάντοτε
σοδειά αποθηκεύεις.

στ'. Η κουρούνα

"Κράαααα!.. Κράαααα!.."
Είν' η κουρούνα…
Τη βλέπεις πώς πετάει χαμηλά;
Άκου την! Σκούζει και φωνάζει!
Παιδάκια έχει νιόγεννα
στην ψαθωτή φωλιά της.
Και σα μητέρα στοργική
γίνεται απειλητική
όταν ανύποπτα περνάς
στο δίπλα απ' τη φωλιά της.

ζ'. Η σαύρα που κρύωνε!..

"Κρυώνω!.. Αχ! πώς κρυώνω!..
Σήμερα ίσως πιο πολύ.
Δεν ξέρω τι μου φταίει!
Αχ! Και πού νά 'μπω να κρυφτώ;
Βιάσου ήλιε, κυρ-ήλιε μου!
Βιάσου κι έχω παγώσει!

Πώς να ζεστάνω το κορμί
το αίμα κρύο ρέει!
Το σώμα μου -αχ! μούδιασε.
Τα μέλη δεν ορίζω!.."

Τρέμει η σαύρα η φτωχή
τον ήλιο πώς προσμένει!
Τα μάτια της κρατά κλειστά
το κρύο πώς δεν το βαστά!..

η'. Ο φωνακλάς φύλακας

"Γαβ! Γάαααβ!.. Μα είσαι...
-ναι το δηλώνω επίσημα-
είσαι μια αναιδής!
Άλλως δεν εξηγείται
το πώς γυρνάς στο γύρω μου!
Σου τό 'πα χίλιες δυο φορές
κι αρχίζω να πιστεύω
πως είσαστε πολύ κουτές
όλες εσείς οι γάτες!

Σου το τονίζω, το λοιπόν,
-ας είναι έχω υπομονή-
να μην τολμήσεις πονηρή
να διαμαρτυρηθείς,
που τριγυρνάς αδέσποτη
μέσ' τα δικά μου σύνορα,
και τα παραβιάζεις
με μια αναίδεια περισσή.
Φύγε λοιπόν από εδώ!
Μιλάω σοβαρά…
κι άφησε τα σκερτσάκια σου.
Θα σε βουτήξω απ' την ουρά…"

"Χμ!..
Δες τον που κάνει το σκληρό!
Κόπιασε πια του λόγου σου
μεγάλε φωνακλά!
Και αν με βλέπεις σιωπηλή
ξέρε το
δεν έχω ανάγκη από φωνές.
Εγώ, που με περιφρονάς
έχω για όπλα φοβερά
τα νύχια μου τα κοφτερά.

Γαυγίζοντας-γαυγίζοντας
με ζάλισες στ' αλήθεια!
Μη με κυττάς με ζαβολιά
σκάνδαλο είσ' αληθινά.
Και σαν γαυγίζεις,
πού το πας;

Είμαι η Ρόζα η κομψή!
Στο ροζ το κορδελάκι μου,
φορώ το κουδουνάκι μου,
και -ζήλεια σου!-
όλοι μ' αγαπούν
στην αγκαλιά τους
με κρατούν.

Εγώ… έχω χάρη περισσή
και πολύ… όμορφη φωνή,
λίγο ναζιάρικη, μπορεί.
Κι αν περπατώ νωχελικά
αρίστευσα στ' ακροβατικά!
Είμαι -να ξέρεις- μια κυρία
και δε χωρά αμφιβολία…

Πάψε να είσαι βαρετός
γίνε σταλίτσα τυπικός
μια νότα μόνο σκεπτικός.
Όχι μ' αναίδεια να γαυγίζεις
τη σκιά μου, σα… μυρίζεις!.."

θ'. Η στοργική Μαντώ

"Μαντώ μας φρέσκια παχουλή
με καφετιούς λεκέδες, παρδαλή
βόσκεις… και βόσκεις…
Πώς σ' άρεσε τ' ολόδροσο λιβάδι;
Το τριφυλλάκι π' άχνιζε
απ' τη δροσιά του πρωινού;
Ήταν γλυκό και καθαρό
ήταν γεμάτο ήλιο;

Μπράβο Μαντώ μου τρυφερή!..
Ξέρεις… εσύ…
πού 'χω αδερφάκι νήπιο
μανούλα στο κρεβάτι
και τον πατέρα στον αγρό
τ' αλέτρι να παλεύει.
Τελεύει τ' όργωμα αύριο
μεθαύριο τη σπορά
και σα θα φτάσει ο θεριστής
τα κόπια του θα μάσει.

Κι είμαι μικρή, μικρό παιδί
και τι να πρωτοφτιάξω;
Το γάλα σου χρειάζομαι
καλή μου αγελαδίτσα!..
Άιντε Μαντώ μου, για να δω
έφτιαξες γάλα αρκετό
να πιεί το νέο μας μωρό
η μάνα στο κρεβάτι

φλιτζάνι του πατέρα μου
σταλίτσα και για μένα!

ι’. *Ο… Υπομονετικός*

Φίλος μου μοναδικός
ο Υπομονητικός μου!
Κάνει κουράγιο για τους δυο,
σαν πάμε στο παζάρι.

Κρεμμύδια τον εζάλωσα
πατάτες και αντίδια.
Πάμε να τα πουλήσουμε
στη λαχαναγορά.

Αξίζει το χρυσό σταυρό
το τίμιο κούτελό του.
Χάντρα διπλή και κόκκινη
γοργά να περπατάει.
Μια μπλέ για το βασκάνισμα
μάτι να μην τον πιάνει!

Χαρίσματα Υπομονητικέ
σε φόρτωσε ο Πλάστης!
Είσαι καλός και σιωπηλός
τι βάσανα κι αν έχεις;
Ούτε μιλάς, μηδέ ζητάς
ρεγάλο παραπάνω
απ’ το σανό τον ταχτικό
που στο λαιμό σου βάνω!

ια'. Η αγαπητή Κόκκινη Ρου

Η Κόκκινη η Ρου,
είναι παγκόσμια γνωστή.
Μην την παρεξηγείτε
που κάποτε είναι βιαστική.

Ρωτάτε! Μα τι λέτε;
Δε βλέπετε που κουβαλά
το Τζόη, το μωρό της;

Η Αυστραλέζα φίλη μου
-η Κόκκινη η Ρου-
είναι αλήθεια ντροπαλή.
Συχνά λοιπόν, διακριτικά
βλέπετε να κρατά
την κάποια της… απόσταση.

ιβ'. Ο Σόλων, το σοφό κοάλα

Ο Σόλων ο… σοφός
μόνιμα πλέον κατοικεί
στο φιλικό ευκάλυπτο.
Μα… φυσικά, θα πείτε.
Πού αλλού θα ζούσε
ένα σοφό κοάλα;
Ψηλό, γερό και πράσινο
τον κατοικεί ο Σόλων μας
για το καλό του… κλίμα

χειμώνα-καλοκαίρι.
Ευάερος, ευήλιος και…
με καλή κουζίνα!
Έτσι λοιπόν τόσο ψηλά,
στον έβδομο ουρανό
-και γιατί όχι;-
μέσα στην απομόνωση
μορφώνεται ο Σόλων μας
με το να βλέπει μακρυαααά!..
του κόσμου τα περίεργα.

Όπως θα διαπιστώσετε
φιλοσοφεί… φιλοσοφεί…
-φιλοσοφος για πάντα-
φύλλα μασώντας τρυφερά
κυττάζοντας παντοτινά…
με τέλεια ηρεμία!

ιγ'. Μία φτερωτή αγενής

Φαίνεται, όλα τα πλάσματα,
κοινά έχουν μεταξύ τους!..
Στο φτερωτό βασίλειο
που ανήκει η κουκαμπάρα
είναι μια παρουσία
μάλλον συμπαθητική
ολίγον 'τι πληθωρική
καθώς γελά αδιάκριτα
ίσως προς το πολύ!

Θα λέγανε οι Αυστραλοί
“She is laughing
her head… off!”

Σα να μη φτάνει μόνο αυτό
το γέλιο της είναι κολλητικό!..
Κι αν γελούν μαζί της κάποιοι
κάποιοι άλλοι τη βαριούνται.
Τη θεωρούν αδιάκριτη,
μπορεί και αναιδή…
Μα αυτή…
γελά, γελά, γελά…
και διόλου δεν τη νοιάζει
αν πούνε πως χασκογελά
και προκοπή δεν κάνει!

ιδ’. Μέλλουσα μητέρα

Θα πρέπει να κουράστηκε το
πλουμιστό παγώνι.
Όσο και αν προσπάθησε
τα κάλλη του να δείξει
κι όσο και να δοκίμασε
με άναρθρες φωνές
την προσοχή της φίλης του
να ελκύσει, ν’ αποσπάσει…
άδικα ματαιοπονεί!
Γιατί η Παγώνα,
μέλλουσα κυρία-μαμά
είν’ απασχολημένη,

και αγνοεί μεθοδικά…
το όμορφό της ταίρι…
Μόνο τ’ ωραίο της τ’ αυγό
φροντίζει!
Ζει μόνο γι αυτό!

ιε’. Ένας άπειρος κυνηγός

“Ω! είναι τόσο λαίμαργος!”
Απορεί ο μικρός σπουργίτης,
βλέποντας πολύπειρο,
συγκάτοικο σπουδαίο
που αναπηδώντας συνεχώς
ραμφίζει με μανία
τα ψίχουλα τριγύρω του.

Κουράστηκε ο μικρός λοιπόν
να προσπαθεί, να προσπαθεί
μάταια να πηδάει,
και κάποιο απ’ τα ψίχουλα
στο ράμφος του να βάλει…
Τον έμπειρο τον κυνηγό
όλο παρατηρεί,
που ξαφνικά αποχωρεί
αφήνοντας ελεύθερο
το αδειανό… πεδίο.

Μα θαύματα συμβαίνουνε…
Νάτη η κρησάρα ανοίγει
κι ένα αγοράκι στοργικό
ρίχνει τριφτάδες στο σκαλί.
Διστακτικός ο φίλος μας,
κυττάζει τα καλούδια.
Πηδά τριγύρω, ολόγυρα.
Κυττάει ξανακυττάει,
κι αφού στρογγυλοκάθεται
τσιμπάει κι ευλογάει.

Έχει ο Θεός για τον έμπειρο
έχει και για τον άπειρο!..

ιζ'. Έπαιξα κι εχάρηκα…

Με τον Ερμή, στα πόδια μου
και τη Χιονάτη αγκαλιά
με πήρε ο ύπνος ο γλυκός
τα όνειρα τα μελάτα …

Λιάζεται πολύτεκνη η ροδιά
κι η νεραντζιά χωρίς ντροπή
παινεύει το χρυσό της.
Το γιασεμί αυλόπορτας
μελίσσι το βαραίνει
που στο βαρύ του άρωμα,
μεθάει και παραδέρνει.

Η σαύρα σούρθηκε αστραπή
και στάθηκε στην πέτρα
μπερδεύοντας τα μάτια μου
με το έξυπνό της χρώμα.

ιη' Ο Ερμής...

Στον... "άπαντα"
ενοχλημένος
σηκώνεται, γαυγίζει:

"Μα επιτέλους!..
Τι πλάσμα όλο εγωισμό
τούτο το θηλυκό!
Κατέβα κάτω το λοιπόν!
Σαν τι θαρρείς πώς είσαι;
"Παπουτσωμένος Γάτος";

"Είσαι γελοίος σίγουρα...
Γελοίος και ζηλιάρης...
Πώς θα μπορούσα
νά 'μαι ΕΓΩ...
"Παπουτσωμένος Γάτος";
Πάψε επιτέλους να ζηλεύεις...
τον εαυτό σου μην παιδεύεις!
Βαρύς 'σαι για τη Μέλισσα,
ενώ εγώ... δεν είμαι!"

“Άκου να δεις… Εγώ…
καθόλου δε ζηλεύω.
Ωστόσο όμως επιμένω!
Κατέβα κάτω το λοιπόν,
αρσενικό η θηλυκό,
γιατί θα σου θυμώσω!”

“Σκασίλα μου!..
Κι όσο κι αν θέλεις θύμωνε,
καθόλου δε με νοιάζει!”

“Γαβ… Γαβ…
Μα είσαι…
είσαι… αδιάντροπη!
σα σκαρφαλώνεις
όπου βρεις όπου βρεις.
Κάνεις και τη μοιραία…
αλήθεια είσαι χυδαία!”

“Ερμή!
Πάψε επιτέλους να χαρείς
τι τάχα νά ‘χεις πάθει;
Θα την ξυπνήσεις σίγουρα
την άμοιρη Χιονάτη…
Όμως δε σ’ άκουσα καλά!
Θαρρώ πως είπες κάτι!”

“Αλήθεια! Τι σαν είπα;
Δημοκρατία είν’ αυτή
σ’ ετούτη μέσα την αυλή:

να κυβερνούν τα θηλυκά,
να υπακούουν τα σκυλιά;”

“Έλα… γκρινιάρης
πού ‘χεις γίνει!
Πάρε το μπισκοτάκι σου.
Τα μάτια σου να κλείνεις
στη Χιόνα που και που!
Μην το ξεχνάς πως
είσαι το έμπιστό μου
μικρό μου φιλαράκι.

Στο μαξιλάρι σου κι εσύ
Χιονάτη μου απαλή,
που αγαπάς τον ήλιο
αλλά… και τον Ερμή!”
Μα πού ν’ ακούσει ο Ερμής
που έχει αγριέψει.
Στήνει τ’ αυτιά και την ουρά
τα πόδια του τεντώνει
και χοπ! μία και δυο…
στο δίπλα της Χιονάτης,
που ξύπνια συσπειρώνεται
στην αγκαλιά της Μέλισσας.

“Φύγε σου λέω καυγατζή!..
Ποτέ μου δε σε πείραξα.
Ζηλεύεις που η Μέλισσα
μ’ έχει στην αγκαλιά της;
Πού ‘μαι γλυκιά και τρυφερή,

ζεσταίνω την καρδιά της;
χαϊδεύουμαι και μ'αγαπά,
είμαστε κόρη και μαμά;
Στον Λαοκράτη πήγαινε
που παίζει και χοροπηδά
την μπάλα πάντοτε χτυπά
και χαίρεται να κυνηγά…"

"Αλήθεια με κουράσατε
τα δυο σας που μαλώνετε.
Σας αγαπώ -το ξέρετε-
τα δυο σας… μ' αγαπάτε.
Πάψτε λοιπόν να τρώγεστε
και να λογομαχάτε.
Κι ακόμη πιο καλύτερα…
να παίξτε τώρα πάτε.
Έχω κι εγώ δουλειές πολλές
φτάνουνε πια οι τεμπελιές!.."

Η μαγική αυλή του μπάρμπα-Ζήση

Στην αυλή του μπάρμπα-Ζήση,
βρίσκονταν μια αποθήκη
κλειδωμένη, ξεχασμένη…
Σαν περνούσες ή στεκόσουν
στο παλιό της το κατώφλι
άκουγες λογιών θορύβους
ροκανίσματα, ψιθύρους,
φτερουγίσματα, τριγμούς…
Ένας κόσμος θαυμαστός
ζούσε στο σκοτάδι της.
Ζωντανεύαν τ’ άδεια ράφια
τα έπιπλα χωρίς ποδάρια!

Οι αράχνες, οι υφάντρες
στήναν χρόνους και καιρούς
μια μικρή βιοτεχνία
θαυμαστή, όλο φινέτσα
μια μικρή αυτοκρατορία
που σακούλιαζε απ’ τα ύψη
κι απ’ τα ξύλινα καδρόνια.

Στις γωνιές της αποθήκης
όπου υπήρχε μια πτυχή
είχαν στέκι οι κατσαρίδες
σίγουρα κι ασυζητητί!
Μαύρες, καφετιές, ξανθές
γιγαντιαίες ή μικρές

γρήγορες και φτερωτές
τέλεια θωρακισμένες
νιώθανε ασφαλισμένες.

Στις φιλόξενες τρυπούλες
που ο χρόνος είχ' ανοίξει
στήσαν το νοικοκυριό τους
οι φτωχοί οι ποντικοί
που τα δόντια τους τροχίζαν
στα πατώματα που τρίζαν!..

Ο φτωχός ο μπάρμπα-Ζήσης
είχε μείνει μοναχός
και το λιγοστό φαγί του
το μοιράζονταν μαζί του
το σκυλάκι του, ο Γιαννιός.
Ο σκουπιδοτενεκές του
σπάνια είχε καλούδια.
Γέμιζε κατά κανόνα
με σακούλες και με φλούδια.
Στη μιζέρια του αυτή
μια γειτόνισσα καλή
η Αμέρσα, η δασκάλα
τού 'φερνε ζεστό φαγάκι
κόκκαλα για το σκυλάκι.
Τού 'φτιαχνε και τη ντουλάπα
κι όλα τα απομεινάρια
μιας αλλοτινής ζωής
του γεράκου του φτωχού
φρόντιζε να καθαρίζει.

Άλλη μια φορά λοιπόν
η Αμέρσα, η καλή
βρήκε μέσα στη ντουλάπα
στεγνές κόρες το ψωμί
και τυρί αφυδατωμένο
σε γωνιά παρατημένο.

Σαν καλή νοικοκυρά
ρίχνει τ' αποφάγια όλα
μεσ' το σκουπιδοτενεκέ
σαν περάσει ο σκουπιδιάρης
την αυλή να καθαρίσει
κι έτσι θα μοσχομυρίσει
το αγιόκλημα στο φράχτη.

Ο κυρ-Εξηνταβελόνης
μέρμηγκας με τ' όλα του
πέρασε κάποια στιγμή
βιαστικά να ερευνήσει.
Ήταν σε αποστολή.
Λίγα τρίμματα ζητούσε
τη δουλίτσα του κυττούσε.

Να ο σκουπιδοτενεκές!..
Ήξερε από εμπειρία
ότι είναι αδειανός.
Μήπως όμως... κατά τύχη
έκρυβ' ένα... θησαυρό;
Μπα!..

Μήνες και σαν τριγυρνούσε
‘κει στο σκουπιδοτενεκέ;
Τον καιρό του σπαταλούσε.
Δεν υπήρχε ΕΝΑΣ ΜΕΖΕΣ!

Σήμερα καθώς περνούσε
γνώμη άλλαξ’ ο φτωχός.

“Άιντε ακόμη μια φορά…
κι ίσως είμαι Ο ΤΥΧΕΡΟΣ!”

Ω! του θαύματος λοιπόν.
Βγήκε στ’ αλήθεια τυχερός!
Βρήκε κόρες το ψωμί
μα… κι εκείνο το τυρί!
Βγήκε σαν κυνηγημένος.
“Τούτο κι αν δεν είναι τύχη!..”
Το θεό του ευλογούσε
το μπάρμπα-Ζήση, ευχαριστούσε.
Έφυγε λοιπόν με βιάση.
Βρίσκει κάποιους συνεργάτες
και κινώντας τις κεραίες
διηγείται λεπτομέρειες!..

“Σύντροφοί μου εργατικοί
έχουμε δουλειά πολλή…
Πρέπει να συγκεντρωθούμε
και ας μην αργοπορούμε!
Πάω να ειδοποιήσω
όοολο το συνοικισμό

γρήγορα να κινηθούμε
στου μπάρμπα-Ζήση το χωριό!..
Να φροντίσουμε θα πρέπει
πάντα όλοι μας μαζί.
Αφθονία μεν υπάρχει…
-και δεν είναι… ότι λάχει-
χρόνος όμως, πολύ λίγος!”

Αυτά λέει ο μέρμηγκας
σ’ όποιους τώρα συναντάει.
Τρέχει-τρέχει βιαστικός
δώθε πάει, ‘κείθε πάει,
ήρωας πραγματικός.
Καθώς τρέχει μ’ αγωνία
πέφτει σε μια κατσαρίδα.

“Γεια σου Εξηνταβελόνη.
Για πού τόσο βιαστικός;
Βρήκες τίποτα τριγύρω…
Ψάχνω-ψάχνω και μυρίζω
χωρίς προκοπή γυρίζω!..
Πείνες πού ‘χω αδερφέ μου
μ έφαγε η αγωνία…”

“Ναι κυρά μου Κατσαρίδα…
Συμφωνώ κι εγώ μαζί σου!..
Βιάζουμαι όμως να φύγω
τρέχω στο συνοικισμό!”

Η κυρία Κατσαρίδα
λίαν ενεργητική
κατευθύνεται κι αυτή
πού αλλού; στον τενεκέ
την ελπίδα των ενοίκων
στου μπάρμπα-Ζήση την αυλή.

Χώνεται ολάκερη
και δεν ψάχνει και πολύ.
Βρίσκει αρκετό φαγί:
το ψωμί και το τυρί.
Πεινασμένη καθώς ήταν
τρώει-τρώει βιαστική
κι όταν έχει αποχορτάσει…
γίνετ' ευεργετική.
Βγαίνει αποφασιστική
τρέχει μεσ' την αποθήκη
να διαδώσει τα στερνά.

Ξάφνου βγαίνει ο Λυχούδης
ο γείτονας της ποντικός
που χωμένος στη γωνία
μασουλούσε μ' αγωνία.

"Ω!.. Κυρία Κατσαρίδα!..
Όπως πάντα βιαστική…
Πώς τα πας από προμήθειες…
Ψώνισες για σήμερα;
Κι έχω πείνα τρομερή!.."

“Κυρ Λυχούδη, φεύγω-φεύγω…
Είμαι αλήθεια βιαστική!”

Ο Λυχούδης ξέρετε,
-μην τον βλέπετε έτσι δα!-
γίνεται πολύ σπουδαίος
κάπου- κάπου, ειλικρινά!
Όπως τούτη τη στιγμή…
Κι εξηγώ:
όταν είναι λιγωμένος
αντρειώνεται ο καϋμένος!
Έχει σοβαρές αιτίες
σοβαρές υποχρεώσεις.
Στη μικρή του τη φωλιά
βρίσκεται η Μουσουδίτσα,
η πιστή του η ποντικίνα
και τα πέντε τους μικρά.
Η φτωχή συντρόφισσά του
που την έσφαζε η πείνα
τα μωρά της τα καϋμένα
είχε έγνοια η κακομοίρα.

“Μουσουδίτσα…
γρήγορα κυρά μου κάνε,
άσε τα μωρά και πάμε.
Την κυρία Κατσαρίδα
μόλις είδα βιαστική.
Σήμερα κάτι θα φάμε.

Οι μεγάλες της κεραίες
μύριζαν ψωμί… τυρί!..
Στου μπάρμπα-Ζήση…
Ο τενεκές…
Εκεί θά ’ναι Ο ΜΕΖΕΣ!..”

Η κυρά η Κατσαρίδα
συμβουλεύει τους δικούς της
παίρνοντάς τους στην αράδα.

“Να βιαστείτε… με ακούτε;
μην αργείτε… ούτε στιγμή…
για να φάτε, αν πεινάτε!..”

Μα στο διάστημα αυτό
το ζευγάρι ποντικών
αμπαρώσαν τα παιδιά τους
στη μικρή-μικρή φωλιά τους
τρέχουν-τρέχουν βιαστικοί
στου μπάρμπα-Ζήση την αυλή.
Στέκονται για μια στιγμή
και κυττάζουν μ’ απορία
την ατέλειωτη πορεία
των ξανθών των μερμηγκιών.
Τα καλά σου περπατούσαν
κάθε τόσο σταματούσαν
και μ’ ευγένεια περίσσεια
τις κεραίες τους κουνούσαν
τους συντρόφους χαιρετούσαν
και οσμές ακολουθούσαν…

Ήταν μια σωστή στρατιά
τα μερμήγκια τα ξανθά.
Καταλάβατε… σωστά
στόχος τους ποιος ήταν:
τα σκουπιδοφαγητά!..

“Μουσουδίτσα μου γλυκιά…
αντιλήφθηκες… νομίζω!
Συνοδεία έχουμε.
Ας βιαστούμε το λοιπόν
πριν να γίνει μακελειό!”

Τρέχουν σαν την αστραπή
και βουτάν στον τενεκέ.
Μέσ’ στην αγωνία τους
μασάνε ραφινέ…
Τρώνε όλο το ψωμί
τρώνε κι όλο το τυρί.
Με γεμάτη την κοιλιά τους
-φανερά στρογγυλεμένοι-
τρέχουν-τρέχουν στη φωλιά τους.

“Αχ παιδάκια μου μικρά
έχετε έναν πατέρα…
Ήρωα πραγματικόν!..
Απ’ την αγάπη την πολλή
φροντίζει όλη μέρα.
Γάλα φρέσκο κι αρκετό
θά ‘χετε για βραδινό,
θά ‘χετε για πρωινό…”

Στο μεταξύ… ο αγώνας
για το βιοπορισμό
στο ίδιο πάντα μέτωπο
συνεχίζεται σφοδρός!

Έτσι…
πριν προφτάσουν τα μερμήγκια
σπρώχνονται οι κατσαρίδες
γρήγορες οι καψερές.
Τρέχουν δώθε, τρέχουν κείθε
κι είναι αλήθεια νευρικές.
Μα πού πήγε το ψωμί
και πού νά ‘ναι το τυρί;
Μήτε καν κάποιες τριφτάδες…
Φύγαν όλες οι ρημάδες;
Η κυρία Κατσαρίδα
πού ‘χε όλη τη φροντίδα…
κρύβεται πάει η καϋμένη.
Είναι πια κυνηγημένη!

Τρίτα ήρθαν τα μερμήγκια
στη μεγάλη εκστρατεία.
Πάντοτε μεθοδικά
σίγουρα, σχολαστικά
άκρως οικονομικά
ψάχνουν… ψάχνουν…
κι όλο ψάχνουν!
Μα πού πήγαν τ’ αγαθά;
Με φτωχά απομεινάρια

πέντε-δέκα ψιχουλάκια
θα γεμίσουν τα κελάρια
αποθήκες, προμηθάρια;
Είναι αποκαρδιωμένα…
Νιώθουν -το χειρότερο!-
πως είναι προδομένα!
Αχ! Ο Εξηνταβελόνης!
Πού να κρύφτηκε λοιπόν
που ‘κανε το σαματά
κι έλεγε λόγια παχιά;

Δεν αργούνε να τον βρούνε
στη γωνία τον στριμώχνουν
κι εξηγήσεις του ζητούνε.
……
Του μπάρμπα-Ζήση η αυλή
φτωχική μα… μαγική
σφύζει… σφύζει από δράση
απ’ το βράδυ ως το πρωί.

Μεσ’ τον κόσμο των εντόμων
τρωκτικών κι άλλων αρχόντων…
σίγουρα θ’ ανακαλύψεις
πλήθος μικροκοινωνίες
άλλους κόσμους θαυμαστούς
που η φύση έχει πλάσει
με την ίδια τη φροντίδα
και πολλή-πολλή στοργή
όπως και την αφεντιά μας!..

Ο θετός πατέρας

Ένας αετός καθόντανε στην άκρη ενός γκρεμού
κι η κόψη του εξύγιαζε τη γύρω περαχώρα.
Αγέρας φύσαγε τρελός, με πάθος και μανία
τα ποδαρονυχάκια του ήθελε να ξηλώσει.
Ο αετός ατάραχος κυττούσε μεσ' τα πλάτια
και το βοριά υστερικό, τελείως αγνοούσε.
Τη λύσσα του αμέριμνα κι αγέρωχος μετρούσε
τα πούπουλά του αέριζε, τα δαχτυλά του δρόσιζε.

Ο φτερωτός βιγλάτορας, μια κίνηση προσέχει
στα χαμηλά, στα μακρινά, στα πέρα μονοπάτια.
Κινιέται η υψηλότης του, νωχελικά να βλέπει.
Το μάτι κόβει, διαπερνά, χώρους και αποστάσεις.
Δεν κάνει λάθος σίγουρα. Βλέπει παιδί μικρό-μικρό
να κλαίει και να στενάζει στο δάσος μοναχό!..
Ο αετός σκιρτάει. Καρδιά 'χε γενναιόδωρη,
άπειρη κατανόηση, και θρύλου αντρειοσύνη.

Ανοίγει τις φτερούγες του, κι εκείθε κατευθύνεται
προς το μικρό-μικρό παιδί, κι ήσυχα προσγειώνεται.
Στέκει αντίκρυ. Το θωρεί που έκθαμβο σταματάει.
Τον αντικρίζει σαν αετός, και του γλυκομιλάει.

“Γιε μου, ποιος άνεμος καλός, σ’ έφερε στα λημέρια μου;”

“Μη… μου θυμώνεις κυρ’ αετέ. Χάθηκα… να το ξέρεις!..
Μήτε που το κατάλαβα πώς βρέθηκα εδώ πέρα καταμεσίς στα μέρη σου. Πεινάω και διψάω!..
Να πέσω θέλω, για να κοιμηθώ μονάχα μια σταλιά.
αλήθεια πώς νυστάζω!
Δεν ξέρω πού ‘ναι η μάνα μου, ο κύρης μου πού είναι!
Εδώθε, κείθε τριγυρνώ μονάχος.
Αχ! Πάει πολύς καιρός που χάθηκα στο δάσος!..”

Κλαίει το άμοιρο παιδί, σκύβοντας το κεφάλι.
Ο αετός ταράχτηκε! Σα βασιλιάς που ήτανε έπρεπε ν’ αντιδράσει σα δυνατός και δίκαιος!
Μιλάει μεγαλόπρεπα, συνάμα ταπεινά…

“Κάποτε είχα παιδιά… παιδί. Μεγάλωσαν, μ’ αφήκαν.
Βαριά είν’ η μοίρα η φτερωτή, βαριά καταραμένη.
Νά ‘μαι λοιπόν παντέρημος, ψηλά σε βράχου κόχη…
Πρωί σαν έρθει, το γιόμα, κι απ’ το κατόπι η νύχτα

σκοπιά βιγλάτορας κρατώ, στην κοινωνία του δάσους!..
Κι εσύ ‘σαι μόνος κι ορφανός, πονάς την οικογένεια
που ‘χασες, σαν ‘που χάθηκες, στο δάσος πλανεμένος.
Κι εγώ παντέρημος περνώ, κι εγώ πονάω και κλαίω…
Μείνε κοντά μου να χαρώ, παιδί μου να σε κάνω
να μοιραστούμε τον καϋμό, τον πόνο το μεγάλο!”

“Μα εσύ αετέ μου… είσ’ αετός! Πατέρας μου να γίνεις;
Τα μάτια σου είναι σκληρά, το ράμφος ματωμένο
τα νυχοποδαράκια σου, τα μεγαλοφτερουγά σου!
Αρπάς κατσίκια, πρόβατα, κι ίσως… μικρά παιδάκια;
Πώς να τολμήσω τ’ ορφανό, στο δίπλα σου να γείρω;
Αχ! Σε φοβάμαι αετέ… ακόμη κι αν θαυμάζω
την ώρια αντρειοσύνη σου!”

“Σπουδαίος είμαι κυνηγός! Τ’ άδικο δεν το πράττω.
Είμαι περήφανο πουλί, των φτερωτών στεμμένος.

Ο φτερωτός προστάτης σου και άγγελος θα γίνω.
Θ’ απλώνω τις φτερούγες μου πάπλωμα πουπουλένιο
θα κλείνεις τα ματάκια σου, κι εγώ θε να βιγλίζω”.

Το παιδοπούλι άκουσε λόγια που τα ποθούσε.
Αδύναμο κι ανήμπορο απλώνει τα χεράκια
και δέχεται από το θεριό θερμό-θερμό εναγκαλισμό.
Θετός πατέρας ο αετός ανοίγει τις φτερά του,
και απαλά στα πούπουλα σηκώνει το παιδί,
που κλείνει τα ματάκια του ψυχή γαληνεμένη.
Έρχεται ο ύπνος βιαστικός, και κουβαλάει μάγια.
Μάνα, πατέρας κι αδερφός, γίνηκε ο αετός.

Οζ-Ουρώ

Μια αξιόλογη ταχυδρόμος

Παραμονές Χριστούγεννα
κι η Οζ-Ουρώ, η καγκουρό
πρωί-πρωί και βιαστική
τρέχει για τη δουλειά της
πού ‘ναι πολύ λειτουργική
κι όλοι την εκτιμούν: Είναι…
η ταχυδρόμος της *Πανίδας*!

Παραμονή, παραμονής,
των Χριστουγέννων
κι ο Σώφρονας, ο διευθυντής
το σεβαστό κοάλα,
της τόνισε ιδιαίτερα:

“Μην το ξεχάσεις Οζ-Ουρώ…
Τι μέρα είναι η αυριανή!
Στων Χριστουγέννων
την παραμονή
τα τελευταία γράμματα,
τα τελευταία δέματα,
να μοιραστούνε πρέπει.”

Ανήμερα Χριστούγεννα
τρέχει ο κοσμάκης, τρέχει!
Κι όλοι μεγάλοι και μικροί
ψωνίζουν, πακετάρουν
τα τελευταία δώρα τους,
με περισσή φροντίδα.

Στην ώρα της η Οζ-Ουρώ
βρίσκεται στο δουλειά της.

“Καλή σου μέρα Οζ-Ουρώ…
Θαρρώ πως έχεις δέμα.
Αγαπητή μου είναι ‘δώ.
Ρίξε αν θέλεις μια ματιά
προτού ν’ αρχίσεις τη δουλειά.”

Η Οζ-Ουρώ λαχτάρησε.
Ποιος τάχα τη θυμήθηκε;
Και βέβαια ήτανε γι' αυτήν.
Διαβάζει τ' όνομά της.
Κι η διεύθυνση είναι σωστή.
Διαβάζει τη δικιά της.

"Ω! Μα είναι από το σπίτι μου!
Είναι από τους γονείς μου!"

Χαρούμενη χαμογελά.
Νιώθει στα πόδια της φτερά.
Δεν την ξεχάσανε λοιπόν
τέτοια χρονιάρα μέρα!
Και τι καλά να κρύβει;
Θα περιμένει βέβαια,
ως αύριο το πρωί
τα δώρα της ν' ανοίξει.
Την τρώει η περιέργεια
μα είναι η ώρα για δουλειά.

Στο σάκο της το φυσικό
πακέτα ρίχνει, γράμματα
και ξεκινά χαρούμενη
για την αποστολή της.

Και πρώτα-πρώτα σταματά
στης κυρά-Περιστέρας.
Της άφησε τις κάρτες της
και τους λογαριασμούς της

κι αυτή την ευχαρίστησε
από το μπαλκονάκι της.

Και βέβαια της έδωσε
τις πιο θερμές ευχές της
πάντοτε γουργουρίζοντας…

“Νευρικούλη είσαι μέσα;”

Φώναξε η Οζ-Ουρώ
σταματώντας στη συνέχεια
σε υπόγειου σπιτιού
ξύλινη πόρτα και μικρή.

“Είσαι μέσα… ή δεν είσαι;
Και αν είσαι…
βγες λοιπόν να παραλάβεις”

“Συμπάθα με αχ! Οζ-Ουρώ
π’ άργησα να σ’ ανοίξω!”

Ακούγεται δειλή, ψιλή
του Νευρικούλη η φωνή
την πόρτα ως ανοίγει.
Βγάζοντας απ’ το σάκο της
ένα ωραίο δέμα
η Οζ-Ουρώ χαμογελά
και λέει πάντα φιλικά.

“Έλα και είσαι τυχερός.
Κάποιοι σε αγαπούνε!..”

Σουφρώνει τη μυτούλα του
πολύ ευτυχισμένος
και την καλή την Οζ-Ουρώ
ευχαριστεί ο καϋμένος.
Το δέμα έρχεται από μακριά.
Απ’ την καλή μητέρα του.
Τις λιχουδιές μυρίζεται:
καρότα καραμέλας…

Η ταχυδρόμος Οζ-Ουρώ
φεύγει συγκινημένη.
Έχει δουλειά, δουλειά πολλή
και πρέπει πια να τρέχει.
Νάτη λοιπόν που βιαστική
πηδάει στο μονοπάτι
και βρίσκεται στα γρήγορα
μπροστά σ’ ένα μπαράκι…
Της Ψηλομύτας ξέρετε
κυρίας σοβαρής!
Όνομα βέβαια δύσκολο
βαριά κι η αρχοντιά της…
Φόραγε η στρουθοκάμηλος
σαν πάντα τα γυαλιά της.

“Καλώς τηνα… καλώς την!
Κυρία Οζ-Ουρώ μου…
Αλήθεια τι θα κάναμε,
χωρίς την αφεντιά σου!”

“Κυρία Ψηλομύτα μου,
θαρρώ πως υπερβάλλεις!
Για τα καλά τα λόγια σου
πολύ σ’ ευχαριστώ.
Αυτή… είν’ η δουλειά μου.
Σού ‘φερα δύο φάκελους
και… παραφουσκωμένους!”

“Και βέβαια Οζ-Ουρώ…
απ’ τους ‘ψηλούς μου φίλους!
Πέστε μου
πώς θα μπορούσε νά ‘ναι αλλιώς;”

“Κυρία Ψηλομύτα μου
σωστά, πολύ σωστά…
Διόλου δε διαφωνώ.

Καλή σου μέρα το λοιπόν.
Και… ας μην το ξεχάσουμε:
μέρα χρονιάρα το αύριο!”

Φεύγει και πάλι η Οζ-Ουρώ
τρέχει, πηδώντας τρέχει.
Στο δρόμο τώρα συναντά
την Απασχολημένη

απ’ τα παλιά
τα χρόνια τα μαθητικά
φίλη αγαπημένη
και μακρινή εξαδέλφη.
Είναι η κυρία Γουόλαμπη…
Φαίνεται κουρασμένη.
Φιλιούνται οι δυο τους καρδιακά
και ψιλοκουβεντιάζουν
ξεχνώντας το καθήκον τους
για μια στιγμή, ανασαίνουν .

“Πώς είστε όλοι το λοιπόν
αγαπητή εξαδέλφη;
Ο άντρας σου και τα παιδιά;”

“Αχ! Εξαδέλφη Οζ-Ουρώ!
Και από πού ν’ αρχίσω;
Δουλεύουμε σκληρά κι οι δυο.
Μεγάλη η φαμίλια!
Μόοολις που τα βολεύουμε!
Το βλέπεις κι από μόνη σου,
Ο Βενιαμίν… κι εγώ!”

Μικρό κεφάλι ξαφνικά
φυτρώνει από το σάκο της.

“Αλλό, Αλλό, Αλλό!..
Ω!.. Μα τι όμορφο μωρό!
Μα… είσαι αξιέπαινη
καλή μου εξαδέλφη!

Να μη ξεχάσω βέβαια
και την αποστολή μου!
Έχεις φακέλους ένα-δυο.

Τα νέα νά 'ναι ευχάριστα
σου εύχομαι καλή μου!
Ίσως και κάποια επιταγή.
Το εύχομαι επιτέλους!
Σ' αφήνω τώρα βιάζομαι…
Σου εύχομαι Χριστούγεννα
χαρούμενα να έχεις
μαζί με τον αντρούλη σου
και τα γλυκά παιδιά σας!"

"Σ' ευχαριστώ, αχ! Οζ-Ουρώ!
Νά 'σαι καλά κορίτσι μου!
Του χρόνου… παντρεμένη!"

Η Οζ-Ουρώ χαμογελά
βιάζεται τώρα ξαφνικά…
Η ώρα αλήθεια πώς περνά!
Και να που τώρα βρίσκεται
στο σπίτι της κυρίας
που ξέρει να γελά.

"Κυρία Γελαστή μου!..
Καλημερούδια σου!"

“Χααα!.. Χααα!... Χααα!..
Καλή σου μέρα Οζ-Ουρώ…
Σαν τι καλά μου φέρνεις
που τρέχεις πάντα και πηδάς
όλη καλοσυνάτη!”

“Είν’ η δουλειά μου Γελαστή…
Έχεις και κάποια δέματα…
Θαρρώ πως είναι τρία.”

“Χααα!.. Χααα!.. Χααα!..
κυρία Οζ-Ουρώ…
Θα είν’ απ’ τα παιδιά μου.”

“Ω! Χαίρομαι πάρα πολύ!
Καλά Χριστούγεννα λοιπόν
κυρία Γελαστή!”

Φεύγει κεφάτη η Οζ-Ουρώ.
Αισθάνεται σπουδαία.
Είναι στ’ αλήθεια όμορφο
να μεταφέρεις νέα
“εντός κλειστών φακέλων”
και δέματα ωραία.

Την καρτερούνε σίγουρα
με περισσή αγωνία
κάποιοι στην κοινωνία τους!

Οι σκέψεις της βιαστήκανε
πέταξαν μακριά.
Μια φασαρία έρχονταν
από πολύ κοντά.
Απ' της κυρά-Παγώνας
έρχονταν τα καμώματα
τούτης της ταραχής.
Θύμωνε η ταλαίπωρη
με τον κυρ-Πλουμιστό
τον άντρα της, τον υπναρά.

Είναι στ' αλήθεια ο Πλουμιστός
πολύ-πολύ νωχελικός
μια δόση επιδεικτικός
και… γίνετ' ενοχλητικός!..
Κινείται πάντοτε αργά
κι ανοίγει επιδεικτικά
την πλουμιστή ουρά του
που σα βεντάλια ξωτικιά
χρυσίζει μες τον ήλιο.
Της κακοφαίνεται πολύ
της σοβαρής Παγώνας
ετούτη η κατάσταση.
Τώρα λοιπόν π' αγρίεψε
-πολλά δεν έχει λόγια-
τον κυνηγά ανήλεα.
Σίγουρα τ' αποφάσισε:
απ' τη ζωή της βιάζεται
κι από το σπιτικό της
γρήγορα να τον διώξει.

Διακριτική η Οζ-Ουρώ
αφήνει στο κιβώτιο
τα λίγα γράμματά τους
και εύχεται αληθινά
μέρα που ξημερώνει
να βρει τα δύο τα πουλιά
ξανά αγαπημένα.

“Θεια Οζ-Ουρώ…
Θεια Οζ-Ουρώ!..”
Ακούει τ’ όνομά της
καθώς βιαζόταν στη στροφή
για την απάνω ρούγα.
Γυρνά και πίσω της κυττά.
Είναι τα δυο παιδιά
της Απασχολημένης
που έχουν πλησιάσει.

“Για σένα θεία Οζ-Ουρώ,
τα στέλνουν οι γονείς μας
γιατί είσαι η καλύτερη
απ’ όλους, ταχυδρόμος.”

“Ω!.. Τα καλά μου τα παιδιά …
Πολλά-πολλά ευχαριστώ!
Να είσαστε πάντα καλά
με τη μαμά… με το μπαμπά…
γερά κι ευτυχισμένα.
Καλά Χριστούγεννα λοιπόν
και χρόνια ευλογημένα.”

Αλήθεια συγκινήθηκε
η ταχυδρόμος Οζ-Ουρώ.
Τα λόγια της μπερδεύει.
Πηδώντας πάντα ελαφρά
απομακρύνεται γοργά
κατευχαριστημένη.
Είναι χαρά να σ' αγαπούν,
να σε αναγνωρίζουν.

Τα πόδια της βγάλανε φτερά
γρήγορα όλους τους περνά
μαζεύοντας ευχές πολλές
μοιράζοντας παρόμοιες.
Το μεσημέρι πια γυρνά
στο γιορτινό γραφείο.

Αύριο θα γιορτάσουνε
την όμορφη γιορτή.
Η Οζ-Ουρώ η Καγκουρό
είναι μια προκομμένη.
Τα δώρα της τα έστειλε
τις κάρτες της επίσης.
Για τη μαμά της έφτιαξε
μια φίνα μαρμελάδα
για τον μπαμπά της τον καλό
πουτίγκα πρώτης τάξης.

Για όλα τ' αδερφάκια της
ψηλά στην Κουηνσλάνδη
-που η ζέστη είναι συνεχής

χειμώνα-καλοκαίρι-
αγόρασε καπέλα.

Αύριο, πρωί-πρωί,
ημέρα των Χριστουγέννων
θ' ανοίξει τα δωράκια της
όλωνε των δικών της
που τά 'στειλε η αγάπη τους.

Κι ο κόσμος όλος σίγουρα
θα κάνουνε το ίδιο.
Και σα θα φτάσει η στιγμή
τα δώρα τους ν' ανοίξουν
-ας ευχηθούμε όλοι μαζί-
ν' ανοίξουν την καρδιά τους
και λίγη απ' την αγάπη τους
να ξεχειλίσει πλούσια
παρηγοριά να γίνει
ν' αγγίξει τους αδύνατους
και τους αδικημένους!

Τα Χριστούγεννα,
και οι Άγιο-Βασιλιάτικες διακοπές

Στων Χριστουγέννων το ρυθμό
παντού σ' όλο τον κόσμο
παιδιά, νέοι, μεγάλοι
βιάζονται, ανυπομονούν
το πώς και πώς θα υποδεχτούν
το θείο το Μωρό.

Γιρλάντες κόκκινες, χρυσές
πράσινες, μωβ ή θαλασσιές
στολίζουν τα παράθυρα.
Στα δέντρα φώτα φύτρωσαν
καμπάνες και δωράκια
άγγελοι ροδοκόκκινοι
και χιόνια βαμβακάτα.

Σα θά 'ρθει ο Άγιο-Βασίλης μας
θα τά 'βρει όοολα έτοιμα!
Τα δώρα του θ' αφήσει
κάτω απ' το δέντρο το λαμπρό
για να χαροποιήσει
με το γλυκό του τρόπο
κάθε καλό Χριστιανό.

Στην Αυστραλία ξέρετε,
μια τέτοια εποχή
κάνει μεγάλη ζέστη.

Έτσι κι ο Άγιος Βασίλης μας
ντύνεται ελαφρά!..

“Τι λέτε; θα μου πείτε.
Εμείς τον βλέπουμε παντού
ντυμένο χειμωνιάτικα:
κουκουλωμένο στα ζεστά
στα κόκκινα τα ρούχα του
στις γούνες, στο σκουφί του”.

Βέβαια, δε διαφωνώ.
Έχετε αλήθεια δίκιο.
Βλέπετε, σαν πρωτάρχισε
τα δώρα να μοιράζει
το κλίμα ήταν παγερό
με χιόνια και κρυάδες…
Χειμώνα, βράδυ στο έλκηθρο
έτρεμε ο κακομοίρης.
Γλύστραγε μ’ ευχαρίστηση
μες από καμινάδες…
καθόλου δε νοιαζότανε
για τη ζεστή τη χόβολη…
Την είχε τόση ανάγκη!

Μα… απ’ τον καιρό που άρχισε
νά ‘ρχεται στους Αντίποδες
τα ρούχα του τον ζέσταιναν
και μάλιστα πολύ.
Σκέφτηκε, ξανασκέφτηκε…
και τέλος αποφάσισε

ν’ αλλάξει και στολή.
Έτσι λοιπόν τον είδαμε
να ντύνεται με κόκκινα,
σορτάκια και μπλουζίτσες
κάλτσες ψηλές και κόκκινες
στο γόνατό του απάνω
σανδάλια μαύρα δυνατά
και κόκκινο το τζόκι του.

Δεν οδηγάει έλκυθρο
εδώ στην Αυστραλία.
Έχει μοτοποδήλατο
και το καλάθι πίσω.

Στα σεβαστά του τα μαλλιά
φορά χρυσές κορδέλες
και πράσινες, γυαλιστερές
της Αυστραλίας τα χρώματα.

Και δε θα ήταν ψέματα
-θα πούμε και μια αλήθεια!-
ο Άη-Βασίλης αγαπά
τη φωτεινή Αυστραλία
για τον καιρό της τον ζεστό,
τη θάλασσά της την πολλή,
μα πιότερο ακόμα
-να το πω;
για σάς παιδιά…

Στην Αυστραλία τη ζεστή

ένα μπουκέτο γνώρισε
από λουλούδια εξωτικά:
όλου του κόσμου τα παιδιά!
Και μια αλήθεια ακόμα
κι όοολοι θα συμφωνήσουν:
τα δώρα τα σπουδαιότερα
για όλους τους ανθρώπους
παιδάκια είστε μόνο *ΕΣΕΙΣ*
κι όλοι σας αγαπούμε.
Πρώτος απ' όλους ο Χριστός
οι πάντα υπέροχοι γονείς
και βέβαια… ο Άγιο-Βασίλης!..

Το τραινάκι

Να το μικρό τραινάκι!.. Έρχεται λαχανιάζοντας.
Έλεος πια, κουράστηκε! Ολημερίς δουλεύει.
Ξέρετε άρα τι θα πει, να σταματάς, ν' αρχίζεις
να ξεκινάς, να ιδροκοπάς και πίσω να γυρίζεις;
Κουράστηκε και μπάφιασε, και ναι, κάπως πεινάει!..
Κάνει ν' αρχίσει, δέρνεται. Να ξεκινήσει, ιδρώνει.
Ζαλίζεται κάποια στιγμή, δεν ξέρει αν πηγαίνει.
Μήπως στ' αλήθεια ξέχασε ο τίμιος καρβουνιάρης
να θρέψει το μικρό θεριό μέσ' στο μηχανουργείο;

“Άκου καλέ μου μάστορα… άκου π’ αγκομαχάω!..”

“Ωχου!.. ο φτωχός κοιμήθηκα… και η φωτιά θα σβήσει!..
Ένα λεπτό τραινάκι μου, αχού μη σταματήσεις!.”

“Τσαφ… τσαφ… τσαφ… τσαφ… τσαφ… τσαφ!..

“Μηχανικέ μη βιάζεσαι!.. Το σφύριγμα μιλάει.
Αφού σταθμό πλευρίσαμε, τροφή άλλη, δε θέλω.”

“Τύχη καλή, ευγενική…”

“Πέστο και ξαναπέστο!.. Το δύστυχο φοβήθηκα πως κάπου θα πλαντάξω!..”

“Ζήτω, στο τραίνο μας καλέ… Ζήτω και πάλι ζήτω!
Μας βγάζει ασπροπρόσωπους, ποτέ δε σταματάει!
Να ζήσει ο μηχανικός, που πάντα το φροντίζει
να ζήσει και το κάρβουνο, που το καλοταΐζει!..”

Το μαγικό κολοκύθι

Στου Πάνου το χαμόσπιτο

συνέβη κάτι θαυμαστό.

Ο Πάνος που καλλιεργεί
λαχανικά και φρούτα,
τα κουβεντιάζει, τ' αγαπά
τα θρέφει, τα ποτίζει.

Ήρθε καιρός κι ωρίμασε
η χαϊδεμένη του κολοκυθιά
και τού 'φτιαξε νέα παιδιά
κολοκυθάκια δροσερά.

Πήγε ο Πάνος με χαρά
να σώσει τον καρπό της
για να τον πάει με το ζω
στην πέρα πολιτεία.

Απ' όλα όσα μάζεψε
κράτησε το μεγάλο.
Στο σπίτι στο τραπέζι του
τό 'βαλε για στολίδι
να του θυμίζει τη σοδειά
την τόση προκοπή του.

Τα άλλα, τα ξεπούλησε
στη Λαϊκή στα γρήγορα
και στο μπαξέ του γύρισε
το δείπνο του να κάνει.

Το κολοκύθι τ' όμορφο

στεκότανε ακίνητο
στου τραπεζιού τη μέση
‘πώς ο κύρ-Πάνος τό ’βανε.

Ξάφνου ο κυρ-Πάνος κάθεται
κυττά το κολοκύθι.
-Για στάσου… Για μεγάλωσες,
για μαγεμένος είμαι!
Μουρμούρισε ο καψερός
κυττώντας στο τραπέζι.
Μήτε και που συμπλήρωσε
τη σκέψη του ο κυρ-Πάνος.

Το κολοκύθι πήδηξε
κάθισε, στριφογύρισε
σκαρώνοντας τους κύκλους
πολλούς τρελούς, ζαλιστικούς,
κι άκουγε εκεί μέσα του…
ο σπόρος κωδουνούσε!..
Μ’ απ’ όλα θαυμαστότερο
ήταν… το πώς μιλούσε:

“Πάνο, κυρ-Πάνο αφεντικό
π’ άξια κηπουρεύεις
που φύτεψες τη μάνα μας
που την εδρόσεψες βραδίς
την κορφολόγησες νωρίς
που τ’ άνθια της εφρόντισες
κι αγάπη την εφίλεψες…
και γεννητούρια έδωκε

σε γιους και θυγατέρες…
εγώ το πρωτοτόκι της
δώρο θα σε αμείψω.
Πάνο τον κόρφο μου άνοιξε
για νά ’βρεις το ρεγάλο.”

“Για δες τι φτιάχνει το μυαλό!
Μη φταίει το κρασί μου;
Μα εγώ κρασί δεν φίλεψα
το λάρυγγά μου απόψε!”

Μουρμούρισε ο καψερός
ο κηπουρός, ο Πάνος.

“Κυρ-Πάνο, μην πολυρωτάς
και κάμε τι σου κρένω!”

“Κολόκυνθο, που να μιλά
να στέργει, να χορεύει
ποιος τάχα αντίκρισε ποτέ
ποιος τάχα το πιστεύει;”

“Αμε λοιπόν, τι καρτεράς;
Δύσκολο τάχα είναι;”

“Καλά το λέγεις μάτια μου
τι έχω για να χάσω;
Μήτε αυτιά μου στήσανε
και μήτε μάτια βλέπω!..”

Με χέρια που τρεμούλιαζαν,
το κολοκύθι ανοίγει.

“Α!.. Τ’ είναι ετούτο που θωρώ;
Μην είναι θαύμα μάτια μου;”

Χρυσοί κολοκυθόσποροι
λάμπανε στην καρδιά του!
Τά ‘χασε ο Πάνος ο φτωχός.
Στα μάτια του δεν πίστευε.
Παίρνει ένα σπόρο μοναχό
και μαλακά δαγκώνει.

“Θεέ και Κύριε!.. Είναι χρυσός;
Τα δόντια μου έτσι λένε!..
Γιαχούουουου!..”

Τώρα χορεύει και πηδά
και το μυαλό του χάνει.
Παίρνει στο σακουλάκι του
τους σπόρους τους χρυσούς
και στο ζωνάρι του σφιχτά
το δένει με φροντίδα…

Αποκοιμήθηκε έτσι δα
ο γεωργός ο Πάνος
κι απάνω στα χαράματα
‘τοιμάστηκε με φούρια
να πάει να βρει τον άξιο
τεχνίτη κι αρχιμάστορα

πού ‘ξερε από χρυσάφι
που τό ‘λυωνε, που τό ‘πλαθε
και το πολυμαστόρευε!..
Για να βεβαιωθεί!...

Και μια και δυο και έφτασε
στην πολιτεία ο Πάνος
όπου οι μαστόροι γήτευαν
με την χρυσοδουλειά τους!..

“Πες μου καλέ μου μάστορα
εσύ που τόσα ξεύρεις…
τούτο το χρυσάφι που θωρείς
τι καλοσύνη έχει;
Θα σε πληρώσω μάστορα
μερίδα θα σου κόψω!”

“Χρυσοκολοκυθόσποροι;
Πρωτοφανές κι ετούτο!..”

Είπε ο Γιαννιώτης μάστορας
γελώντας καλοκάγαθα…

“Πρώτη φορά μα το Θεό
βλέπω χρυσά σπορίδια…
χρυσοκολοκυθόσπορους!..
Μα δε μου πέφτει λόγος!”

“Αχ πού να ξέρω ο φτωχός;
Εκείνος ο παππούλης μου

ήτανε τι παράξενος…
Τα βρήκα στην κασέλα του
μ’ ορμήνεψε με βιάση
έφευγε ο κακόμοιρος
για τη στερνή τη χώρα,
μεγάλη του η χάρη!”

“Είναι χρυσός, καλός χρυσός.
Μάθε το, είσαι πλούσιος.
Κι ότι ποθεί η καρδιά σου
σπίτια και γη και άμαξα
κι αρχόντισσα γυναίκα.
Κι όοολα τα ημπορείς!..

Φεύγει ευτυχής ο Πάνος
γυρίζει στο χωριό του
σφαλίζει το σπιτάκι του
νοικιάζει το χωράφι του.

Στην πολιτεία την τρανή
αρχοντικό αποκτάει
μάγειρο και μαγείρισσα
αμάξι κι αμαξά.

Για να τηρήσει τόσο βιος
εμπορικό σκαρώνει.
Μεταξωτά και βελουδιά
και κρέπια και κασμήρια
τσόχες και μάλλινα κρουστά
γεμίζουνε τα ράφια.

Και υπάλληλους είχε πολλούς
τον κόσμο να σερβίρουν.

Επρόσεχε κι επρόσεχε
είχε και δικηγόρο
και φημισμένο λογιστή
για να τον προστατεύουν!

Οι φίλοι που απόχτησε
ήταν τρανοί με πλούτη
ήταν εβραίοι έμποροι
ήτανε μορφωμένοι.
Δικό του όμως άνθρωπο
να τον πονάει, δεν είχε.

Οι φίλοι του τον ξόδευαν.
Περίσσια κομπλιμέντα
τις τσέπες του, του άδειαζαν
και την καρδιά γελούσαν.
Μονάχος, ξένος κι έρημος
αισθάνονταν ο Πάνος.

Οι υπηρέτες φτιάξανε
μικρές περιουσίες
από τα λεφτά που πέρσευαν
στα ψώνια του στην αγορά.

Το σπιτικό τους γέμιζαν
με βούτυρα και λάδια
κρέατα και λαχανικά

με σιτηρά και φρούτα.

Ζωή δεν ήταν ‘τούτη εδώ!
Του Πάνου δεν του ταίριαζε.
Κράταγε κρύα την καρδιά
την τσέπη του όλο άδειαζε.

Στον ύπνο του παιδεύονταν
με ονείρατα εφιάλτες.
Πεθύμαγε την εξοχή
τον καθαρό αγέρα.

Τους μετρημένους γείτονες
και την καλή τους μέρα!..
Τούτος ο κόσμος ήτανε
κακός, ψυχρός κι ανάποδος…

Τού ‘λειπε το χωράφι του
τού ‘λειπε το σπιτάκι του
τού ‘λειπε κι η Χαϊδούλα του
εκείνη η κοπελούλα του!

Ήταν πρωί, κάποια στιγμή
που απόφαση το πήρε
ν’ αφήσει το αρχοντικό
ν’ αφήσει και την πόλη
της χλαγοής της την ψευτιά
και πίσω να γυρίσει.

Στο δρόμο που ξεκίνησε

αποφάση το πήρε
στο σπιτικό του κύρη του
παντοτινά να ζήσει.

Ανάσανε βαθειά-χαρά
κι ορκίστηκε:
μ' όργωμα το χωράφι του
μονάχος να φιλέψει
και τα κουκιά τα τραγανά
μόνος του να φυτέψει.
Να βάνει ζαρζαβατικά
κολοκυθένιους σπόρους.
Να νοικοκυρευτεί
να παντρευτεί
την όμορφη Χαϊδούλα.

Απ' το χρυσάφι πιότερο
αξίζουν κάποια άλλα:
η ακριβή συντρόφισσα
και η διπλή αγάπη.

Ο Πέτρος και η θάλασσα

Μια φορά κι έναν καιρό
σε νησάκι γραφικό
ζούσε ο Πέτρος, ο μικρός
κι από κύρη ορφανός.

Στη θάλασσα ζούσε κοντά

κι έτρεχε σαν μπορούσε
να κουβεντιάσει μοναχός
με το μεγάλο κύμα.

Το κάθε του παράπονο
στης γαλανής της θάλασσας
την αγκαλιά το έριχνε.
Να μεγαλώσει εύχονταν
να πιάσει ένα κύμα
στης ξενιτιάς τα πέρατα
να φτιάξει τη ζωή του.

Η θάλασσα τον άκουγε
τον ράντιζε παρηγοριά
και του σιγομουρμούριζε:
“όλα θα παν καλά!..”

“Η μάνα μου παιδεύεται
κι έχω μικρό αδέρφι
και συγγενείς ολιγοστούς
πού ‘χουν τα βάσανά τους.
Σα ζούσε ο πατέρας μου
ήταν καλοκαιράκι.
Μην ξέρεις θάλασσα πλατειά
κανένα μονοπάτι
για νά ‘βρω τον καλό Θεό
να πάω να του μιλήσω
να λυπηθεί το σπίτι μας
νά ‘ρθει ο πατέρας πίσω;”

“Πέτρο… για άκουσε παιδί:
Μεγάλος είναι ο Θεός
και πάντα την ακούγει
τη προσευχή σου την θερμή.
Και σαν Πατέρας όλων μας
έχει δικούς του τρόπους
να λύνει τα προβλήματα
να βαλσαμώνει πόνους.
Αγάπα τη μανούλα σου
και άγγελος προστάτης
δίπλα σας παραστέκεται
καλά σας ετοιμάζει.
Είναι η πατρική στοργή
που σας ακολουθάει
στο δίπλα σας κάθε στιγμή.
Το μάτι του αγρυπνάει.”

“Κυρά μου, θάλασσα καλή
λένε πως είσαι άκαρδη
μα εμένα με γαλήνεψες
ακόμη μια φορά…

Νιώθω κοντά σου σιγουριά
τ’ αγέρι σου δροσίζει
φτάνει στο στήθος μου βαθειά,
τη θλίψη πώς μου σβήνει!”

Ο Γελαστός

Κάποτε, σ' αλλοτινούς καιρούς, σε χώρα μακρινή
ένα τρανό παλάτι, πιότερο απ' όλα ξακουστό
μέσα σε τάφρο απύθμενο, κροκόδειλοι φυλούσαν.
Άνοιγαν τις σιαγόνες τους, κι ότι τυχαία έπεφτε
ταξίδευε ταχύτατα σ' αχόρταγο στομάχι!
Η τάφρος ήταν φοβερή και οι κροκόδειλοι πολλοί
στ' ακίνητα, τα σκοτεινά, τα πράσινα νερά της.

Κάπου αλλού……
στη χώρα την πανέμορφη της Ξεγνοιασιάς και της Χαράς,
ο πρίγκιπας, ο μορφονιός, ο τυχερός, ο Γελαστός
-για το μυαλό, τη βλογημένη τύχη, πολλά ξακουστός-
ευτυχισμένος ήτανε και καλοκαρδισμένος.

Για το παλάτι του Σκληρού, του κακοκαρδισμένου,
που πεινασμένοι, πάντοτε, κροκόδειλοι φυλούσαν,
κίνησε ο Γελαστός, για της αγάπης τάμα,
αφού το καλοσκέφτηκε, τι τού 'μελλε να κάνει!

Βλέπετε…

σα μαζεύτηκαν στου Γελαστού τα γεννητούρια οι Μοίρες,
την ώρα που αντίκριζε το φώς, μωράκι νιο στον κόσμο,
εκείνη η Κλωθώ… του έταξε την όμορφη του Κάστρου…
που έμελλε να γεννηθεί, μετά την αφεντιά του.
Θα την ονοματίζανε Ηλιολουστή, ως είπε…
Γιατί σαν ήλιος θά 'λαμπε και τη χαρά θα σκόρπιζε,
στο Κάστρο του Σκληρού, σε γαλανό μεταξωτό
κι ασήμι τυλιγμένη, χρυσό θα φέρνει στα μαλλιά,
μάτια θα γαληνεύει στο αέρινο το διάβα της…

Ο αδερφός της Άγρυπνος, ο άντρας ο χαλκέντερος
την όμορφη Ηλιολουστή, φύλαγε σαν τα μάτια του.

Ο Γελαστός ο τυχερός, είχε γονιούς περίφημους:
ο κύρης του ο Αστείος κι η μάνα του η Χαρά,
του δίδαξαν, μ' εμπιστοσύνη στο καλό να ζει
με φροντισμένη δύναμη και με νοημοσύνη
τον κίνδυνο τον άγνωστο πάντοτε να λογιάζει.
Μεγάλωνε ο Γελαστός σ' αγάπης ζεστασιά
κι είχε το γέλιο εύκολο, παιδί ευλογημένο.
Αν και δεν ήταν άτρωτος, το γέλιο του το λαγαρό

νίκαγε πάντα το κακό, και σκόρπαγε στο διάβα του
τις λύπες όλων, μαζί τις στενοχώριες.

Σαν ήρθ' η ώρα η θετή, ασπάστηκε τη μάνα του
του κύρη του το χέρι, το άλογό του πέζεψε
το Φυλαχτό τον άσπρο.
Καβάλησε μερόνυχτα να φτάσει στο παλάτι
του φημισμένου του Σκληρού και του Άγρυπνου
του αδερφού, της λατρευτής της Ηλιολουστής.
Όταν κατάφτασε λοιπόν
ξεπέζεψε το Φυλαχτό και στάθηκε πανύψηλος
αντίκρυ στο παλάτι, που σείστηκε από φωνή
ξέχειλη απ' αγάπη, το τραγουδάκι τ' όμορφο:

"Ηλιολουστή... Ηλιολουστή... καμάρι τούτης της γωνιάς
είμαι το ριζικό σου... που η αγαπητή μας η Κλωθώ
-νουνά σου και νουνά μου- έταξε να ταιριάσουμε...
Ήρθα καλή μου κι άνοιξε, σύμμασε τα μαλλιά σου
ψηλά-ψηλά και σίγουρα, και για ταξίδι βιάσου!..
Ηλιολουστή... Ηλιολουστή... Είμαι καλή μου ο Γελαστός...
το ταίρι σου το διαλεχτό. Βγες το λοιπόν και άκουσε:

Ξεκίνησα από μακριά, της Ξεγνοιασιάς το Κάστρο
κι αν πέρασα κακοτοπιές τώρα είμαι κοντά σου.”

“Αχ Γελαστέ μου, Γελαστέ όμορφο όνειρό μου…
Θαρρώ πάντα πως σ’ ήξερα, πάντα σε καρτερούσα
τη λεβεντιά σου θαύμαζα τη χιλιοφημισμένη
και την καρδιά σου τη ζεστή, την τόσο ανθρωπινή.
Φυλάξου μόνο να χαρείς απ’ το Σκληρό πατέρα μου
τον Άγρυπνο αδερφό μου… Γιατί δε με χωρίζουνε
παρηγοριά τους μόνη, να φύγω για τα ξένα!
Φοβούμαι μη σε ρίξουνε τροφή στους κροκοδείλους
σαν πού ‘καμαν πολλές φορές με τ’ άλλα παλληκάρια”.
Την κοπελιά ο Γελαστός άκουσε από ψηλά
κι έξυπνος καθώς ήτανε κι άφοβο παλληκάρι
στην άκρια οπού στεκόντανε, σαν πού ‘χε μελετήσει,
στα γρήγορα το σχέδιο του βάζει σ’ εφαρμογή.
Φωνάζει με τρανή φωνή, που ακούστηκε στα μάκρη…
-μα πιότερο ακούστηκε στου χαντακιού τα βάθη
οπού προσμέναν νηστικοί κροκόδειλοι να φάνε.

“Κροκοδειλάκια μου όμορφα, και καλοαναθρεμμένα…
που η φύση γενναιόδωρα σας προίκισε καϋμένα,
με δόντια φημισμένα… για τη μεγαλοσύνη τους…
Τη δύναμή σας σίγουρα πολλοί τηνε ζηλεύουν…
Και λένε άσχημα πολλά… και… σας κακολογούνε,
χαριτωμένα πλάσματα… Μα άδικα, πολεμούνε!…
Εγώ ο Γελαστός καλέ… πολλά ο φημισμένος
το λέω και το διαλαλώ, στο σύμπαν πέρα ως πέρα…
πως στο παλάτι του Σκληρού, θα βρείτε τους σωστότερους,
τους πάλαι ρωμαλέους, τους κροκοδείλους τους αβρούς.
Αξίζει, αξίζει λέω, άνθρωποι… κι ακούστε με:
καθείς να ξεκινήσει για να τους δει, να τους χαρεί,
γιατί στ’ αλήθεια δε θα βρει περιωπής… κροκόδειλους
τόσο ιπποτικούς, σε όοοολο το βασίλειο!..”

Αυτά είπε λοιπόν. Και ω του θαύματος!
Ξεφύτρωσαν από παντού, ο κόσμος κι ο κοσμάκης…
παιδιά πού ‘τρεχαν ξέγνοιαστα, στο δίπλα από τις όχθες

της τάφρου της απύθμενης, σπαρμένης με κροκόδειλους…
Μαζεύτηκαν οι μουσικές, πιερότοι κι ακροβάτες
παιγνίδια τα λογής-λογιών και όλοι καμαρώνανε
μέσα στο πανδαιμόνιο, με θάρρος και συμπάθεια
τους όμορφους κροκόδειλους… και τα κροκοδειλάκια!

Κι εκείνοι;
Εκείνοι… όλο ποζάρανε με ύφος και σπουδή
κρύβοντας τώρα αδέξια τα φοβερά τους δόντια.
Τα μάτια τους λαμπίριζαν… τα αιώνια νυσταγμένα,
μ’ εγκράτεια, πεισματική… κόκκινα πεινασμένα!
Είδατε που λένε; “καλύτερα το μάτι… παρά το όνομα!”
Κι άλλοτε…
“ο καλός λόγος βγάζει το φίδι από την τρύπα!”…
Πώς θα μπορούσαν το λοιπόν ύστερ’ απ’ όλ’ αυτά
να δείξουν τις διαθέσεις τους με τρόπους αγενείς…
τραβώντας απ’ το πόδι φιλοκροκόδειλο θεατή,
ή από το χεράκι του, κάποιον μικρό ζωόφιλο
καθώς τους δαχτυλόδειχνε στη φοβερή την τάφρο…
τσιρίζοντας, και κλαίγοντας… μονάχα από τον τρόμο!

Σίγουρα απαράδεκτο, ύστερα απ' του Γελαστού
του φοβερού χωρατατζή, τα όμορφα τα λόγια:
"Αχ! Μα τι έξυπνος... αχ! Μα τι στόμα!"

Ο Γελαστός ο φοβερός έριξε την τριχιά του
και την κυρά Ηλιολουστή, κατέβασε με βιάση.
Ιππότες οι κροκόδειλοι οι τρισχαριτωμένοι
με ζήλο, για να δείξουνε μεγάλη ιπποσύνη
στήσαν μεγάλη γέφυρα, τις ράχες αραδιάζοντας
για να περάσουν αντικρύ ο Γελαστός και η
Ηλιολουστή σπουδαία δεσποσύνη!

Κι αν ο Σκληρός εσκλήριζε... κι ο Άγρυπνος βρυχούσε
κι αν διαταγές απανωτές, δίναν στη 'χλαγοή
κανείς τους δεν τους άκουγε... κι άαδικα απειλούσαν!

Φοβέρες κι αν σκορπούσαν
οι φοβεροί κροκόδειλοι, είχαν στ' αλήθεια μαγευτεί!

Ο Γελαστός κι η Ηλιολουστή στο Φυλαχτό καβάλα
περάσανε στης Ξεγνοιασιάς και της Χαράς τη χώρα
κατευχαριστημένοι -οι ταλαιπωρημένοι-
και μιαν ευχή ακούγανε, όπου και αν περνούσαν:

“Ω! Γελαστέ κι Ηλιολουστή,
Να είστε πάντοτε μαζί, να είστε ευτυχισμένοι!”

Η Τυχερούλα η τυχερή

Η Τυχερούλα η τυχερή, ήταν χαρούμενο παιδί.
Μια μέρα ωστόσο λυπηρή, κάλεσε ο Δημιουργός
τη τρυφερή μανούλα της, κοντά του ξαφνικά.

Η Τυχερούλα η τυχερή πόνεσε πάρα πολύ
για το χαμό της μάνας της…
Πόνεσε διπλοπόνεσε για τον καλό πατέρα της,
πού ‘φερε μεσ’ το σπίτι τους τη νέα σύζυγό του.

Η Τυχερούλα η τυχερή μ’ όλο πού ‘ταν καλό παιδί,
πήρε απόφαση σκληρή, ν’ αφήσει τα καλά της
την κάμαρά της τη ζεστή, να φύγει, να χαθεί.
Ένιωθε αλήθεια περιττή, δίπλα στη νια γυναίκα
που ο πατέρας έφερε, στη θέση της μητέρας.

Πήρε λοιπόν την κούκλα της -φτιαγμένη απ’ τη μανούλα της-
και τράβηξε για τ’ άγνωστο, χωρίς ν’ αφήσει μήνυμα.
Βρέθηκε έτσι ξαφνικά μέσα σε άγρια ερημιά

οπού τα βάτα αγριωπά την πλήγωναν αλύπητα.

Ο πόνος όμως μέσα της έσβηνε κάθε άλλον,
πλημμύριζε απ' την καρδιά και στράγγιζε στα μάτια…
Ήταν μακριά απ' το χωριό, από τις κατοικίες
κι η Τυχερούλα η τυχερή, κουράστηκε κάποια στιγμή.

Στη ριζιμιά κάποιας Ιτιάς σωριάστηκε η καϋμένη
και τα ματάκια έκλεισε η ταλαιπωρημένη.
Ξάφνου μέσα στη νάρκης της, σαν μέσα απ' τ' όνειρό της,
γνώριμη έφτασε φωνή, ζεστή πολλά γνοιασμένη:

"Αχ!.. Τυχερούλα τυχερή, παιδάκι απελπισμένο…
Κόρη μου για πού κίνησες; Να ξέρεις, τούτη η ερημιά
κρύβει πολλές λαχτάρες! Γύρνα στο σπίτι σου παιδί!
Γύρισε στη φωλιά σου. Ο τόπος είν' αφιλόξενος
έχει μεγάλη ερημιά, ακούρμα τα θηρία!.."

"Ποιος είναι; Και ποιος μου μιλά;" ερώτησε με φόβο.

“Εγώ μιλώ… η γέρικη Ιτιά… Στα πόδια μου… κοιμάσαι!”

“Κυρά μου Ιτιά, αχ! γνώριμη ακούγετ’ η φωνή σου
σαν της μανούλας μου… γλυκιά… γλυκιά!..”

“Πες μου παιδί μου να χαρείς… γιατ’ άφησες το σπίτι σου;”

“Αχ!.. Τι να σου πω; Να πικραθείς να κλάψεις σαν κι εμένα;”

“Πολλά είδαν τα μάτια μου παιδί. Πολλά πικρά και μαύρα.
Και είδαν χαρές και ομορφιές πολλές και στην αράδα!”

“Μοιάζει η φωνή σου η γλυκιά σαν της μανούλας μου Ιτιά
με κάνεις και πονάω! Μα θα σου πω τον πόνο μου.
Ίσως, αν τον μοιραστούμε, να γίνει λίγος κι ελαφρύς.
Κι ίσως και η μανούλα μου μ’ ακούσει και κατέβει
να μ’ αγκαλιάσει όπως πριν, κοντά της να με πάρει.”

“Παιδί μου, τέτοια να μην ξαναπείς, κι είναι μεγάλο κρίμα!”

“Ιτιά μου… ο πατέρας μου… βρήκε γυναίκα άλλη
την έφερε στο σπίτι μας, στης μάνας μου τη θέση
και η καρδιά μου δεν μπορεί τον πόνο αυτό ν’ αντέξει.
Ξέχασε τη μανούλα μου, με ξέχασε κι εμένα.
Δύο φορές ορφάνεψα. Τώρα… κι από πατέρα!”

“Άκου… αχ! Τυχερούλα μου, της μάνας σου η ψυχούλα,
τα μάτια της τα άφησε στη γη για σε, μικρούλα
κι έγιναν, σαν στα παραμύθια, φύλακας άγγελος.
Σίγουρα όμως, έχασε την νεκρική ησυχία
να ξεύρει το κορίτσι της μεσ’ τη νυχτιά γυρίζει.
Γύρνα παιδί μου Τυχερή στο πατρικό σου πίσω.
Κι αν ο πατέρας έφερε γυναίκα νια στο σπίτι
δε σ’ έδιωξε μικρούλα μου, και ίδια σ’ αγαπάει.
Η νια γυναίκα είναι ψυχή καλή. Ο άνεμος μου τό ‘πε
ο φίλος μου ο μπιστικός. Τη μάνα σου την ακριβή
πώς ν’ αντικαταστήσει; Μέσ’ του πατέρα τη καρδιά
όπως και στη δική σου, τη θέση της δεν έχασε
η μάνα σου η ακριβή.

Είναι η καρδιά η ανθρωπινή μεγάλη. Χωρά πολλές αγάπες.
Γύρνα λοιπόν στο σπίτι σου μικρή μου, γύρνα.
Ακούω τον πατέρα σου μ' απελπισιά να σε καλεί
κι η νια γυναίκα τρέχει. Σε ψάχνει εδώ, κυττάζει εκεί
και τελειωμό δεν έχει. Άκου… άκου λοιπόν!"

Η Τυχερούλα στήνει το αυτί στον άνεμο που στέλνει
το μήνυμα αγάπης:

"Αχ! Τυχερούουουουλα… Τυχερήηηηη… Κορίτσι μου πού είσαι;"

Η Τυχερούλα η μικρή, σηκώνεται και γελαστή,
στέλνει φιλί στον ουρανό και την Ιτιά
τη ροζιασμένη τη γιαγιά, με τη μεγάλη την καρδιά
χαρούμενη αγκαλιάζει…
σέρνει φωνή με δύναμη κι ο άνεμος καμαρώνει:

"Πατέρα!.. Έρχομαι… δεν πήγα μακριά!.."

Η μάγισσα Κλειώ

Κάποτε σ' άλλους καιρούς
ζούσε μια μάγισσα, η Κλειώ…
Είχε σπουδαίο σπιτικό.
Μάλιστα. Και ξέρετε πού;

Σε μία καλύβα μαγική
που πλάτανο σκαρφάλωνε,
-παράξενα ή φυσικά -
και χώραγε τη μάγισσα
και όλο της το βιος:
τα μαγικά της έπιπλα
τα μαγικά βοτάνια της
το τζάκι της, που άναβε
χειμώνα, καλοκαίρι…
Γιατί πρέπει να ξέρετε
στο τζάκι της Κλειώς
χύτρα κρεμόνταν μπρούτζινη
και καλοδουλεμένη!..

Στη χύτρα τούτη έβραζε
μερόνυχτα η καλή σου
-για χρόνους τώρα και καιρούς-
τη λατρευτή της σούπα:
τη *σαυρομερμηγκόσουπα.*
Σας δίνω εδώ τη συνταγή
ώστε να καταλάβετε,
τι άρεσε στη μάγισσα Κλειώ.
Τα υλικά της ήτανε λοιπόν:
σαύρες ποικίλου χρώματος
-κίτρινες και πράσινες,
γκρίζες ή καφετιές-
ολόξανθα μερμήγκια…
μια χούφτα αλατοπίπερο,
δυο κούπες το κρασί!

Τη *σαυρομερμηγκόσουπα* την έπαιρνε
λοιπόν για πρωινό
για γεύμα και για δείπνο.

Η υπέροχη μάγισσα Κλειώ
-που ήταν πολύ νέα-
μόλις διακόσια εννέα…
-χρονών και βέβαια εννοώ-
ευτυχώς, ναι ευτυχώς…
γεννήθηκε τεμπέλα!
Τα πρωινά σαν ξύπναγε
τεντώνονταν, φταρνίζονταν,
συνέχεια χασμουριόταν.
Κύτταζε στον καθρέφτη της
πού ‘λεγε “καλημέρα”,
κι εκείνη αναιδέστατα
του απαντούσε νευρικά
“την πιο κακή σου μέρα”!

Όμως παιδιά… αληθινά
η μάγισσα Κλειώ
δεν ήτανε διόλου κακιά…
Ήταν απλά… παράξενη.
Πολύ παράξενη παιδιά!
Κάθε που ξύπναγε λοιπόν
ρούφαγε κυριολεκτικά
τη *σαυρομερμηγκόσουπά* της
χάιδευε το κουνούπι της
φίλαγε τη Μαυρή της
(τη γάτα της τη μαγική

που όλοι σαν κοιμόνταν
άνθρωποι, ζωντανά, φυτά…
στο δάσος περιδιάβαζε
και σαύρες, σαύρες μάζευε
μερμήγκια και βοτάνια
για της Κλειώς τη λατρευτή
τη *σαυρομερμηγκόσουπα*!)

Έπαιρνε μετά μια κορδέλα
γυαλιστερή κι ως ένα πήχη
(της άρεσαν οι θαλασσιές
κι οι κόκκινες κορδέλες
οι κίτρινες, οι πράσινες
οι άσπρες κι οι μαβιές).
Μπορείτε να μαντέψετε
τι σκάρωνε η Κλειώ;
Βλέπω προβληματίζεστε!
Μη σπαζοκεφαλιάσετε
αμέσως εξηγώ:
Στο μπαλκονάκι έβγαινε
η περίφημη Κλειώ
κρατώντας μια κορδέλα
και ψιχουλάκια έριχνε
στα πόδια της μπροστά.
Σαν τα πουλιά πλησίαζαν
να φάνε ψιχουλάκια
τά ‘πιανε και τα χάιδευε
κι όλο σιγομουρμούριζε:

“Χάντρα… χάντρα και χαντράκι…

για το ροζ μου κορδελάκι…”

Καθώς λοιπόν εψέλλιζε
τα λόγια της αυτά
νά σου κι αλλάζανε μορφή
τ’ ανύποπτα πουλάκια:
γίνονταν χάντρες πλουμιστές!..
Τις πέρναγε όλες λοιπόν
στ’ όποιο το κορδελάκι
κι αυτό με τη σειρούλα του
στο μακριό λαιμό της
και τους καθρέφτες ζάλιζε
με σκέρτσα και με νάζια!..

Ένα πρωινό η μάγισσα Κλειώ,
ξύπνησε συγχυσμένη:

“Μα τη σκουλικομερμηγκότρυπα
και τις καλές μου φίλες τις αράχνες,
θαρρώ πως κάποιος βάλθηκε
σήμερα να με σκάσει!
Ψυχή μου!
Τούτο δεν ήταν όνειρο
ήτανε εφιάλτης!
Κάποιος με καταράστηκε,
πώς άλλως εξηγείται;
Ήτανε άραγε η Λογού
ή ήταν η Γκρινιάρα;
Λες νά ‘ταν η Μίζερη
ή… μήπως η Λαχτάρα;

Χμ!..
Θαρρώ πως ήτανε αυτή
αυτή… η τελευταία,
που μου σκαρώνει όνειρα
-κακόβολα στ’ αλήθεια-
κι έτσι μέσα στον ύπνο μου,
τα ρίχνει από… ζήλεια!
Λαχτάρα αχ! πού θα μου πας;

Ακούστε όλα τα παιδιά
πού ‘χετε νου και κρίση
και πέστε μου αν άδικο
έχω, για να θυμώνω:

Ήμουνα λέει υπέροχη…
όμορφη και γλυκιά
νεράιδα, γλυκομίλητη,
νεράιδα, ενός δάσους…
που αγαπούσα τα παιδιά
και αγαπούσα τα πουλιά…
Πέστε μου αλήθεια σοβαρά,
μα είναι πράγματα αυτά;
Ποιος; Εγώ!.. Πα, πα, πα, πα!
Αυτό είναι αδύνατον παιδιά!
Πάαααντοτε, κάθε νια χρονιά
κερδίζω στην ασχήμια
όταν περιμαζώνουνται
οι μάγισσες του κόσμου!..

Εγώ η περίφημη,

για την ασχήμια μου, Κλειώ
και πάλι ερωτώ: Πώς είναι δυνατόν;
Που σαν με δούνε οι άνθρωποι
το βάζουνε στα πόδια
και σα με βλέπουν τα παιδιά
πλαντάζουνε στα γέλια;
Και… τα πουλάκια σκιάζουνται
στο δρόμο μου να βγούνε
και σταματούν να τραγουδούν
μην και τ' ανακαλύψω;
Και τα ζωάκια βιάζουνται
κι αλλάζουνε πορεία
συχαίνουνται τη μυρουδιά
της σαύρας μεσ' τη σούπα μου!.."
Είπε… είπε… είπε πολλά
συγχυσμένη η Κλειώ.
Κάποια στιγμή μπερδεύτηκε
μέσα στη δυστυχία της
και τσίριξ' άθελά της:

"Λευτεριά… λευτέρωσέ τα
τα ρημάδια τα πουλιά!.."

Ω!.. αν μπορούσατε
μόνο να φανταστείτε!
Οι χάντρες στο λαιμό της
που ήτανε δεκάδες….
ίσως κι εκατοντάδες…
γινήκαν ξαφνικά πουλιά.

Θαρρείς ξυπνούσαν τα φτωχά
απ' το βαθύ τους λήθαργο.
Σαστισμένα δοκιμάζαν
τα φτερά τα μουδιασμένα.
Και πιασμένα καθώς ήταν
-από τα ποδαράκια τους-
στης Κλειώς τη ροζ κορδέλα…
φτερούγισαν, και πέταξαν
τραβώντας την Κλειώ!..

Ήταν αλήθεια έτσι…
ή μήπως φανταζόμαστε παιδιά
την ιστορία;

Μα… Νάτη, νάτη η Κλειώ
που πετά στον ουρανό!
Την τραβούνε τα πουλιά
κι είναι η πρώτη της φορά
που ταξίδι τέτοιο κάνει
δίχως σκούπα μαγική
δίχως λόγια μαγικά
ή βοτάνια μυστικά!..
Η Κλειώ αναμαλλιασμένη
δίχως το μακρύ της κώνο
δίχως κάλτσες τρυπημένες
ή και χιλιομπαλωμένες
χωρίς σάνταλα στα πόδια
παρδαλά ή χαλασμένα
σέρνεται απ' τα πουλιά
σε κορδέλα ροζακιά!..

Προσπαθεί και προσπαθεί
στίχους λέει και στιχάκια
λέξεις, ρίμες και λογάκια…
Μα… οι σκέψεις οι πολλές
τα πολλά παράπονα
μπερδευτήκαν στο μυαλό της
σα “χωριάτικη… σαλάτα”!

“Μα τη σκούπα π’ αγαπώ
ξέχασα τα λόγια μου
και τα καμώματά μου!”

Σταματούνε σαστισμένοι
οι διαβάτες που περνούν
και καθώς καλά κυττούν
ερωτούν ξεκαρδισμένοι
πώς ευρέθηκ’ επιτέλους
η Κλειώ αναμαλλιασμένη
να πετά στον ουρανό!
Τι αστεία φαίνεται!
Κάνουν χάζι άθελά τους
καθώς βλέπουν την Κλειώ
άτακτα να παρασύρεται
από πουπουλένια ζώνη
στον ηλιόλουστο ουρανό!

Αλλά όλα τα πουλάκια
πού ‘ταν ταλαιπωρημένα
κουραστήκαν τα καϋμένα

να τραβούνε την Κλειώ
απ' τη ροζακιά κορδέλα.
Προσγειώνονται λοιπόν
στα κλωνάρια μιας συκιάς.
Κι η Κλειώ από κοντά…

Βρίσκει τρόπο τελικά
να γλιστρήσει ομαλά
απ' τη ροζακιά κορδέλα.
Δυστυχώς όμως ακόμη
δε θυμάται μία λέξη
απ' τα μαγικά της λόγια.
Τι να κάνει η ατυχής;
Λύνει τώρα βιαστικά
τα πουλάκια… τα πουλιά
που τραβάν' ευτυχισμένα
παίρνουν δρόμο μακρινό…

Όρκο κάνει η Κλειώ,
άλλο πια να μην αγγίξει
τα καϋμένα τα πουλιά.
Καθισμένη, κουρασμένη
πάνω στη μικρή συκιά
δένει την κορδέλα της
την κάνει ανεμόσκαλα
απ' το 'λεύτερό της άκρο.

Κατεβαίνει το λοιπόν
και καθίζει εκειδά

ακουμπώντας κουρασμένη
στης συκιάς το κορμοδέντρι.

“Ωχ!.. Τι περιπέτεια!..”

Μουρμουρίζει η Κλειώ,
κουνώντας το κεφάλι της
το παραζαλισμένο.

Α!.. Δες μια έκπληξη!..
Βέβαια είν’ ευχάριστο
να βρεθεί μπροστά εκεί
η Κλωθώ, η θυγατέρα!
Μέτρα τύχη… μια φορά!

“Αχ! Μάνα μου, μανούλα μου!
Σ’ έψαχνα παντού!
Το πιστό σου κουνουπάκι
μήνυμα μου έστειλε
κι έτρεξα για να σε βρω.
Μήπως αλήθεια ξέχασες
τη *σαυρομερμηγκόσουπά* σου;
Ή μήπως και φταρνίστηκε
η γάτα σου η Μαυρή;
Σίγουρα θα χουζούρευε
πρωί-πρωί η καλή σου
κι ούτε και που σου θύμισε
τα ξόρκια σου η κουτή!

Νά ‘σουν και καμιά γριά;

Είσαι νια, διακόσια εννιά!”

Τι ν’ απαντήσει πια η Κλειώ;
Να πει για τ’ όνειρό της;
Το φοβερό της όνειρο;
Δεν τόλμαγε να πει…
ήταν…ω! ήταν μια ντροπή!..

“Μη με ρωτάς Κλωθώ μου.
Πάρε με αν μπορείς
πίσω στο σπιτικό μου.
Μια κι έχεις τη σκουπίτσα σου
τρανό καλό θα κάνεις!”

Έτσι που λέτε οι μάγισσες
η Κλειώ και η Κλωθώ
ανέβηκαν στη σκούπα τους
και τράβηξαν το δρόμο τους.

“Αχ! δεν τα θέλω άλλο πια
τα σιχαμένα τα πουλιά
για χάντρες στο λαιμό μου.
Φτάνει το καλυβάκι μου
το όμορφο το τζάκι μου.
Μιλώντας στο κουνούπι μου
παίζοντας τη Μαυρή μου
μετρώντας κάθε τρίχα μου
από την κεφαλή μου
το ξακουστό μοναδικό
το πράσινο μαλλί μου

ρουφώντας ασταμάτητα
τη *σαυρομερμηγκόσουπά* μου
τον καιρό μου θα περνώ
τον εαυτό μου θα γλεντώ
τον Πλάστη μου θα ευλογώ!

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΟ ΠΕΡΙΦΗΜΟ ΤΣΙΡΚΟ

ΕΛΛΗΝΟΖ

ΣΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

ΘΕΑΤΡΙΚΟ
(μονόπρακτο)

Πρόσωπα:

Δύο αδέρφια:

Ο Παναγιώτης..... μαθητής, 12 χρόνων

Ο Μάριος..... μαθητής, 11 χρόνων

Εισαγωγικό σημείωμα

Η σκηνή είναι απλή. Κάποια ζωηρά στοιχειώδη σκίτσα ή ζωγραφιές σε χαρτί: διαστημόπλοια, αστροναύτες, αστέρια, το φεγγάρι -σχετικά με το μονόπρακτο-, είναι

κολλημένα εδώ κι εκεί σε κάποιο ορατό μέγεθος, ώστε να τις βλέπει καθαρά το κοινό. Αυτές οι ζωγραφιές ή τα σκίτσα θα μπορούσαν να τοιχοκολληθούν και στους τοίχους της αίθουσας όπου θα παιχτεί ή παίζεται το μονόπρακτο.

Δύο αδέρφια, ο Παναγιώτης κι ο Μάριος, κάνουν ένα διάλειμμα από τη μελέτη τους πίνοντας χυμό και τρώγοντας κουλουράκια. Τα παιδιά έχουν τα τραπέζια μελέτης αντικριστά και το καθένα έχει πάνω σ' αυτό, τα βιβλία της μελέτης του και τα άλλα τα σχετικά απαραίτητα.

Στα τραπέζια της μελέτης τους υπάρχουν επίσης δύο μεγάλες ιχνογραφίες, -με προσχεδιασμένα σκίτσα εδώ, για το θεατρικό εργαστήρι- καθώς και κάποια μολύβια, για να σκιτσάρουν τα παιδιά. Επιπλέον ένα μικρό ραδιόφωνο βρίσκεται στη μια γωνία του τραπεζιού του Παναγιώτη, που το ακούν σιωπηλά κι ενώ απολαμβάνουν το μικρό τους διάλειμμα. Είναι η ώρα των ειδήσεων.

Κάποια στιγμή ακούνε ανάμεσα στα άλλα και μια είδηση σχετικά με μια διαστημική αποστολή. Σταματούν να τρώνε και ακούνε προσεχτικά. Ο Μάριος σηκώνεται και στέκεται πάνω από το ραδιόφωνο. Όταν σταματά η σχετική είδηση, ο Παναγιώτης ακολουθεί το παράδειγμα του Μάριου. Καθώς στέκονται όρθιοι οι δυο τους, αρχίζουν να συνομιλούν ζωηρά, κυττάζοντας κάπου μπροστά τους. Γρήγορα ωστόσο κάθονται στις θέσεις τους, συνεχίζοντας τη ζωηρή τους συζήτηση.

Στην εξέλιξη του μονόπρακτου τα δύο παιδιά, κάθε φορά που υποτίθεται ότι έχουν σκιτσάρει κάτι, κι ενώ συνομιλούν, το δείχνουν στο κοινό.

****

Εικόνα πρώτη

Μάριος: Το διαστημόπλοιο φεύγει σε λίγο. Τ' άκουσες;

Παναγιώτης: Και βέβαια! Φαντάσου! Πάει στο φεγγάρι! Το μακρινό φεγγάρι! Το μαγικό, χλωμό φεγγάρι!

Μάριος: Είναι πολλοί οι επιβάτες του, απ' ότι άκουσα. Το πρόσεξες;

Παναγιώτης: Ναι, ναι, είναι βέβαια αρκετοί, τόσοι, όσοι χρειάζονται γι' αυτή την αποστολή.

Μάριος: Αχ! και να μπορούσαμε να τους βλέπαμε μέσα από την οθόνη, έτσι καθώς θα αιωρούνται στο φεγγαρίσιο χώρο! Μπορούμε. Δε μπορούμε; Ξέρεις… οι αστρονόμοι έχουν μεγάααλα τηλεσκόπια εδώ κάτω στη γη, και…

(Ο Παναγιώτης τον διακόπτει)

Παναγιώτης: Για τα τηλεσκόπια εδώ στη Γη, ναι, βέβαια το ξέρω. Όμως όλες αυτές τις λεπτομέρειες Μάριε, δηλαδή τι θα κάνουν απάνω στο φεγγάρι οι αστροναύτες, θα μπορούμε να τις βλέπουμε εμείς με τις δυνατές φωτογραφικές μηχανές του διαστημόπλοιου και με τη βοήθεια των δορυφόρων που έχουν εκτοξεύσει στο διάστημα, κι όχι με τα γήινα

τηλεσκόπια! Κάπως έτσι γίνονται αυτά. Θα σου δείξω, αν κάποια στιγμή δούμε κάτι σχετικό στην τηλεόραση. Το λέει και η Εγκυκλοπαίδεια. Θα σου δείξω…

Μάριος: Αχ! Πόσο θα μου άρεσε να ταξιδέψω εκεί ψηλά! Νά 'μαι λέει στο σκοτεινό το άπειρο, να αιωρούμαι… έτσι δεν είναι; αιωρούνται στο…

(Αναστενάζει βαθειά. Συμπληρώνει ο Παναγιώτης)

Παναγιώτης: Στο κενό, Μάριε! Στο κενό! Μα κι εμένα μου αρέσει αυτό! Όμως πώς μπορούμε; Είμαστε ακόμη μόνο μικροί μαθητές. Ίσως όμως και να μπορέσουμε κάποτε, στο μέλλον, όταν θα μεγαλώσουμε. Ποιος το ξέρει; Μπορεί ακόμη κάποια στιγμή στο μέλλον και μικροί μαθητές σαν κι εμάς, να μπορούν να ταξιδεύουν στο διάστημα μαζί με τους μεγάλους. Όλα μπορούν να γίνουν! Θα δούμε! Ο χρόνος που περνά θα το δείξει (τα μάτια του λάμπουν σαν να βλέπει κάποια οράματα). Υπάρχει όμως και κάτι άλλο που μπορεί να μας βοηθήσει να ζήσουμε αυτή την περιπέτεια, και δεν κοστίζει… τον ουρανό!

Μάριος: Τι; Τι; Πες μου λοιπόν! Μήπως ονειρεύεσαι ότι μπορούμε να γίνουμε λαθρεπιβάτες;

(Γελάει)

Παναγιώτης: Όχι δα!.. Πώς θα μπορούσαμε! Είμαστε πρώτα-πρώτα, πάρα πολύ μακριά από το ακρωτήριο της εκτόξευσης των πυραύλων.

Μάριος: Τότε πώς;

Παναγιώτης: Να… Θα γίνει αυτό το ταξίδι μας με κάποια… φαντασία! Έτσι κι εμείς θα νιώσουμε ίσως την όμορφη ιστορία που ξετυλίγεται στους σκοτεινούς τους ουρανούς και στο χλωμό φεγγάρι.

Μάριος: Τι εννοείς; Πως μπορούμε και να τα ονειρευτούμε όλ' αυτά;

Παναγιώτης: Κι αυτό μπορεί να γίνει κάποια στιγμή στον ύπνο μας, αφού τόσο πολύ το επιθυμούμε. Αλλά εγώ… εννοώ κάτι άλλο. Άκου λοιπόν: Θα πάρουμε τα μολύβια μας και την ιχνογραφία μας και θα χαράξουμε μαζί, ότι κι αν φανταστούμε για ένα παρόμοιο υποθετικό ταξίδι μας. Ίσως και κάτι πρωτάκουστο… κάτι το ασυνήθιστο… κάτι που εμείς αγαπούμε να το

δούμε στο διάστημα και μετά από τη φανταστική προσσελήνωσή μας! Δε συμφωνείς;

Μάριος: Αχ!.. Ναι, ναι! Τι καλή ιδέα! Μπράβο Παναγιώτη, είσαι σπουδαίος! Συμφωνώ, συμφωνώ. Να ζωγραφίζω στο χαρτί ιδέες, ιδέες σε εικόνες! Και να βρεθώ με το νου μου εκεί επάνω, πολύ κοντά στους αστροναύτες! Τι ωραία!..

Παναγιώτης: Έλα λοιπόν εδώ, πιο κοντά. Θα ενώσουμε τα τραπέζια μας για να συνεργαστούμε καλύτερα. Άλλωστε εγώ τελείωσα τη μελέτη μου για αύριο. Εσύ;

Μάριος: Κι εγώ τελείωσα… κι εγώ! Γιατί όταν έρθει η μαμά και μας δει να ζωγραφίζουμε, θα μας ρωτήσει αν τελειώσαμε την αυριανή μας εργασία για το σχολείο.

Παναγιώτης: Όλα είν' έτοιμα λοιπόν! Όλα εμάς περιμένουν. Μας περιμένουν να τους δώσουμε ζωή… Όλα εκείνα που αρέσουν σ' εμάς, στοιχηματίζω ότι αρέσουν και σε πολλά άλλα παιδιά.

Μάριος: Ουουου!.. Είμαι βέβαιος γι αυτό. Νά 'μαι λοιπόν… Εγώ θα ζωγραφίσω το διαστημόπλοιο, πρώτο-πρώτο και καλύτερο απ'

όλα, αφού αυτό θα μας μεταφέρει όλους εκεί ψηλά στους ουρανούς!..

Παναγιώτης: Οι κύριοι… και οι κυρίες… αστροναύτες έρχονται μετά, δεύτεροι. Προχωρούν ντυμένοι με τη μεγάλη βαριά περικεφαλαία τους…

(Τον Διακόπτει ο Μάριος)

Μάριος: Σα βουτηχτές σφουγγαριών μοιάζουν! Αλλά Παναγιώτη, δεν τις φορούν ακόμη. Τις κρατούν παραμάσκαλα.

(Ο Παναγιώτης δε σταματά να μιλάει, συνεχίζει σα να βλέπει όραμα)

Παναγιώτης: … τις ειδικές βαριές στολές τους. Είναι πολύπλοκες στολές, δεν είναι; Φέρνουν σωληνώσεις. Αλλά δες τους που είναι στ' αλήθεια τόσο χαρούμενοι και γελαστοί. Έτοιμοι, πανέτοιμοι, για το σπουδαιότερο ταξίδι της ζωής τους, το ταξίδι θρύλος!

Μάριος: Κρατούν και κάποιες αποσκευές στα χέρια τους. Εγώ το είδα αυτό σε μια βιντεοκασέτα.

Παναγιώτης: Τώρα που ζωγραφίζουμε και τους εαυτούς μας -γιατί κι εμείς

συνταξιδεύουμε με τους αστροναύτες- δε θα πρέπει να ξεχάσουμε τη Χιόνα, τη γατούλα μου.

Μάριος: Ούτε το σκυλάκι μου, τον Ερμή.

Παναγιώτης: Για να δούμε, τι σκαρώσαμε μέχρι τώρα; Δείξε μου!

(Δείχνουν τις ζωγραφιές τους ο ένας στον άλλον και μετά στο κοινό. Είναι μεγάλες ώστε να φαίνονται. Τις κολλούνε μετά επάνω σε πίνακα, δίπλα στο τραπέζι τους και κάθονται)

Μάριος: Σου αρέσουν οι δικές μου ζωγραφιές; Οι δικές σου μου αρέσουν πάρα πολύ Παναγιώτη.

Παναγιώτης: Κι οι δικές σου είναι σπουδαίες. Σκέφτομαι όμως… ότι… ότι χρειαζόμαστε κι άλλα ζώα. Όπως το σοφό κοάλα τον Σώφρονα…

Μάριος: Και την κυρία Ματίλντα την ξακουστή Καγκουρό με τον γλυκούλη Τζόη. Συμφωνείς;

Παναγιώτης: Ναι, και το νεαρό Στρουθί, και την Λεοπαρδαλή.

Μάριος: Τον κύρ-ελέφαντα τον Ελεφαντοδόντη…

Παναγιώτης: Τον κύρ-ποντικό τον Μουσουδέλη…

Μάριος: Μια στιγμή… μια στιγμή! Πολλούς δε βάζουμε; Θα το βουλιάξουμε το διαστημόπλοιο! Γιατί τα παίρνουμε μαζί μας όλα αυτά τα ζωντανά;

Παναγιώτης: Τα παίρνουμε… γιατί… γιατί, γιατί τσίρκο χωρίς ελέφαντα δεν υπάρχει! Εξάλλου η Λεοπαρδαλή θα δώσει μαζί με το θηριοδαμαστή της, μαθήματα υπακοής και πειθαρχίας, κάτι που το χρειαζόμαστε όλοι μας, αφού κάποτε ξεχνάμε και είμαστε ατίθασοι! Έτσι δεν λένε πολλές φορές οι μεγάλοι, για μας τα παιδιά; Ότι δηλαδή είμαστε θηρία ανήμερα κάποτε και ότι παιδεύουμε του μεγάλους;

Μάριος: Αααα!.. Τώρα κατάλαβα. Το διαστημόπλοιό μας πάει για να διδάξει τον τρόπο ζωής μας, αλλά και για να ψυχαγωγήσει τους κατοίκους του διαστήματος, που θα μαζευτούν για το γεγονός στο φεγγάρι. Έτσι δεν είναι Παναγιώτη;

Παναγιώτης: Ναι… κάπως έτσι… Σκέφτομαι, σκέφτομαι…

Μάριος: Πολύ ωραία η ιδέα σου Παναγιώτη. Πώς το φαντάστηκες βρε θηρίο; Έχεις μεγάλη φαντασία! Αλλά… βοήθησα κι εγώ λίγο, έτσι δεν είναι;

Παναγιώτης: Σίγουρα! Μαζί το σκεφτήκαμε, κουβεντιάζοντας.

Μάριος: Τον Μουσουδέλη όμως, πού θα τον βολέψουμε;

Παναγιώτης: Μέσα σε μια κατάλληλη φιάλη βέβαια!

Μάριος: Με ανησυχεί και το στρουθί ξέρεις, με τον πολύ μακρύ του λαιμό. Θέλει κι αυτό τη δική του…

Παναγιώτης: Θήκη;

Ο Μάριος γελάει αμήχανα.

Μάριος: Ξέρω κι εγώ; Δε μου φαίνεται τόσο εύκολη η κατασκευή της.

Παναγιώτης: Με λίγη φαντασία… κι αυτή θα την καταφέρουμε.

Μάριος: Πώς σου φαίνεται αυτή εδώ;

Παναγιώτης: Μπράβο σου! Πολύ καλή! Δουλεύεις γρήγορα κι έτσι θα μπορέσουμε να πετύχουμε να ολοκληρώσουμε το ταξίδι μας, πριν από το δείπνο. Αλλά για να δούμε! Ναι αμέ! Το διαστημόπλοιό μας πρέπει να είναι πρωτότυπο. Πρέπει να είναι χαρούμενο, πρέπει να είναι διαφορετικό. Οι μεγάλοι επιστήμονες του διαστήματος ενδιαφέρονται για τις εξερευνητικές αποστολές, εμείς ενδιαφερόμαστε για… τις ανθρωπιστικές αποστολές. Τι λες; Μεταφέρει λοιπόν το περίφημο… τσίρκο: ***Ελληνόζ.*** Το μοναδικό, το Θαυμαστό, το πρωτότυπο, το υπέροχο τσίρκο του διαστήματος!

Μάριος: Μπράβο! Μπράβο! (χειροκροτεί). Πολύ μου άρεσαν τα λόγια σου Παναγιώτη! Είσαι σπουδαίος. Θα γίνεις λοιπόν ο αρχηγός της ανθρωπιστικής μας αποστολής. Ζήτω!… Ζήτω! Ζήτω! Το βλέπω, το βλέπω! Το φαντάζομαι κι εγώ το τσίρκο μας. Τι ωραία!.. Θα κάνουμε τα πλήθη να ξεχνούν τα προβλήματά τους. Τα παιδιά του σύμπαντος, τα παιδιά σαν κι εμάς, θα τα βοηθήσουμε να γελάσουν και να ζήσουμε για λίγο ξέγνοιαστα όλοι μαζί, χωρίς να μας χωρίζει το χρώμα, η μορφή, η γλώσσα ή η θρησκεία!

Παναγιώτης: Εμείς βέβαια, θα καθόμαστε στην πρώτη γραμμή της

διαστημικής τέντας, γιατί θα είμαστε οι οργανωτές και οι ρυθμιστές των καλών σχέσεων, ανάμεσα σε όλα τα όντα, τα παράξενα, τα διαφορετικά, τα όμορφα, τα εξωτικά. Συμφωνείς;

Μάριος: Συμφωνώ… συμφωνώ!.. Με όλα τα πρόσωπα τα πολύχρωμα, με τα χαρακτηριστικά τα διαφορετικά από τα δικά μας: ξέρεις τα παράξενα αυτιά τους ή τα μάτια, που μπορεί και νά 'ναι στερεωμένα στην άκρη κάποιας κεραίας… Ε;

Παναγιώτης: Ή με διαφορετικό σώμα από το δικό μας. Με τρία πόδια… ή με μια μεγάλη ουρά σα σαύρα, να πούμε.

Μάριος: Θα καθόμαστε μπροστά και δίπλα – δίπλα, και θα παρακολουθούμε κάτω από τον αστροκεντημένο ουρανό, τους σπουδαίους διαστημικούς ακροβάτες, τα ασυνήθιστα τρικς, τα νούμερα των διαφόρων ζώων…

Παναγιώτης: … κι εκείνων των άλλων ζώων -σίγουρα κάπου υπάρχουν- που ανήκουν σε άλλους πλανήτες και που εμείς οι γήινοι επειδή δεν τα γνωρίζουμε, τα πλάθουμε με τη φαντασία μας… Θα εμφανιστούν για πρώτη ίσως φορά στο ήρεμο τοπίο, πάνω στο

φεγγαρίσιο πρόσωπο, το γεμάτο βράχους, την αεράτη σκόνη, και τη φοβερή σιωπή!

Μάριος: Α! Τότε τα εξημερωμένα αυτά διαστημικά ζώα πρέπει να συνοδεύονται από κάποιους θηριοδαμαστές, για να μπορούν να λάβουν μέρος στο τσίρκο μας;

Παναγιώτης: Χμ!.. Έχεις δίκιο!

Μάριος: Τώρα που μιλάμε, σκέφτομαι όλο και περισσότερο, τι έχει να γίνει εκεί πάνω!

Παναγιώτης: Πάει η φεγγαρίσια ησυχία. Θα την ταράξει το χαρούμενο γέλιο μας και των άλλων όλων όσων θα χαίρονται την όμορφη παράσταση του γήινου… -συγγνώμη, του διαστημικού ήθελα να πω- τσίρκου…

Μάριος: … και που θα φιλοξενεί όλους αυτούς τους θεατές-επισκέπτες από άλλους άγνωστους πλανήτες! Έτσι Παναγιώτη;

Παναγιώτης: Έτσι… έτσι… βέβαια. Κι ό,τι άλλο σκεφτούμε Μάριε, θα το προσθέτουμε στο σπουδαίο, στο φανταστικό στο διαστημικό μας τσίρκο. Τι λες κι εσύ;

Μάριος: Ναι αμέ!

Παναγιώτης: Δεμένοι λοιπόν πάντα, και μάλιστα καλά, στα αστροναυτικά μας καθίσματα, μην τύχει και μας σηκώσει κανένα απότομο φεγγαρίσιο αεράκι και χαθούμε κάπου… στο διάστημα, όλοι μαζί: τέντα, θεατές, καλλιτέχνες… Όσο για τ' άλλα όντα, τα εξωγήινα, μπορεί να μη χρειάζονται τα ίδια μέτρα μ' εμάς. Δηλαδή τα γνωστά: αναπνευστικές μάσκες και κατάλληλες στολές ή και βαριά παπούτσια που κρατούν τις γήινες υπάρξεις στην επιφάνειά του. Έτσι δε λένε στα διαστημικά μυθιστορήματα;

Μάριος: Καλά τα λες!.. Φαντάσου τον Ελεφαντοδόντη… Τι θα γίνει αλήθεια με τον όμορφο αλλά γιγάντιο ελέφαντά μας; Θα πρέπει κι αυτός να προσπαθεί να… στεριώσει στο φεγγαρίσιο χώμα, πως και πως ο καϋμενούλης, για να μπορεί να περπατήσει; Πιστεύεις ότι κι αυτός θα χάσει το βάρος του στο διάστημα, σαν εμάς;

Παναγιώτης: Φοβάμαι πως ναι… Θα πρέπει!.. Χα… χα… χα!.. Τον φαντάζομαι και μού 'ρχονται τα γέλια. Τι αστείος που φαίνεται ο καημένος!.. Μια στιγμή! Στάσου. Υπάρχει ίσως μια λύση και γι' αυτό: να του φορέσουμε σιδερένια πέδιλα.

Μάριος: Εντάξει. Αυτό είναι εύκολο με τη ζωγραφική! Γιατί… δε θέλουμε να εξαφανιστεί στο άπειρο, ο Ελεφαντοδόντης μας! Θεέ μου, όχι!

Παναγιώτης: Ή μήπως θα ήταν καλύτερα να τον έχουμε δεμένο, έτσι… με δυνατές ελαστικές λουρίδες, ώστε να μπορεί να κινείται ή να αιωρείται στο στερέωμα, σαν… ένα… ένα τεράστιο μπαλόνι.

Μάριος: … αλλά να μη μπορεί να εξαφανιστεί στο άπειρο! Ναι, ναι! Έτσι θα ήταν πολύ αστείο! (γελάει). Και η γατούλα μας η Χιόνα ή ο Ερμής μας, το σκυλάκι μας; Λες να κυνηγιούνται όπως εδώ, κι εκεί πάνω, πετώντας; Στα χαμένα όμως αυτή τη φορά. Γιατί θα βρίσκονται πάνω στο θαυμαστό φεγγάρι που δεν ανήκει σε κανέναν… ακόμη!

(Ξεκαρδίζονται οι δυο τους)

Παναγιώτης: Άλλωστε, σίγουρα δε θα μπορούν να φτάσουν ο ένας τον άλλον… Τι θα κάνουμε μ’ αυτούς τους δυο αν συμβεί κάτι τέτοιο; Θα πρέπει να τρέχουμε από πίσω τους; Ή μήπως -έτσι για να μην έχουμε προβλήματα- θα τους βολέψουμε κι αυτούς με τον ίδιο τρόπο, όπως τον Ελεφαντοδόντη;

Μάριος: Θα προσπαθούμε δηλαδή να τα συγκρατούμε με κάποια… έτσι… ελαστικά κορδονάκια και… -βάλε, βάλε στην ιχνογραφία σου και αρκετά κουδουνάκια γύρω από τις διαστημικές τους φορμίτσες, που κουδουνίζοντας θα χαλούν τον κόσμο;

(Τα δύο αδέρφια γελούν. Σταματούν κουρασμένοι μια στιγμή από τα γέλια τους τινάζοντας τα κουρασμένα από τη ζωγραφική χέρια τους. Κοιτιούνται και ενθουσιασμένοι συγχαίρουν ο ένας στον άλλο, δίνοντας τα χέρια. Και οι δυο τους συμφωνούν)

Μάριος: Α!.. όλα είναι τόσο φανταστικά!.. Μ' αρέσει το παιγνίδι που παίζουμε!

Παναγιώτης: Ζωγράφιζε, ζωγράφιζε λοιπόν μη σταματάς. Την Ματίλντα μας τι θα την κάνουμε;

Μάριος: Τι άλλο, παρά να την ντύσουμε το ίδιο όπως τη Χιόνα και τον Ερμή. Είναι βέβαια και ο Τζόη… το μωρό της, αλλά τι να κάνουμε; Θα πρέπει να φροντίσουμε και γι' αυτόν!

Παναγιώτης: Ε… βέβαια!.. Μπερδεύει λιγάκι τα πράγματα. Αλλά θα πρέπει και το μωρό να έχει κάποιο καλό σύστημα για να

αναπνέει, όπως όλα τα άλλα γήινα όντα. Αλλιώς θα πρέπει να μείνει πίσω στη γη, πράγμα που δε γίνεται. Πώς να χωρίσουμε την Ματίλντα από το χαριτωμένο μωρό της;

Μάριος: Είναι και ο Σώφρονας, το κοάλα. Θα του φορέσουμε κι αυτουνού μια ωραία στολή και καθώς είναι σχεδόν στρογγυλός, θα μοιάζει κάπως… με τόπι!..

Παναγιώτης: Να προσέξουμε λοιπόν να μην τον περάσουνε τα παιδιά του διαστήματος, για μπάλα.

(Γελούν με όλα αυτά και συνεχίζουν να προσθέτουν γραμμές στις; ιχνογραφίες τους)

Παναγιώτης: Για να δω τι έκανες;

Μάριος: Κι εσύ; Για να δω!
(Δείχνουν τα σκίτσα τους)

Παναγιώτης: Πάμε καλά… πολύ καλά!..

Μάριος: Και οι ακροβάτες μας με τα θαυμάσια γυμνάσματά τους;

Παναγιώτης: Ω! Θα είναι σαν άγγελοι εκεί απάνω! Για σκέψου το μια στιγμή! Δε θα διατρέχουν κανέναν κίνδυνο. Ούτε θα

χρειάζονται κανένα δίχτυ ασφάλειας, όταν γυμνάζονται στο μονόζυγο…

Μάριος: … ή όταν κάνουν το “τριπλούν” στον αέρα…

Παναγιώτης: … ή αν κατά λάθος δεν πιαστούν σε κανονική λαβή, καθώς πηδούν στον αέρα.

Μάριος: Αχ!.. Αν και μου αρέσει το παιγνίδι μας… ακόμη θα ‘θελα να ταξιδέψω κάποια μέρα, σε αληθινό διαστημόπλοιο. Να περπατήσω στο φεγγάρι ανάλαφρος σαν πούπουλο! Εσύ Παναγιώτη;

(Τον ρωτά σοβαρά και με κάποια ανυπομονησία)

Παναγιώτης: Κι εγώ… Ναι αμέ… Θα μου άρεσε. Δεν είπαμε; Έλα τώρα να ζωγραφίσουμε κλόουν που παίζουν με τοπάκια και μπουκάλες.

Μάριος: Μα… θα τα πετούν στα ύψη κι αυτά θα παίρνουν δρόμο!

(Ο Παναγιώτης ενώνει τις παλάμες του σχηματίζοντας ένα χωνί και λέει σοβαρά σαν ομιλητής από μικρόφωνο)

Παναγιώτης: Προσοχή! Προσοχή! Μην επιτρέπετε στα αντικείμενά σας κύριοι κλόουν, να επιπλέουν στη φεγγαρίσια ατμόσφαιρα. Θα μπερδέψουν τους πυραύλους… και τα διαστημόπλοια… που ταξιδεύουν από τη γη… και για τη γη!..

Μάριος: Και για τους άλλους πλανήτες Παναγιώτη, αυτό το ξέχασες. Το τσίρκο είναι και για τους εξωγήινους θεατές. Και το μπέρδεμα μπορεί να γίνει. Είναι πολύ σωστό να τους ειδοποιήσουμε. Τι θα κάνουμε λοιπόν;

Παναγιώτης: Άσε! Δε θα μας φεύγουν. Ξέρω… εγώ! Θα τα δέσουμε, όπως είπαμε ότι θα κάνουμε και με τον Ελεφαντοδόντη. Μια στιγμή, αυτά είναι μικρότερα… και πιο εύκολα. Είδες που τα σκέφτομαι όλα αυτά; Λοιπόν εντάξει, θα τα δέσουμε με… με… χρωματιστό δίχτυ, και… με κορδέλες. Αυτό είναι.

Μάριος: Μπράβο! Μπράβο! Είσαι τζίνι!

Παναγιώτης: Αλλιώς… θα τρέχουν οι καλλιτέχνες απάνω στην οροφή της τέντας για να τα κυνηγούν.

(Στιγμή σιωπής)

Παναγιώτης: Να τι ζωγράφισα.

(Δείχνει τα νέα σκίτσα του στο Μάριο κι αυτός κάνοντας το ίδιο ρωτάει)

Μάριος: Σου αρέσουν οι δικοί μου οι καλλιτέχνες;

Παναγιώτης: Μπράβο σου. Έχεις ταλέντο ζωγράφου. Μου αρέσει αυτός που πηδάει για να πιάσει το πλαστικό μπουκάλι. Λες και τον τραβάει το μπουκάλι ψηλά, σαν να είναι μικροσκοπικό αερόστατο!

Μάριος: Ευχαριστώ. Κι εσύ ζωγραφίζεις ωραία. Αλλά, το φαντάζεσαι αλήθεια; Θα 'ταν πολύ αστείο βέβαια, όμως όχι και τόσο αστείο, αν υπολογίσουμε τη ζημία που μπορούν να προκαλέσουν άθελά τους.

Παναγιώτης: Κοντά στα άλλα, όμως υπάρχει κι ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα, που πρέπει να το λύσουμε αμέσως! Δε μπορεί να περιμένει.

(Λέει με πολύ σοβαρό ύφος ο Παναγιώτης)

Μάριος: Πες μου, πες μου!.. Ποιο είναι αυτό το πρόβλημα; Τι σκέφτηκες;

Παναγιώτης: Τι θα τρώνε όλα αυτά -τα γήινα όντα τουλάχιστο- στο στεγνό το φεγγαράκι; Τι θα πίνουν; Ζωή χωρίς φαγητό και νερό, δε διατηρείται. Έτσι δεν είναι;

Μάριος: Πολύ σωστά… Πολύ σωστά… Χμ!.. Αχ! δεν ξέρω. Μια στιγμή, μια στιγμή! Τα χαπάκια τους! Χαπάκια μαγικά που θα 'ναι τόσο γευστικά, και σίγουρα χορταστικά, τέτοια… που όλοι θα είναι ευτυχισμένοι.

Παναγιώτης: Και ποτά θαυμαστά, που να τα πίνουν σε μικρές-μικρές ποσότητες αλλά να τους γεμίζουν, σα να πίνανε ποτήρια και ποτήρια, γεμάτα με τους πιο απολαυστικούς χυμούς!

Μάριος: Ωραία λοιπόν! Είμαστε έτοιμοι τώρα πια;

Παναγιώτης: Νομίζω πως ναι. Με λίγη-πολλή φαντασία, ετοιμάσαμε το διαστημικό μας ταξίδι. Και για το πρόγραμμά μας έχουμε προβλέψει και την διασκέδασή μας την κάναμε, αλλά και την διασκέδαση των διάστημο-θεατών. Έχουμε ταχτοποιήσει τα περισσότερα και προπαντός έχουμε ετοιμάσει τον ίδιο τον εαυτό μας, ίσως και για κάτι πολύ πιθανό στο μέλλον!

Μάριος: Βέβαια! Γιατί πού το ξέρεις; Μια μέρα μπορεί να γίνει και πραγματικότητα! Έτσι δεν είναι Παναγιώτη; Τι καλά θα ήταν στ' αλήθεια! Αχ! Τι καλά θα ήταν!

Παναγιώτης: Σίγουρα είναι μεγάλη ετούτη η ευχή, αλλά ποιος μπορεί να μας εμποδίσει; Αν είναι αυτό που επιθυμούμε στη ζωή μας, πάνω απ' όλα, εξαρτάται από εμάς για να πραγματοποιηθεί. Αν βάλουμε ένα πρόγραμμα… Έτσι δεν είναι; Έτσι δε μας διδάσκουν οι γονείς μας, οι δάσκαλοί μας, όλοι οι σπουδαίοι άνθρωποι; Δε μας λένε ότι ο άνθρωπος μπορεί να τα πραγματοποιήσει όλα, όσα πραγματικά θέλει.

Μάριος: Ναι, έτσι πρέπει νά 'ναι. Τ' άκουσα κι εγώ πολλές φορές κι από τον μπαμπά και από τη μαμά, αλλά και στο σχολείο τ' ακούμε όλη την ώρα. Εγώ θα διαβάζω Παναγιώτη, θα είμαι επιμελής μαθητής πάντα και θα γίνω μια μέρα ένας μυαλωμένος άνθρωπος. Και δεν πειράζει να πω από τώρα, ότι θέλω να γίνω αστροναύτης, πειράζει;

Παναγιώτης: Όχι γιατί να πειράζει; Αυτό σου αρέσει τώρα, κι αυτό ονειρεύεσαι. Αν αργότερα σου αρέσει κάτι άλλο, και πάλι δεν πειράζει. Εμείς είμαστε ακόμη μικροί και δεν αποκλείεται να αλλάξουμε γνώμη. Έτσι μας

λένε οι μεγάλοι. Αλλά πρέπει να είμαστε επιμελείς στη δουλειά μας, που είναι τα μαθήματά μας και το σχολείο μας, και σίγουρα θα φτάσουμε εκεί που εμείς θέλουμε.

Εικόνα Δεύτερη

(Φεύγουν τα παιδιά και σε λίγο -τρία-τέσσερα λεπτά αργότερα-, έρχονται δύο νέοι άντρες, μιλώντας και γελώντας ευχαριστημένοι. Είναι φανερό πως έχουν συναντηθεί πριν λίγο, ύστερα από κάποιο διάστημα χωρισμού. Είναι τα δύο αδέρφια: Ο Παναγιώτης και ο Μάριος. Ο ένας χτυπά τον άλλο στον ώμο φιλικά. Γελούν καθώς συνομιλούν)

Παναγιώτης: Με ρώτησαν, που λες, κάποιοι δημοσιογράφοι:

"Γιατί αστροναύτης κύριε Λαμπρίδη;"

Απάντησα: "Γιατί όχι; Κάποιοι πρέπει να γίνονται και αστροναύτες! Δε νομίζετε;".

Ερώτηση: "Πότε το αποφασίσατε κύριε Λαμπρίδη να γίνετε αστροναύτης;"

Απάντησα: "Δώδεκα χρονών…"

Ερώτηση: "Σοβαρολογείτε; Και ποιο ήταν το έναυσμα κύριε Λαμπρίδη;"

Απάντησα: "Ο αδερφός μου ο Μάριος…"

Ερώτηση: "Ω! Ώστε ο Μάριος Λαμπρίδης είναι αδερφός σας;"

Απάντησα: "Ναι βέβαια". "Δε φτάνει λοιπόν η συνωνυμία;"

The interviwer: "What a brilliant scientist, your brother is, Mr. Lampridis!"
"Yes… I believe, he is an asset for the space programme!" *Απάντησα* εγώ!

(Τα δύο αδέρφια γελούν)

Μάριος: Έτσι λοιπόν Παναγιώτη! Αλλά ας πάμε καλύτερα μέσα να τα πούμε με την ησυχία μας, απολαμβάνοντας ένα αναψυκτικό. Θέλω ν' ακούσω όσες περισσότερες λεπτομέρειες μπορώ, από το στόμα σου. Άλλο να τ' ακούς σαν επιστήμονας κι άλλο να τ' ακούς σαν αδερφός… και καλός φίλος, στην ζεστασιά του δικού σου σπιτιού. Έτσι δεν είναι αδερφέ μου;

(Ο Παναγιώτης τον χτυπά φιλικά στην πλάτη χαμογελώντας συγκαταβατικά.)

Παναγιώτης: Έχεις δίκιο αδερφέ μου… Έχεις δίκιο!..

(Γελώντας και κουβεντιάζοντας αποχωρούν από τη σκηνή. Πέφτει η αυλαία)

ΤΕΛΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΣΕ ΠΕΖΟ ΛΟΓΟ

Μια στοργική μητέρα

Στο δάσος όπου ζούσαν πολλά ζώα, μικρά και μεγάλα, ζούσε και μια καφετιά μαμά-Αρκούδα με τα δύο μικρά της. Κατοικούσαν σε μια καλά προφυλαγμένη σπηλιά, σφηνωμένη στην πιο απότομη ράχη υψώματος.

Η μαμά-Αρκούδα, καθημερινά θήλαζε τα αρκουδάκια της, που ήταν όχι μόνο υγιέστατα αλλά παιχνιδιάρικα και πολύ χαριτωμένα. Όταν το δάσος φαινόταν ήσυχο, η μαμά-Αρκούδα έπαιρνε τα μικρά της για ένα μικρό περίπατο, ώστε σιγά-σιγά να γνωρίσουν τον κόσμο στον οποίο ανήκαν.

Όταν πάλι έπρεπε να βγει για να βρει τροφή, άφηνε τα μωρά της μοναχά, για μικρά διαστήματα και πρόσεχε να μην απομακρύνεται πολύ από τη σπηλιά της. Σαν καλή μητέρα γνώριζε τους κινδύνους που απειλούσαν τα μικρά της, αλλά περισσότερο απ' όλα φοβόταν να μη βγουν έξω μόνα και χαθούν μέσα στο ατέλειωτο δάσος.

Τώρα που είχε μπει για τα καλά το καλοκαίρι, τα μικρά της θα ξεπετάγονταν γρήγορα κι ώσπου να χειμώνιαζε ξανά, θα ήταν κιόλας μεγαλούτσικα και οπωσδήποτε, πολύ πιο γνωστικά. Σίγουρα το επόμενο καλοκαίρι τα μικρά της θα μπορούσαν να βρουν το δρόμο τους στη ζωή. Αυτή ήταν άλλωστε η ζωική τους μοίρα.

Εκείνο λοιπόν το πρωινό, η μαμά-Αρκούδα προχώρησε λίγο πιο μέσα στο δάσος. Είχε από μέρες παρατηρήσει μια έντονη κίνηση από μελισσολόι σε μια ορισμένη κατεύθυνση. Παλαιότερα είχε προσέξει ότι στα μέρη εκείνα του δάσους, υπήρχε μεγάλη βλάστηση θυμαριού, αλλά και άλλων αρωματικών φυτών. Πίστευε λοιπόν πως το μελίσσι εκείνης της περιοχής θα έπρεπε να φτιάχνει το πιο μυρωδάτο μέλι σε όλο το δάσος. Ήταν μάλιστα σχεδόν βέβαια πως υπήρχε μελισσομάνα εκεί κοντά κι επομένως κηρήθρα με μέλι, και τι μέλι! Σίγουρα θα έπρεπε να ήταν άριστης ποιότητας!..

Προχωρώντας λοιπόν προς την κατεύθυνση εκείνη του δάσους ένιωσε στα ρουθούνια της, τη βαριά μυρωδιά του θυμαριού. Σταμάτησε για μια στιγμή κι ακροάστηκε. Μόνο τα πουλιά και το ζουζούνισμα των μελισσών επικρατούσαν σ' εκείνο το μέρος. Προχώρησε βιαστική, έχοντας πάντα στο μυαλό της τα μικρά της, πίσω στη σπηλιά. Ξάφνου, κι εντελώς αναπάντεχα, το γαύγισμα ενός σκύλου τη σταμάτησε. Μ' όλο που έρχονταν από μακριά, την ανησύχησε. Σπάνια έφταναν ως εκεί τα ζώα αυτά και πάντα τα έβλεπε κανείς να συνοδεύονται από εκείνα τα παράξενα όντα, με το ασυνήθιστο δέρμα, που βάδιζαν στα δύο πάντα άκρα τους, και έβγαζαν άναρθρες κραυγές. Θα καταλάβατε βέβαια ότι τα παράξενα αυτά όντα, ήταν άνθρωποι. Άθελά της τώρα, η μαμά -Αρκούδα άρχισε να ανησυχεί. Είχε κάποτε βρεθεί αντιμέτωπη με αυτά τα θηρία, που δε φαίνονταν καθόλου ευγενικά ή ευαίσθητα. Είχε μάλιστα προσέξει πως σκότωναν αγριόπαπιες και ίσως μάλιστα κι άλλα σπουδαία μέλη της κοινωνίας του δάσους, σε περιοχές που αυτή η ίδια δεν γνώριζε. Χρησιμοποιώντας κάποια μακριά αντικείμενα σαν κομμάτια ξύλου -που σίγουρα θα πρέπει να ήταν κυνηγετικά όπλα- και που έκαναν μεγάλο κρότο, κατάστρεφαν όχι μόνο τη γαλήνη του δάσους και προκαλούσαν τον πανικό, αλλά

κατέστρεφαν φανερά και τα ζωντανά στο ζωικό βασίλειο.

“Πόσο φοβερό και άδικο!” σκέφτηκε η μαμά-Αρκούδα και ξέχασε το περίφημο μέλι. Αποφάσισε λοιπόν, αμέσως μετά, να επιστρέψει στη σπηλιά της και να βεβαιωθεί ότι τα μικρά της ήταν καλά. Στην επιστροφή τη βασάνιζε επίμονα η σκέψη πως ίσως και να κινδύνευαν κι αυτό την έκανε να βιάζεται ακόμη περισσότερο.

Κατόρθωσε να φτάσει στην κατοικία της με κομμένη την αναπνοή από την προσπάθεια, αλλά περισσότερο από την ανησυχία της για τα μικρά της. Σταμάτησε από ένστικτο και κύτταξε ολόγυρά της, μια στιγμή μόνο, για να βεβαιωθεί αν υπήρχαν περίεργοι επισκέπτες, που ίσως και να την είχαν παρακολουθήσει, πριν να μπει στη σπηλιά της. Τότε πρόσεξε για πρώτη φορά δύο μεγάλα σκυλιά σε αρκετή απόσταση, να περιφέρονται με τη μύτη κολλημένη στο έδαφος. Ήταν ένα ύψωμα, γυμνό από δέντρα.

Η μαμά-Αρκούδα ήταν βέβαια ότι μαζί με τα σκυλιά, ήταν κι εκείνα τα παράξενα όντα, δηλαδή κάποιοι κυνηγοί.

Τα σκυλιά, αν και σε απόσταση, ένιωσαν την παρουσία της αρκούδας με τη δυνατή ακοή τους και την εξίσου δυνατή όσφρησή τους, κι άρχισαν να κατευθύνονται τρέχοντας προς το μέρος της, γαυγίζοντας σα δαιμονισμένα. Σταμάτησαν όμως σε μια κοντινή απόσταση,

γιατί εκεί ακριβώς, άνοιγε ένα βαθύ χάσμα που ήταν πολύ δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να το περάσουν. Σταματημένα λοιπόν εκεί, συνέχισαν να γαυγίζουν με όλη τους τη δύναμη.

Η μαμά-Αρκούδα προχώρησε και κρύφτηκε δίπλα στη σπηλιά, πίσω από κάποιους μεγάλους θάμνους και περίμενε. Πραγματικά, σε λίγο σταμάτησαν οι φωνές των σκύλων και κατάλαβε ότι είχαν απομακρυνθεί. Βγήκε λοιπόν από την κρυψώνα της και χώθηκε γρήγορα στη σπηλιά χωρίς να κυττάξει άλλη φορά γύρω της. Βρήκε τα μικρά της να παίζουν αμέριμνα, κάνοντας τούμπες και ψευτοδαγκώνοντας το ένα το άλλο. Ανακουφισμένη τ' αγκάλιασε καθώς έτρεξαν κοντά της, πεινασμένα κι έτοιμα να πιουν το γάλα τους. Η μαμά-Αρκούδα, παίρνοντας βαθειά αναπνοή κάθισε και σαν καλή μητέρα που ήταν, τα θήλασε. Όταν αυτά χόρτασαν, τα έβαλε στο πλάι της για να κοιμηθούν.

Τα χαράματα ξύπνησε η μαμά-Αρκούδα, έχοντας πάντα στο μυαλό της εκείνο το "περίφημο" μέλι. Έπρεπε να βγει για να βρει τροφή. Δεν είχε βάλει τίποτα στο στόμα της για δυο-τρεις μέρες τώρα και το γάλα της είχε σχεδόν τελειώσει. Με τι θα τάιζε τα μικρά της; Αφήνοντάς τα λοιπόν να κοιμούνται, έφυγε βιαστική, πριν ν' αρχίσει η κίνηση στο δάσος. Είχε αρκετό δρόμο να κάνει. Φοβόταν άλλωστε κι εκείνους τους κυνηγούς. Άραγε θα

γυρνούσαν πίσω στη δική της περιοχή; Μήπως την είχαν κιόλας δει κι έβγαιναν κάποια στιγμή μπροστά της;

“Αχ μου χάλασαν την ησυχία μου. Τι κι αν μπουν στη σπηλιά μου, όταν θα λείπω;” αναρωτήθηκε πολύ στεναχωρημένη η μαμά-Αρκούδα. Αλλά και πώς θα ζούσαν αυτή και τα μικρά της χωρίς τροφή; Παραμέρισε λοιπόν τις άσχημες σκέψεις της κι αποφασιστικά προχώρησε. Έπρεπε να βρίσκεται στην περιοχή που είχε βολιδοσκοπήσει, όταν πια οι μέλισσες θα είχαν ξεκινήσει την πρωινή τους εξόρμηση, για την περισυλλογή του νέκταρ, από τα άνθη του δάσους. Σκεφτόταν καταπεινασμένη, ότι θα μπορούσε ανενόχλητη να βρει και ν’ αποσπάσει από τον κορμό, ή από το κλωνάρι του όποιου δέντρου, την μικρή κυψέλη με το μέλι, όπως είχε σχεδιάσει.

“Να βιαστώ να βρω το μέλι και να επιστρέψω στα παιδιά μου!”, σκέφτηκε πάλι τρέχοντας προς τη γνωστή της κατεύθυνση.

Ο ήλιος έλαμπε πια, και το μελισσομάνι, ένα σμήνος θορυβώδες, κατευθύνονταν προς τα άνθη των δέντρων και των λουλουδιών, που υπήρχαν κυρίως στα μέρη όπου τα δέντρα του δάσους ήταν αραιά. Είχαν όλον τον καιρό, όλη την ημέρα, μέχρι τη δύση του ηλίου, να ρουφήξουν το νέκταρ των λουλουδιών και να βοηθήσουν ακόμη, κουβαλώντας τη γύρη των λουλουδιών, στο δέσιμο των καρπών τους.

Ξαφνικά η μαμά-Αρκούδα, όπως υπολόγιζε, είδε το δέντρο. Ο ήλιος χτυπούσε τον κορμό του ζεσταίνοντάς τον κι οι μέλισσες -σχεδόν όλες μαζί- είχαν αφήσει την κυψέλη τους αφρούρητη. Η μαμά-Αρκούδα δεν δυσκολεύτηκε να την αποσπάσει από τον κορμό, χρησιμοποιώντας τα δυνατά μπροστινά της πόδια σαν ανθρώπινες παλάμες. Ύστερα κρατώντας την σφιχτά στα δόντια της, μια και ήταν άδεια από τις μέλισσες, άρχισε να τρέχει πίσω στη σπηλιά της, ξαφνικά πάλι με μεγάλη αγωνία. Είχε κυριαρχήσει στη σκέψη της εκείνη η ανησυχία για την πιθανή παρουσία των “εχθρών του δάσους”.

Κάποτε επιτέλους έφτασε, και με φοβερό καρδιοχτύπι όρμησε στη σπηλιά της. Είδε με μεγάλη ανακούφιση τα μικρά της να εξερευνούν κάποια γωνιά της σπηλιάς τους, εντελώς αμέριμνα. Ενώ ακουμπούσε την κυψέλη κάτω στο έδαφος της σπηλιάς, τα μικρά της που την αντιλήφθηκαν έτρεξαν κοντά της. Ήταν αλήθεια σπουδαία ημέρα ετούτη, γιατί για πρώτη φορά τα μικρά της μαμάς-Αρκούδας θα δοκίμαζαν το μέλι και συγχρόνως έπρεπε να τα διδάξει “περί τίνος επρόκειτο”, δηλαδή ότι το μέλι, ήταν η πιο γλυκειά τροφή στο δάσος, ήταν καλό γι’ αυτά, και το σπουδαιότερο από όλα, να τα διδάξει τον τρόπο να το βρίσκουν και να το εξασφαλίζουν, χωρίς

να διατρέχουν τον κίνδυνο να τα κεντρίσουν οι φοβερές μέλισσες.

-Ελάτε λοιπόν! Καθίστε φρόνιμα. Σήμερα θα δοκιμάσετε κάτι καινούργιο, είπε χαμογελώντας ευχαριστημένη.

Μοίρασε την κηρήθρα στα μικρά της, αφού πρώτα βεβαιώθηκε ότι δεν υπήρχαν μέλισσες μέσα. Κράτησε ένα μέρος για τον εαυτό της, το κομμάτι όπου δούλευε η βασίλισσα. Αυτήν την ελευθέρωσε αφήνοντάς την έξω από τη σπηλιά να φύγει για να φτιάξει νέα κυψέλη, γιατί δεν υπήρχε άλλος καλύτερος τρόπος εξασφάλισης της κηρήθρας για το μέλλον.

Τα μικρά της έτρωγαν γλύφοντας τη γλυκιά αυτή ουσία και μασώντας την κηρήθρα, που κόλλαγε που και που στα μικρά, κατάλευκα δόντια τους. Η μαμά-Αρκούδα ήταν πολύ ευχαριστημένη. Τα μικρά της μεγάλωναν γρήγορα και τώρα που είχαν δοκιμάσει το μέλι, σίγουρα θα ήθελαν να το ξαναφάνε. "Ίσως στην επόμενη ανίχνευσή μου, να τα πάρω μαζί μου", σκέφτηκε η μαμά-Αρκούδα. Η ζωή βέβαια ήταν ριψοκίνδυνη στον κόσμο τους για όλους: γι αυτήν και για την οικογένειά της. Αλλά τι μπορούσαν να κάνουν; Το δέχονταν και θα προσπαθούσε να διδάξει στα παιδιά της, όλα όσα η ίδια γνώριζε, ως εκείνο το σημείο της ζωής της.

Η μαμά-Αρκούδα κάνοντας χίλιες δυο τέτοιες σκέψεις, ξάπλωσε τελικά ευτυχισμένη για να ξεκουραστεί καμαρώνοντας τα μικρά της που πάλευαν σώμα με σώμα χρησιμοποιώντας τώρα τα δυο τους μπροστινά πόδια. Πάλι όμως χωρίς να το θέλει ήρθαν στο μυαλό της οι κυνηγοί. “Οπωσδήποτε θα πρέπει να τις τρώνε τις αγριόπαπιες που ρίχνουν κάτω με κείνα τα θορυβώδη ξύλα τους!” σκέφτηκε κάποια στιγμή ανατριχιάζοντας. “Άραγε να τρώνε και τους μεγάλους κατοίκους του δάσους σαν και την αφεντιά μου; Ή μήπως θέλουν κάτι άλλο από εμάς;” Κύτταξε προς το άνοιγμα της σπηλιάς στεναχωρημένη. “Πώς να ξέρω; Μήπως και ταξίδεψα μακριά από δω;” ξανασκέφτηκε. “Ο άντρας μου που τόλμησε να το κάνει… εξαφανίστηκε… λες και τον κατάπιε η γη! Εκτός αν…”.

Σταμάτησε να σκέφτεται μια στιγμή κλείνοντας τα μάτια της σφιχτά, λες κι ήθελε να διώξει μακριά όλα τα άσχημα από το μυαλό της. Όλα ακούγονταν ήσυχα στο δάσος. Ούτε γαυγίσματα, ούτε άνθρωποι! Έτσι την πήρε ο ύπνος, ένας ύπνος ευεργετικός που την ξεκούρασε. Κοιμήθηκε μέχρι το πρωί.

Σαν ξύπνησε η μαμά-Αρκούδα ένιωσε φοβερή δίψα. Ήταν σίγουρη πως τα μικρά της θα ένιωθαν το ίδιο. Έπρεπε λοιπόν να πάει κάτω στο ποτάμι να φέρει νερό. Για τα μικρά της θα

έκοβε στην επιστροφή μια μεγάλη νεροκολοκύθα. Αυτή θα τα έκανε να ξεδιψάσουν.

Ξεκίνησε λοιπόν βιαστικά και πάλι για να πάει στο ποτάμι. Έφτασε πολύ γρήγορα σχετικά κι άρχισε να πίνει το γάργαρο νερό με μεγάλη ευχαρίστηση. Δίψαγε αλήθεια πολύ. Ξαφνικά, νόμισε πως άκουσε από μακριά πάλι, γαυγίσματα σκύλων. Σταμάτησε και ορθώθηκε ανήσυχη για να αφουγκραστεί. Ο αέρας φύσαγε από την αντίθετη πλευρά. "Τα σκυλιά… Τα παιδιά μου!" σκέφτηκε η δύστυχη κι έτρεξε γρήγορα προς τη σπηλιά της. Όταν ήταν σχεδόν εκεί, ένιωσε πως κάτι είχε αλλάξει. Όρμησε στην κατοικία της. Αλίμονο!.. Αυτή τη φορά η ανησυχία της είχε δικαιωθεί. Τα μικρά της δεν ήταν εκεί. Απελπισμένη κύτταξε κάθε γωνιά, για να βεβαιωθεί ότι πράγματι δεν ήταν εκεί. Το μυαλό της έτρεξε και πάλι στους κυνηγούς. "Αυτό είναι… Άκουσα τα σκυλιά όταν ήμουν στο ποτάμι. Αυτοί μου τα πήραν… Πόσο άδικοι είναι! Είναι τόσο μικρά τα παιδιά μου! Κι αυτοί οι άκαρδοι μου τα πήραν. Κάτι πρέπει να κάνω!.. Κάτι!..", σκέφτηκε θυμωμένη και γεμάτη πίκρα.

Ξεκίνησε έχοντας στο νου της την εικόνα των μικρών της, στο έλεος αυτών των κυνηγών. Ήταν μικρά, αδύναμα, ανήμπορα, άπειρα. Κι όσο περισσότερο το σκεφτόταν, τόσο πιο πολύ έτρεχε προς την κατεύθυνση απ' όπου νόμισε

ότι είχε ακούσει αυτά τα γαυγίσματα, για πρώτη-πρώτη φορά. Το ένστικτό της που την οδηγούσε, αποδείχτηκε αλάνθαστο, γιατί έφτασε τελικά σ' ένα ξέφωτο του δάσους. Ένα μεγάλο όχημα βρίσκονταν σταματημένο εκεί, και στο συρματένιο τμήμα του, είδε δύο αρκουδάκια, φανερά τα δικά της τα μικρά, που ενώ κάθονταν δειλά, ξαφνικά μόλις αντιλήφθηκαν την παρουσία της, άρχισαν να προσπαθούν να αναρριχηθούν επάνω στα συρμάτινα τοιχώματα του αυτοκίνητου, αδέξια, κλαίγοντας. Η μαμά-Αρκούδα δεν κρατήθηκε. Έτρεξε κοντά στα μικρά της κι άρχισε να τα γλείφει ανάμεσα από το σύρμα. Για καλή τους τύχη, δεν υπήρχε κανείς εκείνη τη στιγμή, ούτε τα σκυλιά, ούτε οι κυνηγοί.

Τα αρκουδάκια κουνούσαν τώρα όλο το όχημα στην προσπάθειά τους να βγούνε έξω. Η μαμά-Αρκούδα έφερε γύρω το αυτοκίνητο, μερικές φορές και προσπάθησε επανειλημμένα να βρει έναν τρόπο να ελευθερώσει τα μικρά της. Φαινόταν αδύνατο. Ξάφνου ακούμπησε πάνω στο πίσω μέρος του αυτοκινήτου, όπου η πόρτα που ήταν κλεισμένη με απλό κιγκλίδωμα, κουνήθηκε, αφήνοντας μέρος της να χαλαρώσει. Τα αρκουδάκια που παρακολουθούσαν τη μητέρα τους, καθώς αυτή κινούνταν γύρω από το αυτοκίνητο, είχαν σταματήσει τώρα πια, και προσπαθούσαν να την ακουμπήσουν ανάμεσα από το κιγκλίδωμα. Το

κιγκλίδωμα, εξακολούθησε να κουνιέται χαλαρωμένο. Η μαμά-Αρκούδα που κάποτε το πρόσεξε, έπεσε με μανία απάνω στην πόρτα, προσπαθώντας να ανοίξει το δρόμο της, στα παιδιά της. Το βάρος κι η πίεση που ασκούσε απάνω στην πόρτα, τελικά, έκαναν το κιγκλίδωμα να υποχωρήσει, κάνοντάς την να ανοίξει απότομα και προς τα μέσα, διακινδυνεύοντας έτσι, να χτυπήσει τα μικρά της. Τα αρκουδάκια ζαλισμένα από τον αγώνα τους να ενωθούν με τη μητέρα τους, πήδηξαν τώρα από το αυτοκίνητο, ακολουθώντας τη μαμά-Αρκούδα, που δε σταμάτησε στιγμή, από το φόβο της, να μη αιχμαλωτιστούν αυτή και τα μικρά της, από τους κυνηγούς.

Ο φύλακας που έλειπε στο διάστημα αυτό, επιστρέφοντας, προσπάθησε να καταλάβει τι είχε συμβεί. Με το όπλο στα χέρια έτρεξε προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση, στα χαμένα. Η μαμά-Αρκούδα είχε ήδη προχωρήσει σε γνωστά δικά της κατατόπια, ευτυχισμένη που είχε μαζί της, τα μικρά της. Όμως είχε έρθει η στιγμή που έπρεπε να μετοικίσουν σε άλλη περιοχή του δάσους, κάπου που δε θα μπορούσαν να τους φτάνουν τα γαυγίσματα των σκύλων ή τα πατήματα των κυνηγών, ώσπου τουλάχιστο να μεγάλωναν τα μικρά της.

Όσο για τους κυνηγούς, που είχαν αρπάξει τα αρκουδάκια από τη μαμά τους, απογοητεύτηκαν βέβαια αν πίστευαν, ότι

κάνανε μεγαλύτερη χάρη στα αρκουδάκια αν τα έκλειναν στο ζωολογικό κήπο, παρά στον εαυτό τους. Είχαν βέβαια έτοιμη τη δικαιολογία για τις αρχές του τόπου, αν τυχόν τους ρωτούσαν για τα μικρά αρκουδάκια: ότι δηλαδή τα βρήκαν ολομόναχα και πεινασμένα στη σπηλιά, χωρίς μητέρα να τα φροντίζει και να εξασφαλίζει την ημερήσια τροφή τους!..

Η μαμά-Αρκούδα ευχαριστούσε το Θεό της αγκαλιάζοντας τα μικρά της, που είχαν κιόλας ξεχάσει την παράξενη απομάκρυνσή τους από την αγαπημένη τους μανούλα: τη στοργική μαμά-Αρκούδα.

Οι πελεκάνοι της λίμνης Τάγγερα[1]

Στη μεγάλη λιμνοθάλασσα Τάγγερα, βόρεια του Σύδνεϋ και στις Κεντρικές Ακτές της ωκεάνιας ζώνης, τα δυνατά ρεύματα με την άνω ή κάτω παλίρροια, μετακινούν τόνους από άμμο, αλλάζοντας έτσι αέναα τη μορφή της.

Σε μια απ' αυτές τις μετακινήσεις της άμμου, ακριβώς απέναντι από την παραλία της μικρής τουριστικής πολιτείας Entrance και πολύ κοντά σ' αυτή, είχε σχηματιστεί μία αμμώδης λουρίδα, κατάξανθη και λαμπερή κάτω από τον ηλιόλουστο γαλανό ουρανό.

[1] Tuggerah Lake, Entrance, Central Coast, NSW.

Επάνω της είχαν μαζευτεί δεκάδες γλαροπούλια, και αρκετοί πελεκάνοι. Λιάζονταν και κάθονταν αρκετά αδρανή, λες και ξεκουράζονταν ή περίμεναν για κάτι. Υπήρχε ωστόσο μια αόριστη κινητικότητα που λες και την προκαλούσε μόνο του το ελαφρύ αεράκι καθώς χάιδευε τα πουπουλένια σώματά τους.

Οι πελεκάνοι άρχισαν κάποια στιγμή, να περπατούν ανάμεσα στη δική τους περιοχή, μεγαλόπρεπα, όπως το απαιτούσε το μέγεθός τους. Φαίνονταν αργοί και ψύχραιμοι αντίθετα με τα γλαροπούλια που κάποιες στιγμές χάνανε τη φαινομενική ηρεμία τους και χαλούσαν τον κόσμο με τις φωνές τους. Οι πελεκάνοι έκαναν μερικά αργά βήματα, σταματούσαν και ράμφιζαν το σώμα τους κάτω από τις τεράστιες φτερούγες τους, όπου φανερά κάποιο παράσιτο χωμένο εκεί κατά λάθος, αλλά ίσως και ύπουλα, τα ενοχλούσε. Η μεγάλη σακούλα κάτω από το ράμφος τους, σίγουρα φαίνονταν να δυσκολεύει τα τέτοιου είδους ραμφίσματα, αλλά πάλι πώς αλλιώς θα μπορούσαν να καταπιούν τα μεγάλα ψάρια χωρίς τη βοήθειά της! Όσο για το λαιμό τους… δεν έχετε παρά να παρακολουθήσετε τον τρόπο που κατεβάζουν, κάποια μεγάλα, ανάλογα με το μέγεθός του, ψαροκέφαλα, που κόβουν την αναπνοή του θεατή. Κι όμως. Αρχικά σας κάνουν να σκέφτεστε αν θα τα καταφέρουν να περάσουν παρόμοιους όγκους μέσα από αυτόν τον ψηλό,

λεπτό λαιμό τους. Μετά προς μεγάλη έκπληξή σας οι όγκοι αυτοί περνάν και μια χαρά μάλιστα. Μπορείτε να παρακολουθήσετε την κάθοδό τους στο λαιμό τους, που σαν ελαστικός σωλήνας φαρδαίνει ή στενεύει, ανάλογα με το μέγεθος της τροφής που μέσα από εκεί, κατεβαίνει στο εξίσου πανίσχυρο στομάχι τους. Οπωσδήποτε, για μιαν ακόμη φορά, διαπιστώνει κανείς, ότι η φύση ήξερε πολύ καλά τι έκανε, όταν έπλαθε τους πελεκάνους, εφοδιάζοντάς τους με την τεράστια σακούλα κάτω από το ράμφος τους και τον ελαστικό λαιμό με τα άτρωτα τοιχώματα.

Αλλά ας κλείσουμε αυτήν την παρένθεση κι ας γυρίσουμε στην ιστορία μας.

Παρατηρείται λοιπόν αυτή η ελαφριά κινητικότητα που ζωηρεύει, δείχνοντας πως κάτι έχει αλλάξει κι αναστατώνει τον κόσμο των μικρών και μεγάλων πτερωτών θαμώνων της αμμώδους λουρίδας. Μα βέβαια!.. Πλησιάζει η ώρα για την καθημερινή διατροφή των πελεκάνων. Τα γλαροπούλια, προφταίνουν σ' αυτή την υπόθεση κι αρπάζουν κάτι λίγα που πέφτουν στο τσιμεντένιο δάπεδο και που είναι ανάξια προσοχής από τους ογκώδεις πελεκάνους.

Αλλά ας δούμε πότε και πώς.

Ακριβώς απέναντι από το αμφιθεατρικό διατροφείο, ο απασχολημένος ψαροπώλης, αφού έχει καθαρίσει τα ψάρια για την πελατεία

του, μαζεύει τα περίσσια μέρη του ψαριού, τα ακατάλληλα για την ανθρώπινη διατροφή, και τα στέλνει με δύο υπαλλήλους για το τάισμα των πελεκάνων. Είναι μια προσφορά του ψαροπωλείου εδώ κι αρκετά χρόνια. Η Παβλόβια θεωρία, αποδεικνύεται άλλη μια φορά σωστή: οι πελεκάνοι γνωρίζοντας τη συγκεκριμένη ώρα –στις 3.30, μετά το μεσημέρι καθημερινά- μαζεύονται εκεί στην άκρη και περιμένουν με υπομονή, μέχρι τη στιγμή που θα δουν τους υπαλλήλους. Τότε ανεβαίνουν στο αμφιθεατρικό δάπεδο και αδιαφορώντας για το πλήθος των ανθρώπων που έρχονται για να παρακολουθήσουν το περίφημο συσσίτιό τους, ανοίγουν τα μεγάλα τους ράμφη κι ευχαρίστως δέχονται την τροφή που οι καλοί αυτοί ζωόφιλοι ή… μάλλον πτηνόφιλοι τους παρέχουν!..

Αυτό γίνεται όλες τις εποχές του χρόνου, και φυσικά το καλοκαίρι είναι πολλοί οι τουρίστες που παρακολουθούν, φωτογραφίζουν ή κινηματογραφούν το γνωστό πλέον τάισμα των περίφημων πελεκάνων της λίμνης Τάγγερα, στο Έντρανς (Enrtrance), κώμη των Κεντρικών Ακτών Νέας Νότιας Ουαλίας (Central Coast of NSW.

Όπως ολοένα, έτσι και σήμερα, κατάφτασαν δύο κυρίες, που με την άδεια του Δήμου του Γουάϊονγκ (Wyong), σπρώχνουν ένα μεγάλο ξύλινο καρότσι γεμάτο με τα υπολείμματα των ψαριών από το

φιλοπελεκανικό ψαροπωλείο. Φορούν ψηλές γαλότσες και μεγάλες αδιάβροχες πλαστικές ποδιές, εύλογα, για να μη λερώνονται. Φορούν επίσης χοντρά γάντια στα χέρια τους, για προστατευτικούς λόγους: πρώτα βέβαια για να προστατευτούν από τα μυτερά ψαροκόκκαλα που πιάνουν, δεύτερο γιατί αναμφίβολα θα πρέπει να είναι δυνατά τα ραμφίσματα των πελεκάνων και τρίτο -που είναι ίσως το ελάχιστο πρόβλημα όλων- για να μη λερώνονται. Φυσικά, δεν μπορεί κανείς να περιμένει από τα μεγάλα αυτά πουλιά να σκέφτονται πώς να προσέχουν τα χέρια των ευεργετών τους ή να ανησυχούν για τα ρούχα τους, την ώρα που τρώνε.

Οι γυναίκες λοιπόν σκύβουν και παίρνουν μέσα από το καρότσι μεγάλα ή μικρότερα κεφάλια ψαριών, που κάποτε τ' ακολουθεί η ψαροκοκκαλιά τους. Πολλές φορές όμως, οι άνθρωποι που αναλαβαίνουν το συσσίτιο των φτερωτών θαμώνων της λίμνης Τάγγερα, εκσφενδονίζουν την τροφή στον αέρα. Ανάμεσα στο πλήθος των μεγάλων πουλιών, πάντα γυροφέρνει ανήσυχα και κάποιος αριθμός από τολμηρά γλαροπούλια. Βλέπει λοιπόν κάποιος τα ράμφη να αγωνιούν τεταμένα προς την κατεύθυνση του ουρανού, από όπου αν και όχι ουρανοκατέβατο, θα καταφτάσει το φαγητό που ταξιδεύει στον αέρα, και χρααααπ!.. στη σακούλα ενός πελεκάνου. Φοβερή η πάλη της αυτοσυντήρησης!

Άλλοτε πάλι οι διανομείς κρατούν ψηλά τα ψαροκέφαλα και περιμένουν να πλησιάσουν, οι αυτών εξοχότητες οι πελεκάνοι. Θορυβημένοι ετούτοι πλησιάζουν βιαστικοί σπρώχνοντας ή και ποδοπατώντας στην κυριολεξία ο ένας τον άλλον, για να προλάβουν ο καθείς τους να είναι ο τυχερός της μερίδας. Και κάθε φορά οι θεατές βλέπουν να αλλοιώνεται το σχήμα του μακριού τους άτρωτου λαιμού, παίρνοντας μιαν αλλόκοτη μορφή, που οφείλεται στα τεράστια ψαροκέφαλα καθώς τα κατεβάζουν στα εξίσου άτρωτα στομάχια τους. Σίγουρα, αναρωτιέται ο παρατηρητής, πώς είναι δυνατόν και δεν πνίγονται. Πώς και δεν σκαλώνουν κάπου στο λαιμό τους τα φοβερά αυτά κόκκαλα. Αλλά αν μέτρο σύγκρισης του παρατηρητή, είναι ο ίδιος ο εαυτός του, σίγουρα τα πτηνά αυτά έχουν φοβερά εξοπλισμένα το λαιμό τους και το στομάχι τους. Ακόμη και τα συμπαθητικά κατοικίδια οι γάτες, που κι αυτές αγαπούν τα ψάρια, σε σύγκριση με τους πελεκάνους, φαίνονται λεπτεπίλεπτες, ευαίσθητες. Γιατί κι αυτές λίγο-πολύ, όπως κι ο άνθρωπος, επιδίδονται στο να διαλέγουν και να τρώνε προσεκτικά το κρέας από τα ψαροκόκκαλα.

Άλλες ώρες της ημέρας κάποιοι πελεκάνοι αφού έχουν πετάξει ψηλά, προσγειώνονται και ξεκουράζονται προς μεγάλη έκπληξη των τουριστών, επάνω στις ηλεκτρικές κολώνες ή

εκείνες τις πολύ χαμηλότερες, που οι ντόπιοι ψαράδες χρησιμοποιούν για να δένουν τις βάρκες τους. Είναι βέβαια ένα αξιοπερίεργο φαινόμενο το άνετο πέταγμά τους, αν υπολογίσει κανείς τον όγκο τους, που φαίνεται, από τον τρόπο που βαδίζουν όταν περπατούν στην άμμο, κάποτε να τους ενοχλεί. Αποδεικνύεται λοιπόν ότι τα αξιοθαύμαστα αυτά πτηνά, κατέχουν τα μυστικά της υψηλής πτήσης. Κι όχι μόνο έχουν την ικανότητα να πετούν άνετα κι αρκετά ψηλά, αλλά επίσης και να προσγειώνονται στην ελάχιστη συγκριτικά με τον όγκο τους επιφάνεια, επιδεικνύοντας κοντά στα άλλα ταλέντα τους, ότι είναι έμπειροι πιλότοι και αξιοζήλευτοι ακροβάτες!

Καθώς λοιπόν τα ταλαντούχα πουλιά, ακροβατούν με καταπληκτική άνεση πάνω στις κολώνες, κινούν με αργές κινήσεις το κεφάλι τους, που κατακυριαρχείται από το μεγαλειώδες ράμφος και την σακούλα του, προς τη μια κατεύθυνση ή την άλλη. Θά 'λεγε κανείς ότι παρακολουθούν από το παρατηρητήριό τους τη γενική κίνηση μπροστά τους, παρόμοια ίσως όπως και οι ναυαγοσώστες, από το δικό τους, διαφορετικό, ανθρώπινο παρατηρητήριο. Οι πελεκάνοι όμως υπερτερούν ίσως στην ικανότητα ορατικότητας, αφού δε χρειάζονται να χρησιμοποιούν κάποια κιάλια όπως οι ναυαγοσώστες.

Η συμπεριφορά των πελεκάνων, είναι οικεία στους εντόπιους, που κατά κανόνα έμαθαν να σέβονται και να μοιράζονται με τα λοιπά πλάσματα του Θεού την υπέροχη αυτή περιοχή. Παραμένει πολύ ενδιαφέρον το φαινόμενο, της μαζικής τους μετακίνησης καθημερινά από τα διαφορετικά μέρη της λιμνοθάλασσας στην τελευταία άκρη της λίμνης Τάγγερα. Εκεί, όπως εξηγούν οι μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής, υπάρχουν κάποιες πηγές γλυκού νερού, όπου τα μεγαλοπρεπή ετούτα πουλιά καταφεύγουν για να ξεδιψάσουν.

Στη λίμνη, μετά από τη γέφυρα, και δίπλα στο ωραίο παραλίμνιο πάρκο, ο Δήμος της περιοχής Γουάιονγκ, έχει κατασκευάσει ανοξείδωτα μεταλλικά τραπέζια με βρύσες, για να διευκολύνονται οι ψαράδες στο καθάρισμα των ψαριών τους. Έτσι πολύ εύκολα όσοι από αυτούς θέλουν, μπορούν να καθαρίζουν και να ψήνουν το φρέσκο ψάρι τους εκεί, δίπλα στα νερά της λιμνοθάλασσας, που αντάμειψε τους αλιευτικούς τους κόπους.

Και σ' αυτή την περίπτωση θα διαπιστώσει ο επισκέπτης, ότι περιμένουν, ποιοί άλλοι; παρά οι πελεκάνοι, για να βοηθήσουν αυτή τη φορά στο καθάρισμα του τραπεζιού από τα άχρηστα για τον ψαρά περισσεύματα. Παράμερα περιμένουν ανήσυχα, για το συναγωνισμό τους με τους πελεκάνους, τα

ψαροπούλια, που συχνά οι ψαράδες λυπούνται και φιλεύουν με κάποια ψαρίσια εντόσθια, παραμερίζοντας, τους πολιτισμένους κατά τα άλλα, πελεκάνους. Φυσικά τα μεγάλα ψαροκέφαλα τα φιλεύουν στους τελευταίους, που όχι μόνο είναι οι μπροστάρηδες, αλλά οι μόνοι που καταφέρνουν να τα καταπίνουν.

Αλλά μια και μιλάμε για την συμπεριφορά των μεγάλων αυτών ψαροπουλιών, θα σας διηγηθώ ένα περιστατικό, που μ' εντυπωσίασε. Μια μέρα λοιπόν, λίγο πριν από το μεσημέρι, έτυχε να βρίσκομαι εκεί στη μεγάλη λίμνη και στο μέρος όπου μια μικρή συντροφιά από ψαράδες επιστρέφοντας από το ψάρεμα στα βαθειά με μια μεγαλούτσικη εξωλέμβια, είχε επιδοθεί στο καθάρισμα ψαριών σε καλό μέγεθος. Τα ετοίμαζαν καθώς είπαν για το ψυγείο τους. Τρεις- τέσσερεις πελεκάνοι που καθώς φάνηκε ήταν τακτικοί εκεί, είχαν πλησιάσει επιφυλακτικά και παρακολουθούσαν την κίνηση. Ξαφνικά ο ένας από τους τέσσερεις φάνηκε να αποχωρεί ήσυχα. Οι υπόλοιποι τρεις προχώρησαν και κατάλαβαν ο καθείς μια θέση, και περίμεναν. Ο ένας εγκαταστάθηκε στην αμμώδη λουρίδα δίπλα στην κόχη της λίμνης. Ο δεύτερος, ας τον ονομάσουμε έτσι, στάθηκε πάνω στην ηλεκτρική κολώνα, που κρέμονταν κυριολεκτικά πάνω από το τραπέζι καθαρίσματος των ψαριών και ο τρίτος, πολύ

κοντά σ' αυτό. Σχημάτισαν λοιπόν ένα τρίγωνο, αν μπορεί να φανταστεί κανείς μια γραμμή, να ενώνει τις θέσεις όπου στάθηκαν τα τρία μεγαλοπούλια. Όμως, αν και φαίνονταν ήσυχοι κι αδιάφοροι οι τρεις πελεκάνοι, κάπου-κάπου, μπορούσε να δει κανείς την κοφτερή ματιά τους να ζυγιάζει τα πράγματα, και να καταλάβει πως ήταν έτοιμα για δράση. Είναι γεγονός ότι αγαπούν το ψαράκι τους και συναγωνίζονται στη λαιμαργία αναμεταξύ τους. Το καθημερινό συσσίτιο του φιλοπελεκανικού ψαράδικου, όπου απολάμβαναν μια καλή μερίδα, ήταν μόνο ένας μεζές. Περιμένουν λοιπόν και τώρα και προσέχουν τις κινήσεις των ψαράδων αλλά και των άλλων πελεκάνων, που είναι εδώ κι εκεί, μέσα στα αμμώδη μέρη της λίμνης ή στην παραλία της. Παρακολουθούν ίσως ποιος τρώει, ποιος προσπαθεί να κερδίσει την εύνοια κάποιου συντρόφου, ποια πελεκίνα είναι ετοιμόγεννη, και άλλα που δεν είμαστε βέβαια στο μυαλό τους να ξέρουμε, μα που σίγουρα πρέπει να είναι πολύ ενδιαφέροντα γι αυτούς.

Μια στιγμή, μια στιγμή!.. Τρέχει πρώτος ο πελεκάνος που είναι πολύ κοντά στο τραπέζι. Ω!.. Νάτος λοιπόν ο πρώτος τυχερός! Έχει ήδη ραμφίσει ένα μεγάλο ψαροκέφαλο που ταξιδεύει στον πολύ ικανό λαιμό του… "Συγχαρητήρια κύριε σύντροφε!", φαίνεται να λέει ο πελεκάνος από την αμμώδη λουρίδα, που με τη σειρά του, καθώς φαίνεται, πλησιάζει στο

μεταλλικό τραπέζι. Δεν αργεί λοιπόν κι ο δεύτερος να γεμίσει πρώτα τη θεόρατη σακούλα του ράμφους του με ψαρικό απομεινάρι, που ταξιδεύοντας στο μακρύ λαιμό του, τον παραμορφώνει με το σχήμα του. Τον βλέπεις να τεντώνει και να κουνάει το λαιμό του βοηθώντας τον ίσως, ώστε η τροφή να φτάσει και να εξαφανιστεί τελικά στο στομάχι του.

Παράξενα πουλιά θα μου πείτε. Αναμφίβολα, αλλά και έξυπνα, παρά το μικρό τους μυαλουδάκι. Γιατί; Θα ρωτήσετε. Το γιατί θα το καταλάβετε στη συνέχεια της αφήγησής μου.

Βλέπω λοιπόν ξαφνικά πάλι τον πρώτο πελεκάνο, αυτόν δηλαδή δίπλα στο τραπέζι, να πλησιάζει γρήγορα και να ετοιμάζεται να πάρει μια δεύτερη μερίδα, όταν εντελώς απροσδόκητα, ο πελεκάνος από την αμμώδη ζώνη και ο εκείνος που στέκονταν στην ηλεκτρική κολώνα, έρχονται με δύναμη εναντίον του και τον διώχνουν. “Μια στιγμή σύντροφε! Άλλος έχει σειρά!” φαίνεται να λένε. Μα τι είχε τέλος πάντων συμβεί; Φανερά ο πελεκάνος δίπλα στο τραπέζι παραβίασε τη δική τους ίσως συμφωνία. Είχε ήδη φάει μια φορά. Ήταν τώρα η σειρά του πελεκάνου που καμάρωνε στην ηλεκτρική κολώνα και που δεν είχε ακόμη δοκιμάσει από το δωρεάν και γενναιόδωρο συσσίτιο των ψαράδων. Ήταν ο τρίτος στη σειρά συνδαιτυμόνας τους. “Υπήρχε

ένα είδος συμφωνίας αναμεταξύ τους; Είχαν σχηματίσει μια τριανδρία για να μονοπωλούν το θρυλικό τραπέζι;" Θα ρωτήσετε. Ίσως και να ήταν έτσι. Δεν ξέρω τους πελεκανικούς νόμους της περιοχής. Σίγουρα όμως η αντίδραση των δύο πιστοποιούσε κάτι τέτοιο. Γιατί πώς αλλιώς μπορεί να εξηγηθεί αυτή η συμπεριφορά τους και ακόμη το γεγονός, ότι κανένας άλλος πελεκάνος δε φαίνονταν να τολμά να πλησιάσει! Εξάλλου με την ίδια σειρά ήρθαν και ξαναήρθαν, για μια νέα μερίδα. Αυτό έγινε δυο-τρεις φορές, κι όπως καταλαβαίνετε οι τρεις εκλεκτοί πελεκάνοι έφαγαν αρκετά, ή… μήπως κάνω λάθος; Χμ!.. Μάλλον κάνω λάθος, γιατί δε φαίνονται να ενδιαφέρονται να παραιτηθούν και να εγκαταλείψουν την περιοχή γύρω από το τραπέζι.

Όμως οι ψαράδες αν και είναι φιλοπελεκανικοί, δε φαίνεται να συμφωνούν με την ακόρεστη λαιμαργία τους. Έτσι κάποια στιγμή ο ένας απ' αυτούς αποφασίζει να φροντίσει για τα μικρά γλαροπούλια, που δεν τολμούν να πλησιάσουν όπως οι πελεκάνοι, αλλά στέκονται μακριά, ελπίζοντας να περισσέψει κάτι και γι αυτά, μετά από το χόρτασμα των μεγάλων πουλιών. Μέσα στον κουβά του έχει εντόσθια και ψαροκέφαλα που τα κράταγε κλεισμένα ώσπου να τελειώσει και το καθάρισμα του τελευταίου ψαριού του, αντίθετα με τους δύο συντρόφους του που

τάισαν και ξανατάισαν τους τρεις πελεκάνους. Έχει καταλάβει, όπως άλλωστε κι οι σύντροφοί του, ότι οι πελεκάνοι είναι αχόρταγοι. Τα γλαροπούλια δεν τολμούν να πλησιάσουν αλλά ούτε και οι άλλοι πελεκάνοι.

-Χμ! Πολύ ενδιαφέρον είπε στους φίλους του. Νομίζω ότι αυτοί οι τρεις έχουν περισσότερα του... δικαίου, δικαιώματα στην περιοχή. Για φαντάσου! Ε λοιπόν όχι κύριοι!..

Παίρνει τον κουβά του χαμογελώντας πονηρά, ενώ οι άλλοι δύο ψαράδες παρακολουθούν γελώντας τις αντιδράσεις των πελεκάνων και των μικρότερων πουλιών που περιμένουν ανήσυχα, πολλές φορές πηδώντας το ένα πάνω από το άλλο, για να βγουν στην πρώτη σειρά. Ο ψαράς ακολουθώντας την ανθρώπινη λογική, μοιράζει τα καλά στα μικρότερα πουλιά, προσέχοντας να μην αδικήσει κανένα. Οι τρεις πελεκάνοι βλέποντας ότι ο ψαράς δεν είχε καμία διάθεση να ασχοληθεί μαζί τους, παρέμειναν στα παρατηρητήριά τους. Εξ άλλου πλησίαζε η ώρα για το συνηθισμένο συσσίτιο, στον αμφιθεατρικό χώρο, στις τρεις και μισή νωρίς το απόγευμα. Έτσι δεν επρόκειτο να στεναχωρηθούν και πολύ αν δε συνέχιζαν να τρώνε εκεί!.. Στο μπάτο-μπάτο της γραφής, το στομάχι τους είχε αρκετή τροφή ως τη στιγμή εκείνη. Παρέμειναν λοιπόν στη θέση τους, επιβλέποντας την κατάσταση, δήθεν αδιάφορα, όπως και πριν, ζυγιάζοντας με

το κοφτερό μάτι τους τα πράγματα και κινώντας το ατέλειωτο ράμφος τους, με πελεκανική μεγαλοπρέπεια.

Οι κυνηγοί και το κυνήγι

Ο κύριος Αγκαθωτός από καιρό τώρα παρακολουθούσε το γίνωμα των σταφυλιών. Ούτε επιστάτης να ήταν δε θα έδειχνε τόσο μεγάλο ενδιαφέρον. Μα φυσικά... είχε τους λόγους του: υπομονετικά περίμενε το πράσινο χρώμα της αγουρίδας να μεταμορφώνεται αργά αλλά σίγουρα, σε μελένιο. Τότε δηλαδή που τα σταφύλια θα ωρίμαζαν και θα γίνονταν γλυκά και γεμάτα χυμό.

Σίγουρα όμως ο κύριος Αγκαθωτός είχε παρέα στη στενή παρακολούθηση της ωρίμασης των σταφυλιών, κι άλλα ζωντανά που κι αυτά ενδιαφέρονταν για τα... μελλοντικά τραγανά σταφύλια. Ανάμεσά τους ήταν και τα φτερωτά αλητάκια, οι σπουργίτες. Πετούσαν ανάμεσα

στα κλωναράκια και στο πράσινο φύλλωμα της όποιας κοντούλας σταφυλιάς, σαν οι πιο γνωστικοί γεωπόνοι, εξετάζοντας την αργή πρόοδο των σταφυλιών και τσιμπολογώντας τις σγουρές άκρες που ξεπετάγονταν καταμεσίς στα κλωνάρια. Πλησίαζε ο ευλογημένος Αύγουστος και φυσικά αυτά τα ζωντανά δε θα περίμεναν τον επίσημο τρυγητή. Θα βιάζονταν να δοκιμάσουν πρώτοι τον κεχριμπαρένιο καρπό, με το δικαίωμα των πετεινών του ουρανού. Κάποτε γεμάτα άγχος για την αργή εξέλιξη, τσιμπούσαν τον άγουρο καρπό, μόνο και μόνο για να σιγουρευτούν. Αλλά είχαν περάσει αρκετές εβδομάδες αφότου ο καρπός είχε δέσει και είχε αρχίσει να μεγαλώνει. Η επιθεώρηση που ήταν τακτική τώρα, έδειχνε ότι το ωρίμασμα ήταν κοντά. Είχε κι άλλα καλά αυτή η προσμονή, τους δίνονταν η ευκαιρία να συνεργάζονται ψιλοτιτιβίζοντας και να επιβεβαιώνουν ο ένας τον άλλο:

-Άιντε και κοντεύουν!.. Κύττα το αμπέλι, δεν είναι πια καταπράσινο. Άρχισε να ωριμάζει ο καρπός και τα φύλλα πήραν να ξεθωριάσουν.

-Δε θ' αργήσουν σίγουρα και τότε στον τρύγο απάνω θα γλεντήσουμε παρέα με τον βασιλιά Διόνυσο.

Ο κύριος Αγκαθωτός δεν ενθουσιάζονταν με την μεγάλη αισιοδοξία των πτερωτών. Δεν ήθελε συνέταιρους στον τρύγο.

-Εμένα, δε με νοιάζει και να γίνουν μέλι. Αρκεί να μπορώ να τα τρυγήσω. Θα περιμένω μια δυο μέρες και μετά!.. σκέφτηκε δυσαρεστημένος που είχε απρόσκλητους συνεταίρους στη δουλειά του τρύγου, όπως πάντα.

Πέρασαν μια - δυο μέρες. Το τρίτο απόγευμα, αργά, την ώρα που τα περισσότερα ζωντανά πήγαιναν στα κρεβάτια τους, κουρασμένα μετά τον ημερήσιο μόχθο, ήρθε κάτω από μια κοντούλα σταφυλιά. Μα τι ησυχία ήταν αυτή! Ψυχή δεν υπήρχε γύρω. Κύτταξε αργά γύρω του, λες και θα έκανε θόρυβο αν βιαζόταν.

-Ωραία λοιπόν. Για να δούμε! μουρμούρισε ευχαριστημένος για την ελευθερία που του έδινε η μοναξιά του.

Πλησίασε λοιπόν τον κορμό κι ακούμπησε πάνω του. Μετά άρχισε να τον κουνά όσο δυνατότερα μπορούσε. Κύτταξε γύρω του ξανά για να σιγουρευτεί και πάλι ότι ήταν μοναχός του κι επανέλαβε τις προσπάθειές του.

-Τίποτα!.. Εντάξει!.. Δεν είναι έτοιμα ακόμη, σκέφτηκε κυττάζοντας την κοντούλα σταφυλιά, ιδρωμένος από την άκαρπη προσπάθεια.

-Θα ξανάρθω γρήγορα. Μια δυο μέρες... ίσως και τρεις! ξανασκέφτηκε.

Έφυγε κουρασμένος και αρκετά απογοητευμένος, για την τρύπα του μέσα στο

άνοιγμα του βράχου, κοντά στο φράχτη του αμπελιού. Κοιμήθηκε βαριά εκείνο το βράδυ, και πρωί-πρωί την άλλη μέρα ξεκίνησε για το μεροδούλι. Καλή ήταν η εποχή, αρκετά τα φαγώσιμα, αν και δεν ήταν πάντα εύγευστα. Υπήρχε πολύ ζωή στον κάμπο και τα ζωντανά, περνούσαν καλά με τα χωράφια των κατοίκων της περιοχής.

Ανάμεσα στα ζωντανά οι λαγοί είχαν πετύχει ν' αποκτήσουν κάποιο σεβασμό, όχι μόνο γιατί ήταν απαράμιλλοι στην ταχύτητα αλλά και για την πετυχημένη αρχιτεκτονική στα λαγούμια τους. Τους υπολόγιζε λοιπόν ο κύριος Αγκαθωτός γι' αυτή την εξυπνάδα τους. Βλέπετε υπήρχαν κάποια δυσάρεστα γεγονότα στη ζωή του κύριου Αγκαθωτού, όπως άλλωστε και στη ζωή όλων των άλλων ζωντανών. Ήταν γνωστό πως κάποιοι από τους χωρικούς νοστιμεύονταν το κρέας του σκαντζόχοιρου. Ο παππούς του -το άκουσε αυτό από τη μητέρα του- είχε φτιάξει την πιο εύγεστη σούπα στο σπιτικό του μπάρμπα Στάθη. Αλλά κι ο πάππος του, είχε φερθεί απερίσκεπτα: πού πας και μπερδεύεσαι καλέ παππούλη ώρα μεσημέρι στ' αμπέλι και μέσ' στα πόδια των τρυγητών; Τον έπιασε λοιπόν ο γενναίος Τακούλης, το εγγονάκι τότε του μπάρμπα Στάθη, αψηφώντας τα μυτερά βελόνια της κάπας του και χαρούμενος τον έφερε στη βάβω του. Ο μπάρμπα Στάθης, τον κατάφερε να πιστέψει

πως από τ' αγκάθια του παππούλη του, αν έπαιζε μαζί του, θά 'βγαζε κοκκινίλες στα χέρια του. Έτσι τον σερβίρισε η βάβω του για βραδινό, λέγοντας πως είχε φτιάξει σούπα με χοιρινό. Ο Τακούλης το λάτρευε το χοιρινό κρέας κι ακόμη περισσότερο τη σούπα "πατσάς" που έφτιαχνε η βάβω του με τα ποδαράκια του χοίρου και μπόλικο σκορδολέμονο.

Σε δυο μέρες λοιπόν νάτος πάλι, πρωί-πρωί, στο ήσυχο αμπέλι ο καλός σου ο κύριος Αγκαθωτός. Τα σταφύλια είχαν αρχίσει να κεχριμπαριάζουν τώρα για τα καλά.

-Σήμερα… Σήμερα λοιπόν θα τρυγήσω! Πρέπει επιτέλους να πραγματοποιηθεί η επιχείρηση "τρύγος", αποφάσισε μιλώντας στον εαυτό του, σα στρατηγός στο στράτευμά του, βλέποντας τα σταφύλια και τα σημάδια της ωρίμασης.

Το ίδιο δειλινό, όταν είχαν όλα ησυχάσει, επανέλαβε την επιχείρηση: "τρύγος". Πλησίασε προσέχοντας να μην πέσει στα χέρια κάποιου άλλου "Τακούλη", μια κι ο αμπελουργός σίγουρα ετοιμάζονταν για το πανηγύρι του τρύγου. Το φώναζαν τα σταφύλια από μόνα τους, μ' εκείνο το χρώμα τους που έπαιρνε να μελιάζει.

Ακούμπησε πάλι, όπως και πριν, πάνω στον κορμό μιας κοντούλας σταφυλιάς κι αφού πήρε βαθειά αναπνοή, έσεισε δυνατά τον κορμό

της. Περίμενε μια στιγμή κι επανέλαβε την προσπάθειά του. Τίποτα! Περίμενε πάλι μια στιγμή. Κύτταξε ολόγυρά του. Ήταν ερημιά και ήταν ολομόναχος. Με λίγη περισσότερη δύναμη, έσεισε και πάλι την κοντούλα σταφυλιά, αληθινά πεισμωμένος που τα σταφύλια κρατιόνταν, με το ίδιο σαν το δικό του πείσμα, πάνω στο κλίμα. Αρνιόταν λες να τ' αποχωριστούν. Όμως τελικά έπεσαν κάποιες ρόγες, ίσως οι πιο γινωμένες. Σταμάτησε και τις κύτταξε ιδρωμένος.

-Χμ!.. Όχι σπουδαία πράγματα! Τρίτη και φαρμακερή! σκέφτηκε χάνοντας σίγουρα το λογαριασμό, πόσες φορές είχε τραντάξει την καϋμένη τη σταφυλιά.

Με μανία λοιπόν έπεσε πάνω στην κακόμοιρη κοντούλα που σείστηκε κι έτριξε, λες και θα ξεριζώνονταν. Και ω του θαύματος! το χώμα γύρω του γέμισε με τις τραγανές, τις όμορφες μισοκεχριμπαρένιες ρόγες.

-Ζήτω!.. φώναξε άθελά του ο κύριος Αγκαθωτός. Σταμάτησε όμως, φοβισμένος από την ίδια του την τόλμη. Κύτταξε γύρω του και νιώθοντας την ίδια ηρεμία στο τοπίο, άρχισε χαρούμενος να κυλιέται πάνω στις ρόγες σαν ένα αγκαθωτό τόπι. Γρήγορα γέμισαν οι μακριούτσικες βελόνες του με τις σωριασμένες σταφυλένιες ρόγες. Βεβαιώθηκε, κρίνοντας από τ' απομεινάρια στο έδαφος, ότι είχε κάνει καλό τρύγο.

Μετά από την πλούσια συγκομιδή που του εξασφάλισε ο μόχθος του, κίνησε πολύ βιαστικός για το σπίτι του. Έμοιαζε με εξωτικό λουλούδι σε κίνηση, καθώς οι κιτρινωπές ρόγες σκέπαζαν τη ράχη του και τις πλευρές του. Πώς βιάζονταν ν' απομακρυνθεί από το αμπέλι!.. Μ' όλο που ένιωθε ότι ήταν έξυπνος και καλός νοικοκύρης, αφού ήξερε πώς να κάνει τη δουλειά του χωρίς να πέσει στα χέρια του αμπελουργού, ήθελε να σιγουρευτεί ότι δε θα είχε κάποιες δυσάρεστες εκπλήξεις.

Την επόμενη του τρυγητή του κυρίου Αγκαθωτού, κι ενώ δεν είχε καλά-καλά ανατείλει ο ήλιος, κατάφτασαν στο αμπέλι οι σπουργίτες. Πλησίασαν την 'κοντούλα' (ας την αποκαλέσουμε έτσι τελικά μια και τραβούσε τόσους επισκέπτες πάνω της) που τα σταφύλια της είχαν βέβαια μείνει περισσότερα από αρκετά, έλαμπαν κίτρινα, από την πρωινή δροσούλα.

-Μπα! Τα βλέπεις; Θα πέρασε ο κύριος Αγκαθωτός, σίγουρα!.. τιτίβησε ο ένας στον άλλο.

-Έτσι γίνεται ολοένα. Εντάξει… Δεν μας πειράζει. Υπάρχει για όλους σταφύλι, και… περισσεύει! είπε ο μεγαλύτερος από την παρέα.

-Ας βιαστούμε! Δεν ξέρεις τι μπορεί να γίνει σε λίγο! είπε ένας άλλος.

Συμφώνησαν και όλοι μαζί έπεσαν στη δουλειά. Άρχισαν να τσιμπολογούν και να λαιμαργεύουν, συμπληρώνοντας το έργο του κύριου Αγκαθωτού. Φαίνεται όμως ότι παρατσιμπολογήσαν και μάλιστα σε τέτοιο σημείο, ώστε ζαλισμένα πια από το μεθυστικό χυμό των σταφυλιών, άρχισαν να τιτιβίζουν :

Σταφυλάκια… σταφυλάκια
όλα γλύκα, μυρωδάτα…
Σταφυλάκια… σταφυλάκια
αχ! κερένια και κρασάτα!

Εκεί που πετούσαν και πηδούσαν, τιτιβίζοντας ζαλισμένα κι ευτυχισμένα, ανάμεσα στα χαμηλοκλώναρα της ‘κοντούλας’, να κι ο γιος του αμπελουργού, ένα παλληκάρι, αυτό που έκανε τους γύρους στο αμπέλι και πρόσεχε την υγεία της ταπεινής σταφυλιάς, που πάμπολλα ήταν τα δέντρα της.

-Αχά! Σας τσάκωσα άτιμα! Σεις μου μακελεύετε τον καρπό ε; μουρμούρισε μοναχός βλέποντας τους σπουργίτες να μικροπετούν ανάμεσα στα κλωνάρια της ‘κοντούλας’, έχοντας κουτσουρέψει τα τσαμπιά της κι άλλα τόσα σταφύλια σκόρπια στο χώμα.

Ξεκρέμασε από τον ώμο του το δίκαννο και χτύπησε στον αέρα. Οι μικροί σπουργίτες, αν και φοβερά ζαλισμένοι, κατατρομαγμένοι πέταξαν μακριά.

-Αχ! Θε μου! Τι κακό; Μόλις που γλύτωσα από τα βάρβαρα βλήματά του!.. τιτίβησε ο μεγαλύτερος από τους σπουργίτες, καταφεύγοντας σ' έναν πυκνό θάμνο.

-Τον είδες; Καλά που γλυτώσαμε! τιτίβησε ένας άλλος μικρότερος.

Δεν πέρασε μια μέρα, και νάτοι πάλι οι καλοί σου οι σπουργίτες, να πετούν προς το αμπέλι.

-Σταθείτε… σταθείτε!.. Πλάκωσαν οι άνθρωποι στ' αμπέλι. Δεν είναι ένας πια… δέστε… ένας, δύο, τρεις…

-Βάλανε φύλακες λοιπόν!.. θορυβήθηκαν οι μικροί σπουργίτες και αφού στάθηκαν σε απόσταση, κυττούσαν σχολιάζοντας το δυσάρεστο γεγονός.

Πραγματικά είχε βάλει φύλακες ο αμπελουργός. Όλοι τους μάλιστα μοιάζανε καταπληκτικά. Δηλαδή, τουλάχιστον στα βασικά: φόραγαν μακριά παντελόνια, μακρυμάνικα πουκάμισα… και όλοι είχαν τα χέρια τους απλωμένα σε έκταση. Και κάτι ακόμη πολύ σπουδαίο: όλοι φόραγαν αστεία ψάθινα, παλιά καπέλα -είχαν μάλιστα και τρύπες-, πάνω από τα ολόισια και ολόιδια σταχένια μαλλιά τους.

-Μακριά… μακριά σας λέω! τιτίβησαν και πάλι θορυβημένοι οι μικροί σπουργίτες μεταξύ τους.

-Έβαλε και τους τέσσερεις γιους του ο αμπελουργός, όχι όπως την άλλη μέρα που ήταν μόνον ο ένας, είπε ο πρεσβύτερος σοβαρά.

-Ο πρώτος προχτές βάρεσε μόνο στον αέρα!.. Ετούτοι σήμερα μπορεί να μας κάνουν στ' αλήθεια κακό!.. Φύγετε... να φύγουμε... πριν μας πάρουν είδηση!.. τιτίβησε μια νεαρή μητέρα που είχε νεογνά να θρέψει και να αναθρέψει, και που την περίμεναν με πεναλέα αγωνία να επιστρέψει στη φωλιά τους, με κάποιες νοστιμιές.

-Άκου λέει!.. Ποιος έχει όρεξη να φάει τώρα ε; Τέτοιο φαγητό να μας λείπει!.. τιτίβισαν ξανά αναμεταξύ τους, καθώς απομακρύνονταν θορυβώδη προς τα κοντινά δέντρα.

Τις ημέρες που ακολούθησαν έγινε ο τρύγος, αλλά οι τέσσερεις άνθρωποι εξακολούθησαν να στέκονται εκεί ακίνητοι και μετά το τέλος του, κάνοντας τους σπουργίτες και τ' άλλα πουλιά να μη πλησιάζουν πια στο αμπέλι.

Ο αμπελουργός -σίγουρα το έχετε καταλάβει ως τώρα- άφησε τέσσερα ομοιώματα ανθρώπων εκεί, τα σκιάχτρα, για να μπορέσει κρατήσει τους απρόσκλητους επισκέπτες του μακριά.

Τρεις λιλιπούτειοι εξερευνητές

Κάποτε τρία νεαρά μερμήγκια, γερά, ευλύγιστα, έξυπνα αλλά προπάντων πολύ εργατικά, αποφάσισαν να εξερευνήσουν το δάσος που βρίσκονταν δίπλα στην πολιτεία τους.

Ένα πρωινό λοιπόν γέμισαν τους εκδρομικούς τους σάκους, με τα απαραίτητα για την περιπέτειά τους εφόδια και ξεκίνησαν. Είναι κατανοητό πως δεν υπήρχε η ανάγκη να εφοδιαστούν με τρόφιμα, μια και σίγουρα υπήρχε αφθονία σπόρων στο δάσος. Αυτοί ήταν σκόρπιοι εδώ κι εκεί καθώς έπεφταν από τα διάφορα φυτά, τους θάμνους και τα δέντρα. Άλλους πάλι τους έριχναν τα πουλιά από ψηλά, που καθώς πετούσαν τσιμπολογούσαν τον καρπό, το δεμένο γύρω από τους σπόρους.

Για την άμυνά τους, σχετικά με κάποιους πιθανούς εχθρούς, σίγουρα το μέγεθός τους ήταν το καλύτερό τους όπλο. Ήταν σχεδόν αόρατα, τόσο μικροσκοπικά που ήταν. Άλλωστε δεν ήταν καθόλου δύσκολο με την ταχύτητα που κινούνταν να χωθούν στην ανάγκη κάτω από ένα φύλλο, ή τη φλούδα ενός δέντρου, ή ακόμη στις πτυχές που υπήρχαν στην ανάποδη ενός μανιταριού. Όσο για σκέπη πάνω από το κεφάλι τους, σε μια πιθανή κακοκαιρία ή για την ώρα της ανάπαυσης, δεν υπήρχε κανένα, μα κανένα πρόβλημα. Οι βαθιές χαραμάδες των δέντρων, που κάποτε ήταν κατάστεγνες, αλλά και τα ολοστρόγγυλα μανιτάρια αποτελούσαν υπόστεγα πολυτελείας.

Για χυμούς, που οπωσδήποτε είναι η πιο απαραίτητη ύλη για την ύπαρξη όλων των ζωντανών οργανισμών, τα μερμήγκια είχαν πρώτα απ' όλα την πρωινή δροσιά που λαμπύριζε παντού επάνω στην επιφάνεια κάθε φυτικής ύπαρξης στο δάσος. Υπήρχαν επίσης το ντελικάτο νέκταρ των λουλουδιών και οι χυμοί των φρούτων του δάσους. Καθώς ετούτα έπεφταν στο έδαφος ώριμα ή και παραγινωμένα, ήταν εύκολο να απολαμβάνουν το χυμό τους, χωρίς να χάνουν πολύν καιρό, οι ενδιαφερόμενες για τους χυμούς τους υπάρξεις του δάσους. Άλλωστε στην ανάγκη για τροφή, τα τρία μερμήγκια μπορούσαν ν' αναρριχηθούν όσο χρειαζότανε και παραπέρα.

Τους κατευόδωσαν λοιπόν, με τις καλύτερες ευχές, συγγενείς και φίλοι και οι τρεις τους ξεκίνησαν φορτωμένοι αισιοδοξία και πολλές ελπίδες για μία φανταστική περιπέτεια, που θα τους πρόσφερε όχι μόνο σπάνιες εμπειρίες, αλλά και τη φήμη ηρώων, αφού τολμούσαν κάτι το ασυνήθιστο, κάτι το πρωτοποριακό.

Πριν καλά-καλά φτάσουν στις αρχές του δάσους, ένα μεγάλο ρυάκι, που πριν βρέξει δεν υπήρχε εκεί, στάθηκε το πρώτο τους μεγάλο εμπόδιο. Αποφάσισαν να κατασκηνώσουν και να περιμένουν ώσπου να τραβηχτούν τα νερά, για να μπορέσουν να περάσουν στην απέναντι όχθη. Ήταν αδύνατο να τολμήσουν να περάσουν το ρυάκι, έστω και με μία κατάλληλη γι' αυτά 'σχεδία', γιατί το ρεύμα του νερού ήταν αρκετά δυνατό. "Πρέπει να περιμένουμε", αποφάσισαν μεταξύ τους τα τρία μυρμήγκια. Διανυκτέρευσαν λοιπόν εκεί, στην παραμεθόριο του δάσους και της πολιτείας τους.

Την επόμενη μέρα το ρυάκι είχε σχεδόν στεγνώσει. Και πάλι όμως για να το περάσουν χωρίς κίνδυνο, χρειάστηκε να χρησιμοποιήσουν για γέφυρα ένα κομμάτι μικρού κλωναριού - αρκετά μακρύ ωστόσο, για το σώμα τους- που το έσυραν και οι τρεις τους με κάποια προσπάθεια.

Αφού λοιπόν πέρασαν με επιτυχία το ρυάκι, συνέχισαν την πορεία τους, μπαίνοντας για τα καλά πια μέσα στο δάσος, ο ένας πίσω από τον άλλο. Μπροστά άνοιγε το δρόμο ο μεγαλύτερος και τολμηρότερος από τα μυρμήγκια. Συνεννοούνταν τόσο εύκολα μ' εκείνες τις κεραίες τους! Μια και δυο, σταματούσαν για να προσέξουν κάτι το παράξενο ή εντυπωσιακό, κάτι το άγνωστο συνήθως. Το μεσημέρι κάθισαν σε μια υπέροχη σκιά, κάτω από ένα εντυπωσιακά μεγάλο, πορτοκαλένιο μανιτάρι. Δοκιμάζοντας κιόλας την άκρη του, το βρήκαν νοστιμότατο. Α!.. ήταν στ' αλήθεια πολύ όμορφα μέσα στο δάσος. Ησυχία βέβαια δεν υπήρχε. Γιατί την κάθε μια στιγμή που πέρναγε, σκάζανε με θόρυβο οι διάφοροι σπόροι, και ανθούσαν τρίζοντας τα όμορφα λουλούδια τριγύρω, καθώς μεγάλωναν βιαστικά για ν' αποκαλύψουν την ομορφιά των πετάλων τους. Ήταν και οι χυμοί των δέντρων, που κυκλοφορούσαν στις αρτηρίες τους, σαν κανάλια χυμών, με κάποιο συνεχές θόρυβο ροής. Άσε πια τους φτερωτούς θαμώνες των δέντρων, που σαν ξημέρωνε, αφήναν με σοκαριστικό πανδαιμόνιο τις φωλιές τους, πετώντας για την εξασφάλιση του ημερήσιου άρτου. Αλλά κι όταν μαζεύονταν πια στα σπίτια τους μετά από τον ολοήμερο μόχθο, τιτίβιζαν ως αργά το βράδυ, παρασυρμένοι σε συζητήσεις, σχολιασμούς και κουτσομπολιά ή ακόμη

καθώς προσπαθούσαν να ταχτοποιήσουν τα νεογνά τους ή το νοικοκυριό τους. Και τι να πει κανείς για τις σαύρες και όλα τα άλλα έρποντα, πότε ανάμεσα στα πεσμένα φύλλα και πότε ακάλυπτα απάνω στο έδαφος, και άλλοτε πάλι κυνηγώντας κάποια έντομα επάνω στους κορμούς των δέντρων. Ήταν βέβαια και οι μέλισσες που ζουζούνιζαν ασταμάτητα, καθώς πέταγαν από τον ένα ανθό στον άλλον. Ή μήπως τέτοια εποχή σταμάταγε ο τζίτζικας! Ήταν αλήθεια φοβερός με την εκκωφαντική φωνή του. Θορυβώδεις ήταν ακόμη και οι ενοχλητικές μύγες, ή τα επικίνδυνα για τη μετάδοση ασθενειών, κουνούπια, που κανείς στ' αλήθεια δε συμπαθούσε, τόσο απαίσια και λαίμαργα που ήταν. Οι αράχνες, μόλο που οι ίδιες ήταν σιωπηλές προκαλούσαν μεγάλο θόρυβο με τα δίχτυα τους κάθε φορά που ένα έντομο κολλούσε απάνω τους και απελπισμένο πετάριζε τα φτερά του για να ελευθερωθεί. Δε θα πρέπει να παραλείψει κανείς τους περίφημους αρουραίους του δάσους, τα διάφορα είδη ποντικιών και πολλών-πολλών άλλων μικρών και μεγάλων ζώων, που προσπαθούσαν να εξασφαλίσουν όχι μόνο την τροφή τους, αλλά και την ασφάλειά τους, από τα άλλα, τα μεγαλύτερά τους.

Τα τρία μερμήγκια όμως, δεν ανησυχούσαν για όλους αυτούς τους νέους θορύβους τριγύρω τους. Τους θεώρησαν από

την πρώτη στιγμή, πολύ πιο ενδιαφέροντες και πολύ πιο κοντά στη φύση τους, από εκείνους που είχαν συνηθίσει στην πολιτεία στην οποία ζούσαν. Ξεκουράζονταν λοιπόν ήσυχα-ήσυχα και πολύ ευχαριστημένα κάτω από το ευεργετικό και νόστιμο μανιτάρι. Ο καιρός ήταν θαυμάσια ευνοϊκός για την περιπέτειά τους. Το φως του ήλιου βρίσκοντας δρόμο ανάμεσα στα κλωνάρια και τα φύλλα των δέντρων, σε πολλά σημεία όπου υπήρχε υγρασία, άφηνε να φανερώνονται με τη διάθλασή του τα χρώματα της ίριδας ή του ουράνιου τόξου, όπως λέμε. Τότε το δάσος έμοιαζε με θεία κοινωνία.

Οι τρεις μέρμηγκες ενθουσιασμένοι αποφάσισαν να συμφωνήσουν, ότι πράγματι το δάσος ήταν ένας θαυμάσιος τόπος διαμονής, αφού η φωνή και του πιο ασήμαντου πλάσματος ξεχώριζε ανάμεσα σε όλες τις άλλες κι αφού όλοι κύτταζαν τη δουλειά τους. Έτσι τουλάχιστο φαίνονταν τα πράγματα, ως εκείνη τη στιγμή. Καθώς λοιπόν ξεκουράζονταν, συνέχισαν να παρακολουθούν με ατέλειωτο ενδιαφέρον την αέναη κίνηση, ώστε να καταγράψουν τα πάντα στο ημερολόγιό τους.

Κάποια στιγμή παρατήρησαν έναν αριθμό από κάμπιες εκεί μπροστά τους, που αργά αλλά πολύ μεθοδικά είχαν μισοφάει μέρος από τα χλωρά φυλλαράκια ενός θάμνου, γεμίζοντας έτσι το διάφανο σώμα τους με χλωροφύλλη. Πιο

πέρα μερικές αράχνες σιγούρευαν το βραδινό τους, παγιδεύοντας αρκετά έντομα. Είδαν επίσης και έναν σκαντζόχοιρο, που κουβαλούσε στις βελόνες του κάποιες αγριοφράουλες. “Τι έξυπνο ζώο! Και τι μεγάλο και δυνατό που είναι; Σωστό θωρηκτό!” ψιθύρισε με θαυμασμό ο μικρότερος από τα τρία μυρμήγκια. Βέβαια και αυτά μπορούσαν να καυχηθούν για τους δικούς τους στρατιώτες, τα μερμήγκια που μεγαλύτερα από τα συνηθισμένα, ζουν σε μεγάλες τρύπες στους κήπους των πόλεων. Αυτά μάλιστα τσιμπάνε δυνατά, για να υπερασπίσουν τον εαυτό τους. Υπάρχουν και άλλα πολλών ειδών μερμήγκια, που οι τρεις φίλοι μέρμηγκες δεν γνώριζαν καλά, μια και ζούσαν στην πολιτεία. Ανάμεσα σ’ αυτά διακρίνονται τα πράσινα μερμήγκια, που τσιμπάνε επίσης δυνατά και τ’ άσπρα μικρά μερμήγκια που καταστρέφουν την ξύλινη δομή πολλών σπιτιών ή και δέντρα. Υπάρχουν ακόμη οι καλούμενοι “τερμίτες”, που όταν μετακινούνται σε κοπάδια, καταστρέφουν οτιδήποτε βρεθεί μπροστά τους. Το πιο απλό κι ακαταμάχητο όπλο που μπορεί να τ’ αναχαιτίσει, είναι η δυναμική ροή νερού!..

Πολλά βέβαια απ’ όσα έβλεπαν στο δάσος οι τρεις εξερευνητές φαίνονταν άγνωστα, παράξενα ή υπερβολικά γιγάντια. Ακόμη και οι γνωστές, οι συνηθισμένες σαύρες φαίνονταν πιο παχιές και πιο μακριές στο δάσος. “Θα πρέπει

να είναι ο καθαρός αέρας", είχε πει ο μεσαίος ξαφνικά, κυττώντας μία απ' αυτές και οι άλλοι συμφώνησαν μαζί του, κουνώντας πάντα τις κεραίες τους. "Το σπουδαιότερο ρόλο τον παίζει σίγουρα η άφθονη και καλή τροφή", σκέφτηκε φωναχτά ο μικρότερος που στην πολιτεία ήταν σχεδόν πάντα πεινασμένος.

Α!.. σίγουρα είχε πολλά αξιοθαύμαστα, ετούτο το δάσος. Τι να πρωτοθαύμαζαν οι τρεις εξερευνητές! Τα ρυάκια με τα κελαρυστά νερά τους ή τα πολύχρωμα άγνωστα λουλουδάκια που κάποτε μοσχομύριζαν μεθυστικά. Τους προκαλούσαν δέος και θαυμασμό τα τεράστια δέντρα που υψώνονταν ακίνητοι γίγαντες με τους πολύκλαδους αρμούς και το πυκνό φύλλωμά τους. Ήταν άλλωστε θαυμαστός ο τρόπος που επικοινωνούσαν ψιθυριστά αναμεταξύ τους, όλα τα μυστικά του δάσους, μια και αγνάντευαν τόοοσο μακριά, ως εκεί που ο ορίζοντας στρογγύλευε πια!

Με όλα αυτά στο νου τους, ξεκούραστοι πλέον οι τρεις λιλιπούτειοι εξερευνητές άφησαν το μανιτάρι, που είχε παίξει το ρόλο τεράστιας φυσικής, και πολύ βολικής ομπρέλας, έστω για μικρό διάστημα και προχώρησαν βαθύτερα στο δάσος.

Οι τρεις λιλιπούτειοι εξερευνητές βρέθηκαν ξαφνικά μπροστά σ' ένα βάλτο. Πάνω στα στεκούμενα νερά του, καθρεφτίζονταν

μόλις, κάποια δέντρα, γιατί τα νούφαρα, τα σεμνά μέσα στην απλότητά τους, είχαν σχεδόν καλύψει όλη την επιφάνειά του. Τα όμορφα -εδώ κίτρινα- λουλούδια τους και τα φύλλα τους -καρδιές καλοσχεδιασμένες- μεταμόρφωναν το βάλτο σε μοναδική ζωγραφιά. Εδώ οι τρεις φίλοι μας συνάντησαν και γνώρισαν τον μεγάλο γκρίζο βάτραχο, που ξεκουράζονταν επάνω σ' ένα τεράστιο φύλλο-καρδιά. Τα μάτια του λες και θ' άδειαζαν τις κόχες τους κάποια στιγμή.

-Ω!.. Βρεκεκέξ... κουάξ... κουάξ... Τρεις μέρμηγκες, βρεκεκέξ... κουάξ... κουάξ... με σακ-βουαγιάζ στην πλάτη τους, βρεκεκέξ... κουάξ... κουάξ...! Είστε λοιπόν ξένοι στα μέρη μας! Βρεκεκέξ... κουάξ... κουάξ...

-Ναι κυρ-βάτραχε!.. Ξένοι είμαστε... καλά τό 'πες!.. Είπε ο μεγαλύτερος μέρμηγκας, επιφυλακτικά. Δεν ήταν βέβαια κουνούπια για ν' ανησυχούν, αλλά και πάλι ποιος το ήξερε τι μπορούσε να κάνει ένας τεράστιος βάτραχος σαν κι αυτόν.

-Είστε τουρίστες; Βρεκεκέξ... κουάξ... κουάξ; ρώτησε φανερά περίεργος ο μεγάλος γκρίζος βάτραχος.

-Ναι αμέ!.. Ερχόμαστε από την πολιτεία. Είμαστε εξερευνητές, κυρ... βρεκεκέξ... κουάξ... κουάξ..., μπερδεύτηκε ο μικρότερος μέρμηγκας.

-Με ονομάζουν Γκρίζο... βρεκεκέξ... κουάξ... κουάξ... ξέρετε!.. βρεκεκέξ... κουάξ...

κουάξ…, είπε προσβεβλημένος ο μεγάλος γκρίζος βάτραχος.

-Μα βέβαια κύριε Γκρίζε μου… συγχωρέστε το νεαρό φίλο μας!.. είπε ο μεγαλύτερος μέρμηγκας, προσπαθώντας να καλύψει το λάθος του μικρού μέρμηγκα και να καλυτερέψει τις σχέσεις τους με το μεγάλο γκρίζο βάτραχο.

Οι τρεις φίλοι μ' όλο που είχαν ξεκουφαθεί από το διαπεραστικό του κοασμό, προσποιούνταν για τους δικούς τους φανερούς λόγους, και απαντούσαν πολύ ευγενικά στο γκρίζο θηρίο με τη μόνιμη εξοφθαλμία. Ξαφνικά ο Γκρίζος κόαξε "Καλή τύχη λοιπόν!.. βρεκεκέξ… κουάξ… κουάξ…", και πήδηξε μακριά τους, πάντα απάνω στα πλατύφυλλα νουφαρόφυλλα του βάλτου. Οι μέρμηγκες στάθηκαν για λίγο βουβοί, κυττώντας με δέος προς την κατεύθυνση που είχε εξαφανιστεί ο μεγάλος βάτραχος, που είχε αποκαλέσει τον εαυτό του "Γκρίζο". Ανάπνευσαν τότε με φανερή ανακούφιση και σχολίασαν τον 'βασιλιά του βάλτου'.

-Τρομερός…

-Στο άλμα μήκους!.. αποτέλειωσε την κουβέντα του μικρότερου μέρμηγκα, ο μεσαίος.

-Και σπουδαίος εντομοχάφτης!.. Ξέρετε ποιος κρατάει το νοικοκυριό του βάλτου; ρώτησε ο μεγαλύτερος μέρμηγκας, ενώ οι άλλοι δύο άκουγαν.

-Ο Γκρίζος ασφαλώς… αλλά και πολλοί άλλοι όμοιοί του… Αγαπούν τα έντομα. Τα… χάφτουν! Συμπλήρωσε κυττώντας τους φίλους του με υπεροψία.

-Έχουμε υπόψη τα ταλέντα τους! Δηλαδή… ότι καθαρίζουν το μέρος και από τα βλαβερά κουνούπια… Το ίδιο κάνουν και στους κήπους, κάποιοι συγγενείς τους. Μήπως δεν το ξέρουμε; είπε ο μεσαίος μέρμηγκας με κάποια νευρικότητα.

-Από τα κουνούπια, κι από άλλα ενοχλητικά έντομα όπως ξέρεις! Μπράβο νεαρέ μου φίλε! Παίρνει λοιπόν στροφές το μυαλό σου αφού έχεις παρατηρήσει τόσα για τη συμπεριφορά των βατράχων!.. είπε ξανά ο μεγαλύτερος από τους τρεις μέρμηγκες, χαμογελώντας ευχαριστημένος σα δάσκαλος σε μαθητή του και συμβούλεψε:

-Αλλά, νομίζω πως είναι ώρα να κινηθούμε. Ελάτε λοιπόν!

Τα άλλα δύο μυρμήγκια, ακολουθώντας τον αυτοδιορισμένο πλέον αρχηγό τους, επιβιβάστηκαν σχεδόν αμέσως, επάνω σ' ένα πλατύ νουφαρόφυλλο. Για μερικές στιγμές σκύβοντας επάνω από τα γύρω ανοίγματα, ανάμεσα στα καλοβαλμένα νουφαρόφυλλα, εξέτασαν με περιέργεια τα μπουλούκια των γυρίνων. Κολυμπούσαν σε μεγάλες παρέες κουνώντας τη χαριτωμένη ουρίτσα τους. Ξαφνικά, εμφανίστηκε να κολυμπά ανάμεσά

τους μια τεράστια μακρόλαιμη χελώνα. Αντίθετα με την εξαδέλφη της, της ξηράς, είχε εκτός από τον ασυνήθιστα μακρύ λαιμό της και μεμβράνες ανάμεσα από τα δάχτυλα των ποδιών της, παρόμοια με τις πάπιες. Πρόσεξαν και τα νερόφιδα του βάλτου που ήταν λεπτά και μακριά. Ήταν βέβαια και εκείνα τα μεγάλα κίτρινα νούφαρα, που σαν μικροί ήλιοι διέκοπταν και ζέσταιναν την πράσινη θολή κάποτε από τη γλίνα, επιφάνεια του βάλτου.

-Πολύ ενδιαφέροντα όλα αυτά!.. Κούνησε το κεφάλι του ο μεσαίος μέρμηγκας.

-Καλά τα λέμε σύντροφοι, μα θαρρώ πως δεν πρέπει να επιμείνουμε άλλο στο βάλτο. Καιρός είναι να προχωρήσουμε, είπε ο αρχηγός τους.

Οι τρεις φίλοι συγκεντρώθηκαν στο να περάσουν τον καταπράσινο από τα νούφαρα, βάλτο. Καθώς μάλιστα τα μεγάλα πλατειά νουφαρόφυλλα κείτονταν το καθένα δίπλα σε άλλα, κατάφεραν και τον πέρασαν εύκολα. Γρήγορα λοιπόν βρέθηκαν αντίπερα. Εδώ πλέον, το επίμονο μελισσοζουζούνισμα που άκουγαν από τα μέσα της διαδρομής τους στο βάλτο και συνέχισε να ενδυναμώνεται με το πλησίασμά τους στην όχθη του, έγινε εκκωφαντικό. Καθώς αποβιβάζονταν από το τελευταίο νουφαρόφυλλο, με μεγάλο ενδιαφέρον παρατήρησαν πάνω σε δέντρο μπροστά τους, ένα ολοζώντανο τσαμπί από

μέλισσες. Οι τρεις εξερευνητές στάθηκαν και παρακολούθησαν με περιέργεια το στρίμωγμα των μελισσών, καθώς συνωστίζονταν η μία απάνω στην άλλη, άγνωστο σε πόσα στρώματα. Άλλες πάλι πηγαινοέρχονταν σαστισμένες θαρρείς, λες και δεν μπορούσαν να βολευτούν σε κάποια μεριά.

Κάποια στιγμή είδαν κάποιον άνθρωπο - τους ανθρώπους ασφαλώς τους γνώριζαν σαν την παλάμη τους- ντυμένο ασυνήθιστα, κάτι σαν αστροναύτης. Τους γνώριζαν δα τους αστροναύτες, οι τρεις λιλιπούτειοι εξερευνητές, σαν κάτοικοι της μεγάλης πολιτείας, καθώς και οι περισσότεροι από τους δικούς τους εκεί πίσω. Πολλές φορές τους είχαν δει στην τηλεόραση της κουζίνας της κυρίας Ευδοκίας, όταν μαζί της καθάριζαν το πάτωμά της από τα ψιχουλάκια. Πλησίασε λοιπόν ο άνθρωπος αυτός κρατώντας μία συσκευή, κάτι σα φυσερό, ενώ ένας άλλος παρόμοια ντυμένος, κουβάλαγε ένα μεγάλο κουτί. Σταμάτησαν και οι δυο μπροστά στο δέντρο, εκεί όπου κρέμονταν το θορυβώδες αυτό τσαμπί και ο πρώτος άρχισε να ψεκάζει καπνό επάνω του, με το ιδιόρρυθμο φυσερό του. Τα μελίσσια ησύχασαν κάπως -ή μάλλον ζαλίστηκαν από τον καπνό- και ο μελισσοκόμος –γιατί σίγουρα αυτοί οι άνθρωποι ήταν μελισσοκόμοι- έπιασε με τα γαντοφορεμένα χέρια του το ζωντανό τσαμπί και καθώς ο συνεργάτης του άνοιξε το μεγάλο

κουτί, το έβαλε στο εσωτερικό του και το έκλεισε βιαστικά. Ύστερα σίγουροι κι οι δυο ότι το μελισσολόι ήταν ασφαλισμένο, έβγαλαν τα καπέλα τους με το δίχτυ μπροστά και χαμογέλασαν με ευχαρίστηση. Μία ακόμη κυψέλη, σήμαινε γι' αυτούς μεγαλύτερη παραγωγή από μέλι.

-Σπουδαίοι!.. Δε νομίζετε; Τρελαίνομαι για το μέλι! Η κυρά Ευδοκία αργεί κάποτε να πλύνει στο νεροχύτη τα κουταλάκια της τα βουτηγμένα στο μέλι και τότε όλο το βράδυ μεθάμε από τη γλύκα του. Είπε ξελιγωμένα ο μικρότερος από τη συντροφιά.

-Σιώπα λοιπόν και μη μας ανοίγεις την όρεξη! είπε ο μεσαίος, ενώ ο μεγαλύτερός συμπλήρωσε σοβαρά.

-Υπάρχει αρκετή τροφή στο δάσος. Είναι καιρός, που θα πρέπει σαν εξερευνητές που λέμε ότι είμαστε, να δοκιμάσουμε κάποιους νέους σπόρους.

Συμφώνησαν μαζί του οι άλλοι δύο σιωπηλά, νεύοντας με τις κεραίες τους ντροπιασμένα. Πείναγαν λοιπόν κι ήταν ώρα να φάνε και να πιούνε κάτι. Μπροστά τους, γλυκά άνθη καλλίστεμου, ήταν σκόρπια στο έδαφος, καθώς κάποια πολύχρωμα παπαγαλάκια τα είχαν κουτσουρέψει στην προσπάθειά τους να τρυγήσουν το νέκταρ τους. Δοκίμασαν κι άλλα μικροσκοπικά σποράκια, μαλακά ή και κάπως σκληρά, και αφού απόλαυσαν την ποικιλία που

το δάσος τους πρόσφερε, ξάπλωσαν κάτω από ένα βράχο κάπως βαρυστομαχιασμένα, αλλά οπωσδήποτε ευτυχισμένα. Σίγουρα η κούραση-άσκηση και ο καθαρός αέρας του δάσους είχαν κιόλας ευεργετήσει τους τρεις λιλιπούτειους πρωτευουσιάνους.

Πήρε να βραδιάσει. Το φεγγάρι καμάρωνε για τη μοναδικότητά του στο μαύρο ουρανό. Ήταν στις δόξες του ολοστρόγγυλο και φωτεινό καθώς βολτάριζε σαν ανέμελο αλητάκι και σίγουρα παρακολουθούσε την κίνηση κάτω στη γη.

-Κου….. κουκού…… κου….. κουκού……!

-Τί… τι είναι; τρόμαξε ο μικρότερος μέρμηγκας και στριμώχτηκε δίπλα στο μεσαίο.

-Σους! απάντησε εκείνος προσπαθώντας να δείξει ότι δε φοβάται.

Κύτταξαν το μεγαλύτερο σύντροφό τους που κοιμόταν ήσυχος.

-Από κει ακούγεται η φωνή!.. είπε τρέμοντας ο μικρότερος μέρμηγκας, κι έδειξε με το δεξί του πόδι, τον μεγάλο πλάτανο απέναντί τους.

Κύτταξαν κι οι δυο μαζί ψηλά στον πλάτανο και τότε πανικόβλητοι είδαν δυο τεράστιους φωτεινούς κύκλους να λάμπουν μέσα στη νύχτα, κάτω από το φως του φεγγαριού.

-Τι βλέπεις; ρώτησε ο μεσαίος μέρμηγκας ψιθυριστά.

-Ότι βλέπεις κι εσύ… Δηλαδή… δυο μεγάααλους κύκλους!.. είπε ο μικρότερος.

-Νομίζω… ότι είναι κάποια μεγάααλα μάτια! Κάποιο… μεγάαλο πουλί, στοιχηματίζω, είπε ο μεσαίος, κάπως πιο ψύχραιμος, για να μη ρεζιλευτεί στον μικρότερο σύντροφό του.

Ότι κι αν ήταν όμως εκεί πάνω στον αιωνόβιο πλάτανο, δε φαίνονταν να μετακινείται σταλίτσα από τη θέση του.

-Τι μουρμουράτε και με ξυπνήσατε; γκρίνιασε μισοκοιμισμένος ο μεγαλύτερός τους.

-Κου…. Κουκού…… Κου…. Κουκού…… ακούστηκε πάλι η ίδια φωνή.

Οι δυο μέρμηγκες κυττάχτηκαν ερωτηματικά. Τους εντυπωσίαζε η αδιαφορία του αρχηγού τους.

-Μην ξέρεις του λόγου σου τι είναι ‘τούτη η λαλιά; ρώτησε ο μεσαίος το μεγαλύτερο.

Ο μεγαλύτερος μέρμηγκας άρχισε να γελά, ξυπνώντας για τα καλά τώρα.

-Ε!.. Μη μου πείτε τώρα πως δεν ξέρετε την κουκουβάγια! Μα είναι δυνατόν; Ένα τόσο σπουδαίο πουλί, αγαπητοί μου σαν την κουκουβάγια; Είναι… ξέρετε… το σύμβολο της εξυπνάδας… ή μάλλον της σοφίας! έκανε με πολύ σπουδαίο ύφος.

-Ποιας σοφίας; ρώτησε ο μικρότερος, διστακτικά.

-Φοβερό!.. Μα τόση λοιπόν άγνοια υπάρχει στον κόσμο; ρώτησε με συγκρατημένη αγανάκτηση τώρα ο μεγαλύτερος μέρμηγκας.

-Με το συμπάθιο σύντροφε! Σαν που ξέρεις τα πολλά, πες μας για να μάθουμε κι εμείς επιτέλους!.. είπε θιγμένος ο μεσαίος.

-Εντάξει… Εντάξει! Δε θα μαλώσουμε δα, γι' αυτό!.. Θα αποδεικνύαμε ότι δεν έχουμε κουκούτσι σοφίας στον εγκέφαλό μας!.. Σοφία… είναι… να είναι κάποιος σοφός!..

-Κατάλαβα!.. Σαν τον κυρ Παντελή. Άκουσα την κυρία Ευτέρπη που τον είπε 'σοφό' μια μέρα… αλλά εκείνος θύμωσε!.. Αλήθεια δεν καταλαβαίνω. Αν είναι κάτι τόσο σπουδαίο και πρέπει να το έχουμε… τότε γιατί θύμωσε ο κυρ-Παντελής; ρώτησε πάλι γεμάτος απορία ο μικρότερός τους.

-Σοφός είναι εκείνος που έχει θησαυρό γνώσεων στο κεφάλι του, είπε υπομονετικά ο μεγαλύτερός τους.

-Φαντάζομαι πόσο μεγάλο πρέπει να 'ναι το κεφάλι ενός σοφού! είπε ο μικρότερος ξύνοντας το δικό του με φανερή αμηχανία.

-Σταμάτησε επιτέλους να δίνεις τη γνώμη σου σε όλα και τότε ίσως να μπορέσεις να μάθεις κάτι! είπε θυμωμένα ο μεγαλύτερος και συνέχισε.

-Ακούστε λοιπόν. Όταν οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν τη θεά Αθηνά, τη θυγατέρα του Βασιλιά των δώδεκα Θεών, Δία, πίστευαν, ότι αφού είχε γεννηθεί από το κεφάλι του πατέρα της, ήταν πολύ-πολύ σοφή. Η Θεά Αθηνά λοιπόν, η θεά της σοφίας, είχε συντροφιά της και σύμβολο της σοφίας, την κουκουβάγια.

-Έτσι ε; Σπουδαία ιστορία! είπαν οι καϋμένοι οι μέρμηγκες, αλλά σίγουρα χωρίς να έχουν πολυκαταλάβει, γιατί η κουκουβάγια ήταν τόσο σπουδαία. Ο μεγαλύτερός τους συνέχισε:

-Και βέβαια είναι σπουδαίο πουλί. Βλέπετε που ακόμα και τη νύχτα διδάσκει; Σοφό πουλί σας λέω… Σοφό πουλί! Καταλαβαίνετε;

-Βέβαια… Πώς!.. Κι εγώ καταλαβαίνω… Δηλαδή… να… προσπαθώ να κατάλαβω, έτσι… καλά, είπε ο μικρότερος πάλι, εκνευρίζοντας τους άλλους.

-Σε καλό σου μέρμηγκα! φώναξε ο μεγαλύτερος.

-Σοφία είναι… Σοφία είναι… Να έχεις μυαλό… να θέλεις να μαθαίνεις… να σκέφτεσαι… να σκέφτεσαι πολύ… και ν’ ανοίγεις το στόμα σου μόνο αν έχεις κάτι σωστό κι ωφέλιμο να πεις… σ αυτούς που σ’ ακούνε… Να απαντάς σωστά… στις ερωτήσεις…, είπε ο μεσαίος, κυττάζοντας λοξά το μεγαλύτερο που

είχε οργιστεί με τη χοντροκεφαλιά του νεώτερου μέρμηγκα.

-Καλά τα λέει αυτός. Άκουσες επιτέλους; Κατάλαβες; Μα είσαι τελείως… ανεπίδεκτος μαθήσεως! είπε ο μεγαλύτερος μη θέλοντας να ακούσει τίποτε περισσότερο.

-Μάλιστα!.. Συγγνώμη… Θαρρώ πως κατάλαβα… αλήθεια το λέω! είπε καταντροπιασμένος, αλλά κατά βάθος όλα αυτά τα περί σοφίας και σοφών… τον είχαν μπερδέψει τον καϋμένο.

-Έλα τώρα… Κάποια μέρα, θα καταλάβεις καλύτερα αυτά τα δύσκολα νοήματα. Είσαι μικρός ακόμη, είπε με κάποια επιείκεια αυτή τη φορά ο μεγαλύτερος, βλέποντας το μικρό μέρμηγκα ν' αλλάζει χρώματα από την ντροπή του.

Ο μικρότερος ξάπλωσε με πολλές σκέψεις στο κεφάλι του. Ίσως μετά από αυτό το ταξίδι της ζωή τους, να μπορέσει να πει κι αυτός μια σπουδαία γνώμη, όπως ο αρχηγός τους "για τη σοφία… ή τις σοφίες…".

Επιτέλους κόπιασε ευεργετικός ο ύπνος!

Ξημέρωσε και το φως του ήλιου στέλνοντας τις πρώτες αχτίδες του να περάσουν μέσα από τα δέντρα, σκόρπισε τις τελευταίες σκιές του σκοταδιού.

Οι τρεις λιλιπούτειοι εξερευνητές, δροσίστηκαν δοκίμασαν ένα ελαφρύ πρωινό,

και κίνησαν για το δρόμο τους. Σ' ένα ξέφωτο στο μικρό ρυάκι που το διέσχιζε, πολλά πτηνά άρχιζαν τη μέρα τους με ένα δροσερό μπανάκι. Βουτούσαν τιτιβίζοντας και κουνώντας την ουρά τους πολύ γρήγορα μέσα στο νερό, ύστερα πέταγαν σαν τρελά στον αέρα.

-Για φαντάσου... Βρέχονται κι ύστερα πετάν... Απορώ πώς δεν αρπάζουν κανένα κρυολόγημα!.. είπε ο μικρότερος.

-Όχι δα και κρυολόγημα! τον ειρωνεύτηκε ο μεσαίος.

-Τότε όταν βρέξει μια-δυο φορές θα πρέπει αφού μουσκεύουνται, να πεθαίνουν από πνευμονία! είπε πάλι γελώντας ο μεσαίος.

-Δεν το ξέρεις λοιπόν σύντροφε, ότι τα πουλιά έχουν ειδικούς αδένες στο σώμα τους που παράγουν ένα είδος λίπους, κι ότι με το ράμφος τους το αλείφουν απάνω τους, κάνοντας έτσι τα φτερά τους και τα πούπουλά τους αδιάβροχα; είπε ο μεγαλύτερος.

-Δηλαδή δε φτάνει το νερό στο δέρμα τους; ρώτησε ξανά ο μικρός.

-Ακριβώς! είπε ο μεγάλος.

-Κατάλαβα. Αλήθεια κατάλαβα, απάντησε ο μικρός μέρμηγκας πολύ σίγουρος αυτή τη φορά για τον εαυτό του.

Κύτταξε ύστερα τα πουλιά που πετούσαν στον αγέρα, και ένιωσε την επιθυμία να πετάξει και αυτός. Υπήρχε βέβαια κι ένα είδος μερμηγκιών με φτερά, κι αυτό το ήξερε.

Δυστυχώς όμως δεν ανήκε στην οικογένειά τους! Γρήγορα πάντως ξέχασε τη στεναχώρια του ο μικρός μέρμηγκας, καθώς συνέχισαν τη σπουδαία πορεία τους στο καταπληκτικό δάσος, που είχε αποβεί, γι' αυτόν κυρίως, ένα διδασκαλείο.

Μόλο που τα δέντρα ήταν πυκνά, οι κάθετες τώρα ακτίνες που διαπερνούσαν ανάμεσά τους έδειχναν μεσημέρι. Οι τρεις σύντροφοι βρήκαν μια ηλιόλουστη γωνίτσα πάνω σε μια μεγάλη πέτρα, και ξάπλωσαν αναπαυτικά. Ήταν ώρα να ξεκουραστούν και ταυτόχρονα ν' απολαύσουν τον ήλιο, μια και το ατέλειωτο δάσος ήταν γεμάτο από σκιές και αρκετά υγρό. Με τις κεραίες τους σε ανάπαυση, εγκαταλελειμμένοι στο όνειρο, οι τρεις φίλοι, δεν κατάλαβαν αμέσως την κίνηση απέναντί τους, ανάμεσα σε κάποιους μεγάλους θάμνους. Ο μεγάλος όμως μέρμηγκας που δεν αναπαύονταν στην ουσία ποτέ, αφού σαν αρχηγός της αποστολής τους, ήταν ο πιο υπεύθυνος, τέντωσε τις κεραίες του μόλις άκουσε το θόρυβο να κινείται προς το μέρος τους.

-Θεέ και Κύριε! αναφώνησε όσο πιο συγκρατημένα μπορούσε και την ίδια στιγμή πετάχτηκε επάνω τρομαγμένος.

Οι σύντροφοί του τρομαγμένοι από τις δικές του αντιδράσεις, έτρεξαν και κόλλησαν

απάνω του τρομαγμένοι, ενώ προσπαθούσαν να καταλάβουν τι συνέβαινε.

-Εκεί! είπε ο μεγαλύτερος, τεντώνοντας την τρεμουλιαστή κεραία του προς το μέρος του άγνωστου θηρίου.

-Αχ!.. Τι… τ' είναι; ψιθύρισε ο μεσαίος μέρμηγκας τρέμοντας.

-Πώς φοβάμαι! Μοιάζει με… δεινόσαυρο! ψέλλισε αδύνατα ο μικρότερος, και σφίχτηκε ακόμη περισσότερο δίπλα στους συντρόφους του.

-Ανοησίες!… Οι δεινόσαυροι ήταν τεράστιοι και κάποτε ψηλοί σαν τα δέντρα. Άλλωστε δεν υπάρχουν πια. Εξαφανίστηκαν πριν από εκατομμύρια χρόνια, είπε ο μεγαλύτερος.

Ήταν όμως σχεδόν αόρατοι οι τρεις λιλιπούτειοι εξερευνητές στη γωνίτσα τους. Από εκεί λοιπόν, άθελά τους, παρακολούθησαν το άγνωστο θηρίο να κινείται έξω από τους πυκνούς και σκιώδεις θάμνους, να ψάχνει και να οσφραίνεται το έδαφος με το μακρύ ρύγχος του. Είχε στ' αλήθεια ένα πολύ παράξενο μακρουλό σώμα, μέχρι μισό μέτρο στρογγυλεμένο κάπως στη μέση, με μακριά ουρά και μακρύ ρύγχος. Το σώμα του το κάλυπτε ένα είδος φυσικής πανοπλίας. Οι τρεις λιλιπούτειοι εξερευνητές, τον παρακολουθούσαν με ανάμεικτα συναισθήματα φόβου και περιέργειας. Ξαφνικά το μεγάλο άγνωστο ζώο

σταμάτησε. Από το στόμα του πετάχτηκε η γλώσσα του, μακριά σαν ταινία, που βυθίστηκε μέσα σε μια σχισμή του εδάφους, για να ξαναβγεί -προς μεγάλη τρομάρα των ηρώων μας- γεμάτη από τα κολλημένα μερμήγκια απάνω της.

-Πω… πω!.. Τι συμφορά για το γένος των μερμηγκιών!.. Ελάτε μαζί μου! είπε ο αρχηγός στους άλλους πολύ σοβαρά, κατευθυνόμενος τροχάδην προς ένα μεγάλο μανιτάρι, δίπλα στην πέτρα.

Κρύφτηκαν βιαστικά σε μια από τις πτυχές του και παρακολουθώντας και καταγράφοντας βαθειά στο μυαλό τους κάθε κίνησή του και κάθε λεπτομέρεια της συμπεριφοράς του, περίμεναν να περάσει το κακό. Σίγουρα δεν εύχονταν να τελειώσει άδοξα η περιπέτειά τους. “Τι είδος ηρωισμού είναι να σε φάει ένα μυρμηγκοφάγο θηρίο!..” σκέφτηκε μέσα του ο μεσαίος! “Κι αν συνέβαινε κάτι τέτοιο, ποιος θα μορφώσει τους δικούς μας στο συνοικισμό μας πίσω στη μεγάλη πολιτεία; Όλοι εκεί πίσω μας περιμένουν με αγωνία!”, σκέφτηκε ο μεγάλος μέρμηγκας καθώς παρακολουθούσε το μυρμηγκοφάγο θηρίο. Ήταν αλήθεια οι ήρωες αυτών που είχαν αφήσει πίσω τους, ετούτοι οι εξερευνητές, οι μοναδικοί ως τη στιγμή εκείνη, που θα τους δόξαζαν, ανάμεσα στους άλλους μυρμηγκοσυνοικισμούς. Έπρεπε λοιπόν οι τρεις ετούτοι, να προσέχουν

και να προστατεύουν τον εαυτό τους για το καλό όλων. Ποιος ξέρει πόσες μυρμηγκοφωλιές έπρεπε να αδειάσει για να χορτάσει ετούτο το “θηρίο”, ή μήπως τα μυρμήγκια ήταν το επιδόρπιό του; Η φρίκη τα είχε παραλύσει!

Βέβαια όπως το είχαν αντιληφθεί οι τρεις μύρμηγκες, το “θηρίο” αυτό ήταν ο Αρμαντίλλο ο Μυρμηγκοφάγος, νυκτόβιο ζώο που αρκετά παράξενα έκανε την εμφάνισή του στις ώρες της ημέρας. Η διάθεσή των τριών μυρμηγκιών είχε αλλάξει ξαφνικά. Η πορεία τους στο γεμάτο ομορφιές αλλά και φυσικές παγίδες δάσος, είχε τραπεί από περιπετειώδης, σε αμυντική. Έπρεπε ίσως να επιστρέψουν. Δυστυχώς, όταν ξεκίνησαν, νόμισαν πως ήταν κάπως κατατοπισμένοι. Η πραγματικότητα τους διέψευσε. Ο μυρμηγκοφάγος για παράδειγμα, ήταν άγνωστος στο πολιτισμένο περιβάλλον όπου ζούσαν. Οι μικροσκοπικοί εξερευνητές, δεν μπορούσαν να φανταστούν πόσους άλλους κινδύνους μπορούσαν ν’ αντιμετωπίσουν, αν έμεναν κι άλλο, στο κατά τα άλλα φιλόξενο δάσος!.. Όμως χωρίς αμφιβολία η περιπέτειά τους, τους είχε πλουτίσει με σπουδαίες εμπειρίες. Οπωσδήποτε ανάμεσα στα άλλα καθήκοντά τους, όταν θα επέστρεφαν, θα ήταν και η γνωστοποίηση στο συνοικισμό τους, στην πολιτεία τους, για τους γνωστούς ή τους απρόβλεπτους κινδύνους του δάσους.

Τελικά ωστόσο, τους απασχόλησε το ερώτημα: να συνεχίσουν την εξερεύνησή τους, ή να επιστρέψουν στις βάσεις τους και να οργανώσουν στο μέλλον μια παρόμοια αποστολή, αλλά οπωσδήποτε ενισχυμένη και με μέλη καλύτερα εκπαιδευμένα. Το δάσος, όπως είχαν πια διαπιστώσει, ήταν όχι μόνο ατέλειωτο, αλλά και γεμάτο από πολλών ειδών εκπλήξεις: ευχάριστες αλλά και δυσάρεστες. Αποφάσισαν λοιπόν ομόφωνα οι τρεις τους, ότι για πρώτη φορά, είχαν δει αρκετά.

-Θα οργανωθούμε καλύτερα. Σίγουρα είμαστε πολύ καλύτεροι γνώστες των πραγμάτων στο δάσος, από πριν. Θα διδάξουμε τους δικούς μας, αυτούς που αγαπούν την περιπέτεια και δε φοβούνται να ριψοκινδυνεύσουν για ν' αποκτήσουν τη γνώση. Εσείς κι εγώ μπορούμε να σχηματίσουμε ομάδες και να ξεκινήσουμε μια ωραία αποστολή. Μπορεί ίσως και να ετοιμάσουμε μέρη για διακοπές για τους δικούς μας. Το δάσος είναι για μας το καλύτερο σχολείο. Τι λέτε για όλα αυτά; ρώτησε σοβαρά ο αρχηγός τους.

-Σύμφωνοι… σύμφωνοι! βιάστηκε να πει ο μικρότερος.

Ο μεσαίος όμως που ήταν λίγο περισσότερο ώριμος είπε:

-Θέλει συζήτηση και σκέψη το πράγμα.. Έτσι νομίζω!..

-Συμφωνώ… κι έτσι θα γίνει!.. είπε ο μεγάλος.

Έτσι λοιπόν οι τρεις συνοδοιπόροι φορτώθηκαν τους σάκους τους και κίνησαν για το δρόμο του γυρισμού. Ακολουθώντας το ένστικτό τους, βάδισαν κατά μήκος της γραμμής των μεγάλων δέντρων, ώσπου μπήκαν στην πολιτεία.

Χωρίς αμφιβολία η κοινότητά τους, περίμενε τους πρωτοπόρους ήρωές της, που με την πεποίθηση της κάποιας εμπειρίας τους ήταν έτοιμοι ν' ανταποκριθούν στα όποια νέα τους καθήκοντα, σα δασογυρισμένοι. Τώρα πλέον τους στεφάνωνε η αίγλη των εξερευνητών του δάσους!

Παράπονα

-Αχ!.. Δε μπορώ να δουλέψω άλλο! Κουράστηκα πια! Κουράστηκα να με γεμίζουν με λερωμένα ρούχα, για να τα πλένω. Κουράστηκα με τον άξονά μου να γυρίζει: ντούκου-ντούκου, μπροστά και πίσω- μπροστά και πίσω για ώρες, χτυπώντας τα ρούχα! Δεν έχετε ιδέα πόσο κουραστικό είναι. Εξάλλου, δεν άρχισα να δουλεύω εχτές… Προσφέρω τις υπηρεσίες μου κοντά δέκα χρόνια!

-Δέκα χρόνια ε; Χμ!.. Κι εγώ τι θαρρείς πως είμαι; Νέα; Εμένα που με βλέπεις, τ' αφεντικά μου μ' αγόρασαν νια μηχανή, άβγαλτη. Του κουτιού, που λένε. Ε... και να με βλέπατε τότε!.. Ήμουν όμορφη, γυαλιστερή, καθαρή, -κάτασπρη σας λέω!- με τα κουμπιά μου σωστά και καλοφτιαγμένα. Αλλά, τι περιμένεις; Κάθε δυο μέρες η κυρία Χρυσή με σέρνει σ' όλο το σαλόνι και στο διάδρομο. Μια φορά την εβδομάδα περνά τα υπνοδωμάτια. Κι εγώ ρουφώ και ρουφώ όοολη τη σκόνη στη χάρτινη σακούλα μου. Τι θαρρείς λοιπόν, ότι δεν κουράστηκα; Τώρα πια γέμισα από γραμμές κι όλων των ειδών τις γρατσουνιές!.. Παραδούλεψα η καϋμένη. Ναι σας λέω, παραδούλεψα. Κουράστηκα το λοιπόν και με τα ζόρια εκτελώ τα καθήκοντά μου. Τα κουμπιά μου, πάτα-πάτα, άρχισαν να δυσκολεύονται να βγαίνουν και να μπαίνουν στη θέση τους. Κουνιούνται πέρα-δώθε σα να είναι ζαλισμένα. Διαμαρτύρονται με τον τρόπο τους, αλλά τίποτα. Καταλάβατε; Δεν είναι πια νέα.

-Αχού καλέ!.. Γιατί γκρινιάζετε και παραπονιέστε; Εμένα που με βλέπετε υπήρξα η μαγείρισσα του σπιτιού χρόνια και χρόνια!.. Και νά 'ταν μόνο αυτό; Εγώ δουλεύω κάθε μέρα. Μ' ακούτε; Κάθε μέρα. Μαγειρεύω όλων των ειδών τα φαγητά. Από κρέας και κιμά, ως σούπες και χορταρικά!.. Η κυρά μου,

η κ. Χρυσή, με κλείνει καλά-καλά, με κλειδώνει μάλλον, κι εγώ κανονίζω με το κουδουνάκι μου να γίνει το μαγείρεμα σωστό και γρήγορο. Τέσσερα άτομα την ημέρα ταΐζω, παρακαλώ. Και πάντα με τη βοήθειά μου, με τη γρηγοράδα μου και τη φροντίδα μου να γίνει νόστιμο το φαγητό, η κυρία Χρυσή βγαίνει ασπροπρόσωπη, όχι μόνο στην οικογένειά της αλλά και στους επισκέπτες της. Το ξέρω ότι εκτιμάει τις υπηρεσίες μου, κι αυτό μου φτάνει. Με παινεύει λοιπόν: "Δεν ξέρω τι θα έκανα χωρίς την κατσαρόλα ατμού!.." λέει στις φίλες της. Μάλιστα!..

-Καλά, καλά!.. Αν δεν παινέψεις το σπίτι σου, πέφτει και σε πλακώνει όπως λένε. Καλέ... που σας ακούω τόση ώρα άλλους να γκρινιάζετε, κι άλλους να παινεύεστε!.. Τι θα πρέπει λοιπόν να πω εγώ, που δροσίζω την οικογένεια στις ζεστές μέρες, και που διατηρώ όλα τα τρόφιμα φρέσκα και υγιεινά; Ποιος μπορεί να κάνει χωρίς τη βοήθειά μου; Απαντήστε μου! Λοιπόν... σας απαντώ εγώ: ούτε μια μέρα μπορεί κανείς να κάνει χωρίς την αφεντιά μου!.. Ούτε μια μέρα. Αλλά έχω κι εγώ τα χρονάκια μου, που λέτε. Είμαστε πάνω κάτω συνομήλικοι οι περισσότεροι εδώ μέσα. Αλλά δεν παραπονιέμαι καθόλου. Γιατί να παραπονεθώ δε μου λέτε; Κάνω τη δουλειά μου. Και χαίρομαι... χαίρομαι λέω, που μπορώ κι είμαι τόσο χρήσιμο στον κυρ-Τάκη και την

κυρά- Μυρτώ. Μπορείτε να φανταστείτε τα φρούτα τους και τις σαλάτες του έξω από τα ράφια μου; Και να μην ξεχάσω και τα παιδάκια μας έτσι; Τι θα έκαναν τα χρυσά μας αν δεν είχαν τους δροσερούς τους χυμούς, το φρέσκο γάλα τους, το ωραίο τους παγωτάκι; Πέστε μου!.. Ε, νομίζω λοιπόν, ότι είναι αχαριστία να παραπονιέστε σ' ένα τέτοιο σπιτικό! Τ' αφεντικά μας αγαπούν, μας κρατούν καθαρά, μας προσέχουν -όσο γίνεται βέβαια. Μέσα σ' αυτό το σπιτικό -όπως και σ' όλα τα άλλα πιστεύω- υπάρχουν πολλές μηχανές, πολλά εργαλεία, πολλά διαφορετικά πράγματα. Όλα λοιπόν έχουν την αξία τους και όλα προσφέρουν και γι' αυτό το λόγο υπάρχουν, πιστεύω!..

-Μπράβο!.. Μπράβο!.. Πολύ σωστά τα λέει το ψυγείο! Και μήπως νομίζετε ότι εγώ είμαι παρακατιανή στις υπηρεσίες μου; Όχι βέβαια! Μου το λεν άλλωστε όλοι κάθε πρωί, ή ακόμη και τα βράδυα... Γι' αυτό βρίσκομαι πάντα έτοιμη εδώ στην τραπεζαρία για να ετοιμάσω τις φρυγανιές τους. Δεν ξέρετε τι μεγάλη ευχαρίστηση μου δίνουν τα πιτσιρίκια μας όταν λένε: "Γιαμ-γιαμ!.. Τι ωραίες φρυγανιές!.." Λοιπόν τι να πούμε; Εγώ είμαι πολύ ευχαριστημένη εδώ μέσα!..

-Συμφωνώ μαζί σου κυρία Τοστιέρα μου! Κι εγώ αισθάνομαι πολύ καλά σ' αυτό το νοικοκυριό και δε θα τ' άλλαζα με κανένα άλλο. Η κυρία Χρυσή με προσέχει και με το

παραπάνω. Κανονίζει πόσο ζεστό με θέλει και μαζί σιδερώνουμε όλα τα ρούχα. Με τη δική της ικανότητα, αλλά και τη δική μου, ομορφαίνουμε τα ζαρωμένα ρούχα και τα κάνουμε να φαίνονται σαν να είναι καινούργια. Βέβαια!.. Άλλωστε το βλέπουν όλοι. Η κυρία Χρυσή -πάντα με τη βοήθειά μου βέβαια- σιδερώνει πάρα πολύ ωραία και τα πουκάμισα του κυρ-Τάκη.

-Δεν ξέρετε πόσο τυχερές είστε όλες εσείς οι μηχανές!.. Αλλοίμονο σε μένα! Εσείς ζείτε τόσα πολλά χρόνια, που φαίνεται σαν ψέμα. Κάνετε κι αρρωστήσατε, η κυρία Χρυσή φωνάζει τον κατάλληλο μηχανικό και σας διορθώνει. Έτσι δεν είναι; Εγώ όμως; Ζω μόλις μερικές εβδομάδες… και μετά… μια και στο σκουπιδοτενεκέ! Άσε πια που είμαι μόνιμα μούσκεμα!.. Με βλέπετε; Είμαι μόλις δύο εβδομάδες σ' αυτό το σπιτικό. Η κυρία Χρυσή παίρνει τον κουβά, τον γεμίζει νερό κι αντισηπτικό και μετά με μουσκεύει μέσα. Με στραγγίζει και καθαρίζει όλα τα πλακάκια στην κουζίνα, στα μπάνια, στο πλυσταριό. Α!.. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι είμαι παστρικιά. Κάνω καλή δουλειά, εκατό τοις εκατό!.. Εγώ και οι αδερφές μου κάνουμε πρώτης τάξης καθαριότητα. Έλα όμως που είμαστε λιγόζωες!.. Οι κλωστές μας φθείρονται από τα νερά και τις σαπουνάδες. Οπωσδήποτε βλέπετε κάθε λίγο μια καινούργια σφουγγαρίστρα πάνω σ' αυτό το

κονταρόξυλο. Είδατε που κι αυτό ακόμη - εννοώ το κονταρόξυλο- ζει για πολλά… χρόνια. Κάποτε μου είπε έναν αριθμό από τις σφουγγαρίστρες που του φόραγαν, τέτοιον, που μ' έπιασαν τα κλάματα. Αλλά τι μπορώ να κάνω; Αυτή είναι η δική μου μοίρα.

-Χμ!.. Πόσο λυπηρά είναι όλα αυτά κυρία Σφουγγαρίστρα μου. Αλήθεια λυπάμαι πολύ! Έχεις δίκιο να λες πως είσαι ίσως η πιο αδικημένη ανάμεσά μας. Δε θα έπρεπε βέβαια να παραπονιέμαι, για το φόρτο των λερωμένων ρούχων που πλένω, μια κι αυτή είναι στ' αλήθεια η δουλειά μου.

-Ναι!.. Βέβαια.. Μετά απ' όσα ειπώθηκαν, θαρρώ πως κι εγώ είμαι πολύ τυχερή, που καθαρίζω τα χαλιά ενός τόσο καλού νοικοκυριού. Ελπίζω να μην κλάψεις άλλη φορά κυρία Σφουγγαρίστρα μου! Ξέρεις ακούγοντάς σε κατάλαβα πόσο τυχερή είμαι. Δε θέλω στ' αλήθεια ν' ακούγομαι τόσο αχάριστη! Σ' ευχαριστώ!..

-Να λοιπόν… Είδατε που δεν πρέπει να στεναχωριόμαστε ή ν' αγανακτούμε; Υπάρχουν και τα χειρότερα… Θεός φυλάξοι!..

-Ελάτε τώρα… Θεέ μου!.. φέρατε πια την καταστροφή! Μην κάνετε λοιπόν έτσι!.. Σήμερα που όλοι λείπουν είναι ευκαιρία να ξεκουραστούμε και όχι να κάνουμε παράπονα. Δε νομίζετε; Ελάτε λοιπόν να χαρούμε για λίγο

τη ζωή μέσα σ' αυτό το χαρούμενο νοικοκυριό, όπου ανήκουμε. Δε συμφωνείτε;

-Βέβαια!..

-Ναι βέβαια!..

-Καλέ βέβαια και συμφωνούμε!..

-Κυρία Σφουγγαρίστρα μου, είναι ώρα να ξεκουραστείς, να χαρείς μια και σήμερα θα είσαι στεγνή όπως πρέπει... ενώ εγώ θα σας αφήσω να απολαύσετε τη μουσική μου. Κυρία Σφουγγαρίστρα μου σας αφιερώνω τον πρώτο σκοπό.

-Ω!.. Μα είσαι ένα τόσο ευγενικό Ραδιόφωνο!

-Μπράβο!.. Μπράβο στο ραδιόφωνο!.. Ούτε γκρινιάζει, ούτε παινεύεται... μόνο προσπαθεί να μας ευχαριστήσει όλους τους υπηρέτες του σπιτιού. Ας αρχίσουμε λοιπόν το πάρτι.

-Λέτε κυρία Τοστιέρα μου; Μα εγώ ξέρετε... αγαπώ την ήσυχη μουσική... Καταλαβαίνετε... Όταν σκουπίζω καταστρέφω την ακοή μου, γι' αυτό προτιμώ κάτι για να ηρεμήσω.

-Κι εγώ φοβάμαι έχω παρόμοιο πρόβλημα. Το πλύσιμο ρούχων -όλοι δα το ξέρουμε- είναι φοβερά θορυβώδες!..

-Ωραία λοιπόν!.. Επειδή έχουμε τόσο διαφορετικά γούστα, εγώ προτείνω ν' αφήσουμε το Ραδιόφωνο ν' αποφασίσει μόνο του. Άλλωστε

είναι το πιο κατατοπισμένο ανάμεσά μας, στη μουσική!..

-Έχει δίκιο το ψυγείο!..

-Ναι!.. Ναι… Γιατί αν αρχίσουμε τώρα να μιλάμε και για μουσική αλλοίμονό μας! Οι πιο πολλοί από μας είμαστε…

-Μην το λες κυρία Κατσαρόλα του ατμού!

-Εντάξει λοιπόν. Για να μην έχει κανείς παράπονο θ' αρχίσουμε με εύθυμη μουσική κι όταν πια κουραστείτε, θα σας παίξω απαλή μουσική για να ηρεμήσετε προτού πάτε για ύπνο. Σύμφωνοι;

-Σύμφωνοι!.. Σύμφωνοι!..

-Και θαρρώ πως το πρώτο κομμάτι θα μπορείτε να το χορέψετε.

-Μπράβο!.. Μπράβο!..

(Ακούγεται ένας εύθυμος χορευτικός ρυθμός)

-Τρα λα λα λα λα λα λα… Τρα λα λα λα λα λα λα!..

-Κυρία Σφουγγαρίστρα μου, τι θά 'λεγες να πιαστούμε και να σύρουμε το χορό;

-Με μεγάλη μου ευχαρίστηση κυρία Ηλεκτρική Σκούπα!

-Ναι καλέ κι εγώ θα σφυρίζω, θα σιγοντάρω καλέ το τραγουδάκι.

-Άκου λέει! Και βέβαια κυρία Κατσαρόλα του ατμού! Είναι γνωστό το ταλέντο σου στο σφύριγμα.

-Εγώ παιδιά θα σας καμαρώνω με το πλυντήριο. Λυπάμαι που δεν μπορώ να φανώ

πολύ χρήσιμο σ' αυτή την περίπτωση. Θα ήταν αδύνατο ν' ανοιγοκλείνω την πόρτα μου για να χειροκροτώ... Είδατε τι ζέστη που κάνει σήμερα; Θα καταστρέψω τα φαγώσιμα και τα ποτά, αν κάνω κάτι τέτοιο.

-Ε όχι καλό μας Ψυγείο. Εσύ θα καμαρώνεις τους χορευτές μας!..

-Τρα λα λα λα λα λα λα... Τρα λα λα λα λα λα λα....

Η τριανταφυλλιά της Ρόζας

Στον κήπο εκείνο το πρωινό, για πρώτη-πρώτη φορά, είχε ανθίσει η τριανταφυλλιά της Ρόζας. Ένα υπέροχο ασπροκίτρινο τριαντάφυλλο, διέκοπτε την πράσινη μονοτονία του ανοιξιάτικου κήπου. Για πολλές ημέρες και κάθε πρωί, πήγαινε η Ρόζα στη γωνιά του κήπου όπου ήταν φυτεμένη η καινούργια τριανταφυλλιά, κι εξέταζε το πρώτο και μοναδικό μπουμπούκι της. Η ανυπομονησία της να το δει να μεταμορφώνεται σε ώριμο ολάνθιστο τριαντάφυλλο, ήταν πολύ μεγάλη. Τόση μάλιστα, που ο αδερφός της ο Τάκης μία μέρα που η Ρόζα έκανε τη συνηθισμένη της επιθεώρηση, την πείραξε:

-Έχω μια ιδέα Ρόζα! Για να μη στεναχωριέσαι για την τριανταφυλλιά σου, να

κοιμάσαι δίπλα της, ώστε να μπορείς να παρακολουθείς κάθε στιγμή το μεγάλωμα του μπουμπουκιού της.

Η Ρόζα όχι μόνο δε θύμωσε καθόλου με τον Τάκη, απεναντίας συμφώνησε ότι θα το ήθελε πάρα πολύ αυτό, μόνο που δεν ήταν λογικό. Ήταν περήφανη για την τριανταφυλλιά, που είχε φυτέψει και είχε αναστήσει από ένα κλαδεμένο κομμάτι, με τα χέρια της και με τη βοήθεια βέβαια της καλής της τύχης. Η Ρόζα αγαπούσε τα τριαντάφυλλα και ήταν ωραία η σύμπτωση, ότι είχε το όνομα που της ταίριαζε. Σήμερα επιτέλους το περίφημο μπουμπούκι της είχε ανθίσει.

Μια μέρα που η Ρόζα έκανε την καθημερινή της επίσκεψη στην τριανταφυλλιά της, με την ελπίδα πως ένα κάποιο νέο μπουμπούκι θα ανάτειλε στη ζωή, νόμισε ότι άκουσε μια αδυνατούλα φωνή.

-Μην κυττάζεις μόνο την τριανταφυλλιά Ρόζα, είμαι κι εγώ εδώ!

Η Ρόζα κύτταξε πίσω της ξαφνιασμένη. Κανένας δεν υπήρχε δεξιά ή αριστερά της, επάνω ή κάτω. Η ίδια φωνούλα ακούστηκε πάλι:

-Εγώ σου μιλώ Ρόζα… εδώ κάτω… είμαι ο υάκινθος.

Η Ρόζα άνοιξε τα μάτια της διάπλατα, κι έσκυψε πάνω από το μπουμπουκιασμένο μικρό

φυτό. Το κύτταξε και το ξανακύτταξε με ορθάνοιχτο στόμα. Ήταν σχεδόν το μόνο λουλούδι έτοιμο ν' ανθίσει, δίπλα στην τριανταφυλλιά της με το μοναδικό τριαντάφυλλο, και να στολίσει τον κήπο τους. Από τα έτοιμα να σκάσουν μπουμπούκια, στο τσαμπί του υάκινθου, φαίνονταν το άσπρο του χρώμα. Είχε μεγαλώσει αθόρυβα και ξαφνικά ανάμεσα σε κάποια κρίνα και κάποιες ανεμώνες, που κι αυτές δειλά-δειλά παρουσίαζαν τα μπουμπούκια τους, που σύντομα θα μεταμορφώνονταν σε όμορφα ολοζώντανα άνθη. Ήταν από τα αγαπητά λουλούδια που ομορφαίνουν τους κήπους, μέσα στα κρύα της εποχής, κάνοντάς την να μυρίζει άνοιξη. Τους βολβούς αυτών των λουλουδιών αλλά κι όλα τα άλλα λουλούδια του κήπου, τα πρόσεχε πάντα η μητέρα της Ρόζας.

Η φωνή που ξανακούστηκε την έκανε ν' αντιδράσει.

-Όλοι το ξέρουμε εδώ κάτω πως έχεις μάτια μονάχα για την τριανταφυλλιά. Εμείς δεν σου αρέσουμε;

-Πώς… πώς… και βέβαια μου αρέσετε! Και… μυρίζετε τόσο όμορφα! είπε η Ρόζα αμήχανα κι έσκυψε απάνω του. Το κύτταξε προσεκτικά και το ακούμπησε με την παλάμη της, σα νά 'θελε να το χαϊδέψει.

-Και πού ν' ανθίσουμε όλα μαζί... και τ' αδέρφια μου! Τότε θα μυρίζει όλος ο κήπος! είπε ο υάκινθος με υπερηφάνεια στη φωνή του.

Η Ρόζα σκέφτηκε ότι η συγκέντρωσή της στην τριανταφυλλιά, είχε κάνει τα άλλα λουλούδια στον κήπο τους, να ζηλέψουν. Είπε λοιπόν ξανά:

-Εγώ... αγαπώ όλα τα λουλούδια! Όμως να... πώς να το πω... η τριανταφυλλιά είναι το χαϊδεμένο μου, όπως εσύ είσαι το χαϊδεμένο της μαμάς μου, που φροντίζει ξέχωρα εσένα και τ' αδέρφια σου, και... τους άλλους βολβούς... με αφοσίωση κι αγάπη, γι' αυτό γίνεστε τόσο όμορφα κι ευωδιαστά. Από τη μητέρα μου έμαθα κι εγώ να σας αγαπώ όλα, κι από την αγάπη μου για σας, παρακινήθηκα να φυτέψω το κλαδεμένο κομμάτι τριανταφυλλιάς, από όπου γεννήθηκε ετούτη, η μικρή, η νέα τριανταφυλλιά. Γι αυτό τη θεωρώ λιγάκι σα δικό μου παιδί. Όμως έχεις δίκιο. Είσαι κι εσύ μια όμορφη παρουσία, και σαν ανθίζεις μαζί με τ' αδέρφια σου και γεμίζετε τον κήπο με χρώμα και άρωμα, δεν ξέρω ποιο απ' όλα σας να καμαρώσω. Η μαμά μου, φορά το άρωμά σας, πίσω από τ' αυτιά της και στους καρπούς των χεριών της, και του μπαμπά μου του αρέσετε πολύ. Είστε λοιπόν ξέχωρα λουλούδια.

Ο υάκινθος χάρηκε πολύ με την τελευταία αυτή πληροφορία. Δεν το ήξερε βέβαια ότι η κυρία Χρυσάνθη είχε αδυναμία στο άρωμα των

υακίνθων. Καμάρωσε λοιπόν ευχαριστημένος κι όταν η Ρόζα έφυγε χαιρετώντας τον, βιάστηκε ν' ανακοινώσει στ' αδέρφια του τα ευχάριστα νέα. Δεν είχε λοιπόν κάποια αιτία για να παραπονιέται. Κατάλαβε ότι όλα είχαν τη θέση τους και την αξία τους στον κήπο. Ήταν κατευχαριστημένος που η κυρία Χρυσάνθη τα περιποιόταν, τα πότιζε, τα έτρεφε και το κυριότερο: τα αγαπούσε.

Ήταν φανερό πλέον, ότι η Ρόζα είχε πάρει την αγάπη της για τα λουλούδια, από τη μητέρα της και επί πλέον είχε δείξει τη διάθεση να πειραματίζεται με τη δημιουργία νέων φυτών με κόμπους ή με παραφυάδες. Είχε μάθει από ενωρίς μερικά σπουδαία πράγματα και για τον εμβολιασμό των οπωροφόρων δέντρων, κι η μητέρα της που την παρακολουθούσε, πίστευε ότι θα γίνονταν μια καλή γεωπόνος, αν το ενδιαφέρον της εξακολουθούσε να συνεχίζεται και στο μέλλον.

Μετά το φανταστικό αυτό γεγονός, Ρόζα, άρχισε να δείχνει την αγάπη της σε όλα τα φυτά, μικρά και μεγάλα, γιατί είχε πλέον βεβαιωθεί πως η αγάπη κι η φροντίδα των ανθρώπων, τα έτρεφε και τα ομόρφαινε.

Η τιμωρία του γεωργού

Ο γεωργός ήρθε και κάθισε, όπως το συνήθιζε, όταν ήταν πολύ κουρασμένος, στην ίδια πάντα

μεγάλη πέτρα. Είχε οργώσει ολημερίς, αρχίζοντας χαράματα και τώρα απομεσήμερο, κάθισε για να ξεκουραστεί, να πάρει μιαν ανάσα από τον κάματο της ημέρας.

Έψαξε το παγούρι του για να δροσίσει το στεγνό του λαιμό, αλλά δεν είχε μείνει σταγόνα, σ' αυτό.

-Αχ!.. Πού να τρέχω τώρα κατά το ποτάμι, έτσι κουρασμένος που είμαι! Αλλά και τι να κάμω; Κοντεύω να σκάσω από τη δίψα! μουρμούρισε ο καϋμένος.

Ήταν στ' αλήθεια τόσο πολύ κουρασμένος, που άθελά του και ξεχνώντας τη δίψα του, παραδόθηκε στον ύπνο. Στον γλυκό του κάματου, ύπνο, λοιπόν ήρθε και τον βρήκε ένα πολύ παράξενο όνειρο. Είδε ότι είχε σπείρει στο χωράφι του σιτάρι. Η σοδειά -το σιτάρι-, ήταν τόσο πολύ πλούσια, που πουλώντας την έβγαλε πολλά χρήματα. Τόσο πολλά μάλιστα που κατόρθωσε κι αγόρασε, όχι μόνο τα γειτονικά χωράφια που ήταν αδύνατα στην παραγωγή των δημητριακών, αλλά και το πρώτο αρχοντόσπιτο του χωριού. Είδε ακόμη ότι οι συγχωριανοί του, που τον σέβονταν για την προκοπή του, αποφάσισαν να τον διορίσουν πρόεδρο του χωριού. Σαν πρόεδρος, έβλεπε όλους τους συγχωριανούς του, και πολλοί απ' αυτούς τον επισκέπτονταν, για να ζητήσουν τη συμβουλή του, ή κάποια βοήθεια. Ο γεωργός προσπαθούσε να τους εξυπηρετήσει όλους και πάντα έδειχνε μεγάλη προθυμία. Η ζωή του είχε αλλάξει ριζικά, κι είχε γίνει πάρα πολύ ενδιαφέρουσα. Ήταν λοιπόν ευχαριστημένος και με το παραπάνω, γιατί οι συγχωριανοί του

αναγνώριζαν τις υπηρεσίες του και τον γέμιζαν μάλιστα με δώρα ευγνωμοσύνης. Ανάμεσα σ' αυτά τα δώρα ξεχώρισε το δώρο ενός συγχωριανού του, ένα κρασί με σπουδαίο άρωμα, γευστικότατο και σε χρώμα ρουμπίνι. Τέτοιο δεν είχε στ' αλήθεια δοκιμάσει ποτέ πριν!..

Ο καϋμένος ο γεωργός ξύπνησε σχεδόν αμέσως πλαταγίζοντας τη στεγνή γλώσσα του, διψασμένος ακόμη περισσότερο κι από πριν. Ζαλισμένος καθώς ήταν από τον ύπνο του, τράβηξε το παγούρι του και ανοίγοντάς το, το έφερε στο στόμα του. Θυμήθηκε ξαφνικά τη μυρωδιά του κρασιού στον ύπνο του. Δεν έδωσε όμως σημασία σ' αυτό, παρά ήπιε την πρώτη γουλιά.

-Μπρε ετούτο είναι... κρασί! είπε πλαταγίζοντας τη γλώσσα του ξανά και ξανά.

Τώρα ξυπνημένος πια για τα καλά, κύτταξε με έκπληξη το παγούρι του. Θυμήθηκε πως δεν υπήρχε σταλιά νερό σ' αυτό πριν να πάει για ύπνο και τώρα ήταν γεμάτο με το περίφημο κρασί που είχε ονειρευτεί στον ύπνο του. Δεν μπορούσε να καταλάβει. Τσιμπήθηκε κι έτριψε τα μάτια του.

-Ε όχι μπρε παιδί μου!.. Ξύπνιος είμαι!.. Για στάσου! Να κυττάξω πάλι μπρε παιδί μου... Μπορεί κάποιος γνωστός να πέρασε και να με φίλεψε από το δικό του κρασί. Πάντως είμαι σίγουρος σου λέω, πως δεν υπήρχε σταλιά σε τούτο το έρμο το παγούρι!..

Ο καϋμένος μίλαγε δυνατά, ολομόναχος καθώς ήταν και κύτταζε γύρω σαστισμένος, ξύνοντας το κεφάλι του. Τελικά όμως δεν κάθισε

να σπαζοκεφαλιάσει. Ήπιε το κρασί που ήταν στο παγούρι του και τρισευτυχισμένος μέσα στη γλυκειά ζάλη του ποτού, τό 'ριξε πάλι στον ύπνο.

Όμως και πάλι, δεν άργησαν να καταφτάσουν τα όνειρα. Αυτή τη φορά είδε ότι πάνω σ' ένα καθαρό τραπεζομάντηλο, άχνιζε φρεσκοζυμωμένο καρβέλι ψωμιού, μια όμορφη κι ορεκτική λαχανόπιτα και μια πιατέλα αχνιστά λουκανικάκια. Στη μέση καμάρωνε μια ολοστρόγγυλη γυάλινη κανάτα, γεμάτη από το ίδιο ρουμπινί κρασί που είχε δοκιμάσει πριν στον ύπνο του, αλλά... αργότερα και στο ξύπνιο του. Ο κατακαϋμένος γεωργός ξύπνησε αναστατωμένος και μισοξύπνιος καθώς ήταν φώναξε:

-Τι στο καλό μπρε ονείρατα. Άστε με επιτέλους να κλείσω μάτι!.. Τι καρβέλια και λουκάνικα μου βάνετε μπροστά μου και με ξελιγώνετε;

Είχε τώρα ξυπνήσει για τα καλά από την αγωνία του και την ενόχλησή του αλλά κι από την ίδια του τη φωνή. Κύτταξε τυχαία μπροστά του και την ίδια στιγμή άνοιξε διάπλατα το στόμα του. Όλα όσα, μόλις πριν από λίγο είχε δει στον ύπνο του, ήταν εκεί, μπροστά στα ορθάνοιχτα από την έκπληξη, μάτια του.

-Έλα πια! Σήμερα κάποιος μου κάνει φάρσες. Δεν εξηγείται διαφορετικά! Μπρε όποιος κι αν είσαι, πού στο καλό κρύφτηκες; Γιατί όλα τούτα τα κόλπα σου; Τι να γυρεύεις από μένα; Πανάθεμά με κι αν καταλαβαίνω τι τρέχει εδώ! είπε ο γεωργός αληθινά

συγχυσμένος και σηκώθηκε για να ψάξει ολόγυρά του.

-Αυτό είναι θάμα μπρε παιδί μου! Δεν βλέπω κανέναν εδώ γύρω! Ε! γείτονα… άιντε βγε να σε ιδώ… Να σ' ευχαριστήσω κάνε, για το καλό που μού 'φτιαξες!.. ξαναείπε με κάποιο φόβο τώρα και υποψία, κυττάζοντας προς τον ουρανό και κάνοντας το σταυρό του.

-Μέγας είσαι Κύριε!.. Μπρε τίνος είναι αυτό το φαγητό; Μήπως και δεν είναι για την αφεντιά μου; Δε θέλω να βρω και τον μπελά μου, για!.. είπε πάλι πιο ήσυχα, γιατί κατά βάθος, δεν ήθελε να χάσει και το ωραίο φαγητό από μπροστά του. Του είχε πια ανοίξει την όρεξη.

-Μη φωνάζεις έτσι δα!.. Δικά σου είναι, ακούστηκε ν' απαντάει τέλος μια ψιλή φωνή.

-Α, δεν ξέρω! Όποιος κι αν είσαι βγες να σε δω. Αλλιώς δεν πιστεύω τίποτα! φώναξε ερεθισμένος απ' όλα αυτά ο γεωργός.

Και να που ξάφνου πετάγεται από το πουθενά μια κοπελιά γελώντας.

-Συμπάθα με μπάρμπα! Να… ήθελα να σ' ευχαριστήσω μετά από τον σκληρό κάματο της ημέρας. Να σ' αμείψω, γιατί δουλεύεις τόσο σκληρά.

-Ποια είσαι τσούπρα μου; Σε ξέρω;

-Είμαι η καλή σου Τύχη, μπάρμπα. Ε… είπα να κάνω κάτι καλό επιτέλους… και για σένα. Να γίνω καλή μαζί σου, έτσι για μιαν αλλαγή… της τύχης σου, καθώς λένε, είπε πάλι η κοπελιά.

-Α!.. Μάλιστα, τώρα κατάλαβα!.. Ε, σ' ευχαριστώ για όλα, καλή μου τσούπρα και

κόπιασε να φάμε τα καλά του τραπεζιού παρέα. Έτσι θα γίνει διπλή η χαρά μου για το ωραίο αυτό τραπέζι, που μου 'τοίμασες για να τιμήσεις τα κόπια μου, είπε μ' ευγνωμοσύνη τώρα ο γεωργός.

Η κοπελιά, ευχαριστημένη για την ευγνωμοσύνη του γεωργού, κάθισε απέναντί του κι είπε πολύ σοβαρά.

-Όταν κοιμήθηκες, είδα πως είχες στο μυαλό σου τη δίψα σου και ονειρεύτηκες κρασί. Σε φίλεψα λοιπόν στο ξύπνιο σου με κρασί. Μετά ονειρεύτηκες φαγητά γιατί πείναγες. Σε φίλεψα λοιπόν με ωραία φαγητά, κατά πως τα 'πιθύμησες. Επειδή όμως ονειρεύτηκες και… καλή σοδειά αποφάσισα να σε βοηθήσω και σ' αυτό. Πρόσεχε όμως, γιατί αυτό είναι λίγο δύσκολο. Θα πρέπει να θυμάσαι κάτι πολύ-πολύ σπουδαίο: όταν τα καλά σου αυξηθούν, μη γίνεις λαίμαργος κι αρχίσεις να εκμεταλλεύεσαι τους συγχωριανούς σου, προπάντων όταν σε κάνουν πρόεδρο. Γιατί τότε… θ' αλλάξουν όλα. Και από τα αγαθά που σου δίνω την ευκαιρία να αποκτήσεις, θα καταλήξεις πιο φτωχός από τους φτωχούς. Δε θέλω να σε φοβίσω, όμως το καλό πρέπει να πληρώνεται με καλό, και το κακό… Ε! αυτό να το σκεφτείς από μόνος σου.

-Ναι τσούπρα μου, θαρρώ πως σε καταλαβαίνω! Μα πώς να στο πω; Όλα μου φαίνονται κομμάτι απίστευτα! Μπρε παιδί μου, τι… δηλαδή; Θ' αρχίσουμε να πιστεύουμε τώρα, μεγάλοι άνθρωποι εμείς, και στα παραμύθια; Με προσβάνεις δα! Δεν έχω και

κοκκόρου μυαλό! είπε ο γεωργός κυττάζοντας μακρυά από την κοπελιά.

Σα δεν άκουσε να του μιλάει πίσω, γύρισε προς το μέρος της. Αυτή όμως είχε εξαφανιστεί, έτσι ακριβώς, όπως είχε εμφανιστεί.

-Μπρε να με πάρει η ευχή, αν καταλαβαίνω τίποτα. Αλλά ας μην το πολυψάχνω... γιατί μπορεί και να πάθω στο μυαλό, να σκέφτομαι τέτοια παράξενα. Έτσι δεν είναι μπρε παιδί μου; ρώτησε πολύ μπερδεμένος τον εαυτό του ο γεωργός.

Απόλαυσε λοιπόν τα φαγητά, ήπιε και το γευστικότατο κρασί, και σκεφτόμενος όλα όσα είχαν συμβεί συμπέρανε λακωνικά:

-Ε!.. Τι να πούμε εμείς για τα... τέτοια θάματα μπρε; Αν είναι όπως μας τά 'πε η τσούπρα, θα δούμε. Ο κυρ-Χρόνος θα τ' αποδείξει!.. Έτσι δεν είναι μπρε παιδί μου; είπε ξύνοντας και πάλι με αμηχανία το κεφάλι του.

Οπωσδήποτε όλα αυτά ήταν περισσότερο από παράξενα, αλλά η πραγματικότητα μπροστά του τον είχε κάνει τώρα να πιστεύει στα "θάματα" και μάλιστα να ελπίζει στην πραγματοποίησή τους. Όπως και νά είχε το πράγμα ο γεωργός ήταν κατευχαριστημένος και μόνο με όσα είχε μπροστά του εκείνη τη στιγμή, και που απολάμβανε τρώγοντας και πίνοντας.

Πέρασε πολύς καιρός από εκείνο το "Θάμα". Ο γεωργός είδε με μεγάλη του ευχαρίστηση το σιτάρι του να προκόβει, και τη σοδειά του πλούσια.

Μέσα στην καθημερινότητα της ζωής, είχε πάψει να δίνει σημασία σ' εκείνο, το μακρινό

πλέον, περιστατικό στο χωράφι. Είχε απορροφηθεί από τις πολλές δουλειές του, που όλο και γίνονταν περισσότερες, καθώς το βιος του αυξάνονταν.

Οι συγχωριανοί του από τ' άλλο μέρος θαύμαζαν κι απορούσαν με την προκοπή του γεωργού. Σίγουρα οι απολαβές του είχαν αυξηθεί, γιατί ο γεωργός αφήνοντας το μικρό του σπιτάκι, έχτισε άλλο μεγάλο και ωραίο, στη μέση από τ' άκαρπα χωράφια των γειτόνων του, που αγόρασε σε πολύ καλή τιμή. Είχε την καλή του τύχη με το μέρος του, αφού και τ' άκαρπα χωράφια που αγόρασε, έγιναν τα καλύτερα στη σοδειά.

Οι συγχωριανοί του δεν καταλάβαιναν. Απορούσαν κι έλεγαν πολλά και διάφορα.

-Έχει Άγιο μαζί του ο Χριστιανός.

-Μην και τού 'λαχε καμιά περιουσία και το κρύβει από τον πρόεδρο;

-Και πώς την εξηγείς την προκοπή του στ' άκαρπα χωράφια; Ε;

-Μην και ξέρει τίποτα κόλπα, που εμείς δεν τα χαμπαρίζουμε;

-Όση τύχη και νά 'χει, και όσα κόλπα να ξέρει, δουλεύει σκληρά ο άνθρωπος και προκόβει, κι ας μη λέμε τίποτα!

Έτσι λοιπόν άλλοι τον θαύμαζαν, άλλοι τον ζήλευαν κι άλλοι παραξενεύονταν, για τη μεγάλη αλλαγή στη ζωή και στο βιος του γεωργού.

Ο γεωργός ήταν σίγουρος ότι τίποτα δε θα μπορούσε πια να σταματήσει την προκοπή του. Γρήγορα έγινε μεγάλος γαιοκτήμονας και οι συγχωριανοί του τον σέβονταν για την

εργατικότητα, την υπομονή του, την εξυπνάδα του αλλά και την καλή του τύχη βέβαια.

Όταν λοιπόν ήρθε η ώρα στο χωριό οι συγχωριανοί να εκλέξουν νέο πρόεδρο, αποφάσισαν να κάνουν πρόεδρο τον πλούσιο γαιοκτήμονα, με την ελπίδα ότι θα αποκομίσουν κάποια οφέλη από την προεδρία του. Έτσι και έκαναν λοιπόν και ο γεωργός έγινε ο αρχηγός του χωριού.

Οι συγχωριανοί του άκουγαν τώρα τις συμβουλές του, πίστευαν τις οδηγίες του και τον εκτιμούσαν για το χρόνο που διέθετε γι αυτούς αλλά και τις συμβουλές του. Για να τον ευχαριστήσουν λοιπόν, του χάριζαν πολλά δώρα.

Περνούσε λοιπόν ο καιρός κι ο κυρ-Πρόεδρος καλά μεν τα πήγαινε με το καινούργιο αξίωμά του, άρχισε όμως να παραμελεί τη γη του. Αντί να βάζει κόσμο να δουλεύει για να φάει κι αυτός ένα κομμάτι ψωμί από τα χέρια του, προσπαθούσε να τα κάνει όλα μόνος του, σα να μην είχε εμπιστοσύνη σε κανέναν. Αγόρασε μάλιστα με λίγα χρήματα κι άλλα χωράφια από συγχωριανούς του που είχαν ανάγκη, και με τον καιρό, αποδείχτηκε, πως έγινε άσκεφτος μέσα στη λαιμαργία του. Οι συγχωριανοί του άρχισαν να θυμώνουν με τη λαιμαργία του και τα άδικα που έκανε. Το χειρότερο ήταν ότι δεν έδινε δουλειά στους συγχωριανούς του, από το φόβο του μήπως και τον κλέψουν. Δεν άργησε ο θυμός των χωρικών να γίνει έχθρα και τελικά άρχισαν να τον πολεμούν, με όποιον τρόπο μπορούσαν. Αφού λοιπόν αγόραζε-αγόραζε

κτήματα, χωρίς καθόλου να προσέχει την παραγωγή τους ή την εκμετάλλευσή τους, άρχισε να χάνει και τα λεφτά του, αφού κατέληξε να τρώει από τα έτοιμα. Κάποια στιγμή, καθώς ήταν επόμενο, τελείωσαν τα έτοιμα κι άρχισε να πουλά τα χτήματά του, που τα είχε αφήσει χέρσα κι απεριποίητα. Οι συγχωριανοί του, φτωχοί καθώς ήταν, δεν τ' αγόραζαν. Έτσι τα ξεπούλησε σε ξένους, φτηνότερα απ' όσο τα είχε αγοράσει. Όταν πια έφτασε να χρωστά κι από πάνω, έχασε και το ωραίο σπίτι του. Ξαναγύρισε λοιπόν πίσω στο παλιό σπιτάκι του, μέσα στο μικρό του χτήμα, που το είχε γυρίσει σε παχνί για τις αγελάδες του.

Νάτος λοιπόν πίσω, από όπου είχε αρχίσει, φτωχότερος από πριν αλλά και φτωχότερος από άλλους συγχωριανούς του. Αυτοί που πια δεν τον συμπαθούσαν για την παλιά συμπεριφορά του απέναντί τους, δεν ήθελαν να τον ξέρουν. Τότε τέλος αναθυμήθηκε την καλή του την Τύχη και τη σύγκρινε με τη δική του λαιμαργία. Θυμήθηκε τα λόγια της, εκείνο το ηλιομεσήμερο στο χωράφι του, όταν ξυπνώντας από τον ύπνο του δικαίου, την είχε συναντήσει πρώτη και τελευταία φορά, κι έκλαψε πικρά από ντροπή για την κατάντια του, και πολύ περισσότερο για τη φοβερή μοναξιά του.

Ο βασιλικός μάγειρας

Κάποτε, πάνε πολλά χρόνια τώρα, υπήρχε ένα σπουδαίο βασίλειο. Ο βασιλιάς του, ο

Φαγοπότης, ήταν άνθρωπος που αγαπούσε το καλό και πλούσιο φαγητό. Τόσο πολύ μάλιστα, που βοήθησε ώστε η μαγειρική σαν επάγγελμα στο βασίλειό του, να εξελιχθεί σε υψηλή γαστρονομική τέχνη, και να κατέχει την πρώτη θέση ανάμεσα στ' άλλα επαγγέλματα. Επόμενο ήταν λοιπόν ν' αυξηθεί ο αριθμός των εστιατορίων που πρόσφεραν την εκλεκτή τους κουζίνα, καθώς και οι έξοχοι μάγειροι. Η φήμη της υψηλής τέχνης της μαγειρικής στο βασίλειο του Φαγοπότη, δεν άργησε να περάσει τα σύνορα της χώρας του και να ακουστεί στις γειτονικές. Άρχισαν να καταφτάνουν απ' αυτές σαν τουρίστες οι ξένοι καλοφαγάδες. Είναι ευκολονόητο ότι το ένα έφερε τ' άλλο και πολύ γρήγορα το βασίλειο του Φαγοπότη, όχι μόνο πλούτισε από την περιζήτητη μαγειρική, αλλά επιπλέον απέκτησε φήμη σαν τουριστικός χώρος και συμπεριλήφθηκε στον παγκόσμιο χάρτη των ενδιαφερόντων και αξιόλογων με τον τίτλο:

'Η χώρα των περίφημων εδεσμάτων'

Υπήρχε όμως ένα πρόβλημα σ' αυτό το πετυχημένο βασίλειο: η μανία του βασιλιά Φαγοπότη ν' αλλάζει το βασιλικό μάγειρα κάθε μήνα. Έτσι, όλοι σχεδόν οι σπουδαίοι μάγειροι είχαν περάσει από τη βασιλική κουζίνα. Θα ρωτήσει κανείς: "μα γιατί;". Η απάντηση είναι απλή: γιατί ο βασιλιάς Φαγοπότης αφού γνώριζε την ποικιλία των νέων εδεσμάτων τους, τη

βαριόταν και ήθελε να δοκιμάσει κάτι το διαφορετικό, κάτι καινούργιο, νέες δηλαδή συνταγές φαγητού. Αφού λοιπόν κάποια στιγμή όλοι οι μάγειροι του βασιλείου είχαν παρελάσει από τη βασιλική κουζίνα, ο λαίμαργος βασιλιάς άρχισε να φέρνει τους καλύτερους μαγείρους από τις γειτονικές χώρες.

Στο μεταξύ ο βασιλιάς Φαγοπότης που είχε αρχίσει να διανύει τη μέση ηλικία και που ήταν πολύ παχύς από την καλοφαγία τόσων και τόσων χρόνων, άρχισε να παραπονιέται ότι δεν αισθάνονταν καλά, ιδιαίτερα όταν πήγαινε για ύπνο. Δεν κοιμόταν καλά, έβλεπε κάποτε φοβερά όνειρα και έτσι δεν ξεκουράζονταν. Βλέπετε, ήταν και κάτι άλλο πάρα πολύ σπουδαίο: δεν ενδιαφέρονταν καθόλου όλα αυτά τα χρόνια να κάνει κάτι για να εξασκείται. Να περπατά ή να κολυμπά για παράδειγμα.

Φώναξε τελικά τους βασιλικούς γιατρούς του για να τους συμβουλευτεί.

-Αχ! Εδώ πονάω! αναστέναξε ο δυστυχισμένος βασιλιάς Φαγοπότης, δείχνοντας το στομάχι του.

Οι γιατροί που γνώριζαν βέβαια την αδυναμία του βασιλιά τους προς την καλή κουζίνα, δεν τόλμησαν να του πουν την αληθινή τους γνώμη.

-Βασιλιά μου!.. είστε κρυωμένος... είπαν κάποιοι και του σύστησαν να πίνει μόνο χαμομήλι.

-Μεγαλειότατε!.. Είναι ξέρετε και η αλλαγή του καιρού!.. είπαν κάποιοι άλλοι και του σύστησαν ζεστά μπάνια, εντριβές και χαμομηλάκι με μέντα λεμόνι και μέλι.

-Βασιλιά μου!.. Περάσατε ίσως κάποια στενοχώρια, και… χρειάζεστε διακοπές… τόλμησαν κάποιοι άλλοι.

Τον συμβούλεψαν μάλιστα να πάει κάπου μακριά, ελπίζοντας ότι με τον τρόπο αυτό, θα απομακρύνονταν από το παλάτι και το σπουδαίο μαγειρείο του, και θα σταμάταγε ίσως να τρώει ποσότητες και να λαιμαργεύει.

Οι συμβουλές όμως των βασιλικών γιατρών ήταν άχρηστες, καθώς ο βασιλιάς Φαγοπότης δεν υπέφερε καθόλου από τα συμπτώματα που δήλωναν οι γιατροί του. Αν και έκανε λοιπόν όλα όσα τον είχαν συμβουλέψει, δε βρήκε καμία ανακούφιση ή γιατρειά. Μέσα μάλιστα στην καρδιά του προβλήματος ο δυστυχής, αντί να λιγοστεύει το φαγητό του, από τη συνεχή ανησυχία του, έτρωγε ακόμη περισσότερο.

Ένα μεσημέρι, ο νέος βασιλικός μάγειρας αναγκάστηκε για να σερβίρει το βασιλιά του, να πάρει το νεαρό γιο του, στη θέση του άρρωστου βοηθού του. Άλλωστε τον προόριζε για μάγειρα, μια κι ήταν επάγγελμα βασιλικής… περιωπής!..

Πατέρας και γιος λοιπόν ετοίμασαν μαζί τα φαγητά, κι όταν όλα ήταν έτοιμα, τοποθέτησαν τις υπέροχες πιατέλες με την εξίσου φανταχτερή ποικιλία φαγητών, επάνω σ' ένα μακρύ τραπέζι. Αυτό το τραπέζι είχε ένα ράφι, κάτω από την επιφάνειά του, και ολόκληρο κινούνταν με ρόδες. Ξεκίνησαν, σπρώχνοντάς το προσεχτικά προς την τραπεζαρία του βασιλιά Φαγοπότη.

Ο γιος του μάγειρα ήταν καλός, υπομονετικός και υπάκουος. Ποτέ δε ρώταγε τον πατέρα του χωρίς κάποια αιτία ή λόγο κι άκουγε πάντα τις οδηγίες του χωρίς να κουράζεται ή να θυμώνει. Κι αυτή τη φορά λοιπόν, όπως το συνήθιζε, δε ρώτησε τίποτε, μόνο, έσπρωχνε το μεγάλο κινητό τραπέζι, προς τη βασιλική τραπεζαρία.

Φτάνοντας επιτέλους στην τεράστια τραπεζαρία, παρατήρησε πως αν και το τραπέζι ήταν γεμάτο από σερβίτσια φαγητού, δεν υπήρχαν ωστόσο άλλοι συνδαιτυμόνες. Ο βασιλιάς Φαγοπότης ολομόναχος, κάθονταν στη μια κορυφή του τραπεζιού και ήταν έτοιμος να τον σερβίρουν.

Ο νεαρός γιος του βασιλικού μάγειρα λύγισε το σώμα του σε μια πολύ βαθειά υπόκλιση. Ύστερα άρχισε να παίρνει τις πιατέλες όμορφα κι αθόρυβα από το κινητό τραπέζι, και να τις τοποθετεί στο βασιλικό. Καθώς μάλιστα είχε τοποθετήσει τις πρώτες

πιατέλες μπροστά στο βασιλιά, έκανε πάλι μια βαθειά υπόκλιση και είπε σοβαρά:

-Άρχοντά μου… μ' όλο το σεβασμό… Θα μου επιτρέψετε να πω, ότι τα φαγητά θα κρυώσουν, ώσπου να έρθουν οι καλεσμένοι σας!

Ο βασιλιάς Φαγοπότης γέλασε και είπε:

-Μην ανησυχείς παιδί μου, δεν έχω καλεσμένους απόψε. Τα φαγητά αυτά είναι για την αφεντιά μου.

Το παιδί σούφρωσε τα φρύδια του και είπε χαμογελώντας σα νά 'κουσε ένα αστείο, κάνοντας και πάλι, πολύ ευγενικά, μιαν υπόκλιση.:

-Α, βασιλιά μου! Μ' όλο το σεβασμό, θα πρέπει να ομολογήσω πως είστε καλός χωρατατζής.

-Δεν είναι χωρατό αυτό νέε μου! Είναι η αλήθεια! είπε ο βασιλιάς κυττώντας το παιδί πιο προσεκτικά, τώρα.

Εξακολούθησε ωστόσο να γεύεται τα φαγητά στις διάφορες πιατέλες μπροστά του.

Ο νεαρός κούνησε το κεφάλι του, δείχνοντας αμφιβολία στα λόγια του βασιλιά Φαγοπότη, κι επιμένοντας είπε σοβαρά και χωρίς κανένα φόβο, σα να μίλαγε στον εαυτό του:

-Μα πώς είναι δυνατόν άρχοντά μου; Δεν το πιστεύω αυτό… Πώς μπορείτε να τρώτε τόσο πολύ; Γιατί αν αλήθεια τρώγατε τόσο πολύ, κάθε μέρα, θα είχατε… σκάσει απ' το πολύ

φαγητό! Το λιγότερο που θα μπορούσατε να πάθετε, θα ήταν να είστε πάντα άρρωστος, και σίγουρα θα υποφέρατε από φοβερούς πόνους στο στομάχι!..

Ο βασιλιάς σταμάτησε να τρώει ξαφνικά. Κύτταξε το παιδί που συνέχισε να κάνει τη δουλειά του, αραδιάζοντας όλες τις πιατέλες πάνω στο πλούσιο τραπέζι. Σκούπισε το στόμα του προσεκτικά και ύστερα σα να είχε βρεθεί μπροστά στη φοβερότερη αποκάλυψη της ζωής του, είπε δυνατά:

-Αυτό είναι! Μα βέβαια... το φαγητό... ο κοιλόπονος! Μα πώς δεν το σκέφτηκα; Ή εκείνοι οι άχρηστοι γιατροί μου; Αυτοί πια, σίγουρα φοβόνταν να μου πουν την αλήθεια! Φοβερό! Φοβερό!

Ο βασιλικός μάγειρας που είχε μείνει με ανοικτό το στόμα ακούγοντας όλη αυτή τη συζήτηση, πανικόβλητος πλέον σκέφτονταν πως ύστερα απ' όλα αυτά, σίγουρα θα έχανε τη δουλειά του. Και δυστυχώς γι αυτόν, πριν καλά-καλά να έχει κλείσει το μήνα του στο βασιλικό μαγειρείο, όπως κάποιοι άλλοι μάγειροι -τυχερότεροι ίσως- πριν απ' αυτόν. Και ποιος ξέρει τι άλλο θα επακολουθούσε αυτή τη μεγάλη συμφορά!

Ο βασιλιάς, όπως ήταν φυσικό, θύμωσε, και μάλιστα πάρα-πολύ. Όχι όμως με το μάγειρά του ή με το γιο του, αλλά με τους "άχρηστους γιατρούς" του, όπως τους

αποκάλεσε πολλές φορές, και τους αυλοκόλακές του, που ποτέ τους -αν και δήθεν φίλοι του- δεν του είχαν συστήσει να προσέχει.

Θα μπορούσε, ίσως, κάποιος να ρωτήσει, και με το δίκιο του βέβαια: μα πώς και δεν το σκέφτηκε μόνος του, ολόκληρος βασιλιάς, ότι η πολυφαγία κάποτε θα τον έβλαπτε; Σωστή η απορία. Ήταν αδικαιολόγητος, και μέχρι ένα σημείο, απόλυτα υπεύθυνος. Κάποια πράγματα όμως -κι ανάμεσά τους και τα όχι σωστά- που ξεκινούν από την παιδική ηλικία, μπορούν να γίνουν κακές συνήθειες και να αγνοούνται στην αργότερη ζωή, σε βαθμό απερισκεψίας. Κάτι παρόμοιο θα πρέπει να συνέβη και με τον βασιλιά Φαγοπότη. Καθώς δηλαδή είχε συνηθίσει από μικρός να τρώει πολύ -ίσως να ήταν τόσο παραχαϊδεμένος, ώστε παράβλεπαν τις κακές του συνήθειες- δεν ένιωσε καθώς μεγάλωνε, πως βυθίζονταν όλο και περισσότερο στην πολυφαγία, κι από εκεί στη φοβερή παχυσαρκία. Με την ηλικία, μεγάλωνε και η κακή του συνήθεια, μεγάλωνε το στομάχι του και κατά συνέπεια μεγάλωνε και το σώμα του. Ήρθε όμως κάποια στιγμή που το στομάχι του άρχισε να διαμαρτύρεται, μην υποφέροντας άλλο την κακομεταχείρισή του. Οι πόνοι και γενικά η κακή κατάσταση της υγείας του βασιλιά Φαγοπότη, ήταν οι σηματοδότες του σώματός του, για να πάψει επιτέλους να το ταλαιπωρεί.

Για να μην τα πολυλογούμε, ο βασιλιάς Φαγοπότης, μετά την τυχαία αποκάλυψη της αιτίας του προβλήματός του, αποφάσισε από μόνος του ν' αλλάξει τις παλιές του συνήθειες. Κράτησε το μάγειρά του για την καλή ανατροφή του παιδιού του, και τον τίμησε κάνοντάς τον μόνιμο.

Ο πρώην καλοφαγάς βασιλιάς Φαγοπότης, λιγόστεψε με μεγάλη δυσκολία το φαγητό του και περιορίστηκε σιγά-σιγά στα απλά και νόστιμα φαγητά, για την καλή του υγεία, απαντώντας στην αντίδραση του στομαχιού του.

Έμαθε σίγουρα πως η νοστιμάδα χάνεται τελικά με τα πολλά και πλούσια φαγητά και περισσεύει με τα λιγοστά, τα απλά και καλομαγειρεμένα. Εξάλλου είναι γεγονός, πως όταν ο άνθρωπος μεγαλώνει, όσο πιο πολύ τρώει, τόσο πιο γρήγορα διανύει το δρομολόγιό του προς το τέλος της ζωής του.

Ελπίζω να συμφωνείτε με αυτή την παρατήρηση.

Η Πορτοκαλένια

Η Ιωάννα βγήκε πρωί-πρωί στον κήπο. Είχε βέβαια μια πολύ καλή αιτία: ήθελε να δει τη νέα γατούλα της, την Πορτοκαλένια, που είχε το

όμορφο και ζεστό καλαθάκι της μέσα στο πλυσταριό τους, που με τη σειρά του, βρίσκονταν στον κήπο τους, δίπλα στο σπίτι.

Πριν μερικές ημέρες η Ιωάννα είχε τα δέκατα γενέθλιά της και οι γονείς της που ήξεραν τη λαχτάρα της για ένα ολοδικό της γατάκι, της δώρισαν μια μικρή χρυσοκόκκινη γατούλα με παράξενα πράσινα ματάκια. Ήταν τόσο μικρή και χαριτωμένη! Με κάθε ευκαιρία η Ιωάννα την έπαιρνε στην αγκαλιά της και την κράταγε με τρυφερότητα, σα να ήταν μωρό. Η μητέρα της, η κυρία Βικτωρία, είχε αγοράσει ένα λεπτό άσπρο λουράκι που έφερε ένα ασημένιο κουδουνάκι και η Ιωάννα το είχε περάσει στον αδυνατούλη λαιμό της μικρής της γάτας. Αφού μάλιστα ήταν δική της, τη βάφτισε Πορτοκαλένια, από το ασυνήθιστο χρώμα της. Ω αυτή η γατούλα της, η δική της γατούλα! Δεν ήταν άραγε αυτό από μόνο του σπουδαίο;

Μαζί με αυτή την αποκλειστικότητα, η Ιωάννα είχε αναλάβει και τη φροντίδα της. Η μητέρα της, η κυρία Βικτωρία, της είχε υποδείξει, ότι είχε ορισμένα καθήκοντα απέναντι στη γατούλα της. Ένα από αυτά ήταν να την ταΐζει. Κάθε πρωί λοιπόν και πριν να φύγει για το σχολείο, έπαιρνε την Πορτοκαλένια στην αγκαλιά της, της μιλούσε, τη χάιδευε και τέλος έχυνε μια κούπα γάλα στο πιατάκι της, για να τρώνε παρέα, όταν η ίδια έτρωγε το

πρωινό της. Έτσι ήταν σίγουρη ότι άρχιζε η μέρα καλά και για τις δυο τους. Όταν επέστρεφε από το σχολείο, έκανε το ίδιο. Την έπαιρνε στην αγκαλιά της, της μίλαγε και της έδινε ένα κουτάκι με το κατάλληλο φαγητό, ενώ η ίδια έτρωγε κάτι ελαφρύ, πριν από το δείπνο.

Εκτός όμως από το τάισμα της Πορτοκαλένιας, η Ιωάννα είχε και άλλα καθήκοντα απέναντί της: να την προσέχει και να την κρατάει καθαρή. Χρειάζονταν μία ορισμένη αμμώδη γωνιά για την τουαλέτα της. Κι αυτό το είχε αναλάβει να το προσέχει η Ιωάννα πάντα με τη βοήθεια της μητέρας της. Είναι γνωστό βέβαια, ότι οι γάτες φροντίζουν μόνες τους για την καθαριότητά τους, αντίθετα προς άλλα ζώα, τους σκύλους για παράδειγμα.

Και μιλώντας για σκύλους, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Ιωάννα είχε ένα πρόβλημα μέσα στη μεγάλη της χαρά και ικανοποίηση που είχε αποκτήσει τη χαριτωμένη Πορτοκαλένια: τον πιστό τους Φρεντ. Ο Φρεντ ήταν ένας ήσυχος, υπομονετικός και υπάκουος σκύλος, που παρά το μέγεθός του -ήταν "Λάμπραντορ"- δε φόβιζε κανέναν. Με την Ιωάννα ο Φρεντ ήταν όχι μόνο προσεχτικός αλλά και πολύ προστατευτικός. Είχαν βλέπετε μεγαλώσει μαζί. Έλα όμως που είχε παραμεγαλώσει ο Φρεντ και η Ιωάννα δεν έπαιζε πια μαζί του, όπως το συνήθιζε. Εξάλλου

ο Φρεντ, ανήκε σε όλη την οικογένεια κι όχι αποκλειστικά στην Ιωάννα.

Με την Πορτοκαλένια η Ιωάννα ένιωθε κάτι το ιδιαίτερο, σα να ήταν μικρή μητέρα. Η γατούλα της ήταν τόσο μικρή, αδύνατη και χαριτωμένη, που θαρρείς και είχε συνεχώς την ανάγκη κάποιας προστασίας. Ήταν λοιπόν το μωρό της.

Ο Φρεντ που σίγουρα δεν ήταν κακός ή ανυπάκουος, αλλά ήταν μεγαλόσωμος -πολύ μεγάλος σε σύγκριση με την Πορτοκαλένια- έδειχνε να ζηλεύει και ν' αποζητά την προσοχή της Ιωάννας όπως πριν. Όταν μάλιστα η Ιωάννα πλησίαζε τη γατούλα, ο Φρεντ γκρίνιαζε με μια διάθεση φανερή και σα να έλεγε: "Τι τη θέλουμε αυτή στο σπίτι μας; Δεν είμαστε καλύτερα πριν, μόνοι μας, χωρίς αυτήν;" Αλλά και η Πορτοκαλένια μαζεύονταν δυσαρεστημένη σε μια γωνιά και νιαούριζε με όση περισσότερη θυμωμένη φωνή μπορούσε, έτσι όπως της το υπαγόρευε το γατίσιο της ένστικτο.

Ο Φρεντ παρακινούμενος από το δικό του ένστικτο, θεωρούσε τη μικρή Πορτοκαλένια, σα μια παρείσακτη στην περιοχή, που για χρόνια θεωρούσε ο καϋμένος αποκλειστικά δική του. Επειδή όμως ήταν καλός και υπάκουος, περιορίζονταν στο να θέλει να τη μυρίσει τουλάχιστο, μια σκυλίσια συνήθεια, καθώς γνωρίζουν, όσοι έχουν δικό τους σκυλί,.

Η Πορτοκαλένια από τ' άλλο μέρος, που ήταν γάτα, απεχθάνονταν αυτή τη σκυλίσια συνήθεια, όπως άλλωστε όλα τα μέλη του είδους της. Κάθε φορά λοιπόν που ο Φρεντ έκανε να την πλησιάσει, αυτή εξαφανίζονταν αγριεμένη, παρόλο που ήταν ακόμη πολύ μικρή.

Ο Φρεντ δε μπορούσε να ησυχάσει. Το είχε βάλει για πείσμα να την πλησιάσει και να την μυρίσει κι αυτή είχε ορκιστεί να μην του το επιτρέψει. "Τι αναιδέστατο ζώο!" σκέφτονταν ίσως, ενώ το ένστικτό της, της υπαγόρευε να είναι έτοιμη να αμυνθεί εναντίον του Φρεντ, αν κι όταν αυτός την πλησίαζε με το ογκώδες σώμα του.

Περνούσαν λοιπόν οι μέρες και οι εβδομάδες και η διαφορά του Φρεντ και της Πορτοκαλένιας, όλο και μεγάλωνε, ώσπου φανερά πια έγινε έχθρα. Η Ιωάννα τα έβλεπε όλα αυτά, αλλά πάντα έλπιζε ότι τα δύο ζώα θα συνήθιζαν και θα σέβονταν κάποτε το ένα τις συνήθειες του άλλου, και θα συμφιλιώνονταν.

Μια μέρα έγινε κάτι το αναπάντεχο. Η Ιωάννα με τη μητέρα της, την κυρία Βικτωρία, ήταν στο πλυσταριό του σπιτιού, εκεί όπου ήταν το καλαθάκι της Πορτοκαλένιας. Η πόρτα προς την αυλή ήταν ανοιχτή και στο κατώφλι της λιάζονταν η όχι πια και τόσο μικρή Πορτοκαλένια. Κάπου-κάπου καθάριζε και χτένιζε την τρίχα της, την κατακάθαρη και

γυαλιστερή, με το μπροστινό της πόδι, μια συνήθεια γατίσια, πολυαγαπημένη. Ξαφνικά ο Φρεντ, που σα σκύλος ένιωθε για το σπίτι στο οποίο είχε μεγαλώσει, σα βασιλιάς στο βασίλειό του, πλησίασε και στάθηκε απέναντι από την Πορτοκαλένια. Η Πορτοκαλένια νιαουρίζοντας απειλητικά συσπειρώθηκε και υποχωρώντας συνεχώς από την ανησυχία της, κάποια στιγμή χώθηκε πίσω από τα πόδια της Ιωάννας, παρακολουθώντας το Φρεντ από την κρυψώνα της.

-Φύγε Φρεντ, σου λέω!.. φώναξε η Ιωάννα στεναχωρημένη, γιατί ήξερε ότι τον πλήγωνε.

Η κυρία Βικτωρία που ήταν απασχολημένη στο πλύσιμο, δεν έδωσε και μεγάλη σημασία.

Ο Φρεντ όμως προχώρησε παιχνιδιάρικα μέσα στο πλυσταριό, περιμένοντας μια φιλική χειρονομία από την Ιωάννα. Τότε, η ταμπουρωμένη πίσω από τα πόδια της Ιωάννας, Πορτοκαλένια, αγρίεψε ακόμη περισσότερο. Καθώς μάλιστα ο Φρεντ δεν υπάκουγε κι εξακολουθούσε να προχωρεί, η μικρή γάτα στην προσπάθειά της να τον απομακρύνει, μπερδεμένη καθώς ήταν στα πόδια της Ιωάννας, τη γρατσούνισε με τα κοφτερά νύχια της.

Η Ιωάννα τσίριξε από τον πόνο, ενώ η κυρία Βικτωρία, χύθηκε έξω από το πλυσταριό σα σίφουνας εναντίον του Φρεντ. Η κακομοίρα η Πορτοκαλένια, μέσα σ' όλη τη φασαρία

εξαφανίστηκε ενώ η Ιωάννα είχε απομείνει εκεί ακίνητη και άναυδη από το οδυνηρό ξαφνικό. Οι γρατσουνιές της Πορτοκαλένιας στα πόδια της, είχαν αρχίσει τώρα να ματώνουν για τα καλά. Η μητέρα της που δεν άργησε να επιστρέψει κρατώντας στα χέρια της το κουτί Πρώτων βοηθειών, την πήρε στο μπάνιο, όπου έπλυνε με αντισηπτικό τις γρατσουνιές της και τις πασπάλισε με αντισηπτική σκόνη. Βέβαια τις επόμενες ημέρες θα έπρεπε να παρακολουθεί την Ιωάννα μήπως και παρουσίαζε συμπτώματα μόλυνσης, δηλαδή πυρετό και τα παρόμοια.

Πόσο λυπημένη ένιωθε η Ιωάννα! Με τον πιο απρόβλεπτο τρόπο διαπίστωσε, ότι η συμφιλίωση των δύο ζώων ήταν αδύνατη. Ο καϋμένος ο Φρεντ ξαφνιασμένος κι αυτός από το επεισόδιο, είχε καταφύγει στο σπιτάκι του, στην άκρη της αυλής και είχε κυριολεκτικά σωριαστεί με το κεφάλι ανάμεσα στα πόδια του, γνοιασμένος σίγουρα για το θυμωμένο τόνο της κυράς του και τις οδυνηρές φωνές της Ιωάννας. Θά 'λεγε κανείς πως περίμενε υπομονετικά την τιμωρία του.

Η Πορτοκαλένια όμως; Αυτή είχε εξαφανιστεί! Δεν ήταν πουθενά. Μάταια η Ιωάννα την κάλεσε χαϊδευτικά και τη φώναξε παρακλητικά. Μάταια έψαξε παντού, σε κάθε γωνιά του σπιτιού, μέσα σ' αυτό αλλά και στην αυλή της. Η αγαπημένη της γατούλα είχε φύγει,

λες και δεν άντεχε άλλο την επίμονη απασχόληση του Φρεντ μαζί της. Ίσως πάλι να ντροπιάστηκε, για τον πόνο που προκάλεσε στη μικρή κυρά της. Ποιος το ξέρει; Τα ζώα έχουν ξέρετε μια ενστικτώδη διαίσθηση για την αγάπη των ανθρώπων κι επιστρέφουν αυτή την αγάπη με το δικό τους τρόπο.

Περιττό να ειπωθεί πόσο στενοχωρήθηκε η Ιωάννα. Κατάλαβε όμως για πάντα, ότι είναι μάταια η προσπάθεια ν' αλλάξει κανείς τη φύση ενός ζώου, όσο κι αν το αγαπά. Ο Φρεντ και η Πορτοκαλένια δεν είχαν μεγαλώσει παρέα κι αυτό δημιούργησε πολλά προβλήματα. Οι γονείς της θεώρησαν άσκοπο ν' αντικαταστήσουν την Πορτοκαλένια με άλλη γατούλα και η Ιωάννα συμφώνησε. Το πείραμα που δοκίμασαν με τα δύο αγαπημένα ζώα είχε αποτύχει. Ο Φρεντ ήταν ένα καλόβολο ζώο, και ήταν αλήθεια κρίμα να τον υποβάλλουν σε μια νέα δοκιμασία. Θα έπρεπε να φύγει αυτός αν ήθελαν ένα νέο γατάκι στο σπιτικό τους. Αυτό βέβαια δεν γίνονταν. Ο Φρεντ ήταν περισσότερο ένα μέλος της οικογενείας τους, παρά ένας απλός φύλακας.

Η Ιωάννα έμαθε πολλά από αυτή την ιστορία. Το σπουδαιότερο μάθημα ήταν, ότι τα ζώα δεν είναι καθόλου σαν τον άνθρωπο, που από μικρός, ζώντας σε ένα κοινωνικό περιβάλλον, ασκείται ώστε τα ένστικτά του να

χαλιναγωγούνται και αποκτά με την συνεχή εκπαίδευση, τη γνώση του καλού και του κακού. Τα ζώα αντίθετα όσο και να εκπαιδευτούν, κυβερνούνται από τα ένστικτά τους κι ασφαλώς δεν ξεχωρίζουν το καλό ή το κακό. Διαισθάνονται όμως από τις αντιδράσεις των ανθρώπων γύρω τους, την απόρριψη για κάτι που έκαναν ή την ευχαρίστηση που έδωσαν και υπακούουν στον τόνο της φωνής του ανθρώπου. Η συμπεριφορά του Φρεντ μετά από το άτυχο γεγονός, έδειξε ότι οι φωνές της Ιωάννας και της κυρίας Βικτωρίας τον έκαναν να καταλάβει πως τους είχε δυσαρεστήσει. Και η στάση του μέσα στα όρια της συμπεριφοράς του σα ζώου, υπήρξε στάση μεταμέλειας.

Αλλά όλα αυτά σίγουρα είναι μέρος της συμβίωσης των ζώων και των ανθρώπων και οι φιλόζωοι που το καταλαβαίνουν κάνουν ότι είναι δυνατόν για να ζουν ευχαριστημένοι αυτοί και τα αγαπημένα τους ζώα, που μπορεί να είναι γάτες ή σκύλοι, πουλιά η ποντικάκια, χελώνες ή ψαράκια και άλλα…

Τα ανθρωπάκια του Αλέξη

Ο Αλέξης ήταν ξυλογλύπτης από τους πιο φημισμένους στα μέρη τους. Και τι δεν καλλιτεχνούσε. Στο εργαστήρι του, είχε πολλά αντικείμενα σκαρωμένα σε ξύλο, κάποτε

πραγματικά έργα τέχνης. Έτσι έβλεπαν οι επισκέπτες του σκαλιστές καρέκλες και τραπέζια, τραπεζάκια του καφέ, σιφονιέρες, κονσόλες, βιβλιοθήκες, κωμούς, αλλά κι άλλα μικρότερα αντικείμενα όπως κηροπήγια ή κορνίζες για διάφορες χρήσεις. Ανάμεσα σ' όλα αυτά ξεχώριζαν και διάφορα χρήσιμα αντικείμενα για τα παιδιά που τ' αγαπούσε ιδιαίτερα, όπως κασετίνες μολυβιών ή αριθμητήρια, καθώς και παιχνίδια. Οι ανθρώπινες φιγούρες του, τ' αυτοκινητάκια, τα ξύλινα σπιτάκια, τα τραινάκια, τα κουνιστά άλογα και πολλά άλλα -ήταν αδύνατο να θυμάται κανείς όλα τα έργα του- έκαναν μεγάλη εντύπωση, αλλά όπως καταλαβαίνετε, ξετρέλαιναν κυρίως τα παιδιά. Έφτιαχνε ακόμη τα λεγόμενα μαγικά κουτιά, που σαν τ' άνοιγε κανείς πετιόνταν από μέσα ένας χαριτωμένος αρλεκίνος ή άλλοι κωμικοί χαρακτήρες που ξάφνιαζαν και ενθουσίαζαν όχι μόνο τα παιδιά, αλλά και τους μεγάλους.

Συχνά, τα γειτονόπουλα τον επισκέπτονταν και χάζευαν παρακολουθώντας τα θαυματουργά χέρια του να δουλεύουν το ξύλο. Δε χόρταιναν να κυττάζουν τα εντυπωσιακά έργα του, να τ' αγγίζουν, να τα περιεργάζονται και να τα ποθούν για δικά τους. Ο Αλέξης ποτέ δεν έκανε παρατηρήσεις στα παιδιά ή τα μάλωνε. Ήταν πάντα καλοδεχούμενα στο εργαστήρι του. Αυτή η συμπεριφορά του αλλά και η σοβαρότητά του,

είχαν εμπνεύσει στα παιδιά, μεγάλο σεβασμό προς αυτόν και την τέχνη του. Σίγουρα μερικά απ' αυτά θα γίνονταν μαθητές του, σα θα μεγάλωναν ακόμη λίγο.

Ο Αλέξης για να δημιουργεί τα περίφημα σκαλιστά του, στο πλήθος των ραφιών του εργαστήριου του, είχε τοποθετήσει όλων των ειδών τα εργαλεία που τον βοηθούσαν στη δουλειά του: πριόνια και πριονάκια χειρονακτικά ή ηλεκτρικά, λεπτές ή μεγάλες κορδέλες, σκαρπέλα πολλών μεγεθών, λίμες και πλάνες ηλεκτρικές και μη, διαφορετικά κατσαβίδια ηλεκτρικά και μη, βίδες και βιδούλες, σφυριά, σφυράκια και… οπωσδήποτε, πολλών ειδών κόλλα. Πάντα υπήρχε άφθονο το ξύλο σαν πρώτη ύλη, σε κομμάτια ή και σε όγκους για την κατασκευή των έργων του.

Μερικά από τα βαριά μηχανήματα ήταν στερεωμένα σε επίσης βαριούς πάγκους στην άκρη του εργαστήριου ή προσαρμοσμένα σ' ένα μεγάλο και πολύ βαρύ τραπέζι, πάντα σκεπασμένο από εργαλεία, υλικά και πριονίδι.

Τα πρωινά που άνοιγε τις πόρτες του εργαστηρίου του, το πάτωμα και το τραπέζι ήταν καθαρά. Καθώς όμως προχωρούσε η μέρα, τα πάντα γέμιζαν από σανιδένια σκόνη και πριονίδι, που κάποτε συσσωρεύονταν εδώ κι εκεί σε μικρά βουναλάκια. Θα πρέπει να

σημειωθεί, ότι το σπίτι του Αλέξη ήταν πάνω από το εργαστήρι του. Μπορούσε λοιπόν ν' ανεβοκατεβαίνει, αν υπήρχε κάποιος λόγος, χωρίς να χάνει διόλου τον καιρό του.

Ένα πρωινό ο Αλέξης ξύπνησε με πολύ κέφι. Σηκώθηκε έριξε νερό στο πρόσωπό του και χωρίς να φάει πρωινό, κατέβηκε στο εργαστήρι του. Κατευθύνθηκε προς τη γωνία όπου ήταν ένας σωρός από στρογγυλά μαλακά ξύλα, διαφορετικού πάχους και μήκους. Απ' αυτά διάλεξε δύο κομμάτια, με ομαλή επιφάνεια. Το ένα ήταν λεπτό και μακρύ και το άλλο ήταν πιο παχουλό και πιο κοντό. Κάθισε μπροστά στο μπάγκο του κι άρχισε, χρησιμοποιώντας κοπίδια ή σκαρπέλα, να δουλεύει με καταπληκτική γρηγοράδα, πρώτα το παχύτερο ξύλο. Τα χέρια του, σα μαγικές μηχανές, ξέρανε που ακριβώς να βαθαίνουν τις χαραματιές και πού να τις απαλύνουν. Δεν άργησε λοιπόν να του δώσει το σχήμα που ήθελε: τη μορφή και το σώμα ενός παχουλού ανθρωπάκου που τα μέλη του σώματός του έπρεπε να ενωθούν με κάποιο έξυπνο σίγουρα τρόπο στις κλειδώσεις, ώστε να κινούνται εύκολα. Αυτό και έκανε. Πρώτα λοιπόν άνοιξε, με μία ψιλή-ψιλή αρίδα, τρυπούλες από την μια άκρη στην άλλη, κι ένωσε με μικροσκοπικά μεταλλικά κουμπιά τα μέλη του, ώστε αυτά να κινούνται. Τέλος ακούμπησε τον

κοντοχοντρούλη ανθρωπάκο του, σε μιαν άκρη και στάθηκε για να τον εξετάσει από μακριά. Μόρφασε ικανοποιημένος.

Ύστερα πήρε το λεπτό στρογγυλό ξύλο στα γόνατά του και με τον ίδιο τρόπο το δούλεψε ώσπου έφτιαξε με την ίδια τεχνική, ένα δεύτερο ανθρωπάκι, ψιλόλιγνο αυτή τη φορά. Μετά σαν τον τελείωσε, τον τοποθέτησε δίπλα στο πρώτο του, τον κοντοχοντρούλη ανθρωπάκο. Έψαξε και βρήκε μέσα στο μεγάλο κουτί με τις μπογιές και τα πινέλα, τα πιο κατάλληλα χρώματα και τα ανάλογα πινέλα κι έβαψε τα ανθρωπάκια του. Με πολλή υπομονή έφτιαξε πρώτα τα μάτια τους, ύστερα τα φρύδια τους, και τελευταίο το στόμα τους. Η χαριτωμένη-πλακωτή μυτούλα, τους έδινε έναν εξωτικό ύφος, ενώ το ριγωτό τους σακάκι και το μαύρο τους παντελόνι, τους έκανε να μοιάζουν με μικροσκοπικούς καλοντυμένους κυρίους. Ο κοντοχοντρούλης ανθρωπάκος είχε χαρούμενο πρόσωπο που το στόλιζε ένα πλατύ χαμόγελο. Ο ψιλοαδυνατούλης αντίθετα φαίνονταν μίζερος. Κρέμασε λοιπόν ο Αλέξης τα ανθρωπάκια του από ένα σύρμα και βάλθηκε να τα καμαρώνει με μεγάλη ικανοποίηση για μερικά δευτερόλεπτα. Ύστερα κάθισε στη θέση του και πάλι για να συνεχίσει με κάτι διαφορετικό.

Ήταν πια μετά το μεσημέρι. Ο Αλέξης είχε εργαστεί για πολλές ώρες. Τα παιδιά της γειτονιάς είχαν σχολάσει από τα μαθήματά τους κι αφού απόφαγαν, βγήκαν για λίγο παιχνίδι. Έπαιξαν και γέλασαν, ώσπου ο Παύλος πρότεινε να πεταχτούν στου Αλέξη, για να δούνε μήπως και σκάρωσε κάτι καινούργιο.

-Και δεν πάμε; συμφώνησαν όλοι μαζί του.

Δεν άργησαν λοιπόν τα παιδιά να ξεκινήσουν, και την επόμενη στιγμή βρίσκονταν στο εργαστήρι του Αλέξη.

-Γεια σου Αλέξη, φώναξαν μπαίνοντας μέσα όλοι μαζί.

-Μπα!.. καλώς τα! Σαν τα χιόνια!.. τα πείραξε αυτός και γέλασε.

-Τι καλά μας σκάρωσες σήμερα; ρώτησε ο Άρης.

Ο Αλέξης δε μίλησε, αλλά με το δάχτυλό του, τους έδειξε στη γωνία τα δύο ανθρωπάκια του που στέγνωναν κρεμασμένα από το σύρμα.

Τα παιδιά έτρεξαν προς τα κει.

-Μπράβο… Μπράβο!.. Αλέξη είσαι ο πρώτος! φώναξε ο Χρίστος.

-Τα βάφτισες Αλέξη; ρώτησε η μικρή Μαρία με περιέργεια.

Ο Αλέξης γέλασε καλοκάγαθα, καθώς τα παιδιά τον ρωτούσαν τόσες πολλές ερωτήσεις.

-Αλέξη, μπορώ να τ’ αγγίξω; ρώτησε με αγωνία ο μικρός Σωτήρης.

-Ναι αμέ!.. Όμως… απλά να τ' αγγίξεις! Έτσι; Γιατί είναι φρεσκοβαμμένα, αν και… φαίνονται στεγνά, είπε ο Αλέξης με προθυμία.

Ξανακύτταξε ωστόσο το μικρό Σωτήρη με κάποια περιέργεια, γιατί παρατήρησε ότι δεν ήταν όπως πάντα χαρούμενος.

Ο Σωτήρης άγγιξε δισταχτικά τα δυο ανθρωπάκια και χωρίς άλλη κουβέντα παραμέρισε μελαγχολικό. Ξεχασμένος κίνησε προς την πόρτα του εργαστηρίου, χωρίς να χαιρετήσει κανέναν. Ο Αλέξης παρακινημένος από την αλλαγμένη συμπεριφορά του μικρού, ρώτησε τα παιδιά παραξενεμένος:

-Τι έχει ο Σωτήρης;

-Δεν τά 'μαθες Αλέξη; Είναι άρρωστο το αδερφάκι του ο Γιωργάκης. Τον πήραν στο νοσοκομείο χτες βράδυ, είπε ο Άρης με στόμφο.

Ο Αλέξης δε μίλησε. Σε λίγο τα παιδιά τον χαιρέτησαν και τον αφήσανε μόνο. Αργά το απόγευμα, ο Αλέξης χτύπησε την πόρτα του κ. Πετρίδη, του πατέρα του Σωτήρη. Πριν από καιρό ο κ. Πετρίδης είχε τραυματιστεί πέφτοντας από τη σκάλα, καθώς έβαφε σε κάποια οικοδομή. Ευτυχώς είχε πάθει μόνο κάποια κατάγματα, ήταν όμως ακόμη στο γύψο και δεν μπορούσε να εργαστεί. Του άνοιξε η κυρία Διδώ, η γυναίκα του.

-Καλησπέρα σας, είπε ευγενικά ο Αλέξης.

-Α!.. Ο Αλέξης! Καλησπέρα, είπε έκπληκτη η κυρία Διδώ.

-Μ’ όλο το θάρρος… ξέρετε… έμαθα για το Γιωργάκη και ήρθα να σας ρωτήσω… πώς είναι;

-Καλύτερα, “δόξα τω Θεώ”! Δεν ήταν και πολύ καλά τελευταία. Χτες βράδυ όμως, δυσκολεύονταν πολύ στην αναπνοή. Τον πήγαμε λοιπόν επειγόντως στο νοσοκομείο, για ν’ αποφύγουμε τις επιπλοκές. Άσθμα είπε ο γιατρός, Αλέξη! Είναι που δεν μπορεί κι ο άντρας μου! είπε στεναχωρημένη η κυρία Διδώ.

-Θα ήθελα να επισκεφτώ το Γιωργάκη απόψε κυρία Διδώ. Και θα ήθελα να σας ευχηθώ και περαστικά του συζύγου σας, είπε ευγενικά ο Αλέξης και χαιρετώντας την κίνησε για να φύγει.

-Νά ‘σαι καλά Αλέξη! Θα χαρεί πολύ να σε δει ο Γιωργάκης μου. Ξέρεις δα πόσο σ’ αγαπούν και τα δυο μου παιδιά, είπε η μητέρα του Σωτήρη.

Εκείνο το βράδυ, στις ώρες των επισκέψεων ο Αλέξης πετάχτηκε στο νοσοκομείο για να δει το μικρό Γιωργάκη. Κράταγε στα χέρια του ένα περιποιημένο χάρτινο πακέτο. Η κυρία Διδώ ήταν εκεί μαζί με το Σωτήρη.

-Γιωργάκη, κύτταξε ποιος ήρθε να σε δει!.. είπε η κυρία Διδώ συγκινημένη.

Ο Γιωργάκης χαμογέλασε αχνά και είπε αδύναμα:

-Αλέξη… είναι αλήθεια ότι έφτιαξες δυο όμορφα ξύλινα ανθρωπάκια που κουνούν τα χέρια τους, τα πόδια τους και το κεφάλι τους;

-Και τη μέση τους!.. γέλασε ο Αλέξης.

-Θα προλάβω άραγε να τα δω κι εγώ; ξαναρώτησε με κάποια αγωνία.

-Και βέβαια! Τ' ανθρωπάκια μόλις έμαθαν ότι δεν ήσουν καλά, μου ζήτησαν να τα φέρω στο νοσοκομείο, για να σε δουν. Νομίζω ότι θέλουν να σου κάνουν παρέα, για να μην είσαι μοναχός σου το βράδυ, είπε σοβαρά ο Αλέξης κλείνοντάς του το μάτι.

-Αλήθεια; ρώτησε ο Γιωργάκης κι ανασηκώθηκε στο κρεβάτι του, με μάτια που έλαμπαν από τη χαρά.

Ο Αλέξης χωρίς να προσθέσει τίποτα άλλο ακούμπησε στα μικρά του χέρια το δέμα που κρατούσε.

Ο μικρός Γιώργος δεν τολμούσε να τ' αγγίξει. Τότε ο Σωτήρης πλησίασε και τον ρώτησε ανυπόμονα:

-Να σε βοηθήσω Γιωργάκη;

-Ναι! Ναι! Αν μπορείς! απάντησε εκείνος με φανερή λαχτάρα.

Ο Σωτήρης βιάστηκε ν' ανοίξει το δέμα και να, τα δύο ζωηρόχρωμα ξύλινα ανθρωπάκια του Αλέξη ήταν εκεί, μπροστά τους, με τα μέλη που κλυδωνίζονταν, με τα ζωηρόχρωμα πρόσωπά τους, έτοιμα λες να μιλήσουν ή να παίξουν και να δώσουν τη χαρά στον άρρωστο Γιωργάκη.

-Αχ!.. δεν είναι όμορφα; Δεν είναι σαν αληθινά; ρώταγε απανωτά ο Γιωργάκης, μην ξέροντας τι να πει για να εκφράσει τη χαρά του, για ετούτη την απροσδόκητη ευτυχία.

-Εγώ είμαι το σκυθρωπό ανθρωπάκι, είπε ο Σωτήρης μ' ένα πλατύ κι ευτυχισμένο χαμόγελο, σηκώνοντας τον ψιλολιγνό ανθρωπάκο…

-Κι εγώ το χαρούμενο! Έτσι; είπε ο Γιώργος σηκώνοντας τον κοντοχοντρούλη γελαστό ανθρωπάκο.

Τα δυο παιδιά είχαν κιόλας ξεχάσει τους άλλους μέσα στο δωμάτιο του Νοσοκομείου και είχαν συγκεντρωθεί στα δύο ξύλινα ανθρωπάκια, που τα μέλη τους κλυδωνίζονταν στον αέρα με τον πιο χαριτωμένο τρόπο.

-Ας τα βαφτίσουμε λοιπόν, είπε κάποια στιγμή ο Σωτήρης.

-Πώς θα τα ονομάσουμε; ρώτησε ο Γιώργος.

-Χμ! Αυτό είναι. Εγώ λέω… να τα βαφτίσουμε Πίνγκη και Πόνγκη!.. Και ξέρεις γιατί; Γιατί χοροπηδούν τόσο ελαφρά, σαν τις μπαλίτσες του Πινγκ Πόνγκ. Κύτταξε!.. είπε και κούνησε τον ένα από τους δύο, κάνοντάς τον να κουνάει τα μέλη του τρελά στον αέρα, είπε ο Σωτήρης και ξαναρώτησε:

-Σου αρέσουν αυτά τα ονόματα;

-Ναι, αμέ! Καλά είναι για αρχή. Αν θέλουμε μπορούμε να τ` αλλάξουμε όταν

βρούμε άλλα καλύτερα. Έτσι δεν είναι; ρώτησε ο Γιώργος.

Ο Αλέξης που παρακολουθούσε ευχαριστημένος τα δύο παιδιά, είπε ανακατεύοντας μια στιγμή, τα μαλλιά του Γιώργου:

-Εγώ Γιωργάκη έχω τη γνώμη, ότι για να παίξεις καλύτερα με το Σωτήρη και τα ανθρωπάκια, θα πρέπει να βάλεις τα δυνατά σου να γίνεις γρήγορα καλά και να βγεις από το νοσοκομείο. Όλοι περιμένουν στη γειτονιά για να σε δουν πίσω γρήγορα και καλά. Και πιο πολύ απ᾽ όλους, ο αδερφός σου ο Σωτήρης. Σύμφωνοι;

Ο Γιωργάκης κούνησε το κεφάλι του καταφατικά και συγκεντρώθηκε και πάλι στα δύο φανταχτερά ανθρωπάκια. Δεν έλεγε πια πολλά, γιατί ντρέπονταν από το μεγάλο φίλο του, τον Αλέξη, αλλά κυττάζοντας τα δύο ανθρωπάκια, έβλεπε την αγάπη του προς το άτομό του, αλλά κι όλα τ᾽ άλλα παιδιά.

Η χαρά που έδωσε στον άρρωστο Γιωργάκη το δώρο του Αλέξη και τα καλά του λόγια για τα παιδιά της γειτονιάς, βοήθησαν ώστε ο μικρός να θέλει να γίνει γρήγορα καλά. Δεν άργησε λοιπόν ν᾽ αφήσει το νοσοκομείο. Και καθώς ο πατέρας του, ο κύριος Πετρίδης, βγάζοντας το γύψο από το πόδι του, ήταν πια ελεύθερος και ικανός να επιστρέψει στη

δουλειά του, η σιγουριά και η χαρά είχαν γυρίσει ξανά στο σπιτικό τους.

Ο Γιωργάκης και ο Σωτήρης όταν επισκέπτονται τον Αλέξη πάντα κουβαλάνε τα δύο ανθρωπάκια για να τα δει και να τον δουν… μια κι είναι δικά του παιδιά, δικά του δημιουργήματα.

Ο Αλέξης ο απλός και καλός καλλιτέχνης του ξύλου, ένιωθε πάντα μια κρυφή χαρά σα θυμόταν ότι βοήθησε κι αυτός λιγάκι στην ανάρρωση ενός σοβαρά άρρωστου παιδιού, του μικρού φίλου του Γιωργάκη, δίνοντάς του την αυτοπεποίθηση, που δίνει το δώρο της αληθινής αγάπης.

Η Αυγούλα και ο Φωτεινός

Σε μια μικρή πολιτεία, σε μια συνηθισμένη γειτονιά, ζούσαν η κυρά Άρτεμη και η εγγονούλα της Αυγούλα.

Η γιαγιά Άρτεμη, που ήταν μέσης ηλικίας, ήταν χήρα από χρόνια. Οι γονείς της Αυγούλας είχαν ξενιτευτεί μακριά, σε άλλη χώρα, όταν η Αυγούλα ήταν πολύ μικρή και ζούσε ακόμη ο παππούλης της. Η Αυγούλα τους σκέφτονταν κάθε μέρα, πρωί και βράδυ και προσεύχονταν στο Θεό να τους κρατά γερούς και να τους φέρει γρήγορα κοντά τους.

Κάθε πρωί λοιπόν η γιαγιά Άρτεμη ετοίμαζε δυο φρυγανιές για την εγγονούλα της και μια για τον εαυτό της και δυο κούπες με φρέσκο ζεστό γάλα και μέλι. Έπιανε ύστερα και ταχτοποιούσε το σπίτι τους, και η Αυγούλα τη βοηθούσε, σα δεν πήγαινε στο σχολείο. Τότε μίλαγαν για πολλά και διάφορα πράγματα και πάντα άρχιζαν οι κουβέντες τους με ερωτήσεις της Αυγούλας. Συχνά μίλαγαν για τους γονείς της, που δεν τους θυμόταν και καλά, αφού είχαν ξενιτευτεί αφήνοντάς την πίσω μικρή, γύρω στα τέσσαρά της χρόνια. Τους ήξερε όμως πολύ καλά από τις πολλές φωτογραφίες που είχαν λάβει όλα ετούτα τα χρόνια του χωρισμού τους. Πολλές φορές η μικρή ρωτούσε ανήσυχη τη γιαγιά της:

-Γιαγιούλα μου… δε νομίζεις ότι πέρασε πολύς καιρός από τότε που έφυγαν; Μήπως και μας ξέχασαν;

Η γιαγιά χαμογελούσε με κουράγιο και παρηγορούσε το μικρό παιδί, που δεν είχε νιώσει το χάδι των γονιών του.

-Όχι περιστέρα μου!.. Πώς μας ξέχασαν; Δε μας γράφουν; Δε μας στέλνουν κάρτες; Τις διαβάζεις και μόνη σου και ξέρεις τι λένε. Ή μήπως δεν είν' αυτοί που μας συντηρούν; Αλλά να: δε θέλουν να σ' εχουν σε μια ξένη χώρα ολομόναχη, μακριά από τη γλώσσα και τα συνήθεια της δικής μας πατρίδας. Δουλεύουν πολύ σκληρά και υποφέρουν στη μοναξιά τους,

όπως κι εμείς κοριτσάκι μου. Και κάτι μέσα μου λέει, κι ας μη μας το γράφουν, πως θα γυρίσουν γρήγορα κοντά μας, για πάντα! Μπορούν να ζήσουν μακριά από το παιδί τους; Θέλουν κι αυτοί οι κακόμοιροι να σε χαρούν, να σε δούνε να μεγαλώνεις, από κοντά. Αχ κοριτσάκι μου είμαστε ξενοκαμμένοι!..

Τα λόγια της γιαγιάς όσο κι αν ήταν παρηγορητικά, πολύ λίγο βοήθαγαν την Αυγούλα. Όχι γιατί δεν πίστευε την αγαπημένη της γιαγιά, αλλά περισσότερο γιατί ένιωθε τους γονιούς της, τόσο μακρινούς κι άπιαστους, σαν κάποιο επιθυμητό όραμα. Ήταν και τα παιδιά της γειτονιάς της. Αυτά δεν είχαν το ίδιο πρόβλημα μ' αυτήν. Κι ακόμη γιατί, χωρίς καθόλου να το θέλει, ένιωθε μια ακαθόριστη πίκρα, μια ζήλεια για τα παιδιά, που είχαν πάντα κοντά τους γονείς τους. Αυτά τα συναισθήματά της, σίγουρα δεν ήταν από κακία, αλλά από στέρηση αγάπης.

Περνούσε ωστόσο ο καιρός, και οι γονείς της Αυγούλας δεν γύριζαν πίσω, όπως παρηγοριόταν γιαγιά κι εγγονή με τα δικά τους τα λόγια. Έτσι πέρασε κι άλλος χρόνος και η Αυγούλα μεγάλωνε και πλησίαζε ο καιρός να τελειώσει το δημοτικό σχολείο.

Ένα μεσημέρι, στις διακοπές του καλοκαιριού, η Αυγούλα είχε καθίσει σε μια πολυθρόνα, δίπλα στο παράθυρο της

τραπεζαρίας και χάζευε με τον κήπο της γιαγιάς. Ήταν πολύ περιποιημένος ο κήπος τους. Η γιαγιά, είχε φυτεμένα λαχανικά και μυρωδικά σε μια γωνιά του και παντού αλλού τα λουλούδια το στόλιζαν με την παρουσία τους.

Ξάφνου, ένα ασυνήθιστο πουλάκι, μικρούτσικο, πέταξε και στάθηκε πάνω στην ποδιά της Αυγούλας. Πήδηξε πάνω στους ώμους της κι επάνω στο κεφάλι της εντελώς άφοβο, ξαφνιάζοντάς την, και τελικά κούρνιασε στην παλάμη του αριστερού της χεριού. Η Αυγούλα σαστισμένη και χαρούμενη δεν πολυκουνιόταν για να μη το φοβίσει. Ήταν τόσο όμορφο αυτό που συνέβαινε. Περίμενε λοιπόν να δει τη συνέχεια.

-Τι όμορφο και θαρραλέο πουλάκι που είσαι! ψιθύρισε με θαυμασμό.

-Κι εσύ Αυγούλα! Είσαι γενναία κι ευγενική, απάντησε το μικρό πουλάκι μ' ανθρώπινη φωνή, κάνοντας την Αυγούλα να μείνει άφωνη. Τόλμησε ωστόσο και ρώτησε:

-Πώς σε λένε; Έχεις όνομα;

-Με λένε Φωτεινό, είπε το πουλάκι κυττώντας την Αυγούλα στα μάτια σαν άνθρωπος.

-Παράξενο όνομα για πουλάκι! σκέφτηκε δυνατά η Αυγούλα.

-Μα… δεν είμαι πουλάκι! είπε πεισμωμένα ο Φωτεινός.

-Ω!.. συγγνώμη!.. Πού να τό ‘ξερα! είπε η Αυγούλα χαμογελώντας τώρα και με μια ελαφριά ειρωνεία στον τόνο της φωνής της.

-Δε με πιστεύεις λοιπόν; ρώτησε ο Φωτεινός λυπημένα.

-Θέλω να σε πιστέψω! Τι είσαι λοιπόν; επέμενε πάλι η Αυγούλα.

-Είμαι… άνθρωπος! Να τι είμαι! είπε θυμωμένα τώρα ο Φωτεινός.

-Άνθρωπος; ρώτησε η Αυγούλα με φανερή έκπληξη στη φωνή της.

-Ναι αμέ!.. Άνθρωπος! Μη με βλέπεις έτσι… είπε λυπημένα ο Φωτεινός κι έκανε την Αυγούλα να μετανιώσει για τον τρόπο της απέναντί του.

-Ναι… είναι αλήθεια αυτό, είπε κουνώντας το μικρό κεφαλάκι του.

-Μα τότε…, τόλμησε να πει η Αυγούλα.

-Γιατί είμαι έτσι; Είναι μια μεγάλη και λυπητερή ιστορία. Θά ‘θελες να σου τη διηγηθώ; ρώτησε κυττώντας την σχεδόν παρακλητικά.

-Ναι… Πολύ θα το ήθελα! είπε η Αυγούλα χωρίς καλά-καλά να καταλαβαίνει αυτό που της συνέβαινε.

-Σ’ ευχαριστώ Αυγούλα! Το ήξερα ότι είσαι σπουδαίο κορίτσι! Λοιπόν… Ήμουν παιδί στην ηλικία σου, όταν συνέβη το… δυστύχημα. Με μια καλή γιαγιά, με καλούς γονείς… όπως κι εσύ. Αλλά, θα πρέπει να το παραδεχτώ, πως κάθε φορά που περπατούσα στο γειτονικό

δάσος, με μάγευε το κελάιδισμα των πουλιών και η ικανότητά τους να πετούν ελεύθερα στον αγέρα. Μια ηλιόλουστη μέρα λοιπόν, κίνησα για το δάσος κι εκεί που θαύμαζα τα πετούμενα ζωντανά του Θεού, αναστέναξα και είπα μόνος μου: “Αχ!.. και νά ‘χα τη χάρη σας! Αχ και νά ‘μουν πουλάκι ελεύθερο και να πετώ στα γαλάζια ύψη!” Δεν πρόλαβα να τελειώσω, σου λέω, και νά ‘σου μια μικρή νεράιδα, τοσοδούλα, που χώραγε στη μια παλάμη μου. Ήταν ντυμένη με θαυμάσια ρούχα και ήταν πολύ όμορφη και γεμάτη από φως! Τρόμαξα στην αρχή, αλλά μετά τη συνήθισα. Την κύτταξα λοιπόν ξανά και ξανά απορημένος. Αυτή έφτιαχνε τα ρούχα της, τα μαλλιά της που ανέμιζαν και τα παπούτσια της που ήταν λιγάκι σκονισμένα, λες και είχε έρθει από μακριά. Εγώ την παρακολουθούσα χωρίς καλά-καλά ν’ αναπνέω, λες και φοβόμουν, ότι μπορούσα και να την έδιωχνα, αν έκανα την παραμικρή κίνηση. Τέλος σταμάτησε να φτιάχνεται, και με ρώτησε σοβαρά σταυρώνοντας τα χέρια της:

-Ώστε αλήθεια Φωτεινέ θά ‘θελες να γίνεις ένα όμορφο πουλάκι, για να πετάς ελεύθερος στον γαλανό ουρανό;

-Ε… Ναι. Βέβαια, είπα χωρίς καθόλου να το σκεφτώ.

-Μα δεν έχεις οικογένεια; με ρώτησε.

-Έχω, πως δεν έχω! είπα ανόητα.

-Και πώς θα σε γνωρίσουν αν γίνεις πουλάκι; Το ξέρεις πως θα σε χάσουν και θα τους χάσεις; επέμενε η μικρή νεράιδα.

-Μα θα τους μιλήσω, θα τους εξηγήσω, επέμενα με πείσμα, εγώ ο ανόητος.

-Φωτεινέ, εγώ μπορώ ξέρεις να σε βοηθήσω, αλλά θέλω πρώτα να το σκεφτείς καλά-καλά. Αν αύριο, θέλεις ακόμη να μεταμορφωθείς σε πουλάκι, εγώ θα σε περιμένω εδώ. Σκέψου το όμως πολύ-πολύ σοβαρά! Επέμενε η νεράιδα. Ώσπου να πω κάτι ακόμη, είχε εξαφανιστεί. Εγώ, χωρίς να πω τίποτε σε κανέναν, ξεκίνησα την άλλη μέρα για το δάσος. Μια φοβερή περιέργεια και μια απιστία προς τα λόγια της νεράιδας μ' έσπρωχναν προς τα 'κει. Όταν έφτασα στο μέρος που ορίσαμε να συναντηθούμε, αυτή, η νεράιδα δηλαδή, με περίμενε εκεί.

-Ήρθες λοιπόν!.. Πάει να πει ότι το σκέφτηκες σοβαρά και τ' αποφάσισες, είπε κυττώντας τα μάτια μου.

-Ναι αμέ! Αποφάσισα ότι μου αρέσει να τραγουδώ όμορφα και να μαγεύω την ακοή σαν τα πουλιά, κι ακόμη να πετώ ελεύθερο στον ουρανό.

-Σκέφτηκες τους γονείς σου; Μίλησες για τις επιθυμίες σου σε κανέναν; με ξαναρώτησε.

-Τα σκέφτηκα όοοολα! Είπα με πείσμα και περίμενα με μια φοβερή αγωνία.

-Αφού επιμένεις, εγώ η νεράιδα που πραγματοποιεί τις παράξενες επιθυμίες… θα σε βοηθήσω να γίνεις πουλί, αλλά… δε θα σου επιτρέψω να μιλάς με ανθρώπινη φωνή. Θα μιλάς και θα τραγουδάς σαν πουλί, μόνο, είπε, κι εγώ συμφώνησα.

Έβγαλε από τον κόρφο της ένα μικροσκοπικό μπουκαλάκι και ανοίγοντάς το, μου πρότεινε να πιω το περιεχόμενό του. Μέσα μου γέλαγα. Δεν την πίστευα. Άκου λέει θα γίνω πουλί! Μέσα μου ήταν όλα μπερδεμένα: οι σκέψεις μου και τα αισθήματά μου. Το πήρα όμως τελικά το μικροσκοπικό μπουκαλάκι και τ' άδειασα στο στόμα μου. Ήταν μια-δυο σταγόνες υγρές! Ξαφνικά έγινε κάτι το φοβερό: ζάρωσα, μίκρυνα, μίκρυνα, τα χέρια μου άρχισαν να γίνονται φτερούγες, τα πόδια μου μικροσκοπικά, κιτρινιάρικα, αδύνατα, πουλίσια ποδαράκια και το κεφάλι μου, αυτό που βλέπεις. Όταν άνοιξα το ράμφος μου να πω κάτι, βγήκε μια τρίλια, αδέξια! Ήμουν βέβαια ένα καινούργιο πουλί, χωρίς καμιά πείρα. Δεν ήξερα πού να πάω, κι έτσι πέταξα πίσω στο σπίτι μου. Εκεί όμως υπήρχε μεγάλη αναστάτωση. Οι γονείς μου ανησυχούσαν που δεν είχα επιστρέψει και μερικοί συγγενείς και φίλοι είχαν αποχωρήσει πριν από ώρες, για να με βρουν. Η μητέρα μου πότε έκλαιγε και πότε με φώναζε κι έκανε την καρδιά μου να χοροπηδά στο στήθος μου, από αγωνία και

λύπη. Πήγα κοντά της και κάθισα στον ώμο της τιτιβίζοντας, μα δεν μπορούσε να με γνωρίσει. Άρχισα να κλαίω και να την παρακαλάω να με κυττάξει, κι αυτή η δύστυχη χωρίς να με γνωρίσει, με χάιδεψε και είπε λυπημένα:

-Αχ αγαπημένε μου Φωτεινέ... ακόμη και τα πουλάκια σε κλαίνε!

Αυτό μ' έκανε να νιώσω τόσο ένοχος και τόσο απερίσκεπτος, που στην απελπισία μου αποφάσισα να γυρίσω πίσω στο δάσος αποφασισμένος να βρω τη νεράιδα, που μ' είχε μεταμορφώσει σε πουλί. Μα η νεράιδα είχε εξαφανιστεί. Κάθε μέρα έτρεχα στο μέρος όπου είχαμε συναντηθεί και την περίμενα επίμονα κλαίγοντας και παρακαλώντας στα χαμένα. Πέρασαν έτσι πολλές ημέρες ώσπου κάποια στιγμή μ' άκουσε. Μου μίλησε πολύ αυστηρά:

-Φωτεινέ!.. Σ' ακούω που κλαις κάθε μέρα και με φωνάζεις! Αυτό με κάνει να λυπάμαι. Γιατί αποδεικνύει ότι ήσουν αληθινά επιπόλαιος. Δε σε προειδοποίησα ότι θα πρέπει να το σκεφτείς καλά; Δεν ήταν αυτό μήνυμα ότι δε θα πρέπει να μετανιώσεις; Τώρα πώς μπορώ να σε βοηθήσω;

-Καλή μου νεράιδα, τα ξέρω όλ' αυτά. Ήμουν εγωιστής κι επιπόλαιος, το ξέρω! Δε θέλω τίποτα για τον εαυτό μου αυτή τη φορά! Σκέφτομαι μόνο τους γονείς μου. Αχ! Βοήθησέ με!.. Είναι τόσο δυστυχισμένοι, δεν μπορώ να το αντέξω!

-Ω! Φωτεινέ!.. Μα δε μπορώ πια να σε κάνω άνθρωπο, δε μπορώ! Μπορώ μόνο να σου δώσω πίσω την ανθρώπινη φωνή σου, κι έτσι ίσως μπορέσεις να πεις τη θλιβερή ιστορία σου σε κάποιον συνάνθρωπό σου. Αν αυτός ο συνάνθρωπος σε πονέσει και κλάψει για το δράμα σου, τότε ίσως ο καλός Θεός να σε λυπηθεί και μπορεί να σου δώσει πίσω την παλιά σου μορφή.

Λαχτάρησα που λες στα λόγια της νεράιδας. Πέταξα και γύρισα γειτονιές στην πόλη αυτή και στα περίχωρα ψάχνοντας να βρω έναν άνθρωπο καλόκαρδο και πονετικό. Και διάλεξα εσένα Αυγούλα για να σου πω τον πόνο μου. Σε είδα πολλές φορές να στέκεσαι και να μελαγχολείς και σ' άκουσα να μιλάς με τη γιαγιά σου. Ξέρω τον πόνο σου κι εσύ ξέρεις τώρα το δικό μου. Θέλω να πω, πως μετανιώνω για το λάθος μου να πάω ενάντια στη φύση μου, στον Πλάστη μου, να γίνω εγώ η αιτία να υποφέρουν οι γονείς μου. Είναι σκληρή η τιμωρία μου και το ξέρω πως δεν αξίζω τη συγγνώμη κανενός. Ω! Ποιος μπορεί να κλάψει για ένα επιπόλαιο κι εγωιστικό πλάσμα σαν κι εμένα; Είμαι άξιος της τύχης μου! είπε ο δυστυχισμένος Φωτεινός κι άρχισε να κλαίει.

Η Αυγούλα δεν άντεξε στη θέα του Φωτεινού που έκλαιγε. Ένιωσε τη λύπη της να ξεχειλίζει καθώς είδε τα δάκρυα του φτωχού Φωτεινού να τρέχουν. Σκέφτηκε τους

πονεμένους γονείς του, τους λυπήθηκε κι έφερε στο μυαλό της τους δικούς της γονείς που ίσως και να υπέφεραν που δεν βλέπονταν κι όλα τα συναισθήματά της, ανακατεμένα μέσα της, την έκαναν ν' αναστενάξει βαθειά:

-Αχ! Φωτεινέ... πόσο σε λυπάμαι! Ξέρω τι πα να πει να μην έχεις τους γονείς σου δίπλα σου, να υποφέρεις και να υποφέρουν... Ξέρω πως τιμωρήθηκες πολύ για την επιπολαιότητά σου. Αχ!.. πόσο σε λυπάμαι! Αλήθεια, πόσο σε λυπάμαι! είπε και κρύβοντας το πρόσωπό της στις δυο της παλάμες άρχισε να κλαίει με λυγμούς.

Όταν ανασήκωσε το κεφάλι της αντίκρισε ένα παιδί της ηλικίας της, απέναντί της που την κύτταζε μ' ένα βλέμμα γεμάτο ευγνωμοσύνη. Η Αυγούλα ξαφνιάστηκε:

-Ποιος είσαι πάλι εσύ; ρώτησε ντροπιασμένη, σκουπίζοντας βιαστικά τα δάκρυά της.

-Είμαι ο Φωτεινός, Αυγούλα! απάντησε το παιδί.

-Ο Φωτεινός; Ήταν λοιπόν αλήθεια όλα αυτά; είπε η Αυγούλα και σηκώθηκε από την πολυθρόνα της.

Ο Φωτεινός άπλωσε τα χέρια του κι έπιασε τα δικά της.

-Σ' ευχαριστώ Αυγούλα! Σ' ευχαριστώ!.. είπε με μάτια που έλαμπαν από ευτυχία κι ευγνωμοσύνη.

-Αυγούλα!.. άκουσε μια φωνή.

-Ναι!.. Ναι είμαι χαρούμενη… τόσο χαρούμενη! Εξακολούθησε να λέει.

-Αυγούλα!.. Κόρη μου σε πήρε ο ύπνος μπροστά στ' ανοιχτό παράθυρο. Μη μου κρυώσεις στο ρεύμα! Άκου που παραμίλαγες κιόλας!

Η Αυγούλα άνοιξε τα μάτια της που ήταν ακόμη υγρά.

-Μα ήταν όνειρο!.. Ήταν όνειρο!.. Ήταν όνειρο γιαγιά!

-Τι μου λες τώρα παιδί μου; είπε η γιαγιά παραξενεμένη.

-Ένα πολύ παράξενο όνειρο γιαγιά… ίσως να σου το πως κάποια στιγμή!..

-Μεσημεριάτικο όνειρο! Καλό κι αυτό! είπε η γιαγιά χαμογελώντας.

Πέρασαν οι διακοπές και η Αυγούλα γύρισε πίσω στο σχολείο. Και τότε τον είδε αυτόν, το Φωτεινό, τον καινούργιο της συμμαθητή. Μα ήταν αληθινά παράξενο. Κάπου ίσως να τον είχε συναντήσει αυτόν τον Φωτεινό ήταν σίγουρη γι αυτό. Γι' αυτό ίσως και να τον είχε ιδεί στον ύπνο της. Πώς αλλιώς μπορούσε να τον γνωρίζει; Μίλησε στη γιαγιά της όταν γύρισε στο σχολείο.

-Η τύχη σκαρώνει κάποτε αστεία τέτοιου είδους, είπε εκείνη.

Την μεθεπόμενη η γιαγιά την περίμενε στο κατώφλι του σπιτιού τους κρατώντας ένα γράμμα. Μόλις είδε την Αυγούλα άρχισε να κουνά το χέρι της με το γράμμα. Η Αυγούλα ένιωσε την καρδιά της να χοροπηδάει από αγωνία. Θα πρέπει να ήταν γράμμα από τους γονείς της και μάλιστα με πολύ καλά νέα. Το συμπέρανε, βλέποντας τη γιαγιά και παρατηρώντας τις κινήσεις της, που από μακριά έδειχναν ότι ήταν χαρούμενη.

-Έρχονται Αυγούλα μου!.. Έρχονται σου λέω!.. Αγκάλιασε την εγγονούλα της χαρούμενη κι άφησε τα δάκρυά της ελεύθερα.

Η Αυγούλα θυμήθηκε άθελά της και πάλι τ' όνειρό της, τα δάκρυά της για το δυστυχισμένο Φωτεινό, για τους γονείς του και τους δικούς της. Δεν ήξερε γιατί τα συνδύαζε. Σήκωσε τα μάτια προς τον ουρανό και ψέλλισε μ' ευγνωμοσύνη:

-Σ ευχαριστώ Θεέ μου!.. Σ' ευχαριστώ!.. Γιαγιά μου έλα, έλα λοιπόν, πάμε μέσα για να διαβάσουμε τις λεπτομέρειες. Έχουμε να ετοιμαστούμε για τον ερχομό των δικών μας.

Νiva

Η Νίνα μια μικροφτιαγμένη, κι αδυνατούλα κοπελίτσα έξι ετών, ένα ήσυχο και καλόβολο παιδί. Η μητέρα της, η κυρία Μιράντα,

ανησυχούσε πολύ για το μέλλον της λεπτεπίλεπτης κορούλας της.

-Έλα τώρα Μιράντα!.. Η Νίνα είναι μικρή ακόμη! λέγανε οι δικοί και οι φίλοι για να καθησυχάσουν τις ανησυχίες της.

Στο νηπιαγωγείο η δασκάλα αγαπούσε τη μικροκαμωμένη Νίνα, για την ευαισθησία της, την υπακοή της και την εξυπνάδα της. Η Νίνα ήταν καλή σε όλες τις δραστηριότητες της τάξης της κι έδειχνε μια καλλιτεχνική ευαισθησία, ασυνήθιστη για την ηλικία της. Αγαπούσε τη μουσική, τραγουδούσε με συγκέντρωση κι ορθότητα κι όταν χόρευε, οι κινήσεις της ήταν εντυπωσιακά αρμονικές. Στη γυμναστική μάλιστα είχε φυσική κλίση.

Η δασκάλα της που παρακολουθούσε για πολλές εβδομάδες τη μικρή Νίνα, μια μέρα, στο διάλειμμα, τη φώναξε και της μίλησε ιδιαίτερα.

-Σου αρέσουν η γυμναστική κι ο χορός Νίνα, δεν είναι έτσι;

-Ναι κυρία Αντιγόνη. Μου αρέσουν πάρα πολύ! απάντησε η Νίνα ευγενικά.

-Σήμερα λοιπόν, έφερα μία βιντεοταινία με χορό και γυμναστική, ώστε αφού το δείτε στην τάξη όλα μαζί τα παιδάκια, ύστερα θα μου πείτε τις εντυπώσεις σας, είπε η κυρία Αντιγόνη.

Η Νίνα ανυπομονούσε τώρα να μπουν στην τάξη για να δει τη βιντεοταινία. Της άρεσαν αυτού του είδους τα προγράμματα στο σχολείο, αν και πολλές φορές ένιωθε μια παράξενη

λύπη. Η κυρία Αντιγόνη, ζήτησε από τα παιδιά να καθίσουν απάνω στο χαλάκι της αίθουσας, και πρόσθεσε, ότι θα παρακολουθούσαν κάποια ενδιαφέροντα πράγματα. Ταχτοποίησε λοιπόν το βίντεο και τη βιντεοταινία.

Τα παιδιά παρακολούθησαν τα μπαλέτα Βολσόϊ, στη "Λίμνη των κύκνων" του Μπόρακ, όπως εξήγησε η κυρία Αντιγόνη. Οι μπαλαρίνες λες και πέταγαν κάποτε στον αέρα, και τότε έμοιαζαν με όμορφα μεγάλα πουλιά που γρήγορα όμως ξανάγγιζαν τη γη, για να επαναλάβουν τις κινήσεις τους. Οι λεπτοί χορευτές που συνεργάζονταν με τις μπαλαρίνες στην παραγωγή επάνω στη σκηνή, ήταν ευγενικοί, ευλύγιστοι και δυνατοί, αφού τις ύψωναν στον αέρα ή τις υποστήριζαν με τρόπο, ώστε αυτές να μπορούν να εκτελούν τις δύσκολες φιγούρες τους.

Το θέαμα ήταν στ' αλήθεια πολύ όμορφο. Τα παιδιά με την ευαισθησία που χαρακτηρίζει την ηλικία τους, καταλάβαιναν ότι παρακολουθούσαν κάποια ντελικάτα πλάσματα, που με τη συνοδεία κάποιου είδους μουσικής εκφράζανε τα αισθήματα και μιμούνταν τις πράξεις, συνηθισμένων ανθρώπων, με τρόπο που αληθινά άγγιζε την καλαισθησία τους.

Τη βιντεοταινία αυτή ακολούθησε μία άλλη, τελείως διαφορετική. Ήταν κι αυτή πολύ ενδιαφέρουσα, και τα παιδιά μπόρεσαν να παρακολουθήσουν σ' αυτή ρυθμική

γυμναστική. Είχαν την ευκαιρία να δουν πολλών ειδών ασκήσεις, κάποτε μάλιστα με τη βοήθεια πολλών διαφορετικών οργάνων της γυμναστικής, όπως είναι το εφαλτήριο, το μονόζυγο ή το μπαρ. Ενδιαφέρουσες ήταν και οι ασκήσεις στο δάπεδο, επάνω σε στρώμα γυμναστικής και με τη συνοδεία κλασσικής μουσικής. Στη βιντεοταινία αυτή ξεχώριζε η Νάντια Κόμενιτς, παγκόσμια αναγνωρισμένη αθλήτρια, που ήταν μόλις 11 χρόνων όταν νίκησε στους Ολυμπιακούς αγώνες. Η φημισμένη αθλήτρια, είχε μεγαλώσει με τη γυμναστική, και τελικά είχε αφοσιωθεί σ' αυτήν.

-Λοιπόν παιδιά; Τι σας άρεσε περισσότερο απ' όλα όσα είδατε; ρώτησε η κυρία Αντιγόνη.

-Εμένα μου άρεσαν οι μπαλαρίνες που χόρευαν σε δυο σειρές και μοιάζανε με τους κύκνους κυρία, είπε η Ανίτα, μια μαθήτρια, αφού πήρε πρώτη την άδεια να μιλήσει.

-Εμένα μου άρεσε περισσότερο η γυμναστική που έκανε η Νάντια κυρία, είπε ο Παναγιώτης ενθουσιασμένος.

Τα παιδιά σήκωναν τα χέρια τους να πουν από κάτι, γεμάτα από το χαριτωμένο αυθορμητισμό της ηλικίας τους.

Η Κυρία Αντιγόνη περίμενε να μιλήσει και η Νίνα, να πει κι αυτή κάτι. Η Νίνα ωστόσο ήταν πολύ σοβαρή και λυπημένη.

-Εσύ Νίνα δε θα μας πεις τη γνώμη σου; ρώτησε η δασκάλα.

-Εμένα κυρία μου αρέσουν όλα όσα είδαμε τόσο πολύ, που δεν ξέρω γιατί, αλλά θέλω να κλάψω, είπε η μικρή Νίνα με σοβαρότητα.

Τα παιδιά την κύτταξαν με συμπάθεια, χωρίς να καταλαβαίνουν γιατί η Νίνα ήθελε να κλάψει.

-Θα ήθελες Νίνα να χορεύεις κι εσύ σαν τις μπαλαρίνες που είδαμε; ξαναρώτησε επίμονα η κυρία Αντιγόνη.

Η Νίνα κούνησε το κεφάλι της καταφατικά και πρόσθεσε:

-Η μαμά μου κι εγώ βλέπουμε πολλές φορές μπαλέτο στο ABC κανάλι κυρία. Μας αρέσουν όμως και τα ερόμπικς (aerobics). Στις διακοπές, η μαμά μου κι εγώ, κάνουμε γυμναστική, όπως μας τη δείχνει η τηλεόραση.

Η κυρία Αντιγόνη στο τέλος του σχολείου, έδωσε στη Νίνα ένα γράμμα για τη μητέρα της. Στο σημείωμα, της ζητούσε να συναντηθούν για να συζητήσουν για τη Νίνα. Αν και το γράμμα δεν έλεγε τίποτα το παράξενο, η κυρία Μιράντα ανησύχησε. Δεν είπε όμως τίποτε στη Νίνα, ούτε και τη ρώτησε, αν ήξερε για το λόγο που της είχε γράψει η δασκάλα της. Φυσικά η Νίνα δεν είχε να πει τίποτε το ιδιαίτερο όταν τη ρώτησε η μητέρα της, για την ημέρα της στο σχολείο,

παρά μόνο, ότι της άρεσαν πολύ οι δύο βιντεοταινίες που είχαν δει.

Την επόμενη ημέρα η κυρία Μιράντα πετάχτηκε στο μεσημεριανό διάλειμμα να δει την κυρία Αντιγόνη.

-Κυρία Μιράντα, ελπίζω να μη σας ανησύχησε η επιστολή μου, είπε ευγενικά εκείνη.

-Λιγάκι… ναι! Ελπίζω να είναι όλα εντάξει με τη Νίνα, απάντησε εκείνη.

-Μα βέβαια… βέβαια! Άλλος είναι ο λόγος για τον οποίο σας κάλεσα, είπε η κυρία Αντιγόνη και συνέχισε.

-Είμαι βέβαια ότι έχετε παρατηρήσει τη φυσική κλίση της Νίνας προς τις καλές τέχνες!

-Ναι… είναι αλήθεια ότι η Νίνα αγαπά κάθε τι που σχετίζεται με τη μουσική, το χορό ή τη γυμναστική. Α! Αυτό το κορίτσι!.. Μα της αρέσουν τόσα πολλά πράγματα, που κάποτε στεναχωριέμαι για το μέλλον της. Ξέρετε… κάποιος σαν τη Νίνα, όταν δηλαδή έχει πολλά ενδιαφέροντα, μπορεί να δυσκολευτεί να βρει τελικά το δρόμο του, είπε η κυρία Μιράντα στεναχωρημένη.

-Ελάτε τώρα κυρία Μιράντα! Υπερβάλετε. Η Νίνα είναι μια μικρή ταλαντούχα. Κάποια στιγμή και με λίγη βοήθεια, θα βρει το σωστό δρόμο και θ’ αφοσιωθεί σ’ αυτόν. Προσωπικά νομίζω πως η κορούλα σας θα βρει την ευτυχία της στο χορό και στη γυμναστική. Την

παρακολουθώ από καιρό και βλέπω τις φυσικές της κλίσεις. Δε θα ήταν άσχημο να βρείτε κάποιον καλό δάσκαλο της ρυθμικής γυμναστικής, αλλά και μια καλή δασκάλα μπαλέτου, είπε η κυρία Αντιγόνη.

Η κυρία Μιράντα άκουσε προσεκτικά τα όσα είχε η κυρία Αντιγόνη να της πει. Την ευχαρίστησε πολύ ικανοποιημένη για το προσωπικό της ενδιαφέρον, κι αποφάσισε να σκεφτεί θετικά και ν' ακολουθήσει τη συμβουλή της. Να κάνει δηλαδή αυτό που και η ίδια είχε σκεφτεί συχνά για τη Νίνα: να τη γράψει σε μια σχολή μπαλέτου αλλά συγχρόνως να της δώσει και την ευκαιρία να παρακολουθήσει και ρυθμική γυμναστική. Άλλωστε όλ' αυτά άρεσαν και στην ίδια. Μήπως δεν ήταν αυτή που έπαιρνε τη Νίνα από μωρό και παρακολουθούσαν μαζί το μπαλέτο, τη γυμναστική, το τένις ή τα κονσέρτα στην τηλεόραση;

Η κυρία Μιράντα δεν άργησε να επικοινωνήσει με μια σχολή μπαλέτου στη συνοικία τους, καθώς και με κάποιον προπονητή ρυθμικής γυμναστικής που ήταν πολύ γνωστός από τις επιδόσεις των μαθητών του.

Ύστερα από μία εβδομάδα η Νίνα παρακολουθούσε μαθήματα μπαλέτου και ρυθμικής γυμναστικής. Τα αποτελέσματα υπήρξαν εντυπωσιακά και πολύ γρήγορα. Η

Νίνα δεν άργησε να γίνει το φαβορί των δασκάλων της, που την παίνευαν και την ονόμαζαν φιλικά “το ταλέντο”. Η Νίνα, αγαπούσε να παρακολουθεί τα μαθήματά της και με τους δύο δασκάλους της και δε δίσταζε να δηλώνει ότι θά ‘θελε ν’ ακολουθήσει την καριέρα της Νάντια Κόμενιτς… αλλά και της Μαργκώ Φοντέϊν… Η μικρή μαθήτρια ήταν υπόδειγμα εργασίας, υπομονής κι επιμονής, πράγμα αξιοθαύμαστο για τη νεαρή της ηλικία. Η κυρία Μιράντα από την πλευρά της, έκανε ότι μπορούσε και ακούραστη την πηγαινοέφερνε ανάμεσα από το σχολείο της, το μπαλέτο, και τη ρυθμική γυμναστική.

Η “μαντάμ”, η δασκάλα του μπαλέτου ήταν βέβαια ότι η μικρή Νίνα θα εξελίσσονταν σε μια σπουδαία μπαλαρίνα, ενώ ο γυμναστής της, είχε την πεποίθηση, ότι ήταν η διάδοχος της Νάντια Κόμενιτς.

Η Νίνα σα λουλουδάκι ξεπετάχτηκε κι άρχισε να μεγαλώνει γρήγορα. Με την εντατική γυμναστική, της άνοιξε και η όρεξη. Έτρωγε τα φαγητά που της υπαγόρευαν οι δάσκαλοί της για τη σωστή της ανάπτυξη και την ενέργεια που ξόδευε. Οι μυς του σώματός της δυνάμωσαν και τα μαγουλάκια της είχαν πάρει το ροδαλό χρώμα της καλής υγείας.

Είχε περάσει πολύς χρόνος από την ημέρα που η κυρία Αντιγόνη, η δασκάλα της

στα νήπια, είχε μιλήσει στη μητέρα της. Η Νίνα πατώντας τα εννιάχρονά της, είχε κιόλας αποφασίσει ποιον από τους δύο κλάδους θα ακολουθούσε τελικά. Και ενώ άλλα κοριτσάκια παίζανε ακόμη με τις κούκλες τους, η Νίνα είχε αποφασίσει, με τη βοήθεια όλων όσων την αγαπούσαν, των γονέων της αλλά και των δασκάλων της, για την καριέρα της. Θα ακολουθούσε τη γυμναστική. Πέρασε αλήθεια πολύς καιρός για να συνηθίσει να ζει χωρίς το μπαλέτο, που το αγαπούσε επίσης υπερβολικά. Το μπαλέτο σίγουρα την είχε βοηθήσει στη γυμναστική, αφού την απέδιδε με τη χάρη της μπαλαρίνας.

Αγαπημένα της ήταν: το τριπλούν -στις ασκήσεις δαπέδου- και οι ασκήσεις στο μπαρ. Χόρευε στο πάτωμα κρατώντας μια γαλανή κορδέλα, μερικά μέτρα μακριά, και φάνταζε με θαλερό κύκνο.

-Είναι γεννημένη για τη γυμναστική. Είμαι τυχερός που την έχω για μαθήτρια. Μια φορά της δείχνω κάτι, κι αυτό είναι. Αμέσως το μαθαίνει. Δε με κουράζει, δε με στενοχωρεί! Μακάρι να είχα κι άλλους μαθητές σαν τη Νίνα!.. Σ' ένα-δυο χρόνια θα μαγεύει τα πλήθη στο στάδιο, είχε πει συγκινημένος ο δάσκαλός της στην κυρία Μιράντα.

Κι αυτό έγινε. Όπου κι αν παρουσιάζονταν η μικρή Νίνα μάγευε τα πλήθη κι άγγιζε τις καρδιές με την αποφασιστικότητα και τη

σταθερότητα των κινήσεών της. Αν και τόσο μικρή, δε λυπόνταν που περνούσε με αυστηρή πειθαρχία τη ζωή της. Ήταν αληθινά ευτυχισμένη. Κι εκείνο το παράξενο σφίξιμο που ένιωθε άλλοτε στην καρδιά, παρακολουθώντας το μπαλέτο και τη ρυθμική γυμναστική, και την έκανε να θέλει να κλάψει, είχε πια εξαφανιστεί. Είχε γεννηθεί με το σπόρο της αγάπης μέσα της για τις τέχνες, που τελικά καθώς αυτός ξεπετάχτηκε κι άνθισε, τη βοήθησε ν' αποφασίσει οριστικά για το μέλλον της και έτσι να γαληνέψει. Να μην ξεχνούμε εδώ τη δασκάλα της και τη μητέρα της που είχαν την ευαισθησία να καταλάβουν και να προωθήσουν η κάθε μια με τον τρόπο της, την ταλαντούχα Νίνα προς τη σωστή κατεύθυνση.

Η Μέλισσα

Η Μέλισσα που είναι μόνο πέντε χρονών, άρχισε επιτέλους να πηγαίνει στα νήπια. Αυτό την έκανε να νιώθει πολύ μεγάλη. Κι ακόμη περισσότερο γιατί δεν έχει αδερφάκια. Τελευταία ωστόσο συνέβη κάτι πολύ σπουδαίο στην μικρή τους οικογένεια. Έτσι η Μέλισσα περιμένει μαζί με τους γονείς της, την άφιξη ενός νέου μέλους της οικογενείας τους. "Από πού;" Θα ρωτήσετε ίσως. Αυτό είναι μια ολόκληρη ιστορία που θα την ακούσετε εδώ με το συντομότερο τρόπο.

Πριν από μήνες ο πατέρας και η μητέρα της Μέλισσας ζητούσαν συχνά τη γνώμη της, για το αν θα της άρεσε ν' αποκτούσε η οικογένειά τους ένα καινούργιο μέλος. Η Μέλισσα που δεν είχε καταλάβει ακριβώς τι εννοούσε ο μπαμπάς της, ρώτησε:

-Τι θα πει αυτό μπαμπά;

-Να σου εξηγήσω εγώ κοριτσάκι μου, είχε πει η μαμά της και προχώρησε στην εξήγηση:

-Θα σου άρεσε να έχεις ένα αδερφάκι;

-Ένα μωρό, όπως και η Θεία Λόλα; ρώτησε χοροπηδώντας χαρούμενη η Μέλισσα.

-Ναι! είπε ο μπαμπάς της χαμογελώντας.

-Αχ! μανούλα μου, πόσο τ' αγαπώ τα μωράκια; ομολόγησε με λαχτάρα η Μέλισσα, αγκαλιάζοντας τη μητέρα της.

-Το ξέραμε ότι τ' αγαπάς τα μωρά κι αποφασίσαμε ότι ήταν καιρός ν' αποκτήσει κι η δική μας μικρή οικογένεια ένα μωρό, είπε πάλι η μητέρα της.

Η Μέλισσα σκέφτηκε για λίγο και ύστερα ρώτησε με αγωνία:

-Μπορώ να το πω στη δασκάλα μου αύριο μαμά; Μπορώ να πω πώς θα έχω σε λίγο ένα δικό μου μωρό;

Οι γονείς της είχαν γελάσει με τον υπέροχο, αθώο ενθουσιασμό της Μέλισσας και φυσικά συμφώνησαν μαζί της. Ήταν ένα πολύ χαρμόσυνο νέο για τη Μέλισσα κι ένα

ευτυχισμένο γεγονός για τη μικρή τους οικογένεια. Φυσικό ήταν να μη φοβούνται να μοιραστούν τη χαρά τους και με άλλους, δικούς τους ανθρώπους.

Η μικρή Μέλισσα είχε παρασυρθεί από τη χαρά της, όπως όταν θα της χάριζαν ένα παιγνίδι, μια ωραία κούκλα, ίσως. Είχε μάλιστα αρχίσει ξαφνικά να προσέχει ιδιαίτερα τα μωρά που συναντούσαν, οπουδήποτε πήγαινε με τους γονείς της και με πολύ περισσότερη περιέργεια τη συμπεριφορά των μεγάλων απέναντί τους. Περισσότερο βέβαια παρατηρούσε τη μπέμπα της θείας Λόλας, μια και την έβλεπε συχνά. Πρόσεχε τι κάνανε οι μεγάλοι γύρω της: πώς την τάιζαν, πώς της μιλούσαν, πώς την άλλαζαν όταν βρέχονταν… Τελικά πόσο ήταν όλοι ξετρελαμένοι μαζί της. Κάποια στιγμή μάλιστα είχε ρωτήσει πολύ περίεργη:

-Μαμά!.. έτσι ήμουν κι εγώ; Σαν τη μπέμπα της θείας Λόλας;

Η μητέρα της είχε σκύψει κοντά της και αγκαλιάζοντάς την, της είχε πει εμπιστευτικά:

-Έτσι ήσουν κοριτσάκι μου, και… ακόμη καλύτερη!

-Και κάνατε όλοι για μένα, ότι κάνετε τώρα για τη μπέμπα της θείας Λόλας; επέμενε πάλι η Μέλισσα επίμονα.

-Και πολύ περισσότερα αγάπη μου! Ήσουν το πρώτο μωρό στην οικογένεια του

μπαμπά, αλλά και στη δική μου! είχε τονίσει πονηρούτσικα η μαμά της, και συνέχισε:

-Ήσουν ένα πολύ χαριτωμένο κοριτσάκι, που όλοι το λατρεύανε και όλοι θέλανε να το κρατήσουν, να το χαϊδέψουν, να το φιλήσουν. Κι εμείς δεν ησυχάζαμε μια στιγμή. Ανησυχούσαμε απ' αυτή τη μεγάλη αγάπη που σου είχαν όλοι. Οι γιαγιάδες, οι παππούδες και τ' αδέρφια μας, δηλαδή οι θείοι σου, μόνο που δεν μάλωναν για χάρη σου! Φοβόμαστε, ο μπαμπάς σου κι εγώ, ότι σα θα μεγαλώσεις λίγο θα είσαι ένα κακομαθημένο κοριτσάκι.

Οι ερωτήσεις της Μέλισσας δε σταματούσαν.

-Μαμά πού είναι τώρα το δικό μας το μωρό; Πώς θά 'ρθει; ρώτησε ανυπόμονα κάποια στιγμή η Μέλισσα μπερδεμένη.

Η μαμά της την πήρε αγκαλιά και της είπε σχεδόν μυστικά, δείχνοντάς της το στομάχι της:

-Εδώ μέσα βρίσκεται… μικρό… μικρούτσικο. Θα περάσει καιρός για να μεγαλώσει να γίνει ένα σωστό ανθρωπάκι. Κι όταν πια θα είναι έτοιμο να έρθει κοντά μας, θα μας ειδοποιήσει και θα γεννηθεί.

-Μαμά… πώς θα ξέρει το μωρό μας πότε πρέπει να μας ειδοποιήσει; Ήμουν κι εγώ τόσο έξυπνη σαν το μωράκι μας; Τι έκανα μαμά; Χτύπησα όπως χτυπάνε την πόρτα μας οι επισκέπτες; ρώτησε παραξενεμένη η Μέλισσα.

-Όχι ακριβώς! Όταν έρθει η στιγμή για το μωρό να έρθει, ο θεούλης ετοιμάζει τη μανούλα του να το φέρει έξω από το στομάχι της, είπε η μητέρα της απλά.

Η Μέλισσα σίγουρα δεν μπορούσε να καταλάβει πολλά πράγματα, γι' αυτό ξαναρώτησε:

-Και πώς μπορεί και χωράει το μωρό μας μέσα σου μαμά;

Η μητέρα της απάντησε ότι αν περιμένει λιγάκι, θα δει το μωρό τους να μεγαλώνει μέσα της, από την αλλαγή στο δικό της στομάχι, και ότι χωράει μια χαρούλα!

Μετά τις πρώτες μέρες και τις πολλές ερωτήσεις η Μέλισσα είχε πλέον συνηθίσει στην ιδέα του ερχομού του νέου μωρού στην οικογένειά τους. Στο νηπιαγωγείο μάθαινε πολλά νέα πράγματα: τραγουδάκια, χειροτεχνία, ζωγραφική, τραγουδάκια και παιχνίδια με τ' άλλα παιδιά. Είχε μάθει κιόλας να μετράει ως τα εκατό (100) καλά, και να γράφει την αλφαβήτα. Ήξερε να γράφει καλά τ' όνομά της και τα ονόματα του μπαμπά και της μαμάς της. Δεν καταλάβαινε πως η μαμά της άλλαζε μέρα με τη μέρα. Είχαν κιόλας περάσει οι τέσσερεις πρώτοι μήνες, και το μωρό τους βάδιζε καλά στον πέμπτο μήνα της ζωής του. Ένα πρωί είδε τον μπαμπά της να χαμογελά ευχαριστημένος, καθώς είχε ακουμπήσει την

παλάμη του στο μεγαλωμένο στομάχι της μαμάς.

-Αχ, το μωράκι μας! είπε φιλώντας τρυφερά τη μαμά.

-Βλέπεις τι ζωηρό που είναι; είπε η μαμά ευχαριστημένη, που όλα φαίνονταν να είναι καλά. Και συνέχισε καλώντας με το χέρι της τη μικρή Μέλισσα που κύτταζε παραξενεμένη, αφού δεν καταλάβαινε:

-Έλα αγάπη μου… Βιάσου λοιπόν!

Η Μέλισσα πλησίασε διστακτική. Η μαμά πήρε τη μικρή της παλάμη και την ακούμπησε ήσυχα απάνω στο στομάχι της, που φαίνονταν εξογκωμένο κάτω από το λεπτό φόρεμά της. Και ξάφνου, το ένιωσε. Ένιωσε να κινείται ένα σώμα, που δίχως άλλο ήταν το μωράκι τους. Η Μέλισσα τράβηξε το χέρι της γελώντας, σα να την είχαν γαργαλήσει.

-Είναι το μωρό μαμά; φώναξε ταραγμένη από το φαινόμενο της νέας ζωής, μέσα στο σώμα της μαμάς, που δεν μπορούσε σα μικρό παιδί να καταλάβει.

-Ναι! Είναι το μωρό μας Μέλισσα!.. Δε θ' αργήσει να μας επισκεφτεί, είπε η μαμά της γαλήνια.

-Έλα αγάπη μου, ετοιμάσου να πάμε στο σχολείο. Όταν έρθεις από το σχολείο θα μπορείς και πάλι να νιώσεις τ' αδερφάκι σου, είπε ο μπαμπάς της συγκινημένος από την όμορφη οικογενειακή εικόνα.

Η Μέλισσα μίλησε στο σχολείο για την εμπειρία της. Η δασκάλα τους, τους είπε λίγα πράγματα για το σπουδαίο “φαινόμενο της διαιώνισης” των ανθρώπων, αλλά και όλων των άλλων ζωντανών ή φυτών στη γη. Πολλά από τα παιδάκια είχαν αδερφάκια. Μερικά όμως που δεν είχαν αδέρφια, δεν ήξεραν γι’ αυτό το “φαινόμενο”, όπως το εξήγησε η δασκάλα τους.

Πέρναγαν οι μέρες ήσυχες και η Μέλισσα είχε πάψει ν’ ασχολείται με τον ερχομό του μωρού, όπως είχε κάνει στην αρχή. Κάποια μέρα όμως περιεργήθηκε και ρώτησε τη μητέρα της με μεγάλο ενδιαφέρον.

-Μαμά τι θά ‘ναι το μωρό μας; μπέμπα ή μπέμπης;

-Αυτό δεν το ξέρουμε αγάπη μου! Αν και μπορούμε να το μάθουμε, προτιμούμε την έκπληξη. Δεν πειράζει ότι και να είναι: μπέμπης ή μπέμπα. Εμείς θα τ’ αγαπούμε το ίδιο… είπε η μητέρα της.

-Εγώ θέλω έναν μπέμπη! Η θεία Λόλα έχει μπέμπα, εμείς θα πρέπει να έχουμε έναν όμορφο μπέμπη, είπε η Μέλισσα σοβαρή.

Η μαμά της γέλασε, δεν ήθελε βέβαια να την κακοκαρδίσει.

Δεν άργησε το στομάχι της μαμάς της να μεγαλώσει πολύ, και ένα πρωινό ο μπαμπάς πήγε τη μαμά της Μέλισσας, στο νοσοκομείο. Η Μέλισσα επισκέφτηκε στο Μαιευτήριο τη

μαμά της και το καινούργιο μέλος της οικογενείας τους, έναν όμορφο και παχουλό μπέμπη, που επέμενε να κοιμάται στο μικρό κρεβατάκι του, δίπλα στη μαμά της και να μη δίνει καμία σημασία στη Μέλισσα, που ενθουσιασμένη χάιδευε την ρόδινη μυτούλα του. Όταν ξύπνησε γκρίνιαξε λιγάκι. Ήταν η ώρα του φαγητού κι αυτός ο έξυπνος μπέμπης ζήταγε να φάει. Τι άλλο βέβαια από το περίφημο μητρικό γάλα; Η μαμά λοιπόν του έδωσε γαλατάκι από το στήθος της, όπως έκανε και η θεία Λόλα με τη μπέμπα της.

Η Μέλισσα ήταν πολύ ευχαριστημένη. Είχε τώρα κι αυτή ένα αδερφάκι, έναν μπέμπη όπως τον ήθελε. Δεν ήταν πια ολομόναχη. Όμως τώρα την απασχολούσε το γεγονός, ότι θα έπρεπε να βοηθήσει τους γονείς της να σκεφτούν ένα κατάλληλο όνομα για το νέο μέλος της οικογενείας τους, το μωρό τους. Οι γονείς της όμως έδειχναν με τον τρόπο τους, ότι δεν υπήρχε βιάση, κι ότι είχαν καιρό μπροστά τους γι' αυτό. Στο μεταξύ όλοι απολάμβαναν τις πρώτες μέρες του νέου μέλους της οικογενείας τους, του έξυπνου μπέμπη τους!

Η μικρή νοικοκυρά

Η Αγγελικούλα ήταν πολύ μικρή. Της άρεσε όμως πάντα να βοηθά τη μανούλα της. Όταν

λοιπόν η κυρία Ευρυδίκη σκούπιζε το πάτωμα, η Αγγελικούλα ήθελε επίσης να σκουπίσει.

-Μπορώ να σκουπίσω κι εγώ μαμάκα μου; ρώταγε η μικρή Αγγελικούλα.

-Ναι… παιδί μου και βέβαια μπορείς! απαντούσε εκείνη πολύ σοβαρά, για να ικανοποιεί το επίσης σοβαρό κοριτσάκι της.

Και την άφηνε μ' όλη την υπομονή του αγαπημένου προσώπου, να σύρει τη μεγάλη, για τ' ανάστημα της κορούλας της, σκούπα, στο πάτωμα της κουζίνας. Δεν παρέλειπε μάλιστα να την επαινεί για τη νοικοκυροσύνη της.

Όταν έπλενε τα πιάτα η κυρία Ευρυδίκη, γίνονταν το ίδιο. Τότε η μικρή Αγγελικούλα φορούσε μια ποδιά της μαμάς της παραμάσχαλα και σκαρφαλώνοντας τη μικρή της καρέκλα, κόλλαγε στο νεροχύτη δίπλα στη μαμά της. Τη βοήθαγε όσο της επιτρέπονταν, κυρίως όμως στα πλαστικά σκεύη, που ήταν για το ηλεκτρονικό φουρνάκι και που πλένονταν τελευταία. Βέβαια σαν μικρούλα που ήταν συνδύαζε "το τερπνόν μετά του ωφελίμου", όπως λέμε. Βοήθαγε τη μητέρα της, που της επέτρεπε να διασκεδάζει για ένα δυο λεπτά με την πλούσια σαπουνάδα, προτού να βουτήξει μέσα τα λερωμένα πιάτα. Ετούτος ο τρόπος διασκέδασης είναι σίγουρα γνωστός σε όλους μας. Δηλαδή η μικρή Αγγελικούλα είχε ένα πλαστικό δαχτυλίδι, όσο και το άνοιγμα ενός μπουκαλιού, και αφού το βούταγε στην

πλούσια σαπουνάδα, ύστερα το σήκωνε στον αέρα και το φύσαγε. Βγαίνανε τότε κάποιες θεσπέσιες φυσαλίδες, που σαν αερικά ταξίδευαν για μερικές στιγμές κι ύστερα έσπαγαν αθόρυβα, αφήνοντας μια μαγεία πίσω τους! Έτσι, η καλή της η μητέρα, της επέτρεπε να διασκεδάζει και συγχρόνως να μαθαίνει και να νοικοκυρεύεται.

Αλλά πού να βλέπατε τη μικρή Αγγελικούλα πώς βοηθούσε τη μητέρα της στο φτιάξιμο των κέικ! Σίγουρα μπορεί κανείς να φανταστεί κάποιους τρόπους. Ένας ήταν κι ετούτος: όταν η μαμά της κουράζονταν και σταμάταγε κάποια στιγμούλα, τότε η Αγγελικούλα έπαιρνε το μεγάλο ξύλινο κουτάλι και πολύ προσεκτικά ανακάτευε. Τα κέικ βέβαια γίνονταν… delicious, επειδή έβαζε το "χαριτωμένο της, μικρό χεράκι", όπως έλεγε, ο κύριος Πέτρος, ο καλός της πατέρας.

-Η Αγγελικούλα είναι μια ακούραστη νοικοκυρούλα. Είναι η σπουδαία βοηθός μου, έλεγε η κυρία Ευρυδίκη χαμογελώντας και η Αγγελικούλα κουνούσε πολύ σοβαρή το κεφάλι της, σε ένδειξη συμφωνίας.

-Ω! Η κορούλα μας είναι σωστός άγγελος! έλεγε ικανοποιημένος ο κύριος Πέτρος, ο μπαμπάς της.

-Αγγελικούλα… όνομα και πράγμα! έλεγε η γιαγιά Κλεονίκη.

Και ο αδερφός της ο Λεωνής που ήταν σωστό πειραχτήρι, έλεγε τραγουδώντας το γνωστό:

“Αγγελικούλα ζάχαρη,
Αγγελικούλα μέλι
Αγγελικούλα κρύο νερό
που πίνουν οι αγγέλοι”

Χαιρόταν η μικρή Αγγελικούλα με τα λόγια των γονιών της και έπαιρνε στα σοβαρά την προσφορά της στο οικογενειακό τους περιβάλλον. Τόσο μάλιστα, που δεν την πείραζε καθόλου που ο Λεωνής “ο τζαναμπέτης”, όπως τον φώναζε η γιαγιά Κλεονίκη, της τραγούδαγε.

Φυσικά όταν είχαν επισκέψεις, η χαριτωμένη Αγγελικούλα, βοήθαγε όπως πάντα τη μητέρα της, την κυρία Ευρυδίκη. Τότε μάζευε τις καστανές της μπούκλες πίσω με μια ωραία άσπρη κορδέλα, με τη βοήθεια βέβαια της μαμάς της, κι αναλάβαινε να προσφέρει τα υπέροχα σοκολατίνια μέσα σε μια χειροφτιαγμένη ασημένια φυντανιέρα, που είχε φέρει η μαμά της από την ιδιαίτερη πατρίδα της, τα Γιάννινα.

Ίσως κιόλας να πιστεύετε ότι αυτά ήταν όλα κι όλα τα όσα πρόσφερε η μικρή νοικοκυρά υπό την επίβλεψη της κυρίας Ευρυδίκης. Ε… όχι βέβαια! Αλοίμονο! Υπάρχουν νοικοκυρές

που δεν ξέρουν να στρώσουν το κρεβάτι τους ή που να μη ξεσκονίσουν τα πράγματά τους; Σίγουρα θ' απαντήσετε: "Όχι βέβαια!" Σωστά το λέτε. Η Αγγελικούλα λοιπόν, σα σωστή νοικοκυρούλα που ήταν, έφτιαχνε το κρεβατάκι της και τελευταίον έβαζε απάνω του, το μεγάλο αρλεκίνο της. Και που δεν ήταν τέλειο, δεν πείραζε· η κυρία Ευρυδίκη πάντα έλεγε: "μπράβο κοριτσάκι μου" και την έκανε να αισθάνεται περήφανη.

Ξεσκόνιζε επίσης τα παιχνίδια της που βρίσκονταν σ' ένα πολύχρωμο, μεγάλο κουτί ή στα ράφια, δίπλα στα έξυπνα παιδαγωγικά αντικείμενα για να μαθαίνει να μετρά και να γράφει και για να τη βοηθούν, να παίρνει στροφές το μυαλό της. Κάποτε μάλιστα η μικρή Αγγελικούλα έλεγε πολύ χαριτωμένα, δείχνοντας με το δείκτη του δεξιού της χεριού τα μηνίγγια της: "Δεν έχω "κουκούτσι" μυαλό… Αλλά στο σχολείο θα μάθω πολλά πράγματα και θα γίνω έξυπνη".

Η Αγγελικούλα λοιπόν ήταν ένα πολύ έξυπνο και καλόβολο κοριτσάκι, που άκουγε τη μανούλα της και γι' αυτό μάθαινε πάρα πολλά πράγματα, πολύ γρήγορα.

Όταν βέβαια τελείωναν όλες τις δουλειές με τη μητέρα της, κάθονταν μαζί στην κουζίνα κι απολάμβαναν ένα ρόφημα. Η Αγγελικούλα έπινε μια κούπα γάλα με ωραία βουτήματα, και

η μαμά της η κυρία Ευρυδίκη ένα ζεστό ρόφημα, όπως συνήθιζαν οι μεγάλοι.

Η Αγγελικούλα όμως δεν ήταν απλά καλή στο σπίτι της. Ήταν καλή και στο σχολείο της στα νήπια, όπου σαν μικρούλα που ήτανε πήγαινε μόνο για λίγες ώρες την εβδομάδα. Κράταγε τα πράγματά της καθαρά, δε μουντζούρωνε το θρανίο της και δε μιλούσε με τ' άλλα παιδιά, όταν μιλούσε η δασκάλα τους.

Όλοι την αγαπούσαν τη μικρούλα Αγγελική και οι μικρές της συμμαθήτριες το ίδιο, γιατί ήταν πάντοτε καλότροπη με όλους.

Η κυρία Ευρυδίκη κι ο κύριος Πέτρος οι γονείς της, ήταν ευχαριστημένοι που η Αγγελικούλα δεν ξεπερνούσε τα όρια της καλής συμπεριφοράς, ακούγοντας τόσα παινέματα για το άτομό της. Και ο Λεωνής, που ήταν αρκετά χρόνια μεγαλύτερός της, λάτρευε τη μικρή του αδερφούλα, που την είχε βαφτίσει "the little genius".

Η κυρία Ευρυδίκη κάποτε καλούσε συνομήλικα παιδιά από την τάξη της Αγγελικούλας, ώστε να παίζει και ν' ασχολείται με άλλα πράγματα, όπως κάνουν όλα τα παιδιά της ηλικίας της. Άλλοτε πάλι -μάλλον συχνά- η Αγγελικούλα, ήταν προσκαλεσμένη να επισκεφτεί συμμαθητές της στα σπίτια τους.

Γιατί και πολύ σωστά βέβαια η κυρία Ευρυδίκη συνήθιζε να λέει: "Μια φορά είναι

κανείς παιδί και θα πρέπει να χαρεί σαν παιδί. Τις δουλειές θα τις έχει μετά και τις φροντίδες για το υπόλοιπο της ζωής της, από τη στιγμή που θα φτάσει ένα όριο της ηλικίας της. Τα παιδιά καλό είναι να μάθουν να βοηθούν τους γονείς τους από νωρίς, αλλά και να διασκεδάζουν ανάλογα με την ηλικία τους, μέσα στα επιτρεπτά για το ήθος τους και το χαρακτήρα τους, όρια".

Η Λένα έσπασε το πόδι της

-Ντρέπομαι σου λέω καλέ μαμά! Όλοι με κυττάζουν παράξενα! γκρίνιαξε η μικρή Λένα στενοχωρημένη. Και συνέχισε:

-Όλοι με ρωτούν πονηρά: "πώς έσπασες το πόδι σου; Πήδαγες; Χόρευες; Έτρεχες; Έπαιζες κανένα σπορ;" Μα τι αγενείς που είναι! Επιτέλους είναι δική μου δουλειά, πώς το έσπασα! Έτσι δεν είναι καλέ μαμά; Και στο μπάτο-μπάτο της γραφής είναι ανάγκη να υποθέτει κανείς, πως ήμουν άταχτη και γι' αυτό…

-Έλα, έλα τώρα κοριτσάκι μου!.. τη διέκοψε μαλακά ο κύριος Δημητριάδης, ο πατέρας της.

Η κυρία Ανθή βλέποντας πως η Λένα εξακολουθούσε να είναι θυμωμένη, γεμάτη υπομονή και κατανόηση για τα παράπονα της, την πήρε με το καλό:

-Μην κάνεις έτσι Λένα μου! Σε λίγες ημέρες ο γιατρός θα σου τον βγάλει το γύψο κι όλα θα ξεχαστούν!

-Ναι Λένα μου! Έτσι είναι, όπως τα λέει η μητέρα σου. Μη στεναχωριέσαι άδικα! συμφώνησε με τη σύζυγό του στον ίδιο τόνο ο κύριος Δημητριάδης, ο πατέρας της Λένας.

-Και τι να πει κανείς γι αυτές τις πατερίτσες! Ε; Ω!.. Πόσο τις μισώ! Αληθινά τις μισώ!.. γκρίνιαξε και πάλι η Λένα, σα να μην είχε ακούσει τίποτα, απ' όσα της έλεγαν, οι γονείς της.

Στην πραγματικότητα βέβαια η Λένα δε μπορούσε να πάει μακριά χωρίς αυτές τις πατερίτσες. Το ατύχημά της ήταν ακόμη φρέσκο.

Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Η μητέρα της Λένας, η κυρία Ανθή κι ο κύριος Τάκης Δημητριάδης, ο μπαμπάς της, της είχαν χαρίσει μια κάτασπρη γατούλα, όταν είχε πάρει το ενδεικτικό της με άριστα, κρατώντας έτσι την υπόσχεσή τους. Η Λένα ήταν ξετρελαμένη με τη "Χιόνα" της. Έτσι είχε ονομάσει τη μικρή σκανταλιάρα γατούλα της. Την είχε μάλιστα καλομάθει. Η μητέρα της,

είχε αγοράσει ένα άνετο και κομψό καλαθάκι, με ένα όμορφο λουλουδάτο μαξιλαράκι μέσα, για να ξεκουράζεται επάνω του η Χιόνα.

Η Χιόνα, ήταν ένα αληθινά χαριτωμένο γατάκι. Είχε μελένια μάτια κι αφού η Λένα την αγαπούσε τόσο πολύ, όλοι την πρόσεχαν και την περιποιούνταν τόσο, που κοιμόταν, έπαιζε κι έτρωγε σαν πραγματική αριστοκράτισσα. Τόσο πολύ μάλιστα, που ο κύριος Τάκης φώναζε τη Χιόνα αστειευόμενος: "Αριστοκάτισσα". Αφήστε πια τις λιχουδιές ή τα διάφορα πράγματα που η κυρία Ανθή της αγόραζε, όπως σοκολατένια και διακοσμητικές κορδελίτσες για το κουδουνάκι της. Επιπλέον είχε αγοράσει ένα όμορφο δερμάτινο κολάρο με την ταυτότητά της.

Η Μικρή Λένα τη χάιδευε, τη φιλούσε και έλεγε με αγάπη όταν μίλαγε στις καλές της φίλες στο σχολείο για τη γατούλα της: "Η Χιόνα μου… η γατούλα μου!.." Και βέβαια δεν υπήρχε αμφιβολία ότι η γατούλα αυτή ήταν μια αγαπητή γατούλα, εξαιρετικά καθαρή και σχετικά… υπάκουη!

Μια μέρα, η κυρία Ανθή ζήτησε από τη μικρή Λένα να κυττάξει στο γραμματοκιβώτιο για γράμματα, κάτι που το συνήθιζε. Κατέβηκε λοιπόν και περνώντας τον κήπο, ήρθε μπροστά στο σπίτι τους, ενώ η Χιόνα την ακολούθησε, πράγμα που ήταν επίσης πολύ συνηθισμένο.

Ενώ όμως κατευθύνονταν προς το γραμματοκιβώτιό τους, μπροστά η Λένα και από το δίπλα η Χιόνα, να και ο Μάρβιν, ο μικρός σκύλος του διπλανού σπιτιού. Είχε ξεφυτρώσει ξαφνικά μπροστά στην καγκελένια πόρτα του κήπου τους, που κατά σύμπτωση ήταν ανοιχτή. Αφού λοιπόν στάθηκε στο πεζοδρόμιο, μπροστά από την καγκελόπορτα, θεώρησε σωστό, σύμφωνα με το σκυλίσιο ένστικτό του, ν' αρχίσει να γαυγίζει και να γρυλίζει επίμονα προς το μέρος της Χιόνας. Αυτή αντιδρώντας, είχε παγώσει ξαφνικά και συσπειρωθεί. Την επόμενη στιγμή πανικοβλήθηκε και σκαρφάλωσε στο δεντράκι που ήταν δίπλα στο γραμματοκιβώτιο.

Η Λένα φρόντισε να διώξει τον Μάρβιν στο διπλανό σπίτι όπου ανήκε και προσεκτικά έκλεισε πίσω του την καγκελωτή πορτούλα του κήπου. Ύστερα, μιλώντας χαϊδευτικά, κάλεσε τη Χιόνα να κατεβεί από το κλαδί του δέντρου και νά 'ρθει κοντά της.

-Πς… πς… πς… Έλα Χιόνα μου… Έλα μη φοβάσαι πια, έφυγε ο Μάρβιν.

Η Λένα την κάλεσε και την ξανακάλεσε, χρησιμοποιώντας την πιο γλυκιά της φωνή. Στα χαμένα όμως! Γιατί άραγε η καλή της η Χιόνα δεν υπάκουγε; Μήπως φοβόταν ή μήπως δεν μπορούσε να κατεβεί από μόνη της; Αφού σκέφτηκε για λίγο η Λένα, αποφάσισε τελικά ν' ανεβεί η ίδια στο χαμηλότερο κλαδί του

δέντρου, ώστε να φτάσει κοντά στη Χιόνα, κι εκεί χαϊδολογώντας την, να την καλοπιάσει και να την κατεβάσει. Αφού λοιπόν τα κατάφερε και την έφτασε, τραβώντας την μαλακά και πάντα μιλώντας της, την άφησε ν' αγκιστρωθεί στον ώμο της, κι άρχισε να κατεβαίνει σιγά-σιγά και πολύ προσεκτικά. Η Χιόνα όμως ανήσυχη καθώς ήταν, δεν στάθηκε εκεί. Τραβήχτηκε από τον ώμο της Λένας και πήδηξε απότομα κάτω, μπήγοντας τα νύχια της στο τρυφερό δέρμα της. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να χάσει η Λένα την ισορροπία της, να πέσει από το δέντρο, και να βρεθεί μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα πάνω στο έδαφος. Δεν ήταν βέβαια τόσο πολύ ψηλά, δυστυχώς όμως πέφτοντας πάνω στο διπλωμένο της πόδι, μ' όλο της το βάρος, ράγισε το κόκκαλο της κνήμης της.

-Είσαι πολύ τυχερή Λένα, που δεν έφυγε το κόκκαλο από τη θέση του με το σπάσιμο! Σε έξη εβδομάδες θα βγάλουμε τον προστατευτικό γύψο και πριν περάσει λίγος καιρός θα έχεις ξεχάσει την περιπέτεια αυτή, είπε ο οικογενειακός τους γιατρός χαμογελώντας, για να ενθαρρύνει τη Λένα αλλά και τους γονείς της, που είχαν αναστατωθεί με το ατύχημα του παιδιού τους.

Έτσι λοιπόν η Λένα βρέθηκε με γύψο στο πόδι της και με πατερίτσες στα χέρια, ενώ η Χιόνα νιαούριζε παραπονιάρικα, γιατί δεν είχε

πλέον την ίδια προσοχή και περισσότερο βέβαια την περιποίηση της μικρή κυράς της.

Η καϋμένη η Λένα που στην αρχή δεν μπορούσε να υποφέρει το γύψο και προπάντων τις πατερίτσες, γρήγορα τις συνήθισε και μάλιστα πήδαγε στο γερό πόδι της κουνώντας τις στον αέρα, πράγμα που έκανε την κυρία Ανθή, τη μητέρα της, να τη μαλώνει.

Με την εμπειρία αυτή βέβαια, την καθόλου ευχάριστη, η Λένα έμαθε πως δεν ήταν ευλύγιστη κι ελαφριά όσο και η Χιόνα της, για ν' ανεβοκατεβαίνει στα δέντρα, όπως εκείνη. Με το πόδι της στο γύψο, έμαθε ότι πρέπει ν' αγαπά και να προσέχει όλα τα μέλη του σώματός της, αν ήθελε να έχει καλή υγεία. Αποφάσισε ακόμη να προσέχει να μη κρατά τη Χιόνα στην αγκαλιά της, όταν περπατούσε ή έκανε κάτι άλλο, που απαιτούσε συγκέντρωση, μια και δεν μπορούσε να προβλέψει τις αντιδράσεις της. Κατάλαβε επίσης πως δεν μπορεί κάποιος να εμπιστεύεται τα ζώα, όπως τον εαυτό του, εφόσον το ένστικτό τους τα κάνει ν' αντιδρούν πολύ διαφορετικά, από τον άνθρωπο. Έμαθε ακόμη, ότι δεν πρέπει να παίρνει στα σοβαρά τα πειράγματα των συνομηλίκων της στο σχολείο ή στη γειτονιά, γιατί "αν δεν πάθεις", καθώς λένε, "δε μαθαίνεις!.." Η δική της άλλωστε ευγενική ανεκτικότητα, δίδαξε τα παιδιά γύρω της, να γίνουν περισσότερο διακριτικά απέναντί της και

πολύ συμπαθητικά. Η Λένα ήταν ευγνώμων, γιατί θα μπορούσε ίσως να πάθει και χειρότερα μ' ένα πέσιμο σαν το δικό της. Θα μπορούσε να είχε χτυπήσει ένα πολύ πιο ευαίσθητο μέρος του σώματός της, αντί για το πόδι της. Το κεφάλι της για παράδειγμα, καθώς είχε πει κι ο γιατρός τους.

Η νεαρή Λένα, έμαθε πολλά από το σπασμένο πόδι της, μέσα στις έξη εβδομάδες, αφότου φόρεσε εκείνο το "βλογημένο γύψο", όπως κατέληξε να λέει, αφού πίστεψε πως έγινε "πολύ πιο σοφή από ποτέ!..".

Η Αφροδίτη

Η θάλασσα είχε γίνει ξαφνικά σα λάδι. Ο αέρας έπαψε σαν από μαγεία, και γλυκός ο φλοίσβος φύλαγε απαλά την αμμουδιά.

Η μικρή Αφροδίτη με την ανασηκωμένη φούστα της καρφωμένη στη μέση της, περπάταγε κατά μήκος της αμμουδιάς, ξυπόλυτη κρατώντας τις σαγιονάρες της στα χέρια. Φορούσε το μεγάλο ψάθινο καπέλο της, με την τεράστια κίτρινη μαργαρίτα περασμένη στη γαλάζια κορδέλα του. Είχε απλώσει ένα παχύ στρώμα άσπρης αντηλιακής κρέμας στη μύτη της, για να τα έχει καλά με τον πανίσχυρο φίλο της, τον ήλιο. Είχε μάθει να τον σέβεται

από μωρό και δίπλα σ' αυτόν, την αγαπημένη 'μεγαλοκυρά', τη θάλασσα.

Στο χάραγμα εκείνης της ημέρας, είχε ξεσπάσει μία από τις φοβερές καταιγίδες, που θαρρείς και είχε φτάσει η συντέλεια του κόσμου. Η Αφροδίτη είχε καταφύγει στο δωμάτιο των γονέων της, ταραγμένη. Δε θυμόταν όλ' αυτά τα χρόνια, που πήγαιναν στο παραθαλάσσιο σπίτι τους, κάτι παρόμοιο. Οι αστραπές ήταν εκτυφλωτικές και οι βροντές που ξεκούφαιναν, χαλούσαν τον κόσμο. Ήταν ένα φαινόμενο τόσο έντονο, που θαρρείς και συνέβαιναν όλ' αυτά μέσα στους χώρους του σπιτιού τους. Η δύναμη των οργισμένων στοιχείων της φύσης ήταν φοβερή. Το φως της αστραπής και ο κρότος των κεραυνών λες και διαπερνούσαν τους πέτρινους τοίχους του. Τα παράθυρα και οι μεγάλες τζαμένιες πόρτες του έτριζαν από τους βρόντους και τον δυνατό αέρα, κι αν το κακό κρατούσε περισσότερο, θα μπορούσαν κάποια στιγμή και να έσπαγαν. Οι μεντεσέδες έτριζαν και τα δοκάρια του γεροχτισμένου σπιτιού, βογκούσαν. Κάθε εξοχή ή εσοχή στα εξωτερικά πέτρινα τοιχώματα του σπιτιού είχαν γίνει σουραύλια του μαινόμενου αγέρα και τα μηνύματα, κάθε άλλο παρά ευχάριστα, έρχονταν. Το χειρότερο βέβαια θα ήταν να 'πέταξει' η οροφή του σπιτιού τους, όπως είχε φοβηθεί η Αφροδίτη, πράγμα που ευτυχώς δε συνέβη. Η θάλασσα με τον ουρανό,

δύο πανίσχυρα στοιχεία του κόσμου, είχαν παντρευτεί και είχαν γεννήσει ένα αλλόκοτο φοβερό θηρίο, έτοιμο λες να καταπιεί τη στεριά. Σίγουρα ο πανάρχαιος θεός του υγρού στοιχείου, είχε κάτι στο μυαλό του εκείνο το ξημέρωμα, όταν μαινόμενος ανακάτευε τη θάλασσα με την τρίαινά του.

Η Αφροδίτη περπατούσε τώρα κυττάζοντας την αμμουδιά, που αν και γαληνεμένη, έφερνε τα σημάδια της τελευταίας της τιμωρίας. Κάποιοι θάμνοι πολλά μέτρα από την άκρη της αμμουδιάς είχαν ξεριζωθεί και κείτονταν με τις ρίζες τους εκτεθειμένες στον ανήλεο ήλιο. Το τραγικότερο θέαμα ωστόσο αποτελούσαν τα μικρά ή και κάποια μεγαλύτερα ψάρια, που είχαν βρεθεί στην άκρη της θάλασσας, την ώρα της καταιγίδας. Είχαν σωριαστεί σκόρπια κατά μήκος της αμμουδιάς και ανάμεσά τους κάποια καβούρια με σπασμένα τα κοκάλινα πόδια τους, ή και το προστατευτικό τους περίβλημα. Πολλά στρείδια, μύδια, αχινοί, αχιβάδες και κοχλίες ήταν εκεί άψυχα, με πολλά από τα ζωάκια μισο-βγαλμένα από τα όστρακά τους, νεκρά.

Η Αφροδίτη εξέταζε λυπημένη τα αποτελέσματα της απρόβλεπτης καταιγίδας. Την τάραζε αυτή η μορφή της χαμένης ζωής. Περπατούσε αργά και κάπου-κάπου έσκυβε και με προσοχή προσπαθούσε να σιγουρευτεί για το

αν κάποιο από τα θαλάσσια αυτά ζωάκια ήταν ζωντανό. Ένα μικρό καβουράκι άρπαξε τη ματιά της, καθώς πάλευε να ελευθερωθεί από ένα, δυσανάλογα μεγάλο, φύκι. Είχε μπερδευτεί ανάμεσά του και καλυμμένο σχεδόν από αυτό, δυσκολεύονταν ν' απελευθερωθεί. Η Αφροδίτη έσκυψε και με πολύ προσοχή, πιάνοντάς το από το όστρακό του για να μη το τραυματίσει, το απάλλαξε από το μεγάλο φύκι και χαρούμενη το άφησε κοντά στο νερό. Αυτό, περπατώντας στα πλάγια, όπως συνηθίζει το είδος του, γρήγορα κατόρθωσε γρήγορα να φτάσει και να βουτήξει μέσα στη γαλήνια θάλασσα.

-Πάλι καλά που βρέθηκε ζωντανό, έστω και ένα καβουράκι!.. είπε μιλώντας στον εαυτό της η μικρή Αφροδίτη.

Και μιλώντας για καβούρια θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Αφροδίτη αγαπούσε πολύ το νόστιμο κρέας τους. Με τον Ιάσονα, τον αδερφό της, κατέβαιναν καθημερινά, στο μικρό, απάνεμο, ξύλινο παράπηγμα, το καλά σφηνωμένο στην αμμουδιά, που την επέβλεπε, το κρεμασμένο απάνω στο βράχο σπίτι τους. Συχνά σ' εκείνο το παράπηγμα, έδεναν αποβραδίς μια-δυο παλιές νάιλον κάλτσες της μητέρας τους, με μικρά κομματάκια ωμό κρέας μέσα τους και τις άφηναν ολονυκτίς. Το πρωί βρίσκανε μεγάλα καβούρια αγκιστρωμένα πάνω

στις κάλτσες. Αν τύχαινε όμως κι ήταν μικρά, τότε τ' άφηναν ελεύθερα.

Στο ίδιο μέρος στην ξαπλωτή αμμουδιά, ήταν αραγμένη σχεδόν πάντα και η μικρή εξωλέμβια του πατέρα τους, δεμένη στο ξύλινο παράπηγμα. Το περασμένο βράδυ όμως, επειδή το μετεωρολογικό δελτίο είχε προβλέψει κακοκαιρία, ο πατέρας τους είχε ανεβάσει τη βάρκα του ως το ύψωμα του σπιτιού τους, με τη βοήθεια ενός καλού γειτονά τους.

Η αμμουδιά μετά από την κακοκαιρία της περασμένης νύχτας, ήταν πολύ ακατάστατη! Η φύση σίγουρα ξέχναγε τη νοικοκυροσύνη της και παραπατούσε αρκετά συχνά. Με τις μέρες όμως, σίγουρα, κι από μόνη της, κι αυτή τη φορά θα νοικοκύρευε την περιοχή και θα της έδινε τη συνηθισμένη όμορφη όψη της. Ίσως όμως μια μικρή βοήθεια στο έργο της αυτό, να μην έβλαπτε. Η μικρή Αφροδίτη από φυσικού της αγαπούσε τα πράγματα νοικοκυρεμένα κι όμορφα γύρω της, και λυπόταν πραγματικά για τα νεκρά θαλάσσια όντα που έβλεπε σκόρπια παντού. Αφού κύτταξε γύρω της και δε μπόρεσε να βρει ζωντανές υπάρξεις, αποφάσισε κι άνοιξε μια μεγάλη λακκούβα με τη βοήθεια ενός τεράστιου στρειδιού. Μέσα σ' αυτή, μάζεψε όσα περισσότερα νεκρά ψάρια κι άλλα θαλασσινά μπορούσε, και τα έθαψε, σκεπάζοντάς τα με τη σκαμμένη άμμο. Με τον

τρόπο αυτό βοηθούσε ώστε να μη σαπίσουν τα νεκρά θαλασσινά και γεμίσουν την αμμουδιά μ' έντομα κι αόρατα μικρόβια. Αυτό το έκανε για πολλή ώρα ανοίγοντας και δεύτερη και τρίτη λακκούβα για τον ίδιο σκοπό, ώσπου κουράστηκε πια.

-Αφροδίτη!.. Αφροδίτη!.. ακούστηκε ξαφνικά στην ησυχία η φωνή της μητέρας της.

-Έρχομαι μαμά!.. φώναξε σ' απάντηση και τρέχοντας προς το μέρος απ' όπου έρχονταν η φωνή, απομακρύνθηκε από την αμμουδιά και προς το μονοπάτι που ανέβαζε ψηλά, στους βράχους.

Το μεσημέρι στο τραπέζι η Αφροδίτη μιλώντας με τον Ιάσονα, του ζήτησε να τη βοηθήσει να βάλουν σε τάξη την αμμουδιά. Μόνη της βέβαια δε θα μπορούσε να φέρει κάποιο γρήγορο αποτέλεσμα.

Ο πατέρας χαμογέλασε ευχαριστημένος.

-Ωραία η ιδέα σου παιδί μου, αλλά η φύση ξέρει πολύ καλά τη δουλειά της. Σε λίγες ημέρες αυτή η αμμουδιά θα φαίνεται κατακάθαρη από μόνη της. Ένα λιγοστό κύμα ή μια καλή βροχή και προπάντων ο γιατρός-ήλιος με τη θαυματουργή ιαματική κι απορρυπαντική φλόγα του, θα την κάνουν να φαίνεται πάλι, όπως και πριν από τη χτεσινή κακοκαιρία, είπε.

-Ναι μπαμπά το καταλαβαίνω, όμως αν βάλουμε κι εμείς το χεράκι μας, αυτό θα γίνει ακόμη πιο γρήγορα!.. Έτσι δεν είναι; πρόσθεσε με σοβαρότητα η Αφροδίτη.

-Ναι κορίτσι μου… έχεις δίκιο, είναι μια ευεργετική πράξη, υποθέτω. Είστε στις διακοπές σας, κι έχετε τον καιρό. Μόνο που αν συνεχίσετε να δουλεύετε για να καθαρίσετε την αμμουδιά, θα πρέπει να λάβετε υπόψη το μεγάλο μας φίλο, τον ήλιο, και την ανάγκη του σώματός σας για νερό… Καλά θα ήταν να φορέσετε επίσης κι από ένα ζευγάρι από τα δικά μου χοντρά γάντια του κήπου, για την υγιεινή των χεριών σας.

-Θα τα φέρω εγώ τα γάντια, τώρα αμέσως. Εμείς θα προσπαθήσουμε να κλαδέψουμε τα δέντρα και να καθαρίσουμε την αυλή μας από τα κλωνάρια και τους θάμνους. Δε θέλουμε περισσότερα προβλήματα, πρόσθεσε η μητέρα τους συγκαταβατικά.

Και έχοντας πει αυτά, αμέσως ύστερα πήγε στο πλυσταριό από όπου δεν άργησε να γυρίσει με δύο ζεύγη δυνατά υφασμάτινα γάντια, που η παλάμη τους ήταν δερμάτινη.

Το απόγευμα της ίδιας ημέρας η Αφροδίτη κι ο Ιάσονας είχαν μια ευχάριστη έκπληξη. Κατά μήκος της αμμουδιάς είδαν πολλά από τα γειτονόπουλά τους να προσπαθούν να κάνουν το ίδιο: να καθαρίσουν δηλαδή την αμμουδιά. Εξάλλου όλοι οι μεγάλοι, -το είχαν ακούσει

αυτό από τα παιδιά- είχαν αναλάβει το καθάρισμα των σπιτιών τους, από ξεριζωμένα λουλούδια ή θάμνους αλλά και το κλάδεμα των ατράνταχτων δέντρων, για να προλάβουν τις συνέπειες μιας άλλης παρόμοιας καταιγίδας.

Αν και η τελευταία αυτή θεομηνία είχε αναστατώσει την ηρεμία των διακοπών τους και των γειτόνων τους, είχε όμως και τα καλά της. Γιατί τους έκανε όλους να έρθουν πιο κοντά ο ένας με τον άλλον, καθώς συνεργάστηκαν στις βαριές δουλειές μετά από την κακοκαιρία, δηλαδή: το κόψιμο των δέντρων που είχαν πέσει, και το κλάδεμα των όχι και τόσο σταθερών δέντρων. Τα παιδιά διαπίστωσαν κι αυτά με τη σειρά τους ότι η κοινή τους εμπειρία τα είχε βοηθήσει ώστε στο κολύμπι, στο ψάρεμα και στο παιγνίδι να συνεργάζονται και να ευχαριστιούνται με έναν τρόπο, πολύ όμορφο.

Η ευαίσθητη μικρή Αφροδίτη ικανοποιήθηκε με όλα όσα συνέβαιναν τελικά. Όλοι μαζί λοιπόν πέρασαν τις υπόλοιπες διακοπές τους πολύ ευχάριστα, εφόσον ακόμη και η δραματική εκείνη αναστάτωση της φύσης, έγινε μια πλούσια εμπειρία για το μέλλον. Και όσο κι αν η θεομηνία εκείνη, έκανε τη θάλασσα να φαίνεται αδυσώπητη κι αβυσσαλέα, η Αφροδίτη ένιωθε πως ποτέ, μα ποτέ δε θα μπορούσε να θυμώσει μαζί της, αφού ήταν η μεγάλη της αγάπη. Σα φυσιολάτρισσα λοιπόν

που ήταν, δεν παράλειψε να γράψει μια ωραία εργασία για το σχολείο, αναφερόμενη στα συναισθήματά της, καθώς κι εκείνα των φίλων τους για όλα όσα έγιναν, τις μοναδικές της εμπειρίες από τη νύχτα της καταιγίδας, αλλά και το πνεύμα φιλίας και συνεργασίας που καλλιεργήθηκε ανάμεσα σε όλους τους παραθερίζοντες γείτονές τους και για την οποία ήταν σε μεγάλο ποσοστό, υπεύθυνη.

Γιατί τα ψέματα;

Η Ρήνα πηγαίνει στην έκτη τάξη του Δημοτικού. Είναι ένα φιλικό κορίτσι που έχει καλές σχέσεις με όλους. Επόμενο ήταν λοιπόν να συνδεθεί φιλικά και με τη νέα συμμαθήτριά της, τη Χαρούλα.

Η Χαρούλα, αν και καλό κορίτσι, κατά βάθος -αυτό αποδείχτηκε εκ των υστέρων- ήταν ένα ασυνήθιστο παιδί. Για παράδειγμα, μίλαγε πάρα πολύ για τους γονείς της, κάτι που οι συμμαθητές της δεν το έκαναν. Δεν παρέλειπε μάλιστα να τονίζει συνεχώς, πως η μαμά της ήταν από αρχοντική γενιά.

“Ξέρετε”, έλεγε, “είναι παράδοση στο σπίτι μας, μια και η μαμά μου είναι από αρχοντική οικογένεια, να ντύνεται αριστοκρατικά. Φοράει

λοιπόν ωραία ρούχα, και καπέλα με φτερά. Φοράει πάντα ωραία κρεμαστά σκουλαρίκια - χρυσά παρακαλώ!- και έχει... αμέτρητα δαχτυλίδια που τα ταιριάζει με σκουλαρίκια και περιδέραια! Βέβαια διατηρεί τα νύχια της πολύ ωραία, κι αυτό... γιατί... η μαμά μου έχει υπηρεσία να κάνει τις δουλειές του σπιτιού μας. Α! Ξέχασα να σας πω, πως τη μαμά μου τη λένε Σοφία. Δεν έχει ωραίο όνομα; Βέβαια, όπως καταλαβαίνετε, ο μπαμπάς μου έχει πολλααααά.... λεφτά!.."

Όταν η Χαρούλα μίλαγε, κούναγε το κεφάλι της πειστικά και τα ξανθά μαλλιά της σε μπούκλες τινάζονταν, σχηματίζοντας ένα φωτεινό στεφάνι γύρω από το πρόσωπό της. Σίγουρα ήταν ένα όμορφο κορίτσι και είχε καταφέρει να τραβάει την προσοχή όλων. Το σπουδαιότερο απ' όλα ήταν ότι είχε κατορθώσει να γίνεται πιστευτή. Οι συμμαθητές της και οι συμμαθήτριές της την άκουγαν με θαυμασμό, μια και η Χαρούλα, ότι κι αν έλεγε, το έλεγε με τέτοιο τρόπο, σαν να έλεγε ένα θαυμάσιο παραμύθι. Εξάλλου, όλα σχεδόν τα παιδιά, προέρχονταν από οικογένειες εργατών. Σίγουρα λοιπόν οι μητέρες τους δε φόραγαν σκουλαρίκια κρεμαστά και μάλιστα χρυσά, κυρίως όταν έτρεχαν σε βαριές δουλειές που απαιτούσαν κι έναν ορισμένο τρόπο ντυσίματος. Ούτε φορούσαν δαχτυλίδια στα κατακουρασμένα και πρησμένα από την

κόπωση, πολλές φορές, δάχτυλά τους, ή καπέλα με φτερά. Στην πραγματικότητα δε φόραγαν καθόλου καπέλα, αφού ίσως και να δούλευαν έξω από το σπίτι τους για να βοηθούν τον άντρα τους και την οικογένειά τους.

Μια μέρα η Ρήνα ξεκίνησε να επισκεφτεί τη Χαρούλα στο σπίτι της, από ανάγκη βέβαια, μια και η φίλη της ξέχασε να φέρει το τετράδιο που της είχε δανείσει, στο σχολείο. Η Χαρούλα έδειξε μεγάλη ταραχή, όταν άνοιξε την πόρτα του σπιτιού της και είδε ξαφνικά μπροστά της, τη Ρήνα. Χαιρέτησε τη φίλη της με μασημένα λόγια, και την οδήγησε στην κουζίνα τους, μέσα από ένα σκοτεινό διάδρομο. Η κουζίνα δεν ήταν εντυπωσιακή. Ήταν μια συνηθισμένη κουζίνα, όπου ανάμεσα στις καρέκλες, το τραπέζι και τον νεροχύτη, περιφέρονταν κάποια παχιά κυρία. Η Ρήνα δεν ήξερε βέβαια, αν αυτή ήταν κάποιο άλλο πρόσωπο ή η μητέρα της Χαρούλας.

-Καλησπέρα σας, χαιρέτησε πολύ ευγενικά η Ρήνα.

-Καλησπέρα παιδί μου! Ποια είσαι του λόγου σου; είπε η παχιά κυρία.

-Είμαι η Ρήνα, συμμαθήτρια της Χαρούλας, είπε η Ρήνα με τη συνηθισμένη της απλότητα.

-Χαίρομαι που σε γνωρίζω κορίτσι μου! Χαρούλα, πάρε τη φίλη σου στο καθιστικό, σύστησε η κυρία.

-Ναι μαμά! είπε η Χαρούλα μάλλον στεναχωρημένη.

Αυτή λοιπόν ήταν η κυρία Σοφία, η μητέρα της Χαρούλας! Η Ρήνα στ' αλήθεια ξαφνιάστηκε, όταν άκουσε πως αυτή ήταν η μητέρα της. Κι αυτό ίσως γιατί περίμενε να τη βρει ντυμένη και στολισμένη, όπως διαφήμιζε επίμονα η Χαρούλα στο σχολείο.

-Η υπηρέτριά σας… δεν είναι εδώ σήμερα; ρώτησε η Ρήνα τη Χαρούλα, καθώς άφηναν την κουζίνα προς το καθιστικό.

-Δεν έχουμε υπηρέτρια σ' αυτό το σπιτικό παιδί μου!.. Ποιός είπε τέτοιο πράγμα; πρόλαβε η μητέρα της Χαρούλας, κυττάζοντας την κόρη της με φοβερή υποψία, στο αυστηρό βλέμμα της.

Η Ρήνα ντροπιασμένη από το μικρό αυτό διάλογο, μόλο που δεν ήταν απόλυτα δικό της το λάθος, γύρισε προς την κυρία Σοφία κοκκινίζοντας και χαμογελώντας αδέξια, ψέλλισε:

-Με συγχωρείτε… έτσι νόμιζα!

Μετά από αυτό το απροσδόκητο συμβάν η Ρήνα αποφάσισε ότι έπρεπε να πάρει το τετράδιό της και να φύγει αμέσως, πριν μετανιώσει για κάποια άλλη ακούσια γκάφα της.

Η κυρία Σοφία, ήταν μια απλή γυναίκα, ντυμένη όπως όλες, όσες είχε γνωρίσει στην μικρή τους πολιτεία και κάθε άλλο, παρά μια

γυναίκα με μακριά χρυσά σκουλαρίκια κι αριστοκρατικά φορέματα, όπως την είχε περιγράψει η Χαρούλα. Δε φόραγε καπέλο με φτερά, αφού βέβαια ήταν μέσα στο σπίτι της, αλλά είχε δεμένα τα μαλλιά της με μια ξεθωριασμένη μαντίλα, πράγμα που έδειχνε, πως η κυρία Σοφία δεν είχε βοηθό στις δουλειές της. Ήταν μάλλον ένα φτωχικό και πολύ συνηθισμένο περιβάλλον, σαν αυτό που η Ρήνα ήξερε πολύ καλά. Ωστόσο η Ρήνα δεν ενδιαφέρονταν καθόλου για τ' άψυχα αντικείμενα του σπιτιού, αλλά για τη συμπεριφορά της Χαρούλας.

Η Χαρούλα που είχε χάσει πλέον εκείνο το βλέμμα της ξεγνοιασιάς της και της αυτοπεποίθησης, της έδωσε το τετράδιό της σιωπηλή και μόλις που κατάφερε να της πει ένα στεγνό "ευχαριστώ".

Η Ρήνα έφυγε αληθινά λυπημένη. "Η Χαρούλα μας είπε πολλά ψέματα", σκέφτονταν στο δρόμο, κι ένιωθε την καρδιά της να βουλιάζει σε μια παράξενη λύπη.

Την επόμενη ημέρα η Χαρούλα δεν ήρθε στο σχολείο. Η Ρήνα δεν μίλησε σε κανέναν για την επίσκεψή της στο σπίτι της ή οτιδήποτε άλλο σχετικά με αυτήν. Ούτε και ρώτησε κανέναν για τη Χαρούλα. Όταν όμως διαβάστηκαν τα ονόματα των απόντων μαθητών, η δασκάλα τους είπε, πως η Χαρούλα

δε θα έρχονταν στο σχολείο εκείνη την ημέρα, γιατί ήταν άρρωστη.

Η Ρήνα ένιωθε ένα είδος ενοχής: είχε πάει στο σπίτι της Χαρούλας χωρίς να την ειδοποιήσει, και διαπίστωσε ότι αυτή έλεγε ψέματα. Γιατί όμως η Χαρούλα, που φαίνονταν τόσο καλή, να λέει ψέματα; Κι αν το μάθαιναν κάποτε οι συμμαθητές τους; Τότε σίγουρα θα κορόιδευαν τη Χαρούλα για τα ψέματά της και ίσως να της "κόλλαγαν" και κάποιο παρανόμι, όπως για παράδειγμα το φοβερό επίθετο: "ψεύτρα"! Όμως η Ρήνα δε μπορούσε να μοιραστεί το μυστικό της με κανέναν, εκτός από τη μητέρα της. Σίγουρα μπορούσε και έπρεπε τελικά να μιλήσει στη μητέρα της. Εκείνη θα τη βοηθούσε να μοιραστεί το βαρύ μυστικό της, θα τη συμβούλευε και θα την έκανε να αισθανθεί κάπως καλύτερα, μια που ήξερε τόσα πολλά πράγματα. "Σίγουρα, θα με βοηθήσει να αισθανθώ καλύτερα, αφού θα μ' ακούσει και θα με συμβουλέψει", σκέφτηκε η Ρήνα πολλές φορές. Γυρνώντας λοιπόν από το σχολείο στο σπίτι, την ώρα που έπινε μια πορτοκαλάδα, αποφάσισε να της μιλήσει:

-Μαμά… ξέρεις κάτι; Η Χαρούλα δεν ήρθε σήμερα στο σχολείο.

-Η καινούργια συμμαθήτριά σου; ρώτησε η μητέρα της περίεργη από τον τόνο της φωνής της Ρήνας.

-Ναι… και φοβάμαι, ότι μπορεί και να φταίω εγώ γι αυτό, είπε η Ρήνα κυττάζοντας τη μητέρα της.

Η κυρία Αθηνά την κύτταξε τώρα σοβαρά.

-Τι εννοείς;

-Εχτές που πήγα στο σπίτι της διαπίστωσα πως έλεγε ψέματα για την οικογένειά της, είπε η Ρήνα απλά.

-Δεν καταλαβαίνω, δε μου είπες τίποτα.

-Δεν ήθελα μαμά. Ένιωθα πολύ λυπημένη που προσπάθησε να παρουσιαστεί διαφορετική από ότι είναι στην πραγματικότητα. Ήθελα να της μιλήσω και να τη συμβουλέψω: “Χαρούλα γιατί να λες ψέματα; Με τον τρόπο αυτό δεν καταλήγεις πουθενά… Το ένα ψέμα φέρνει τ’ άλλο, και μετά…”. Καταλαβαίνεις μαμά; Όμως δεν τόλμησα να της πω τίποτα! Και σήμερα… η Χαρούλα δεν ήρθε στο σχολείο. Νομίζεις ότι ίσως να φταίω εγώ γι’ αυτό;

-Άθελά σου ίσως. Κακόμοιρο παιδί! Ποιος ξέρει γιατί! Τι ακριβώς σου είπε; ρώτησε η κυρία Αθηνά για τη Χαρούλα.

-Ψέματα μαμά! Πολλά ψέματα! Όχι μόνο σε μένα, σε όλη την τάξη. Γιατί όμως να λέει τόσα πολλά ψέματα; ρώτησε πάλι η Ρήνα με αγωνία.

-Παιδί μου, όταν συμβαίνει αυτό, μπορεί να υπάρχουν πολλοί λόγοι. Θα σου εξηγήσω απλά τι εγώ νομίζω ότι μπορεί να συμβαίνει και ίσως θα καταλάβεις. Λοιπόν… όταν δεν είμαστε

ευχαριστημένοι από το περιβάλλον μας, όταν θεωρούμε άσχημη την πραγματικότητα γύρω μας, και ίσως ντρεπόμαστε γι αυτήν, όταν ονειρευόμαστε πράγματα που δεν τα έχουμε αλλά θα επιθυμούσαμε να τα έχουμε, είναι δυνατόν να παρουσιάσουμε την πραγματικότητα γύρω από τον εαυτό μας, πολύ διαφορετική. Αυτήν που ίσως ονειρευόμαστε. Αν έχουμε πείσει τον εαυτό μας ότι το ψέμα δε βλάπτει κανέναν, και μας κάνει να αισθανόμαστε καλύτερα, τότε λέμε ψέματα. Τα παιδιά της ηλικίας σου που μεγαλώνουν πολύ γρήγορα, έχουν φαντασιώσεις κι όνειρα και κάποτε παρασύρονται και τα παρουσιάζουν σαν να είναι η πραγματικότητα. Κατάλαβες Ρήνα μου;

-Νομίζω πως κατάλαβα μαμά.

-Και μη θυμώνεις με τη Χαρούλα παιδί μου. Φαίνεται καλό παιδί. Μπορεί να είναι προσωρινό αυτό που κάνει. Μπορεί και να ήθελε να εντυπωσιάσει για να κάνει φίλες και φίλους τα παιδιά στην τάξη σας. Είναι βέβαια λάθος που έχει πει όλα αυτά τα πράγματα, αλλά ίσως να μην το καταλαβαίνει. Είμαι σίγουρη ότι η δική σου εχεμύθεια θα την κάνει όχι μόνο να σ' ευγνωμονεί, αλλά και να πάψει ίσως να τα λέει. Μπορεί τελικά να καταλάβει πως πρέπει να γίνει ταπεινή και να είναι ευχαριστημένη με τα όσα έχει. Εξάλλου εσείς τα παιδιά, έχετε μπροστά σας όλο το χρόνο για να πραγματοποιήσετε τα όνειρά σας. Αν ακούτε

τους γονείς σας που σας αγαπούν και που θέλουν το καλό σας και είστε εργατικοί κι επιμελείς, θα αποκτήσετε όλα τα εφόδια, για να παλέψετε τη ζωή και να την κερδίσετε. Αυτό είναι η πραγματική επιτυχία ενός νέου ανθρώπου. Και τότε βέβαια, ούτε οι φαντασιώσεις, ούτε τα ψέματα χρειάζονται για να σας κάνουν να αισθάνεστε καλύτερα.

Η Ρήνα πλησίασε τη μητέρα της και την αγκάλιασε ευχαριστημένη.

-Αχ καλή μου μαμά! Τι θά 'κανα χωρίς εσένα;

Η κυρία Αθηνά γέλασε και της είπε αστεία:

-Κι εγώ τι θα γινόμουν χωρίς το Ρηνάκι μου;

Ο Λεωνίδας και ο Αριστείδης

-Σου το είπα! Μη μιλάς στον Αριστείδη! είπε η κυρία Ευθαλία επίμονα.

-Μα!.. Δεν καταλαβαίνω μαμά! Τι σου έκανε επιτέλους ο Αριστείδης; ρώτησε με απορία ο Λεωνίδας.

-Τι μου έκανε! Τι να μου κάνει δηλαδή: Απλά: είναι ένα άτακτο παιδί!

-Α μαμά... δε φτάνει αυτό! Πρέπει να μου εξηγήσεις τους λόγους που έχεις! Ε... όχι

και να καταδικάζεις κάποιον, με το έτσι θέλω! επέμενε ο Λεωνίδας.

-Ορίστε μας! Δηλαδή το ότι εγώ σου το ζητάω, δεν είναι αρκετό; επέμενε η κυρία Ευθαλία.

-Δεν αντιλέγω μαμά… Μα επιτέλους δεν είμαι και κανένας μπέμπης! Πρέπει να μου έχεις και κάποια εμπιστοσύνη. Δε νομίζεις;
Η κυρία Ευανθία σταμάτησε μια στιγμή να καθαρίζει τις πατάτες και τον κύτταξε σκεφτική.

-Ε!.. Σα νά 'χεις κάποιο δίκιο. Δεν είσαι μπέμπης! Είσαι μαθητής του Γυμνασίου. Συγγνώμη! είπε απολογητικά και ο Λεωνίδας ένιωσε κάπως καλύτερα.

-Έλα μαμά… δεν πειράζει! Το ξέρω πόσο μ' αγαπάς! Αλλά θα περιμένω να μου πεις. Γιατί σίγουρα πρέπει κάτι να σε απασχολεί. Γεια σου τώρα και θα τα πούμε όταν γυρίσω από το σχολείο, είπε ο Λεωνίδας αγκαλιάζοντας τη μητέρα του.

Βγαίνοντας στην αυλόπορτα ο Λεωνίδας, είδε τον Αριστείδη που πέρναγε στο δρόμο του για το σχολείο. Δεν ήταν βέβαια η πρώτη φορά, αφού ο Αριστείδης ήταν γειτονόπουλο, αλλά και συμμαθητής του. Αντάμωναν λοιπόν και περπατούσαν παρέα ως το σχολείο που δεν ήταν μακριά από τη γειτονιά τους. Το ίδιο θα γίνονταν κι αυτή τη φορά. Μόνο που ο Λεωνίδας όταν τον είδε να έρχεται προσποιήθηκε ότι

έδενε τα κορδόνια των παπουτσιών του πίσω από την αυλόπορτα κι έτσι, αφού ο Αριστείδης δεν τον είδε, τον άφησε να φύγει χωρίς να του μιλήσει.

Η συμπεριφορά της μητέρας του τον είχε παραξενέψει εκείνο το πρωί. Δεν καταλάβαινε. Πολύ περισσότερο, γιατί οι γονείς τους ήταν φιλικοί αναμεταξύ τους, και ο ίδιος αισθάνονταν πολύ κοντά στον Αριστείδη. Μέσα στην τάξη, σαν παιδί που ήταν, ξέχασε το επεισόδιο για λίγο. Στο διάλειμμα ωστόσο χωρίς σχεδόν να το καταλάβει είπε:

-Τι να σου πω! Η μάνα μου δε θέλει να κάνουμε και πολύ παρέα. Το γιατί; αλήθεια δεν ξέρω. Θα μάθω όμως!

Ο Αριστείδης τον κύτταξε άφωνος. Δεν καταλάβαινε τίποτα. Πήγε να ρωτήσει κάτι όμως το κουδούνι χτύπησε κι όλα τα παιδιά έπρεπε να μπουν στις τάξεις τους. Κάποια όμως απ' αυτά πρόλαβαν κι άκουσαν μέρος της συζήτησης και χωρίς να περιμένουν, άρχισαν να πειράζουν τον Αριστείδη σα να ήταν μικρό παιδάκι: "Ο Αριστείδης είναι κακό παιδί… ο Αριστείδης είναι κακό παιδί!.."

Ο Αριστείδης κάθισε σκεφτικός στο θρανίο του. Η καθηγήτριά τους η κυρία Κατερίνα, πρόσεξε τη συμπεριφορά του, τα μισόλογα και τα μικροχάχανα των άλλων μαθητών. Στο διάλειμμα πλησίασε το στεναχωρημένο

Αριστείδη και του μίλησε φιλικά θέλοντας να καταλάβει τι συνέβαινε.

-Αριστείδη, γιατί κάθεσαι εδώ μόνος σου; Μήπως δεν είσαι καλά;

Ο Αριστείδης κύτταξε την κυρία Κατερίνα κατάματα κι είπε ήσυχα.

-Καλά είμαι. Θέλω όμως να καθήσω εδώ για λίγο μόνος μου, κυρία.

Η κυρία Κατερίνα που δεν είχε πειστεί, ρώτησε κάποια παιδιά. Κανείς όμως δεν μαρτύραγε την αλήθεια. Η κυρία Κατερίνα αληθινά γνοιασμένη για το κλίμα που είχε δημιουργηθεί στην τάξη της, αποφάσισε να επιβάλει σε όλους ένα είδος περιορισμού, ώσπου να μάθει την αλήθεια της υπόθεσης. Τότε ο Λεωνίδας, πιστεύοντας ότι ήταν ο υπεύθυνος αυτής της κατάστασης, σήκωσε το χέρι του και είπε καταντροπιασμένος:

-Μπορώ να σας μιλήσω στο τέλος κυρία;

Η κυρία Κατερίνα, απάντησε αληθινά ανήσυχη:

-Όταν τελειώσει η τιμωρίας σας, μόνο τότε θα μου πεις, ότι έχεις να μου πεις!

Έτσι κι έγινε. Στο τέλος της τάξης, όταν όλα τα άλλα παιδιά είχαν βγει έξω, ο Λεωνίδας έμεινε για να δει τη δασκάλα τους. Τα περίεργα και γεμάτα ερωτηματικά μάτια των συμμαθητών του καθώς αποχωρούσαν από την τάξη είχαν φέρει σε δύσκολη θέση τον εξίσου αξιολύπητο με τον Αριστείδη, Λεωνίδα.

-Λοιπόν παιδί μου; ρώτησε η κυρία Κατερίνα μαλακά.

-Εγώ φταίω αλήθεια κυρία. Δεν ξέρω τι μού 'ρθε να πω στον Αριστείδη, για τη συμβουλή της μητέρας μου "να μη του μιλάω", γιατί λέει "είναι άταχτος"! Σίγουρα... θα πρέπει... να έχει τους λόγους της, υποθέτω.

-Τι έκανε λοιπόν ο Αριστείδης; ρώτησε η κυρία Κατερίνα.

-Αλήθεια δεν ξέρω!.. Η μητέρα μου, μου είπε πως θα μου εξηγήσει, μετά από το σχολείο.

-Καλά παιδί μου. Μπορείς να πηγαίνεις.

Ο Λεωνίδας ήταν τώρα φοβερά ανήσυχος. Σκέπτονταν, ότι αν δεν είχε ανοίξει το στόμα του, τίποτε από όλα αυτά δε θα είχε συμβεί. Περισσότερο στεναχωριόταν, που είχε ανακατέψει στην ιστορία αυτή και τη μητέρα του. Αλλά πάλι, πώς μπορούσε να επιτρέψει την τιμωρία όλης της τάξης, για ένα δικό του λάθος. Έπρεπε λοιπόν να μιλήσει και να πει την αλήθεια. Όταν έφτασε σπίτι του, είπε στη μητέρα του την κατάσταση που είχε δημιουργηθεί στην τάξη του, εξαιτίας του. Η κυρία Ευανθία που ήταν ευθύς χαρακτήρας, στεναχωρήθηκε πολύ κι ένιωσε ότι έπρεπε να μιλήσει με την κυρία Κατερίνα πρώτα και μάλιστα μπροστά στο Λεωνίδα, ώστε να λυθεί η φοβερή αυτή παρεξήγηση.

-Κυρία Γιακουμή... καλησπέρα σας. Είμαι η κυρία Παραδίση, η μητέρα του Λεωνίδα.

Είμαι πολύ τυχερή και πολύ ευτυχής που σας βρήκα, ξέρετε.

-Κυρία Παραδίση, πόσο χαίρομαι που με πήρατε τηλέφωνο! Ήθελα ξέρετε να μιλήσουμε λιγάκι, απάντησε η κυρία Κατερίνα από την άλλη άκρη.

-Καταλαβαίνω, γιατί ο Λεωνίδας ήρθε πολύ ταραγμένος από το σχολείο. Μου εξήγησε, τι έχει συμβεί. Όχι… όχι… ο Λεωνίδας δε φταίει, ξέρετε, σε τίποτε! Είναι ένα πολύ άτυχο περιστατικό που πήρε φοβερές διαστάσεις από ότι κατάλαβα, είπε η μητέρα του Λεωνίδα.

-Θέλετε να μου εξηγήσετε; ξαναρώτησε πολύ ευγενικά η κυρία Κατερίνα.

-Να… την άλλη μέρα μιλούσαμε με την κυρία Σωτηριάδη. Ξέρετε, τη μητέρα του Αριστείδη. Είμαστε καλοί οικογενειακοί φίλοι. Μου παραπονέθηκε λοιπόν για τον Αριστείδη, τη συμπεριφορά του, στο σπίτι. Ξέρετε σα μητέρες που είμαστε… μου είπε τα παράπονά της: το παιδί περνάει μια κρίση. Δεν την ακούει, αντιμιλάει… ή κάτι τέτοιο. Σίγουρα το λάθος είναι δικό μου! Δεν έπρεπε να πω τέτοια πράγματα στο Λεωνίδα, κι ας είναι ώριμος. Κάποια στιγμή, όπως κι έγινε, θα μπορούσε να ξεστομίσει κάτι έστω κι από ειλικρίνεια, όπως κι έγινε. Δεν μου έπεφτε λόγος. Εξάλλου το παιδί στο σχολείο είναι πολύ καλό. Θα μιλήσω και στην κυρία Σωτηριάδη, θα της ζητήσω συγγνώμη, που έγινα αιτία να πληγωθεί ο

Αριστείδης. Σας παρακαλώ κάνετε κάτι να διορθωθούν τα πράγματα, κυρία Γιακουμή!

-Μείνετε ήσυχη κυρία Παραδίση. Αν αυτό είναι όλο, είμαστε όλοι πολύ τυχεροί.

-Σας ευχαριστώ για την κατανόηση και σας παρακαλώ να με ενημερώσετε για την κατάληξη του θέματος.

Την επόμενη ημέρα στο σχολείο τα παιδιά μπήκαν ήσυχα στην τάξη και ήσυχα κάθισαν στα θρανία τους, αφού είχαν βέβαια συμμορφωθεί με την τιμωρία που τους είχε επιβάλλει η κυρία Κατερίνα την προηγούμενη ημέρα. Ο καϋμένος ο Λεωνίδας που είχε παρακολουθήσει το διάλογο της μητέρας του με την κυρία Κατερίνα, κάθισε ήσυχος και σοβαρός στο θρανίο του.

Ο Αριστείδης από την άλλη μεριά είχε ακούσει το διάλογο της δικής του μητέρας με την μητέρα του Λεωνίδα, αλλά και με τη δασκάλα του και κατάλαβε τι είχε συμβεί. Στο σχολείο λοιπόν ήταν ήσυχος όπως πάντα, αλλά στεναχωρημένος για την όλη υπόθεση. Περίμενε ν' ακούσει την κυρία Κατερίνα να τους πει κάτι. Και πράγματι αυτή άρχισε να μιλάει ήσυχα κυττώντας ένα-ένα τα παιδιά στα μάτια, για να την προσέξουν.

-Παιδιά, σήμερα θα ήθελα ν' αφήσουμε για λίγο το μαθητικό πρόγραμμά μας και ν' αναφερθώ σε κάτι άλλο, εξίσου σπουδαίο, που

αφορά τη συμπεριφορά όλων μας: μικρών και μεγάλων. Κάποια φορά λοιπόν, συμβαίνουν πράγματα που ενώ δε θέλουμε να συμβούν, ξεφεύγουν από τα χέρια μας και πληγώνουν τους γύρω μας. Αυτό μπορεί ν' αρχίσει από κάτι πολύ απλό κι ασήμαντο ίσως, όπως για παράδειγμα: αν πούμε κάτι που έχουμε στο μυαλό μας και που ίσως δε θα έπρεπε. Ή αν θα πρέπει να πούμε κάτι, ίσως θα πρέπει να είμαστε σε θέση και να το εξηγήσουμε, ώστε να μην παρεξηγηθούμε. Εξηγώ: Χτες το απόγευμα, μετά από το σχολείο μίλησα με δύο μητέρες. Το παιδί της μιας μητέρας - καλό παιδί από τη φύση του- ας το χαρακτηρίσουμε "ήσυχο" και "υπάκουο" μέσα στο οικογενειακό του περιβάλλον. Το παιδί της άλλης μητέρας, εξίσου καλό και φυσιολογικό με το πρώτο παιδί, έχει αντίθετα προκαλέσει κάποιο προβληματισμό στην οικογένειά του. Αν και προσωρινό πιθανόν το φαινόμενο, ωθεί τη μητέρα του να πει τα παράπονά της στη φίλη της, τη μητέρα του "ήσυχου" και "υπάκουου" παιδιού. Επηρεασμένη αυτή, από τα όσα είχε ακούσει, με τη σειρά της, συμβουλεύει το παιδί της ν' απορρίψει το προβληματικό παιδί της φίλης της, που είναι και φίλος του και συμμαθητής του. Μπερδεύτηκαν λοιπόν τα πράγματα, και σίγουρα μπερδευτήκατε κι εσείς!.. Θαρρώ όμως πως από τα χθεσινά επεισόδια μέσα στην τάξη σας, μαντέψατε ποια

είναι αυτά τα παιδιά, και σας παρακαλώ να σκεφτείτε σοβαρά πριν αντιδράσετε με οποιονδήποτε τρόπο.

Τα παιδιά κύτταξαν σιωπηλά και με συμπάθεια πλέον το Λεωνίδα και τον Αριστείδη. Η κυρία Κατερίνα συνέχισε:

-Θα ήθελα ακόμη να τονίσω, πως όταν δεν φέρνεστε καλά στο σπίτι σας, για οποιονδήποτε λόγο, κάνετε τους γονείς σας που σας αγαπούν και σας φροντίζουν, πολύ δυστυχισμένους. Αυτοί μπορεί τότε, παρασυρμένοι από το αδιέξοδό τους, να ζητήσουν βοήθεια από φίλους ή συγγενείς ή ακόμη κι από τους δασκάλους των παιδιών τους. Θα πρέπει να ξέρετε πως οι γονείς σας, όπως κι εσείς, είναι ευαίσθητοι. Έχοντας αυτά υπόψη είναι λογικό κι εσείς να θέλετε και να προσπαθείτε να είστε καλοί κι ευαίσθητοι απέναντί τους. Να τους μιλάτε για τα προβλήματά σας, αντί να τα βάζετε μαζί τους. Γιατί εκτός από τη σπουδαία εργασία που κάνουν με την ανατροφή σας, είναι υπεύθυνοι για τόσα άλλα πράγματα. Περιττό να τα αριθμήσουμε. Τα γνωρίζετε. Ας μάθουμε από αυτή την υπόθεση, πως ένα μικρό επεισόδιο μπορεί να πάρει κάποιες απρόβλεπτες διαστάσεις και να πληγώσει. Είμαι βέβαια ότι ο Αριστείδης ούτε που διανοήθηκε ότι η συμπεριφορά του, ήταν μία βάσανος για τη μητέρα του. Δόθηκε λοιπόν αυτή η άτυχη αφορμή, για να διαπιστώσει τη ζημία που είχε

προκαλέσει στην οικογενειακή τους γαλήνη, πληγώνοντας τους καλούς του γονείς, με τη σίγουρα ανάρμοστη για το χαρακτήρα του συμπεριφορά.

Όλα τα παιδιά αναζητούσαν με τα μάτια τους, τα μάτια των άλλων συμμαθητών τους. Τα λόγια της δασκάλας τους σίγουρα τους είχαν εντυπωσιάσει και τους είχαν δώσει τροφή για σοβαρή συλλογή.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

"... ΑΣ ΠΟΥΜΕ ΚΑΙ ΜΙΑΝ ΑΛΗΘΕΙΑ!"

ΠΟΥ ΣΤΑΜΑΤΑ Ο ΜΥΘΟΣ...
ΚΑΙ ΠΟΥ ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΑΛΗΘΕΙΑ;

Ένας "γλυκός" άνθρωπος

Μη σας φανεί παράξενο αλλά υπάρχουν κι αυτοί, δηλαδή οι γλυκοί άνθρωποι. Εξαρτάται βέβαια τι εννοεί κανείς όταν λέει "γλυκός" άνθρωπος. "Γλυκός" μπορεί να είναι κάποιος που είναι γλυκόλογος, ή που είναι πολύ ευχάριστος στη συντροφιά, ή ακόμη είναι όμορφος στην εξωτερική του εμφάνιση. Στην περίπτωση της ιστοριούλας μας οι έννοιες αυτές δεν ισχύουν. Λέγοντας "γλυκός" εδώ, εννοώ τον κυρ-Κώστα το ζαχαροπλάστη, που φορά πάντα μια άσπρη ποδιά κι ένα συμπαθητικό χαμόγελο.

Ο κυρ-Κώστας είναι Θεσσαλονικιός, δηλαδή από τη Θεσσαλονίκη, που είναι -όπως οι περισσότεροι, αν όχι όλοι γνωρίζουμε- η πρωτεύουσα της βόρειας Ελλάδας. Αυτό άλλωστε το μαρτυρά και η επιγραφή που κρέμεται έξω από το μαγαζί του. Ο κυρ-Κώστας είναι πολύ περήφανος για τη Μακεδονική-Ποντιακή καταγωγή του. Πάνω απ' όλα όμως θεωρεί τον εαυτό του γνήσιο Έλληνα και το αποδεικνύει περίτρανα, με την ελληνικότατη παραδοσιακή ζαχαροπλαστική του.

-Καλώς τα, τα παιδιά! κάπως έτσι υποδέχεται τους γνωστούς που έρχονται στο ζαχαροπλαστείο του, φορώντας πάντα εκείνο το δικό του χαμόγελο.

-Γειά σου Κώστα, προσφωνούν ένας συνομήλικός του και η γυναίκα του.

-Καλώς τους, καλώς τους! Τι μου κάνετε; Περάστε καθίστε παιδιά! Να σας φιλέψω κάτι!

-Νά ‘σαι καλά Κώστα! Θα πάρουμε κάτι σίγουρα.

-Γιώργο καθίστε. Τι θα σας προσφέρω; Τι τραβάει η καρδιά σας σήμερα; Το συνηθισμένο καφέ… ίσως κι ένα γλυκό… Γιώργο… εσύ σίγουρα θα πάρεις καπουτσίνο και γαλακτομπούρεκο.

-Ναι Κώστα ευχαριστώ! Το γαλακτομπούρεκο σου πιστεύω να είναι φρέσκο όπως πάντα.

-Άκου λέει, έχω εγώ τίποτα άλλο εκτός από φρέσκο πράγμα; κάνει δήθεν προσβεβλημένος ο κυρ-Κώστας.

Γελάνε.

-Κυρία Τίνα μου τι θα σου προσφέρω σήμερα;

-Κύριε Κώστα έναν καπουτσίνο και μια σοκολατίνα. Φαίνονται υπέροχες.

-Έγινε. Ότι θέλουν τα παιδιά, λέει ο κυρ-Κώστας και γρήγορα ετοιμάζει την παραγγελία. Όταν πια τα φέρνει στο τραπέζι, λέει με αγαθό ύφος.

-Στην υγειά σας, παιδιά.

Αλλά η συμπεριφορά του κυρ-Κώστα, πέρα απ' εκείνη για τη μόνιμη πελατεία του, παραμένει φιλική και με τους περαστικούς, που αν και δε μένουν στην περιοχή του, τον επισκέπτονται όταν τους δοθεί η ευκαιρία. Είναι οι άγνωστοι πελάτες που έρχονται για να ξαναδοκιμάσουν τα προϊόντα του. Γιατί σίγουρα δεν είναι εύκολο να ξεχνά κανείς την υπέροχη γεύση τους. Κι ενώ περιμένουν υπομονετικά τη σειρά τους για να τους σερβίρει, κυττάζουν στις βιτρίνες του, σχολιάζοντας και διαλέγοντας. Δεν είναι υπερβολή αν πούμε πως όσο διαφορετικοί είναι πελάτες του, άλλο τόσο διαφορετική είναι και η προτίμησή τους, στα γλυκά προϊόντα του κυρ-Κώστα. Γι αυτό κι ο ζαχαροπλάστης μας φτιάχνει πολλά είδη γλυκισμάτων, για τα διαφορετικά γούστα και σίγουρα παίρνει κι εκτελεί πολλές παραγγελίες, κυρίως τούρτες για γενέθλια και επετείους, αλλά κι εκείνες τις άλλες, τις μεγαλόπρεπες για γάμους. Δεν είναι λίγοι λοιπόν εκείνοι που αγαπούν τα γλυκά του και ξεχωρίζουν την καλή τέχνη του ανθρώπου μας, γι' αυτό και τον προτιμούν.

Εκτός από τα περίφημα χρυσοτυλιγμένα παστάκια του ο κυρ-Κώστας, φτιάχνει ακόμη ωραία ντόνατς, με διαφορετική χρωματιστή ζαχαρωμένη άχνη στην κορυφή τους. Επίσης εύγεστα φρέσκα κρουασάν, για να δείξει έτσι, ότι υποστηρίζει και την εγχώρια ή ντόπια ζαχαροπλαστική, αφού η Αυστραλία είναι η

θετή του πατρίδα. Άλλα γλυκά έργα του είναι τα μπισκοτάκια, οι κουραμπιέδες και τα μελομακάρονα δίπλα στα κουλουράκια ή τα βουτήματα, είδη που θυμίζουν χωρίς αμφιβολία τη μακρινή πατρίδα του. Και που να δοκιμάσετε τους εύγεστους μπακλαβάδες και το κανταΐφι του ή το πάντα φρέσκο -της ημέρας- γαλακτομπούρεκό του. Στον κατάλογο των προϊόντων του ξεχωρίζουν επίσης τα τσουρέκια και τα νοστιμότατα τυροπιτάκια.

Δε θα πρέπει να παραλείψουμε πως για όλα αυτά τα γλυκά αριστουργήματα, τον κυρ-Κώστα τον βοηθάει καθημερινά η καλή σύντροφός του. Οι δυο τους είναι καλοί συνεργάτες και ίσως γι αυτό τα προϊόντα τους είναι δύο φορές καλά και εύγεστα.

Το ζαχαροπλαστείο του κυρ-Κώστα είναι πάντα ανοιχτό, δηλαδή καθημερινά, από το πρωί ως το βράδυ, εφτά ημέρες την εβδομάδα, χειμώνα καλοκαίρι, γιορτές ή όχι. Κι ο κυρ-Κώστας δε βαρυγκωμάει. Παίζει μεγάλο ρόλο, το ότι φαίνεται πάντα ξεκούραστος και πολύ πρόθυμος να εξυπηρετήσει τους πάντες ανεξαιρέτως, μ' εκείνο το μοναδικό ύφος του, που το χαρακτηρίζει η ειλικρίνεια και το φιλότιμο.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι ο κυρ-Κώστας αγαπά να λέει αστεία και τα λόγια του, τα κάποτε συμβολικά, τα τρέπει σε ανέκδοτα. Το αυθεντικό χιούμορ του λοιπόν αλλά και το

ενδιαφέρον του για τα κοινωνικά θέματα και για τα σπορ, τον κάνουν αγαπητό στους γνωστούς του που τον επισκέπτονται, για να πιουν το καφεδάκι τους, να σχολιάσουν μαζί του τα νέα των εφημερίδων, μια ελληνική συνήθεια, πολύ αγαπητή. Εκεί γελούν κι εκεί σοβαρεύονται μιλώντας για τα πολλά και τα διάφορα, γεγονός που κάνει το ζαχαροπλαστείο αυτό να θυμίζει κάποια άλλα ζαχαροπλαστεία πίσω στην πατρίδα. Γίνεται λοιπόν μια γωνιά νοσταλγίας των λίγων ίσως, αλλά πιστών φίλων του.

Όλα λοιπόν δείχνουν πόσο αγαπάει τη δουλειά του και το γλυκό του στέκι. Έχει άλλωστε υποχρεώσεις οικογενειακές κι ο ίδιος, "όπως όλος ο κοσμάκης", καθώς λέει ο ίδιος ταπεινά.

Ο άνθρωπός μας κοντά στα καλλιτεχνικά του προτερήματα -γιατί η ζαχαροπλαστική είναι αναγνωρισμένη σαν ένα είδος γαστρονομικής καλλιτεχνίας- είναι και πολύ γενναιόδωρος προς τα σχολεία της περιοχής του. Επανειλημμένα έχει δωρίσει ντόνατς σε μαθητικές εκδηλώσεις, για να βοηθήσει τα παιδιά να συγκεντρώσουν χρήματα, για τις εκδρομές τους ή άλλους σκοπούς. Σαν πατέρας που είναι κι ο ίδιος τέλος, αγαπάει όλα τα παιδάκια που έρχονται στο μαγαζί του μαζί με τους γονείς τους ή και μόνα τους, κι αυθόρμητα προσφέρει στους μικρούς πελάτες του κάποια παραπανίσια μικρή λιχουδιά.

Και μιλώντας πιο πάνω για τη γενναιοδωρία του κυρ-Κώστα, θα πρέπει ν' αναφερθεί εδώ κάτι ακόμη σχετικό, όπως είναι η χρηματική, ή σε είδος, βοήθειά του, σε σωματεία ή οργανισμούς, ανεξαιρέτως, για διάφορους κοινωφελείς σκοπούς.

Ίσως κι εσείς να έχετε επισκεφτεί τον κυρ-Κώστα το Θεσσαλονικιό και να έχετε γευτεί τα μοναδικά σε γλύκα δημιουργήματά του. Αν όχι, ποιος ξέρει αργά ή γρήγορα δεν αποκλείεται καθόλου να τον επισκεφτείτε και αφού δοκιμάσετε τα γλυκά αριστουργηματάκια του, να συμφωνήσετε με όλα όσα διαβάζετε στην αφήγηση αυτή.

Και τελικά, απ' όλα όσα είναι γνωστά για τον Έλληνα Μακεδόνα, Πόντιο και Θεσσαλονικιό, τον κυρ-Κώστα κάτοικο του Σύδνεϋ, νομίζω πως δίκαια του ταίριασα το παρανόμι: "γλυκός" άνθρωπος!

Τζου ο κρεοπώλης

Σε περιοχή του Σύδνεϋ, όπου δεν καταδυναστεύονται οι μικροί μαγαζάτορες από τις επιχειρήσεις "μαμούθ", δηλαδή τα πολυκαταστήματα, υπάρχει μία μικρή συνοικιακή αγορά. Εδώ λειτουργούν τα απαραίτητα για μια ακτίνα περιοχής,

μπακάλικο, φρουτάδικο, φαρμακείο, το κρεοπωλείο, ένα μαγαζί που πουλάει έτοιμα ζεστά φαγητά ή take away, μία πιτσαρία, ένα οινοπωλείο, το ψωμάδικο κι ένα μικρό ταχυδρομείο.

Ο Τζον λοιπόν είναι ο ιδιοκτήτης-χασάπης της μικρής γειτονικής αγοράς και είναι ένας μεγαλόσωμος άντρας, μέσης ηλικίας. Έχει μια σεβαστή φαλάκρα και έξυπνα καστανά μάτια. Η φωνή του είναι δυνατή, έχει ένα παχύ μουστάκι και φορά μόνιμα ένα πλατύ χαμόγελο. Για να κρατά τα ρούχα του καθαρά, φοράει πάντα μια άσπρη ποδιά με βαθυγάλανες ρίγες, που τη δένει γύρω από τη μέση του και γύρω από το λαιμό του, σαν ο καλός νοικοκύρης του μαγαζιού. Κάποτε φορά στο κεφάλι του ένα σπόρτικο καπέλο, που έχει επάνω του γραμμένο το όνομα του κρεοπωλείου του: “John’s Butchery”.

Ο Τζον είναι πολύ αστείος, καθώς με τη βροντερή του φωνή και τα σπασμένα του αγγλικά, λέει στους πελάτες του -κάθε εθνικότητας- ανέκδοτα, που τα έχει ακούσει εδώ κι εκεί. Αυτοί με πολλή ευχαρίστηση τον επισκέπτονται και αγοράζουν το φρέσκο κι άπαχο κρέας του. Είναι πάντα πρόθυμος να εξυπηρετήσει τους πάντες, όσο απασχολημένος κι αν φαίνεται. Γιατί αλήθεια ο Τζον, όλο και κάτι κάνει: ή τροχίζει τα μαχαίρια του, ή κόβει στη μηχανή τον κιμά του, κάνει παϊδάκια ή

ταχτοποιεί όμορφα στην παγωμένη βιτρίνα του, τα διάφορα προϊόντα κρέατος. Εκεί θα δει κανείς αρνίσιο μπούτι, σουβλάκια, παϊδάκια, συκώτι ή μυαλά αρνιού, κιμά, κότες, λουκάνικα κι άλλα. Τα διακοσμεί μάλιστα, με φρέσκο μαϊντανό, κάνοντάς τα να έχουν ακόμη πιο φυσική και ελκυστική εμφάνιση. Εξάλλου ο μαϊντανός, είναι πολλές φορές απαραίτητος στο μαγείρεμα. Κι εδώ θα πρέπει να τονίσουμε πως ο χασάπης μας ξέρει επίσης και συμβουλεύει πώς θα πρέπει να μαγειρευτεί το κάθε είδος κρέατος, ανάλογα με το μέρος από το οποίο προέρχεται, και επιπλέον και πώς να σερβιριστεί. Κρατάει μάλιστα καρτέλες ή φυλλάδια με μαγειρικές συνταγές, που τις προσφέρει δωρεάν στις πελάτισσές του ή ακόμη και στους άρρενες πελάτες του, που τους αρέσει να καταπιάνονται με τη μαγειρική, έστω και για γούστο.

Χαρακτηριστική είναι η καθαριότητα του μαγαζιού, όλες τις ώρες που είναι ανοιχτό, κι επίσης όταν αφήνει άδειους τους δίσκους της βιτρίνας, για να κλείσει, ως το επόμενο πρωινό. Επίσης φοράει πλαστικά γάντια όταν πιάνει το κρέας και φυσικά πάντα έχει κάποιον βοηθό -που είναι εξίσου καλός με τον εαυτό του-, όταν είναι ημέρες, ή ώρες που η δουλειά είναι πολλή.

Να λοιπόν που καταφτάνει μια από τις τακτικές του πελάτισσες, η Μαίρη.

-Καλημέρα Τζον!

-Καλώς τη Μαίρη. Πώς είστε; Πώς τους έχεις όλους στο σπίτι; Ο Παυλάκης τι κάνει;

-Καλά είναι, καλά. Κι εσείς; Η Άννα τι γίνεται; Και το εγγονάκι σας;

-Μαίρη, τι να σου λέω! Μια χαρά είναι ο μπουλούκος μας, μια χαρά!

-Ε!.. Θα τον καλοταΐζεις πιστεύω…

Γελούν.

-Τι να κάνω; Το καλεί το επάγγελμα. Τι θα σου προσφέρουμε λοιπόν σήμερα Μαίρη μου;

-Θέλω μερικά πράγματα. Γράφεις; Λοιπόν: δύο κιλά κιμά, από τον συνηθισμένο, ένα κιλό λουκανικάκια -ξέρεις αυτά με τα μπαχαρικά και το σκορδάκι Τζον- και λίγα παϊδάκια σε παρακαλώ.

-Έγινε κατευθείαν, Μαίρη!

-Τζον να μην το ξεχάσω… Θέλω και δύο κομμάτια αρνίσιο συκώτι, αν έχεις.

-Άκου λέει, αν έχω! Και βέβαια έχω για σένα Μαίρη μου. Και ξέρεις πώς να το μαγειρέψεις, έτσι; λέει ο Τζον.

-Well!.. Λέω να το κάνω ριγανάτο και να το σβήσω με λίγο κόκκινο κρασί.

-Ωραία… και λίγο άσπρο ριζάκι… έτσι;

-Ναι αμέ!.. Είναι καλή η ιδέα σου! πρόσθεσε η Μαίρη γελώντας.

Τα ίδια της είχε πει ο Τζον, τη τελευταία φορά που είχε αγοράσει ξανά συκώτι αρνιού. Αλλά φυσικά δεν το θυμόνταν.

Ο Τζον γρήγορα ετοιμάζει την παραγγελία της. Με μια πλαστική σακούλα στα χέρια του παίρνει από τον κιμά, κι έτσι δεν λερώνεται. Το ζυγίζει. Είναι σχεδόν δύο κιλά. Ξέρει κι υπολογίζει με τα έμπειρα μάτια του τον όγκο, για το βάρος που χρειάζεται. Το ξαναζυγίζει. Είναι μόλις λίγα γραμμάρια παραπάνω από τα δύο κιλά. Τρέχει μετά στο δίσκο με τα συκώτια. Διαλέγει δύο ακέραια κομμάτια και τα βάζει σε μια πλαστική σακούλα. Τα ζυγίζει. Γράφει πάντα απάνω στο χαρτί, κάθε φορά, τι σερβίρει και το βάρος τους, πριν προχωρήσει στην υπόλοιπη παραγγελία. Μετά έχουν σειρά τα σουτζουκάκια, που τα κόβει μ' ένα ψαλίδι. Αφού τα ζυγίζει κι αυτά και τα ταχτοποιεί, τρέχει να φέρει φρεσκοκομμένα παϊδάκια από "αρνάκι του γάλακτος", καθώς λέει, σχεδόν τραγουδώντας. Αφού τελικά έχει ετοιμάσει όλη την παραγγελία σε μια δυνατή πλαστική σακούλα, ανακοινώνει το κόστος των προϊόντων του στην πελάτισσά του.

-Πενήντα δολάρια Μαίρη μου! λέει και βάζει την απόδειξη στη σακούλα με την παραγγελία.

Η Μαίρη πειθήνια τον πληρώνει κι αυτός στη συνέχεια με την απόδειξη στο χέρι και τη

βαριά σακούλα βγαίνει από το χώρο του σερβιρίσματος και την προσφέρει της Μαίρης.

-Καλοφάγωτα Μαίρη, λέει.

Η Μαίρη ευχαριστώντας τον ετοιμάζεται να φύγει.

-Χαιρετισμούς στον Παύλο Μαίρη! Μην το ξεχάσεις! λέει πάλι ο Τζον.

Φεύγει η Μαίρη, και δεν αργούν να καταφτάσουν η Έφη με το Μίμη.

-Γεια σου Τζον! Τι χαμπάρια; ρωτάει ο Μίμης.

-Καλώς τα παιδιά! Τα δικά σας νέα! λέει ο Τζον.

-Α!.. όλα κι όλα… σε ρώτησα πρώτος, λέει δήθεν σοβαρά ο Μίμης. Γελάνε λοιπόν και αρχίζει η παραγγελία μαζί με τα σχετικά νέα.

-Είχαμε το γιο άρρωστο…

-Τι μου λες;

-Εντάξει! Είναι καλά τώρα, Δόξα στο Θεό!.. Και η Άννα; Από τότε που σταμάτησε να σε βοηθάει, δεν τη βλέπουμε και πολύ.

-Καλά είναι. Σπάνια έρχεται εδώ, προσέχει το εγγονάκι μας. Άλλωστε μεγαλώνουμε. Θέλω κι εγώ να το βλέπω λιγάκι, αλλά όπως καταλαβαίνετε, δεν το βλέπω αρκετά. Η Άννα το φέρνει εδώ για λίγο κι έτσι το βλέπω το παιδί τις περισσότερες φορές, γιατί την ώρα που τελειώνω απ’ εδώ, έρχεται η κόρη μου και το παίρνει. Δεν πειράζει όμως. Γιατί και που βλέπω τον εγγονό μου και τον παίζω κανένα

Σαββατοκύριακο -όταν βέβαια δεν πάει ο γαμπρός μου στους γονείς του- κάτι είναι κι αυτό!

-Έτσι λοιπόν έ; Όλοι έχουμε τα δικά μας Τζον, λέει ο Μίμης χαμογελώντας με κατανόηση.

-Τι να γίνει; Δεν έχω παράπονο, λέει πάλι ο Τζον.

Η Έφη τους κυττάζει τώρα κι ο Μίμης προσθέτει:

-Βάλε μας μερικά σουβλάκια Τζον… Μερικά όταν λέω…

-Τριάντα σουβλάκια Τζον, άσε τον Μίμη, λέει η Έφη χαμογελώντας.

-Μπα; Τι έχουμε; Γενέθλια; ρωτάει ο Τζον και δεν ακούγεται καθόλου αδιάκριτος.

-Όχι βρε αδερφέ! Έρχεται ο κουνιάδος μου από την Πέρθ. Θα κάνουμε μπάρμπεκιου για τα καλωσορίσματα, λέει ο Μίμης μισοσοβαρά.

-Ωραία! Ωραία! Να τον καλοδεχτείτε λοιπόν. Μόνος του έρχεται; ρωτά πάλι ο Τζον.

-Όχι βέβαια. Με τη γυναίκα του και τη μικρή τους κόρη, απαντά ο Μίμης σκεφτικά.

-Αυτό να μου πεις! λέει ο Τζον με κάποια υπονοούμενα. Έχει το θάρρος με αυτό το αντρόγυνο.

-Και δυο κιλά μπουτάκια κότας, παρακαλώ Τζον, προσθέτει η Έφη.

-Έχω και πολύ ωραίο κιμά Έφη μου. Τελείως άπαχο, ξέρεις! συνεχίζει ο Τζον.

-Εντάξει το θέλω για παστίτσιο… αλλά και ίσως και για κάτι άλλο! Ποιος το ξέρει; Ας υπάρχει. Άλλωστε μπάρμπεκιου χωρίς κιμά… δε γίνεται! Είναι νόστιμο και απαραίτητο, αν και μπελαλίδικο, λέει η Έφη χαμογελώντας.

-Πόσον κιμά να σου βάλω; ρωτά ο Τζον.

-Ε… βάλε μου τρία κιλά. Ευχαριστώ, Τζον. Α! Να μην το ξεχάσω. Θέλω και μερικά λουκάνικα. Δύο κιλά φτάνουν.

Ο Μίμης συμπληρώνει:

-Ξέχασες τα συκώτια, Έφη.

-Καλά λες. Σ' ευχαριστώ Μίμη! Τζον και δύο συκώτια αρνίσια παρακαλώ.

Ο Τζον γελάει.

-Θα πρέπει νά 'ναι η μέρα σήμερα. Πριν από λίγο η φίλη σου η Μαίρη πήρε συκώτι αρνιού. Πώς θα το μαγειρέψεις εσύ;

-Αλά Ελληνικά παιδί μου! Σαν τη Μαίρη: δηλαδή αλατάκι, λαδάκι, ρίγανη και σβήσιμο στο κρασί! λέει η Έφη γελώντας.

-Ωραία πολύ ωραία!.. Εσύ… τα ξέρεις απ' έξω κι ανακατωτά, που λέμε, λέει ο Τζον που τα έχει γράψει όλα όσα ήθελε η Έφη, στο δεφτέρι πάνω στο πάγκο σερβιρίσματος.

Φωνάζει.

-Αντρέα, βγες ένα λεπτό μπροστά, παιδί μου!

Αμέσως εμφανίζεται ένας νέος άντρας. Είναι ο βοηθός του ο Αντρέας. Είναι σχεδόν πάντα στο κρεοπωλείο. Ο Τζον του δίνει την παραγγελία για να την ετοιμάσει και βγαίνει από το πόστο του. Αρχίζει να συνεχίζει να συζητάει με το Μίμη και την Έφη. Τον ενδιαφέρουν πολλά πράγματα τον Τζον. Πρώτα μιλάει για το ποδόσφαιρο. Είναι φανατικός οπαδός του Ολυμπιακού. Μετά πάει στα νέα που διάβασε στην εφημερίδα για την πολιτειακή κυβέρνηση, κατόπιν τρέχει στην Ελλάδα, κι ύστερα, πάλι στην Αυστραλία. Κι όλα μέσα σε δέκα λεπτά. Η παραγγελία περιμένει απάνω στην μπάρα κι ο λογαριασμός απάνω της. Το διαβάζει η Έφη.

-Εξήντα… δύο δολάρια και τριάντα σεντς… Τζον έγινε σωστά ο λογαριασμός;

Ο Τζον διαβάζει το κάθε είδος χώρια.

-Ε τι νόμιζες Έφη μου; Δε θα σε κλέψουμε κιόλας! Άντε άσε μόνο εξήντα δολάρια. Τα ψιλά χάρισμά σου, σε κερνάω έναν καπουτσίνο!

Η Έφη γελάει

-Όχι δα!

Μετά γυρνάει στο Μίμη και λέει σταθερά:

-Άιντε να πηγαίνουμε Μίμη, γιατί όπως πάμε, θ’ αργήσουμε, λέει η Έφη, έχοντας ήδη πληρώσει τον Αντρέα.

-Ναι, ναι… να πηγαίνουμε. Έχουμε να ψωνίσουμε και μερικά άλλα πράγματα, Τζον.

Γεια σου λοιπόν ως την άλλη φορά, είπε κι αποχώρησε με την Έφη, κρατώντας τα ψωνισμένα.

-Γεια σας… στο καλό και να καλοδεχτείτε τον αδερφό σου, Έφη…

-Ευχαριστώ Τζον, νά ‘σαι καλά και χαιρετίσματα στην Άννα, απαντάει η Έφη, και βγαίνουν από το μαγαζί.

Κάπως έτσι περνάν οι ώρες στην μικρή επιχείρηση του Τζον που είναι ειλικρινής, εξυπηρετικός και φιλικός σε όλους τους πελάτες του, ανεξαιρέτως. Γνωρίζετε κι εσείς μήπως έναν τέτοιο καλό χασάπη, σαν τον Τζον;

Η Θεια- Ζημωτή

Η “θεια-Ζημωτή” ή η κυρία Όλγα, ήταν μια γυναίκα γύρω στα πενηνταπέντε της. Ήταν πολύ αγαπητή σε όλους, παιδιά και μεγάλους, γιατί πάντα χαμογέλαγε, ήταν εξυπηρετική, και πάντα είχε έναν καλό λόγο για τον καθένα.

Ήταν παχουλή και τα μάγουλά της ήταν κόκκινα σαν εκείνα των παιδιών που μεγαλώνουν στην εξοχή. Ανάμεσα σ’ όλα τα άλλα προτερήματά της η κυρία Όλγα, ήταν και πρώτης τάξης κατασκευάστρια ψωμιού, παξιμαδιών, κουλουριών κι άλλων εύγεστων ειδών, αγαπητών σε όλους. Τότε λοιπόν θα

ρωτήσετε, ίσως και με το δίκιο σας, γιατί δεν άνοιγε μια επιχείρηση ώστε όλοι ν' απολαμβάνουν τα ωραία της κουλουράκια ή τα νόστιμα βουτήματά της; Κάτι τέτοιο λοιπόν θα πρέπει ίσως να τη ρώτησαν και οι φίλοι της -πολύ πριν από εμάς- και την έπεισαν βέβαια να επιχειρήσει, τ' ολοδικό της μικρό στέκι, με φούρνο και με βιτρίνα.

Η βιτρίνα της λοιπόν ήταν φορτωμένη με ότι καλύτερο μπορείτε να φανταστείτε σε βουτήματα και σε μπισκότα, που όχι μόνο καλόπιαναν τα μάτια, αλλά γέμιζαν και το στόμα. Εξάλλου η ορεκτική μυρωδιά που ήταν διάχυτη σ' όλη τη γειτονιά, έσπαγε από μόνη της τη μύτη κάθε περαστικού ή διαβάτη και τον παράσερνε να επισκεφτεί το στέκι της κυρίας Όλγας.

Η κυρία Όλγα ζύμωνε μόνη της τα περισσότερα από τα προϊόντα της. Είχε κάποτε και βοηθό την κυρά-Κατερίνα, "αλλιώς θα πνίγονταν" στην πολλή δουλειά, καθώς έλεγε. Σηκώνονταν λοιπόν από τα χαράματα, και τα προλάβαινε, τα περισσότερα από αυτά, μόνη της. Δεν είχε όμως -και μάλλον σχεδόν ποτέ- το χρόνο για τηλεόραση, επισκέψεις ή βόλτες. Αυτό όμως δεν την πείραζε. Απεναντίας! Βλέπετε οι πελάτες της ήταν και φίλοι της, που όχι μόνον την παίνευαν και την ευχαριστούσαν για τα γλυκά αριστουργήματά της, αλλά της μίλαγαν κιόλας, για διάφορα άλλα πράγματα,

όταν μπορούσαν. Της έφταναν λοιπόν τα καλά τους λόγια και το ενδιαφέρον τους.

Η κυρία Όλγα είχε και ένα άλλο πολύ ανθρωπινό προτέρημα: ήταν γενναιόδωρη. Όταν μάλιστα πέρναγαν στη γειτονιά, κάποια γνωστά φτωχά παιδάκια για να πάνε στο σχολείο, τα φώναζε διακριτικά, φιλικά και τα φίλευε με δυο-τρία σουσαμοκούλουρα, ή βουτήματα σοκολάτας. Ανάμεσα σ' αυτά τα παιδάκια, ήταν και ο Ηλίας. Ήταν δεν ήταν δέκα χρόνων το παιδάκι και είχε ιδιαίτερη σχέση με την κυρία Όλγα. Όταν πέρναγε πρωί για να πάει στο σχολείο με τη μαμά του, την κυρά Μαργαρίτα, την καλημέριζε μ' έναν ξεχωριστό, εντελώς δικό του τρόπο:

-Καλημέρα θεια-Ζημωτή!..

Τον φώναζε τότε η κυρία Όλγα και του έδινε ένα σουσαμοκούλουρο. Το παρανόμι αυτό της το είχε δώσει ο Ηλίας, όταν πιο μικρός, κάποια μέρα την είδε να ζυμώνει πίσω από το φούρνο. Την είχε ρωτήσει τότε τι έκανε.

-Ζυμώνω, είχε πει αυτή.

Εντυπωσιασμένος λοιπόν ο μικρός από τη δουλειά της, όταν έφευγε και χαιρετώντας την, την αποκάλεσε: θεια-Ζημωτή.

Η κυρία Όλγα είχε σκάσει τότε στα γέλια με το νέο της όνομα, κι ακόμη περισσότερο από το σοβαρό ύφος του μικρού παιδιού, ενώ οι πελάτες που έτυχε να 'ναι εκεί, το βρήκαν πετυχημένο. Η κυρία-Λουκία μάλιστα, η

μανάβισσα που ήταν δίπλα, ακούοντας το νέο της όνομα, πέταξε και το δικό της νόστιμο αστείο:

-Αμέ! Το παιδί σα νά 'χει δίκιο! Μήπως δεν είσαι και του λόγου σου αφράτη σα φρέσκια ζυμωτή φρατζόλα;

Σα να της ταίριαζε καλύτερα, της κυρίας Όλγας, το νέο όνομα, γιατί σιγά-σιγά, εκτός από το μικρό Ηλία και οι άλλοι άρχισαν να φωνάζουν την κυρία Όλγα, θεια-Ζημωτή. Και η θεια-Ζημωτή καμάρωνε και καμάρωνε για την αγάπη του Ηλία, αλλά κι όλων στη γειτονιά κι ακόμη παραπέρα!

Κάποιο πρωινό, που ο μικρός Ηλίας δεν πέρασε από το μαγαζάκι της κυρίας Όλγας, αυτή το πρόσεξε. Ο μικρός Ηλίας της ήταν ιδιαίτερα αγαπητός για τους καλούς του τρόπους, αλλά και γιατί δεν είχε πατέρα.

-Ποιος ξέρει τι να συμβαίνει; σκέφτηκε.

Πέρασαν όμως κι άλλες ημέρες. Ούτε η μητέρα του φάνηκε καθόλου από κει, για ψωμί. Δεν κρατήθηκε από την ανησυχία της για τον μικρό Ηλία και ρώτησε την κυρία Λουκία.

-Τι νά 'παθε η κυρά Μαργαρίτα, Λουκία; Δεν πέρασε από δω για ψωμί, μήτε κι ο μικρός Ηλίας. Πάνε δυο-τρεις μέρες τώρα. Έμαθες τίποτα;

-Α καλή μου! Δεν τά 'μαθες; Αρρώστησε η κατακαϋμένη και πήγε στο χωριό για να την

κυττάξει η μάνα της. Δεν είχε που ν' αφήσει τον Ηλία και τον πήρε μαζί της. Δράματα θεια-Ζημωτή μου δράματα!.. Φτωχοί άνθρωποι, τι να σου κάνουν!..

Πέρασαν άλλες δυο-τρεις μέρες, χωρίς νέα από την κυρά Μαργαρίτα και το μικρό Ηλία. Το πρωινό που ακολούθησε, ανάμεσα στα μικρά παιδιά, που περνώντας ένα-ένα έπαιρναν το κουλουράκι τους, ο μικρός Χρηστάκης είπε στην κυρία Όλγα

-Θεια-Ζημωτή, ξέρεις; ο Ηλίας, δεν έχει πια μαμά. Μας το είπε χτες τ' απόγεμα η δασκάλα μας!

-Πως δεν έχει παιδί μου; Πήγαν στο χωριό, στη γιαγιά του Ηλία. Είπε η κυρία Όλγα πολύ ανήσυχη τώρα.

-Όχι θεία-Ζημωτή! Τό 'πε και η μαμά μου. Η μαμά του Ηλία πέθανε! είπε ένα κοριτσάκι που άκουσε την κουβέντα τους.

Η κυρία Όλγα συγχύστηκε που έμαθε ένα τόσο λυπηρό γεγονός, αλλά ακόμη περισσότερο για την τύχη του μικρού Ηλία. Μόλις ξέκοψε κάπως η δουλειά της, ήρθε η κυρία Λουκία από δίπλα να τη δει.

-Θεια-Ζημωτή, τά 'μαθες του λόγου σου; Μαύρα μαντάτα! Πάει η καϋμένη η κυρά Μαργαρίτα. Γλύτωσε θα μου πεις. Η γυναίκα δεν είδε άσπρη μέρα, αφότου τους εγκατέλειψε ο αχρείος ο άντρας της!.. Πέθανε κι αυτός ξέρεις. Ο μικρός τον είχε πεθαμένο αφότου

κατάλαβε τον εαυτό του. Έτσι του είχαν πει οι δικοί του.

-Κάτι άκουσα, από τον Χρηστάκη… Τους τό ‘πε στο σχολείο η δασκάλα. Δεν ήμουν και σίγουρη βέβαια! Φοβερό!.. Φοβερό!.. Την καϋμενούλα τη γυναίκα… Το καϋμένο το παιδάκι! Τι θ’ απογίνει το κακόμοιρο τώρα; είπε η κυρία Όλγα καταστεναχωρημένη.

Σκέφτηκε, ξανασκέφτηκε για πολύ. Κάτι έπρεπε να κάνει για το καϋμένο, το αγαπητό παιδάκι, τον Ηλία. Αργά το απόγευμα, σαν πήγε στο σπίτι της είχε ήδη αποφασίσει. Έμμασε κάτι λίγα στην ταξιδιωτική τσάντα της, κάτι βουτήματα και κάτι κουλουράκια, και κίνησε κατ’ ευθείαν για το χωριό της κυρά Μαργαρίτας, που ήταν πολύ κοντά στην πολιτεία τους. Όταν έφτασε στο χωριό, τράβηξε κατά το χαμόσπιτο που της έδειξαν. Σα χτύπησε την πόρτα, της άνοιξε ο μικρός Ηλίας που κυττάζοντας την σοβαρά είπε:

-Θεια-Ζημωτή, δεν έχω πια μαμά!.. Εγώ την αγάπαγα τη μανούλα μου, θεια-Ζημωτή! Γι αυτό δεν καταλαβαίνω. Γιατί έφυγε και μ’ άφησε ολομόναχο; Δεν μ’ αγάπαγε πια θεια-Ζημωτή και γι’ αυτό έφυγε; ρώτησε κλαίγοντας την κυρία Όλγα που τ’ αγκάλιασε, και που κρύβοντας τα δάκρυά της προσπαθούσε να το παρηγορήσει.

-Μπα παιδάκι μου! Σε καλό σου! Η μάνα σου σε λάτρευε παιδί μου! Ήρθε όμως η ώρα

και την κάλεσε ο καλός Θεός κοντά της. Γιατί… την αγαπούσε πολύ! Και δεν είσαι ολομόναχο στον κόσμο παιδί μου. Έχεις τη γιαγιά και τον παππού, τους φίλους σου στην τάξη σου, εμένα… Όλοι στη γειτονιά σ' αγαπούνε. Και ξέρεις πως πρέπει να γυρίσεις στο σχολείο σου.

Η κυρία Όλγα μίλησε πολλή ώρα στη γιαγιά και στον παππού. Τους προσκάλεσε να μείνουν λίγες ημέρες στο σπίτι της, ώσπου να βρουν λύσεις για την εκπαίδευση του μικρού Ηλία, μια και οι ίδιοι ήταν φτωχοί και γέροι. Τους εξήγησε ότι η ίδια ήταν γνωστή στην κοινωνία της μικρής τους πόλης, κι ότι θα μπορούσε ν' αναλάβει την κηδεμονία του μικρού Ηλία και τα έξοδα του σχολείου του, αν αυτοί συμφωνούσαν. Τους πρότεινε μάλιστα να μένουν μαζί της, όταν θέλανε και όσο θέλανε για να έχει το παιδί την παρέα τους. Στις διακοπές του μπορούσαν να τον παίρνουν κοντά τους. Έτσι θα περνούσε τα πρώτα δύσκολα χρόνια της ορφάνιας από τη μητέρα του, σ' ένα κλίμα αγάπης κι ασφάλειας. Αργότερα σα θα δυνάμωνε και θα μπορούσε να σταθεί στα δικά του πόδια, πάντα με την αγάπη, τη συμπαράσταση και την κατανόηση όλων, θα έβλεπαν όλοι τους καρπούς μιας καλής προσπάθειας, είχε πει πολύ σωστά η κυρία Όλγα.

-Θα είναι πάντα κοντά σας ο Ηλίας. Δεν θα το χάσετε το παιδί. Εκτιμούσα την κόρη σας

και λυπάμαι που έφυγε. Νομίζω όμως, ότι ο εγγονός σας δε θα πρέπει να χάσει από την εκπαίδευσή του, γι' αυτό και σας τα προτείνω όλ' αυτά. Άλλωστε είμαι μόνη μου κι έχω αρκετό βιος, να βοηθήσω το παιδί να γίνει παλληκάρι και να σας αγαπάει χωρίς εμπόδια. Βέβαια κανείς δε μπορεί ν' αντικαταστήσει τη μάνα του Ηλία, αλλά η αγάπη κάνει θαύματα! είπε η κυρία Όλγα.

-Κυρά Όλγα μου, νά 'σαι καλά! Ποιος δε σε ξέρει! Η Μαργαρίτα μας, είχε μόνο καλά λόγια να λέγει για την αφεντιά σου, για την καλοσύνη σου σ' όλο τον κόσμο. Ψωνίσαμε για, πολλές φορές στο μαγαζί σου κι εμείς. Σε είδαμε κι εμείς, και σε ξέρουμε. Το πονάμε το παιδί. Είχε τη μάνα του πριν, τώρα όμως... Πρέπει να το ρωτήσουμε κι αυτό, να δούμε τι θέλει η καρδιά του. Δε θέλω να το πάρω από το σχολειό του, από τους φίλους του, και προπάντων να του στερήσουμε την καλή του τύχη να τον υιοθετήσει ένας σπουδαίος άνθρωπος σαν κι εσένα, που το αγαπάς και θέλεις το καλό του.

-Νά' στε καλά, για τα καλά σας λόγια. Σκεφτείτε τα όσα είπαμε κι ελάτε κάτω, όταν τ' αποφασίσετε. Θα σας περιμένω με μεγάλη ανυπομονησία, είπε η κυρία Όλγα κι έφυγε εκείνο το βράδυ αργά από το μικρό χωριό, παίρνοντας ένα ταξί, όπως όταν πήγε, για να

βρίσκεται στη δουλειά της, το πρωί που θα ξημέρωνε.

Πέρασαν μια-δυο μέρες και να που στο μαγαζί της κυρίας Όλγας καταφτάνουν τα δυο γερόντια κρατώντας από το χέρι τον Ηλία.

-Θεια-Ζημωτή!.. Ήρθαμε! φώναξε χαρούμενα ο μικρός Ηλίας.

-Μπα καλώς το μου, το παιδί! φώναξε χαρούμενη η κυρία Όλγα, τρέχοντας προς το μέρος του.

Το αγκάλιασε και το φίλησε στα μαλλιά. Έβαλε τους γέροντες να καθίσουν σε δυο καθίσματα, ενώ εξυπηρετούσε τον κόσμο.

-Δε θ' αργήσουμε να κλείσουμε, είπε η κυρία Όλγα στους γέροντες.

-Θα σε περιμένουμε κόρη μου, μη στεναχωριέσαι. Μετά θα πάμε στο σπίτι της κόρης μου. Από αύριο πρέπει να συμμαζέψουμε και να πάρουμε τα πράγματά της πίσω στο χωριό, εκτός από τα πράγματα που χρειάζεται ο εγγονός μας, είπε η γιαγιά του Ηλία.

Η κυρία Όλγα κατάλαβε τι εννοούσε η γιαγιά του παιδιού, κι ένιωσε πολύ ευχαριστημένη. Ωστόσο χρειάζονταν κάποια σοβαρή συζήτηση για το πώς θα ταχτοποιούσαν το θέμα της κηδεμονίας του παιδιού, ίσως ακόμη και της υιοθεσίας του, από την κυρία Όλγα. Τελικά οι δυο γέροντες άνθρωποι και η

κυρία Όλγα συζήτησαν το θέμα, ενώ ο μικρός Ηλίας προσπαθούσε να καταλάβει όλα όσα έλεγαν.

-Τι λες παλικαράκι μου; Θέλεις να σε καθίσεις λίγο καιρό με την κυρία Όλγα; ρώτησε η γιαγιά.

-Θά 'ρχεστε να με βλέπετε ολοένα γιαγιά; Κι εσύ παππού; ρώτησε με τη σειρά του ανήσυχα ο μικρός.

-Άκου τι ρωτάει!.. Σ' αφήνουμε έτσι παιδί μου; Πώς θα ζήσουμε χωρίς να σε βλέπουμε; Σα δεν έχεις σχολείο θα ερχόμαστε να σε παίρνουμε στο χωριό μας. Τι θαρρείς. Αυτά δεν κουβεντιάζουμε τόσην ώρα, με την κυρία Όλγα;

-Άκου παιδάκι μου. Η γιαγιά και ο παππούς μπορούν να μένουν μαζί μας όσο θέλουν. Το σπίτι μου είναι μεγάλο. Θα σε προσέχουν και θα με βοηθούν με τις δουλειές του σπιτιού. Έχουν όμως και το δικό τους σπιτικό στο χωριό να φροντίσουν. Κι όταν θα έχεις τις διακοπές σου, θα μένεις μαζί τους όσο θέλεις. Έτσι δε θα χάσεις από το σχολείο σου και θα μπορείς να συνεχίσεις χωρίς προβλήματα. Θα έχεις το σπίτι που χρειάζεσαι και που είχες, πριν να φύγει η μανούλα σου. Τι λες κι εσύ; είπε η θεια-Ζημωτή με ζεστασιά στη φωνή της. Ο μικρός Ηλίας δεν το σκέφτηκε και πολύ. Ήταν κοντά στους φίλους του, στη θεια-Ζημωτή αλλά και στους παππούδες του.

Η θεια-Ζημωτή τελικά και με την συμφωνία όλων, κρίθηκε κατάλληλη για την κηδεμονία του Ηλία, όταν έλειπαν οι παππούδες στο χωριό. Με τη συμπαράσταση όλων: των παππούδων του και της θειας-Ζημωτής, ο Ηλίας μεγάλωνε και συνέχιζε την εκπαίδευσή του.

Η θεια-Ζημωτή, αργότερα, αφού οι παππούδες του Ηλία είχαν βεβαιωθεί για την αγάπη της και την προσφορά της στην προστασία και την εκπαίδευση του Ηλία, σα νά 'ταν δικό της παιδί, τη βοήθησαν στην υιοθεσία του κι έτσι ο Ηλίας είχε πάλι μια ολόκληρη οικογένεια να την αγαπά και να τον αγαπούν.

Ο Ηλίας μεγάλωσε κι έγινε ένα σεβαστό παλληκάρι που συμπαραστάθηκε τη θετή του μητέρα σαν πραγματικός γιος, και όχι μόνο από ευγνωμοσύνη αλλά από πραγματική αγάπη, γιατί η Θεια Ζημωτή, ήταν ένας ωραίος άνθρωπος. Ζώντας δίπλα της, έμαθε τι θα πει αφιλοκέρδεια κι ανθρωπισμός, κι από ευγνωμοσύνη τη μιμήθηκε αργότερα στη ζωή του, όσες φορές του δόθηκε η ευκαιρία.

Κωτσαρής ο φοβητσιάρης

Ο Κωτσαρής ήταν ένας νέος άντρας που ζούσε σ' ένα μικρό χωριό. Ο πατέρας που είχε πολλά χρήματα, ήταν ο μεγαλύτερος γαιοκτήμονας της περιοχής. Γι αυτό ίσως κι ο Κωτσαρής είχε γίνει ένας ψωροπερήφανος νέος. Περπατούσε με το κεφάλι ψηλά και με ύφος ακατάδεκτο. Φόραγε τα καλά του τα ρούχα όλες τις ώρες της ημέρας, γιατί δεν πολυσκοτίζονταν να δουλέψει. Ο πατέρας του τον χαρτζιλίκωνε καλά κι ο νέος καμάρωνε σα να ήταν κάποιος σπουδαίος ήρωας, γενναίος και άφοβος.

Τον ήξεραν βέβαια όλοι στο χωριό μικροί και μεγάλοι και κρυφομιλούσαν σαν περνούσε από μπροστά τους. Ψιθύριζαν κουνώντας το κεφάλι τους αποδοκιμαστικά, ενώ οι νέες γυναίκες και τα κοριτσόπουλα τον κρυφοκύτταζαν, σιγοψιθύριζαν αναμεταξύ τους κουτσομπολιά, και κρυφογελούσαν ειρωνικά για το πολυσπούδαστο ύφος του και την επιδεκτικότητά του!

Τα παιδιά της γειτονιάς είχαν μάλιστα αρχίσει να σκαρώνουν μικρές φανταστικές ιστορίες εις βάρος του και λέγανε πολλά αστεία για το ύφος του και το καμάρωμά του. Κάποια στιγμή μάλιστα τα ίδια τα παιδιά, κι ενώ μιλούσαν και πάλι για τον Κωτσαρή, παρακινημένα από τη φυσική για την ηλικία τους περιέργεια, άρχισαν ν' αναρωτιούνται αναμεταξύ τους, αν πράγματι

ήταν γενναίος και άφοβος όπως δείχνονταν και τι θα έκανε, αν ξαφνικά παρουσιάζονταν μπροστά του, κάτι “ας πούμε το… ασυνήθιστο ή το φοβερό!..” Με τα πολλά λοιπόν, σκέφτηκαν να του σκαρώνουν μια φάρσα, έτσι για να τον λαχταρίσουν και να γνωρίσουν, ποιος στ’ αλήθεια ήταν. Αποφάσισαν να του στήσουν καρτέρι στη γωνιά του δικού του μικρού δρόμου και του δικού τους, απ’ όπου περνούσε για να πάει στο σπίτι του. Περιττό να ειπωθεί, ότι τον παρακολουθούσαν για μια-δυο μέρες ώστε να κάνουν σωστή δουλειά.

Σύμφωνα λοιπόν με το σχέδιο, ένα βραδάκι, τέσσερα γειτονόπουλα, έριξαν απάνω τους άσπρα σεντόνια και κρύφτηκαν από δυο στις δυο άκρες του σκοτεινού δρομάκου. Ο κόσμος όλος είχε κλειστεί στα σπίτια του και τα παράθυρα ήταν όλα φωτισμένα. Τα παιδιά που ήταν κρυμμένα στην αρχή του δρόμου, μόλις τον είδαν να έρχεται και πριν καλά-καλά αρχίσει ν’ ανηφορίζει το δρομάκι, έδωσαν το σύνθημα στους άλλους που περίμεναν πάνω στην στροφή του δρόμου, σφυρίζοντας ένα τραγουδάκι όπως είχαν συνεννοηθεί:

Καρτέρα με αστέρι μου
και σού ‘ρχομαι νυχτιά.
Κι αυγερινός σα γίνουμαι
σε παίρνω αγκαλιά!

Βέβαια ο Κωτσαρής συνέχισε το δρόμο του ανύποπτα, με την ίδια πάντα σιγουριά του ‘βουτυρόπαιδου’. Προχώρησε λοιπόν καμαρωτά - καμαρωτά, έστω κι αν δεν έβλεπε κανέναν τριγύρω του. Είχε συνηθίσει σ’ αυτό το ύφος. Ξάφνου άκουσε κάποιους παράξενους ήχους και σταμάτησε για να καταλάβει καλύτερα, τι ήταν και για να εξακριβώσει από πού έρχονταν.

Ου……. Ου……. Ου…….
Όϊ……. Όϊ……. Όϊ…….

Ταυτόχρονα με τις φωνές παρουσιάστηκαν μπροστά του και σε απόσταση, κάποια παράξενα πλάσματα, ντυμένα μ’ άσπρα σάβανα, που κινούνταν παραπατώντας και κουνώντας τα σαβανωμένα άκρα τους, σα να προσπαθούσαν να πιαστούν από κάπου. Πάγωσε ο δύστυχος ο Κωτσαρής. Άθελά του θυμήθηκε τις ιστορίες της γιαγιάς του, όταν ήταν μικρός, για κάποια παράξενα όντα που έρχονται, καθώς του ιστορούσε, ξαφνικά κι από πουθενά. Άλλοτε πάλι του έλεγε για τους αποθαμένους που γυρνάν πίσω, γιατί θέλουν κάτι από τους ζωντανούς. Τα φαντάσματα, έτσι τα λένε.

-Αχού! Αυτό είναι! Φαντάσματα! Ξορκισμένα να ‘ναι! είπε παγωμένος ο κακομοίρης ο Κωτσαρής.

Για μια στιγμή ή δυο, δεν ήξερε τι να κάνει. Έκανε μερικά βήματα πίσω κι έριξε μια ματιά

έχοντας στο νου του να τρέξει. Αλλά για κακή του τύχη, δύο ακόμη από τα ίδια, έρχονταν κατά πάνω του από την αντίθετη κατεύθυνση. Κύτταξε μπροστά του κλείνοντας τ' αυτιά του και μετά πίσω του και ξαφνικά όρμησε στην πρώτη πόρτα που είδε μπροστά του κι άρχισε να χτυπά, καλώντας για βοήθεια κατατρομαγμένος.

-Βοήθεια!.. Βοήθεια!.. Φαντάσματα χριστιανοί!.. Βοήθεια!..

Ανοίγει η πόρτα απότομα κι άλλες τριγύρω, από τις φωνές του κακομοίρη του Κωτσαρή. Ανοίγουν παράθυρα και παντζούρια και κρέμονται από πάνω τους οι συγχωριανοί του παραξενεμένοι για να δουν τι τέλος πάντων τρέχει. "Μην είχε γένει κανένα δυστύχημα;".

-Μπα!.. Εσύ 'σαι η αφεντιά σου μωρέ Κωτσαρή; Τ' είναι μωρέ που φωνασκείς σα να σε σφάζουν; Και τ' είναι η ώρα; ρωτάει απανωτά ο γερο-νοικοκύρης του σπιτιού.

Ο κακομοίρης ο Κωτσαρής που είχε τώρα καταπιεί από εντροπή τη γλώσσα του, χωρίς να κυττάζει δεξιά ή αριστερά, δείχνει απλώνοντας τα χέρια του σε έκταση. Ο γερο-νοικοκύρης σκύβει και κυττάζει πρώτα δεξιά και μετά αριστερά. Ύστερα εντελώς απορημένα λέει σουφρώνοντας τα φρύδια του δυσαρεστημένος.

-Μπα!.. Γιε μου... δεν είναι κανένας σ' λέω... Κανένας!

Επειδή έβλεπε ότι ο Κωτσαρής έτρεμε, ξαναείπε στεναχωρημένος:

-Μπα! Κύτταγε κι από μόνος σ' γιε μ'! Βλέπς; Κανένας!..

Κυττάζει εδώ, κυττάζει εκεί, ο τρομαγμένος Κωτσαρής και πράγματι δεν υπήρχε κανένας απολύτως στο δρόμο και προς τις δύο κατευθύνσεις. Χαμογελώντας τότε ο γερο-νοικοκύρης προσπάθησε να τον ενθαρρύνει λέγοντας ένα αστείο:

-Μπα!.. Γιε μ'!.. Μην κι ήπιες στον καφενέ και τώρα βλέπς σκιώματα;

Τι να πει ο Κωτσαρής; Χαμογέλασε αδέξια και κούνησε το κεφάλι του αριστερά και δεξιά. Βλέποντάς τον έτσι δυστυχισμένο ο γερο-γείτονάς του τον χτύπησε στην πλάτη και τον καληνύχτησε:

-Άει... Καλή νύχτα σ' γιε μ' και δεν πειράζει!..

Ο Κωτσαρής ένιωθε ότι είχε πια ρεζιλευτεί. Άκουγε πίσω από τις πόρτες που έκλειναν πνιχτά γέλια και σιγομουρμουρίσματα. Και τα παντζούρια έκλειναν επιδεικτικά, για να δηλώσουν κάποιοι και κάποιες την παρουσία τους. Κατέβασε λοιπόν το κεφάλι του κι ανηφόρησε συγχυσμένος, καταντροπιασμένος απ' όλο το περιστατικό.

Τα παιδιά ξεκαρδισμένα από το μακάβριο αστείο τους, σα να μην είχε συμβεί τίποτα, κρύψανε τα σεντόνια σ' ένα τενεκέ της γειτονιάς

και μαζεύτηκαν γρήγορα στην κορυφή του δρόμου για να ιδούν τον Κωτσαρή που ανηφόριζε το δρομάκι, κυττώντας πότε δεξιά, πότε αριστερά και πότε πίσω μουδιασμένος κι αντιδρώντας στον παραμικρό θόρυβο. Τα παιδιά κατηφορίζοντας τώρα, σταμάτησαν και τον καλησπέρισαν δήθεν πολύ σοβαρά. Δεν μπορούσαν όμως να κρύψουν τα πονηρά γελάκια τους, όταν τον προσπέρασαν, κάτι που ο Κωτσαρής βουτηγμένος στις μαύρες σκέψεις του ούτε καν πρόσεξε. Με κατεβασμένο το κεφάλι τρύπωσε στο σπίτι του. Δεν ήξερε πια τι ήταν χειρότερο: τα φαντάσματα που είχε δει, αν τα είχε βέβαια δει, γιατί ποιος το ξέρει; μπορεί και να τα είχε φανταστεί, ή το ρεζιλίκι του στη γειτονιά.

Την άλλη μέρα, με το υπέροχο φως του ήλιου, που σκορπά όλες τις κακόβολες σκιές και φωτίζει όλες τις κακοτοπιές, ο Κωτσαρής βγήκε από το σπιτικό του, να πάει στη δουλειά του, όποια κι αν ήταν αυτή. Δεν ήταν όμως ο εαυτός του, όπως τον ήξερε όλο το χωριό. Είχε το κεφάλι του σκυφτό και ήταν σε βαθειά συλλογή κι ας περπατούσε. Καλημέριζε όλους τους συγχωριανούς του ταπεινά και ήσυχα, πράγμα που έκανε βαθειά εντύπωση σε όλους. Τα παιδιά που βγήκαν μπροστά του, αν και τα είδε που χαμογέλασαν πονηρά, δεν το πολυσκέφτηκε. Ο Κωτσαρής είχε καταπιεί την

υπερηφάνεια του και την ακαταδεξία του, γιατί εκείνο το επεισόδιο με τα φαντάσματα τον είχε στ' αλήθεια γελοιοποιήσει στο χωριό. Εκείνο όμως που τον τρόμαζε περισσότερο, ήταν ότι δεν ήταν καθόλου σίγουρος για το τι είχε συμβεί, αφού ήταν ο μόνος που είχε αντικρύσει εκείνα τα φαντάσματα, καθώς απέδειξε η συμπεριφορά των συγχωριανών του.

Μια από τις ημέρες που ακολούθησαν εκείνο το περίεργο γεγονός, και μέσα στο καταμεσήμερο, κάποια παιδιά της γειτονιάς που γύριζαν από το σχολείο, βάδιζαν πίσω από τον Κωτσαρή, που κι αυτός ανηφόριζε απλός και συμμαζεμένος για το σπίτι του. Ξαφνικά και προς μεγάλη του έκπληξη άκουσε να έρχονται από το μέρος των παιδιών, εκείνες οι ίδιες οι φωνές που είχε ακούσει από τα φαντάσματα εκείνο το φοβερό βράδυ:

Ου……. Ου…… Ου……

Όι…… Όι…… Όι……

Μεμιάς ο Κωτσαρής κατάλαβε τι είχε συμβεί εκείνο το βράδυ της ντροπής. Τα παιδιά λοιπόν του είχαν σκαρώσει εκείνη τη φοβερή φάρσα. Δεν είπε όμως τίποτα. Συνέχισε το δρόμο του σκεφτικός και πολύ ικανοποιημένος που τουλάχιστο είχε την εξήγηση που γύρευε. Τα παιδιά με το δικό τους τρόπο του είχαν δώσει το μάθημα της ταπεινοσύνης, που χρειάζονταν. Βέβαια δεν αισθάνονταν και πολύ καλά, που

ακόμη και τα μικρά παιδιά είχαν βαριεστήσει με την κούφια περηφάνια του, αλλά τουλάχιστο, σκέφτηκε, δεν ήταν και τόσο αργά για ν' αλλάξει και να καλυτερεύσει τη γνώμη των συγχωριανών του, απέναντί του. Ήταν ακόμη, και ευτυχώς, νέος άνθρωπος.

Αποφάσισε λοιπόν να διορθώσει όσο μπορούσε τα ελαττώματά του, να φανεί έτσι δυνατός, για να κερδίσει τη συμπάθεια και την εκτίμηση όλων στο χωριό. Καλή ήταν η περηφάνια, όταν όμως είχε το δίκιο της να υπάρχει. Όταν μάλιστα συνοδεύονταν από την απλότητα, την αξιοπρέπεια, τη γενναιοδωρία και την ταπεινότητα, όπου και όταν χρειάζονταν.

Ο Κωτσαρής τα κατάφερε κι άλλαξε. Έγινε μάλιστα ένα αξιόλογο παλληκάρι που γέλαγε στην ανάμνηση εκείνης της αξέχαστης φάρσας, από τα μικρά παιδιά του χωριού, στην εφηβική του ηλικία.

-Βρε, βρε, τα τζαναμπέτια... νά 'ξερες τι μού 'χαν σκαρώσει!.. έλεγε γελώντας, κάθε φορά που θυμόταν και ιστορούσε εκείνη την περιπέτειά του σε φιλικό γύρω.

Και τα έλεγε τόσο ωραία, που τους έκανε όλους να γελούν με την καρδιά τους και να καμαρώνουν τον τρόπο του. Σίγουρα ήταν δύσκολο να πιστέψουν πως ένα τέτοιο παιδί, μπορούσε νά ήταν πριν από καιρό, τόσο αλλιώτικο. Κι όταν αργότερα πήρε την καλύτερη κόρη του χωριού κι απέκτησε

οικογένεια, προσπάθησε να διδάξει και στα παιδιά του την αξία της απλότητας και της ταπεινοφροσύνης. Είχε γίνει εμπειρογνώμων στο θέμα αυτό.

Ο μικρός ψαράς

Όλοι γνωρίζανε το Νικόλα, τον μικρό ψαρά. Μ' όλο που ήταν μόλις έντεκα χρόνων ήταν το καμάρι της χήρας μάνας του και του παππού του, του κυρ-Παντελή, παλιού ναυτικού, κι ο αγαπημένος για πάντα, αδερφούλης της Μαρινούλας, που ήταν μικρότερή του.

Το ψαροχώρι της ιστορίας μας ήταν τόσο μικρό, που ο χάρτης το είχε σα μια μικρή κουκκίδα. Δεν είχε ξένους, αλλά τους λιγοστούς μόνιμους κατοίκους, κι έτσι όλοι γνώριζαν όλους τους άλλους, σαν τη δική τους οικογένεια.

Ο πατέρας του Νικόλα, ο καπετάν Γιώργης, είχε χαθεί μια κακότυχη νύχτα, όταν το ψαράδικο καΐκι του, το έσκισε στα δύο η αγριεμένη θάλασσα. Από τότε, κανείς δεν άκουσε τίποτα, για τον νέο καπετάνιο που άφηνε πίσω του τη γυναίκα του την Μαριορή και δυο 'μαξούμια', τον Νικόλα και την Μαρινούλα. Είχαν δεν είχαν περάσει τέσσερα χρόνια από τότε.

Ο Νικόλας μεγάλωνε γρήγορα, αναλαβαίνοντας κάποιες ευθύνες δίπλα στον παππού του τον κυρ-Παντελή, που κράταγε μία μικρή ψαροταβέρνα, εκεί μπροστά στον μώλο του χωριού, όπου άραζαν οι ψαροπούλες. Όταν δεν πήγαινε στο σχολείο λοιπόν βοήθαγε τον παππού του και ήταν το δεξί του χέρι. Έπαιρνε παραγγελίες ή σερβίριζε τους πελάτες, κάποτε μάλιστα έψηνε και τους καφέδες. Όταν τελείωνε η μέρα, ο μικρός Νικόλας βοήθαγε τον παππού στη λάτρα του μαγαζιού. Καθάριζε το πάτωμα με το σφουγαρόπανο, ταχτοποιούσε μετά τις καρέκλες, κι έκανε ότι μπορούσε, ώστε το μαγαζί να είναι έτοιμο, για την άλλη μέρα. Προσπαθούσε έτσι να ξεκουράζει τον παππού του. Θα ρωτήσετε: “Μα τότε, πότε μελετούσε για τα μαθήματά του;” Ο Νικόλας, όσο κι αν ακούγεται παράξενο, μελετούσε, μόλις εύρισκε την παραμικρή ευκαιρία. Ήταν μάλιστα εξαιρετικός μαθητής στο σχολείο του και οι δάσκαλοι καμάρωναν τη σοβαρότητά του και θαύμαζαν τη θέλησή του, να τα κάνει όλα και σωστά. Είχαν λοιπόν μόνο καλά λόγια να λένε για το Νικόλα, όπως και οι λοιποί κάτοικοι στο ψαροχώρι.

Μια μέρα έπλευσε κι άραξε στο μικρό τους λιμάνι, ένα όμορφο γιοτ. Ο καπετάνιος του ήρθε κατ’ ευθείαν στην ταβέρνα του κυρ-Παντελή για να φάει το μεσημβρινό του, αλλά

περισσότερο για να τον δει και να μιλήσουν. Ο Βλάσης Κορμούζιος, δεν ήταν μόνο συγχωριανός τους, αλλά και φίλος του πατέρα του, κι ο κυρ-Παντελής τον γνώριζε περισσότερο από καλά. Είχε ξενιτευτεί μικρός μούτσος σε καράβι και τράβηξε στην ξενιτιά κατευθείαν. “Την ήπια την πλανεύτρα μονορούφι και με μέθυσε”, είπε στον παππούλη του, σκεφτικά. Έξυπνος και συμπαθητικός ο καπετάνιος κέρδισε τη συμπάθεια του Νικόλα, με το πρώτο που άνοιξε το στόμα του. Ο παππούς έκανε όλες τις ερωτήσεις που ήθελε κι ο καπετάνιος μια φορά δεν βαρυγκώμησε να του πει την απάντηση. Ο Νικόλας άκουγε αχόρταγα. Αυτά που άκουγε του κίνησαν το ενδιαφέρον και τον θαυμασμό. Ο παππούς περιποιήθηκε τον Βλάση Κορμούζιο και με το παραπάνω. Ο Νικόλας βοήθαγε και άκουγε και στο τέλος του έψησε και τον καφέ του.

-Τον φτιάχνεις μερακλίδικο τον μαύρο, Νικόλα, είπε ευχαριστημένος ο καπετάνιος και του έδωσε ένα γερό μπουρμπουάρ παρά τις διαμαρτυρίες του παππού.

-Έλα τώρα κυρ-Παντελή… Μη με στενοχωράς! Τι είναι αυτό το λίγο!.. Παιδί πράμα είναι… Άστο να χαρεί μια στάλα!.. είπε απλά, αλλά με σεβασμό, παρά την επιμονή του.

Ο Νικόλας τον ευχαρίστησε σοβαρός και κατέφυγε στη γωνία, όπου είχε τα βιβλία του. Άκουσε τους δύο άντρες να μιλούν σιγανά για

τη μητέρα του και την αδερφούλα του. Κάποια στιγμή ο καπετάν-Βλάσης χαμογελαστά ζήτησε από τον παππού να επιτρέψει στο Νικόλα να επισκεφτεί το γιοτ του:

-Κυρ-Παντελή, με την αδειά σου πάντα… μπορεί ο Νικόλας να επισκεφτεί το γιοτ; Θά 'θελα να του το δείξω μόνος μου, μια κι είναι τόσο καλό και βοηθητικό παιδί και προπάντων… ξέρει να ψήνει πετυχημένο τον ελληνικό καφέ, είπε χαμογελώντας ενθαρρυντικά στον Νικόλα, που είχε κοκκινίσει από έκπληξη και ταυτόχρονα χαρά.

-Μπορώ παππούλη μου, μπορώ; ρώτησε ο Νικόλας με συγκρατημένη λαχτάρα τον παππού του.

-Στημένα στην κουβέντα μας τά 'χες τ' αυτιά σου όλη ετούτη την ώρα; Άιντε και δεν πειράζει. Παιδί 'σαι ακόμα και συγχωριέσαι. Δικός μας άνθρωπος είναι βέβαια ο καπετάνιος, είπε ο κυρ-Παντελής χαμογελώντας κι απευθύνθηκε τώρα στον καπετάνιο:

-Ευχαριστώ καπετάνιε. Είμαι σίγουρος ότι ο Νικόλας μόνο που δεν πηδάει από τη χαρά του. Καλύτερο δώρο απ' αυτό δεν νομίζω πως έχει λάβει.

Ο καπετάν Βλάσης χαμογέλασε μυστηριωδώς κουνώντας το κεφάλι του.

-Τι θα λέγατε λοιπόν για σήμερα; Για το μεσημέρι. Μπορεί να φύγει ο Νικόλας από κοντά σου για κανά-δυο ωρίτσες;

-Δεν έχει σχολείο τώρα. Θα πω και της μάνας του να το ξέρει. Επομένως μπορεί, είπε ο παππούς και ο Νικόλας ήταν πολύ χαρούμενος από όλη τη συζήτηση.

-Το μεσημεράκι λοιπόν, Νικόλα. Θα σε περιμένω, είπε ο καπετάν Βλάσης πολύ σοβαρά, σα να επρόκειτο για κάποια πολύ σοβαρή υπόθεση.

Το μεσημέρι λοιπόν ο Νικόλας ήρθε κάτω στην παραλία για το μεγάλο γιοτ, που όσο το πλησίαζε, του φάνηκε ακόμη μεγαλύτερο και λαμπρότερο. Ήταν ένα κατάλευκο πλεούμενο με μια βαθυγάλανη γραμμή χαραγμένη σαν κορδέλα σε πακεταρισμένο δώρο. Λικνίζονταν βαρύ και επιβλητικό, σα ζωντανό που είχε επίγνωση της μεγαλοπρέπειάς του. Κοντά στην πλώρη του καλλιγραφημένο ξεχώριζε τ' όνομά του: "Αφροδίτη".

-"Αφροδίτη"!.. Όνομα και πράγμα είναι τούτο το θεριό!.. Σαν να γεννήθηκε απ' τον αφρό της θάλασσας!.. ψέλλισε ο μικρός Νικόλας, και στάθηκε κυττάζοντάς το.

-Ε!.. Νικόλα!.. Καλώς ήρθες στην "Αφροδίτη". Κόπιασε λοιπόν απάνω, φώναξε ψηλά από την κουπαστή, ευδιάθετος ο καπετάν-Βλάσης.

Ο Νικόλας ήταν έκθαμβος από το πλεούμενο, αλλά και πολύ συγκρατημένος, όπως, δίχως άλλο, του το υπαγόρευαν η περίσταση αλλά και

η ανατροφή του. Δεν ήθελε να κάνει κακή εντύπωση σ' αυτόν το σπουδαίο συμπατριώτη τους, και προπάντων αφού ήταν φίλος του πεθαμένου πατέρα του.

Ανέβηκε λοιπόν απάνω από τη ψηλή σκάλα που ακούμπαγε στη στεριά ενώ στο κεφαλόσκαλο τον περίμενε ο καπετάνιος.

-Έλα λοιπόν να σου δείξω τις ομορφιές της 'Αφροδίτης'! είπε ο καπετάνιος με φιλικό ύφος και προχώρησε μπροστά.

Τον πέρασε σε όλους τους χώρους αρχίζοντας από το θάλαμο του κυβερνήτη, προχωρώντας στους καθιστικούς χώρους "ανάπαυσης" και στις "καμπίνες ύπνου", όπως τις ονόμασε, που κάθε άλλο παρά καμπίνες ήταν. Μοιάζανε περισσότερο με μεγάλες και ωραίες κρεβατοκάμαρες, τέτοιες, που ο Νικόλας δεν είχε μήτε ονειρευτεί. Έκανε μερικές ερωτήσεις σχετικά με τις μηχανές όταν προχώρησαν στο μηχανοστάσιο και ιδιαίτερα όταν πέρασαν στο χώρο των τηλεπικοινωνιών του σκάφους. Ανεβαίνοντας και πάλι στους χώρους ανάπαυσης, πέρασαν από την κουζίνα και το μαγειρείο που ήταν ένας τεράστιος χώρος, όπου δούλευαν μερικοί άνθρωποι δίπλα σε έναν καλοστεκούμενο μάγειρο.

Ο Νικόλας δεν είχε άλλες ερωτήσεις για το γιοτ του καπετάνιου Βλάσση, ενδιαφέρθηκε όμως να μάθει για την χώρα μετανάστευσης του

καπετάνιου, την Αμερική. Ξαφνικά ο καπετάνιος τον ρώτησε:

-Λοιπόν Νικόλα… για πες μου. Θα σου άρεσε ένα γιοτ σαν και τούτο για δικό σου;

Ο Νικόλας χαμογέλασε κι είπε:

-Στο καθένα θ' άρεσε κάτι τέτοιο. Αλλά είμαι πολύ μικρός, για να κάνω τέτοια σχέδια. Πρώτα θέλω να προχωρήσω στο σχολείο. Αγαπώ τα βιβλία. Θέλω να συνεχίσω να σπουδάσω και πέρα από το γυμνάσιο. Και θέλω να είμαι πάντα κοντά στον παππού, στη μητέρα μου και στη Μαρινούλα μας.

-Μπράβο παιδί μου! Σκέφτεσαι σωστά. Είσαι άξιος γιος του πατέρα σου και καλό εγγόνι στον κυρ-Παντελή! Να σπουδάσεις να γίνεις σπουδαίος άνθρωπος κι όλα τ' άλλα θα γίνουν με τη σειρά τους. Με την επιμονή όλα γίνονται. Ακόμη και τα μεγάλα γιοτ! είπε ο καπετάνιος κυττάζοντας με μακρινό βλέμμα τη θάλασσα.

Ο μικρός ψαράς άκουγε σοβαρά τον καπετάνιο και τον κύτταγε στα μάτια. Ένιωσε κάποια θλίψη στα λόγια του κι αναρωτήθηκε μέσα του "γιατί". Ξαφνικά όμως ο καπετάνιος βγαίνοντας από τους σύντομους συλλογισμούς του κύτταξε το Νικόλα και είπε:

-Νικόλα, με το θάρρος του φίλου του συγχωρεμένου του πατέρα σου θέλω να μου υποσχεθείς κάτι.

Ο μικρός τον κύτταξε με απορία. Ο καπετάνιος βγάζοντας τότε το πορτοφόλι του από το εσωτερικό του σακκακιού του και ανοίγοντάς το τράβηξε ένα επισκεπτήριο από μέσα. Πρόσθεσε δίνοντάς το στο Νικόλα:

-Αν ποτέ χρειαστείς κάποια βοήθεια παιδί μου, μη διστάσεις να επικοινωνήσεις μαζί μου. Θα μ' ευχαριστήσει ιδιαίτερα, να σου φανώ χρήσιμος.

Ο Νικόλας πήρε την κάρτα κι ευχαρίστησε τον καπετάνιο.

-Έλα τώρα να πιούμε κάτι και να γιορτάσουμε την συνάντησή μας αλλά και την άλλη, τη μελλοντική ίσως αντάμωσή μας!

Πρόσφερε στο Νικόλα ένα μεγάλο ποτήρι με πορτοκαλάδα και πήρε ένα δεύτερο για τον εαυτό του. Συνέχισαν να κουβεντιάζουν φιλικά για διάφορα πράγματα, και για την Αμερική:

-Τίποτα πουθενά δεν είναι εύκολο παιδί μου! Όλα είναι σκληρή δουλειά. Αυτό είναι το τίμημα της επιτυχίας. Δεν υπάρχει άλλο μυστικό! Σου μιλάω σαν πατέρας σου! είχε πει ο καπετάνιος κι ο Νικόλας σημείωσε τα λόγια του βαθειά μέσα του.

Αυτός ο άνθρωπος άρεσε στο Νικόλα, τόσο ίσως όσο θα του άρεσε ο ίδιος πατέρας του, αν ζούσε.

Πέρασαν χρόνια. Ο Νικόλας στο διάστημα αυτό ψάρευε, βοηθούσε τον παππού στο

καφενεδάκι του, που όλο και βάραινε από τα χρόνια και κυρίως μελετούσε. Τα έκανε όλα το σπουδαίο αυτό “παλληκαράκι” όπως τον φώναζε η μητέρα του.

Ο παππούς αποταμίευε τα χρήματα από το καφενεδάκι όλα τα χρόνια για τις σπουδές των παιδιών, μια και τα δυο τους ήταν καλοί μαθητές, αλλά κι επιθυμία δική του και της κόρης του Μαριορής, να σπουδάσουν. Ο Νικόλας κόντευε να τελειώσει το Γυμνάσιο και η Μαρινούλα ακολουθούσε, με δυο χρόνια διαφορά. Τα έξοδα όμως είχαν αυξηθεί και παρόλο που όλα τα κάνανε με οικονομία και πρόγραμμα, πάλι σκέφτονταν πώς θα τα κατάφερναν μια και το σπούδαγμα των παιδιών στο μοναδικό γυμνάσιο στην πολιτεία του νησιού τους, τους βάραινε όλους. Η κυρά Μαριορή βοήθαγε τώρα τον παππού στον καφενείο, κι ο Νικόλας μπορούσε μόνο στις διακοπές. Τότε βοηθούσε και κάποιους ψαράδες για να αποταμιεύει λίγα χρήματα. Τα πράγματα όμως και πάλι ήταν πολύ δύσκολα. Η κυρά Μαριορή η μητέρα του, αν κι έβλεπε τις οικονομικές τους ανάγκες, στεναχωριόταν που ο μοναχογιός της, παιδί πράγμα, κουράζονταν έτσι. Αυτή τον ήθελε να συγκεντρώνεται στις σπουδές του, για να “γλυτώσει από τα μεγάλα βάσανα της φτώχειας”, μια απόφαση που την είχε πάρει, τότε που τους

είχε χτυπήσει η συμφορά του πνιγμού του άντρα της.

-Γιε μου… Γιατί τελειώνεις το Γυμνάσιο; Για να γίνεις ψαράς; έλεγε η καϋμένη καθώς έβλεπε το Νικόλα να τρέχει να βοηθήσει τους ψαράδες, που έβγαιναν έξω στ' ανοιχτά με τα καΐκια τους. Την έτρωγε η αγωνία τη δύστυχη, ώσπου να γυρίσει πίσω στη στεριά.

Μια μέρα ο Νικόλας την αγκάλιασε και της είπε τρυφερά:

-Κάνε κουράγιο μάνα μου!.. Έχω τα σχέδιά μου. Να βάλω λίγα χρήματα μονάχα στην άκρη ξέχωρα, έτσι για την αρχή στο Πανεπιστήμιο και μετά θα πιάσω μια δουλίτσα και θα σπουδάζω, όπως κάνουν και τόσα άλλα παιδιά. Κάπως θα τα καταφέρω μάνα μου. Μη στεναχωριέσαι. Να δεις που όλα θα πάνε μια χαρά. Θέλω να γνωρίσω τη θάλασσά μας, τον κόσμο της και το μεγαλείο της, τις διαφορετικές μορφές της. Και θα δεις μάνα που θα γίνω επιστήμονας, και θα είστε περήφανοι ο παππούς κι εσύ, και η Μαρινούλα μας. Και κάτι άλλο μάνα. Θυμάσαι τον καπετάνιο Βλάση Κορμούζιο που είχε έρθει στο νησί μας πριν πέντε χρόνια; Μού 'χε δώσει την κάρτα του.

Της εξήγησε τι είχαν συζητήσει οι δυο τους απάνω στο γιοτ.

-Μα γιε μου… Μιλάς για φευγιό, για ξενιτεμό… είπε η κυρά Μαριορή συγχυσμένη.

-Αχ μάνα μου μην κάνεις έτσι! Μιλάω για σπουδές. Εσείς είστε η καρδιά μου, η ψυχή μου και κανείς άλλος δεν παίρνει τη θέση σας.

Η κυρά Μαριορή έκλαψε εκείνη την ημέρα κρυφά, και δεν είπε τίποτε στον πατέρα της. Ήξερε πως δεν ήταν λογικό να σταθεί εμπόδιο στο μέλλον του παιδιού της. Ανησυχούσε, αλλά όφειλε να το αφήσει να δοκιμάσει την τύχη του. Εξάλλου εμπιστεύονταν το Νικόλα που είχε ήδη ψηθεί στη ζωή, ότι θα έκανε πάντα το σωστό, κι ας ήταν ένα νέο παιδί.

Ο Νικόλας βλέποντας ότι τα πράγματα γίνονταν όλο και πιο δύσκολα, αποφάσισε τελικά να τηλεφωνήσει στον καπετάνιο Βλάση. Αυτός ήταν πρόθυμος να βοηθήσει όπως του είχε υποσχεθεί. Του πλήρωσε το εισιτήριο του λοιπόν και τον περίμενε.

Όλα έγιναν σα σε όνειρο. Με τις ευχές των δικών του και των συγχωριανών τους, ξεκίνησε για να συναντήσει το φίλο του πατέρα του στην άγνωστη γη. Ο καπετάνιος τον περίμενε στο αεροδρόμιο και τον υποδέχτηκε σαν να ήταν δικό του παιδί, πράγμα που έκανε το Νικόλα να καταλάβει την αγάπη, που έτρεφε ο άνθρωπος αυτός για τον πατέρα του. Τον πήρε στο σπίτι του που ήταν ένα μέγαρο και τον γνώρισε στην οικογένειά του, που τον δέχτηκε με την ίδια θέρμη.

Ο Νικόλας αν και καλά μελετημένος, είδε ότι η πραγματικότητα για την ξένη γη ξεπερνούσε τη φαντασία του. Μέσα σε όλα τα άγνωστα, τα καινούργια και τα παράξενα που βρήκε, η επιθυμία του να πετύχει τους στόχους του όσο το δυνατόν γρηγορότερα και η αυτοσυγκέντρωσή του προς αυτή την κατεύθυνση, τον βοήθησαν να προσαρμοστεί εύκολα στο ξένο περιβάλλον.

Από τις πρώτες κιόλας ημέρες γράφτηκε στο Πανεπιστήμιο με έξοδα του ευεργέτη του κι άρχισε να τελειοποιεί τη γλώσσα που είχε αρχίσει να μελετά από χρόνια, με διάφορες μεθόδους. Παράλληλα άρχισε να καλλιεργεί και μία άλλη, νέα γλώσσα, με το πάθος του ανθρώπου που θέλει να γνωρίζει όσο το δυνατόν περισσότερα. Έφτασε και ξεπέρασε τους φοιτητές της σειράς του με μια εκπληκτική επίδοση, που κίνησε το θαυμασμό των καθηγητών του. Ο "Έλληνας", όπως τον αποκαλούσαν, είχε πετύχει να διακρίνεται για τη σοβαρότητά του, για την εξυπνάδα του και κυρίως για την επιμέλειά του. Πέρασε έτσι ο καιρός. Ο Νικόλας, αριστούχος απόφοιτος τελικά του science, συνέχισε, και σα μεταπτυχιούχος, ειδικεύτηκε στο Marine Biology ή βιολογία της θάλασσας. Με ότι και να καταπιάνονταν, αρίστευε. Έτσι κι εδώ. "Είναι να τό 'χει το παιδί… Κι ο Νικόλας μας τό

‘χει!..” έλεγε ο παππούλης του πάντα υπερήφανος.

Στο διάστημα αυτό ο Νικόλας είχε συνδεθεί σοβαρά με την οικογένεια του καπετάνιου, που του φέρνονταν σα να ήταν αληθινό μέλος της οικογένειάς τους. Και βέβαια επικοινωνούσε με την οικογένειά του και πάντα τους παρακαλούσε όλους να κάνουν υπομονή και να μη στεναχωριούνται. Αφού είχε πια τελειώσει ένα μεγάλο μέρος των σπουδών του, αποφάσισε να επισκεφτεί την οικογένειά του στο ψαροχώρι τους για λίγο, με το σχέδιο να επιστρέψει για να συνεχίσει την έρευνα, που είχε αρχίσει σε ένα Ινστιτούτο.

Ο καπετάνιος του είχε πάντα απόλυτη εμπιστοσύνη. “Εσύ ξέρεις παιδί μου!” έλεγε και του φέρνονταν σα να ήταν ο γιος, που δεν είχε αποκτήσει.

Στο ψαροχώρι υποδέχτηκαν τον “Κύριο Νικόλα μας, τον επιστήμονα” όλοι οι χωριανοί με μεγάλο ενθουσιασμό και καμάρι. Ο κυρ-Παντελής τους κράταγε ενήμερους για την πρόοδό του τα πέντε χρόνια που έλειπε από το ψαροχώρι τους. Η κυρά Μαριορή κι ο κυρ-Παντελής ήταν στις χαρές τους. Η αδερφή του η Μαρινούλα, που θα τελείωνε κι αυτή αρχιτέκτονας στο Πολυτεχνείο, τον είχε υποδεχτεί στο αεροδρόμιο του Ελληνικού.

Αγκαλιάζοντας τη μάνα του της ψιθύρισε τα πιο όμορφα λόγια που μπορούσε να περιμένει μια καλή μητέρα σαν αυτή.

-Αχ μανούλα μου! πόσο μού 'λειψες!

Όταν κάθισαν πλέον μόνοι οι τέσσερεις στο μικρό τους καθιστικό, ο Νικόλας τους μίλησε σοβαρά:

-Λείπω αρκετά χρόνια και το ξέρω. Μου λείπετε όλοι. Η χώρα που σπούδασα είναι πολύ αλλιώτικη από την πατρίδα μας. Η ζωή στο νησί μας είναι υφασμένη με τα θυμάρια στις ραχούλες και το φύκι του γιαλού, και ποτισμένη με την αλμύρα και το ιώδιο της ξελογιάστρας μας. Εκεί πέρα οι άνθρωποι σκοτώνονται καθημερινά από την ανάγκη και την πίεση του χρόνου. Δε θα κάνατε εκεί περισσότερο από μήνα. Γι αυτό με την αγάπη σας και την ευλογία σας θα συνεχίσω τις έρευνές μου για το τελευταίο και ανώτατο δίπλωμά μου, ενώ παράλληλα θα εργάζομαι. Θα έρχομαι στις διακοπές μου να τις περνούμε μαζί. Αργότερα με τη βοήθεια του Μεγαλοδύναμου θα μοιράζω το χρόνο μου εδώ κι εκεί. Θα πηγαινοέρχομαι. Έχω τα σχέδιά μου. Η Μαρινούλα μας θα τελειώσει κι αυτή κάποια στιγμή και φυσικά η δουλειά της θα την οδηγήσει μακριά από εδώ. Όμως όταν δεν θα μπορεί αυτή να έρχεται, θα πηγαίνετε εσείς να τη βλέπετε. Θα υπάρχουν όλο και περισσότερα χρήματα γι' αυτό. Η Μαρινούλα μας που

δουλεύει τώρα σα βοηθός, όταν τελειώσει θα γίνει μόνιμη στην εταιρία της, μια εργασία που θα της εξασφαλίζει τα απαραίτητα για τα έξοδά της, ώσπου να αποφασίσει τι θα κάνει με το πτυχίο της σαν αρχιτέκτονας πλέον.

Όλοι συμφώνησαν με τον Νικόλα, μ' όλο που η κυρά Μαριορή και λιγότερο ίσως ο παππούς, έδειξε τη στεναχώρια της σκουπίζοντας τα δάκρυά της κι αναστενάζοντας. Ο Νικόλας όμως είχε μεγάλο μέλλον μπροστά τους σαν επιστήμονας. Πώς μπορούσε να τον εμποδίσει; Εξάλλου το έβλεπε πως ο γιος της είχε δημιουργήσει μεγάλες σχέσεις με την οικογένεια του καπετάνιου Βλάσση και ήταν για το καλό του.

Ο Νικόλας όμως τελείωσε με ένα πολύ σπουδαίο νέο, μια έκπληξη: η Ιωάννα η κόρη του καπετάνιου, που είχε επίσης σπουδάσει και ήταν γιατρός, ήταν κάτι παραπάνω από φίλη. Οι δύο νέοι αγαπιούνταν και σχεδίαζαν να παντρευτούν. Ο γάμος τους, προς μεγάλη χαρά και ευχαρίστηση όλων, είχε συμφωνηθεί να γίνει στην πατρίδα του γαμπρού και του πεθερού: δηλαδή στο μικρό το ψαροχώρι.

Περιττό να περιγράψει κανείς την ευτυχία της κυρά Μαριορής και του κυρ-Παντελή που πάντα έλεγε: "το παιδί ετούτο είν' ευλογημένο!" Και πραγματικά ο Νικόλας ήταν ευλογημένος, γιατί η προκοπή του και η επιστήμη του, ήταν η χαρά και η ελπίδα για την οικογένειά του κι

όλο το ψαροχώρι, αφού θα το δυνάμωνε και σίγουρα κάποια μέρα θα το τοποθετούσε με τη φήμη του, στο χάρτη της χώρας τους.

Η χρυσοχέρα υφάντρα

Σ' ένα μεγαλοχώρι, όπου πολλοί από τους κατοίκους του ήταν κτηνοτρόφοι, σχεδόν κάθε σπίτι είχε και μια γυναίκα, νέα ή μεσήλικη που να υφαίνει ή μια γιαγιά να κλώθει ή να γνέθει από τουλούπες, πλυμένο και ξυσμένο με συρμάτινες χτένες, μαλλί, για να πλέξει στη συνέχεια ζεστές κάλτσες για το χειμώνα, φανέλες ή μπλούζες για όλους στην οικογένεια.

Με τόσα ζώα που είχαν, ήταν επόμενο αλλά κι εύκολο να κουρεύουν το μαλλί τους και να το χρησιμοποιούν, όχι μονάχα για τον εαυτό τους, αλλά και για να το πουλάνε είτε σαν πρώτη ύλη, δηλαδή ακατέργαστο, είτε υφασμένο, είτε σαν πλεκτό.

Αυτή λοιπόν την περίφημη τουλούπα που ανάφερα παραπάνω, τη στήριζαν οι γυναίκες παραμάσχαλα ή την εφάρμοζαν σε διχαλωτό ξύλο: τη ρόκα ή τη γνωστή στην αρχαιότητα "ηλακάτη". Μετά τραβώντας το μαλλί λίγο-λίγο με τό 'να χέρι, με τ' άλλο γύρναγαν το αδράχτι στον αέρα στρίβοντας το μαλλί και φτιάχνοντάς το νήμα. Άλλοτε πάλι, αντί για τ' αδράχτι, οι γυναίκες χρησιμοποιούσαν ένα είδος άξονα,

δηλαδή ένα κεντρικό λεπτό, στρογγυλεμένο, μακρουλό ξύλο, που περνούσε ανάμεσα σε δύο μικρότερα πλατιά ξυλαράκια. Αυτά λοιπόν καθώς σταύρωναν έφτιαχναν ένα είδος σβούρας που τη γύριζαν στον αέρα με τη μια παλάμη. Κράταγαν λοιπόν την τουλούπα κάτω από την αμασχάλη τους, και τραβούσαν λίγο-λίγο το μαλλί που στη συνέχεια το έστριβε η σβούρα. Έτσι το μαλλί γίνονταν λεπτό, δυνατό μάλλινο νήμα, έτοιμο για πλέξιμο. Το μάλλινο νήμα το τύλιγαν γύρω από τα σταυρωτά ξυλαράκια της σβούρας, κι έφτιαχναν έτσι ένα άρτιο κουβαράκι μαλλιού. Το ελευθέρωναν τραβώντας τα πλατύτερα ξυλάκια και τον άξονα. Υπήρχε βέβαια κι ένας άλλος τρόπος για το φτιάξιμο της μάλλινης κλωστής, κι αυτός ήταν ο τροχός που τοποθετημένος σε επίπεδη επιφάνεια, κινούνταν με πετάλι κάτω από το πόδι.

Το γνέσιμο του μαλλιού το ακολουθούσε συνήθως το βάψιμο, εφόσον μαζεύονταν αρκετή ποσότητα απ' αυτό. Το φέρνανε πρώτα γύρω στην ανέμη, κάνοντας έτσι μεγάλες κουλούρες. Ύστερα τις έδεναν όμορφα ώστε να μην μπερδεύεται το μάλλινο νήμα κι αφού έβραζαν το νερό σε καζάνια και ρίχνανε μετά τη βαφή, ακολουθούσε το βούτηγμα. Άφηναν τη βαφή και το μαλλί να βράσουν για λίγο. Μετά το έβγαζαν και τ' άπλωναν σε σκοινιά για να στραγγίξει και να στεγνώσει. Όταν πια ήταν έτοιμα τα έδιναν στους αργαλειούς για να

κατασκευάσει η υφάντρα όλα εκείνα τα θαυμαστά πλουμιστά κιλίμια ή ταπέτα, τις κρουστές ή τις καραμελωτές κουβέρτες κλπ.

Βέβαια η ύφανση είναι μια πολύ δύσκολη δουλειά. Οι παλιοί συνήθιζαν να λένε κάποιους στίχους, που μαρτυρούσαν τη γνώμη τους για κάποιες γυναικείες ασχολίες.

Το κέντημα είναι γλέντισμα
το ράψιμο σεργιάνι
ο αργαλειός σκλαβιά!

Ο αργαλειός δεν υπήρχε μόνο, σ' ένα μέγεθος ή σ' ένα σχέδιο. Ήταν μια πολύπλοκη χειρονακτική μηχανή, φτιαγμένη από δυνατό ξύλο και είχε σιδερένιους αρμούς και άλλα σιδερένια εξαρτήματα δίπλα στα ξύλινα.

Η μητέρα μου όταν ήταν νέα είχε μάθει να υφαίνει. Όταν όμως παντρεύτηκε και ήρθε στην πολιτεία μας, από την παραθαλάσσια πολίχνη, δεν έστησε τον αργαλειό της. Αυτό το έκανε πολύ αργότερα, παντρεμένη πια, με τη βοήθεια του πατέρα μου και με μας γύρω της. Είχα την τύχη να παίξω κάπου-κάπου με τον αργαλειό της που δεν ήταν όρθιος και μικρός όπως συνηθίζεται σε πολλά μέρη, αλλά μεγάλος επαγγελματικός και είχε το στημόνι του οριζόντια.

Ο αργαλειός λοιπόν αυτός, είχε δυο στενόμακρα μεγάλα εξαρτήματα, παράλληλα τοποθετημένα, με βαμβακερές κλωστές πυκνά περασμένες, ανάμεσα από όπου ξεχώριζαν κάθετες πλέον οι κλωστές του στημονιού. Κάθε φορά που πέρναγε η σαΐτα[1] κουβαλώντας το όποιο νήμα, η μητέρα μου πάταγε το μεγάλο πέταλο κάτω από τα πόδια της, και τα δύο αυτά εξαρτήματα με τις κλωστές ανέβαιναν ή κατέβαιναν διασταυρώνοντας τις κλωστές του στημονιού και στερεώνοντας έτσι το υφάδι. Η σαΐτα που κρατούσε το μάλλινο ή άλλο νήμα μέσα της, πέταγε ανάμεσα από το άνοιγμα του στημονιού γρήγορη, ανάλογα με τη δύναμη που την έριχνε η μητέρα μου -ή μάλλον την πέταγε με το ένα, το δεξί της χέρι, και την έπιανε με τ' άλλο, το αριστερό της, στο άλλο άκρο του στημονιού. Όταν γίνονταν αυτό, η μητέρα μου χτυπούσε με το χτένι, τις οριζόντιες κλωστές της σαΐτας που διασταυρώνονταν με τα νήματα του στημονιού, μια και δυο και τρεις φορές, πολύ γρήγορα και δυνατά, ώστε το χαλαρό νήμα να στρώσει καλά και να κλειδωθεί ανάμεσα στις κλωστές του στημονιού. Κάθε φορά λοιπόν που πέρναγε τη σαΐτα από τα δεξιά στ' αριστερά ή αντίθετα, πρόσθετε μία καινούργια σειρά απάνω

[1]Η σαΐτα ήταν ένα ξύλινο περίγραμμα περίπου σε σχήμα ψαριού -χωρίς την ουρά- που τις δύο πλευρές του, στη μέση εκεί όπου εξογκώνονταν, τις ένωνε ένα σύρμα. Αυτό έφερε απάνω του τυλιγμένο το νήμα που ξετυλίγονταν καθώς περνούσε ανάμεσα στο στημόνι, μεταφέροντάς το από τη μια μεριά στην άλλη.

στο υφαντό. Η σαΐτα γλιστρούσε γρήγορα από τη μια άκρη στην άλλη και το υφάδι μάκραινε. Τα βαρίδια το τράβαγαν στην αρχή, ενώ αργότερα όταν μάκραινε αρκετά η μητέρα μου το τύλιγε σε ένα στρογγυλό άξονα του αργαλειού που δεν την εμπόδιζε στη δημιουργική της εργασία.

Δύσκολη δουλειά η υφαντουργική. Οι υφάντρες αλλά και οι υφαντουργοί, κάποτε μπορεί να είναι σωστοί καλλιτέχνες. Σχεδιάζουν ωραίες παραστάσεις επάνω στα υφαντά, κάμπους, πουλιά, άνθη, δέντρα και όντα από το ζωικό βασίλειο. Κάποτε κεντούν επάνω στα υφαντά, μετρώντας πάντα τις κλωστές και περνώντας τες μόνο με τα χέρια τους, για να κεντήσουν μια λεπτομέρεια, λεπτά γεωμετρικά σχήματα ή και παραστάσεις ανθρώπων σε διάφορες ασχολίες. Τα υφαντά μπορεί να είναι τόσο καλοφτιαγμένα και καλλιτεχνικά, ώστε να αποκτούν, με το δίκιο τους, μεγάλη φήμη. Στην περίπτωση αυτή μπορεί και να στολίζουν τα τοιχώματα δημοσίων χώρων, όπως είναι τα μουσεία, τα ξενοδοχεία ή άλλοι δημόσιοι χώροι κι άλλοι πιο κοινοί, όπως οι συνηθισμένες κατοικίες, ζεσταίνοντας την ατμόσφαιρα με τα χρώματά τους.

Γνώρισα και μιαν άλλη υφάντρα, τη Μυρτώ. Θα σας αφηγηθώ την ιστορία της γιατί πιστεύω ότι είναι πολύ ενδιαφέρουσα, και πολύ

περισσότερο γιατί έζησε στο μεγαλοχώρι που ανάφερα στην αρχή αυτής της ιστοριούλας.

Η Μυρτώ ήταν μια νέα γυναίκα που από μικρή είχε μάθει την τέχνη του αργαλειού κι από αυτή σκόπευε να κερδίζει τη ζωή της. Αρχικά περιορίζονταν στο να εξυπηρετεί τις ανάγκες του σπιτιού της και της οικογενείας της. Είχε τέσσερεις αδερφούς και μια αδερφή, μικρότερη, τον πατέρα, τη μητέρα, τη γιαγιά και τον παππού. Έφτιαχνε τότε πολλά "σκουτιά", "κάπες" και μάλλινες κάλτσες, μια και οι άντρες της οικογένειας ήταν κτηνοτρόφοι, δίπλα σε άλλα ταλέντα που είχαν στην ώρα της ξεκούρασής τους. Έφτιαχνε μαλλινοσέντονα για το χειμώνα και βελέντζες ή κρουστές, αλλά κι ελαφρύτερα υφαντά για το ζεστό καιρό, στρωσίδια για τους καναπέδες ή κουρτίνες για τα παράθυρα που είχαν το "κλειδί του Μαιάνδρου", που είναι ένα αγαπητό σχέδιο από την αρχαιότητα.

Αλλά την τέχνη της η Μυρτώ και το ταλέντο της το έδειχνε όταν ύφαινε εκείνες τις ζηλευτές καραμελωτές ή τα παραστατικά χαλιά και τα παρόμοια ταπητάκια. Πολλά από τα σχέδια ήταν δικά της. Σχεδίαζε πρώτα ένα σχέδιο επάνω σε ένα χαρτί με κουτάκια και από εκεί μετρώντας, μέτραγε ανάλογα και τις κλωστές στο στημόνι. Αν λοιπόν τα κουτάκια του σχεδίου ήταν για παράδειγμα δέκα, μέτραγε δέκα κλωστές -ή και είκοσι ανάλογα με το νήμα

και το πάχος του- στο στημόνι. Ύστερα πέρναγε την κλωστή με τις παλάμες της κι αφού χτύπαγε με τη χτένα της την κλωστή που δεν ήταν ποτέ τεντωμένη, αλλά πάντα χαλαρή, με το πετάλι στα πόδια της διασταύρωνε τις κλωστές στο στημόνι κι άλλαζε το χρώμα αν έπρεπε, για τον επόμενο γύρο. Αν έπρεπε να συνεχίζει με κλωστή από το ίδιο χρώμα κι ανάμεσα να προσθέσει, σύμφωνα πάντα με το σχέδιο, άλλο χρώμα, μέτραγε κι άφηνε το χώρο αυτό, πέρναγε την άλλη κλωστή κι από την ανάποδη του υφαντού έβλεπες την αχρησιμοποίητη κλωστή να σχηματίζει σε διαστήματα παύλες. Τάκα-τούκου, τάκα-τούκου, πήγαινε λοιπόν ο αργαλειός. όταν το ύφασμα ήταν απλό. Ακούγονταν όμως ακανόνιστος και με διακοπές όταν είχε πολλά σχέδια.

Η Μυρτώ που ήταν μόλις δεκατριών χρόνων, όταν άρχισε να μαθαίνει τον αργαλειό, είχε αποκτήσει μέχρι τα δεκαεννιά της πολύ καλή πείρα. Το σπουδαιότερο όμως χαρακτηριστικό της εργασίας της ήταν, ότι η ποιότητα της δουλειάς της συμβάδιζε με την ταχύτητα με την οποία δούλευε. Δεν έβλεπες πια τη σαΐτα να διασχίζει το σταυρωμένο στημόνι, παρά μια σκούρα σκιά να πηγαινοέρχεται στο στημόνι, που συνεχώς διασταυρώνονταν αυξάνοντας έτσι το ύφασμα.

Το πρωί σηκώνονταν πριν να λαλήσει ο κόκορας. Πλένονταν γρήγορα-γρήγορα και

κάθονταν στον αργαλειό, για να τον ετοιμάσει όπως έπρεπε. Όταν ξύπναγαν οι άντρες από κοντά, είχε έτοιμο τον τραχανά, τον καφέ, το γάλα και τις ξανθές φρυγανιές από τα καρβέλια το ζυμωτό ψωμί. Ζύμωναν με τη μάνα της δυο φορές την εβδομάδα και κράταγαν το ψωμί τυλιγμένο σε καθαρό τραπεζομάντηλο στο πιο στεγνό μέρος του σπιτιού, που ήταν η μικρή κάμαρα που περίσσευε και την είχαν για ξενώνα. Σε λίγο το σπίτι άδειαζε από τους άντρες, μια κι όλοι είχαν τις δουλειές τους. Τότε η Μυρτώ γύριζε βιαστική στον πάγκο της, που ήταν μέρος του αργαλειού της κι άρχιζε το τάκα-τούκου!.. Συχνά τραγούδαγε γλεντώντας τη δουλειά της, παρά τη γενική γνώμη ότι ο αργαλειός ήταν σκλαβιά.

Η Μαρίνα με χαρά
τις κλωστές από το βιος της
τις περνάει βιαστικά
μέσα από τον αργαλειό της.

Τάκα-τούκου ο αργαλειός της
ώσπου νά ‘ρθει ο καλός της
τάκα-τούκου στην αυλή της
ώσπου νά ‘ρθει το πουλί της.

Οι θειάδες του χωριού, εκτιμούσαν την τέχνη της υφάντρας Μυρτώς. Για τα προσόψια, τα μαλλινοσέντονα και τους τσεβρέδες, έτρεχαν

στη Μυρτώ, γιατί η γελαστή και πρόθυμη υφάντρα δεν ήξερε να λέει όχι. Δεν της άρεσε να χαλάει χατίρια. Έλεγε τη γνώμη της όταν της τη ζήταγαν βέβαια, αλλά ποτέ δεν επέμενε, γιατί ήξερε πως τα γούστα των ανθρώπων διέφεραν. Ήξερε ακόμη τι να συσταίνει στην κάθε μια από τις πελάτισσές της και τι άρμοζε στην κάθε περίπτωση. Σίγουρα ήξερε τι έκανε, αφού είχε κατορθώσει να μάσσει γύρω της τις πιο πολλές και τις πιο εκλεκτές πελάτισσες. Η σκλαβιά του αργαλειού δε τη φόβιζε τη Μυρτώ. Δούλευε με πάθος και τραγούδαγε τα τραγούδια του λαού της, που γέμιζαν το στήθος της με υπερηφάνεια. Αυτή η νεαρή γυναίκα ένιωθε περισσότερο κι από τις γερόντισσες την αξία της παράδοσης στο χωριό της και τη διατήρησή της. Ήταν γεννημένη για να την προωθήσει, με μόνο όπλο την αγάπη της για τον αργαλειό της.

Σιγά-σιγά η φήμη της σπουδαίας χειροτεχνίας της έφτασε και ξεπέρασε τα σύνορα της περιοχής τους. Από άλλα μέρη τριγύρω άρχισαν να έρχονται για να θαυμάσουν και να παραγγείλουν τα μάλλινά τους οι κυρές και οι νιες. Η Μυρτώ δούλευε πολύ σκληρά τώρα. Οι δικοί της άρχισαν να τη βοηθούν περισσότερο και η μοναδική της αδερφή, που ήταν μικρότερή της, έπρεπε τώρα να τη βοηθά. Δεν ήταν καθόλου άσχημα. Η Μυρτώ μαζί με τη φήμη της, άρχισε ν' αποκτά και περισσότερα

χρήματα. Κάποια στιγμή μάλιστα η διευθύντρια του δημοτικού σχολείου τους, η κυρία Ηλέκτρα, που την ήξερε από παιδούλα, της σύστησε να λάβει μέρος με τα χειροτεχνήματά της σε κάποια έκθεση, που γίνονταν ετήσια. Τη βοήθησε με τις συμβουλές της και η Μυρτώ συμμετείχε τελικά μ' ένα ζευγάρι υφαντές κουρτίνες που ήταν απαράμιλλες για το ύφασμά τους, αλλά και τ' όμορφο κέντημά τους.

Η Μυρτώ σα σε θαύμα κέρδισε επαίνους και βραβείο, και κλήθηκε σε άλλη έκθεση αυτή τη φορά από τους κριτές της πρώτης. Είχε αρχίσει να συγκεντρώνει την προσοχή εκείνων που αγαπούσαν την υφαντική αλλά και γενικά την παραδοσιακή χειροτεχνία.

Ένα πρωί λοιπόν εντελώς απροσδόκητα την επισκέφτηκε η διευθύντρια του σχολείου τους, η κυρία Ηλέκτρα, συνοδευόμενη από έναν κύριο και μία κυρία που ήταν άγνωστοι στη Μυρτώ. Ήταν ξένοι.

-Μυρτώ να σου συστήσω την κυρία Κλάρα Σπύρου και τον κύριο Μίμη Αριστειάδη. Ήρθαν για να σε γνωρίσουν από κοντά και να δούνε περισσότερα δείγματα από την εργασία σου.

-Μετά χαράς κυρία Ηλέκτρα μου, μετά χαράς, είπε η Μυρτώ και τους οδήγησε στη σάλα όπου είχε στημένο το όργανο της καλλιτεχνίας της, τον αργαλειό της.

Οι ξένοι κύτταξαν με πολύ θαυμασμό αυτόν τον μικροφτιαγμένο αργαλειό, που μόλις χωρούσε μέσα την κόρη και που στα χέρια της λες και αποκτούσε μαγική δύναμη και γίνονταν η ίδια η Μυρτώ, αφού αυτή τον κατηύθυνε και τον έκανε όργανό της. Η Μυρτώ τους έδειξε ένα γύρω στη σάλα τις διάφορες παραγγελίες, άλλες διπλωμένες κι άλλες κρεμασμένες. Είχε κι άλλα υφαντά που διπλωμένα περίμεναν κάποιους πελάτες να τ' αγαπήσουν και να τ' αγοράσουν.

-Αυτές τις κουρτίνες τις έφτιαξες μόνη σου Μυρτώ; ρώτησε η κυρία Κλάρα, κυττώντας τες και χαϊδεύοντάς τες με την παλάμη της για να νιώσει το ύφασμά τους.

-Ναι κυρία Κλάρα, σας αρέσουν; ρώτησε η Μυρτώ με την χαρακτηριστική απλότητά της.

-Μου αρέσουν πάρα πολύ Μυρτώ. Έχουμε δει παλαιότερα δείγματα της χειροτεχνίας σου σε κάποιες εκθέσεις. Ο λόγος λοιπόν που είμαστε εδώ είναι, γιατί αποφασίσαμε να σε γνωρίσουμε και προσωπικά, αλλά επίσης για να σου προτείνουμε, να μας επιτρέψεις να επιδείξουμε την δεξιοτεχνία σου, πιο πέρα από τα σύνορα της χώρας μας. Δηλαδή σε κάποιες διεθνείς λαογραφικές εκθέσεις. Είμαστε βέβαιοι ότι η τέχνη σου θα τιμήσει την πατρίδα μας. Δουλειά μας είναι να κυνηγούμε ταλέντα σαν το δικό σου για την προώθηση της κουλτούρας μας και την αναγνώριση της

χειροτεχνίας σαν τη δική σου, σε υψηλή καλλιτεχνική έκφραση. Τι λες για όλα αυτά; ρώτησε η κυρία Κλάρα.

Η Μυρτώ χαμογέλασε με ευχαρίστηση και είπε:

-Σας ευχαριστώ για την τιμή αυτή. Θέλω να πω ότι μου αρέσει πολύ η πρότασή σας, γιατί αυτό ήταν πάντα το όνειρό μου: δηλαδή η προώθηση της εγχώριας τέχνης και η αναγνώρισή της από ανθρώπους σαν κι εσάς, που να γνωρίζουν πώς να αξιολογούν τα γνήσια παραδοσιακά, τα λαϊκά προϊόντα του τόπου μας. Εγώ, γι' αυτό προσκολλήθηκα στον αργαλειό μου, για να γίνω δηλαδή όσο μπορούσα καλύτερη, με την ελπίδα πως μια μέρα, κάποιος θ' αγαπήσει και θα τιμήσει τα υφαντά μου, που είναι φτιαγμένα με πολύ αγάπη και πολύ μεράκι. Κι όταν πια περάσει κι εμένα ο καιρός μου, να διδάξω την τέχνη μου και να φυτέψω την ίδια αγάπη και το ίδιο μεράκι και ίσως σε μεγαλύτερο βαθμό, σε κάποιες νέες του χωριού μου κι ακόμη παραπέρα. Μεγάλη είναι η φιλοδοξία μου, θα σκεφτείτε. Εγώ όμως το ελπίζω.

-Χαίρομαι κι εγώ ιδιαίτερα Μυρτώ που σκέφτεσαι με τον τρόπο αυτό. Είμαι βέβαιος ότι όπως εκτιμούμε εμείς την εργασία σου και οι άλλοι θα κάνουν το ίδιο. Και όταν εσύ πετύχεις να αναγνωριστεί η χειροτεχνία σου, σίγουρα το όνειρό σου να διδάξεις την τέχνη της ύφανσης

σε άλλους, δε θα είναι καθόλου δύσκολο να πραγματοποιηθεί. Μακάρι να είχαμε κι άλλους καλλιτέχνες σαν κι εσένα, που να τιμούν τη λαϊκή μας κληρονομιά και να την προωθούν σε υψηλότερα επίπεδα, αντί να στεναχωριούνται ότι μπορεί να σβήσει. Μπράβο σου λοιπόν που έχεις αυτή την ιδεολογία και μπράβο στην οικογένειά σου, που κατανοώντας το έργο σου σε βοηθάει προς αυτή την κατεύθυνση, είπε ο κύριος Αριστειάδης, εννοώντας κάθε λέξη του, όπως φανέρωνε το σοβαρό του ύφος.

Τα μέλη της οικογενείας έμαθαν τα καλά νέα το απόγευμα, όταν όλοι πια είχαν μαζευτεί γύρω από το τραπέζι του δείπνου. Η Μυρτώ που ήταν σεβαστή προσωπικότητα και μεταξύ των μελών της οικογενείας, είπε με σοβαρότητα:

-Σεβαστοί μου παππού, πατέρα και αδερφοί μου, έχω να σα γνωστοποιήσω κάτι πολύ σπουδαίο.

Η Μυρτώ εξιστόρησε τα καθέκαστα με τον κύριο Αριστειάδη και την κυρία Σπύρου. Ο παππούς χτύπησε με χαρά παλαμάκια και ο πατέρας της πολύ ήσυχα είπε:

-Κόρη μου, τόσα χρόνια απόδειξες την αξία σου μέσα στο σπίτι μας και σ' όλη την μικρή μας κοινωνία κι ακόμη πιο πέρα. Πάντα το λέμε ότι έχεις ικανότητες και θάρρος κι αυτά θα σε πάνε μακριά. Η Υφαντουργική είναι ένα αξιοπρεπέστατο, παραδοσιακό, γυναικείο

επάγγελμα, αλλά εσύ κόρη μου τό ‘καμες αληθινή τέχνη. Φέρε Κούλα μου το κρασί το καλό να πιούμε στην επιτυχία της Μυρτώς μας. Όλοι ήπιαν στην υγειά της και της ευχήθηκαν και σ’ ανώτερα και ο παππούς ο Γάκης είπε:

-Ναι, Μυρτώ μου… Κι εγώ συμφωνώ με τον κύρη σου και θαρρώ πως αυτοί οι κύργιοι που επισκέφτηκαν το φτωχικό μας, ξέρουν τι κάνουν. Δε θά ‘ρχονταν ‘δω ‘πάνου για τα μαύρα τα μάτγια! Με τα ταλέντα πού ‘χεις κόρη μου, ποιος μπορεί πια να σε ορίσει! Θέλεις να δουλέψεις εδώ και να σου μεγαλώσουμε το εργαστήρι σου, θέλεις άλλα θηλυκά να σε βοηθούν και να φκιάχνεις και το χωριό μας περίφημο, θέλεις να πας στην πολιτεία; Ότι θέλει η ψυχούλα σου. Να μ’ αξιώσει ο Κύργιος να σε καμαρώσω και στη γκαζέτα!

Η Μυρτώ χαμογέλασε κι ευχαρίστησε το σοφό παππούλη της.

-Την υγειά σου νά ‘χεις παππού μου! Είσαι σοφός και σ’ αγαπάω γιατί πάντα με υπολόγιζες και με τιμούσες. Αλλά με τέτοιους γονιούς, με έναν σπουδαίο παππού, με τίμια παλληκάρια σαν τ’ αδέρφια μου και μια αδερφή που δε μου κακιώνει ποτές, πώς να φύγω; Υπάρχει καλύτερο μέρος από τούτο για να εμπνέουμαι και να δημιουργώ; Ίσως θα πρέπει κάπου-κάπου να παραβρίσκουμαι σε κάποια έκθεση -αν με καλούνε βέβαια- αλλιώς καλά είμαι εδώ. Και θέλω να σας πω και κάτι ακόμη,

που αποφάσισα να κάνω. Θέλω να πάρω μαθήματα στο γυμνάσιο, κι ας είμαι μεγάλη. Θα με βοηθήσει η κυρία Ηλέκτρα. Μου το είπε. Θέλω να μάθω λίγα περισσότερα για την τέχνη μου και κάτι παραπάνω για τον κόσμο εκεί έξω. Ξέρω ότι μπορώ. Και ξέρω ακόμη πως αυτή η μόρφωση θα με βοηθήσει να μάθω ακόμη περισσότερα για τον εαυτό μου, σε σχέση πάντα με την τέχνη μου.

Όλοι χάρηκαν με τις αποφάσεις της Μυρτώς. Σίγουρα ετούτη η κόρη είχε μυαλό. Η Μυρτώ ακολούθησε το δρόμο που είχε χαράξει με την προκοπή της. Τ' αδέρφια της μεγάλωσαν την κάμαρα όπου εργάζονταν τον αργαλειό της. Στήσανε κι άλλους δυο αργαλειούς, και πήραν κορίτσια για να τα μαθαίνει η Μυρτώ αλλά και για να δουλεύουν στα απλά υφαντά που παράγγελναν οι εντόπιοι για προίκες ή για τα στρωσίδια τους. Τα έργα της Μυρτώς στόλισαν έναν άλλον καινούργιο χώρο, που χρησίμευσε σαν χώρος εκθεμάτων από τα χέρια της. Στα παράθυρα κρεμάστηκαν τα περίφημα ντελικάτα υφαντά της και στα πατώματα οι παχιές βελέντζες της. Κάποια παραστατικά κομμάτια με σκηνές από την πανίδα και το φυτόκοσμο, στόλισαν τα τοιχώματα. Σ' έναν από τους τοίχους κρεμάστηκαν κάποια βραβεία της Μυρτώς ενώ άλλα ήταν αραδιασμένα πάνω σ' εταζέρες και τραπεζάκια. Τα χειράμια της καλύπτανε τους παραδοσιακούς σοφάδες, ενώ

οι τσεβρέδες της στόλιζαν τα τραπέζια και τον αγκώνα του τζακιού.

Η “Υφάντρα η Μυρτώ” εξελίχτηκε τελικά σε μια “διδασκάλισσα της υφαντουργίας”, που συχνά την καλούσαν να επιδείξει την υψηλή τέχνη της και έξω από την πατρίδα της. Οι μαθήτριές της μετέφεραν τη φήμη της, εκείνης της καλής δασκάλας τους, όπου κι αν δούλευαν. Τελικά το σπιτικό της απέχτησε και μερικούς ξενώνες για τις μαθήτριές της. Τα εκθέματα τώρα προέρχονταν από την ίδια, αλλά κυρίως από τις άξιες, σαν κι αυτή, μαθήτριές της. Το σπίτι της κατέληξε να εξελιχτεί σε ένα είδος χώρου έκθεσης της υφαντουργικής και μπήκε και στους χάρτες τουρισμού σαν αξιόλογος τόπος επίσκεψης.

Ο μπάρμπα Τόλιος ο βαρελάς, τα βυρσοδεψεία και η λίμνη Παμβώτιδα

-Κικιρίκουουουου!.. Κικιίκουουουουου!..
Οι πετεινοί και αυτό το πρωινό όπως και κάθε άλλη μέρα, ξεκούφαναν τον κόσμο χαλώντας την ησυχία της γειτονιάς και ξυπνώντας τους κοιμισμένους.

-“Ώρα για ξύπνημα κοσμάκη!... ώρα για σήκωμα... ώρα για δουλειά δουλευταράδες”,

ξαναλάλησαν οι πετεινοί, στη δική τους βέβαια γλώσσα.
“Σαν πολύ νωρίς δεν είναι, να ξυπνάει κανείς από τα χαράματα και μάλιστα με τα… κοκόρια;” ίσως ρωτήσετε. Και πιθανόν να έχετε απόλυτο δίκιο, αφού πολλοί από σας ίσως ζείτε στην πόλη και επομένως δεν χρειάζεστε τα “πετεινά” του ουρανού να σας ξυπνούν καθημερινά και προπάντων τα κοκόρια. Κι ίσως ακόμη, κάποιοι από σας, να μην έχουν γνωρίσει από πολύ κοντά τα “πετεινάρια[1]” και να τα γνωρίζουν μονάχα από τα βιβλία τους κι από τους διάφορους ζωολογικούς χώρους. Σίγουρα εσείς, έχετε τα ωραία ξυπνητήριά σας για να σας ξυπνούν, που πιθανόν μάλιστα να ενσωματώνονται σ’ ένα κομψό ραδιόφωνο, ώστε έτσι να σας ξυπνάνε με τη μουσική που προτιμάτε… Κάποιοι άλλοι από σας ίσως να προτιμούν ένα διαφορετικό… είδος εγερτήριου αντί της μουσικής, ίσως κάποιο ενημερωτικό πρόγραμμα. Και μπορεί να είναι περιττό να πούμε ότι οι μεγάλοι ξυπνούν κι αυτοί, συνήθως με τον ίδιο τρόπο, όπως κι εσείς.

Αλλά ας έρθουμε στο θέμα μας που σίγουρα είναι πολύ σπουδαίο, πέρα από τα κοκόρια ή τις παχουλές κοτούλες που κακάριζαν κι ολημερίς τσιμπολογούσαν στην

[1]Πετεινοί ή πετεινάρια: Κοκόρια.

αυλή του μπάρμπα Τόλιου, του Βαρελά, σκαρώνοντας πολλά φρέσκα κι εύγεστα αυγά. Γιατί εμάς μας ενδιαφέρει περισσότερο ο μπάρμπα Τόλιος, η καταγωγή του, ο τόπος της εργασίας του και το ιδιόρρυθμο επάγγελμά του, η βαρελοποιία, δίπλα σ' ένα άλλο, εξίσου ενδιαφέρον επάγγελμα της εποχής του, όπως λέει κι η επιγραφή της ιστοριούλας μας. Ας πάρουμε όμως τα πράγματα με τη σειρά.

Ο μπάρμπα Τόλιος καθημερινά και με το πρώτο λάλημα του πετεινού στο κοτέτσι του, σηκώνονταν γρήγορα κι ετοιμάζονταν να πάει για δουλειά, όσο πιο ήσυχα μπορούσε βέβαια, για να μην ξυπνήσει κανέναν άλλον από την οικογένεια. Όσο όμως ήσυχα κι αν έκανε, πάντα από κοντά ξύπναγε και η καλή γυναίκα του η κυρά Τόλιαινα ή κυρά Λαμπρινή, που ήταν και καλή νοικοκυρά με τ' όνομα. Βιάζονταν να του "ψήσει" τον πρωινό του καφέ "για να βλέπει ο κακόμοιρος μπροστά του", καθώς έλεγε. Αυτό ήταν βέβαια σωστό, γιατί την ώρα εκείνη που κίναγε για δουλειά, δεν έφεγγε ακόμη έξω.

Ο μπάρμπα Τόλιος και η γυναίκα του, είχαν έρθει στη μικρή μας πολιτεία[1] από ένα μεγάλο ορεινό χωριό[2] που βρίσκεται όχι πολύ

[1] Εννοώ τα Ιωάννινα ή Γιάννινα, πρωτεύουσα της Ηπείρου, που στις ημέρες μας εξακολουθεί να είναι ένα αξιόλογο εκπαιδευτικό και πολιτιστικό κέντρο στον Ελλαδικό χώρο, με αρκετά μεγάλο πληθυσμό.

[2] Πρόκειται για το φημισμένο Μέτσοβο στο νομό Ιωαννίνων. Την εποχή του '50 στην οποία αναφέρεται η μικρή πλαστή ιστορία, ήταν ένα μεγαλοχώρι.

μακριά αλλά σε μεγάλο υψόμετρο. Εκεί το χειμώνα χιονίζει και κάνει πολύ κρύο, ενώ το καλοκαίρι υπάρχει μια παραδεισένια δροσιά. Είναι περισσότερο ίσως μια πολίχνη ο τόπος τους, όπου από παλαιά κατέφευγαν εκεί για διακοπές πολλοί από τις χαμηλότερες, τριγύρω περιοχές, που είχαν ανάγκη από καθαρή ατμόσφαιρα, και πυκνότερο οξυγόνο. Οι πολίτες της μαρτυρούν και στην εποχή μας την ποιότητα του κλίματός της, με τα ροδοκόκκινα μάγουλά τους και τους κατάγερους πνεύμονες. Μεγαλώνανε σ' ένα περιβάλλον κατακάθαρο, όπου υπάρχει πληθώρα δέντρων -κάποια είναι αιωνόβια- όπως: πλατάνια, πεύκα, έλατα, βαλανιδιές κτλ.

Οι κάτοικοι της περίφημης αυτής πολίχνης, φορούν πάντα και με μεγάλη υπερηφάνεια, τις παραδοσιακές τους στολές, και τηρούν όλα τ' άλλα έθιμά τους, μ' ένα αξιοθαύμαστο πατριωτικό πείσμα ενάντια στο χρόνο που αλλάζει ή σαρώνει κάποτε, πολλά στο διάβα του.

Εδώ λοιπόν στην περίφημη ετούτη πολίχνη, την εποχή στην οποία αναφέρεται η ιστορία μας, δίπλα στην τέχνη του βαρελοποιού, -όπως άλλωστε και σήμερα- άνθιζαν κι άλλες τέχνες, όπως η ξυλογλυπτική, η υφαντουργία, το κέντημα για να αναφέρουμε

Σήμερα είναι μια μικρή πολιτεία πάντα αξιόλογη για τα ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία της.

μερικές και οι τεχνίτες είχαν να επιδείξουν καταπληκτικές δημιουργίες. Δίπλα σ' όλα τ' άλλα ταλέντα τους οι κάτοικοί της εξακολουθούν να διακρίνονται και για τη δίψα τους προς τα γράμματα. Από εδώ κατάγονται πολλοί γνωστοί για τη μόρφωσή τους άνθρωποι, πολιτικοί κι επιστήμονες. Κάποιοι μάλιστα από τους κατοίκους της κωμόπολης, σε χρόνους και καιρούς δίσεκτους για τη χώρα, είχαν ξενιτευτεί, και έχοντας δουλέψει πολύ σκληρά και στερούμενοι από πολλά αγαθά, πέτυχαν το μεγαλύτερο αγαθό: να ευεργετήσουν δηλαδή, γενναιόδωρα την ιδιαίτερη -αλλά και την ευρύτερη πατρίδα τους- κάνοντάς την να ξεχωρίζει στο χάρτη.

Ο μπάρμπα Τόλιος λοιπόν, νέος ακόμη, πήρε τη συντρόφισσά του την όμορφη Λαμπρινή κι αφήνοντας τους γέρους του, με τις ευλογίες τους, κατέβηκε στην πολιτεία στις ρίζες των βουνών. Η πολιτεία αυτή συντροφεύει, όπως και τότε, πάντα πιστά, την περίφημη για την ιστορία και τους θρύλους της, λίμνη Παμβώτιδα. Εδώ λοιπόν βρέθηκε ο μπάρμπα Τόλιος με τη καλή του κυρά Λαμπρινή, όπως και πολλοί άλλοι συμπατριώτες του, την περίοδο των δύσκολων χρόνων που ακολούθησαν τον ανταρτοπόλεμο. Την είχε αγαπήσει αυτή τη γραφική πολιτεία των θρύλων, την τόσο κοντά στην ιδιαίτερη πατρίδα του, από νωρίς. Την πρωτογνώρισε τότε που την

επισκέφτηκε με τον πατέρα του, όταν ήταν ακόμη μικρός, κι από ανάγκη για κάποια μικροεγχείριση. Είχε υποσχεθεί τότε στον εαυτό του, ότι θα χτίσει τη μικρή επιχείρησή του και θα φτιάξει τη μικρή του οικογένεια, σ' αυτή την πολιτεία με τη λαμπρή ιστορία, αλλά και την μακροχρόνια παράδοση στις τέχνες και στα γράμματα. Έτσι κι έγινε. Ερχόμενος στη μαγική πολιτεία έστησε τη μικρή επιχείρησή του, που ήταν η κατασκευή ξύλινων βαρελιών.

Η πατροπαράδοτη τέχνη του μπάρμπα Τόλιου, είχε ζήτηση στη μικρή πολιτεία, τη γνωστή σ' όλη τη χώρα, για την περίφημη τέχνη της στο ασήμι και στο μπρούτζο. Άλλωστε δεν ήταν μακριά της η ονομαστή Ζίτσα που έφτιαχνε ζηλευτά κρασιά! Την τέχνη του ο μπάρμπα Τόλιος την είχε διδαχτεί από τον πατέρα του, κι εκείνος από τον δικό του. Έφτιαχνε λοιπόν μικρά και μεγάλα ξύλινα βαρέλια, για πολλών ειδών χρήσεις. Οι κάτοικοι των περιχώρων έρχονταν, αγόραζαν τα καλοφτιαγμένα νέα βαρέλια, και πολλές φορές όταν δεν είχαν ζώο να τα φορτώσουν, τα ζαλώνονταν[1] οι ίδιοι.

[1] Τα κουβαλούσαν στην πλάτη τους δένοντάς τα με σκοινί που το τύλιγαν γύρω από το βαρέλι και στη συνέχεια περνούσαν το χαλαρό σχοινί γύρω από τους ώμους και τη μασχάλη τους, και τραβώντας τις άκρες του με τα χέρια τους, το στήριζαν στην πλάτη τους . Ύστερα θηλύκωναν τις άκρες του σχοινιού που κρατούσαν, σφιχτά μπροστά στο στήθος τους, στερεώνοντας το φορτίο στη θέση του. Αυτός ήταν ένας πολύ συνηθισμένος τρόπος που οι χωρικοί είχαν υιοθετήσει, για να κουβαλάν μικρά βάρη.

Ξύπναγε λοιπόν ο μπάρμπα Τόλιος τα χαράματα, έκανε το σταυρό του, έπινε τον καφεδάκο του, και τράβαγε για το εργαστήρι του. Αυτό βρίσκονταν στις ρίζες του μεγάλου και παλιού Κάστρου της μικρής πολιτείας, δίπλα στη μαγική λίμνη, εκεί στο τέρμα από τα "ψαράδικα", που κι αυτά με τη σειρά τους γειτόνευαν με την πλατεία του Αγίου Γεωργίου ή "Κουρμανιό". Στην ίδια περιοχή βρίσκονταν και κάποια βυρσοδεψεία, που ήταν μικρές βιοτεχνίες για την επεξεργασία διαφορετικών δερμάτων, ώστε να είναι κατάλληλα για την κατασκευή παπουτσιών, σχολικών σακών, ζωστήρων κι άλλων χρήσιμων δερμάτινων ειδών.

Κάποιες εποχές αυτή η περιοχή εκεί δίπλα στη σπουδαία λίμνη, μύριζε αποπνικτικά από την άσχημη μυρωδιά των δερμάτων που επεξεργάζονταν τα βυρσοδεψεία. Γιατί σύμφωνα με το πρόγραμμα της επεξεργασίας τους, τα μούλιαζαν για ώρες σε στενόμακρες ξύλινες γούρνες γεμάτες με νερό, που περιείχε τις κατάλληλες χημικές ουσίες για το καθάρισμά τους, αλλά και για το μαλάκωμά τους. Πολλές φορές όταν γύριζα από το σχολείο -μέναμε στο Κάστρο για μεγάλα διαστήματα, καθώς ο πατέρας μου είχε τη μικρή του επιχείρηση στη Λόρδου Βύρωνος- άλλαζα το κανονικό μου δρομολόγιο και περνούσα από εκεί, παρακινούμενη από την περιέργειά μου. Όμως,

σχεδόν πάντα, μετάνιωνα, καθώς δεν άντεχα τη μυρωδιά του μουλιασμένου δέρματος. Τα δέρματα μύριζαν πολύ λιγότερο, όταν πλέον απλωμένα σε σύρματα στέγνωναν, τεζαρισμένα με ξύλινες βέργες.

Οι μικρές βιοτεχνίες βαρελοποιίας κι εκείνες των βυρσοδεψείων, ενδιέφεραν τους κατοίκους της πολιτείας μας και φυσικά και τα σχολεία της. Θυμάμαι ότι όταν ήμουν μαθήτρια μόλις στη δεύτερη τάξη του Τετρατάξιου Δημοτικού σχολείου της Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας, η δεσποινίς Ανθούλα, η δασκάλα μας, μας είχε πάει όλη την τάξη, για να επισκεφτούμε ένα βυρσοδεψείο. Όταν φτάσαμε εκεί, αφού ο ιδιοκτήτης του μας είχε εξηγήσει μερικά βασικά πράγματα, μας άφησε να περιεργαστούμε το χώρο και τα μέσα της επεξεργασίας του δέρματος και να κάνουμε ερωτήσεις. Ήταν μια πολύ ενδιαφέρουσα επίσκεψη.

Καθώς οι μικρές βιοτεχνίες των βυρσοδεψείων στεγάζονταν στα μεγάλα, πέτρινα, παλιά κτίρια που βρίσκονταν δίπλα στη λίμνη, τη μόλυναν καθώς έχυναν σ' αυτή το βρώμικο νερό από το πλύσιμο των δερμάτων. Οι κάτοικοι όμως της πόλης δε φαίνονταν ν' αντιδρούν ή να παραπονιούνται. Τελικά έκλεισαν από μόνες τους αργότερα, όταν άρχισαν να εισάγονται από την Ιταλία τα καλοφτιαγμένα και γεμάτα φινέτσα δέρματα. Τα ιταλικά δέρματα

μαλακότερα και καλύτερα επεξεργασμένα σε σύγχρονες μηχανές, ήταν ευκολοδούλευτα και κατάλληλα για την κατασκευή περισσότερων αλλά και πολυτελέστερων προϊόντων. Ήταν μάλιστα φθηνότερα. Αυτό έδωσε τη χαριστική βολή στην βιοτεχνία της επεξεργασίας δερμάτων στην πολιτεία μας. Όσο για τη λίμνη Παμβώτιδα, γλύτωσε μεν από τα μολυσμένα νερά των βυρσοδεψείων, βάλλεται όμως από πάμπολλες και διαφορετικές μολυσμένες εισβολές που μόνο τελειωμό δεν έχουν!

Ας δούμε όμως την παραλίμνια περιοχή της τότε μικρής πολιτείας όπου βρίσκονταν αυτές οι μικροβιοτεχνίες και τη λίμνη… σα λίμνη. Η περιοχή αυτή, είχε τις δικές της χάρες, που τις απολάμβαναν όσοι δούλευαν εκεί. Γιατί η περιοχή αυτή ήταν και είναι πάντα όμορφη και σ’ όλες τις εποχές του χρόνου. Να πώς τη θυμάμαι εγώ που μεγάλωσα δίπλα της.

Το φθινόπωρο τα πλατάνια γύρω της φυλλορροούσαν και γέμιζαν την παραλιακή παλαιά λεωφόρο, με τα κατακίτρινα σαν παλάμη, φύλλα τους. Το χειμώνα απέμειναν γυμνά, ανατριχιαστικοί πολύκλαδοι σκελετοί που κάποια βράδια παράδερναν απελπισμένα στον παγερό βοριά. Έκρυβαν όμως μέσα τους με περίσσιο ζήλο, τους μαγικούς κόμπους της ζωής μέχρι την τρελή την άνοιξη. Και τότε όταν πια ξέσπαγε η φύση, σα σε όργιο, και όλα

φούντωναν καταπράσινα, στολίζονταν κι αυτά στο γλυκό πράσινο της θαλερότητας και της ζωής. Κι ακολουθούσε το πολυαγαπημένο καλοκαίρι και τα πλατάνια στολίζονταν με χιλιάδες σκουλαρίκια τον καρπό τους και κάνανε τα βράδια όμορφα και δροσερά εκεί δίπλα στα σκοτεινά και πάντα μυστηριώδη νερά της λίμνης.

Τα βουνά μπιστικοί στην αγάπη τους, κρατούν μέχρι σήμερα τη λίμνη δροσερή, καθώς την ανανεώνουν με το κρύσταλλο που βγαίνει από τα έγκατα της καρδιάς τους. Άλλοτε θαρρείς πως πιασμένα χέρι-χέρι έχουν στήσει τριγύρω της αιώνιο τον στάσιμο χορό τους. Καθρεφτίζονται φιλάρεσκα στους κόρφους των γκριζωπών υδάτων της, που αλλάζουν το χρώμα τους συχνά και γίνονται γαλανά ή άλλοτε πάλι πράσινα, καθώς αυτή δανείζεται το χρώμα τ' ουρανού πάνωθέ της.

Θυμάμαι, κάποτε στις ηλιόλουστες ημέρες του χειμώνα, και περισσότερο στις πρωινές δροσιές του καλοκαιριού, οι "καστρινές", οι γυναίκες δηλαδή του Κάστρου, ξεκίναγαν για τη λίμνη φορτωμένες τις βελέντζες ή τις κρουστές τους, τον ξύλινο κόπανο και "μπόλικο σαπούνι" για να τις πλύνουν εκεί στην άκρη της πανέμορφης κυρά-λίμνης. Άκουγες τότε τον ανήλεο ήχο του κόπανου πάνω στα υφαντά, να γίνεται αγκομαχητό-ηχώ μέσα στη φραγμένη από τα βουνά, λίμνη, ένα κύκλο: "Γκαπ…

γκαπ... γκαπ...” και ξανά: “γκαπ ... γκαπ... γκαπ... γκαπ...”. Και μόνον όταν πια απόσταζαν οι καστρινές, σταμάταγαν το κοπάνισμα. Άπλωναν τότε τα βαριά υφαντά σέρνοντάς τα πάνω στις μεγάλες πέτρες, που οι ρίζες τους ήταν κατάφορτες με πράσινη γλίνα κι έφευγαν. Τον χειμώνα που η μέρα ήταν μικρή και το κρύο και η υγρασία φαρμάκι, έφευγαν γρήγορα για να γυρίσουν αργότερα την ίδια μέρα, όταν ο ήλιος έχανε πια τη δύναμή του, στις τρεις ή τέσσερεις το απόγευμα. Το καλοκαίρι όμως που ο ήλιος τσουρούφλιζε τα πάντα από νωρίς, το πλύσιμο γίνονταν πρωί-πρωί και ήταν μια διασκέδαση για τις καστρινές. Τα βαριά μάλλινα στέγνωναν τότε πολύ γρήγορα και πριν από το μεσημέρι.

Το φθινόπωρο η περιοχή μπροστά από τις μικρές βιοτεχνίες, γίνονταν λασπερή, καθώς ο απροσδιόριστος τότε δρόμος κατέληγε μπροστά στη λίμνη, να γίνεται χωμάτινος, με πέτρες σκόρπιες εδώ κι εκεί. Σαν τέτοιος, έφτανε μέχρι την πόρτα του Κάστρου, τη δεύτερη αριστερά, με κατεύθυνση από το Κουρμανιό. Η βροχή δε σταμάταγε κάποτε για μέρες, και την ένιωθες να σε μουσκεύει βαθιά, μέχρι το μεδούλι. Τις γκρίζες εκείνες ημέρες έβλεπες να πλανιέται μια θαμπάδα πάνω της, λες και χνώτιζε ως πιο ζεστή από την ατμόσφαιρα. Η περιοχή ερήμωνε και μόνο οι μικρές βιοτεχνίες ζωντάνευαν το μέρος και θύμιζαν τη συνέχεια της καθημερινής

ζωής σε κείνη την παραλίμνια περιοχή της πολιτείας μας.

Την ίδια εποχή και το χαριτωμένο νησάκι χάνονταν στο άπλωμά της και γίνονταν ένα με το ομιχλώδες σώμα της, αχνή μινιατούρα της φύσης. Τότε ήταν που φανταζόμουν τα θρυλικά της φαντάσματα να περιπλανώνται παντού και δε μου άρεσε να πηγαίνω προς το μέρος της.

Ο χειμώνας γύμνωνε την παραλίμνια περιοχή από τους λιγοστούς θάμνους, που φύτρωναν την άνοιξη και μέχρι το Φθινόπωρο. Κάποτε μάλιστα η βαρυχειμωνιά πάγωνε τις όχθες της λίμνης, όπως εκείνο το περίφημο χειμωνιάτικο βράδυ, όπου τα πλατάνια προδομένα από την κακοκαιρία, πιάστηκαν και κρουστάλλιασαν λυγισμένα πάνω από τη λίμνη κι αγκαλιασμένα με τα κύματά της. Οι κάτοικοι της πόλης έτρεξαν πρωί-πρωί για ν' αποθανατίσουν τα κρουσταλλιασμένα αγκαλιάσματα, με αναμνηστικές φωτογραφίες.

Τα καλοκαίρια όμως, εμείς τα "καστρόπουλα", ξεχυνόμασταν παντού και φτάναμε ως τα βαρελάδικα, και τα βυρσοδεψεία. Αν μάλιστα είμαστε τυχερά δεν υπήρχε εκείνη η βρωμιά από τα μουλιασμένα δέρματα στις στενόμακρες ξύλινες λεκάνες τους. Και χαζεύαμε και ρωτούσαμε τους γελαστούς εργάτες, που αν και ιδροκοπούσαν από τον καυτό μόχθο της ημέρας, δεν ήταν σκουντουφλιασμένοι, όπως οι περισσότεροι από

εκείνους που υπηρετούσαν στις τράπεζες ή στα γραφεία των διαφόρων υπηρεσιών.

Η δουλειά λοιπόν του μπάρμπα Τόλιου γίνονταν δύσκολη με τις βροχές, σαν έπιανε όμως το καλοκαιράκι, αυτός και οι συντεχνίτες του δούλευαν ορεξάτοι. Η δουλειά τους βέβαια απαιτούσε υπομονή και σχολαστικότητα, δεξιότητα, μαστοριά, χρόνο και καλόν καιρό. Για να φτιάξουν τα ξύλινα βαρέλια, από το μικρότερο ως το μεγαλύτερο, απαιτούνταν η ίδια πολύπονη διαδικασία στο εργαστήρι. Έκοβαν δηλαδή, φαρδιές, καθαρές σανίδες πεύκου ή έλατου, από την ειδική ξυλεία που αγόραζε. Με κορδέλες, πλάνες κι άλλα μηχανήματα, έφτιαχναν καθαρά και λεία τα κομμάτια ξύλου, που ήταν σε διαφορετικό μέγεθος. Τα έκαναν στενότερα στις άκρες, για να δίνεται το χαρακτηριστικό τους σχήμα. Όλα βέβαια δουλεύονταν ανάλογα με τις παραγγελίες και κυρίως των κρασοπαραγωγών. Όταν ήταν έτοιμα πια τα ξύλα, τα μούσκευαν. Έτσι μπορούσαν να τα λυγίζουν στη μέση, τόσο όσο χρειάζονταν. Αφού γίνονταν αυτό έτσι καθώς ήταν λυγισμένα, τα άφηναν για να στεγνώσουν και να κρατήσουν το νέο τους σχήμα, γύρω από φρέσκια χόβολη. Έπαιρναν μετά γαλβανισμένες λουρίδες μέταλλο και έφτιαχναν στεφάνια, διαφορετικά σε μέγεθος. Ετοίμαζαν τους στρογγυλούς ξύλινους πάτους κι

άρχιζαν τοποθετώντας το πρώτο στεφάνι, που ήταν μικρότερο από το επόμενο κι εκείνο μικρότερο από το μεσαίο, κι αυτό επαναλαμβάνονταν για το άλλο μισό του. Φαντασθείτε, όσοι δεν γνωρίζετε πολλά πράγματα για τα βαρέλια, ένα αυγό με κομμένες τις δύο άκρες του, οριζόντια. Κάπως έτσι μοιάζει τέλος πάντων ένα βαρέλι. Βέβαια ήταν απαραίτητο κι ένα άνοιγμα για την εφαρμογή της ωραίας βρυσούλας από όπου θα έρεε το κρασί ή οποιοδήποτε άλλο υγρό. Το άνοιγμα μπορούσε να είναι ή στον ένα μπάτο, και κυρίως στην άκρη του κύκλου ή στην κοιλιά του, δηλαδή το πιο εξογκωμένο μέρος του βαρελιού.

Ο μπάρμπα Τόλιος είχε σπουδαίο όνομα στον κόσμο των βαρελάδων. Τα ξύλα που διάλεγε για τα δημιουργήματά του, έκαναν το ποτό που έκλειναν μέσα τους να παίρνει από το άρωμά τους και μέρος από τη γεύση τους. Θα έχετε ίσως ακούσει για τη “ρετσίνα” το περίφημο ελληνικό κρασί που ονομάστηκε έτσι για την ιδιαίτερη ρετσινένια γεύση του, που την οφείλει στο ρετσίνι του πεύκου.

Φυσικά τα βαρέλια αυτά δεν έτρεχαν γιατί σφιχτοδεμένα καθώς ήταν με τα μεταλλικά στεφάνια γύρω τους δεν άφηναν την παραμικρή χαραμάδα. Εξάλλου είναι γνωστό ότι τα ξύλα φουσκώνουν όταν βρίσκονται σε συνεχή επαφή με κάποιο υγρό. Επομένως στα βαρέλια οι

λουρίδες του ξύλου εφαρμόζουν ακόμη περισσότερο, τόσο που δεν αφήνουν σταγόνα από το περιεχόμενό τους να τρέξει.

Τότε που τα σπίτια δεν είχαν ακόμη νερό, το καθένα χωριστά, κι ο κόσμος έτρεχε στους δημόσιους κρουνούς ή στις βρύσες, οι γυναίκες κουβάλαγαν πόσιμο νερό για την οικογένεια, κάποτε σε τέτοιου είδους, μικρά βαρέλια. Για τα ρούχα, την πάστρα ή τη λάτρα του σπιτιού, μάζευαν και χρησιμοποιούσαν το βρόχινο νερό, τοποθετώντας μισά μεταλλικά[1] βαρέλια κάτω από τις κάνουλες, που έτρεχαν μέσα στην αυλή τους.

Στις μέρες μας τα ξύλινα βαρέλια είναι ακόμη πολύ χρήσιμα κι απαραίτητα για την αποθήκευση του κρασιού κυρίως. Εδώ στην Αυστραλία, ίσως να γνωρίζετε από βιβλία ή περιοδικά ή ακόμη κι από τα επίκαιρα στην τηλεόραση σας, τα τεράστια βαρέλια -σε επίσης τεράστια κελάρια- όπου οι διάφοροι κρασοπαραγωγοί, κρατούν πολλών ειδών κρασί και για πολλά χρόνια. Στις περιοχές γύρω από το Σύδνεϋ, περίφημα είναι για παράδειγμα τα vineries του Hunter valley. Στα βαρέλια αυτά γίνεται η ζύμωση ή το βράσιμο του μούστου, μια αυτοτελής σχεδόν χημική ενέργεια που μεταβάλλει το χυμό του σταφυλιού σε κρασί. Ταυτόχρονα τα ογκώδη αυτά δοχεία βοηθούν

[1] Ετούτα προέρχονταν από χρησιμοποιημένα βαρέλια εμπορίου, που περιείχαν συνήθως κάποιου είδους λάδι.

στη συντήρηση και προσθέτουν στο άρωμα του κρασιού.

Έχοντας αφηγηθεί όλα αυτά, ίσως -ποιος το ξέρει;- κάποιος από σας ίσως και να θελήσει ν' ακολουθήσει το παράδειγμα του μπάρμπα Τόλιου και ν' ασκήσει την ενδιαφέρουσα και παμπάλαια τέχνη του. Όλα είναι δυνατά!

Ιντερμέδια Αναμνήσεων…

Αχ! λίμνη μου Παμβώτιδα!..

Στη λίμνη όλα ησύχασαν.
Όλα θαρρείς κοιμούνται.
Και τα νερά της στάθηκαν
και τα πουλιά βουβάθηκαν!..

Σσσ!.. Μεγάλο κάνω λάθος!
Τους βόμβους τους πασίγνωστους…
για άκου:
Βρίσκονται σε εγρήγορση
οι πράκτορες οι κάποιοι
οι μυστικοί θαρρώ.
Σαφώς και ετοιμάζουν
επίθεση ομαδική!

Είναι γνωστοί… οι βρικόλακες
της κάποιας προβοσκίδας!..
Πώς τη χαλάν την τσάρκα μας
στ’ όμορφο δειλινό
οι άχαροι, οι αδιάκριτοι
κώνωπες, οι απεχθείς!…

Οι βατραχοί

"*Είμαστ' εμείς οι βαθρακοί, της ρεματιάς οι μουσικοί…*
που με τον όμορφο καιρό, όλο μιλούμε, χασκογελούμε:
Βρεκεκέξ κουάξ κουάξ… Βρεκεκέξ κουάξ κουάξ!…"

"Ωραία μέρα η σήμερον, δεν είναι για δουλειά!.."

Κόαξε βάτραχος παχύς, πηδώντας με χαρά.
Πήδηξε, ξαναπήδηξε στης λίμνης της Παμβώτιδας
τα σκουρογάλανα νερά, στις καλαμιές της χώθηκε,
στα καφετιά της βούρλα, ξυπνώντας τα παπιά!

Φωνές κακό και ταραχή… μεγάλη αναστάτωση!
Κουνούπια αναδύθηκαν και μυίγες που κοιμόνταν
και κάποιοι ψύλοι βρέθηκαν, απ' το βαρύ του κόασμα,
χωρίς να καταλάβουν, αντίκρυ στην Ντραμπάτοβα.

"Για το Θεό κυρ-Βάτραχε… δε λέω, χάρη κάνεις…

-Δε θέλω δα και να πνιγώ στο μέγα στόμαχό σου!-
Μα…η γενιά μας π’ άκουσε βατράχους για βατράχους
σίγουρα… παραδέχεται πως το δικό σου κόασμα…
νεκρούς πως ανασταίνει… και ταίρι του δεν έχει!”

Ο βάτραχος ατάραχος τους φίλους του απαντά.
Παρέα γύρω κάθονται και κατά τη συνήθεια
τη συναυλία αρχίζουνε. Κι ω!.. της πολυφωνίας!..
Πρώτη και δεύτερη φωνή, όντως δεν τις μπορούνε.
Μα μ’ ότι άλλο φανταστείς, την κλίμακα κοσμούνε.

Από παιδιά μυήθηκαν για ώρες στο Σολφέζ,
που πίστεψαν πως πέρασαν τον ίδιο τον Σοπέν!..
Σαν τις φωνές ενώνουνε σε τέλεια συγχορδία
τους γείτονες της πόλης μας, κουφαίνουν με μανία!
Το εκλεκτό τους κόασμα φροντίζουν μ’ επιμέλεια,
μαέστροι του φθινόπωρου, και της βροχής συντρόφοι.

Το ερωτικό τραγούδι τους, κάποιες νυχτιές ρομαντικές,
το φλοίσβο συνοδεύει, μεσ' τα ρηχά, στ' ακριανά,
στης λίμνης τα θολά νερά, όπου το κύμα αέναα
με βιάση καταπίνει το στεναγμό τον ακριβό,
της φορτωμένης μ' ενοχή, της άμοιρης Παμβώτιδας!

Ψυχές ταλανισμένες... πλανιούνται στην αχλή της,
χαζεύουν κάποιους έρωτες, που μόνιμα κυκλοφορούν
στη στράτα τη ρομαντική, την πλατανοφορούσα!..

Χρώματα!..

Κηλίδες ολοκόκκινες
σημάδια της ζωντάνιας.
Κι άλλα, πολλά:
κίτρινα, πράσινα
γκρίζα, μαβιά...
και καφετιά.
Και τ' απαλά...
εκείνα που δειλά
χαϊδεύουν το φως...
Χρώματα!

Κι ανάμεσό τους
γίγαντες τα κορμιά
σε δίπλευρη αλέα!..
Στο γαλανό στερέωμα
σκόρπιο χρυσάφι ο ήλιος.
Της Ίριδας μεταξωτές
οι άπειρες διαθλάσεις.
Υπάρξεις… άυλες
αχνές, γλυκές τα…
Χρώματα!

Βαθιά νερά βαφτίστηκαν
στους κόλπους της καρδιάς της.
Κι ο μαγικός καθρέφτης τους
φιλοξενεί εικόνες
του πλουμιστού περίγυρου
ανταύγειες… γεμάτες
Χρώματα!

Υπάρξεις απαράμιλλες
ταράζουν το ομοίωμα,
φωνούλες ή κραξίματα
μιας κάποιας ομηγύρεως.
Πνοές ρυθμού στο φύλλωμα
παιδεύουν… την ελπίδα τα
Χρώματα, τα χρώματα!..

Ω! Μια μικρούλα πέρδικα
τον πλάστη της λατρεύει,
σαν πέφτει στάλες το ασήμι

μεταξωτό σιρίτι
και τα στρωσίδια καταγής
μουλιάζουν με το χώμα.
Κι είναι εκείνο… τ’ όμορφο
το γήινο και το ζεστό, το…
Χρώμα!..

Κι άλλοι ακούγονται τριγμοί
αέναα υπάρξεις θεϊκές
γεννιούνται, ανασταίνονται…
αόρατες και ορατές…
Πράσινα φύτρα, φύτρα χλωρά
κεφάλι αναδύουν
τη χωματένια μοίρα τους
γελούν, αιώνια νέα…
Χρώματα!

Ο τελευταίες πινελιές
μενεξεδιές και ροζακιές,
γαλαζωπές και μπλάβες
βυθίστηκαν στου σύννεφου
το πορτοκάλι…
σβήσαν και πάνε τα
Χρώματα…
στα Χρώματα…
Και το Δοξάρι της Ζωής
συνθέτει το Σκοπό Της!..

Ο κυρ-Γιάννης ο παπουτσής και η καθημερινή μου πορεία

-Γεια σου Γιάννη. Ήρθαμε. Σού ‘φερα τη μικρή.

-Καλώς τους, είπε ο κυρ-Γιάννης ο παπουτσής και σηκώθηκε από την καρέκλα του. Φόραγε όπως πάντα την κατασημαδεμένη, από την πολυκαιρία και τα υλικά που χρησιμοποιούσε, δερμάτινη ποδιά του. Οι τσέπες της πάντα σακούλιαζαν από το περιεχόμενό τους. Τα μεγάλα, επιδέξια χέρια του ήταν ροζιασμένα, χοντρόπετσα και μαυρισμένα από όλα τα διαφορετικά υλικά που χρησιμοποιούσε. Τα γνωρίζετε ίσως οι περισσότεροι από εσάς. Είναι: τα δέρματα, τα χρώματα, οι κόλλες, κι άλλα, που σίγουρα δεν είναι ευγενικά για το ανθρώπινο δέρμα.

Εγώ κύτταζα τον κυρ-Γιάννη σκουντουφλιασμένη. Ένιωθα πως ο πατέρας μου ήταν πολύ άδικος απέναντί μου, μια και μου φέρνονταν σα να ήμουν αγόρι. Δεν ήμουν παραπάνω από δέκα χρόνων, αλλά σίγουρα μου έπεφτε η υπόληψη να με πηγαίνει μια φορά το χρόνο ή και δύο κάποτε στον κυρ-Γιάννη και να μου παραγγέλνει δερμάτινες μπότες.

-Τι είμαι εγώ ε; αγόρι είμαι; φώναζα γκρινιάζοντας στη μάνα μου.

-Μα είναι μόνο για το σχολείο κορίτσι μου. Δεν μπορείς να φοράς τα λουστρίνια σου

όταν ο καιρός δεν είναι καλός. Πόσες φορές θα τα πούμε; έλεγε η μάνα μου υπομονετικά.

Αλλά βέβαια έκανα τα παράπονά μου, μόνον εκεί που μου περνούσε, δηλαδή στη μητέρα μου, αφού δεν τολμούσα να υψώσω τη φωνή μου στον πατέρα μου, που ήταν αυστηρός μαζί μας.

-Εγώ δε θα τα φορέσω τα σκαρπίνια που παραγγέλνει ο πατέρας μου! Να το ξέρεις!.
Η μάνα μου χαμογέλαγε κι έλεγε ξανά:

-Έλα, έλα τώρα!.. Δεν ήταν δα και τόσο άσχημα τον περασμένο χρόνο! Τα φόραγες στο σχολείο με χοντρές καλτσούλες και δεν κρύωνες!

-Ποιος το είπε αυτό μαμά; Νομίζεις ότι τα πόδια μου δεν γίνονται μπούζι από τα χοντροπάπουτσα που μου σκαρώνει αυτός ο κυρ-Γιάννης, ο… φίλος του μπαμπά;

-Ε… Όχι και φίλος του μπαμπά! Απλά είναι καλός τσαγκάρης ο άνθρωπος, μου θύμισε και πάλι η μητέρα μου με τον γλυκό της τρόπο.

Τώρα στεκόταν απάνω από το κεφάλι μου ο κυρ-Γιάννης χοντροκομμένος και μαυριδερός κι ομολογώ πως δεν μου άρεσε καθόλου, έτσι όπως ήταν βρώμικος.

-Έλα παιδί μου κάθισε εδώ, είπε και μου ‘δειξε το ίδιο κάθισμα που είχα καθίσει και τον περασμένο χρόνο. Πήρε ένα επίσης λερωμένο τετράδιο με χοντρό χαρτί, και μου είπε να

βγάλω το δεξί μου παπούτσι. Έπιασε μετά την πατούσα μου και την απόθεσε επάνω στο τετράδιο κι έκανε το σχήμα του ποδιού μου στο χαρτί. Ύστερα πήρε πάλι τη μεζούρα και μέτρησε το μήκος του ποδιού μου και το πλάτος κάτω στα δάχτυλα.

-Κυρ-Πάνο τι χρώμα θα τα φτιάξουμε ‘φέτος; ρώτησε ο τσαγκάρης.

-Τι χρώμα σου αρέσει παιδί μου; ρώτησε ο πατέρας μου και πριν να προλάβω ν’ ανοίξω το στόμα μου, πρόσθεσε:

-Καφέ καϋμένε, καλό χρώμα είναι. Πάει ωραία στο σεβρό. Της αρέσει της μικρής, έτσι δεν είναι παιδί μου; Και πού ‘σαι… Γιάννη, κάνε ‘τα γερά και βάλε και κανα-δυο πεταλάκια στις φτέρνες και στις μύτες. Ξέρεις εσύ… όπως πέρυσι.

Τσιμουδιά εγώ. Άλλωστε ποιο θα ήταν το όφελος. Ο πατέρας μου αποφάσιζε, ο πατέρας μου παράγγελνε, αφού μάλιστα ήταν για το “καλό μου”! Έτσι λοιπόν δεν υπήρχε κανένας λόγος για να μιλώ. Ήταν και κάτι ακόμα. Δεν τολμούσα. Μια φορά είχα ξεσπαθώσει κι είχα πει τη γνώμη μου, κι ο πατέρας μου, αντίθετος καθώς ήταν και δεν ήθελε να “πάρω αέρα”, με φωνή που δε σήκωνε μιλιά, με κατσάδιασε: “από πότε άρχισες εσύ να έχεις γνώμη, μικρό κορίτσι πράμα;” Αυτό σίγουρα με είχε κάνει να το μετανιώσω που είχα ανοίξει το στόμα μου.

Έτσι λοιπόν ούτε και για τα πεταλάκια στα σκαρπίνια μου είχα το δικαίωμα του λόγου.

Την περασμένη χρονιά είχα φάει τις φτέρνες και τις μύτες από τα μποτάκια μου, εκεί ακριβώς, όπου ο προνοητικός τσαγκάρης μας είχε βάλει ένα μικρό πεταλάκι. Τότε βέβαια ήταν το μυστικό μου, το πώς και το πού έγινε αυτό, τόσο πολύ γρήγορα. Τώρα όμως μετά από τόσα χρόνια, ο γεμάτος ζαβολιά τρόπος που κυριολεκτικά "έτρωγα" τα πεταλάκια των σκαρπινιών μου, τόσο γρήγορα, είναι σχεδόν αστείος. Ήταν βλέπετε το τσιμέντο κάτω από τη μεγάλη αψίδα στην είσοδο της Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας. 'Δηλαδή;' ίσως θα ρωτήσετε. Εξηγώ λοιπόν: όταν είμαστε απογευματινοί στο σχολείο, το χειμώνα που η μέρα ήταν μικρή, ήταν συνήθως βράδυ όταν τελειώναμε το σχολείο. Βγαίνοντας λοιπόν προς το δρόμο[1], περνούσαμε κάτω από την αψίδα όπου το έδαφος ήταν στρωμένο με τσιμέντο. Σαν παιδιά που είμαστε, ακόμη κι εκείνη την ώρα, παίζαμε. Έτσι συναγωνιζόμαστε με πάθος σχεδόν, για το ποιος θα έκανε τις περισσότερες σπίθες, σέρνοντας μανιωδώς τα πεταλάκια των παπουτσιών μας -όσοι είμαστε "πεταλωμένοι" βέβαια-, πάνω στην τσιμεντένια επιφάνεια. Διασκεδάζαμε λοιπόν έτσι, ενθουσιαζόμαστε κι επαναλαμβάναμε το ίδιο… και το ίδιο…

[1] Σημερινή λεωφόρος Δωδώνης, στα Γιάννινα πάντα.

αρκετές φορές, ώσπου βαριόμαστε. Δεν κάναμε τέτοια πράγματα στο φως της ημέρας, όχι από φόβο μήπως μας δούνε και μας κάνουν παρατήρηση οι δάσκαλοί μας, αλλά γιατί οι σπίθες φάνταζαν μόνο μέσα στο σκοτάδι σαν “άπειρα μαγικά αστράκια”!.

Ευτυχώς λοιπόν που τη μια εβδομάδα είμαστε “πρωινοί” και την άλλη “απογευματινοί”[1], διαφορετικά δε θα βαστούσαν τα έρημα τα σκαρπίνια πάνω από ένα μήνα. Σαν τρώγονταν τα πεταλάκια τα πήγαινα μόνη μου στον κυρ-Γιάννη. Μια φορά όμως με κύτταξε προσεκτικά με υποψία, και μετά είπε σκεφτικός:

-Χμ!.. τα κατάφερες πάλι πολύ γρήγορα κι αυτά τα πεταλάκια! Θαρρώ πως πρέπει να σου βάλω δυνατότερα.”

Είχα τρομάξει ακούγοντας τον κυρ-Γιάννη να το λέει, καθώς αυτόματα σκέφτηκα τον κρότο που θα έκαναν αυτά τα ακόμη μεγαλύτερα πεταλάκια όταν θα περπάταγα στο καλντερίμι του Κάστρου ή στα τσιμεντένια πεζοδρόμια της οδού Αβέρωφ. Γιατί αυτός ήταν συνήθως ο δρόμος που χρησιμοποιούσα καθημερινά για να ανέβω στο σχολείο μου. Πέρασε σαν αστραπή από το μυαλό μου αυτή η πορεία και

[1] Όπως αποκαλούσαμε τους εαυτούς μας ανάλογα με τις ώρες των μαθημάτων μας, μια τακτική οικονομίας του χώρου που δεν ήταν αρκετός για τον αριθμό των μαθητών του εξατάξιου, του τετρατάξιου και των δύο μονοτάξιων σχολείων του ιδρύματος.

τότε γεννήθηκε μέσα μου ο φόβος της αποκλειστικής προσοχής των γύρω μου, κάτι που με έκανε να κοκκινίζω ολόκληρη από εντροπή. Σκέφτηκα πώς όλοι θα γύριζαν να με κυττάξουν σαν περνούσα και ίσως και να χαμογελούσαν αδίσταχτα και περιπαιχτικά, εις βάρος μου. Η διαδρομή μου θα ήταν ένα μαρτύριο, καθώς ήταν μακρόχρονη και μέσα από κεντρικά σημεία της πολιτείας μας.

Εδώ θα κάνω μια μεγάλη παρένθεση για να θυμίσω στον εαυτό μου τη διαδρομή, που αν κι έχουν αλλάξει αρκετά πράγματα από τότε, η απόσταση παραμένει ίδια, σαν τον παλιό, καλό καιρό.

Έβγαινα λοιπόν από το Κάστρο μέσα από την οδό Ανδρονίκου, όπου μέναμε. Έχοντας ξεκουφάνει με τα πεταλάκια μου τους γειτόνους που ίσως και να κρυφοκύτταζαν πίσω από τις κουρτίνες στα μικρά τους παράθυρα, έφτανα στη μεγάλη και κυρία Πύλη του. Αυτή ήταν στρωμένη με γυαλιστερό από το φάγωμα καλντερίμι, σίγουρα από την επίμονη χρήση των κατοίκων του Κάστρου, μέσα στο χρόνο.

Περνώντας την Πύλη έκανα πάντα το σταυρό μου γιατί εκεί δίπλα, αριστερά καθώς έβγαινα, ήταν το εικονισματάκι του Αγίου Γεωργίου του Νεομάρτυρα, του πολιούχου των Ιωαννίνων. Έβγαινα λοιπόν από το Κάστρο - απέναντι ήταν το εστιατόριο του Γατσάνη- και

έμπαινα στην πλατεία που έφερε το όνομά του Αγίου ή αλλιώς Κουρμανιό. Προσπερνούσα στη σειρά, τη λαϊκή και την ψαραγορά του καιρού, που ήταν γεμάτη από τους νησιώτες ψαράδες. Αυτοί κρατούσαν τα ψάρια τους ολοζώντανα μέσα σε τενεκεδένια δοχεία, γεμάτα με λιμνίσιο νερό, κι αυτά σε ξύλινα καρότσια που τα έσπρωχναν με τα χέρια τους. Έπιαναν με τα δίχτυα τους μεγάλη ποσότητα τσιμούλες, και λιγότερα: κυπρίνους, χέλια και καραβίδες, για τον επιούσιο.

Οι Γιαννιώτες αγαπούσαν τα ψάρια και θεωρούσαν το χέλι κάτι το εξωτικό. Ψώνιζαν λοιπόν το εγχώριο ψάρι με θρησκευτική προσήλωση. Ήταν πάνω απ' όλα φρέσκο και το έβλεπαν. Έτσι οι ψαράδες πήγαιναν καλά. Ένας φόβος υπήρχε: με την τόση τσίμα που έπιαναν τι θα απογίνονταν τα ψάρια της λίμνης σε λίγα χρόνια[1];

Πιο πάνω, πάντα στην αριστερή πλευρά[2], ήταν ένα παλιό εστιατόριο που μύριζε κάθε πρωί από τον πατροπαράδοτο Γιαννιώτικο πατσά. Αργότερα έφτιαξαν εκεί κι έναν υπόγειο, ηλεκτρικό φούρνο, όπου έψηναν κανταΐφι και φύλλο. Όταν πέρναγα από εκεί η

[1] Όπως και έγινε δυστυχώς. Πραγματικά κατεστράφη η πληθώρα εκείνη των αλιευμάτων. Η μόλυνση και η συνεχής αλιεία και η έλλειψη επιστημονικής νουθεσίας, κατέστρεψε τα ψάρια, τα χέλια και τις καραβίδες. Όπως και πριν, βάλανε νέα είδη ψαριού που προέρχονται από λίμνες του εξωτερικού.

[2] Περπατούσα πάντα στην αριστερή πλευρά της πλατείας όταν πήγαινα στο σχολείο μου (Ζ.Π.Α) και την δεξιά της, όταν τελείωνε το σχολείο και κατέβαινα για να πάω στο σπίτι μου.

καμένη μυρωδιά, η τσίκνα που έβγαινε από τα ζυμαρικά, μ' έκανε να βήχω.

Προσπερνώντας το δρόμο που οδηγούσε στο ένατο δημοτικό σχολείο, ερχόμουν στη γωνία στο άνοιγμα πια της οδού Αβέρωφ. Νομίζω ότι εκεί υπήρχε ένα "παλιατζίδικο", όπως ονόμαζαν τα παλαιοπωλεία οι Γιαννιώτες τον καιρό εκείνο, που αργότερα έγινε χρυσοχοείο. Δίπλα του υπήρχε το πιο αγαπημένο μου μαγαζί: το "μπουγατσοπωλείο" του Σακελλαρίου. Θεέ μου… ύστερα από τόσα χρόνια το στόμα μου θυμάται ακόμη με αθεράπευτη νοσταλγία, την υπέροχη γεύση της μπουγάτσας, του μπουγατσοκούλουρου, της καρυδόπιττας, της ρεβανής, του μπακλαβά, της τουλούμπας και του γαλακτομπούρεκου. Λίγο πιο πάνω περνούσα το μαγαζί του Γιάννη του Κολυβάκη, που ήταν έμπορας ειδών μπακαλικής. Αργότερα έγιναν συνεταίροι με το θείο μου το Σωτήρη ή "Μπέμπη", στις επιχειρήσεις τσιντσιλά κι άλλων ζωντανών, έξω από την πολιτεία μας, πέρα από το Πέραμα, στην τοποθεσία, Στρούνι.

Από τη διαδρομή αυτή θυμάμαι πολύ ζωντανά, ακόμη ένα μαγαζί που αγαπούσα: το ζαχαροπλαστείο τα "Αγαπημένα". Εκεί κατέθετα πολύ συχνά τον οβολό μου για τις μοναδικές ελικοειδείς καραμέλες με τις διαφορετικές γεύσεις. Σ' αυτό το ζαχαροπλαστείο και οπωσδήποτε στη μεγάλη αδυναμία μου για τα

γλυκά γενικά, οφείλω σε μεγάλο ποσοστό, τα όποια μετέπειτα μικροπροβλήματα στα δόντια μου.

Περνούσα ύστερα μερικά ακόμη μαγαζιά που δεν τα θυμάμαι πολύ καλά, προφανώς γιατί ήταν "κοινά και τετριμμένα"[1]. Επόμενο ήταν το άνοιγμα ενός μικρού δρόμου και μετά το ζαχαροπλαστείο χοντρικής πώλησης, του Ζώγκου. Αυτό το ζαχαροπλαστείο το θεωρούσα "άκρως σπουδαίο". Ιδιοκτήτης του ζαχαροπλαστείου ήταν ο κύριος Ζώγκος, ένας συμπαθής ηλικιωμένος κύριος -έτσι τον γνώρισα εγώ πολύ αργότερα, από τη γιαγιά μου, τη Σουλτάνα Μ. Ο ηλικιωμένος κύριος είχε φερθεί πολύ ωραία στους θείους μου και στην γιαγιά μου, που χαροκαμένη μητέρα και χήρα, έφερνε επί πλέον το στίγμα της προσφυγιάς από τη Μικρασιατική καταστροφή. Η γιαγιά μου με τα παιδιά της, έχοντας αφήσει πίσω τους την παραθαλάσσια πολίχνη, προσπαθούσαν να βρουν τρόπους στην πολιτεία μας, για να επιβιώσουν σαν οικογένεια, στην περίοδο του 1943-1950. Τότε ήταν που ο κύριος Ζώγκος τους είχε επιτρέψει να πουλάν πάνω σε μπάγκο, στο πεζοδρόμιο μπροστά από το μαγαζί του, το σαπούνι που έφτιαχναν, με τ'

[1] Ήταν μια έκφραση που τη συνήθιζα από πολύ μικρή γιατί πίστευα ότι ήταν σπουδαία και θεωρούσα ότι με 'μεγάλωνε' ποικιλοτρόπως.

απομεινάρια στο πάτο βαρελιών[1] λαδιού. Από εκεί μάλιστα ξεκίνησε η πρώτη μικρή επιχείρηση των θείων μου, που αργότερα εξελίχτηκε σε εμπόριο χοντρικής πώλησης λαδιών και αντιπροσωπείες στην ευρύτερη περιοχή, γνωρίζοντας την επιτυχία.

Συνεχίζοντας την πορεία μου, πέρναγα τη μεγάλη διασταύρωση της οδού Αβέρωφ με το δρόμο της οδού Μητροπόλεως, αριστερά και Ανεξαρτησίας, δεξιά. Προχωρώντας, περνούσα μπροστά από πολλά και διάφορα μαγαζιά, μεταξύ των οποίων υπήρχαν και μερικά χρυσοχοεία-κοσμηματοπωλεία. Αργότερα έγιναν και κάποια υποδηματοποιεία όπως του Κωσταδήμα και του Λύτη.

Πλησίαζα έτσι πια την Κάτω Πλατεία, που άνοιγε στην κορφή της οδού Αβέρωφ. Εκεί αργότερα έγινε και ο κινηματογράφος "Δωδώνη", πίσω από όπου σήμερα βρίσκεται και ένα από τα μεταγενέστερα Γιαννιώτικα μουσεία. Γενικά όλη η μικρή περιοχή, εκεί

[1] Χωρίς να ξέρω πολλές λεπτομέρειες, πιστεύω ότι αγόραζαν τα κατακάθια στα βαρέλια λαδιών, πολύ φτηνά από τους εμπόρους ελαιόλαδου, και πολύ πιθανόν από έναν Τούρκο που είχε το μεσιτικό γραφείο λαδιών στην οδό Καλλάρη. Σχεδόν δίπλα στου γέρο-Τούρκου -όπως τον θυμάμαι εγώ-, οι θείοι μου αργότερα άνοιξαν τη δική τους επιχείρηση που ανθούσε στην κυριολεξία ως το 1964. Εκείνη τη δυσοίωνη για όλη την οικογένεια, χρονιά, ο ένας από τα αδέρφια της μητέρας μου και συνεταίρος στην επιχείρηση (ανάμεσα σε γαμπρό και το μοναδικό αδερφό του Ηλία), ο θείος μου ο Χρίστος, πέθανε πολύ νέος, μόλις 42 χρόνων, από ένα μοιραίο πέσιμο, την ημέρα του Αγίου Σπυρίδωνα το Δεκέμβρη. Το δυστύχημα συνέβη έξω από το μαγαζί του "Ζουρνά", που ήταν σε γωνία της οδού "Λόρδου Βύρωνος".

πίσω, ονομάστηκε Λιθαρίτσα. Η άκρη της περιοχής επιτρέπει την πανοραματική θέα της Παμβώτιδας.

Η οδός Αβέρωφ λοιπόν έκλεινε στο άνοιγμα της Κάτω Πλατείας, την οποία περνούσα βαδίζοντας πάντα στο αριστερό της μέρος, που ήταν η φυσική συνέχεια της Αβέρωφ. Σειρά τώρα είχε η Μεραρχία, όπου πάντα φύλαγε σκοπιά ένας στρατιώτης. Λίγο αργότερα στην ανηφόρα, περνούσα το "Άλσος των ηρώων", αριστερά πάντα, όπου υπήρχε το άγαλμα του αγνώστου στρατιώτη, αλλά και το τούρκικο παλιό ωρολόγι της πολιτείας μας.

Ύστερα στη σειρά, βάδιζα μπροστά από το ξενοδοχείο "Αβέρωφ", και το λουστράδικο του Αϊβατίδη[1]. Ήταν και κάποια άλλα μαγαζιά εκεί, που δεν τα θυμάμαι, υποθέτω γιατί δεν μ' ενδιέφεραν. Από τη διασταύρωση και μετά άρχιζε η μεγάλη Πλατεία, η απάνω Πλατεία, που αργότερα ονομάστηκε της Νομαρχίας από το μέγαρο Νομαρχίας, στα δεξιά, όπως ανεβαίνουμε. Πάντα βαδίζοντας αριστερά, περνούσα το μεγάλο εξοχικό καφενείο, "Όασις"[2] που είχε συνήθως κάποιους θαμώνες, εκτός

[1] Αργότερα αυτά γκρεμίστηκαν και στη θέση τους τοποθετήθηκαν τα καθίσματα του μεγαλύτερου, τότε και πολυτελούς ζαχαροπλαστείου, του "Διεθνές".

[2] Περίεργες οι καταστάσεις σχετικά με το άλλοτε περίφημο στέκι διανοουμένων και άλλων.

από τις βροχερές ημέρες ή εκείνες της παγωνιάς ή του χιονιά.

Στη συνέχεια μέσα στη σημερινή πλατεία της Δημοκρατίας ήταν το πάρκο του "Παπάγου"[1]. Από εκεί χρησιμοποιώντας αρχικά ένα μονοπάτι από πηλό[2], γνωστό μόνο σ' εκείνους που έμεναν στους μικρούς δρόμους κάτω από το πάρκο, μπορούσε κανείς να κατέβει ή ν' ανέβει στην Πλατεία. Αργότερα έγινε πιο εύκολη κι ασφαλής η κάθοδος των περαστικών προς εκείνα τα μέρη, με τα σκαλοπάτια που έφτιαξε ο Δήμος της πολιτείας μας. Έτσι άλλωστε μπορούσε κανείς να συντομεύει το δρόμο του προς την οδό Παύλου Μελά κι από κεί προς τη γνωστή εκκλησία της Αγίας Μαρίνας ή προς την περιοχή της Καλούτσας, όπου βρίσκονταν ακόμη ένα σιωπηλό τζαμί.

Ακολουθούσε ένα ακόμη μικρό θερινό κέντρο δίπλα στον επίσης θερινό κινηματογράφο "Έσπερο" και μετά μπαίνοντας πλέον στην οδό της 28ης Οκτωβρίου, πέρναγα απέναντι. Ο δρόμος είχε τότε, στην πλευρά του αυτή, αριθμό πεύκων γεμάτα κουκουνάρια που τα μαζεύαμε και βγάζοντας τον σπόρο τους, τον

[1] Έναν πλακόστρωτο χώρο με σιντριβάνι που ονομάζονταν έτσι από το άγαλμα προς τιμή του στρατηγού Παπάγου. Αυτό βρίσκονταν στη γωνία, δίπλα στην "Όασι", κι αργότερα μεταφέρθηκε από εκεί.

[2] Μικρή μαθήτρια μόνο οχτώ-εννέα χρόνων ερχόμουν εδώ με κάποια φίλη, τη Μάγδα, που έμενε στα σπίτια από κάτω, και έκοβα κομμάτια πηλού. Τον φέρναμε κάποτε στο σχολείο όπου και το χρησιμοποιούσαμε για να πλάσουμε διάφορα αντικείμενα στην ώρα της χειροτεχνίας.

σπάζαμε για να χαρούμε το εύγεστο περιεχόμενό τους. Τα χέρια μας τότε γανώνονταν σχεδόν από το χρώμα που τους περιτύλιγε, αλλά αυτό δε λιγόστευε την ικανοποίησή μας. Εξάλλου με τις βελόνες του πεύκου φτιάχναμε κοντά ή μακριά περιδέραια και τα φοράγαμε γύρω από το λαιμό μας, με την ίδια ίσως φιλαρέσκεια και ικανοποίηση, που θα νιώθαμε αν φορούσαμε κάποια πολύτιμα περιδέραια. Στο ανοιχτό αυτό τρίγωνο με τα πεύκα αργότερα, η βιομηχανία "Τρία Άλφα", έστησε ένα τεράστιο διαφημιστικό ωρολόγι. Σήμερα είναι μικρό άλσος με καφενεία και μια σειρά μαγαζιά δίπλα του.

Σειρά είχε μετά το πεζοδρόμιο μπροστά από τη χειρουργική κλινική του Γιαννή και ώσπου να πεις δύο, ήμουν πλέον στην τεράστια είσοδο της Παιδαγωγικής Ακαδημίας. Έπαιρνε ετούτη η διαδρομή, τρία σχεδόν τέταρτα, χωρίς να "χαζεύω".

Όταν τελείωνε το σχολείο κι επέστρεφα στο σπίτι μου, έπιανα την δεξιά πλευρά του δρόμου και κατέβαινα με κατεύθυνση το σπίτι μου.

Στην πλευρά αυτή του δρόμου μου υπήρχαν πολύ αξιόλογα κτίρια. Μεταξύ αυτών διακρίνονταν με τη σειρά: ο θερινός κινηματογράφος "Τιτάνια", πριν από το δρόμο προς την Πλατεία "Πάργης", και μετά από αυτόν οι δύο κινηματογράφοι "Ορφέας", ο θερινός και ο χειμερινός. Ανάμεσα στους δύο

δρόμους χτίστηκε αργότερα το μέγαρο της Νομαρχίας. Ακολουθούσε η Στρατιωτική Λέσχη[1] με το ωραίο δέντρο της μανόλιας στο προαύλιό της, που χρησίμευε σα χώρος καφενείου. Αργότερα, δίπλα στο νέο πια Μέγαρο της Στρατιωτικής Λέσχης, έγινε το βιβλιοπωλείο της "Εστίας". Ύστερα υψώνονταν το ξενοδοχείο "Ακροπόλ", ένα πολύ όμορφο κι αρχοντικό κτίριο, από τα μοναδικά στην πολιτεία μας την εποχή των παιδικών μου χρόνων. Η επιχείρηση ανήκε στον Καλογερίδη που ήταν πελάτης του πατέρα μου. Αφού περνούσα λοιπόν τη μεγάλη διασταύρωση, στη γωνία στέκονταν το ξενοδοχείο "Ίλιον". Δίπλα θαρρώ ήταν το μεγάλο πρακτορείο εφημερίδων, απ' όπου αγόραζα τα "*Εικονογραφημένα Κλασσικά*", το "*Μικρό Ήρωα*" κι άλλα παιδικά περιοδικά. Ακολουθούσε το "Διεθνές", το Λουκουμάδικο του Κωστούλα, το καφενείο και τα ποδοσφαιράκια του Ιασωνίδη, ο χειμερινός κινηματογράφος "Τιτάνια", το "Σελέκτ" ένα άλλο νεώτερο μπουγατσοπωλείο τρέλα, και μετά ο δρόμος απέναντι από τη Μεραρχία.

Στην επόμενη γωνία βρίσκεται πάντα το μεγαλοπρεπές Δημαρχιακό Μέγαρο με τη σπουδαία Ζωσιμαία βιβλιοθήκη[2]. Πιο κάτω και

[1] Στο ετήσιο καρναβάλι οργανώνονταν το "μπαλνταφάν" για τα παιδιά. Αργότερα ξαναχτίστηκε σε μοντέρνο ρυθμό, ίσως πιο ενωρίς και από το μέγαρο Νομαρχίας, δεν καλοθυμάμαι.

[2] Σήμερα στεγάζεται εδώ το Δημαρχείο της πόλης μας.

πριν να μπούμε στην Αβέρωφ, φάνταζε το μπουγατσοπωλείο-γιαουρτάδικο του Δήμου και μπαίνοντας πια στην Αβέρωφ υπήρχαν στη σειρά, εκτός από το δεύτερο μπουγατσοπωλείο του Σακελαρίου, ένα σπουδαίο στραγαλάδικο, και μια σειρά από χρυσοχοεία. Τέτοια ήταν του Ιωαννίδη, του Τζουμάκα, κι άλλα.

Ακολουθούσε μετά ένα φαρμακείο, δίπλα σε μια στοά που έβγαινε στον πίσω παράλληλο δρόμο, και στη γωνία το υποδηματοποιείο του κυρ-Παντελή που ήταν και λογιστής στην επιχείρηση των θείων μου. Στο ίδιο τετράγωνο στρίβοντας ετούτη τη γωνία, και πάνω στο δρόμο που γίνεται στη συνέχεια οδός Ανεξαρτησίας είχε ανοίξει τελευταία -όταν τελείωνα πια το Γυμνάσιο- το υποδηματοποιείο του Παπούλια.

Προχωρώντας τώρα στην επόμενη γωνία, απέναντι από το υποδηματοποιείο του Παντελή, ήταν το ωρολογοποιείο του Τάσσου, ένα ακόμη ζαχαροπλαστείο, πιο κάτω ένα καθαριστήριο, και… κάποιο παλαιοπωλείο, εκείνο του χοντρού του Βύρωνα του Εβραίου[1].

Μετά πάλι η Πλατεία του αγίου Γεωργίου ή Κουρμανιό. Πέρναγα στη γωνιά το φουρνάρικο του κυρ-Νάκου, το κρεοπωλείο του

[1] Δεν τον συμπαθούσα γιατί με παρακολουθούσε και πρόσεχε τη συμπεριφορά μου και αν νόμιζε ότι κάνω κάτι στραβό τό ‘τρεχε του πατέρα μου. Τον είχα βαφτίσει “Ιούδα” και πολλές φορές άλλαζα δρόμο και πήγαινα από την οδό Καλλάρη για να τον αποφεύγω. Ο ίδιος, αν και παντρεμένος, ήταν άκληρος.

Σακκά, το ζαχαροπλαστείο του κυρ-Χρήστου, ένα εστιατόριο, ένα ακόμη νεότερο φουρνάρικο "Γερμανικό" και μετά, μέσα στο Κάστρο πλέον στην πρώτη γωνία του δρόμου αριστερά… άλλον ένα φούρνο –τρελαινόμουν για τα τραγανά του ψωμιά-. Απέναντι από τον φούρνο, στη δεξιά του δρόμου, ήταν το καφε-παντοπωλείο του Δερμάνη και μετά σπίτια… σπίτια… σπίτια ώσπου να φτάσω επιτέλους στο δικό μου!.. Αγαπημένο Κάστρο! Χιλιάδες αναμνήσεις!

Ερχόμενη πίσω στην αρχική ιστορία, τώρα πια… καταλαβαίνετε λοιπόν (ύστερα απ' όλη αυτή την αναφορά φυσικά) γιατί έλιωνα τα παπούτσια μου. Και σα να μην έφτανε αυτό, έβαζα κι εγώ το χεράκι μου παίζοντας με την ομάδα, ή με το κουτσό αλλά κι άλλα παιγνίδια, που θαρρείς κι είχαν εφευρεθεί για το καλό των τσαγκαράδων!

Είπα λοιπόν στον κυρ-Γιάννη:

-Η μάνα μου δεν τα θέλει έτσι που λες κυρ-Γιάννη. Μικρά να μου τα βάλεις τα πέταλα για να μη κροταλούν στο δρόμο και…

Ο κυρ-Γιάννης με κύτταξε προσεκτικά και χαμογέλασε κουνώντας το κεφάλι του με κατανόηση:

-Ας είναι… για το χατήρι της μάνας σου… έτσι;

Κούνησα το κεφάλι μου καταφατικά.

Σε τρεις-τέσσερεις μέρες με φώναξε λοιπόν ο κυρ-Γιάννης ο παπουτσής να δοκιμάσω τα καινούργια παπούτσια μου. Ήταν εκεί μισοσολιασμένα. Είχε ετοιμάσει το απάνω μέρος του παπουτσιού, και είχε περάσει τη μεσοσόλα, με ωραίες χοντρές άσπρες βελονιές και ψαρόκολλα φτιαγμένη από τα ψάρια της Παμβώτιδας, έτσι τουλάχιστον μου είχε πει μια μέρα που τον ρώτησα γεμάτη περιέργεια, για τον τρόπο που κόλλαγε τα δημιουργήματά του. Τα είχε φορεμένα απάνω σε καλαπόδια. Μόλις με είδε είπε μισοσοβαρά:

-Κάθισε, παιδί μου. Δε θ' αργήσω.

Κάθισα. Έραβε κάτι εκείνη τη στιγμή χρησιμοποιώντας δύο σκληρές γουρουνότριχες για βελόνες και κάθε τόσο πέρναγε το δυνατό σπάγγο τους μέσα σε κερί που το ζέσταινε στη χαμηλή φλόγα ενός μάλλον δυνατού καμινέτου. Διασταυρώνοντας τις βελόνες του, τις έβλεπες ν' αφήνουν στο πέρασμά τους τις βελονιές καλοβαλμένες και με αναλογία σα νά 'βγαιναν από μηχανή, σαν το γαζί σε ύφασμα.

"Είναι καλός τεχνίτης ετούτος", σκέφτηκα και κύτταξα τα χέρια του πιο προσεχτικά. Φόραγε γυαλιά ο κυρ-Γιάννης. Δεν το είχα προσέξει πριν. "Για να βλέπει καλά…", σκέφτηκα και καθώς θυμήθηκα την περιγραφή της αλεπούς στο παραμύθι της *Κοκκινοσκουφίτσας*, μ' έπιασαν τα γέλια. Ο κυρ-Γιάννης με κύτταξε παραξενεμένος.

-Θα φαίνουμαι σαν αγόρι, είπα για να κρύψω την ενοχή μου.

-Α! όχι κι έτσι! Ετούτα είναι ωραία και λεπτοκαμωμένα, όχι σαν εκείνα που φορούν τ' αγόρια!

Τελικά τα δοκίμασα κι ένιωσα πως ήταν μαλακά, καλύτερα από τα περυσινά. Το είπα:

-Ευτυχώς δεν είναι τόσο σκληρά σαν τα περυσινά!

-Ε τι να κάνουμε παιδάκι μου! Κάθε χρόνο και καλύτερα. Ελπίζω να σου αρέσουν... Εσείς τα κοριτσάκια, αγαπάτε τα λεπτοκαμωμένα λουστρίνια. Αλλά αυτά εδώ είναι αντοχής και κρατάνε τη βροχή και το χιόνι, όταν πας στο σχολείο. Κι εκεί που σ' έστειλε ο βλογημένος ο πατέρας σου! Καλά είναι δεν αντιλέγω... Σπουδαίο σχολείο... Μα κομμάτι μακριά!..

Είχε δίκιο ο κυρ-Γιάννης. Το σχολείο μου ήταν μακριά κι ο χειμώνας "κομμάτι" βαρύς στην πολιτεία μας. Αποφάσισα να σοβαρευτώ όπως κι ο κυρ-Γιάννης και να δείξω ότι ήμουν μεγάλη και ώριμη κοπέλα, γι' αυτό και βιάστηκα να συμφωνήσω μαζί του. Έτσι όταν πια τελείωσε η πρόβα έφυγα, αφού πρώτα τον ευχαρίστησα ευγενικά.

Τα 'σκαρπίνια', όπως τα αποκαλούσε ο πατέρας μου, ήταν έτοιμα σε δυο-τρεις μέρες. Τα έφερε τυλιγμένα σε μια καφετιά κόλλα σαν εκείνη που τύλιγε τα βιβλία ο κυρ-Χόβολος, ο

βιβλιοπώλης μας, στην οδό Καλλάρη. Εγώ ευχαρίστησα τον πατέρα μου φιλώντάς του το χέρι, όπως με συμβούλεψε η μητέρα μου, κάτι το συνηθισμένο στην οικογένειά μας.

Ο πατέρας μου εκείνο το Φθινόπωρο, όπως και κάθε χρόνο, μου αγόρασε ένα όμορφο αδιάβροχο από τον Μουμούδη, απέναντι από το μαγαζί του, και ένα ζευγάρι ψηλές λαστιχένιες μπότες από τον Κωσταδήμα, για τις βροχές και τα χιόνια. Όλα όσα μου αγόραζε, είχα μάθει να τα φορώ αδιαμαρτύρητα, με μια συγκατάβαση που στηρίζονταν στην άποψη “οι γονείς μου ξέρουν καλύτερα από εμένα”! Άλλωστε αυτό είχα καταλήξει να το πιστεύω, γιατί πέρα από την παιδική κοριτσίστικη -έμφυτη θα ‘λεγα- κοκεταρία, το γεγονός ήταν ότι στην πόλη μας, τους χρόνους εκείνους τουλάχιστον, ο χειμώνας ήταν χειμώνας “όνομα και πράγμα”. Είχα διαπιστώσει ότι όλα αυτά, ήταν τελικά καλά για την υγεία μου και κυρίως την υγεία των ποδιών μου, που ήταν υποχρεωμένα να κάνουν το καθημερινό μακρινό δρομολόγιο στο σχολείο. Τα εφόδια που ο πατέρας μου φρόντιζε ν’ αγοράζει για την προστασία μου, πάντα περνούσαν τις εξετάσεις τους με άριστα, στα Πρωτοβρόχια του Φθινοπώρου και στην βαρυχειμωνιά. Φυσικά και παραδεχόμουν τελικά ότι και τα μποτίνια ή σκαρπίνια που μαστόρευε για την αφεντιά μου ο κυρ-Γιάννης, ανήκαν στα πρώτης τάξης εφόδια για την πάλη

εναντίον των φυσικών στοιχείων της πολιτείας μας, κι ας παραπονιόμουν.

Ο κυρ-Γιάννης σίγουρα ήξερε τη δουλειά του, κι εγώ είχα αρχίσει να καταλαβαίνω και να υπολογίζω τους κόπους, τις συμβουλές και τις πράξεις των γονιών μου, που απλά δήλωναν, με τον τρόπο τους, την αγάπη τους προς το άτομό μου.

Η θεία μου η Ελιζαμπέτα

Η θεία μου Ελιζαμπέτα, η αδερφή της μητέρας μου, ήταν πολύ όμορφη. Ήμουν δεν ήμουν τεσσάρων χρόνων γι' αυτό και τη θυμούμαι αχνά ίσως, αλλά επιβεβαιώνεται αυτή η αντίληψή μου από τις κιτρινόμαυρες από την πολυκαιρία πλέον, οικογενειακές φωτογραφίες.

Η Ελιζαμπέτα ήταν μελαχρινή σαν τσιγγάνα, με κατάμαυρα, μπιρμπιλωτά μάτια, τα φρύδια αρμονικά τόξα πάνω τους, λαξεμένα από τη φύση κι ένα όμορφο δέρμα σταρένιο και καθαρό. Τα γυαλιστερά κορακάτα μαλλιά της έπεφταν ίσια, χυτά, πλαισιώνοντας το πρόσωπό της.

Θυμάμαι τη γιαγιά μου που έλεγε για τα καλά της τυχερά: τον επιχειρηματία το "βλάχο" που τά 'χε οικονομήσει, ή τον "άξεστο" δικηγόρο δίπλα σε άλλους. Μόνο που η θεία μου δε βιαζόταν, όταν τα τυχερά είχαν παρουσιαστεί,

μια και ήταν πολύ μικρή, καθώς έλεγε και πάλι η γιαγιά μου. Τελικά όταν πλέον η μητέρα μου, που ήταν νεότερη της θείας Ελιζαμπέτας, είχε παντρευτεί, η θεία Ελιζαμπέτα έδωσε την καρδιά της σ' έναν όμορφο, κατάξανθο νέο, με χαρακτηριστικά αρχαίου Έλληνα θεού. Τα μάτια του ήταν καταγάλανα. Τότε ήταν που κατέφθασαν στην πολιτεία μας όλη η οικογένεια της γιαγιάς μου: παιδιά και γαμπροί, αφήνοντας την όμορφη παραθαλάσσια πολίχνη, όπου τους είχε "ταχτοποιήσει", σαν πρόσφυγες της Μικρασιατικής καταστροφής, πολύ φτωχά μάλλον, το κράτος. Η σχέση μου με τον αρραβωνιαστικό της θείας Ελιζαμπέτας - ήμουν δεν ήμουν τριών χρόνων- θα πρέπει να ήταν σπουδαία, αφού τον είχα βαφτίσει "Μπέμπη" ένα παρανόμι που έγινε αποδεκτό, σαν το δεύτερο όνομά του, μέσα στην οικογένεια, μέχρι το τέλος της ζωής του.

Ο Μπέμπης λοιπόν και η θεία Ελιζαμπέτα, ήταν από τα πιο όμορφα ζευγάρια που μπορείτε να φανταστείτε. Ο Μπέμπης μ' αγαπούσε, όσο και τ' αδέρφια της μητέρας μου μία πραγματικότητα για πάντα, ακόμη κι όταν είχαν αποκτήσει αργότερα με τη θεία Ελιζαμπέτα την Κάτη και τη Σάση. Ήμουν το πρώτο μωρό της οικογενείας ανάμεσα στη γιαγιά, δύο ανύπαντρους θείους και μία θεία αρραβωνιασμένη, μια ιδιότητα που μου έδινε πολλά προνόμια, αλλά και πολλές ευθύνες,

όπως διαπίστωσα αργότερα και επανειλημμένα στη ζωή μου, κοντά τους. Ο πατέρας μου και η μητέρα μου αργότερα -όταν ήμουν δύο χρόνων περίπου- απέκτησαν ακόμη ένα κοριτσάκι, την Τάνα, αλλά η αφεντιά μου εξακολούθησα να είμαι ο αστέρας της οικογενείας, μια και είχα τα πρωτοτόκια.

Θυμάμαι λοιπόν τότε που ο Μπέμπης έχοντας πλέον απολυθεί από το στρατό και ενώ ετοιμάζονταν για το γάμο τους με τη “θείτσα” μου την Ελιζαμπέτα, μου δώρισε την πιο όμορφη κούκλα που υπήρχε στην πολιτεία μας την εποχή εκείνη, κατ’ ευθείαν από τη βιτρίνα του Μουμούδη, απέναντι από το εμπορορραφείο του πατέρα μου, στην Λόρδου Βύρωνος… Ήταν καστανόξανθη με όμορφα γαλάζια ματάκια και τρομερά μεγάλη, σχεδόν στο ύψος μου -ήμουν δεν ήμουν τεσσάρων χρόνων. Φορούσε ένα υπέροχο φορεματάκι από ροζ οργαντίνα, διακοσμημένο με όμορφο σιρίτι στη φούστα, στο μπούστο και στα φουσκωτά μανικάκια της.

Περιττό να σας πως ότι αγαπούσα την κούκλα μου πάρα πολύ, τόσο ώστε την κράταγα μέσα στο κουτί για να μη μου χαλάσει, κι επίσης γιατί την ήθελα “να ζήσει όσο κι εγώ”. Όταν ένιωθα την ανάγκη σαν παιδί να την έχω δίπλα μου και να τη χαρώ παίζοντάς την, σκαρφάλωνα πάνω σε μια καρέκλα και την έφτανα, πάνω στην κάρυνη τετράφυλη ντουλάπα των γονιών μου. Με πολύ δυσκολία

την κατέβαζα μέσα στο κουτί της και την καμάρωνα ανοίγοντας το σκέπασμά του. Βλέπετε ήταν μια μοναδική κούκλα και δεν ήθελα να μου πάθει τίποτα. Πολύ αργότερα η περίφημη κούκλα μου, βρήκε το πιο άδοξο τέλος, όταν τόλμησα να τη βάλω κάτω από το Χριστουγεννιάτικο δέντρο, για να χαρεί μαζί μας κάποια σημαδιακά Χριστούγεννα. Ήταν τότε που η θεία Ελιζαμπέτα είχε την Κάτυ πολύ μικρή, τριών περίπου χρόνων και η μαμά μου μας είχε "δωρίσει", της Τάνας κι εμένα, το δεύτερο αδερφάκι μου τον Άκη, έναν ζωηρό και σκανδαλιάρη μπέμπη, που ήταν περίπου δύο χρόνων. Για τα δύο μωρά η κούκλα μου δεν είχε καμιά αξία. Κάποια στιγμή λοιπόν, που τα δύο "σκάνδαλα" βρέθηκαν μόνα τους, τη βούτηξαν και την έκαναν αγνώριστη. Η λύπη μου ήταν πολύ μεγάλη αφού αποφάσισα ότι την είχα χάσει οριστικά κι ότι δεν θα την αντικαθιστούσα με κάποιαν άλλη. Έκτοτε μ' ενδιέφεραν μόνο τα βιβλία, η ζωγραφική μου και το τραγούδι. Οι καντάδες μου -ονομαστές στην οικογένειά μας- γίνονταν βράδυ λίγο πριν να πάω για ύπνο, κι απευθύνονταν σε μένα την ίδια. Ήταν ένα είδος νανουρίσματος, αντί για το νανούρισμα της μάνας μου, μια και ήμουν πια μεγάλη κοπέλα -κόντευα στα οχτώ μου χρόνια- και δεν χρειαζόμουν τα παραδοσιακά νανουρίσματα...

Τ’ αδέρφια της μητέρας μου είχαν στο μεταξύ ανοίξει μαζί με τον Μπέμπη ένα μεγάλο παντοπωλείο στην εμπορική οδό Καλλάρη δίπλα στο Κουρμανιό κι αργότερα είχαν γίνει “χοντρέμποροι ελαιόλαδου”. Είχαν επίσης κάποιες σημαντικές αντιπροσωπείες, όπως εκείνη των φημισμένων τότε ζυμαρικών “ΜΙΣΚΟ”. Είχαν γίνει μοναδικοί στα είδη τους και στην εξυπηρέτησή τους και η πελατεία τους αποτελούνταν από την αφρόκρεμα της πολιτείας μας. Επίσης ήταν πολλοί εκείνοι που από τα περίχωρα των Ιωαννίνων είχαν γίνει μόνιμοι πελάτες τους.

Ο πατέρας μου από το άλλο μέρος ήταν σπουδαίος μάστορας στη δουλειά του και παρέδινε μαθήματα κοπτικής και ραπτικής σε πολλά παιδιά -από 15 χρόνων και πάνω- που έρχονταν από τα περίχωρα κι ακόμη πιο μακριά για να πάρουν ψαλίδι και να μάθουν την τέχνη του ράφτη. Έτσι πολλοί από αυτούς αφού είχαν μάθει καλά την τέχνη αργότερα άφησαν την πολιτεία μας -κάποιοι κι εκτός Ελλάδας- όπου ασχολήθηκαν με μικρές επιχειρήσεις μαζικής κατασκευής ανδρικών ενδυμάτων.

Ο πατέρας μου είχε πάντα προσωπικό από δύο άτομα, από τα οποία η Αγλαΐτσα ήταν μόνιμη, ενώ το άλλο πρόσωπο, ο κάλφας του, αφού μάθαινε τη δουλειά κάθονταν ώσπου ο πατέρας μου να ετοιμάσει κάποιον άλλον νέο

στη θέση του. Κάποτε οι καλφάδες του ήταν δύο. Ο πατέρας μου δίπλα στα αντρικά ρούχα, έραβε και γυναικεία ταγιέρ ή παλτά και είχε γίνει γνωστός για την τέχνη του. Οι πελάτες του ήταν πελάτες εφ' όρου ζωής, θα έλεγα, και ήταν εκλεκτοί γιατί κι ο πατέρας μου είχε τη φήμη του καλύτερου ράφτη στην αγορά της πολιτείας μας.

Αλλά πριν να προχωρήσω στην αφήγησή μου, θα πρέπει να πω μερικά πράγματα για το περίφημο σπίτι του Μιχέλη, όπου μέναμε εκείνη την περίοδο, αλλά και για τον "ιδιοκτήτη" του.

Το τεράστιο αυτό οίκημα είχε δύο εξώπορτες που έβλεπαν σε δύο διαφορετικούς δρόμους. Την επίσημη στον μεγαλύτερο και κεντρικότερο από τους δύο δρόμους, τη Χρήστου Ευθυμίου κι εκείνη, τη διπλή βαριά ξύλινη πόρτα, που έκλεινε με δύο σίδερα διαγωνίως, για τις χοντροδουλειές. Μιλώ για δύο πόρτες λοιπόν, δύο διαφορετικούς δρόμους, δύο διαφορετικούς κόσμους. Δύο εντελώς διαφορετικοί δρόμοι από την άποψη του "κοσμάκη", που διέφερε κάποτε σαν τη νύχτα με τη μέρα. Η δεύτερη λοιπόν βρίσκονταν στο δρομάκι που τελείωνε κι έκλεινε μ' έναν ψηλό τοίχο και βρίσκονταν πίσω από την εμπορική οδό Καλλάρη. Στην Καλλάρη ο Μιχέλης - αργότερα, μαζί κι ο αδερφός του Σαμίκος- είχαν

την επιχείρησή τους, ένα γαλακτοπωλείο-γιαουρτάδικο. Τον καιρό εκείνο η οδός Καλλάρη ήταν στις δόξες της. Είχε δύο κουρεία σχεδόν το ένα απέναντι από το άλλο, ένα γαλακτοπωλείο, το εμπορικό των θείων μου, ένα μπακάλικο δίπλα, του Γεωργιάδη, έναν έμπορα ξηρών καρπών του κυρ-Σπύρου και της γυναίκας του κ. Ζωής, ένα χασάπικο -αν θυμάμαι καλά- έναν καλοστεκούμενο ηλικιωμένο Τούρκο -αποκλειστικά, έμπορα λαδιών- που δεν είχε φύγει με την ανταλλαγή Τούρκων-Ελλήνων, ένα φαρμακείο, ένα καφενείο, το βιβλιοπωλείο του Βασίλη του Χόβολου απέναντι, το υποδηματοποιείο του Γάκη πιο πάνω, ένα μανάβικο κάπου απέναντι του υποδηματοποιείου και κάποια άλλα ίσως, που μου διαφεύγουν. Η Καλλάρη αντάμωνε κάθετα, στο τέλος της, την οδό Ανεξαρτησίας.

Θυμάμαι πως η μητέρα μου μιλώντας με τη "Θείτσα" μου και με τη γιαγιά μου για το Μιχέλη, λέγανε καλά λόγια και δεν κουτσομπόλευαν μεταξύ τους για τα πάθη του, κι εκείνα της φυλής του από τους Γερμανούς. Λέγανε λοιπόν ότι με το μάζεμα των Εβραίων τα ξημερώματα, στις 13 του Μάρτη του 1944, από τους Γερμανούς -μ' όλο που αυτοί είχαν χάσει τον πόλεμο- συνελήφθη και ο Μηχέλης, κι οδηγήθηκε με τους ομοθρήσκους του σε κάποιο στρατόπεδο συγκέντρωσης, στη Γερμανία. Η μητέρα μου αργότερα έλεγε, δείχνοντάς μου

τους εναπομείναντες μαύρους σταυρούς στις μεγάλες ξύλινες πόρτες κάποιων σπιτιών, μέσα στο Κάστρο κυρίως, ότι τους είχαν σημαδέψει οι Γερμανοί για ν' αναγνωρίσουν τα σπίτια των Εβραίων, εκείνο το μοιραίο ξημέρωμα. Κυκλοφορούσαν μάλιστα οι φήμες ανάμεσα στους παλιούς πολίτες της πολιτείας μας, ότι πολλοί από αυτούς είχαν προλάβει να κρύψουν τα γρόσια τους σε κρυψώνες μέσα στις αποθήκες των σπιτιών τους. Σα δε γύρισαν όμως πίσω, κάποιοι Χριστιανοί αγοράζοντας τα σπίτια τους με τα πλέον εξευτελιστικά χρηματικά ποσά, ξημέρωσαν με τη σειρά τους πλούσιοι, έχοντας σίγουρα ανακαλύψει τον κρυμμένο θησαυρό των χαμένων προκατόχων τους.

Ο Μιχέλης τους είχε δείξει τον αριθμό τατουάζ μεταξύ του αγκώνα του και του καρπού του χεριού του κι τους αφηγήθηκε πολλά περιστατικά από τη ζωή του στο concentration camp. Τους είχαν φερθεί, όπως είχε πει, απαίσια κι όσοι γλύτωσαν από ένα απροσδόκητο θαύμα, δεν είχαν περάσει και λίγα. Μερικές ιστορίες του ήταν απάνθρωπες και σού 'φερναν "σιχασιά", τόση που αναρωτιόσουν πώς μπορεί, άνθρωπος με τα σωστά του, να κάνει σε συνάνθρωπό του. Ένα συγκεκριμένο φριχτό παράδειγμα -με όλη τη σημασία της λέξης- ήταν και το ακόλουθο, καθώς το είχε ιστορήσει ο Μιχέλης: Γερμανοί στρατιώτες είχαν τοποθετήσει σε μια σκάφη

ανθρώπινα κόπρανα και βάζοντας μέσα κουτάλια είχαν επιβάλλει στους κρατούμενούς τους, να φάνε το περιεχόμενο στη θέση φαγητού. Οι δικοί μου είχαν μείνει άναυδοι και δεν ήξεραν κατά πόσον έπρεπε να θεωρήσουν αυτό το περιστατικό σαν αληθινό. Έλεγαν μάλιστα πως η μητέρα μου, που ήταν έγκυος στη Νάνα, είχε αδιαθετήσει στο άκουσμα του επεισοδίου, κι έτρεξε στην τουαλέτα αδιάθετη. Αργότερα καθώς μεγάλωνα, σύγκρινα τις ιστορίες της απανθρωπιάς, που είχα ακούσει από διάφορους Εβραίους φίλους στην πόλη μας, με τις ιστορίες των δικών μας Ποντίων και Μικρασιατών, στα χέρια κάποιων άλλων απάνθρωπων, σε ακόμη παλιότερους χρόνους κι από πρώτο χέρι. Βλέπετε όπως είπα κι αλλού, η γιαγιά μου υπήρξε κι αυτή θύμα, κάποιων άλλων τραγικών περιστάσεων, σαν Μικρασιάτισσα πρόσφυγα, το 1922.

Ο Μιχέλης λοιπόν ανύπαντρος ακόμη τα χρόνια εκείνα, επιστρέφοντας είχε αυτό το τεράστιο σπίτι, που το νοίκιαζε στους δικούς μου, νιοφερμένους, από την θαλασσόβρεχτη πολίχνη μερικές ώρες μακριά, στην πολιτεία μας, που καθόταν πάνω στο ψηλό οροπέδιο.

Το οίκημα -καλύτερα ίσως να πούμε το σπίτι του Μιχέλη- με τους δύο ορόφους, είχε πολλά δωμάτια απάνω και κάτω, ένα χαγιάτι ή Χωλ και την ατέλειωτη κουζίνα, που είχε ένα

μπάνιο-χαμάμ και μια, γεμάτη μυστήριο, αποθήκη. Στην αυλή του υπήρχε ένα εξίσου τεράστιο κατώι ή υπόγεια αποθήκη, ακριβώς κάτω από το καθιστικό μας. Απλώνονταν ακόμη και κάτω από το Χωλ. Στη διάρκεια του χειμώνα γέμιζε νερά μέχρι το πρώτο σκαλοπάτι της σκάλας, που οδηγούσε πάνω στην αυλή.

Το μεγάλο Χωλ στο σπίτι του Μιχέλη, ήταν μοναδικό. Ήταν βέβαια κλειστό ολόγυρα και έφερε κολώνες όπου απάνω τους στηρίζονταν ο δεύτερος όροφος του σπιτιού. Σ' αυτόν ανέβαινε κανείς από μια πολύ ψηλή ελικοειδή ξύλινη σκάλα, αφού τα ταβάνια του σπιτιού ήταν πολύ ψηλά. Είχε ξύλινα κάγκελα από το αριστερό μέρος καθώς ανεβαίναμε. Τα κάγκελα είχαν τη χειρολαβή τους αρκετά πλατιά ώστε να το χρησιμοποιώ εγώ, η 'αθεόφοβη', για να κάνω τις τσουλήθρες μου. Είμαι τυχερή που δεν έγινα κομμάτια, πέφτοντας κάποια στιγμή από το ύψος εκείνο, πάνω στις γρανιτένιες πλάκες του Χωλ.

Γύρω λοιπόν από το τεράστιο Χωλ υπήρχαν τρεις πόρτες -που σήμαινε επίσης τρία τεράστια δωμάτια- ένα πηγάδι -που μ' όλο που είχε νερό ήταν καλά ασφαλισμένο- και μια τέταρτη πόρτα, που έφερνε στην επίσης τεράστια κουζίνα. Η κουζίνα αυτή ήταν συγχρόνως μαγειρειό και πλυσταριό. Είχε επίσης μια πόρτα στην είσοδο αριστερά, που

έμπαζε σε μια αποθηκούλα θεοσκότεινη. Τη φώτιζε ελάχιστα μια ηλεκτρική λάμπα -είκοσι κηρίων πιθανόν- όταν γύρναγες τον μαύρο διακόπτη. Η αποθήκη ήταν μυστηριώδης και γεμάτη από τα πιο παράξενα κι απροσδόκητα πράγματα. Πάντως η γάτα μας, κάθε φορά που περίμενε να γεννήσει τα "γατσιά της", κρύβονταν εκεί μέσα, ώσπου επί τέλους ακούγαμε τα πολλαπλά νιαουρίσματα από τα νιόγεννα. Τα τυφλά γατάκια της, αρπαγμένα καθώς ήταν το ένα με το άλλο, κάνανε ένα είδος κουβαριού, που κείτονταν στο πάτωμα, συνήθως πάνω σε κάποιο χαρτόνι ή κάποιο παρατημένο κουρέλι.

Στην ατέλειωτη κουζίνα, στην αριστερή πλευρά της και δίπλα στην αποθήκη, υπήρχε ένα τραπέζι με δυο μεγάλες γκαζιέρες της εποχής, καθώς και μια μεγάλη "μασ(h)ίνα" -έκαιγε ξύλα- όπου μαγειρεύονταν τα φαγητά του φούρνου, συνήθως τον χειμώνα. Κοντά στην πόρτα της αποθήκης ή μέσα σ' αυτή, υπήρχε ένα μεγάλο σιδερένιο τρίποδο ή πυροστιά. Αυτό, οι νοικοκυρές της οικογενείας μας, το τοποθετούσαν πάνω σε φωτιά από ξύλα για να στηρίξουν απάνω της, το μεγαλούτσικο καζάνι, όπου ζέσταιναν το νερό για την πλύση ρούχων ή όπως λέγανε: για την μπουγάδα. Δεξιά από την είσοδο υπήρχε μια σειρά συνεχόμενων παραθύρων. Κάτω από αυτά απλώνονταν ένα στενόμακρο τσιμεντένιο πεζούλι που χρησίμευε

για πολλές δουλειές. Εκεί βρίσκονταν ένας μεγάλος νεροχύτης με τη μοναδική βρύση, από όπου έπαιρναν νερό οι δικοί μου. Το νερό ήταν πόσιμο. Επειδή μάλιστα δεν υπήρχε ζεστό νερό, έβραζαν από αυτό για να πλένουν τα πιάτα. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιούσαν πάντα δύο μεγάλες αλουμινένιες λεκάνες: μία για τη σαπουνάδα και μία για το ξέβγαλμα των ποτηριών, των πιάτων κτλ. Εκεί, στην ίδια βρύση και στον ίδιο νεροχύτη, πλενόμαστε χειμώνα-καλοκαίρι, ενώ τα μπάνια μας τα κάναμε στο "χαμάμ", όπως το λέγαμε. Θυμάμαι που το νερό της βρύσης, σε περίοδο παγετού, κρυστάλλιαζε, και οι πρωινές σταλαγματιές της έμοιαζαν με σταλακτίτη. Το νερό σταματούσε τότε να τρέχει κι έπρεπε να ξεπαγώσουμε τη βρύση με χλιαρό νερό, με κάποια προσοχή για να μη "σπάσουν" οι σωλήνες.

Από τα παράθυρα της κουζίνας, όπως κι από το παράθυρο του καθιστικού μας, έβλεπες κάθε γωνιά της αυλής, που ήταν καλή σε μέγεθος. Ήταν εντοιχισμένη, από τη μεριά του δρόμου, με γκρίζο πέτρινο τοίχο περίπου εννιά πόδια. Η βαριά της εξώπορτα, οδηγούσε όπως είπα και πριν στο δρομίσκο πίσω από την οδό Καλλάρη. Μόλις άνοιγε κανείς τη βαριά αυλόπορτα για να μπει, αντίκριζε στα δεξιά του, την είσοδο στο εσωτερικό πλέον του σπιτιού, κι αριστερά -σε κάποια απόσταση από την είσοδο- τις σκάλες που οδηγούσαν στο υπόγειο. Εκεί

κάτω, ο Μιχέλης, κρατούσε ένα τεράστιο ξύλινο πατητήρι για το πάτημα των σταφυλιών. Στα τέλη του Αυγούστου ή στις αρχές του Σεπτέμβρη κατέφταναν και γέμιζαν την αυλή, τα κοφίνια, ξέχειλα από τα ντόπια άσπρα, κουκουτσάτα σταφύλια, αλλά και τα μαύρα μοσχάτα ή άλλα, και μαζί μ' αυτά και τις αχώριστες συντρόφισσές τους τις μέλισσες. Ο Μιχέλης φώναζε κι έβαζε τρεις-τέσσερεις εργάτες να πατήσουν τα σταφύλια, αφού πρώτα καθάριζαν με σχολαστικότητα το σώμα τους, και ειδικά τα πόδια τους. Ανέβαιναν μετά επάνω στο τεράστιο ξύλινο πατητήρι και "ξεζούμιαζαν" τα σταφύλια, λέγοντας αναμεταξύ τους χοντρά αστεία και τραγούδια, για να περάσει η ώρα τους. Ο χυμός από τα πατημένα σταφύλια έτρεχε, από το μοναδικό μεγάλο άνοιγμα, κατευθείαν μέσα στο βαρέλι. Τα βαρέλια που γέμιζαν το ένα πίσω από τ' άλλο -καθώς αυτό διαρκούσε τρεις και τέσσερεις μέρες- τα αράδιαζαν οι εργάτες σε μια χαμηλή πεζούλα για να μην τα πιάνει το νερό της βροχής φθινόπωρο και χειμώνα. Από εκεί μποτίλιαζε το κρασί του ο έξυπνος Μιχέλης και το πούλαγε. Πολλές ήταν οι φορές που πέρναγα την ώρα μου χαζεύοντας με όλον αυτόν τον πυρετό την εποχή του μούστου.

Με την απόλυση του Μπέμπη από το στρατό, ορίστηκε και η ημερομηνία του γάμου

του, με την Ελιζαμπέτα. Έτσι λοιπόν άρχισαν οι ετοιμασίες, που έγιναν περισσότερο εντατικές όσο πλησίαζε η μέρα του γάμου. Κουμπάρος τους θα γίνονταν ο Σταύρος Σταύρου, περίφημος ζαχαροπλάστης της πολιτείας μας, που είχε το ζαχαροπλαστείο του στο δρόμο που χώριζε την κάτω πλατεία από την απάνω, και διαγώνια από το περίφημο παλαιό ταχυδρομείο της πολιτείας μας. Είχε μια ωραία οικογένεια, που αποτελούνταν από ένα γιο τον Παναγιώτη, και πολλές κόρες: τη Σοφία, την Ερασμία, τη Μελιδώρα, τη Λίτσα και τη Νίνα. Είχε ως τότε παντρέψει δυο μόνο, αν θυμάμαι καλά. Σα λάτρισσα, που ήμουν, των γλυκών, αγαπούσα ιδιαίτερα αυτόν τον "γλυκύτατο άνθρωπο", που όπως ήδη γνωρίζετε, έτσι μου αρέσει ν' αποκαλώ τους αγαπημένους μου ζαχαροπλάστες. Ο κύριος Σταύρος ήταν και σα χαρακτήρας γλυκύτατος άνθρωπος και πολύ αγαπητός σε όλη την οικογένειά μας, ευρύτερα. Το φανέρωνε με το ζεστό του χαμόγελο και την αντίστοιχη συμπεριφορά.

Η θεία Ελιζαμπέτα ήταν μοδίστρα πρώτης τάξης. Έραβε λοιπόν το νυφικό της, μόνη της. Το ύφασμα ήταν ένα άσπρο χιονάτο κρεπ, που το είχε κόψει σε πολύ απλό αλλά και πολύ νυφιάτικο, θα έλεγα, στυλ: μακρύ, με μια μεγάλη ουρά, μακρύ μανίκι και ωραία βαθειά λαιμόκοψη. Η πολυμελής λοιπόν οικογένεια της γιαγιάς μου θ' αποκτούσε σύντομα, επίσημα

πλέον, το καινούργιο της μέλος, τον “Μπέμπη”, με το γάμο του με την Ελιζαμπέτα.

Δεν άργησε να φτάσει η τελευταία εβδομάδα, πριν από το “ευτυχές γεγονός”. Τις τελευταίες μέρες άρχισαν να καταφτάνουν και τα δώρα των προσκεκλημένων τους. Πολύ όμορφα και φανταχτερά μερικά από αυτά, με έκαναν να κρέμομαι κυριολεκτικά, πάνω από το τραπέζι, όπου είχαν τοποθετηθεί. Τα παιδιά ή όποιοι άλλοι ήταν εκείνοι που έφερναν τα δώρα, έπαιρναν ένα γλυκό που ήταν ένα φιντανάκι ή αμυγδαλωτό -φυσικά όλα από το ζαχαροπλαστείο του νουνού- κι επιπλέον ένα μικρό “μπουρμπουάρ” ή φιλοδώρημα. Η χαρά μου για όλο το σούσουρο ήταν απερίγραπτη. Το κρεβάτι του Μπέμπη και της “θείτσας” μου της Ελιζαμπέτας ήταν πολύ όμορφα στρωμένο κιόλας στην κάμαρη δίπλα στο δικό μας τεράστιο δωμάτιο, όπου κοιμόνταν οι δικοί μου γονείς, η Τάνα -ούτε δύο χρόνων τότε- κι εγώ.

Την Κυριακή το πρωί το Χωλ στολίστηκε γρήγορα με κατάλευκα τριαντάφυλλα που μύριζαν διακριτικά. Δεν άργησαν να καταφτάσουν και τα περίφημα γλυκά -τεράστια κοκ- σε επίσης μεγάλα ορθογώνια ταψιά, οι μπομπονιέρες -όμορφα κομψά κουτάκια που περιείχαν κουφέτα- αλλά και οι λαμπάδες σε ένα μακρύ και πολύ κομψό λευκό κουτί. Τα στέφανα κατέφτασαν ταυτόχρονα με τις

λαμπάδες από το ίδιο κατάστημα, μέσα σε ένα πολύ κομψό, λευκό κουτί ντυμένο με λευκό σατέν. Τα λεπτοκαμωμένα λουλουδάκια τους ήταν κέρινα. Ίδια στολισμένες ήταν και οι μεγάλες λαμπάδες, που ενώνονταν με λεπτό, λευκό, πάντα μεταξωτό, ύφασμα. Τα στέφανα και οι λαμπάδες στο κουτί, τοποθετήθηκαν πάνω στο μεγάλο τραπέζι, το καλοστρωμένο με λευκοκεντημένο τραπεζομάντηλο. Λίγο αργότερα, όταν πλησίαζε η ώρα του γάμου, τα στέφανα βγήκαν από την θήκη τους και τοποθετήθηκαν σε έναν στρογγυλό ασημένιο δίσκο, ενώ γύρω του σκορπίστηκαν πέταλα λευκών ρόδων, κατάλευκο ρύζι και κάποια λευκά και ρόδινα κουφέτα. Καθώς έλεγαν όλοι χαμογελώντας μυστηριωδώς, όλα είχαν συμβολική σημασία:

“Ρόδα για να είναι ανθόσπαρτος ο βίος τους,
ρύζι για να ριζώσουν και
κουφέτα για να γλυκαθεί η ένωσή τους”

Ένα μπουκάλι με κόκκινο κρασί είχε επίσης τοποθετηθεί δίπλα στα άλλα πάνω στο μεγάλο τραπέζι και δίπλα του ένα κρυστάλλινο ποτήρι με πόδι. Όλα όσα συνέβαιναν ήταν πολύ όμορφα, αυτά δηλαδή που άκουγα από τους μεγάλους και που δεν πολυκαταλάβαινα, αυτά που συνέβαιναν και μ’ έκαναν να αισθάνομαι

ότι είναι και δική μου δουλειά. Δε θα το πιστέψετε, αλλά αν με ρωτήσετε πώς εγώ, ήμουν ντυμένη, θα σας απαντήσω ότι δε θυμάμαι. Σίγουρα όλα τ' άλλα ήταν πολύ πιο σπουδαία για μένα, παρά το τι εγώ φορούσα. Πιστεύω πάντως ότι θα πρέπει να φορούσα κάτι λευκό αφού η μητέρα μου αγαπούσε να μας ντύνει κατάλληλα, για την κάθε περίσταση και με ωραία και κομψά ρούχα που τα μαστόρευε με τη θείτσα μου, και πάντα με περίσσια αγάπη.

Ο γάμος λοιπόν θα γίνονταν σ' εκείνο το όμορφο και περιποιημένο χαγιάτι, ανάμεσα στις τεράστιες άσπρες κολόνες, με ταιριασμένους τη νύφη και το γαμπρό, τον εκλεκτό κουμπάρο κι όλους τους συγγενείς και φίλους από την πολιτεία μας. Ήταν βέβαια παρόντες και οι συγγενείς που είχαν αφιχθεί από την παραθαλάσσια πολίχνη, απ' όπου είχαν καταφτάσει στην πολιτεία μας τα μέλη της μεγάλης οικογένειας της γιαγιάς μου.

Μαζεύτηκαν λοιπόν όλοι γνωστοί, φίλοι και συγγενείς και γέμισε χαρά Θεού, το χαγιάτι. Έφτασε τέλος και ο ιερέας, στηρίζοντας πάνω στο στήθος του, με το αριστερό του χέρι και με πολύ σεβασμό, το βαρύτιμο Ευαγγέλιο. Ακολούθαγε ένα παπαδοπαίδι, που κουβάλαγε το θυμιατήρι και το άμφιο του ιερέα, τυλιγμένο σε λευκό ύφασμα. Καθώς μάλιστα ο ιερέας

χαιρέταγε τους πάντες χαμογελώντας με ζεστασιά, δέχονταν ευχαρίστως τα σεβαστά χειροφιλήματά τους.

Ακούμπησε στη συνέχεια το ασημοποίκιλτο μεγαλόσχημο Ευαγγέλιο που κουβαλούσε, πάνω στο γιορτινό τραπέζι και φόρεσε το εξίσου πολύτιμο, χρυσοκέντητο άμφιό του. Άναψαν οι μεγάλες λαμπάδες που τις κρατούσαν δύο παιδιά -ποια; δε θυμάμαι- στις δύο άκρες του μεγάλου τραπεζιού, απέναντι από τη νύφη και το γαμπρό που λάμπανε από ευτυχία. Το παπαδοπαίδι ετοίμασε κι άναψε το θυμιατήρι που σκόρπισε κάποια θρησκευτική μαγεία με τον ελαφρύ καπνό του και το βαρύ άρωμά του. Άρχισε ο αιδεσιμότατος, κάνοντας το σταυρό του, και λέγοντας το "Άγιος ο Θεός", και έτσι ξεκίνησε το σπουδαίο μυστήριο του γάμου.

Το στραμπούλισμα

Είχαμε μπει στο Φθινόπωρο για τα καλά. Ο πατέρας μου έστησε τη σόμπα μέσα στο τεράστιο υπνοδωμάτιο όπου κοιμόμαστε όλη η οικογένεια. Είμαστε όλοι μικροί κι εγώ η μεγαλύτερη από τ' αδέρφια μου, μόλις έξι χρόνων.

-Παρήγγειλα τα ξύλα, είπε ο πατέρας μου. Θα φέρουν ένα φόρτωμα. Θα τα κόψει ο

Τάσσος, που είναι δικός μας. άνθρωπος. Είναι ωραία και στεγνά ξύλα. Θα τα φέρουν αύριο το πρωί, κι ο Τάσσος θα μας τα κόψει την επόμενη. Νά 'μαστε έτοιμοι για το Δεκέμβρη.

Η μητέρα μου ευχαριστήθηκε μ' αυτά τα λόγια. Πάντα την ανησυχούσε ο χειμώνας στην πολιτεία μας, μια και είχαν μεγαλώσει και ζήσει αυτή κι ο πατέρας μου σε παραθαλάσσια πολίχνη ως τη στιγμή που παντρεύτηκαν. Στη πολιτεία όπου εμείς γεννηθήκαμε και την κάναμε δική μας, είχαν καταφθάσει οι γονείς μου νιόπαντροι, φορτωμένοι με όνειρα κι ελπίδες για ένα καλό μέλλον για τους ίδιους και τα παιδιά που θα γεννιόνταν από την ένωσή τους. Όλα ήταν μια χαρά, εκτός από το φοβερό κρύο, που δεν μπορούσαν να το συνηθίσουν, έστω κι αν είχαν ήδη ζήσει σ' αυτήν αρκετά χρόνια.

Πράγματι την άλλη μέρα ήρθε ένα μικρό φορτηγό κι άφησε τα ξύλα έξω από τη μεγάλη αυλόπορτα, στη μέση του δρόμου που δεν οδηγούσε πουθενά. Είχε μείνει ωστόσο αρκετός χώρος για να περνά και να σταθμεύει έξω από το σπίτι του ο αμαξάς της γειτονιάς μας, ο άνδρας της κυρά Σοφίας της "χοντρής", όπως την αποκαλούσαμε κρυφά εγώ και τ' άλλα "νιάνιαρα" της γειτονιάς, γιατί τόσο "μας έκοβε".

Το ίδιο απόγευμα εγώ το "τρελό" της οικογένειάς μας, βρήκα ανοιχτή τη βαριά αυλόπορτα κι αποφάσισα να κατακτήσω το

ξύλινο οχυρό, με παρόμοιο ίσως πάθος με εκείνο ενός κατακτητή της κορυφής των Ιμαλαΐων. Σκαρφάλωσα λοιπόν γρατσουνίζοντας τα πόδια μου και μ' όλο που ήμουν "κορίτσι", δεν πτοήθηκα. Έφτασα στην κορυφή όπου αυτοανακηρύχθηκα νικήτρια και τόση ήταν η ικανοποίησή μου γι' αυτό, που άρχισα να χορεύω μ' ενθουσιασμό, ώσπου... κάποια στιγμή το αριστερό μου πόδι βούλιαξε ξαφνικά σ' ένα κενό μεταξύ των ξύλων. Προσπάθησα στην αρχή να το τραβήξω με την πίστη ότι θα τα κατάφερνα, δυστυχώς όμως χωρίς επιτυχία. Προσπάθησα ακόμη μερικές φορές. Αλλά εκείνο είχε πιαστεί ανάμεσα στα μακριά ξύλα, ενώ ένα άλλο από πάνω είχε πέσει και το είχε κλειδώσει. Έτσι το πόδι μου βρέθηκε ξαφνικά για τα καλά παγιδευμένο, ανάμεσα στο σωρό με τα ξύλα κι επομένως κι εγώ ολόκληρη, αφού δεν μπορούσα πλέον όχι μόνο να χορεύω αλλά ούτε να κινούμαι. Το χειρότερο απ' όλα ήταν ότι καθώς δεν ήμουν πια ελεύθερη να φύγω από εκεί πάνω, οι δικοί μου θα διαπίστωναν άλλη μια φορά το περιπετειώδες του χαρακτήρα μου. Αυτό βέβαια δεν το ήθελα. Σκεφτόμουν τις συνέπειες και αγωνιούσα. Κάθισα μερικά λεπτά με υπομονή χωρίς να κινούμαι, ψιθυρίζοντας κάποια ευχή και φυσικά κάποια υπόσχεση: "Σε παρακαλώ Θεούλη μου, κάνε να το λευτερώσω το ποδαράκι μου, και... στ' ορκίζομαι... δε θα το ξανακάνω!" Ύστερα προσπάθησα και πάλι.

Μάταια όμως, κι αυτή τη φορά άρχισα να κλαίω, όσο μπορούσα πιο ήσυχα. Αυτό όμως δε βάστηξε. Σταμάτησα και πάλι απότομα γιατί δεν ήθελα να με δει κανείς. Το ευτύχημα τελικά ήταν ότι δεν υπήρχε κανένας από τους λιγοστούς γείτονες εκείνη την ώρα για να με δουν. Και να ήταν όμως, ούτε και που θα ασχολούνταν με την αφεντιά μου, μια και τα ξύλα ήταν δικά μας. Άλλωστε τίποτα δεν μαρτύραγε τη θέση στην οποία βρισκόμουν. Πρόσεχα να μη φαίνομαι ότι είχα παγιδευτεί. Δεν ήθελα βέβαια και να με κοροϊδεύουν αργότερα για το πάθημά μου.

Ξαφνικά άκουσα τη μάνα μου να με φωνάζει.

-Ποινιώ!.. Ποινιώ!..

Πάγωσα. Το μυαλό μου άδειασε ξαφνικά και ο πανικός με κατάλαβε. Έσφιξα τις παλάμες μου. Δεν μπόρεσα να μιλήσω από το φόβο μου. “Αχ! Θεούλη μου! Τώρα θα με δει η μαμά εδώ πάνω και… και τι θα κάνω;” αναρωτήθηκα στυλώνοντας με ανείπωτη αγωνία τα μάτια μου πάνω στην τεράστια, μισάνοιχτη αυλόπορτα.

Ξάφνου ακούστηκε και πάλι η φωνή της:

-Ποινιώ… Ποινιώ…

Νά την που φάνηκε εκεί μπροστά μου στο κατώφλι, η μάνα μου. Την κύτταξα καταστεναχωρημένη.

-Ποινιώ! Τι κάνεις εκεί πάνω; φώναξε μισοθυμωμένη, αλλά περισσότερο ανήσυχη.

-Κατέβα λοιπόν!

-Δεν μπορώ μαμά μου! είπα και ξέσπασα αυτή τη φορά στο κλάμα.

Έτρεξε η καϋμένη κοντά στο σωρό με τα μεγάλα ξύλα και ρώτησε με αγωνία.

-Γιατί κοριτσάκι μου δεν μπορείς;

-Δε μπορώ σου λέω μαμά μου! Πονάω μαμά μου!..

Η μάνα μου πρόσεξε επιτέλους ότι καθόμουν κάπως παράξενα απάνω στο σωρό. Ανέβηκε πολύ προσεχτικά και κύτταξε. Τράβηξε ένα ξύλο όσο μπορούσε καλύτερα και το πέταξε πιο πέρα. Μετά ένα δεύτερο κι ένα τρίτο και είδε επιτέλους το πόδι μου ελεύθερο.

-Έλα, τράβα τώρα το πόδι σου... και προσεχτικά να κατέβουμε κάτω, είπε.

Υπάκουσα πάντα μισοκλαίγοντας, και τραβώντας το ελευθερωμένο πόδι μου, προσπάθησα να το πατήσω. Με σταμάτησε όμως ένας πρωτόγνωρος δυνατός πόνος.

-Μαμά μου... πονάω! έκλαψα ακόμη δυνατότερα αυτή τη φορά.

Χωρίς μιλιά, με τράβηξε η καϋμένη από τη μέση με προσοχή και ύστερα περνώντας το μπράτσο της κάτω από τις μασχάλες μου, σηκώνοντάς με σχεδόν στον αέρα, με βοήθησε να κατέβω μαζί της το μικρό όγκο των ξύλων. Με έφερε στο καθιστικό και μ' ακούμπησε στο μεγάλο καναπέ. Η γιαγιά μου έτρεξε κοντά μου ανήσυχη.

-Τι έγινε παιδάκι μου; ρώτησε τη μάνα μου.

-Θα με τρελάνει αυτό το παιδί μάνα, είπε εκείνη ανήσυχη.

Η γιαγιά μου κύτταξε τις γρατσουνιές στο τρυφερό δέρμα κι αναστέναξε.

-Αχ παιδάκι μου είναι ανήσυχο ετούτο το μικρό. Δεν το βλέπεις τι αδυνατούλικο που είναι από τη ζωηράδα του; Παίζει σαν αγόρι! Της αρέσουν τα ζωηρά παιγνίδια. Ούτε μια φορά δε γυρίζει να κυττάξει τις κούκλες. Απορώ που κρατά με τόση φροντίδα την κούκλα που της χάρισε ο Μπέμπης.

-Ε! Εκείνη είναι μονάχα μάνα! Πότε παίζει σαν κοριτσάκι; απάντησε η μάνα μου καταστεναχωρημένη.

Εγώ γκρίνιαζα από τον πόνο, καθώς η μάνα μου καθάριζε τις γρατσουνιές με ιώδιο. Δε μου άρεσε καθόλου το κιτρινωπό χρώμα του. Με έκανε να νιώθω ότι ήμουν πολύ τραυματισμένη.

-Πρήστηκε άσχημα ο αστράγαλός της, είπε η μητέρα μου σκεφτική.

-Στραμπούλισμα φαίνεται να είναι! είπε η γιαγιά μου στεναχωρημένη.

-Πού να τρέχω τώρα μάνα; ρώτησε η μάνα μου τη γιαγιά μου.

-Στη Μαρούσιου, να την πάμε.

-Όχι πριν νά 'ρθει ο Πάνος μου! είπε η μάνα μου κυττάζοντας το πόδι μου.

Όταν ήρθε τελικά ο πατέρας μου στο σπίτι, ήταν δύο και μισή το μεσημέρι. Ο καϋμένος στεναχωρήθηκε που με είδε σ' αυτά τα χάλια.

-Στης Μαρούσιους της Αρβανίτισσας να το πάμε το παιδί, είπε η γιαγιά μου ήσυχα.

-Μα τι λες τώρα μητέρα; Πρώτα-πρώτα, δεν έπρεπε το παιδί να είναι εκεί έξω, μόνο του. Και δεύτερο, έπρεπε νά 'ρθει η Μαίρη στο μαγαζί, να μου πει το και το, να το πάμε το παιδί στο γιατρό. Δεν είμαστε δα και μακριά! Δεν πειράζει για το δεύτερο. Θα πάω στα παιδιά να του ρίξω ένα τηλεφώνημα, είπε ο πατέρας μου σχεδόν θυμωμένα.

Λέγοντας "παιδιά" ο πατέρας μου, εννοούσε τους θείους μου, τ' αδέρφια της μητέρας μου, που ήταν εκεί στον δίπλα δρόμο, στην οδό Καλλάρη.

Πράγματι μετά από μία-μιάμιση ώρα ήρθε ο οικογενειακός μας γιατρός, ειδοποιημένος από τον πατέρα μου. Πασπάτεψε τον πονεμένο αστράγαλό μου για να αισθανθεί το όποιο πρόβλημα στα κόκκαλα. Έπιασε και κούνησε όλα τα δάχτυλα, ενώ εγώ γκρίνιαζα από το φόβο του πόνου. Όταν επιχείρησε τελικά να το κουνήσει στον αστράγαλο, τσίριξα με αγωνία. Ύστερα έμπηξα τις φωνές 'εξω φρενών:

-Παλιογιατρέ φύγε! Δε σε θέλω... Αχ!.. πονάω! Μαμά μου πέστου!.. Μη μ' ακουμπάς κακέ!

Εκείνος χαμογέλασε με κατανόηση και είπε ήρεμα, ενώ τα δάκρυά μου έτρεχαν ακόμη από τον πόνο.

-Έλα Ποινιώ… μην κλαις άλλο… Έπρεπε να δούμε τι έχει το πόδι σου… Δεν έχεις τίποτα! Θα γίνει γρήγορα καλά και θα παίζεις πάλι όπως και πριν. Ήσυχα όμως ε; Όχι πάνω στους μεγάλους σωρούς από τα ξύλα! είπε και γυρίζοντας προς τον πατέρα μου πρόσθεσε:

-Στραμπούλισμα, φαίνεται νά 'ναι Πάνο.

-Να την πάμε σε κάποια πρακτική γιατρέ να το φτιάξει; ρώτησε ο πατέρας μου.

-Ποια; Ξέρετε καμιά; ρώτησε εκείνος.

-Έχουμε την κυρά Μαρούσιου την Αρβανίτισσα, εδώ κοντά, στο Κάστρο μένει. Είναι γνωστή σε πολλούς για τα χέρια της και την ικανότητά τους, είπε η μητέρα μου.

-Την ξέρω την κυρά-Μαρούσιου, είναι καλή. Να την πάτε και να την κρατήσετε μέσα μερικές ημέρες, για να μη ξανασκαρφαλώσει… σε βουνά! είπε δήθεν θυμωμένος ο γιατρός κυττάζοντάς με, ενώ εγώ έκλεισα τα μάτια μου για να μην τον βλέπω.

Η ταλαιπωρία μου συνεχίστηκε στης ηλικιωμένης Αρβανίτισσας το καθιστικό, όπου βουτώντας το πόδι μου σε θερμή σαπουνάδα άρχισε πολύ προσεκτικά με τα χέρια της να το μαλάζει, να το γυρνάει προσεχτικά προς όλες τις κατευθύνσεις. Πόναγα έκλαιγα χαμηλόφωνα,

ενώ αυτή με παρηγορούσε στη δική της γλώσσα και συνεχώς σταύρωνε το πόδι μου με ένα χαμόγελο στ' αγαθά της μάτια. Μέσα στο χάλι μου ένιωθα ότι το λάθος ήταν αληθινά δικό μου και ότι κάποια ανώτερη δύναμη με τιμωρούσε, γιατί είχα βγει κρυφά έξω και είχα βάλει σε φασαρία όλη την οικογένειά μου.

Στο τέλος η "Αρβανίτισσα" με τα ευεργετικά χέρια, έφτιαξε ένα μείγμα με μαστίχα κι αυγό το έβαλε πάνω σε ένα δυνατό λευκό ύφασμα και τύλιξε μ' αυτό τον αστράγαλό μου.

Δε θα το πιστέψετε, αλλά αργότερα στη ζωή μου στραμπούλισα άλλες δυο φορές τους αστραγάλους μου και δεν ήταν καθόλου το αποτέλεσμα κάποιας ζαβολιάς. Τελικά όμως φαίνεται ότι δυνάμωσαν οι μυς κι έτσι έλειψαν περαιτέρω τα σχετικά προβλήματα.

Η κυρά- Σταματούλα

Πέρασαν χρόνια από τότε, αλλά θυμάμαι αυτή την ιστορία καθαρά γιατί καθώς ήμουν μικρή, μου είχε κάνει μεγάλη εντύπωση.

Κοντά στην πόλη μας, μερικά χιλιόμετρα από το κέντρο της, σε ένα από τα γραφικότατα προάστιά της -ήταν τότε ένα μικρό-μικρό χωριό- ζούσε η κυρά-Σταματούλα. Για να βοηθήσει τον άντρα της στα έξοδά τους

πουλούσε “μαζώματα”[1], που τα εύρισκε εύκολα στο μικρό κάμπο, δίπλα στο χωριό από το ένα μέρος, και στη λίμνη μας από τ’ άλλο. Αρκετές γυναίκες του χωριού έκαναν το ίδιο και μετέφεραν τα “μαζώματα” στην πολιτεία μας, σε μεγάλα κομμάτια υφάσματος, σε παλιά τραπεζομάντηλα ή σε παλιές, μεγάλες, γερές “μπόλιες” ή “φακιόλια” ή “μαντίλες”, που δέναν τις γωνιές τους κάνοντας ένα “μποξιά” ή “μπόγο”. Το φορτώνονταν λοιπόν στον ώμο ή αν ήταν μικρός τον πέρναγαν στα χέρια, πάνω από τον άγκωνα και μ’ αυτόν τον τρόπο έφερναν τα μαζώματα στη λαϊκή αγορά του Κουρμανιού, όπου τα πούλαγαν με την οκά κι αργότερα με το κιλό, για λίγες δραχμές.

Η κυρά-Σταματούλα λοιπόν, όσο μπορούσε πιο συχνά, πήγαινε, μετά το μεσημέρι κάποτε, σε διαφορετικά μέρη του κάμπου και μάζευε ζωντανά, καταπράσινα, δροσερά αγριόχορτα, τα διαφορετικά είδη μαζώματα. Κάποτε κι όταν μπορούσε, τ’ ανακάτευε με λίγα λάχανα απ’ τον κήπο της. Τα στοίβαζε καλά στις μεγάλες “μπόλιες” κι έπαιρνε μαζί της μια μικρή φορητή μπρούτζινη “μπαλάντζα”, είδος ζυγαριάς. Άλλοτε πάλι όταν κατάφτανε στην πολιτεία μας λιγάκι καθυστερημένα, έπιανε τα σπίτια στο Κάστρο και χτύπαγε τις πόρτες. Έτσι τη γνώρισε κι η

[1] “Μαζώματα” ή “μαζέματα” ονόμαζαν τα χόρτα που φύτρωναν από μόνα τους σκόρπια στους κάμπους και που τα ξεχώριζαν και τα μάζευαν οι “κυρούλες”, γιατί ήταν κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων, καθώς περιείχαν πολλά ωφέλιμα συστατικά και καθόλου εντομοκτόνα. Αυτά τα ανακάτευαν κάποτε με καλλιεργημένα λάχανα και φτιάχνανε τις περίφημες λαχανόπιτες. Άλλοτε πάλι τα έβραζαν για να τα σερβίρουν σα σαλατικό, ιδιαίτερα με μπριζόλες ή με ψάρι.

μητέρα μου την κυρά-Σταματούλα, τη "λαχανού", όπως την αποκαλούσαμε, πριν να μάθουμε τ' όνομά της, και ήταν τακτική στην πόρτα μας.

Η μητέρα μου την πόναγε την καϋμένη τη γυναικούλα που μεγαλούτσικη στα χρόνια καθώς ήταν ή φαίνονταν ίσως, περπάταγε φορτωμένη, όλο το δρόμο από το χωριό για να πουλήσει τα χόρτα, για να σπουδάσει το "γιόκα" της, καθώς έλεγε. Βλέπετε δεν υπήρχε εκείνα τα χρόνια ταχτική συγκοινωνία, ανάμεσα στο χωριό της και στην πολιτεία μας.

Μια μέρα που η μητέρα μου την είδε πολύ κουρασμένη, τη λυπήθηκε και της πρότεινε να καθίσουν εκεί στη βεραντούλα μας και να πιούνε παρέα έναν καφέ, έτσι "για να πάρει μιαν ανάσα".

-Αχ κόρη μου... θ' αργέψω!.. είχε πει η κυρά-Σταματούλα με έγνοια.

-Κυρούλα, κάνε μια χάρη στον εαυτό σου... Σε θέλουμε να μας έρθεις κι αύριο με τα ωραία σου τα μαζέματα! είπε η μάνα μου για να την πείσει.

Έτσι η κυρά-Σταματούλα αποφάσισε πως ναι, θα κάθονταν να πιει ένα νεράκι και να πάρει έναν καφέ. Κάθισε λοιπόν στην άκρη συμμαζεμένη λες και φοβόταν μη λερώσει κάπου κι η μακριά υφασμένη μάλλινη μαύρη φούστα της ακούμπαγε στο τσιμεντένιο δάπεδο. Χαλάρωσε το "τσεμπέρι" της γύρω από το λαιμό, και σκούπισε το πρόσωπό της με τη μια άκρη του. Δίπλα της ακούμπησε τη ζυγαριά της και τη μεγάλη μπόλια με τα λιγοστά λάχανα και μαζέματα, που της είχαν απομείνει. Όταν η

μητέρα μου γύρισε με τους καφέδες, η κυρά-Σταματούλα της ζήτησε να φέρει πίσω τη κανίστρα της, για να της "βάνει και τα χόρτα που 'χαν περσέψει", καθώς είπε.

-Άργησα, και πού να τα πάγω τώρα τσούπρα; Λίγα μείναν, δώρο στα κάμω, είπε ξανά.

Γέλασε η μητέρα μου και της είπε:

-Άιντε κυρούλα και μη στενοχωριέσαι που δεν τα πούλησες. Έχω κάτι λίγες δραχμούλες που μού 'μειναν, πάρτες κι αυτές.

Η μητέρα μου πήγε γρήγορα μέσα κι έφερε την καλαμωτή κανίστρα με τα χόρτα και το μικρό της δερμάτινο πορτοφολάκι με τα λίγα κέρματα. Ενώ έφτιαχναν τα υπόλοιπα χόρτα, μιλούσαν η μια στην άλλη.

Η μητέρα μου τη ρώτησε τότε.

-Έχεις μεγάλη φαμίλια, κυρούλα;

-Μια κόρη και το γιόκα μου τσούπρα. Αυτά μας έδωκε ο Θεός, αυτά έχουμε!.. Εσύ… πόσα έχεις του λόγου σου; ρώτησε τη μητέρα μου.

-Τρία παιδιά κυρούλα. Δυο κόρες κι ένα γιο.

-Να μας ζήσουνι τσούπρα μ', και τα δικά σ' και τα δικά μ', να μας ζήσουνι, είπε στη μάνα μου πίνοντας λίγο νερό από το ποτήρι της.

-Νά 'σαι καλά, είπε η μητέρα μου.

Η κυρά-Σταματούλα αναστέναξε όλη έγνοια.

-Ο Βάσως ο άντρας μου κι εγώ για το γιο παλεύουμι. Την κόρη την παντρέψαμαν μ' ένα προκομμένο παιδί, δικό μας κάνε. Έχει

καφενείο. Ε!.. βολεύουντι ξέρς. Τώρα με τσι τουρίστες πού ‘ρχουντι για το σπήλαιο…

-Ναι βέβαια αυτό το σπήλαιο θα φτιάξει το χωριό σας και σίγουρα θα μεγαλώσει. Και ποιος το ξέρει; κοντά είστε, μπορεί και να ενωθεί το χωριό σας με την πόλης μας και να γίνει ένα από τα προάστια της. Ακόμα βέβαια είναι αρχές. Κάτσε να τ’ ακούσουν όλοι οι Αθηναίοι και θα τους δεις νά ‘ρχονται προς τα δώ, εκατοντάδες για να το θαυμάσουν. Και οι άλλοι βέβαια έξω από την πατρίδα μας, οι ξένοι, είπε η μητέρα μου.

-Τώρα που μελέτησες τσ’ Αθηναίους να σ’ πω τσούπρα μ… Ο γιόκας μου σπουδάζει εκεί ‘δα στα μέρη τς… Πολλά λεφτά για το δικό μας κομπόδεμα… Πολλά σ’ λέω! Ο άντρας μ’ δουλεύει, αρμέγει κάτι λίγες αγιλάδις πού ‘χουμι και πουλάει το γάλα ‘δώθε. Ε!.. φκιάχν’ κι άλλα πράματα, κάτι λίγα, δηλαδής κάτι λιγοστά μαστορέματα πέρα-δώθε. Ξέρς, κάτι τοιχεία… κάτι μάντρις, κανά μπογιάτισμα… καμιά μαραγκοσύνη… και πορευόμαστε.

-Μπράβο σας κυρούλα! Συγχαρητήρια και στο γιο σας και σε σας. Να σπουδάζεις παιδί στην Αθήνα σήμερα, δεν είναι και μικρό πράγμα. Είστε αξιέπαινοι, είπε η μητέρα μου, με την ειλικρίνεια που τη διέκρινε.

Η κυρά-Σταματούλα είπε κι άλλα πολλά για τη ζωή της, τα βάσανά της και τις ελπίδες της. Η μητέρα μου την άκουγε με πολλή προσοχή και κούναγε το κεφάλι της συμφωνώντας με τη “λαχανού” μας .

Πέρασε αρκετός καιρός από εκείνη την ημέρα. Κάποια στιγμή όμως έπαψε νά ‘ρχεται

και δεν τη βλέπαμε πια την κυρά-Σταματούλα τη λαχανού μας.

Μια μέρα όμως μια γειτόνισσά μας, η κυρά Τσεβή, που ψώνιζε επίσης από την κυρά-Σταματούλα, ήρθε στο σπίτι μας για να δει τη μητέρα μου. Εκεί που έπιναν τον καφέ τους, η συζήτηση τό 'φερε στις πίτες.

-Έχω καιρό να φτιάξω πίτα. Υπάρχει όμως κι άλλος λόγος εκτός από την έλλειψη χρόνου... ομολόγησε η μάνα μου ένοχα και πριν αποσώσει την κουβέντα της, η κυρά Τσεβή βιάστηκε να πει το δικό της λόγο:

-Δεν είσαι μόνη. Κι εγώ τα ίδια. Δε θα ήταν υπερβολή να πω πως έχω να φτιάξω πίτα, από τότε που μού 'φερε χόρτα τελευταία φορά η Κυρά-Σταματούλα.

-Κι εγώ! Ποιος ξέρει τι να συμβαίνει! είπε σκεφτική η μάνα μου.

-Δε τά 'μαθες λοιπόν για τα βάσανά της; ρώτησε η κυρά Τσεβή.

-Όχι βέβαια! Από πού να τα ξέρω; απάντησε η μητέρα μου.

-Άκου να δεις τι έπαθαν οι κατακαϋμένοι γονείς, η λαχανού κι ο άντρας της δηλαδή. Είναι ολόκληρη ιστορία. Μου τά 'πε μια δική τους.

"Στις περασμένες διακοπές, ήρθε ο γιος τους ο Τακούλης από την πρωτεύουσα. Καλοντυμένος, καλοχτενισμένος... Τον είδαν οι συγχωριανοί και θαύμασαν το γιο της κυρά-Σταματούλας και του κυρ-Βασίλη. Υπήρξαν βέβαια και κάποιοι που τους ζήλεψαν μέσα τους. Αλλά έτσι γίνεται στα χωριά όπου η

κοινωνία είναι μικρή κι ο ένας ξέρει τον άλλον. Οι γονείς βέβαια καμάρωναν κι ήταν κατευχαριστημένοι νά 'χουν το γιο τους κοντά τους, γιατί είχε περάσει χρόνος που δεν είχε έρθει, για να τον δουν. Στο διάστημα αυτό βέβαια αυτοί δούλευαν πολύ σκληρά για να του στέλνουν χρήματα, να μη του λείπουν τ' αναγκαία τουλάχιστον: το φαγητό, το ενοίκιο, τα βιβλία του... ε, και λίγα για κανένα ρούχο! Τι στο καλό, νέος άνθρωπος ήταν, είχε ανάγκες! Οι ίδιοι στερούνταν τα πάντα, αλλά χαλάλι του! Μια μέρα θα γίνονταν ένας επιστήμονας κι όλα θα είχαν ξεχαστεί: οι θυσίες δηλαδή κι η φτώχεια τους!..

Ο Τακούλης που λες, αφότου τους επισκέφτηκε, γύρναγε πότε μόνος του εδώ στην πόλη και πότε με κάποιους φίλους από κάπου... άγνωστο από που, στις ταβέρνες και στα καφενεία της περιοχής, κι οι γονιοί του που δεν ήθελαν να τον κακοκαρδίσουν, μήτε και που έλεγαν τίποτα. Οι χωριανοί αναρωτιόνταν οι κακόμοιροι, πώς μπόραγε 'τούτο το παιδί και βολεύονταν έτσι στις πλάτες των γονιών του, ή μήπως είχε πανίσχυρους φίλους; Πάντως ονειρεύονταν και τα δικά τους τα παιδιά να προκόψουν σαν το λεβέντη τον Τακούλη, που μια μέρα σα γιατρός -ξέρεις υποτίθεται ότι σπουδάζει ιατρική ο βλογημένος- θα έρχονταν πίσω στο χωριό τους για να τους κρατάει όλους, παιδιά, νέους και γέρους υγιείς.

Μα άκου τη συνέχεια!.. Μια μέρα ήρθε στο χωριό ένας φοιτητής, κι αυτός από την Αθήνα -κάποιος Αντρέας είπαν- από ένα γειτονικό χωριό, γυρεύοντας δουλειά για τις

καλοκαιρινές του διακοπές, μια και δεν είχε πολύ μελέτη, ως τον Οκτώβρη. Στον καφενέ που λες όπου πήγε για να πάρει κάποιες πληροφορίες, συνάντησε τον Τακούλη της κυρά-Σταματούλας.

-Βρε Τακούλη!.. Εδώ κι εσύ; ρώτησε φιλικά.

-Έλα γειά σου… τι κάνεις; ρώτησε εκείνος χαμηλόφωνα και με κάποια ανησυχία.

-Καλά, καλά… είπε τώρα ο Αντρέας με μειωμένο τον ενθουσιασμό του. Να! ήρθα μπας και βρω καμιά δουλίτσα… Ξέρεις! Δε μου λες… εδώ κι αρκετόν καιρό, άκουσα πως άφησες το Πανεπιστήμιο. Τι κάνεις τώρα;

-Σσσσ!.. Μη φωνάζεις καϋμένε και μας ακούσουν!..

-Συγγνώμη;

-Τι συγγνώμη βρε Αντρέα. Θα σου εξηγήσω κάποια άλλη φορά. Τώρα μη βγάνεις τσιμουδιά.

Αλλά ο Αντρέας παρεξηγήθηκε από τη συμπεριφορά του Τακούλη και τον ειρωνεύτηκε:

-Δηλαδή… είναι μυστικό;

-Ε… όχι και μυστικό, αλλά… να δεν το είπα ακόμη στους γονείς μου. Θέλω να το μάθουν με το μαλακό, μάσησε τα λόγια του ο Τακούλης.

-Α κατάλαβα!.. και πιστεύω ότι αφού είναι τόσο σπουδαίο νέο… ίσως και να σημαίνει ότι σίγουρα παράτησες τις σπουδές σου κι ότι θα πιάσεις κάποια δουλειά;

-Όχι βρε αδερφέ!.. Πάλι λάθος!.. Άκου: Θα συνεχίσω, αλλά χωρίς άλλο, πρώτα θα

πρέπει να ξεμπλέξω με κάποιες παρέες, κάποιες ανεπιθύμητες παρέες. Κατάλαβες;

-Περίπου!.. Αλλά και πάλι… πας κι έρχεσαι με τα χρήματα των δικών σου και να μη ξέρουν τίποτα… το βρίσκω λιγάκι… ξέρεις, παράξενο! είπε.

-Άσε άσε, είναι δικό μου πρόβλημα. Αρκετά όμως! θα τα πούμε κάποια άλλη στιγμή, κάπου αλλού. Και άκου! Δε θέλω να φτάσουν οι κουβέντες μας στ' αυτιά των γονιών μου. Αυτό μπορεί και να τους σκοτώσει, είπε ο Τακούλης εκνευρισμένος από την όλη συζήτηση.

-Ε! Πάλι καλά. Έχεις ακόμη κάποια ίχνη συνείδησης. Αλλά δε χρειάζομαι εγώ κι οι κουβέντες μας αδερφέ για κάτι τόσο φοβερό! Εσύ μόνος σου κάνεις καλή δουλειά, είπε ο Αντρέας ειρωνικά.

Ο Τακούλης είχε χλωμιάσει με τα τελευταία δεικτικά λόγια του νεαρού φοιτητή. Άλλωστε κάποιοι θαμώνες του καφενείου είχαν αρχίσει να τους κυττούν επίμονα, πράγμα που τον έκανε ν' ανησυχήσει φοβερά. Καλά τα είχε ταχτοποιημένα όλα… Ήταν ανάγκη να βγει μπροστά του τώρα αυτός ο Αντρέας; Έφυγε φανερά εκνευρισμένος, αφήνοντας τον Αντρέα να αμφιβάλλει για την ηθικότητά του και την ευσυνειδησία του, την ευαισθησία του, την κατανόηση και σε τελευταία ανάλυση, την αγάπη του προς τους γονείς του.

Κάποιοι στο καφενεδάκι πρόσεξαν τη συμπεριφορά του Τακούλη και μουρμούρισαν:

-Χμ!.. κάτι συμβαίνει με το παλληκάρι της Σταματούλας. Χαλασιά της, τς έρημης!

-Αμ’ ο Βασίλης; Ο φουκαράς είναι περήφανος για το γιατρό που θα βγάνει το σόι τς!

-Δε βαρυέσαι! Όποιος έχει τα γένεια έχει και τα χτένια Τάσσο μ’! Εμείς ας χαλεπούμε με τα δικά μας τα σικλέτια κι άστους, εφτούνους να ‘χουν κάνε τα δικά τς!..

Η συνάντηση κι η έντονη συζήτηση των δύο νέων στον καφενέ του χωριού έγινε αισθητή κι έφτασε μέχρι και τ’ αυτιά της κυρά-Σταματούλας.

-Ποιον είδες γι’ μ’ στον καφενέ σήμερα; ρώτησε μ’ αληθινό ενδιαφέρον η μάνα του.

-Έεεεναν γνωστό μάνα! είπε εκείνος ενοχλημένος.

-Τόν ξεύρου κανακάρη μ’;

-Τον λένε Αντρέα Ζήση μάνα. Είναι από το γειτονικό χωριό, είπε πάλι ο Τακούλης σκεφτικά.

-Καλά γιε μ’ εσύ ξεύρεις… εγώ θα πάνω στου μπακάλη να ψουνίσω κάτι τις. Μη θέλς τίποτις;

-Ναι μάνα νά ‘σαι καλά… ένα κουτί τσιγάρα σε παρακαλώ!

-Αχ γιε μ’ τι τα καπνίζεις, το διάουλο; Καταστρέφς τη ‘γεια σ’ με δαύτα! Κι σπουδάζεις κι γιατρός! Τι να λεν τάχα ο κοσμάκης;

-Το ξεύρω μάνα… το ξεύρω! Αλλά θά ‘ναι και το τελευταίο… στο υπόσχομαι.

Στο μπακάλικο ο κυρ-Αργύρης ο ιδιοκτήτης τη ρώτησε κυττώντάς την λοξά:

-Τι κάνει ο Τακούλης θεια;

-Καλά ‘ναι το καψηρό Αργύρη μ’. Καλά είντο. Διακουπές έχει… να, να ξεκουραστεί μαθές σταλιά…

-Εσύ θεια μ’ πότε θα ξεκουραστείς κάνε; τη ρώτησε εκείνος με συμπόνια.

-Ε!… Θά ‘ρθει κι η σειρά μ’ Αργύρη μ’, θά ‘ρθει κι η σειρά μ’!.. Έχει ο Μεγαλουδύναμος!.. είπε η κυρά-Σταματούλα με αγαθότητα.

Ο κυρ-Αργύρης κούνησε το κεφάλι του σκεφτικός. Η μεσήλικη γυναίκα είχε γεράσει πριν από την ώρα της.

Περνώντας μπροστά από το καφενείο η κυρά-Σταματούλα άκουσε:

“Σωπάτι μωρές… η κυρά-Σταμάτου!”

Αυτή χαιρέτησε και προσπέρασε ήσυχα, σα να μην είχε ακούσει τίποτε. Εντυπωσιάστηκε όμως από τη συμπεριφορά τους. Σαν να διάκρινε στα βλέμματά τους τη συμπόνια και την ενοχή. Στο σπίτι έδωσε τα τσιγάρα στον Τακούλη και βάλθηκε να κάνει διάφορες μικροδουλειές. Είχε καιρό ως την ώρα που θα έρχονταν στο σπιτικό τους ο αγαπημένος της σύντροφος. Ξαφνικά ρώτησε τον Τακούλη:

-Δε μου λες γιε μ’, πήγες καθόλ’ στον καφινέ σήμερις;

-Ε… ναι, πήγα λιγάκι. Ήπια ένα τσίπουρο με κάτι συγχωριανούς.

-Α!.. κατάλαβα, είπε η μάνα του.

-Γιατί ρωτάς μάνα;

-Ε… να, έτσ’ αρουτάω γιε μ’. Αλλά θέλου και να ξεύρου κάτι τις. Αν μ’ αρουτήξ’ κανένας τς, πότις τελεύεις το Πανεπιστήμιου… τι θα κρένου; είπε σοβαρά η κυρά-Σταματούλα.

Ο Τακούλης κοκκίνησε και ξεροκατάπιε.

-Θα πείς ότι δεν ξέρεις, μάνα.

-Δε μου λες γιε μ', εσύ ξεύρεις; επέμενε πάλι εκείνη.

-Τι ερωτήματα είναι 'τούτα μάνα; ρώτησε ο Τακούλης εκνευρισμένος.

-Δηλαδής γιε μ', μηδέ του λόγου σ' ξεύρεις;

-Ξέρω... ξέρω... πώς δεν ξέρω! είπε εκείνος κατακόκκινος από την ντροπή του.

-Τότις γιε μ' πες μ' κι εμένα για να μάθου, γιατί ου κόσμους είναι παράξενους, κι θα μας κοροϊδέψουν κάνε!.. είπε γνοιασμένη.

-Ε... σε κανα-δυο χρόνια... Έτσι να λες αν σε ρωτούν, είπε φανερά νευριασμένος ο νέος άνθρωπος.

-Μα γιε μ' παγαίνς κοντά έξ χρόνια εκειδά!.. Εγώ ξεύρου ότι ο κόσμους τελεύουν την ιατρική σ' εξ χρόνια... Εσύ γιε μ' αργάς... αργάς πολύ σ' λέου! Ξεύρς που ο πατέρας σ' κι εγώ κουραστήκαμε πολύ. Σχουλάσαμι γιε μ'. Πρέπει να μας βοηθήξεις λιγουλάκι κι εσύ.

Ο Τακούλης δε είπε τίποτα. Έφυγε από εκεί χωρίς να πει τίποτε. Η κυρά Σταματούλα δε μίλησε. Σηκώθηκε και βγήκε έξω. Ανάπνευσε βαθειά, κούνησε το κεφάλι της λυπημένη και κυττώντας στον ουρανό, έκανε το σταυρό της ταπεινά.

-Βοήθειά μας θεέ μ' γιατί δεν ξεύρω αν αντέξου άλλο! Κάτι μας κρύβ' ετούτο το πιδί!.. Το νιώθου μέσα μ'!

Πέρασαν δυο τρεις ημέρες. Ο Τακούλης δεν πάταγε πια στο καφενείο του χωριού, μα ούτε και που φαινόταν πουθενά. Έφευγε πρωί-

πρωί και γύριζε βράδυ. Στο μυαλό του είχαν καρφωθεί τα ειρωνικά λόγια του Αντρέα: “Αλλά δε χρειάζομαι εγώ και οι κουβέντες μας αδερφέ για κάτι τόσο φοβερό! Εσύ μόνος σου κάνεις καλή δουλειά”. Είχε λοιπόν αποφασίσει να διορθώσει το κακό, για το οποίο αυτός ήταν ο μόνος υπεύθυνος.

Ένα πρωί λοιπόν που είχε σηκωθεί πριν ακόμη από τους γονείς του, έφτιαξε έναν καφέ και με μια βαλίτσα στο δίπλα του, είχε καθίσει και περίμενε. Η κυρά-Σταματούλα και ο κυρ-Βασίλης λαχτάρισαν.

-Μπα γιε μ’ πώς κι έτσι με τα κοκόρια; είπε η κυρά Σταματούλα.

-Ε, είπα κι εγώ να ξυπνήσω μια φορά με τα κοκόρια… Κακό είναι; είπε ο Τακούλης χαμογελώντας.

Φαινόταν ξεκούραστος χαρούμενος κι έτοιμος για κάτι πολύ σπουδαίο.

-Πού παγαίνεις πρωί-πρωί γιε μ’; ρώτησε με τη σειρά του ο κυρ- Βασίλης.

-Αποφάσισα να φύγω λίγο νωρίτερα πατέρα. Έχω έτοιμο το εισιτήριό μου. Ένας καλός φίλος μου βρήκε μια ολιγόωρη δουλίτσα σε νοσοκομείο, ώστε δε χρειάζεται πια να μου στέλνετε χρήματα. Το ταχτοποίησα εχτές και με περιμένουν να πάω. Έτσι λοιπόν αυτές τις διακοπές θα τις χρησιμοποιήσω για να συνηθίσω στη δουλειά και να έχω μερικά χρήματα για να εγγραφώ και να πάρω κάποια βιβλία που χρειάζομαι. Από δω και πέρα δε χρειάζεται να σκοτώνεσαι μάνα για μένα, κι εσύ πατέρα φρόντιζε για τους δυο σας μόνο. Δε θ’ αργήσω να τελειώσω και τότε δε θα χρειάζεται

πια να κάνετε καμιά δουλειά. Θ' αναλάβω εγώ όλα τα έξοδά σας. Αρκετά δουλέψατε στη ζωή σας!
Οι κακόμοιροι άνθρωποι άκουγαν και δεν πίστευαν.

-Πότε θα σε δούμι γιε μ'; τόλμησε να ρωτήσει η κυρά-Σταματούλα.

-Θα σας γράψω μάνα. Να μη στενοχωριέστε για τίποτα, ξέρω πολύ καλά τι κάνω, είπε σοβαρά ο Τακούλης.

Ο Τακούλης είχε πάρει την ειρωνεία αλλά και το κατηγορητήριο του Αντρέα πολύ σοβαρά. Επιστρέφοντας στην πρωτεύουσα είχε πολλές δουλειές να ταχτοποιήσει. Ξέκοψε από κάποιες παρέες που δεν του έκαναν καθόλου καλό. Πραγματικά έπιασε δουλειά σε νοσοκομείο κι αυτό όχι μόνο θα του εξασφάλιζε κάποια χρήματα, αλλά θα τον βοηθούσε επίσης να συγκεντρωθεί στο τέλειωμα των σπουδών του, που τα δύο τελευταία χρόνια υπέφεραν από τα προσωπικά του προβλήματα. Διάνυε τώρα το πέμπτο έτος κι είχε αποφασίσει να σοβαρευτεί και να σταματήσει να παίζει τον ανεξάρτητο αλλά και ανεύθυνο φοιτητή. Έγραψε γρήγορα το πρώτο γράμμα στους γονείς του με τη διεύθυνση του νοσοκομείου μέσα αλλά και το τηλέφωνο για να επικοινωνήσουν μαζί του στην ανάγκη. Οι γονείς του κατάλαβαν πως κάτι που δεν πήγαινε καθόλου καλά, ξαφνικά είχε μπει σε καλό δρόμο. Η ανακούφισή τους επικυρώθηκε αργότερα, όταν ένα δεύτερο γράμμα του, τους επιβεβαίωνε ότι θα έρχονταν

στις διακοπές του για να ιδωθούν αλλά μόνο για πέντε μέρες.

Ο Τακούλης είχε πέσει επάνω στον Αντρέα στο προαύλιο του Πανεπιστημίου μια μέρα καθώς έβγαινε από το αμφιθέατρο μετά την παράδοση ενός καθηγητού. Τον χαιρέτησε εγκάρδια:

-Τι βλέπω; ο Τακούλης! Τι γίνεσαι βρε θηρίο;

-Καλά είμαι. Τα νέα σου Αντρέα!.. είπε εκείνος απλά.

-Τα έμαθα, τα έμαθα τα καλά τα νέα και σε συγχαίρω!

-Φαίνεται πως έχεις καλούς πράκτορες αγαπητέ!.. είπε ο Τακούλης χαμογελώντας ειρωνικά.

-Όχι μην το παίρνεις έτσι φίλε! Πάρτο σα μια ευχάριστη διαπίστωση εκ μέρους μου! Γιατί τελικά έχεις συνείδηση και μάλιστα μεγάλη. Πώς αλλιώς εξηγείται αυτή η αλλαγή; Χαίρομαι, ειλικρινά χαίρομαι που γύρισες πίσω στο φοιτητικό μπουλούκι. Και… καλά τελειώματα! είπε ειλικρινά ο Αντρέας.

-Νά ‘σαι καλά. Έχεις δίκιο ότι και να πεις. Πάντως θα πρέπει να το ομολογήσω, πως κάποια λόγια σου εκείνο το απογευματάκι στο καφενείο, ενήργησαν σαν ιατρικό πάνω σε πληγή!.. Θα πρέπει να σ’ ευχαριστήσω έστω και εκ των υστέρων! ομολόγησε ο Τακούλης.

-Να μ’ ευχαριστήσεις συμπατριώτη! Γιατί όχι. Πάμε κάπου να κουβεντιάσουμε, παίρνοντας ένα αναψυκτικό, είπε ο Αντρέας εύθυμα.

-Εντάξει λοιπόν πάμε… απάντησε ο Τακούλης, και προχώρησαν μαζί έξω από το προαύλιο του Πανεπιστημίου.”

-Μα αυτή είναι καταπληκτική αφήγηση! Ώστε έτσι λοιπόν με την κυρά-Σταματούλα. Δε δουλεύει πια! Πόσο χαίρομαι γι’ αυτό, έστω κι αν τη χάσαμε την καλή μας τη λαχανού, είπε η μητέρα μου ήσυχα σαν και να συλλογίζονταν βαθειά τη στιγμή εκείνη.

-Βέβαια Μαίρη μου! Είναι ευχάριστο όταν τα παιδιά μπορούν έστω και μετά από το λάθος τους να ξεχωρίζουν το σωστό, το κακό από το καλό. Γιατί ο Τακούλης δεν ήταν κακός. Απλά φάνηκε αδύνατος σε κάποια στιγμή της ζωής του και ξεχάστηκε. Ευτυχώς που ένας άλλος νέος τον αφύπνισε και τα λόγια του τον ευαισθητοποίησαν. Έτσι σε λίγο καιρό ο Τακούλης θα είναι ένας επιστήμονας, και γονείς και συγχωριανοί θα είναι περήφανοι για την αφεντιά του, και με το δίκιο τους!

Οι περίπατοί μας…

Αργά το απόγευμα, μόλις κόπαζε κάπως ο καύσωνας του καλοκαιριού, η μητέρα μου μας έπαιρνε για ένα μικρόν περίπατο στη ραχούλα, δίπλα στην μεγάλη πόρτα του Κάστρου, από τη μεριά της λίμνης.

Είναι ιστορικά γνωστό ότι στο Κάστρο της Βυζαντινής Ακρόπολης των Ιωαννίνων, αρχικά πέρασαν οι Νορμανδοί επί Βοημούνδου, οι

Κομνηνοί και οι Σέρβοι ηγεμόνες και τελευταίος ο δραστηριότατος Τουρκαλβανός, Αλή Πασάς. Όσοι πέρασαν έκαναν και κάποιες αλλαγές σ' αυτό. Ο τελευταίος όμως κατακτητής, ο Αλής, με τις αλλαγές που έκανε για να το ενισχύσει, το άλλαξε τόσο, ώστε τα ίχνη του πρώτου Βυζαντινού κτίσματος έσβησαν. Το Κάστρο βρίσκεται στην ανατολική πλευρά της πολιτείας μας δίπλα στην αξιολάτρευτη λίμνη, Παμβώτιδα. Στα χρόνια του Βυζαντίου περιλάμβανε την πόλη των Ιωαννίνων κι έχει αρκετές, μεγάλες πόρτες, έξι αν θυμάμαι καλά. Η κύρια είσοδός του είναι στην Πλατεία του Αγίου Γεωργίου του Νεομάρτυρα, του πολιούχου της πόλης μας ή το καλούμενο Κουρμανιό. Δίπλα στην τεράστια είσοδο των δέκα μέτρων, εκεί όπου κρεμάστηκε ο Άγιος Γεώργιος[1], από τους Τούρκους επί του Μουσταφά-Νοερά Πασά, βρίσκεται το προσκυνητάρι του Αγίου. Την πόρτα ετούτη, την κλείδωναν οι Τούρκοι για ασφάλεια. Τα κλειδιά κατασκευάστηκαν την εποχή του Αλή Πασά. Οι κάτοικοι του Κάστρου ήταν Γιαννιώτες-Έλληνες χριστιανοί, μέχρι την επανάσταση του Διονυσίου του Φιλόσοφου ή Σκυλοσόφου, καθώς τον αποκάλεσαν οι εχθροί του, οι Τούρκοι, το 16ο αιώνα[2]. Η επανάσταση

[1] Την 17η Ιανουαρίου 1838, ως ίππαρχος.

[2] Την πρώτη επανάσταση (το 1611) απ' όλες, όσες την ακολούθησαν από τους σκλαβωμένους στους Τούρκους Έλληνες για την απελευθέρωσή τους.

αυτή απέτυχε και κόστισε τη ζωή του προδομένου Διονυσίου[1] και την τιμωρία των Χριστιανών Ιωαννιτών, που διώχτηκαν από το Κάστρο, και τη θέση τους πήραν Τούρκοι κι Εβραίοι.

Η μητέρα μας και εμείς -η Τάνα, ο Άκης κι εγώ-, καθόμαστε εκεί πάνω στην δροσερή ραχούλα για μια-δυο ώρες, χαζεύοντας με τους περιπατητές στην παραλιακή λεωφόρο που κείται ακριβώς κάτω από αυτή. Από τη μεγάλη πόρτα, ακριβώς δίπλα, μπορούσαμε να βρεθούμε στην παραλιακή λεωφόρο την περίφημη για τα αιωνόβια πλατάνια της, κατεβαίνοντας, μερικά μόνο, σκαλοπάτια. Ο ικανότατος ήλιος του καλοκαιριού δεν μπορούσε να διαπεράσει την τεράστια καταπράσινη αψίδα, που σχημάτιζαν τα πλατάνια που δρόσιζαν τους περιπατητές. Μόνο το χειμώνα ζέσταινε άνετα την παγωνιά ο καλός μας ήλιος και μετρίαζε την υγρασία της περιοχής, καθώς τα παμπάλαια δέντρα ως φυλλοβόλα, έχαναν την πράσινη φορεσιά τους μέχρι την Άνοιξη. Οι συμπαθέστατοι πράσινοι γίγαντες δροσίζονταν το καλοκαίρι από τα λιμνίσια νερά, που κινούνταν άλλοτε αέναα, σα σε παιγνίδι, και άλλοτε υψώνονταν άγρια, σαν

[1] Το σπήλαιο στο οποίο κρύβονταν ο Διονύσιος ο Φιλόσοφος βρίσκεται κάτω από τους μεγάλους βράχους στην παραλιακή (Λεωφόρος παρά τη λίμνη Παμβώτιδα), όπου και τα τείχη του Κάστρου και φέρει την αρμόδια επιγραφή.

οργισμένα υδάτινα όντα πού ήθελαν θαρρείς να καταποντίσουν ό,τι κι αν έβρισκαν μπροστά τους. Παράξενη ετούτη η λίμνη. Δε φημίζονταν για τις γοργόνες της. Σίγουρα όμως είχε τα στοιχειά της, που κάποτε τη βασάνιζαν με τα καπρίτσια τους, καθώς και τους ανθρώπους της πολιτείας μας.

Αγαπούσαμε να χαζεύουμε κυττώντας τη λίμνη "μας" και το νησάκι της, που οι θρύλοι τα είχαν κάνει ξακουστά. Ποιος δεν το ξέρει ότι 'ο σκληρός' πασάς της πόλης μας βρήκε το θάνατο στο νησάκι από τους ανθρώπους του Σουλτάνου, και ξεψύχησε στα χέρια της φημισμένης 'κυράς Βασιλικής' στο κελί του Αγίου Παντελεήμονα; Οπωσδήποτε το συγκεκριμένο γεγονός είχε ανακουφίσει τους σκλαβωμένους Γιαννιώτες της εποχής.

Αληθινά ετούτη η πολιτεία είναι σπουδαία. Έχει μακραίωνο ένδοξο παρελθόν και μαγεύει με τις ιστορίες που κάποτε περιβάλλονται από μυστήριο, όπως η γνωστή σε όλους ιστορία της κυράς Ευφροσύνης και του Μουχτάρ Πασά, γιου του Αλή. Δίπλα στους εκτελεστές, μάρτυρες του τραγικού συμβάντος του πνιγμού της με δεκαεφτά αρχοντοπούλες της πολιτείας μας, της εποχής, υπήρξαν τα αιώνια βουνά που στον πετρωμένο τους χορό, την προστατεύουν, ζηλωτές της ομορφιάς της και των μυστηρίων της.

Στο μικρό μας περίπατο με τη μητέρα μας, σαν παιδιά που είμαστε γεμάτα ανησυχία και κινητικότητα, γρήγορα πεινούσαμε και μας άρεσε να τσιμπολογάμε κάτι νόστιμο κάθε λίγο και λιγάκι. Έτσι τσιμπούσαμε λίγο σταρένιο ψωμί με λίγη φέτα, και κάποτε ίσως και λίγη κατακόκκινη από το γίνωμα, στρουμπουλή τομάτα. Τρώγαμε ένα ροδάκινο ή λίγο σταφύλι, άλλοτε πάλι ένα κομματάκι σταφιδόψωμο, που τόσο όμορφα σκάρωνε η μητέρα, για μας. Μετά από το κέϊκ πίναμε λιγάκι νερό αν διψούσαμε, από εκείνο που πάντα κρατούσε στις εξόδους μας, μέσα στη μεγάλη τσάντα της η μητέρα μας. Αγαπούσαμε να καθόμαστε, να μασουλάμε και ν' ακούμε τη μητέρα μας να λέει τις ίδιες ιστορίες και ίσως μια νέα που είχε διαβάσει πρόσφατα. Οι ιστορίες ήταν συνήθως σχετικές με την ιστορία της αγαπημένης, χαμένης πατρίδας, το Αμόριο, που η μητέρα μας είχε ακούσει πολλές φορές από τη δική της, την πολυαγαπημένη μας γιαγιά Σουλτάνα. Μας επαναλάμβανε επίσης κάποια παραμύθια της Χαλιμάς ή κάποια παλιά κι αγαπημένα ανέκδοτα με πρωταγωνιστή το Ναστραντίν Χότζα. Εμείς την παρακαλούσαμε να μας τα αφηγείται κι αυτή δε μας χάλαγε το χατίρι. Παράξενο ίσως, αλλά ποτέ δε βαριόμαστε να τις ακούμε. Η μητέρα μου είχε τον πιο όμορφο τρόπο να ζωντανεύει τις αφηγήσεις της, να μας

μαγεύει, και να φουντώνει τη δική μου φαντασία, ώστε να πλάθω με τη σειρά μου, τις δικές μου μικρές ιστορίες.

Στο τέλος αυτών των κοντινών εξόδων[1] μαζεύαμε λίγες από τις φλογισμένες από τον ήλιο της Δύσης, παπαρούνες, που ανέμιζαν στα πόδια της ραχούλας απ' τη μεριά του Κάστρου και με το πέσιμο πια του ήλιου, κατηφορίζαμε για το σπίτι μας.

Περνούσαμε ανάμεσα από τις καρυδιές, ένα ξέφραγο οικόπεδο ανοιχτό σε όλους - θυμάμαι ότι ανήκανε σε κάποιον ιδιώτη (μου διαφεύγει το όνομά του) και όχι στο δημόσιο. Ανεβαίναμε γρήγορα, κόβαμε μερικά κομμάτια τον καρπό τους που είχε μεγαλώσει αρκετά, αλλά δεν είχε ακόμη μελαχρινέψει η καρδιά τους. Βγάζαμε από τα τρυφερά καρύδια τον πράσινο προστατευτικό φλοιό τους, χτυπώντας τα με τις πέτρες. Τα χέρια μας τότε υγραίνονταν από το χυμό του πράσινου φλοιού, που σα στέγνωνε τα έβαφε καφετιά, σα σκουρόχρωμο ιώδιο, αλλά δε μας ένοιαζε. Στη συνέχεια σπάζαμε τον επίσης μαλακό ακόμα, εσωτερικό φλοιό για ν' ανακαλύψουμε και ν' απολαύσουμε επί τέλους το μωρουδίστικο, κάτασπρο, γλυκό θησαυρό: το φρέσκο καρύδι. Τ' αγαπούσα το καρύδι και μου άρεσε και σα γλυκό του

[1] Η απόσταση από το σπίτι μας, δεν ήταν μεγάλη καθόσον όταν ήμουν επτά και μισό περίπου χρονών, είχαμε μεταφερθεί και κατοικούσαμε στο Κάστρο, που ήταν πολύ κοντά στην προηγούμενη κατοικία μας στη Χρίστου Ευθυμίου.

κουταλιού και μάλιστα υπερβολικά. Οι Γιαννιώτισσες το έφτιαχναν με βαρύ σιρόπι, ανάμεσα σε τόσα άλλα, που η Γιαννιώτικη παράδοση τους επέβαλε. Κάποτε που με τα πολλά παρακάλια η μάνα μου το έφτιαξε, δεν είχα αφήσει κομμάτι για κομμάτι, τόση ήταν η αγάπη μου για τη μοναδική του γεύση.

Άλλοτε η μητέρα μου μας έπαιρνε σε μια δεύτερη ραχούλα, στην ακρόπολη του Ίτς Καλέ όπου βρίσκεται το Φετιχέ τζαμί του Καπλάν Πασά, κρεμασμένο κυριολεκτικά πάνω από τη λίμνη. Εδώ ήταν κτισμένο το παλάτι του Αλή Πασά που καταστράφηκε το 1822. Στον ίδιο χώρο είχε επίσης ταφεί και το ακέφαλο[1] σώμα του. Νοτιότερα είναι οι φυλακές του Ιτς Καλέ. Στις ημέρες των παιδικών μου χρόνων χτίστηκε και το καλούμενο Βασιλικό Περίπτερο. Σήμερα στον χώρο αυτό, στεγάζεται το Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων.

Στο ίδιο μέρος, όπως παραπάνω, είναι και εκκλησάκι των Αγίων Αναργύρων. Με τη μητέρα μας το επισκεπτόμαστε κάποτε, την ώρα του Εσπερινού. Λειτουργούσε συνήθως τις Κυριακάδες, με στρατιωτικό ιερωμένο και ψάλτες στρατιώτες. Οι λειτουργίες ήτανε πάντα απλές, ήσυχες, αγνές και ολιγόκοσμες,

[1] Οι Τούρκοι στρατιώτες του Σουλτάνου, αφού εκτέλεσαν τον Αλή, ακολουθώντας πάντα τις διαταγές του άρχοντά τους, του πήραν το κεφάλι και το μετέφεραν σε εκείνον.

κατανυκτικές με ένα λόγο. Κάποιες φορές παρευρισκόμασταν σε ετούτες, με τη μητέρα μου. Ανάβαμε τότε το κεράκι μας, ασπαζόμαστε τις εικόνες, καθόμαστε σιωπηλά στο στασίδι μας και σαν τελείωνε, κατηφορίζαμε αργά το χωματένιο μονοπάτι.

Κι όταν κάναμε 'εκδρομούλες', εδώ, η μητέρα μας έλεγε τα ίδια αγαπητά ανέκδοτα ή τις ιστοριούλες, που εμείς επιμέναμε να θέλουμε ν' ακούμε, από το γλυκό της στόμα.

-Πάλι την ίδια ιστορία; ρώταγε εκείνη χαμογελώντας υπομονετικά.

-Πάλι μαμά, πάλι... Έλα σε παρακαλώ! έλεγα εγώ αχόρταγα, λες κι ήθελα με την επανάληψη να χωνέψω καλά και να κλειδώσω βαθειά μέσα μου εκείνες τις όμορφες στιγμές, όπλο παρηγοριάς και κουράγιου για τα χρόνια που θ' ακολουθούσαν! Κάποτε ξεκαρδιζόμαστε στα γέλια παρασύροντας και τη μητέρα στο δικό μας τον παιδικό, τον ξέγνοιαστο κόσμο!

Άλλοτε πάλι περνώντας τα ερειπωμένα χαμάμ του Κάστρου ανεβαίναμε το καλντερίμι για να φτάσουμε την ξύλινη πόρτα, στο ΒΑ άκρο της. Εκεί στο άλλοτε τέμενος του Ασλάν Πασά (γενίτσαρου από Χριστιανική οικογένεια της Βίτσας Ζαγορίου), που είχε κτιστεί το 1618, κι όπως λέει η παράδοση, επάνω στα ερείπια του Βυζαντινού Μοναστηριού του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, στεγάζεται το Δημοτικό Μουσείο

της πολιτείας μας. Το Μοναστήρι το είχαν καταστρέψει οι Τούρκοι σε ανάμνηση της αποτυχημένης επανάστασης του Διονυσίου του Φιλοσόφου -όπως έχω ήδη αναφέρει-, αφού θανάτωσαν όλους τους μοναχούς. Η αρχιτεκτονική του Τεμένους είναι μείγμα από ανατολίτικα και βυζαντινά στοιχεία.

Στα δεκαέξι ή δεκαεφτά χρόνια μου, όταν πλέον είχα κάποια ελάχιστα έστω δικαιώματα από τους γονείς μου -καθώς σίγουρα σεβόμουν τις απόψεις της μικρής κοινωνίας μας και τους κανόνες ήθους της εποχής- πηγαίναμε πολλές φορές και μόνες μας, η αδερφή μου Τάνα κι εγώ με τις δικές μας πλέον παρέες αλλά και μαζί, με κοινές φίλες. Οι επισκέψεις μας εκεί ήταν συχνές και δε βαριόμαστε να βλέπουμε και να επαναλαμβάνουμε τα ίδια: χαζεύαμε δηλαδή με τις τεράστιες σιδερένιες “μπάλες”, που σχημάτιζαν ένα μικρό όγκο ή ακόμη με τα παλιά κανόνια που τις έριχναν. Ιδιαίτερα μας εντυπωσίαζαν οι πλάκες των τούρκικων τάφων. Ανεβαίναμε μία ευρύχωρη πέτρινη σκάλα για να βρεθούμε στο ευρύτερο επίπεδο μπροστά από το Δημοτικό Μουσείο, όπου ήταν το μπρούτζινο ηλιακό ρολόι, δίπλα στις επάλξεις. Άλλοτε κρεμόμαστε πάνω τους, αψηφώντας το βάθος που έχασκε στις βραχώδεις άκρες. Σκαρφαλώναμε στη ράχη τους κι εκεί καθόμαστε. Απολαμβάναμε τη θέα που ήταν

ένα φανταχτερό μείγμα: οι κορφές των πλατανιών, η λίμνη, το νησάκι και τα βουνά. Εκεί ανακτούσαμε την πεποίθηση της ελευθερίας και σαν σε άσυλο μπορούσαμε να μιλήσουμε για τα “απόρρητα μυστικά μας”.

Μας επιτρέπονταν, χωρίς καθόλου να πληρώνουμε, να μπαίνουμε στο Δημοτικό Μουσείο όταν ήταν ανοιχτό και να θαυμάζουμε με το ίδιο πάντα ενδιαφέρον, τις ωραία κρατημένες χρυσοποικιλτές ελληνικές και τούρκικες στολές μέσα στις γυάλινες βιτρίνες, τα κειμήλια και τα διάφορα αντικείμενα, μαρτυρίες μιας μακρόχρονης, ένδοξης περιόδου αγωνιώδους αγώνα των Ελλήνων, των Γιαννιωτών, εναντίον των Τούρκων. Νομίσματα κι άλλα κατάλοιπα ελληνικά και τουρκικά, όπως σφραγίδες, σπουδαία έντυπα Τούρκικα, Εβραϊκά και Ελληνικά, καθώς και ποικίλα ευρήματα και αντίκες διατηρούνται μέσα σε γυάλινες προθήκες. Εικόνες μεταβυζαντινής περιόδου, σκεύη: ‘γκιούμια’, κανάτες, μαστραπάδες, κεντήματα, τούρκικα αντικείμενα και έπιπλα, διάφορες επιγραφές στους τοίχους αλλά και σε πλάκες, πορτραίτα ηρώων, φωτογραφίες και άλλα πολλά και διάφορα που υπάρχουν, κοσμούν χαρακτηριστικά τον χώρο του Μουσείου.

Σε αυτόν τον χώρο πιστεύαμε ότι δείχναμε και εμείς ότι σαν άξια ελληνόπουλα, απόγονοι σπουδαίων προπατόρων, καθόλου δε

φοβόμαστε κι έτσι δε διστάζαμε ν' ανεβαίνουμε στο 'στοιχειωμένο' μιναρέ του τζαμιού, μέσα από την ασφυκτικά στενή και ελικοειδή σκαλίτσα του. Σα φτάναμε στο άνοιγμα, παίρναμε μια βαθειά αναπνοή κι αφού κυττούσαμε με θαυμασμό, ένα γύρω, φωνάζαμε, παίρνοντας το απαραίτητο σοβαρό ύφος. Επιχειρούσαμε ν' αναπαραστήσουμε το Χότζα που στους χαλεπούς για τους Χριστιανούς χρόνους, βάζοντας την παλάμη γύρω από το στόμα καλούσε βοώντας το Θεό του: "Αλλάχ!.. Αλλάχ!.. Αλλάχ!.."

Φύλακας του χώρου ήταν ο πατέρας της φίλης μας Ειρήνης, Κερκυραίοι αυτός και η γυναίκα του, και άνθρωποι που φέρνονταν με κατανόηση, προς τα παιδιά. Έτσι ποτέ δε μας μάλωναν ή μας έκαναν την παραμικρή παρατήρηση. Άλλωστε τα χρόνια εκείνα οι τουρίστες ήταν λιγοστοί αν όχι ελάχιστοι, και έρχονταν στις διακοπές του Πάσχα ή το Καλοκαίρι.

Στο σπίτι μας, κάτω από το τεράστιο τείχος του Κάστρου την εποχή αυτή, καθόμαστε τα βραδάκια στη βεράντα αψηφώντας ηρωικά τα κουνούπια, που ανάλογα με τον καιρό επέδραμαν εναντίον μας, ημών των 'καστρινών', κατευθυνόμενα κυρίως από τα στάσιμα νερά, έξω από την πολιτεία ή από τις πυκνές καλαμιές της Τραμπάτοβας, αλλά και εκείνες

γύρω από τη λίμνη ή το νησάκι, όπου το νερό ήταν σχεδόν πάντα ήρεμο.

Κουβεντιάζοντας, περιμέναμε τον πατέρα μου, να έρθει από το εμπορορραφείο. Έκλεινε συνήθως αργά και πολύ περισσότερο όταν πλησίαζαν γιορτινές ημέρες. Πολλές φορές κατάφθανε φέρνοντας κάποιες σπουδαίες λιχουδιές, όπως, γαλακτομπούρεκο, κανταΐφι, μπακλαβά, ρεβανί ή άλλοτε κάποιες αιθέριες σοκολατίνες ή εκείνες του αμυγδάλου. Συχνά ο πατέρας μου με τη μητέρα μου, συμφωνούσαν και βγαίναμε σε κάποιο εξοχικό εστιατόριο. Ήταν μια συνήθεια οικογενειακή που τη γνώρισα από πολύ μικρή. Έτσι λοιπόν άλλοτε πηγαίναμε στο Μώλο, στη λίμνη, και συνήθως στου Χρ. Μακρή, στον "Τενεκέ", όπου συγχρόνως μπορούσαμε να απολαύσουμε μια καλή παράσταση του Καραγκιόζη ή ένα μουσικοχορευτικό ζευγάρι, κάποια ακροβατικά νούμερα ή ακόμη τραγούδι, από κάποιους αστέρες του Ελληνικού πενταγράμμου, της εποχής.

Η μαγεία των δειλινών χάνονταν το χειμώνα που τα κρύα βάραιναν πάνω από τη γραφική μας πόλη. Τότε που σαν αποχωρούσε κι η τελευταία ακτίδα του ήλιου, το δειλινό μας εύρισκε κοντά στη φωτιά της σόμπας με τα βιβλία στα χέρια. Το βραδάκι έρχονταν σχεδόν αμέσως με το βασίλεμα του ήλιου κι αφού

είχαμε αποφάγει, πολύ αργότερα το βράδυ πια, η μητέρα μας έβαζε κάποια χαραγμένα κάστανα απάνω στην καυτή σιδερένια πλάκα της σόμπας, όπου τα έψηνε με υπομονή, στη συνέχεια τα καθάριζε και τα έβαζε στο μεγάλο κατάλευκο πιάτο, για να τα γευτούμε.

Κάποια πρωινά του χειμώνα, που δεν έβλεπες δυο μέτρα μπροστά σου από την πυκνή όπως η "Λονδρέζικη" ομίχλη, οι Γιαννιώτες, με τις μύτες ή τους λοβούς των αυτιών τους, κατακόκκινα, περπατούσαν βιαστικά με χωμένα τα χέρια στα βαριά τους παλτά, με σηκωμένους τους γιακάδες, με τα κασκόλ γύρω από το λαιμό και τις ρεπούμπλικες ή τις τραγιάσκες στα κεφάλια. Οι γυναίκες κουκουλώνονταν με το μάλλινο σάλι, το σκουφί ή τη μαντίλα, για να προστατευτούν από τη βαριά υγρασία, ως που να βγει ο ευλογημένος ήλιος για τα καλά, και να τη διαλύσει. Αυτό το τελευταίο, γίνονταν κάποτε στις δέκα η ώρα το πρωί ή κι αργότερα προς το μεσημέρι.

Με τα χιόνια βέβαια γίνονταν πολύ περισσότερο ενδιαφέρων, ο χειμώνας. Πώς αγαπούσα να χαζεύω από το παράθυρο τις πρώτες διαλεχτές, κατάλευκες νιφάδες που ζαλισμένες από το πέρασμά τους στη ζωή, χόρευαν ευτυχισμένες, ώσπου σωριάζονταν αφήνοντας για λίγο την παρουσία τους να διαγράφεται επάνω στα φυλλώματα των δέντρων, στις στέγες, στο χώμα. Συνήθως το

χιόνι ήταν τόσο παγωμένο που το τίναζε κανείς από πάνω του, χωρίς ν' αφήνει το παραμικρό ίχνος υγρασίας στα ρούχα του. Όταν το έστρωνε για τα καλά, καθώς ήταν φρέσκο, το άκουγες να κάνει έναν κρουστό θόρυβο - "κρατς... κρατς..."- κάτω από τα παπούτσια σου και χαιρόσουν ν' αφήνεις τα αχνάρια σου απάνω στο άσπιλο στρώμα του. Τότε ήταν που μας έπιανε μια μανία να βγούμε έξω αψηφώντας το κρύο, να το πιάσουμε και να το σφίξουμε μέσα στις παλάμες μας ώσπου ξύλιαζαν από το μούδιασμα και τελικά πονούσαν, τρέχαμε να φορέσουμε τα γάντια μας. Κάποτε φτιάχναμε έναν χιονάνθρωπο στην αυλή μας κι ακολουθώντας την κοινή συνταγή, του φορούσαμε έναν κόκκινο λαιμοδέτη, ένα παλιό σκουφί στο κεφάλι του, ένα ξυλάκι για πίπα στο στόμα του και μια σκούπα με μακρύ κοντάρι στο δίπλα του.

Τα πολλά πατήματα και φυσικά ο αγαπητός ήλιος, έλιωναν το χιόνι τελικά και τότε, καθώς ανακατεύονταν με το υγρό χώμα, λερώνονταν, γίνονταν αξιολύπητο και καθώς 'πέθαινε', δεν άρεσε σε κανέναν. Με τέτοιον καιρό δεν έλειπαν και τα ατυχήματα: κάποιοι γλιστρώντας έσπαζαν πόδια ή χέρια.

Οι περίπατοί μας, δεν περιορίζονταν στις εξόδους μας, μόνο με τη μητέρα μας. Κάποτε βγαίναμε όλη η οικογένεια μαζί και απέβαιναν

διαφορετικοί, ανάλογα μάλιστα με την εποχή του έτους. Έτσι το χειμώνα γίνονταν τις Κυριακές συνήθως, τότε που ο πατέρας μας δε δούλευε. Ανάμεσα στους αγαπημένους τόπους για τους περιπάτους μας, συμπεριλαμβάνονταν ο λοφίσκος της Περιβλέπτου με την γραφική ομώνυμη εκκλησία και το νεκροταφείο της, το Βελισάριο και ο λόφος του σανατορίου.

Άλλες φορές, αφού σταματούσαμε στον Κουραμπά, κατεβαίναμε στα Λακκώματα. Ήταν μεγάλες διαδρομές αυτές που κούραζαν εμάς τα παιδιά και μας άνοιγαν την όρεξη. Στο γυρισμό ο πατέρας μου μας πήγαινε στην Ψησταριά-Εστιατόριο του Αβραάμ και της γυναίκας του της 'κουμπάρας' μας, της Ερασμίας, δίπλα σχεδόν στο ζαχαροπλαστείο του Σταύρου Σταύρου (πατέρα της Ερασμίας). Παράγγελνε τότε τηγανητές πατατούλες και γλυκάδια, κοκορέτσι και σπληνάντερο, γιατί ήξερε ότι ήταν ορεκτικά και τ' αγαπούσαμε. Του πατέρα μου του άρεσε πάρα πολύ να μας πηγαίνει στα καλά εστιατόρια και να μας κάνει το δείπνο Κυριακάδες ή άλλες διακοπές. Χαρακτηριστική ήταν η έκφρασή του:

-Φάτε παιδιά μου, φάτε!..

Γυρνώντας ύστερα προς τον σερβιτόρο τον φώναζε με απαίτηση:

-Παιδί!.. Φέρε σε παρακαλώ και μια μερίδα συκωτάκια, ριγανάτα και λίγες ακόμη

τηγανιτές πατατούλες! Ξέρεις εσύ! Άιντε μπράβο!

Ο σερβιτόρος βέβαια, “τσακίζονταν” να μας εξυπηρετήσει, μια κι ο πατέρας μου ήταν εκλεκτός πελάτης του καταστήματος.

Άλλοτε πάλι μας πήγαινε στον κινηματογράφο και μετά στο ζαχαροπλαστείο. Η αγάπη του για μας, τον έκανε να είναι φοβερά γενναιόδωρος. Πολλές φορές η μητέρα μου δεν έρχονταν. Ο αδερφός μου, που τότε ήταν μικρός, την έκλεινε στο σπίτι.

Το καλοκαίρι ο Μώλος και η λίμνη, με τα δροσερά στέκια της τη Ντραμπάτοβα και το λουλουδιασμένο Νησάκι, ήταν περιζήτητα σε όλους. Πολύ συχνά τα επισκεπτόμαστε με τους γονείς μου και κάποτε μεγάλωνε η συντροφιά γιατί έρχονταν μαζί μας και οι θείοι μου. Κάναμε τις μικρές εκδρομές μας παίρνοντας τη βενζινάκατο από τον Μώλο και τραβούσαμε φορτωμένοι τις κουβέρτες για στρώσιμο, με φαγητά, φρούτα, ποτά κι αναψυκτικά, για να περάσουμε όλη την ημέρα. Ήταν πραγματικά σπουδαίες εκδρομές. Τραβούσαμε πέρα από το Μοναστήρι- εκκλησούλα του Αγίου Παντελεήμονα, που βρίσκεται μέσα στο ίδιο χώρο όπου και το παλιό εξοχικό του Αλή Πασά (εκεί όπου εκτελέστηκε, όπως είπα παραπάνω), κοντά στις καλαμιές, δίπλα στη δροσερή πηγούλα του βράχου που είχε κρύσταλλο νερό.

Ο πατέρας μου, σ' ετούτες τις εκδρομές έπαιρνε τις πετονιές του, τ' αγκίστρια και τα βαρίδια. Διάλεγε ένα μέρος στην όχθη της λίμνης κι έβαζε στη σειρά δυο-τρεις πετονιές στηριγμένες σε καλαμάκια μπηγμένα στην ακρολιμνιά. Αυτές ήταν εφοδιασμένες μ' αγκιστρωμένα κοινά σκουλήκια του κήπου ή ψωμοτύρι, που ο πατέρας μου τα είχε προετοιμασμένα από την παραμονή της εκδρομής μας. Ύστερα μας έβαζε στη σειρά την Νάνα κι εμένα να προσέχουμε τις πετονιές για το παραμικρό κούνημα, που υποθετικά ίσως και να σήμαινε κάποιο τσίμπημα των ψαριών. Σαν αλιευτικοί παρατηρητές είχαμε κάποιες επιτυχίες. Τις περισσότερες φορές όμως η αφεντιά μου, βαριόμουν να κάθομαι και να περιμένω τη μεγαλειότητά τους τα ψάρια, να κοπιάσουν και να γευτούν το δόλωμα του πατέρα μου. Μου άρεσε καλύτερα να διαβάζω κάποια ιστορία ή να παρακολουθώ την κίνηση γύρω μου της φύσης, κρατώντας σημειώσεις ή ζωγραφίζοντας. Άλλωστε, πάντα στις καλοκαιρινές διακοπές μας, στο σχολείο απαιτούσε να γράφουμε τις εντυπώσεις μας από το καλοκαίρι και να τις παραδίνουμε στο δάσκαλό μας, όταν άνοιγαν τα σχολεία για το νέο εκπαιδευτικό έτος. Προτιμούσα λοιπόν να κρατώ σημειώσεις και να είμαι προετοιμασμένη.

Για να κυλάει η ώρα ευχάριστα και δημιουργικά, μου άρεσαν κι άλλες απασχολήσεις στις εκδρομές μας, όπως το κέντημα. Αλλά τις Κυριακές δεν μας το επέτρεπε η μητέρα μου, γιατί “ήταν αργία, ημέρα της εκκλησιάς, γιορτή του Κυρίου”.
Όταν δεν πηγαίναμε οικογενειακές εκδρομές τις Κυριακές, πηγαίναμε στην εκκλησία, όπως ήταν εντελώς φυσικό. Κι ακόμη αν δε μπορούσε η μητέρα μου να έρθει μαζί μας, μας έστελνε με τη γιαγιά μας τη Σουλτάνα.

Σαν μεγαλώσαμε κάπως πηγαίναμε μόνες η Τάνα κι εγώ και στο τέλος της θείας λειτουργίας καθόμαστε για το κατηχητικό σχολείο. Όταν όμως τελείωσα το Δημοτικό σχολείο, έπαψα να πηγαίνω στο Κατηχητικό. Η περιέργειά μου είχε κατευθυνθεί αλλού. Άλλωστε στο Γυμνάσιο Θηλέων -Ιωαννίνων πάντα- από ενωρίς κάναμε εξονυχιστική ανάλυση του Ευαγγελίου, με τον καθηγητή μας των Θρησκευτικών, αξιόλογο άνθρωπο με τα μέτρα της εποχής. Νόμισα μετά από όλα αυτά, πως κατείχα πολλά σχετικά με το θρήσκευμά μας και μπορούσα άνετα πλέον να διαβάζω και να καταλαβαίνω την ελληνιστική των Ευαγγελίων και τη γλώσσα των Βυζαντινών τροπαρίων.

Καθώς μεγαλώναμε αρχίσαμε τις επισκέψεις μας οικογενειακώς έξω από την πολιτεία μας. Επισκεφτήκαμε επανειλημμένα

μέρη των Επτανήσων, την Κέρκυρα και την Λευκάδα την Ηγουμενίτσα, την Άρτα ή την Πρέβεζα, τα περίχωρα των Ιωαννίνων, τα διάφορα αξιοθέατα μεταξύ αυτών και τον χώρο του περίφημου αρχαιότερου μαντείου της Ελλάδας, τη Δωδώνη, όπου βρίσκεται και το επίσης αρχαιότερο και συνώνυμο Θέατρο.

Ότι όμως δεν είδα με τους γονείς μου το κάλυψαν πολύ ωραία, και θά 'λεγα εκτενώς, οι εκδρομές στα μαθητικά μου χρόνια, οργανωμένες από τα σχολεία στα οποία φοιτούσα κατά καιρούς. Τριήμερες ήταν οι εκδρομές του Δημοτικού σχολείου για τα μεγάλα παιδιά, κυρίως μέσα στην Ήπειρο. Ακολούθησαν αργότερα οι Γυμνασιακές πολυήμερες εκδρομές, μέχρι μία εβδομάδα, όπως ο γύρος της Πελοποννήσου. Με το Πανεπιστήμιο κάναμε ωραίες πολυήμερες επιμορφωτικές εκδρομές: στην Μακεδονία, στα Μετέωρα στη Θεσσαλία, στην Πελοπόννησο και στην Κρήτη. Την τελευταία της Κρήτης την έχασα για προσωπικούς λόγους, παρά το γεγονός ότι ο καϋμένος ο πατέρας μου είχε καταβάλει όλα τα έξοδα της εκδρομής!

Αναμφίβολα αποκόμισα πολλά από τις εμπειρίες μου αυτές. Ήταν μια μακροχρόνια περίοδος που με ετοίμασε για να αποδεχτώ την κοινωνία της εποχής, και δικαιωματικά να αξιωθώ την ανεξαρτητοποίησή μου σαν άτομο.

Ιντερμέδια Νοσταλγίας...

Παιγνίδια μέσα στ' όνειρο!

Τα παιγνίδια μας... μιας περασμένης εποχής...
τα χρόνια εκείνα τ' άγουρα, τ' αμέτρητα αστεία
ανάμνησες ευχάριστες, διαθήκη για τους νέους...

"*Πινακωτή, Πινακωτή*... από τ' άλλο μου τ' αυτί
γιατί 'ναι η μάνα μου κουφή!.."

Το έξυπνο *τηλέφωνο*, *έσπαζε* στην πορεία
κι οι λέξεις διαστρεβλώνονταν κι ακούγονταν
αστεία!..

Στα σοβαρά παιγνίδια μας ξεχώριζε η *σκλέντζα*.
Και το *σκλεντζί* τ' απέκρουε ο ένας που
φυλούσε
στον κύκλο μέσα να μη μπεί και το παιγνίδι
χάσει.

Παιγνίδι ήτανε σκληρό, ο *κρυφτοτενεκές*.
Εκείνος που τον πάταγε, έπρεπε να προσέχει
σαν τους κρυμμένους έψαχνε... τον τενεκέ μη
χάσει.

Και το *κουτσό* συμπλήρωνε την ακροβατική μας
άσκηση.

Με τέχνη τη χτυπούσαμε την πλακωτή την
πέτρα
-αλλοίμονο στα έξοδα του κάθε, του πατέρα-
παπούτσι δεν μας έμενε, μια και δε
σταματούσαμε
να σέρνουμε τα πόδια μας και να χοροπηδούμε
από κουτί, σε τρίγωνο κι ακόμη παραπέρα
με στήριγμα μοναδικό το ένα μας το πόδι.

Σίγουρα τ' αγαπήσαμε τ' όμορφο *γαϊτανάκι*
το στύλο, τις κορδέλες του, τις τυλιχτές
τις κόκκινες, τις πράσινες, τις κίτρινες,
τις γαλανές, τις άσπρες, όλες γοητευτικές.
Θυμάστε τα λογάκια του;

Γαϊτάνι είχα στο πλεχτρί
και τσόχα εις του ράπτη…
Και ξένου εις την ξενιτιά
και καρτερώ του νά 'ρθει.
Γαϊτανάκι μου πλεγμένο
στην ανέμη γυρισμένο.

Γαϊτάνι ας πλέξομεν παιδιά
χορεύοντας με χάρη.
Καθένας μας και καθεμιά
σαΐτες ας γενούμε.
Γαϊτανάκι μου πλεγμένο
στην ανέμη γυρισμένο.

Τι να την κάνω τη ζωή

ας είναι κι άλλη τόση
αφού υπάρχει θάνατος
και το κορμί θα λυώσει.
Γαϊτανάκι μου πλεγμένο
στην ανέμη γυρισμένο.

Χορεύοντας τα βήματα, πού ‘χαμε διδαχτεί
πλέκαμε τις κορδέλες μας, τριγύρω από το στύλο
το γαϊτανάκι πλέκοντας, που το τραγούδι έδενε.

Και την *τριώδα*; Ποιος την γνωρίζει από σας;
Ετούτη ήθελε μυαλό… Τα υλικά ήταν απλά:
το σχήμα γεωμετρικό, πάνω σε πέτρα χάραγμα.
Τα λιθαράκια κόκκινα ήταν και λευκά.

Και ποιος δεν το τραγούδαγε τ’ *όμορφο μαντιλάκι*!

Νάτο-νάτο το μαντιλάκι…
Ψάξε -ψάξε δε θα το βρεις…
Κι αν το βρεις θα τρελαθείς…
Το μαντιλάκι το φορείς…

Θ’ ακούσατε για την περίφημη μάνα
κολοκυθιά και τα κολοκυθάκια της.

Τα τελευταία άκουγαν κι ανάλογα απαντούσαν
στους αριθμούς που έκραζε η κολοκυθομάνα.

Κι αν κάποιος μπερδευότανε με τον απλό αριθμό του
στο κάλεσμα… δεν έκρενε…, ω!.. τρισαλίμονό του!
Μιμούνταν κάποιο ζωντανό φωνητικά, κινητικά κατά την τιμωρία του.

-Έχω μια κολοκυθιά που κάνει …
δέκα κολοκύθια…
-Γιατί να κάνει δέκα;
-Αμ' πόσα θες;
-Ας κάνει εφτά!..
-Και γιατί να κάνει εφτά;
-Αμ πόσα θες;
-Ας κάνει τρία…

Το μπέρδεμα ήτανε συχνό, και μάλιστα πολλές φορές
κι έτσι το διασκεδάζαμε και διόλου δεν γκρινιάζαμε!

Και στα *σκλαβάκια* έπαιζαν μονάχοι οι… αθλητές
πού 'χαν ποδάρια δυνατά, και ξέραν κι από κόλπα!
Παιγνίδι πατριωτικό… το παίζαμε σε ομάδες.
Σκοπός των δύο μας ήτανε: η λύτρωση των σκλάβων
π' απλώνανε τα μπράτσα τους και πάσχιζαν ν' αγγίξουν

το χέρι κάποιου ελεύτερου για να
λευτερωθούνε!

Και πάμε… πάμε λέγοντας…
Παιγνίδια για παιγνίδια!..

Περνάει… περνάει η μέλισσα
με τα μελισσόπουλα
και με τα παιδόπουλα!

Τα χέρια δύο ενώναμε σε μια ψηλή αψίδα
και το μελίσσι πέρναγε πάντοτε τραγουδώντας.
Το τελευταίο πιάνονταν στην παιδική αψίδα
που στένευε τριγύρω του στεφάνι μυστικού.
Εκεί ακροαζότανε κι έκρινε τις προτάσεις.
Εκείνες που του άρεσαν τον έκαναν ακόλουθο
του… τάδε αψιδοφόρου.
Και πέρναγε και πήγαινε τραγουδιστό μελίσσι
ώσπου το χώριζαν στα δυο, μικρές ομάδες δύο.
Στην πάλη για τη νίκη, μια φάση τελική:
την άλλη, όποια παράσερνε, ήταν η δυνατή!

Η γειτονιά μου η Καστρινή

Τ’ ήταν εκείνη η γειτονιά…
Η γειτονιά η μαγική
πού ‘χε δικά της σύνορα
τον φωτεινό ορίζοντα
όλη ζωή και νιάτα!

Σοκάκι του γκαλντεριμιού
στου Κάστρου τα ισκιώματα
και στις χτισμένες τις αυλές
στις γρανιτένιες σκάλες
με τη γραμμή την κάτασπρη
την ασβεστοκαμωμένη…
Όλα στη λαμπρογειτονιά
των παιδικών μου χρόνων.

Στα δυο τζαμιά, νεκρά
-Αγαρηνού μνημούρια-
στις μπάλες της φοβέρας
ανθήσαν και απανθήσανε
βλαστάρια ελληνικά.

Το γιασεμί, τ’ αγιόκλιμα
το ροζακί τριαντάφυλλο,
μπουκέτα στον ανήφορο
σκαρφάλωμα ομορφιάς
και το μελισσοπαιδολόγι
μεθούσε στ’ άρωμά τους.

Κορίτσια, αγόρια στη σειρά
-ποιος νοιάζονταν στ’ αλήθεια;-
όλα είμαστε ισότιμα
καθόμαστε παρέα
και το μελισσοβότανο
μοιράζαμε ωραία.

Μ’ αστεία και με σοβαρά
τη γειτονιά κουφαίναμε
και πλάθαμε ανέμελα
στο παιδικό υφάδι
την ευτυχία της ζωής
με γέλια και με μυστικά.

Κανείς μας δε γνοιαζότανε
το κρύο ή τη ζέστη
ο άνεμος της άνοιξης
ήταν παντοτινός.

Και παίζαμε… και παίζαμε…
μεσ’ τη ζωή τριβόμαστε
παρέα μεγαλώναμε
παιδιά τρελά, αγνά παιδιά
όλα μια οικογένεια.

Χαιρόμαστε, γελούσαμε
τα σύννεφα αψηφούσαμε.

Ο χρόνος λες και έκλεινε
τα μάτια νυσταγμένος
μπροστά στην ευτυχία μας
και στην ανεμελιά μας.
Κι αυτός θαρρώ χαιρότανε
θαρρώ κι αυτός λυπότανε
που όλα εξελίσσονταν
στη φυσική πορεία τους!

Περνούσαν έτσι οι μέρες μας
περάσανε τα χρόνια
χαμπάρι δεν το πήραμε
πως φεύγαν τα παιδάτα…

Στις λιποθυμισμένες τις πρασιές
στ' αγιόκλιμα την ομορφιά
στου γραβανιού την αρχοντιά
στου γιασεμιού το μύρο
γεννήθηκα, αναστήθηκα
κι αγάπησά σας Γιάννινα!..

Θυμάμαι τώρα στα όνειρα
τα χρόνια στην παράδεισο!

Ο καλαϊτζής

-Ο καλαϊτζής!.. Κυράδες κι αφέντρες, παντρεμένες κι ανύπαντρες… Εδώ ο καλαϊτζής!.. Γανώνω… τροχίζω… όοοτι αγαπά η καρδιά σας!.. Τζάμπα λέω… Τζάμπα!.. Κουτάλια, πιρούνια, μαχαίρια, ταψιά, μπρικάκια του καφέ, καλαΐζω!.. Μαχαίρια, λάμες, τσεκούρια τροχίζω!.. Ο καλαϊτζής!..

-Τρέχα, παιδί μου, τρέχα να χαρείς να προλάβεις το γύφτο! Πρέπει να μου κάνει μια δουλειά!.. μου φώναξε η μητέρα μου μόλις άκουσε τον καλαϊτζή να διαλαλεί τις επαγγελματικές του ικανότητες.

Έτρεξα κάτω τη μεγάλη σκάλα, πέρασα τρεχάτη την αυλή και βρέθηκα ασθμαίνουσα στη βαριά εξώπορτα. Την άνοιξα με δυσκολία και στάθηκα στο κατώφλι της. Εκεί πήρα βαθιά αναπνοή και περίμενα να φτάσει κοντά ο καλαϊτζής. Καθώς πλησίαζε δε μου φάνηκε ότι ήταν πολύ μεγάλος, ούτε όμως και πολύ νέος. Ήταν μαυριδερός κι ατημέλητος. “Είναι η δουλειά του γανωματή, που τον κάνει να φαίνεται έτσι”, σκέφτηκα για μια στιγμή, παρακολουθώντας τον να πλησιάζει. Όταν με είδε, σα να κατάλαβε από το ύφος μου ότι περίμενα για την αφεντιά του, βράδυνε το βήμα του. Όταν έφτασε, σχεδόν μπροστά στην πόρτα μας, τον σταμάτησα λέγοντας:

-Κύριε γύφτο… θέλω να πω κύριε καλαϊτζή!.. Η… μαμά μου σε θέλει για μια δουλειά…

Όταν κατάλαβα τι είχα πει, κοκκίνισα καταντροπιασμένη από την γκάφα μου.

-Καλημέρα κόρη μου! Ευχαρίστως να περιμένω για την κυρία μαμά σου, είπε αυτός χαμογελώντας καλοκάγαθα με κατανόηση.

Η μητέρα μου δεν άργησε να εμφανιστεί στην πόρτα μ' ένα πανεράκι μαχαιροπήρουνα και δύο χάλκινα μπρικάκια.

-Τσίλη… καλημέρα σου…

-Καλημέρα κυρά μου! είπε εκείνος ευγενικά, κάνοντας μια κλίση με το κεφάλι του.

-Τα βλέπεις αυτά εδώ; Πολύ σε παρακαλώ… θα μπορούσες να μου τα φτιάξεις καλά-καλά; Έτσι για ν' αντέξουν σταλίτσα… Σε προτιμώ αντί να τρέχω στους γανωτζήδες της Ανεξαρτησίας, είπε η μητέρα μου σοβαρή, δείχνοντάς του τα μαχαιροπήρουνα και τα χάλκινα μπρικάκια μέσα στο καλάθι.

-Ότι θέλει η καρδούλα σου κυρά μου. Και βέβαια μπορώ να σου τα καλαΐσω… Αυτή δεν είν' η δουλειά μου; Και καλά θα στα φτιάξω για να βαστάξουν, και σε πολύ φτηνή τιμή. Φτηνότερη από τους άλλους, της Ανεξαρτησίας, που έχουν κάνει το ψιλό και δε νοιάζονται για ποιότητα, να το ξέρεις!

-Εντάξει λοιπόν Τσίλη. Σε πιστεύω.

Εκείνος είχε κατεβάσει κιόλας το μικρό τραπεζάκι του, που τετράποδο στέκονταν τόσο ψηλό, όσο χρειάζονταν υποθέτω. Επάνω σ' αυτό υπήρχε ένα άνοιγμα μ' ένα μεταλλικό δοχείο

όπου έλιωνε το καλάι με τη βοήθεια δυνατής φλόγας κάτω απ' αυτό. Αφού έκανε την απαραίτητη προετοιμασία βούτηξε όλα τα μαχαιροπήρουνα ένα-ένα, κρατώντας τα με λαβίδα, ενώ τα μπρικάκια τα περιέχυσε με καλάι. Κάθε ένα από τα καλαϊσμένα κομμάτια, καυτά καθώς ήταν, τσίριζαν, όταν τα βούταγε μέσα σε ένα μικρό δοχείο με νερό. Έκανε αρκετή ώρα να τα καλαΐσει όλα αυτά τα κομμάτια. Η μητέρα μου στο διάστημα που δούλευε, δεν τον ενοχλούσε. Μόλις όμως τελείωσε, του έφτιαξε και του πρόσφερε μαζί μ' ένα ποτήρι δροσερό νερό, καφέ και δυο μουστοκούλουρα, που τ' ακούμπησε στο πεζούλι μέσα από την εξώπορτα.

Ο Τσίλης ευχαρίστησε τη μητέρα μου και βγάζοντας την τραγιάσκα του, σκούπισε τον ιδρώτα του. Άφησε έτσι να φανεί μέρος από το δέρμα του μετώπου του, που ήταν λευκό αντίθετα με το ηλιοψημένο πρόσωπό του. "Κι εγώ τον είπα 'γύφτο'!.." σκέφτηκα στεναχωρημένη. Είχα μέχρι τότε την αντίληψη ότι όλα τα μέλη της φυλής του, ήταν μαυριδεροί.

Τα μαχαιροπήρουνα γυάλιζαν τώρα σαν ασημένια. Όλη τους η επιφάνεια είχε καλυφτεί από το θαυματουργό καλάι ή κασσίτερο στη γλώσσα της επιστήμης, όπως έμαθα, κυττάζοντας τη λέξη στο λεξικό μου. Ήταν ευεργετικό μέταλλο αφού δεν άφηνε τα τσίγκινα

μαχαιροπήρουνα να σκουριάζουν και μας επέτρεπε να τα χρησιμοποιούμε χωρίς να διατρέχουμε τον κίνδυνο της μόλυνσης, έστω και για ένα χρονικό διάστημα μόνο.

Όταν τελικά έφυγε ο Τσίλης και είχαμε πια μπει μέσα, τόλμησα να πω στη μητέρα μου.

-Μαμά με ντρόπιασες!

-Μπα; Πώς παιδί μου; ρώτησε εκείνη ξαφνιασμένη.

-Τον είπες 'γύφτο' και μου ξέφυγε κι εμένα και τον κάλεσα το ίδιο, είπα στεναχωρημένη.

-Μπα κόρη μου!.. Ο Τσίλης είναι γύφτος! Και το παινεύεται παρακαλώ. Θαρρείς πώς ντρέπεται για το τι είναι; Τον γνωρίζουμε από χρόνια. Εσύ ήσουν πολύ μικρή τότε που ο Τσίλης -ήταν πολύ νέος- γύρναγε τις γειτονιές του Κάστρου με μια μεγάλη αρκούδα. Τη "Μαμά Αρκούδα" -έτσι τη φώναζε- έλεγε ότι την είχε γυμνάσει από καιρό ο πατέρας του. Πάντα κράταγε ένα ντέφι και τό 'παιζε συνοδεύοντας και με τραγούδι τα βήματα της αρκούδας, που ήταν μεγάλη και βαριά, ντυμένη τη γούνα της σε σοκολατένιο καφετί χρώμα. Είχε για περιδέραιο, φορεμένα στο λαιμό, μια σειρά μικρά κουδουνάκια, που κουδούνιζαν αργά όπως αργός ήταν κι ο χορός της, όταν την έβαζε ο Τσίλης να χορέψει. Ήταν πολιτισμένη, φιλική και υπάκουη η "Μαμά Αρκούδα", αλλά πάντα αλυσοδεμένη η κακομοίρα. Μαζεύονταν τα γυναικόπαιδα, και χάζευαν με την αρκούδα

που χόρευε, ενώ ο Τσίλης τραγούδαγε και χτύπαγε το ντέφι του. Ύστερα χωρίς ν' αφήνει την αρκούδα στιγμή από κοντά του, έφερνε το ντέφι ένα γύρω κι οι γυναικούλες της γειτονιάς του έριχναν του ταλαίπωρου κάτι λίγα... πενταροδεκάρες -μήπως υπήρχαν και περισσότερα; Αργότερα το κράτος απαγόρεψε αυτού του είδους τη διασκέδαση, και καλά για το κατακαϋμένο το ζώο, αλλά και για τον Τσίλη, που έκτοτε σοβαρεύτηκε κι αποφάσισε να κάνει κάτι διαφορετικό, να γίνει δηλαδή καλαϊτζής. Τους λέμε και γανωτήδες τους καλαϊτζήδες. Θ' ακούσεις να τους καλούν και γανωτζήδες. Έλειψε ο Τσίλης κάμποσο καιρό. Υποθέτω ότι έψαχνε να δει με τι ν' ασχοληθεί. Ξέρω ότι πούλαγε κάποτε κι ωραία κιλίμια. Τα έφερνε ριγμένα στον ώμο του, έτσι κανα-δυο κομμάτια. Τίποτε το ασυνήθιστο. Έτσι γυρνάνε οι γύφτοι και τους λένε γυρολόγους. Πότε εδώ και πότε εκεί, ανάλογα με το τι κάνουν. Και όλοι ξέρουμε πως όλο και κάτι κάνουν για το ψωμί τους. Το μόνο που δεν κάνουν είναι να ζητιανεύουν. Τουλάχιστον οι αρχοντόγυφτοι, όπως είναι ο Τσίλης. Οι ζητιάνοι είναι άλλο. Φουκαράδες είναι, που δεν έχουν μοίρα κάτω απ' τον ήλιο. Κάποιοι είναι κακοπεσμένοι από τις συνθήκες, δεν αντιλέγω. Οι γέροντες να πούμε... Κακό παιδί μου που δε μεριμνά το κράτος για δαύτους. Φταίνε κι άλλα πολλά κακά. Μετά από τον τελευταίο πόλεμο ήταν

μεγάλη η ανεργία, κι ακόμη είναι. Έλλειψη από χρήματα, έλλειψη απ' όλα. Αλλά κάμποσοι απ' αυτούς δεν έχουν και πολύ μυαλό για τίποτε. Μιλώ για μερικούς από τους νέους. Κάποτε όμως θα φτιάξουν τα πράγματα για όλους, ελπίζω. Γιατί τώρα τελευταία πάμε κάπως καλύτερα, Δόξα τω Θεώ. Έτσι τουλάχιστο λεν οι άνθρωποι της πιάτσας. Να πάψουν πια και τόσοι άνθρωποι ν' αφήνουν τη χώρα. Αλλά πού τρέχω κορίτσι μου; Παρασύρθηκα πάλι από το ένα στο άλλο, πάνω στην κουβέντα.

Εγώ γέλασα με τα λόγια της μητέρας μου. Δε με πείραζε καθόλου που είχε "παρασυρθεί και πάλι". Γιατί είχε πράγματι το χάρισμα ν' αφηγείται οτιδήποτε με τον πιο ελκυστικό τρόπο!

-Έλα μαμά. Συμπλήρωσε τι έλεγες, είπα με πολύ ενδιαφέρον.

Η μητέρα μου με κύτταξε λίγο και χαμογελώντας είπε:

-Ας είναι!.. Λέγαμε για τον Τσίλη… Ύστερα από καιρό που λες, τον ξαναείδαμε να κάνει τον καλαϊτζή. Νά 'τος λοιπόν όπως τον βλέπεις τώρα. Εδώ πιο κάτω όπως ξέρεις, είναι το καινούργιο φουρνάδικο της κυρά-Μαρίας και του κυρ-Βασίλη. Κάνουν χρυσές δουλειές με το Γερμανικό φούρνο π' άνοιξαν. Καλά κάνουν! Δουλεύουν σκληρά οι άνθρωποι. Όπως βλέπεις έφτιαξαν καινούργιο σπίτι κι άλλο δεύτερο, στην

ίδια την αυλή. Στο περίσσιο που λες βάλανε νοικάρηδες κάτι γύφτους. Είναι συγγενολόι του Τσίλη. Αρχοντάνθρωποι και νοικοκύρηδες είναι -καθαροί σας εμάς-, πού ήρθαν απ' τη Θράκη, καθώς ακούμε. Είναι Χριστιανοί σαν κι εμάς. Βαφτισμένοι. Κι ο Τσίλης φορά σταυρό απάνω του. Αυτοί που λες, στης κυρα-Μαρίας, πουλάνε χαλιά. Κι ωραία εργόχειρα! Πήγαμε με την θεία Ελιζαμπέτα τις προάλλες κι αγοράσαμε τα στρωσίδια που είναι στρωμένα στο διάδρομο, πολύ φτηνά. Τα προμηθεύονται λένε απ' την Αράχοβα κάπου... Δεν ξέρω, αλλά έτσι είπαν, κι έτσι λέω.

Άκουγα με πολύ μεγάλο ενδιαφέρον. Δεν ήταν η πρώτη φορά που άκουγα νέα κι ενδιαφέροντα πράγματα από τη μητέρα μου. Αλλά για τον Τσίλη τον γύφτο, σίγουρα δεν ήξερα τίποτα ως τη στιγμή εκείνη. Κάποτε βέβαια όταν ήμουν μικρή, επειδή μου άρεσε να ξεφεύγω από την πόρτα, κι έξω στο σοκάκι, η γιαγιά Σουλτάνα για να με σταματά με φόβιζε, λέγοντάς μου ότι τα μικρά παιδιά που τολμάν και βγαίνουν στο δρόμο κρυφά από τη μάνα τους, τα μαζεύουν οι γύφτοι και τα πουλάνε στο παζάρι. Δεν τους είχα λοιπόν καμία ιδιαίτερη συμπάθεια. Μεγαλώνοντας βέβαια έμαθα αρκετά για τους ανθρώπους που κατοικούσαν στην πατρίδα μου, και μεταξύ αυτών και για τους γύφτους.

-Δεν τα ήξερα όλα αυτά μαμά, είπα σκεφτική.

-Πού να τα ξέρεις; Τα μαχαιροπήρουνα τα είχα κάνει άλλη μια φορά, πριν κάνα-δυο χρόνια, με τον Τσίλη και ήταν η πρώτη φορά που τα έκανα σε γυρολόγο καλαϊτζή. Ήσουν δεν ήσουν τότε παρά οχτώ χρόνων, και θα έλειπες στο σχολείο, αλλιώς σίγουρα θα το θυμόσουν. Έχεις μια μνήμη εσύ… τίποτα δε σου ξεφεύγει!..

Ευχαριστήθηκα με τα λόγια της μητέρας μου κι είπα κουνώντας το κεφάλι μου:

-Επειδή μ' αγαπάς μαμά… τα παραλές… Το ξέρω!..

-Πάντως, είναι καλός καλαϊτζής, φτηνός…, έρχεται σε μας -δεν πάμε- κι έτσι δε χρειάζεται να ντύνομαι και να χάνω τον καιρό μου κάπου στην Ανεξαρτησίας για να τα καλαΐσω.

-Θά 'ρθει ίσως κάποια μέρα που κάτι καλύτερο θ' αντικαταστήσει αυτά τα μαχαιροπήρουνα που οξειδώνονται μαμά, εκτός από τ' ασημένια. Μας τό 'πε στο σχολείο ο δάσκαλός μας. Η επιστήμη, είπε, "καλπάζει"!

-Δεν αμφιβάλλω γι' αυτό. Κάθε νεότερη γενεά και καλύτερα. Το βλέπουμε. Πολλά είναι τα έξυπνα παιδιά γύρω μας, φαντάσου τι γίνεται σ' όλο τον κόσμο. Σίγουρα θα φέρουν πολλές αλλαγές στο μέλλον, είπε η μητέρα μου, κλείνοντάς μου έξυπνα το μάτι της.

Ήταν όμως ή ώρα να ετοιμάσουμε το φαγητό για το μεσημέρι. Κάτι ελαφρύ σίγουρα. Ψάρια από τη λίμνη και μαζέματα από το Πέραμα. Τι άλλο πιο νόστιμο από αυτά; Η μητέρα μου είχε αρχίσει κιόλας να ετοιμάζει τα χόρτα. Τα ψάρια ήταν στον πάγο από πολύ νωρίς. Ο πατέρας μου δεινός ψαράς τα είχε πιάσει τα χαράματα και η μητέρα μου τα είχε καθαρίσει και τα είχε αλατίσει. Θα τα τηγάνιζε κοντά το μεσημέρι, για να είναι φρέσκα στο μεσημβρινό τραπέζι, τότε που θα έρχονταν από το μαγαζί του ο πατέρας μου, κουρασμένος και πεινασμένος, στη μικρή του οικογενειακή όαση, για να πάρει μια ανάσα και να ανανεωθεί από τον κάματο της ημέρας.

Ο εμποράκος

-Ελιζαμπέτα τρέχα καλή μου! Έρχεται ο Τάκης!

-Καλά, καλά… το άκουσα. Μην κάνεις έτσι! Τρέχω!

Ήταν ο κυρ-Τάκης ο γυρολόγος “εμποράκος”, που πέρναγε ενωρίς.

-Μυρίστηκε τη ζέστη που θα μας καβουρντίσει αργότερα και περνάει ενωρίς. Εμ!.. καλοκαίριασε πια. Τι να σου κάνει ο άνθρωπος; Εύκολο είναι να οδηγάς τρίκυκλο με καρότσα στην καλοκαιριάτικη ζέστη. Θα τον πιάσει ηλίαση τον Χριστιανό, είπε η γιαγιά μου κυττώντας τη μητέρα μου. Εκείνη κούνησε το κεφάλι της σκεπτικά.

- Ο Εμποράκος!…

Έφτασε ο Εμποράκος
κυράδες μου, κυρές!..
Την πραμάτεια μου να δείτε
έξω γρήγορα βιαστείτε
τον πικέ και την ποπλίνα
για κυράδες σαν τα κρίνα!

Ακούστηκε ξανά η φωνή του πλανόδιου εμποράκου, του κυρ-Τάκη.

-Θρασύτατος αυτός ο κυρ-Τάκης επιτέλους ! είπε η γιαγιά μου η Σουλτάνα.

-Έλα καλέ γιαγιά, θέλει να είναι αστείος δεν τον βλέπεις; είπα και γέλασα με τη σοβαρότητα της γιαγιάς. Αλλά εκείνη συνέχισε:

-Εσύ μη βγαίνεις έξω. Είσαι μικρή! Και μην ακούς τις ανοησίες αυτού του γελωτοποιού.

-Έλα τώρα μαμά… άλλαξαν οι καιροί! Μην παίρνεις στα σοβαρά τα λόγια του κυρ-Τάκη. Είναι χωρατατζής! Τι να κάνει ο κακομοίρης. Λέει και καμιά ανοησία, έτσι για να γελάν οι γυναίκες, είπε η μητέρα μου απευθυνόμενη στη γιαγιά μου.

-Με τα ζεβζέκια, δε γελάν ο κόσμος! επέμενε η γιαγιά μου.

Εγώ γλίστρησα από τα μάτια της γιαγιάς και κατέβηκα στην αυλόπορτα όπου περίμενε τον Εμποράκο η θεία Ελιζαμπέτα. Αμέσως σχεδόν ήρθε και η μητέρα μου κρατώντας το πορτοφόλι της στα χέρια.

Ο κυρ- Τάκης, που χαρούμενος έτριβε τα χέρια του, είπε μια σπουδαία καλημέρα συνοδευόμενη από μια βαθειά ιπποτική υπόκλιση:

-Καλημερούδια… καλημερούδια… Τι μπορώ να κάνω για τις τρεις χαριτωμένες κυρίες;

Η μητέρα μου και η θεία μου, γέλασαν καθώς τον καλημέρισαν.

-Την Κατίνα πώς την έχεις Τάκη; ρώτησε η μάνα μου.

-Μια χαρά Μαίρη μου… Μια χαρά σου λέω! Εμ.. τι με τέτοιον άντρα… σαν την αφεντιά μου… τι νομίζεις! Δόξα στο Θεό… Όλοι είμαστε καλά, παιδιά, γιαγιάδες, παππούδες… όλο το σόι παιδί μου… Όλο το σόι! μίλησε γρήγορα χωρίς να πάρει αναπνοή και μετά ρώτησε.

-Τι καλά θα ψωνίσουμε την σήμερον;

-Ναι… Θέλω άσπρο πικέ, πρώτα απ' όλα, για τα γιακαδάκια της μικρής στη σχολική της στολή.

Παίρνει ένα μικρό τόπι λευκού υφάσματος και τραβώντας την άκρη του, το αφήνει να ξετυλιχτεί στον αέρα με ακρίβεια και με έναν τρόπο ταχυδαχτυλουργικό.

-Ξέρεις τι πικές είν' αυτός Μαίρη μου; είπε, και βάζοντας τρία από τα δάχτυλα του δεξιού του χεριού, μπροστά από το στόμα του με τα χείλια του δίνει φιλί στον αέρα, εννοώντας "μούρλια" ή "υπέροχο" ή "φανταστικό" ή κάτι τέτοιο, τέλος πάντων.

Εγώ παρακολουθούσα με πολύ ενδιαφέρον τη συζήτησή τους. Μου άρεσε να παρακολουθώ τέτοιες μικρο-εμπορικές συναλλαγές, μεταξύ της μάνας μου και των γυρολόγων.

-Ξέρω τι απαιτητικό είναι το σχολείο της μικρής, γι' αυτό και σου δίνω τον καλύτερο πικέ στην αγορά μας, είπε πάλι εκείνος πειστικά.

Ήταν γεγονός ότι ο Εμποράκος μας με τον πειθήνιο τρόπο του κατάφερνε τις φτωχές νοικοκυρές της γειτονιάς μας, να αγοράζουν τα υφάσματά του, έστω και βερεσέ, με δόσεις δηλαδή. Τον έβλεπες να έχει πρόχειρο το μολύβι πίσω από το δεξί αυτί του και ήταν έτοιμος να τραβήξει γρήγορα το δεφτέρι με τα βερεσέδια, από την αριστερή μεριά του

καροτσιού, όπου το είχε καταχωνιασμένο για λόγους ασφαλείας. Το σύστημα δεν ήταν καινούργιο. Το δεφτέρι με τα καταγραμμένα βερεσέδια ήταν επίσημα αναγνωρισμένο στην μικρή μας πολιτεία από τα μπακάλικα, τα υφασματάδικα, τα ψωμάδικα και τα γιαουρτάδικα. Όλοι οι μικροϋπάλληλοι και οι φτωχοί επαγγελματίες, χρησιμοποιούσαν με πίστη αυτό το δεφτεράκι και μόλις είχαν λίγα λεφτουδάκια τα μοίραζαν στα διάφορα μαγαζιά. Ακόμη κι ο κρεοπώλης έδινε βερεσέδια.

Ο πατέρας μου δεν επέτρεπε στη μητέρα μου αυτού του είδους τα 'νταραβέρια'. "Έχεις λεφτά, θα ψωνίσεις. Δεν έχεις... κάτσε στ' αυγά σου", είχε δηλώσει κατηγορηματικά στη μάνα μου κι αυτό ήταν. Η μητέρα μου λοιπόν όταν αγόραζε οτιδήποτε, πλήρωνε τοις μετρητοίς. Δεν έβγαινε από την πόρτα ούτε για καλημέρα, αν δεν είχε χρήματα για να ψωνίσει. Άλλωστε ο πατέρας μου ήταν ένας άνθρωπος που δε σήκωνε και πολλά λόγια πάνω σε θέματα που δεν είχαν 'ζουμί'. Ήταν βέβαια και οι θείοι μου, τ' αδέρφια της μητέρας μου, που ήταν ακόμα ανύπαντροι και μέναμε όλοι μαζί στο τεράστιο σπίτι. Αυτοί πάλι σαν τον πατέρα μου, δεν επέτρεπαν στις γυναίκες του σπιτιού να βγαίνουν στο κατώφλι του σπιτιού, χωρίς να έχουν κάποια απαραίτητη ή σπουδαία δουλειά. Έτσι κι εγώ σαν η πρώτη κόρη στο σπιτικό μας είχα τον αυστηρό έλεγχο όλων, αρχίζοντας από

τη γιαγιά και τελειώνοντας στον μικρότερο αδερφό της μητέρας μου, το Θείο μου το Λιάκο, που σαν μ' έβλεπε έξω μου έλεγε διακριτικά, για να μην ακούσουν οι γείτονες αλλά και πολύ αυστηρά:

-Μέσα γρήγορα! Τα καλά κορίτσια δε βγαίνουν έξω μοναχά!

Εγώ βέβαια που ήμουν μόνο εννέα χρόνων και ήθελα να παίξω με τ' άλλα παιδιά της γειτονιάς, δεν καταλάβαινα τους λόγους. Αυτό έγινε πολύ αργότερα. Ήμουν τυχερή βέβαια, που η γειτονιά μας ήταν μικρή και φιλική και όλοι γνώριζαν ο ένας τον άλλον, και χωρίς να έχουν ιδιαίτερες σχέσεις. Όλοι λοιπόν πρόσεχαν εμάς τα παιδιά, κι όλοι παρατηρούσαν το όποιο ασυνήθιστο, κρατώντας το παιδομάνι της γειτονιάς όσο μπορούσαν στο σωστό δρόμο. Αυτά όλα βέβαια αφορούσαν περισσότερο τις διακοπές του καλοκαιριού, τότε που είχαμε το χρόνο και ο καιρός το επέτρεπε. Τον υπόλοιπο χρόνο μας απορροφούσε το σχολείο και η γειτονιά μας έβλεπε μόνο όταν βγαίναμε για να πάμε στο σχολείο ή όταν γυρνούσαμε από αυτό.

Η θεία Ελιζαμπέτα ρώτησε τον κυρ-Τάκη ευγενικά:

-Κυρ-Τάκη. Δείξε μας κάτι το καινούργιο, κάτι το διαφορετικό για να ράψουμε δυο φορεματάκια στις ανιψιές μου.

-Α!.. Ελιζαμπέτα μου… Ετούτο εδώ είναι καινούργιο. Εσύ που ράβεις θα ξέρεις ότι δεν έχει φορεθεί από καμιά, είπε και τράβηξε ένα τόπι με άσπρο φόντο και μικρά τετραγωνάκια σε έντονο πράσινο, που τη μία άκρη του στόλιζαν ζωηρές κόκκινες τουλίπες, με πράσινα σπαθωτά φυλλαράκια.

Κύτταξα το ύφασμα και έφριξα. Έπιασα τον αγκώνα της μητέρας μου και είπα σιγανά!

-Δε μου αρέσει μαμά! Δε θέλω να το πάρεις αυτό το ύφασμα για μένα. Είναι γύφτικο. Δε μου αρέσει, σου λέω!

-Μπα, παιδί μου! Μην κάνεις έτσι! Άκου λέει γύφτικο! Είναι ωραιότατο. Αν ραφτεί αυτό φουστίτσα και μπολερό με άσπρο μπλουζάκι θά 'ναι μούρλια! Για ν' ακούσουμε!

-Ε τότε να τα φορέσετε εσύ κι η θεία μου, είπα κι έτρεξα μέσα στην αυλή μας.

-Τι είναι παιδί μου; ρώτησε η γιαγιά μου.

-Δε μου αρέσει το φόρεμα που θέλουν να μου ράψουν η μαμά κι η θείτσα. Σα να μη φτάνει, που πάντα μου ράβουν το ίδιο φόρεμα με την Τάνα! είπα αγριεμένη.

-Η Τάνα είναι αδερφή σου παιδί μου. Είναι καλύτερα να το φορούν κάποιες ξένες κοπέλες; Γιατί κι αυτό θα γίνει. Από το ίδιο ύφασμα θα ράψουν κι άλλος κόσμος, όχι μονάχα εσείς! είπε η γιαγιά μου, και με το δίκιο της βέβαια, μόνο που εγώ δεν ήθελα να καταλάβω.

-Όταν θα γίνω μεγάλη, δε θ' ακούω τη μαμά και τη θείτσα για τα ρούχα που θα φοράω. Θα τ' αγοράζω μόνη μου και θα τα ράβω σε ξένη μοδίστρα, όπως μου αρέσουν εμένα.

Η αλήθεια ήταν ότι η θεία μου η Ελιζαμπέτα ήταν θεόσταλτη για τη μητέρα μου, που τα χρήματά της δεν ήταν αρκετά να παίρνει ξένη μοδίστρα, για να μας ράβει. Η θείτσα μου κι ο Μπέμπης είχαν την Κάτυ μόλις πέντε χρόνων, ωστόσο επέμειναν να μένουν με όλη τη λοιπή οικογένεια στο μεγάλο σπίτι και έτσι βοηθούσε στα ραψίματα τη γιαγιά αλλά και τη μητέρα μου. Δε φαίνεται να θέλανε να χωριστούν. Αργότερα φυσικά έγινε κι αυτό, όταν ήμουν δεκαπέντε περίπου χρόνων. Η Ελιζαμπέτα αγαπούσε τη μητέρα μου κι εμάς, πολύ περισσότερο από όσο το εκφράζουν οι λέξεις. Γιατί ποτέ, μα ποτέ δεν έλεγε κάτι να μας στεναχωρήσει. Ακόμη κι όταν εγώ γκρίνιαζα ή παραπονιόμουν, δε δυσανασχετούσε, αλλά χαμογελούσε, μ' άκουγε και μου έκανε τα χατίρια. Η μητέρα μου βέβαια τη βοηθούσε στα ραψίματα, καθώς είχε μάθει κάποια πράγματα από αυτή. Η ίδια όμως είχε άλλες ικανότητες. Ήταν υφάντρα, που δεν ασκούσε το επάγγελμά της. Αργότερα όταν τ' αδέρφια της μητέρας μου κι εμείς πήγαμε ο καθένας σε δικό του σπίτι -εμείς είχαμε γίνει πια δεσποινίδες κι ο αδερφός μου ήταν περίπου δώδεκα χρόνων- η

μητέρα μου έστησε τον αργαλειό της, κι έφτιαξε, για πρώτη φορά, αφότου είχαμε έρθει στη ζωή εμείς τα παιδιά, κάποια καλά υφαντά.

Σα μεγάλωσα, κατάλαβα πόσο τυχερή ήμουν να έχω μεγαλώσει μέσα σε μια μεγάλη οικογένεια, όπου οι θυσίες όλων που υπαγορεύονταν από την αγάπη τους, γίνονταν απλά και φυσικά, χωρίς δράματα, και βαθιά μέσα μου, δίπλα στη φυσική αγάπη μου για όλους, ανακάλυψα την αιώνια ευγνωμοσύνη μου, γι' αυτούς.

Το Πασχαλινό σφαχτάρι

"Αρνάκι άσπρο και παχύ
της μάνας το καμάρι
εβγήκε εις την εξοχή

και στο χλωρό κλωνάρι…”

Τραγουδώντας δέσαμε την κόκκινη κορδελίτσα γύρω από το λαιμό του. Ήταν ένα κάτασπρο μικρό αρνάκι. Ένα ‘μανάρι’ που το είχε αγοράσει ο θείος μου ο Χρίστος, από μια μάντρα γνωστή για τα υγιή προϊόντα της. Σε ενάμιση μήνα θα στόλιζε το Πασχαλινό τραπέζι όλης της οικογένειας. Εμείς όμως τα παιδιά δεν το σκεφτόμαστε καθόλου αυτό. Η Λαμπρή μας φαίνονταν πολύ μακριά ακόμη.

Υποδεχτήκαμε λοιπόν το μικρό ζωντανό σαν να επρόκειτο να μείνει για πάντα κοντά μας και το αγαπήσαμε από την πρώτη στιγμή, που ο Θείος μας το κουβάλησε στο σπίτι. Του μιλούσαμε και το παίζαμε όταν γυρίζαμε από το σχολείο, και του φέρναμε φρέσκο χορτάρι, κομμένο από τον κήπο. Το ζωντανό μας κύτταζε με τα τρυφερά καστανά μάτια του, βέλαζε ευχαριστημένο και μας ακολουθούσε τρέχοντας στο δίπλα μας.

Οι μέρες πέρναγαν χαρούμενες για το κάτασπρο αρνάκι κι εμάς και το νιώθαμε να γίνεται μέρος της οικογενείας μας σιγά-σιγά. Οι θείοι μου και ο πατέρας μου διασκέδαζαν με την σχέση που είχε αναπτυχθεί ανάμεσα στο αρνάκι και σε μας τα παιδιά. Βλέπετε αυτοί λείπανε όλη σχεδόν την ημέρα, με ένα μικρό διάλειμμα ξεκούρασης το μεσημέρι. Εμείς είμαστε εκεί όλο το απόγευμα και καθώς είχαμε

μπει στην άνοιξη για τα καλά, βρίσκαμε αρκετόν καιρό για να χαϊδέψουμε και να χαζέψουμε με το κάτασπρο μανάρι που φόραγε την κόκκινη κορδέλα.

Η γιαγιά μας ωστόσο φαίνονταν να ανησυχεί για τη συμπάθεια που τρέφαμε γι' αυτό το τρυφερό ζωντανό. Πολλές φορές μας μάλωνε και μας συμβούλευε ν' αφήσουμε ήσυχο το αρνάκι και να πάμε μέσα για να μελετήσουμε. Η μητέρα μου άρχισε κι αυτή τελικά να συμμερίζεται τη γνώμη της.

-Ποινιώ!.. Δεν ακούς κόρη μου; Κοτζάμ γυναίκα έγινες κι ακόμα παίζεις! Άκου λέει!

-Έλα καλέ μαμά! Μόνο τα παιδάκια παίζουν με τα ζώα; Προτιμώ πάντως το αρνάκι μας από τη γάτα μας. Κύτταξέ το, τι γλυκούλι που είναι! Αχ αυτά τα τρυφερά ματάκια του! Μακάρι να το είχαμε εδώ για πάντα! Τι κρίμα που θα πρέπει να το…

-Έλα τώρα… Πάψε να χρονοτριβείς και πήγαινε μέσα, είπε απότομα η μητέρα μου.

Τις επόμενες ημέρες άρχισαν οι ετοιμασίες για τη Λαμπρή. Διανύαμε την Πεντηκοστή. Κάθε Πέμπτη πηγαίναμε στην εκκλησία, για τους χαιρετισμούς. Στο διάστημα αυτό αποφεύγαμε να τρώμε κρέας, και άλλα τρόφιμα που επίσης περιείχαν τοξίνες. Και φυσικά ετοιμάζαμε το σπίτι για την Λαμπρή: εννοώ ότι κάναμε γενική καθαριότητα, κάποια

ασβεστώματα και τα παρόμοια. Επίσης ήταν και τα ψώνια: Καινούργια ρούχα, καινούργια παπούτσια και προς το τέλος της νηστίσιμης περιόδου, και μόλις στις αρχές της Μεγάλης Εβδομάδας, αγοράζαμε τις κόκκινες λαμπάδες για την Μεγάλη Παρασκευή και τις λευκές για την Ανάσταση. Τα βράδυα της Μεγάλης Εβδομάδας αποβαίναμε συμβολικοί μάρτυρες των Παθών του Κυρίου, παρακολουθώντας με κατάνυξη τη νυχτερινή ακολουθία στην εκκλησία.

Συνήθως την Μεγάλη Τρίτη ή την Μεγάλη Τετάρτη, φτιάχναμε τα Λαμπριάτικα κουλούρια ενώ τη Μεγάλη Πέμπτη βάφαμε τα κόκκινα αυγά. Η μητέρα μου και η Θείτσα μου η Ελιζαμπέτα, έφτιαχναν νόστιμες φλαούνες που τις γέμιζαν με φρέσκο τυρί και δυόσμο, τις άλειφαν με χτυπημένο αυγό και τις πασπάλιζαν με σουσάμι. Το Μεγάλο Σάββατο μεταλαβαίναμε τα Θεία Λείψανα, και το απόγευμα η μητέρα μου και η Θείτσα μου ετοίμαζαν την αιθέρια μαγειρίτσα. Την Κυριακή; Χαράς Ευαγγέλια: ψήναμε το αρνάκι στη σούβλα!

Κι σ' αυτό ακριβώς το θέμα -δηλαδή το θέμα του Λαμπριάτικου οβελίσκου- γεννήθηκε ένας μεγάλος προβληματισμός. Αυτή την χρονιά, για πρώτη φορά σε πολλά χρόνια, οι ενήλικοι στην οικογένειά μας είχαν αποφασίσει

να αγοράσουν το μέλλον σφάγιο, ζωντανό, για να το μεγαλώσουμε μόνοι μας, χρησιμοποιώντας αγνά και καλά προϊόντα διατροφής. Το αρνάκι της σφαγής προς τιμήν της Λαμπρής, -μεταξύ μας η σφαγή γίνεται περισσότερο για τον κορεσμό της δικής μας ανάγκης, ύστερα από τόσες εβδομάδες οσπριοθεραπεία, διατροφή με ελιές και χαλβά, χόρτα και τα συναφή "αγνά" τρόφιμα- είχε αποβεί το χαϊδεμένο όλων μας!..

Το πρόβλημα λοιπόν -ξεκάθαρα πλέον- ήταν η δική μας τρυφερότητα προς τον αμνόν του Θεού, το κάτασπρο αρνάκι μας με την κόκκινη κορδέλα της καταδίκης του. Το πιο περίεργο ίσως ήταν, ότι οι άντρες της οικογένειάς μας που δεν είχαν καθόλου τον καιρό να παίξουν ή να χαζέψουν με το κάτασπρο αρνάκι μας, ένιωθαν την ίδια συμπάθεια προς το άκακο ζωντανό.

Τη Μ. Πέμπτη λοιπόν, ξύπνησα κι αφού ντύθηκα και πλύθηκα, έτρεξα κάτω στην αυλή. Έλαμπε από ομορφιά ο κήπος μας το Μαγιάτικο εκείνο πρωινό. Η απουσία του έγινε αμέσως αντιληπτή: το "αρνάκι" μας είχε εξαφανιστεί. Γύρισα μέσα αμίλητη. Η γιαγιά μου όμως θα πρέπει να με είχε προσέξει.

-Το πήρε ο θείος στο Μήτσο Ποινιώ, είπε με λυπημένη φωνή που μάταια είχε προσπαθήσει να την κάνει φυσική.

Δε μίλησα. Ανέβηκα στο δωμάτιό μου και παίρνοντας την ιχνογραφία μου ζωγράφισα το “Μήτσο” το χασάπη, με ένα μαχαίρι να “δολοφονεί” το αρνάκι που γονατιστό ζητούσε από τον σφαγέα του να το λυπηθεί.

Το μεσημέρι ήρθαν οι άντρες της οικογένειάς μας στο σπίτι.

-Μάνα. Το πήρε ο Μήτσος. Του το πούλησα. Δεν το ήθελα. Του ζήτησα να μας δώσει ένα έτοιμο κατσικάκι για τη σούβλα της Κυριακής. Καλύτερα. Δεν έχει καθόλου άλατα ούτε πάχια… Δεν μπορούσαμε να το φάμε μάνα. Το πονέσαμε όλοι… Πώς να το φάμε; είπε ο Θείος μου ο Χρίστος.

Έκλαψα σαν τον άκουσα. Τον κατάλαβα, γιατί κι εγώ το είχα νιώσει, πόσο δύσκολο είναι να ζεις με “κάποιον” και μετά να τον απαρνιέσαι. Ζημιώνεις τον ίδιο τον εαυτό σου.

Την Λαμπρή, ψήσαμε το έτοιμο σφαγμένο κατσικάκι από τον Μήτσο στη σούβλα. Είμαστε πάνω από δέκα άτομα στο γιορτινό τραπέζι. Η σούβλα είχε γίνει “λουκούμι”. Όμως, κανένας σχεδόν δεν τ’ άγγιξε. Ήταν σα να βλέπαμε εκεί στη μέση, θυσιασμένο για χάρη της ανθρώπινης λαιμαργίας, το αγαπημένο μας κάτασπρο αρνάκι, με φανερό ακόμα το σημάδι της σφαγής στο λαιμό του!

Ο μπαξές του Θείου Μιχάλη

Επιτέλους ήρθε η μέρα της αναχώρησής μας. Όλοι στην οικογένεια, έτοιμοι με δύο βαλίτσες στα πόδια μας, περιμένουμε το μόνιππο έξω από την πόρτα του σπιτιού μας. Ο αμαξάς καταφτάνει στην ώρα του και νά 'μαστε μέσα και οι πέντε από εμάς. Το αμαξάκι μας φέρνει στο πρακτορείο λεωφορείων για την παραθαλάσσια πολίχνη[1].

Αρχές Αυγούστου και την εποχή αυτή τα παραθαλάσσια μέρη είναι χαρά θεού. Τα εξαδέλφια της μητέρας μου ήταν εγκατεστημένα για τα καλά στη χαριτωμένη αυτή πολίχνη του Ιονίου Πελάγους. Η μεγάλη θεία μας, η Όλγα, και ο άντρας της, ο θείος ο Μήτσος, διατηρούσαν τον πιο χαριτωμένο κήπο στην περιοχή. Στη μουριά τους έθρεφαν μεταξοσκώληκες και στη μέση του κήπου υπήρχε το πιο γραφικό πηγάδι, με το όμορφο, σαν τεράστια μασουρίστρα κλωστής, μαγγάνι. Δίπλα ήταν καμιά δεκαριά κυψέλες, που έκαναν το μέρος να ακούγεται σαν το μοναδικό ζουζουνιστήρι. Το μέλι -παραγωγή της θείας μας Όλγας- ήταν πρώτης τάξης. Αλλά τη μεγαλύτερη γλυκάδα τη σκόρπιζε η θεία Όλγα με τα σπασμένα της ελληνικά και το αμήχανο κάποτε χαμόγελό της.

[1] Η αγαπημένη μου Ηγουμενίτσα.

Καϋμένη θεία Όλγα! Έφυγε νωρίς στα πενήντα τρία της χρόνια, χωρίς να αξιωθεί, να δει τα παιδιά της αποκατεστημένα. Έκτοτε ο κήπος της με τα όμορφα τριαντάφυλλα, το γιασεμί, τις γραβανιές και το αγιόκλημα, τα μικρά, στρογγυλοκλαδεμένα οπωροφόρα δέντρα αλλά και τα εσπεριδοειδή, έχασε θαρρείς τη ζέση του με το θάνατό της καθώς υπέφερε από το μαρασμό της εγκατάλειψης.

Οι άλλοι μεγάλοι θείοι μας είχαν έναν τεράστιο κήπο, που χωρίζονταν από την ακροθαλασσιά, με έναν δρόμο. Τα οπωροφόρα σχημάτιζαν μια όμορφη αλέα και πίσω από το μικρό σπιτάκι, με την μεγάλη ανάλογα κουζίνα, υπήρχε ένας τεράστιος κήπος, γεμάτος οπωροφόρα δέντρα και εσπεριδοειδή, αλλά και φρέσκα λαχανικά. Οι θείοι μας, που είχαν ευλογηθεί με ένα πλήθος παιδιών, κρατούσαν κότες και κουνέλια και είχαν ένα μεγάλο πηγάδι από όπου πότιζαν με αντλία τον κήπο. Όλα εκεί ήταν φρέσκα, δροσερά, τραγανά αλλά και νοστιμότατα.

Ο μικρότερος εξάδελφος της μητέρας μου, τρελαίνονταν να περιποιείται τους επισκέπτες από την επαρχιακή πρωτεύουσα, δηλαδή εμάς. Έρχονταν λοιπόν στην ακροθαλασσιά, μπροστά από το περιβόλι τους, όπου κολυμπούσαμε κρατώντας φρεσκοκομμένα φρούτα από τα δέντρα τους και

τα πέταγε μέσα στην αλμυρή θάλασσα. Καθόλου δεν μας πείραζε να τρώμε τον καρπό από τις κοντούλες πλυμένο μέσα στην αλμύρα της κυρά-θάλασσας. Με γέλια και χαρές παίζαμε με τα μικρά καρπούζια, πετώντας τα ο ένας στον άλλο σα να παίζαμε μπάλα, ώσπου όταν κουραζόμαστε, τα ανοίγαμε χτυπώντας τα σε μια πέτρα και μπήγαμε τα δόντια με πρωτοφανή απόλαυση στη χυμώδη σάρκα τους. Ο χυμός έτρεχε γύρω από το στόμα μας άλειφε τα ρουθούνια μας και έσταζε στα μαγιό μας. Μετά τρέχαμε ξανά στην αλμυρή κυρά για να συνεχίσουμε, να παίζουμε, πολύ προσεκτικά μετά από το φαγητό, και μόνο στα ρηχά νερά της. Χρόνια αλλιώτικα, γεμάτα αμόλυντη γλυκάδα, φρέσκια ατμόσφαιρα, φορτισμένη αλμύρα και ιώδιο!

Όλοι οι συγγενείς στην παραθαλάσσια πολίχνη, ήταν από τη μεριά της μητέρας μου. Από τη μεριά του πατέρα μου στο χωριό[1] δίπλα σ' αυτήν, ζούσε ο παππούς μου ο Πέτρος, οι θείες μου και οι θείοι μου. Σήμερα έχουν ενωθεί τα δυο τους: η παραθαλάσσια πολίχνη και το χωριό. Ο πατέρας μου τους επισκέπτονταν που και που, μόνος του. Οικογενειακώς πήγαμε μια-δυο φορές. Τις υπόλοιπες επισκέψεις μου στα δύο αγαπημένα

[1] Νέα Σελεύκεια ή Ντούσκος (παλαιότερα), που έχει πλέον ενωθεί με την Ηγουμενίτσα.

μέρη τις έκανα μόνη μου ή με την αδερφή μου, Νάνα. Κάποτε θυμάμαι τον παππού μου που με πήρε στο χωριό πάνω στο γαϊδουράκι του. Τότε ήμουν δεν ήμουν εννέα χρόνων. Θυμάμαι ότι ανησυχούσα τρομερά έχοντας υπόψη μου την ιστορία του γαϊδάρου και του λύκου. Άραγε θα σκέφτονταν ο κυρ-γάιδαρος να με τινάξει από την πλάτη του; Ρώτησα λοιπόν τον παππού μου, αν το αγαπημένο του ζώο θα μου επεφύλασσε κάποια έκπληξη. Σίγουρα θα πρέπει να έκανα την ερώτησή μου με φανερή αγωνία, αν κρίνω από την απάντηση που μου έδωσε τότε: "Είσαι πολύ ελαφριά παιδί μου, και δεν σε νιώθει καθόλου απάνω του. Μη στεναχωριέσαι λοιπόν ότι θα τον κουράσεις!" Πάντως αν και η απάντηση δεν ήταν αυτή που περίμενα, με καθησύχασε. Έτσι ξέχασα τη στεναχώρια μου και αποφάσισα να χαζέψω με τα βατόμουρα και τις τσουκνίδες που οργίαζαν στο δρόμο μας, αλλά και τις μικρές παπαρούνες και τα αναρριχόμενα κάτασπρα χωνάκια που μύριζαν σα μαστίχα.

Στο χωριό του παππού αγαπούσα να μένω με το θείο Μιχάλη, τον αδερφό του πατέρα μου και τη γυναίκα του, τη θεία μου Λόλα. Με την εξαδέλφη μου Τίνα είχαμε ωραίες σχέσεις. Γι' αυτή ήμουν η εξαδέλφη της, η πρωτευουσιάνα. Εγώ, από τη δική μου μεριά, δεν πίστευα σε τέτοιους χαρακτηρισμούς ή πεποιθήσεις.

Ήμουν θαρραλέα και δυνατή σε μερικά πράγματα και σ' άλλα αδύνατη σαν το φύλλο. Η ψυχοσύνθεσή μου μ' έκανε να είμαι προσεχτική, απλή και σοβαρή, ακόμη και με τους δικούς μου ανθρώπους.

Η θεία μου Λόλα ήταν μια εξαιρετική μαγείρισσα. Μαγείρευε πολύ όμορφα τις μελιτζάνες και τις πιπεριές, τηγανιτά με σκορδάτη σάλτσα, το κοτόπουλο σούπα και το γλυκό μελιτζανάκι με το βαρύ δεμένο σιρόπι, το αμύγδαλο και τα γαρίφαλα μπηγμένα. Ήταν κυριολεκτικά μια τρέλα! Έφτιαχνε ακόμη ψωμί στη γάστρα, που μου άρεσε να το βουτάω στη σάλτσα με τις μελιτζάνες και τις πιπεριές και με τη συνοδεία πάντα της περίφημης ελληνικής "φέτας".

Γαστρονομικές αναμνήσεις που σίγουρα χαράζονται στη μνήμη μας ανεξίτηλες, και το αίσθημα της αγάπης εμπλέκεται κάπου εκεί, καθώς πάντοτε σερβίρονταν με φροντίδα και καλόδεχτα χαμόγελα.

Αλλά οι θείοι μου Μιχάλης και Λόλα είχαν κι έναν μαγικό μπαξέ, κάπου έξω από το χωριό προς τη θάλασσα. Εκεί περνούσαν τα καλοκαίρια τους καθώς φύτευαν, μεγάλωναν και πουλούσαν τα καλοκαιρινά κηπευτικά τους. Είχαν παρέα τα πουλιά, τις νυχτερίδες, τις κουκουβάγιες και αναμφίβολα, τα κουνούπια. Από αυτά φυλάγονταν με την τεράστια κουνουπιέρα, καθώς κοιμόνταν μέσα στον

μπαξέ τους, επάνω στο καλοφτιαγμένο ξύλινο πατάρι, με την ψάθινη οροφή. Τα στρώματα για όλα τα μέλη της οικογένειας και για τους φιλοξενούμενους στρώνονταν στη σειρά. Τα βράδια, μέσα στ' όμορφο περιβόλι έκανε ψυχρούλα, κυρίως κοντά στο ξημέρωμα. Γι αυτό και υπήρχαν αρκετά σκεπάσματα για όλους.

Είχα την ευκαιρία να κοιμηθώ μερικές φορές στο περίφημο πατάρι των θείων μου. Τότε καθώς ξάπλωνα στη σειρά, με τη συντροφιά ενός γρύλου, ένιωθα να γλιστράω στον ύπνο παρακολουθώντας τ' αμέτρητα αστέρια στον ουρανό, με την ελπίδα πώς κάτι ασυνήθιστο θα σταματούσε την αμετάβλητη ακινησία τους. Οι λεύκες που καθόριζαν τα σύνορα της δικής τους γης, έστελναν την καληνύχτα τους θροΐζοντας τα λαμπερά τους φύλλα, κατάφορτα με το ασήμι του φεγγαριού.

Ο θείος μου ήταν παραγωγός ζαρζαβατικών. Το καλοκαίρι, σχεδόν καθημερινά, το χάραγμα συνήθως, μάζευε τα γινωμένα, τα φόρτωνε στο ζώο, κατέβαινε στην παραθαλάσσια πολίχνη, μόλις μισή ώρα μακριά και τα πούλαγε στη λαϊκή αγορά. Η θεία μου που ήταν το δεξί του το χέρι, ήταν ακούραστη και υπομονετική. Τους αγαπούσα και τους αγαπώ, από μακριά έστω. Δεν ξεχνιούνται τα αγαθά και ντροπαλά μάτια του έξυπνου και δουλευταρά θείου μου, ούτε η γεμάτη φροντίδα,

αγριωπή σα θυμωμένη φωνή, της γενναιόδωρης θείας μου. Έμαθα πολλά απ' αυτούς τους ανθρώπους. Τα "αγαθά κόποις κτώνται" και πόσο αληθινά είναι ετούτα τα λόγια. Οι θείοι μου σήμερα ζουν πολύ άνετα, έχοντας άξια ευδοκιμήσει με τον καρπό της σκληρής τους εργασίας στη νεότητά τους.

Αναμνήσεις και μη, σήμερα έρχομαι να πληρώσω ένα φόρο τιμής στους ανθρώπους που με αγάπησαν και που τους αγαπώ για πάντα.

Ο δάσκαλος μας

Τι να σας πω για το δάσκαλό μας; Ότι είναι ένας σπουδαίος άνθρωπος γιατί μας αγαπάει όλα, εμάς τα παιδιά, ή γιατί μας μαθαίνει τα πιο ενδιαφέροντα πράγματα; Κι ακόμη γιατί παίζουμε κάποια έξυπνα παιγνίδια μαζί του την ώρα της γυμναστικής στο προαύλιο του σχολείου μας ή και μέσα στην τάξη όταν βρέχει ή όταν φυσάει παγωμένος βοριάς; Και τι να πούμε για τα μαθήματα μουσικής και χειροτεχνίας; Παίζει ξέρετε θαυμάσια το μαντολίνο κι έχει τις πιο ποικίλες ιδέες, για να κάνει ενδιαφέρουσα τη χειροτεχνία μας.

Όλοι τον αγαπούμε το δάσκαλό μας. Κάποτε βέβαια μας μαλώνει. Οι λόγοι είναι διάφοροι. Κατ' αρχήν του αρέσει να είμαστε καθαροί και περιποιημένοι όλοι οι μαθητές -

αγόρια και κορίτσια- μέσα στη σχολική ποδιά μας, το κεντημένο έμβλημα του σχολείου μας με τα αρχικά: **Π.Ζ.Α**. τη λευκή κορδέλα στα μαλλιά οι κοπέλες, τα αγόρια με κουρεμένα τα μαλλιά, τα μαύρα ή καφετιά παπούτσια και τα άσπρα καλτσάκια. Μέσα στην τάξη του αρέσει να έχουμε τα τετράδιά μας καθαρά. Πρέπει λοιπόν να είναι ντυμένα με μπλέ χαρτί για να μη λερώνουνται, αλλά και για να είναι ομοιόμορφα. Το περίβλημα του τετραδίου μας φέρει λευκή ετικέτα με γαλανό περίγραμμα όπου είναι τ' όνομά μας καλογραμμένο και το μάθημα στο οποίο ανήκει.

Δεν του αρέσει επίσης να μιλούμε μεταξύ μας, όταν παραδίνει μάθημα, ούτε και να γελούμε, με ψιθυριστά αστεία, την ώρα της διδασκαλίας. Θα πρέπει να μιλάμε με άδεια, κι όταν δουλεύουμε δε μιλάμε. Όταν γελάμε υποτίθεται ότι γελούμε όλοι μαζί.

Επιπλέον δεν είναι σωστό να πηγαίνουμε απροετοίμαστοι στα μαθήματά μας. Στα μαθήματα γλώσσας ο δάσκαλός μας επιμένει στη σωστή ανάγνωση, στην ορθογραφία και στη γραμματική αναγνώριση των λέξεων. Μας θέλει να είμαστε "γραμματικώς καταρτισμένοι". Επιμένει στην εκμάθηση της κλίσης των ουσιαστικών, επιθέτων, αντωνυμιών και ρημάτων χωρίς το παραμικρό λάθος. Αλοίμονό μας όμως αν κάνουμε κάποιο λάθος με τις προθέσεις! Είμαστε ασυγχώρητοι. Κι ακόμη

όταν δε γνωρίζουμε τη σημασία κάποιας λέξης πρέπει να την ψάχνουμε και να τη μαθαίνουμε από το λεξικό μας.

Στην αριθμητική, βέβαια δεν μας επιτρέπει το παραμικρό λάθος στην προπαίδεια αλλά και στη διαίρεση ακεραίων αριθμών ή και των φοβερών κλασμάτων! Αφήστε πια τους δεκαδικούς! Τι θα κάναμε χωρίς τα νούμερα; Και ακόμη χειρότερα πώς θα μπορούσαμε ν' αντιμετωπίσουμε το μέλλον μας χωρίς να κατέχουμε στην εντέλεια τις τέσσερεις σπουδαίες πράξεις: πρόσθεση, αφαίρεση, πολλαπλασιασμό και διαίρεση!.. Κάτι παρόμοιο κάνει κι η έκθεση: δηλαδή μας βοηθάει ν' αναθεωρήσουμε τις γνώσεις μας όχι μόνο τις γραμματικές και τις συντακτικές, αλλά κι όλες τις άλλες. Μας εξασκεί στην αντιμετώπιση της καθημερινότητας στη ζωή, αφού μας βοηθάει να μάθουμε πώς να ταξινομούμε τις σκέψεις μας, αλλά και να τις διατυπώνουμε σωστά. Στην έκθεση, αρχίζει κανείς να γράφει κάποια απλά πράγματα για να προχωρήσει σιγά-σιγά με τον πλουτισμό του λεξιλογίου του κι επομένως των γνώσεών του, στη διατύπωση κάποιων περισσότερο δύσκολων σκέψεων κι εννοιών. Βοηθά οπωσδήποτε στην καλή μας επικοινωνία με τους συνανθρώπους μας.

Όταν έχουμε ιστορία του αρέσει να μας κάνει ερωτήσεις και περιμένει ν' απαντούμε σωστά. Μας βάζει ένα ή δύο κεφάλαια και μας

υποβάλλει ερωτήσεις που πρέπει να τις απαντήσουμε γραπτά, αλλά και να ζωγραφίσουμε κάτι σχετικό με το μάθημα. Το ίδιο γίνεται και με το μάθημα της γεωγραφίας, όπου ζωγραφίζουμε χάρτες γεωφυσικούς ή πολιτικούς από μνήμης, πάνω στο μαυροπίνακα.

Εγώ αγαπώ ιδιαίτερα το μάθημα της φυσικής ιστορίας, όπου μαθαίνουμε σπουδαία πράγματα για τη συμπεριφορά των ζώων και των φυτών. Το ζωικό και το φυσικό βασίλειο είναι αλήθεια πολύ ενδιαφέροντα. Είμαστε τυχεροί, που το σχολείο μας, μέσα στην τεράστια αυλή του, κρατά έναν ωραίο κήπο, όπου ζουν μερικά από τα οικιακά ζώα, καθώς και μερικές κυψέλες για τις μέλισσες. Στο μικρό σιντριβάνι και την τεχνική μικροσκοπική λιμνούλα, μπορεί κανείς να δει τις χήνες και τις πάπιες.

Για το μάθημα της φυσικής ιστορίας βοηθά ο μικρός λαχανόκηπος που έχουμε στο σχολείο μας, δίπλα στο χώρο όπου κρατούνται τα κατοικίδια ζώα. Εκεί εφαρμόζουμε αυτά που μαθαίνουμε στη θεωρία και πειραματιζόμαστε φυτεύοντας κάποια λαχανικά. Τα σκαλίζουμε, τα βοτανίζουμε, τα κλαδεύουμε και τα ποτίζουμε. Παρακολουθούμε τις αμυγδαλιές, σαν ανθίζουν, να κατακλύζονται από το μελισσομάνι. Έτσι μάθαμε για την καρποφορία των δέντρων, ή το μπόλιασμα κάποιων άλλων, για τη βελτίωση της ποιότητας των καρπών τους,

και παράλληλα για τη μελισσοκομία. Εντυπωσιακή ήταν βέβαια η επίδειξη των μελισσοκόμων, της μεταφοράς της βασίλισσας με το τσούρμο των εργατριών της, από το δέντρο, μέσα στην κυψέλη.

Η ζωγραφική, όπως κι η χειροτεχνία ως ένα βαθμό, είναι το μάθημα που ξυπνάει μέσα μας την καλαισθησία. Τα σχήματα και τα χρώματα βοηθούν το μυαλό να ακονιστεί περισσότερο και την όραση να εκτιμά σωστά. Αλλά περισσότερο απ' όλα μας βοηθά να φανερώσουμε τις σκέψεις μας και τις επιθυμίες μας ακόμη κι εκείνες που κοιμούνται μέσα μας ή και κρύβονται κι από εμάς τους ίδιους. Ο δάσκαλός μας επιμένει σε διαφορετικά είδη χειροτεχνίας και η ζωγραφική είναι μέρος όλων σχεδόν των μαθημάτων.

Στη χειροτεχνία τ' αγόρια προτιμούν την ξυλογλυπτική, και δουλεύουν με λεπτά ξύλινα πινάκια και μικρά πριονάκια, κόλλα και χρώματα, ή και την αγγειοπλαστική. Οι κοπέλες ασχολούνται με πολλά και διαφορετικά πράγματα όπως είναι: το κέντημα, το πλέξιμο, το ράψιμο, η αγγειοπλαστική και άλλα. Αγαπώ την αγγειοπλαστική ιδιαίτερα, αν κι όλα τα άλλα είδη χειροτεχνίας είναι πολύ ενδιαφέροντα.

Ο δάσκαλός μας δίνει μεγάλη σημασία στο μάθημα της μουσικής. Κάποια παιδιά από εμάς τραγουδούν σόλο, ενώ όλα μαζί κάνουμε

μια χορωδία, και τραγουδούμε πολλά διαφορετικά κομμάτια, αρχίζοντας από το δημοτικό τραγούδι και τα ηρωικά άσματα, και φτάνοντας στον Χαίντελ, Βέρντι και άλλους.

Αλλά οπωσδήποτε στο διάλειμμα περνούμε θαυμάσια. Παίζουμε πολλά και διαφορετικά παιγνίδια, εκείνα που εμείς διαλέγουμε και κολατσίζουμε με κάποιο κουλουράκι, κάποια εύγεστη καρυδόπιτα, απ' αυτές που μας πουλάει η καλή μας η επιστάτρια η κυρά-Όλγα, ή με κάποιο φρούτο.

Στις σπουδαίες ημερομηνίες του σχολικού έτους, κάνουμε ωραίες γιορτές με τη βοήθεια του δασκάλου μας, αλλά και των σπουδαστών του Διδασκαλείου της Ακαδημίας. Αυτοί ετοιμάζουν με πολύ ωραίες ζωγραφιές τα σκηνικά για τις θεατρικές μας παραστάσεις κι εμείς, με τη βοήθεια των γονέων μας ετοιμάζουμε τις ενδυμασίες μας κι αποστηθίζουμε ποιήματα και ρόλους για κάποιο μονόπρακτο που ανεβάζουμε με τη φροντίδα του φιλόμουσου δασκάλου μας. Τα Χριστούγεννα η ζωγραφισμένη Φάτνη φέρει και ένθετες εικόνες: της Μαρίας που κρατά με στοργική ευλάβεια το θείο βρέφος και του ψηλού γενειοφόρου, Ιωσήφ. Πιο δίπλα, μέσα στην ίδια φάτνη, κάποια ζώα ζεσταίνουν την ατμόσφαιρα της φάτνης με τα χνώτα τους. Δυο-τρία μικρά αρνάκια κείνται στο άνοιγμα της

σπηλιάς καθώς οι βοσκοί στέκονται με τα ψηλά τους μπαστούνια έτοιμοι να προσκυνήσουν τον Χριστό. Κάποιοι μαθητές από εμάς, κάνουν τους τρεις μάγους με τα δώρα, ενώ άλλα παιδιά απαγγέλλουν ποιήματα. Η χορωδία που έχει δουλέψει για πολύν καιρό -συνήθως μέναμε πίσω μία ώρα μετά το καθημερινό μάθημα- ψέλνει διάφορα ωραία κομμάτια:

"Ωραία κι αιθέρια που είσαι βραδιά
κι αμίλητη σέρνεις και κάποια χαρά.
Το θείο αστέρι που λάμπει ψηλά
καινούργια θα φέρει στον κόσμο, χαρά"

Στο τέλος της γιορτής όλοι οι μαθητές περιμένουμε ήσυχα και υπομονετικά τον Άγιο Βασίλη να μας δώσει το μικρό συμβολικό δωράκι μας: γάντια, καραμέλες, κτλ. Η χαρά μας τότε μεγαλώνει καθώς με το όμορφο τέλος της γιορτής, αρχίζουν οι διακοπές των Χριστουγέννων, που είναι ένα καλό διάλειμμα από τα μαθήματά μας.

Κι όταν είναι κάποια εθνική γιορτή τότε βέβαια γίνονται πολλές διαφορετικές δραστηριότητες. Η πολιτεία μας αρχικά σημαιοστολίζεται, τιμώντας την κυανόλευκη, κι όλοι: οι αρχές του τόπου, οι πολίτες κι οι μαθητές, συμμετέχουν στον πανηγυρισμό της επετείου, που συνήθως γιορτάζεται επί τρεις ημέρες. Οι γονείς με τα μικρά παιδιά τους και

οι κάθε ηλικίας πολίτες, παρακολουθούν το πρωί της επετείου την παρέλαση, το απόγευμα τους χορούς και το βράδυ, τις καλούμενες λαμπαδηδρομίες, που τις οργανώνουν οι στρατιώτες της πολιτείας μας.

Αλλά οι εθνικές γιορτές έχουν ίσως κάποια ουσιαστικότερη σημασία για τους νέους που ανασταίνονται, δηλαδή τα παιδιά. Αυτοί είναι οι αυριανοί πολίτες, που ακολουθώντας τα πατρώα βήματα, θα εκπαιδευτούν, για να τηρήσουν τα καλώς κείμενα των προγόνων τους. Γι' αυτό το λόγο τα σχολεία παίζουν ένα πολλαπλό σπουδαίο ρόλο, στην εκπαίδευση και στο ήθος των αυριανών πολιτών της χώρας.

Στο σχολείο λοιπόν γιορτάζουμε αρχικά με απαγγελίες ή θεατρικά μονόπρακτα. Το απόγευμα της παραμονής της εθνικής γιορτής γίνεται κατάθεση στεφάνων από όλα τα σχολεία ή άλλα ιδρύματα και σωματεία της πολιτείας μας, στο άγαλμα του αγνώστου στρατιώτη, που βρίσκεται στο πάρκο των Ηρώων. Την ημέρα της γιορτής γίνεται η δοξολογία και επιμνημόσυνη δέηση, στην Μητρόπολη, και το "Αιωνία η Μνήμη" το ψάλλουν συνήθως πολύ όμορφα σε τρεις φωνές, οι μαθήτριες της χορωδίας του Γυμνασίου Θηλέων.

Ακολουθεί η παρέλαση όλων των σχολείων και ιδρυμάτων σωματείων, καθώς και του στρατού. Το σχολείο μας, όπως κι όλα τα άλλα σχολεία στην πόλη μας, παρελαύνουν στις

εθνικές επετείους. Τότε φορούμε τις ναυτικές μας στολές με το έμβλημα του σχολείου μας στο αριστερό μανίκι ψηλά, τη λευκή κορδέλα οι κοπέλες στα μαλλιά, τα άσπρα καλτσάκια και τα μαύρα παπούτσια και παρελαύνουμε με πολύ ωραίο βήμα μπροστά από τους επισήμους, που στέκονται όρθιοι μπροστά στη μεραρχία. Το απόγευμα ενωρίς, γύρω στις τρεις η ώρα, χορεύουμε ντυμένοι με τις σχολικές στολές αλλά και εθνικές οι μεγαλύτεροι μαθητές, με τη συνοδεία της μουσικής του δήμου αλλά και τις στρατιωτικές μπάντες. Έτσι όμορφα κλείνει μια εθνική γιορτή.

Βλέπετε λοιπόν πόσο σπουδαίος είναι ο δάσκαλός μας και ο κάθε δάσκαλος που αγαπά την τάξη του! Και νομίζω πως ένας καλός δάσκαλος αγαπά την τάξη του!

ΤΕΛΟΣ

Περιεχόμενα
Τίτλοι.....Σελίδες

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΣΕ ΣΤΙΧΟΥΣ ..7

Παιδί μου-Ζωή μου 9
Της Φύσης τα Καμώματα:
α’. Στον κήπο μου.....10
β’. Ένας ιδιόρρυθμος τραγουδιστής.....12
γ’. Η αράχνη.....13
δ’. Το σαλιγκάρι.....14
ε’. Κοντολογής κι ο μέρμηγκας.....14
στ’. Η κουρούνα.....15
ζ’. Η σαύρα που κρύωνε.....16
η’. Ο φωνακλάς φύλακας.....16
θ’. Η στοργική Μαντώ.....19
ι’. Ο... Υπομονετικός.....20
ια’. Η αγαπητή Κόκκινη Ρου.....21
ιβ’. Ο Σόλων, το σοφό κοάλα.....21
ιγ’. Μια φτερωτή αγενής.....22
ιδ’. Μέλλουσα μητέρα.....23
ιε’. Ένας άπειρος κυνηγός.....24
ιζ’. Έπαιξα κι εχάρηκα.....25
ιη’. Ο Ερμής.....26
Η μαγική αυλή του μπάρμπα-Ζήση.....30
Ο θετός πατέρας.....41
Οζ-Ουρώ: Μια αξιόλογη ταχυδρόμος...44
Τα Χριστούγεννα
και οι Άγιο – Βασιλιάτικες διακοπές....57
Το τραινάκι.....60
Το μαγικό κολοκύθι.....62
Ο Πέτρος και η θάλασσα.....71
Ο Γελαστός 73
Η Τυχερούλα η τυχερή.....80

Η μάγισσα Κλειώ.....85

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
***ΤΟ ΠΕΡΙΦΗΜΟ ΤΣΙΡΚΟ ΕΛΛΗΝΟΖ ΣΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ* (θεατρικό-μονόπρακτο)**.....97
Πρόσωπα, Εισαγωγικό σημείωμα.....99
Το κείμενο του θεατρικού έργου.....100

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΣΕ... ΠΕΖΟ ΛΟΓΟ.....123
Μια στοργική μητέρα.....124
Οι πελεκάνοι της λίμνης Τάγγερα 136
Οι κυνηγοί και το κυνήγι.....149
Τρεις λιλιπούτειοι εξερευνητές.....159
Παράπονα.....184
Η τριανταφυλλιά της Ρόζας..... 192
Η τιμωρία του γεωργού.....196
Ο βασιλικός μάγειρας.....205
Η Πορτοκαλένια.....213
Τα ανθρωπάκια του Αλέξη.....221
Η Αυγούλα και ο Φωτεινός.....232
Νίνα.....244
Η Μέλισσα.....253
Η μικρή νοικοκυρά.....260
Η Λένα έσπασε το πόδι της.....266
Η Αφροδίτη.....272
Γιατί τα ψέματα;.....280
Ο Λεωνίδας και ο Αριστείδης.....288

ΜΕΡΟΣ ΤΈΤΑΡΤΟ
"... ΑΣ ΠΟΥΜΕ ΚΑΙ ΜΙΑ ΑΛΗΘΕΙΑ!"
ΠΟΥ ΣΤΑΜΑΤΑ Ο ΜΥΘΟΣ ΚΑΙ ΠΟΥ ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΑΛΗΘΕΙΑ;.....297
Ένας"γλυκός"άνθρωπος.....299
Τζον ο κρεοπώλης.....304
Η θεια-"Ζημωτή".....313
Κωτσαρής ο φοβητσιάρης.....324
Ο μικρός ψαράς.....332
Η χρυσοχέρα υφάντρα.....347
Ο μπάρμπα - Τόλιος ο βαρελάς, τα βυρσοδεψεία και η λίμνη Παμβώτιδα..362
Ιντερμέδια Αναμνήσεων.....378
Αχ! Λίμνη μου Παμβώτιδα!.....378
Οιβάτραχοι.....379
Χρώματα.....381
Ο κυρ-Γιάννης ο παπουτσής και η καθημερινή μου πορεία.....384
Η θεία μου η Ελιζαμπέτα.....403
Το στραμπούλισμα.....420
Η κυρά-Σταματούλα.....428
Οι περίπατοί μας.....443
Ιντερμέδια Νοσταλγίας.....462
Παιγνίδια μέσα στ' όνειρο!.....462
Η γειτονιά μου η Καστρινή.....466
Ο καλαϊτζής.....470
Ο εμποράκος.....479
Το Πασχαλινό σφαχτάρι.....487
Ο μπαξές του Θείου Μιχάλη.....492
Ο δάσκαλός μας.....498

Τέλος

Η συγγραφέας Πιπίνα Ιωσηφίδου - Έλλη (Elles)
(Στην οδό Μητροπόλεως-Αθήνα με έναν αρτίστα)

Alkyonides

By Pipina Iosifidou-Elles
(pipinaelles@hotmail.com)

ISBN 978 0 9873766 3 3